

În onoarea lui

Isaac Asimov

PRIETENII

FUNDATIEI

Antologie alcătuită de Martin H. Greenberg

Prietenii Fundației

**Poul Anderson, Orson Scott Card, Hal Clement,
George Alec Effinger, Sheila Finch, Harry Harrison,
Edward D. Hoch, Barry N. Malzberg, Frederik Pohl,
Mike Resnick, Pamela Sargent, Robert Sheckley,
Robert Silverberg, Harry Turtledove, Edward Wellen,
Connie Willis, George Zebrowski**

Antologie alcătuită de Martin H. Greenberg

**Prefață de Ray Bradbury
A doua prefață de Ben Bova
Postfață de Isaac Asimov**

Traducere de Emilian Bazac

- © Martin H. Greenberg, 1989 FOUNDATION'S FRIENDS
 - © Ray Bradbury, 1989. PREFACE
- © Ben Bova, 1989. THE NONMETALLIC ISAAC or IT'S A WONDERFUL LIFE
 - © Pamela Sargent, 1989. STRIP-RUNNER
 - © Agberg, Ltd., 1989. THE ASENION SOLUTION
- © Edward Wellen, 1989. MURDER IN THE URTH DEGREE
 - © Harry Turtledove, 1989. TRANTOR FALLS
 - © Connie Willis, 1989. DILEMMA
- © George Alec Effinger, 1989. MAUREEN BIRNBAUM AFTER DARK
 - © Mike Resnick, 1989. BALANCE
- © Barry N. Malzberg, 1989. THE PRESENT ETERNAL
 - © Sheila Finch, 1989. PAPPI
- © Frederik Pohl, 1989. THE REUNION AT THE MILE-HIGH
 - © Poul Anderson, 1989. PLATO'S CAVE
- © George Zebrowski, 1989. FOUNDATION'S CONSCIENCE
- © Robert Sheckley, 1989. CARHUNTERS OF THE CONCRETE PRAIRIE
 - © Edward D. Hoch, 1989. THE OVERHEARD CONVERSATION
 - © Hal Clement, 1989. BLOT
- © Harry Harrison, 1989. THE FOURTH LAW OF ROBOTICS
 - © Orson Scott Card, 1989. THE ORIGINIST
- © Janet Jeppson Asimov, 1989. A WORD OR TWO FROM JANET
 - © Isaac Asimov, 1989. FIFTY YEARS

Lui Isaac, cu dragoste

PREFAȚĂ

de Ray Bradbury

ÎN COPILĂRIE, una dintre poveștile mele preferate era cea despre băiețelul care avea o mașină fermecată de făcut terci. Mașina a scăpat de sub control iar terciul, inundând orașul, a ajuns până la înălțimea de un metru.

Pentru a merge de la o casă la alta, sau pentru a înainta pe o stradă, trebuia să te înarmezi cu o lingură mare, croindu-ți drum spre destinație mâncând terciul.

O idee minunată, numai că eu aș fi preferat supă de roșii și un strat gros de biscuiți. O călătorie și o petrecere, amândouă în același timp!

Eu cred că băiețelul din poveste ar fi trebuit să se numească Isaac Asimov. Pentru că de la prima noastră întâlnire – care a avut loc la Prima Convenție Internațională de Science-Fiction, la New York, în prima săptămână a lunii Iulie 1939 – Isaac a călătorit și a petrecut prin viață; ba prin astronomie, ba printr-o grămadă de alte științe, ba prin religie și literatură. A acaparat atât de multe domenii, încât unii l-ar putea asemui cu o stăncuță, însă nu cred că ar fi corect. Stăncuțele apucă obiecte strălucitoare dar ușoare. Isaac mută munții din loc; adică nu îi mută, îi *mănâncă*. Puneți-l să scrie o carte și, câteva ore mai târziu – ca în povestea cu terciul – Isaac va apărea de cealaltă parte, ca printr-un tunel, la fel de înfometat. Există vreun domeniu al literaturii pe care să nu-l fi abordat? Eu nu aș pune pariu.

Acum, cu această carte, îi avem reuniți pe demnii urmași ai lui Asimov, fii și fiicele lui. Mașinile lor poate că nu o iau razna inundând orașe, însă produc totuși. Ei privesc înspre Papa Asimov și spre noi, ca să vadă ce spunem. Noi în nici un caz nu îi vom opri.

Dacă aș spune mai mult, ar însemna să vă îndemn să faceți o comparație între mine și Isaac. Ceea ce ar fi în

defavoarea mea, pentru că aş apărea ca o cârţiţă pe lângă o fortăreaţă sau o forţă a naturii. Unii au spus despre Isaac că s-a îmbolnăvit de viciul scrisului. Prostii! S-a avântat nebuneşte, cu pasiune, în peste o sută de domenii. Au mai rămas câteva zeci de teritorii virgine. Însă atunci când Isaac va părăsi planul existenţei fizice, vor fi mult mai puţine. Va ajunge Acolo Sus, şi va scrie douăzeci şi cinci de cărţi despre Biblie. Asta numai în prima săptămână!

Cu vreo doi ani în urmă, într-o noapte, am visat că eram Isaac Asimov. A doua zi, de-abia pe la prânz a reuşit soţia mea să mă convingă că nu e cazul să candidez pentru postul de preşedinte al SUA.

Fii binecuvântat, Isaac. Fiţi binecuvântaţi voi, copii ai lui Isaac, reuniţi în această carte.

21 Februarie 1989

ISAAC CEL NE-METALIC **sau** VIAȚA ESTE MINUNATĂ

de Ben Bova

ASTROFIZICIENII (ca să încep cu un termen legat de știință) clasifică universul în trei mari categorii: hidrogen, heliu, și metale.

Dintre toate elementele chimice cunoscute – în număr de peste o sută – primele două sunt cele mai ușoare. Tot ceea ce este mai greu decât heliul intră în categoria „metale”. Hidrogenul și heliul reprezintă aproximativ nouăzeci și opt la sută din compoziția materiei cosmice. Pentru un astrofizician universul constă din foarte mult hidrogen, o cantitate considerabilă de heliu, și câteva picături de metale.

Deși Isaac Asimov este cunoscut pe această planetă (poate și pe altele, dar nu știm noi) ca scriitor de literatură științifico-fantastică, dacă luăm în considerare tot ce a scris până acum – peste patru sute de cărți, nenumărate articole, rubrici în ziare, povestioare și altele – ne vom da seama că de fapt literatura științifico-fantastică nu reprezintă decât un mic procent din total. În cadrul întregii sale creații, povestirile științifico-fantastice sunt „metale”. Marea sa pasiune s-a dovedit a fi înțelegerea și popularizarea realităților relevate de știință.

Despre Asimov „cel ne-metalic” aș vrea să vă vorbesc eu acum.

Să ne amintim de vestitul film *Viața este minunată!* Cel în care James Stewart vrea să se sinucidă și un înger îi arată cum ar fi arătat orașul natal dacă personajul interpretat de Jimmy nu s-ar fi născut.

Gândiți-vă cum ar fi arătat Pământul dacă Isaac Asimov nu și-ar fi folosit mintea și pana pentru a scrie despre știință.

Să știți că am trecut foarte aproape pe lângă o astfel de soartă. A existat un moment în viața sa când tânărul Isaac a trebuit să aleagă: fie intră în cercetare, fie se dedică scrisului. El a ales să scrie. Lumea se poate considera norocoasă.

Fiind conștient că în acele zile de pionierat nevasta și familia nu puteau fi întreținute din povestiri științifico-fantastice, Isaac s-a decis să scrie despre știință, să-și facă din aceasta o carieră, renunțând la cercetarea în domeniul biomedicinii.

Dar dacă n-ar fi făcut-o?

Să presupunem că atunci când a avut de ales, Isaac ar fi optat pentru o carieră mediocră de cercetător științific care, deși nespectaculoasă, era mult mai sigură din punct de vedere material. Urmând ca în timpul său liber să se așeze la masa de scris.

Am fi rămas cu impresionanta operă de povestiri științifico-fantastice pe care această antologie o celebrează. Am fi rămas cu „Nightfall” și „Băiețelul cel Urât”, cu trilogia *Fundației*, și cu nuvele ca *O Piatră pe Cer*. Am fi rămas cu opera „metalică” a lui Isaac.

Însă am fi pierdut hidrogenul, heliul: numărul enorm de cărți despre știință, cu toate că și în cadrul lor întâlnim unele povestioare minunate, adnotări din diverse lucrări literare și destule pasaje pline de senzualitate.

Dacă Isaac și-ar fi petrecut cea mai mare parte a vieții ca cercetător în biomedicină, scriind din când în când literatură științifico-fantastică, n-am mai fi văzut niciodată aceste minunate cărți. Probabil că o întreagă generație de savanți ar fi ales alte cariere: Isaac nu ar mai fi scris cărțile iar ei, necitindu-le, nu ar mai fi fost atrași spre dezlegarea misterelor. Progresul tehnologic s-ar fi redus poate într-un mod dezastruos.

Milioane de oameni nu ar mai fi avut plăcerea de a afla că *pot* înțelege principiile fizicii, matematicii, astronomiei, geologiei, chimiei, activităților trupului omenesc,

funcționării creierului uman... deoarece cărțile care să le ofere această plăcere nu ar mai fi fost scrise.

Edituri întregi ar fi dat faliment fără veniturile sigure provenite din vânzarea, de-a lungul mai multor decenii, a cărților scrise de Isaac. (Tot datorită lui vor realiza câștiguri și în continuare.) Industria hârtiei s-ar fi aflat într-o profundă criză dacă el n-ar fi scris sutele de cărți și miile de articole. Dacă n-ar fi fost dr. Isaac Asimov, Canada ar fi devenit o țară din Lumea a Treia.

Ca să fac o legătură și cu persoana mea, trebuie să spun că n-aș fi început niciodată să scriu cărți de popularizare a științei dacă n-aș fi beneficiat de cărțile, de sprijinul și îndrumările lui. Doar zeii știu cât de numeroși sunt scriitorii ajutați de Isaac, fie pentru simplul fapt că i-au citit cărțile, fie prin soluționarea unor probleme ale științei care îi depășeau.

Cariere ratate, corporații ruinate, oameni orbecăind în căutarea unei lumini pe care n-o pot găsi... așa ar fi arătat lumea dacă Isaac nu și-ar fi folosit energia și sufletul pentru a scrie cărți de popularizare a științei.

În fine, vreo două-trei cuvinte despre un termen menționat aici: popularizare.

În gurile câtorva critici (printre care se află și oameni de știință) cuvântul „popularizare” este folosit pentru a-și manifesta disprețul. Îl consideră oarecum înrudit cu termenul „literatură ieftină” adresat genului științifico-fantastic și îl pronunță strâmbând din nas. Acești nemernici calomniatori privesc „popularizarea” științei ca fiind *sub* demnitatea unor persoane respectabile.

Ei își închipuie că fac parte din elită și desconsideră „popularizarea” științei cu aceeași aroganță prostească pe care George al III-lea o afișa față de supușii săi din America.

A explica știința este probabil cea mai importantă sarcină pe care un scriitor și-ar putea-o asuma în zilele noastre, într-o societate complexă și tehnologizată. Să explici știința atât de bine, atât de atractiv încât oamenii din toată lumea să-ți citească pe nerăsuflăte cărțile, iată un lucru pentru

care se merită un Premiu Nobel. Păcat că Alfred Nobel nu s-a gândit niciodată la necesitatea popularizării științei. Sunt sigur că ar fi creat un premiu special pentru așa ceva.

Isaac Asimov scrie despre știință (și despre orice altceva) atât de bine încât pare simplu. El poate alege orice subiect, scriind despre el atât de clar și pe înțelesul tuturor, încât orice persoană care știe să citească se poate lămuri asupra subiectului aproape fără nici o greutate.

Din cauza acestui incredibil talent, Isaac este uneori desconsiderat și numit „un simplu scriitor de popularizare”. Am spus mai demult, și spun și acum: cine crede că Isaac o face cu ușurință, este binevenit să încerce. Eu am încercat și am avut un oarecare succes. Dar în nici un caz nu mi-a fost ușor!

Slavă forțelor care dirijează acest univers, Isaac s-a hotărât să *nu* se dedice în totalitate cercetării. În schimb, s-a abandonat misiunii de a scrie. Deși faima, admirația și premiile i se datorează povestirilor științifico-fantastice, scrierile lui „ne-metalice” – despre știință – sunt mult mai vaste și mai importante... în caz că astfel de termeni pot fi aplicați în domeniul literaturii.

Dacă toate astea duc la concluzia că Isaac Asimov este o stea, păi să știți că este! Una dintre cele mai strălucitoare.

PROVOCAREA

de Pamela Sargent

AMY TOCMAI AJUNSESE LA BENZI, când cei trei băieți o prinseră din urmă.

- Barone-Stein, se auzi ea strigată.

Nu cunoștea pe nici unul. Însă, fără îndoială, ei o cunoșteau.

- Vrem o întrecere, spuse cel mai scund dintre băieți. Vorbea încet, pentru ca trecătorii din apropiere să nu audă provocarea:

- Pornești tu prima și alegi destinația.

- S-a făcut, spuse ea repede. Până la C-254, intersecția cu metroul spre Riverdale.

Băieții se încruntară. Poate că se așteptaseră la un traseu mai lung. Păreau tineri; cel mai înalt probabil că nu avea mai mult de unsprezece ani. Amy se aplecă, suflecându-și puțin tivul pantalonilor. Putea scăpa de ei foarte ușor.

Un grup de oameni trecu pe lângă ei, pășind pe cea mai apropiată bandă. Benzile cenușii, mobile, se întindeau la nesfârșit în ambele sensuri, purtându-și încărcătura umană prin întreg Orașul. Banda cea mai apropiată se deplasa cu puțin peste trei kilometri pe oră; în acest moment, majoritatea pasagerilor era formată din oameni în vârstă sau copii exersând câțiva pași de dans acolo unde găseau spațiu. Următoarea bandă se deplasa cu peste cinci kilometri pe oră; în depărtare, pe cea mai rapidă bandă, pasagerii formau un fel de ceață multicoloră. Benzile purtau un flux neîntrerupt de oameni, însă aglomerația serii nu urma să se producă decât peste două ore. Băieții o provocaseră într-o perioadă de relativă acalmie, ceea ce însemna că nu erau prea siguri pe ei; nu vroiau să riște o întrecere printre navetiști.

- Start! spuse Amy.

Păși pe bandă; băieții, în urma ei. În față, oamenii mergeau pe benzile alăturate, făcându-și încet drum spre banda cea mai rapidă, care se deplasa paralel cu linia ferată a metroului. Peste tot în jurul ei, în lumina difuză și fosforescentă, străluceau reclame despre îmbrăcăminte, ultimele video-cărți, băuturi exotice și încă o hiperdramă despre aventurile unui Spațian pe Pământ. Deasupra străluceau luminițe indicând direcțiile: ACEASTA ESTE DIRECȚIA PENTRU SECTORUL JERSEY; PENTRU LONG ISLAND, URMĂRIȚI SĂGEATA. Zgomotul nu slăbea deloc. Peste tot în jurul ei auzea voci, și banda zumzăia ușor sub picioare; în depărtare se auzea slab şuierul metroului.

Amy începu să alerge pe bandă, trecu în viteză pe lângă un grup de oameni, apoi sări pe următoarea bandă, flexând ușor genunchii pentru a atenua șocul datorat creșterii vitezei. Nu privi în urmă, știind că băieții erau în continuare în spatele ei. Luă o gură de aer, trecu repede pe banda următoare, alergă înspre pasagerii din față, după care sări pe cea de-a patra bandă. Se răsuci, sări din nou pe banda a treia, apoi traversă rapid o succesiune de trei benzi.

Alergarea pe benzi semăna foarte mult cu dansul. Păstră ritmul sărind spre dreapta, aplecându-se împotriva vântului, apoi sări pe banda mai lentă, din stânga. Un bărbat o mustră din priviri și Amy zâmbi. Majoritatea călătorilor parcă șovăiau, timizi, la schimbarea benzii, dar ea nu. Alții refuzau libertatea oferită de benzile cenușii, mulțumindu-se să facă parte dintr-un curent care nu schimba banda. Păreau surzi la muzica și la cântecul îmbietor al benzilor.

Aruncă o privire peste umăr; pierduse deja pe unul dintre băieți. Se îndreptă spre marginea din stânga a benzii, făcu o fentă, apoi sări înspre dreapta, se strecură pe lângă o femeie făcând-o să tresară și continuă să traverseze benzile până când ajunse la cea mai rapidă.

Ținea brațul stâng ridicat, pentru a se proteja de vânt; banda aceasta se deplasa cu aproape treizeci și opt de kilometri pe oră, la fel ca și metroul. Acesta era de fapt un

peron care se deplasa cu viteză uniformă, având bare de susținere pentru a ajuta călătorii să urce; din loc în loc erau dispuse panouri transparente care ofereau protecție împotriva vântului. Amy apucă o bară și sări pe peron.

Avea suficient spațiu ca să se strecoare printre pasageri. Cei doi băieți rămași în cursă urcaseră și ei pe peron; o femeie mormăi furios, deoarece Amy o îmbrâncise ca să ajungă în cealaltă parte.

Sări pe banda de dedesubt, care se mișca de asemenea cu viteza metroului, apoi se urcă din nou pe peron, după care sări iarăși pe bandă. Mai rămăsese un băiat, la câțiva pași în urma ei. Colegul lui probabil că ezitase un pic, neașteptându-se să sară iarăși imediat pe bandă. Un bun alergător pe benzi s-ar fi așteptat la așa ceva; nici un alergător nu stă prea multă vreme pe un metrou sau într-un expres. Sări pe o bandă mai lentă, numără în gând, sări înapoi pe banda rapidă, numără din nou, apoi puse mâna pe o bară, se sui în metrou, îmbrânci câțiva oameni ca să ajungă în partea cealaltă și sări pe banda de dedesubt, cu spatele la vânt, și făcu un șpagat în aer. De obicei, arunci când se afla într-o întrecere nu făcea astfel de mișcări, însă de data aceasta nu rezistă tentației de a-și arăta talentele.

Ateriză la un metru în fața unui bărbat încruntat.

- Copii nebuni! strigă el. Ar trebui să te raporteze...

Amy se întoarse cu fața la vânt și păși pe banda din stânga, încordându-se pentru a suporta șocul decelerării. Bărbatul furios, aflat pe banda mai rapidă, trecu rapid pe lângă ea. Privi înapoi. Al treilea băiat nu se vedea nicăieri în șirurile de oameni din spate.

Prea ușor, gândi ea. Scăpase de ei chiar înainte de intersecția care ducea la Sectorul Aglomerat. Va merge la punctul de întâlnire, astfel încât băieții să o mai provoace o dată, dacă doreau. Însă nu credea într-o asemenea eventualitate, după aceea va avea suficient timp să o ia înspre casă.

Băieții n-ar fi trebuit să se arunce la o așa provocare. Nu erau alergători suficient de buni pentru a se putea ține de

Amy Barone-Stein. Scăpase de Kiyoshi Harris, unul dintre cei mai buni alergători pe bandă din Oraș, într-o întrecere de două ore până în capătul Brooklyn-ului; într-o altă întrecere, ajunsese singură în Queens, după ce scăpase de haita lui Bradley Ohaer. Zâmbi amintindu-și de figura furioasă a lui Bradley, care se trezise înfrânt de o fată. Puține fete alergau pe benzi, iar ea era cea mai bună la jocul ăsta. Se împlinea un an de când toți cei care o provocaseră pierduseră invariabil; când se afla în frunte, nimeni nu se putea ține de ea. Era cea mai bună alergătoare pe benzi din Orașul New York. Poate că nici o persoană, din toate Orașele Pământului, nu o depășea în privința asta.

Da, își spuse ea traversând benzile spre intersecția care ducea la expres. Pur și simplu sunt cea mai bună.

Casa lui Amy se afla în subcartierul Kingsbridge. Ajungând la ascensoarele care urcau la nivelul unde locuia ea, sentimentul de triumf se topi; nu era deloc nerăbdătoare să ajungă acasă. Mulțimi de oameni mergeau pe străzi, printre înaltele ziduri metalice care adăposteau milioanele de locuitori ai Orașului. Toate Orașele Pământului semănau cu New York-ul. Oamenii se îngropaseră în pământ înălțând ziduri în jurul lor; în interiorul Orașelor se simțeau în siguranță, la adăpost de imensul spațiu liber din Exterior.

Amy se strecură printre oameni pentru a ajunge la ascensor. Acolo dădu peste un cuplu de proaspăt căsătoriți, mirele într-un costum – haină și pantaloni – închis la culoare și înzorzonat, iar mireasa într-o rochie albă, scurtă, ținând în mâini un buchet de flori din hârtie reciclată. Persoanele care îi însoțeau aveau asupra lor sticle și pachete cu rații pentru petrecere. Cuplul zâmbi spre Amy; ea murmură câteva cuvinte de felicitare printre buze, apoi ascensorul opri la nivelul la care dorise să ajungă.

Alergă pe culoar până ajunse la o ușă mare, dublă. O inscripție strălucitoare spunea SALĂ DE BAIE – FEMEI.

Dedesubt, câteva litere mai mici menționau SUBCARTIERELE 2H-2N; era și un număr la care să suni în caz că pierdeai cheia. Amy trase fermoarul de la un buzunar, scoase o cartelă subțire de aluminiu și o introduse în fanta cheii.

Ușa se deschise. Câteva femei stăteau în anticamera plăcut colorată, cu pereți roz, discutând între ele, pieptănându-și părul și dându-se cu fard, sau privindu-se în oglinzile mari. Nu îi acordară nici o atenție, așa că nu le spuse nimic. Tatăl ei, ca majoritatea bărbaților, găsea deosebit de ciudat faptul că femeile se simțeau libere să-și vorbească una alteia într-un astfel de loc. În sălile de baie destinate bărbaților, aceștia nu își adresau nici măcar un singur cuvânt; chiar și simplul fapt de a arunca o privire spre altcineva era considerat o ofensă deosebit de gravă. Nu vei vedea niciodată bărbați adunându-se în anticamera sălii de baie, pentru a pălăvrăgi. Dar tatăl ei nu știa că libertatea aici, în sala de baie a femeilor, nu era chiar atât de mare. Femeile nu se adresau niciodată uneia care dorea să fie lăsată în pace; de asemenea, niciodată nu salutau o altă femeie decât după ce ajungeau să o cunoască suficient de bine.

Se opri în fața unei oglinzi, netezindu-și buclele scurte, apoi intră. Toaletele se aflau într-un fel de separeuri, aliniate într-un șir lung, pe unul dintre pereți; în fața fiecăreia, pe celălalt perete, exista câte o chiuvetă.

O femeie tânără îngenunchease lângă una dintre toalete; pe scaun se afla un copilăș. Amy observă că era băiețel. Acest lucru era permis, până când micuțul împlinea patru ani și putea merge în sala de baie a bărbaților de unul singur sau cu tatăl său; prima experiență de acest gen probabil că era traumatizantă pentru copilăș. Se gândi cum trebuie să se simtă un băiețel atunci când părăsește atmosfera caldă și plăcută din sala de baie a mamei sale, intrând la bărbați, unde îți era interzis să te uiți la altcineva. Unii spuneau că obiceiul se născuse din necesitatea de a-ți păstra o oarecare intimitate chiar și în prezența altora, însă

psihologii susțineau că tabu-ul provenise din necesitatea masculului de a se separa de mamă. Nu e de mirare deci că bărbații se comportau astfel în sălile lor de baie. Dacă s-ar fi comportat altfel, nu numai că ar fi violat intimitatea altcuiva, dar ar fi manifestat și o reprobabilă întoarcere spre copilărie.

Amy merse cu privirea în jos, neluându-le în seamă pe celelalte femei sau fete aflate în toalete, până când ajunse la șirul de dușuri. Două femei intrară în toaletele din spatele dușurilor. Cu câțiva ani în urmă, mama sa primise permisiunea de a folosi o toaletă; un privilegiu pe care soțul ei îl câștigase – pentru amândoi – în urma unei promovări. Dar Amy nu se bucura de acest privilegiu. Alți părinți poate ar fi permis, însă ai ei aveau concepții ferme în privința asta; doreau ca fiica lor să se deprindă doar cu acele privilegii dobândite prin merite proprii.

Acum va face duș și își va introduce hainele într-un lăcaș special, pentru a fi curățate; după prânz, sala de baie va fi mult mai aglomerată. Oftă; nu era singurul motiv pentru care zăbovea aici. Mama probabil că primise mesajul de la domnul Liang. Amy se temea să meargă acasă și să dea ochii cu ea.

Când ajunse, din apartament tocmai plecau patru femei. Le salută, cu gândurile în altă parte, și dădu din cap atunci când o întrebară dacă mergea bine cu școala. Acestea erau unele dintre prietenele mamei sale, prietenele *intelectuale*, care discutau sociologie și rezolvau între ele problemele politice ale Orașului, după care treceau la aspecte mai importante, legate de mărirea sumelor de bani destinate creșterii și educării copiilor.

Mama sa îi făcu loc să intre; ușa se închise. Nici nu ajunse bine în mijlocul sufrageriei, când o auzi:

- Unde mergi, dragă?
- Ăăăăh... în camera mea.
- Mai bine ia loc. Avem ceva de discutat.

Amy se așeză pe un scaun. Sufrageria avea peste cinci metri în lungime, două scaune, o canapea și o imitație de sofa din piele. Apartamentul mai avea două camere, iar părinții dispuneau chiar și de o chiuvetă în dormitor, pentru că tatăl său era angajat în Serviciul civil. Amândoi părinții aveau de apărat o situație socială foarte bună, ceea ce însemna că nu erau deloc dispuși să-i ierte greșelile.

- Drumul spre casă a durat mai mult ca de obicei, spuse mama ei așezându-se pe canapea.

- A trebuit să fac un duș. Ăăh... n-ar fi timpul să ne pregătim pentru cină? Tata poate sosi oricând.

- Mi-a spus că o să întârzie, așa că în seara asta nu vom mânca la cantină.

Amy își mușcă buza. Acum îi părea rău că familiei sale i se permisese - de patru ori pe săptămână - să ia masa în propriul apartament. În cantina cu mese lungi, părinții nu și-ar fi permis să o dojenească, mai ales cu atâția oameni străini în jurul lor.

- Oricum, continuă mama sa, am senzația că ai dori să vorbești mai întâi doar cu mine, înainte să vină tata acasă.

- Da? Amy privi fix pătura albastră de pe canapea:

- Despre ce anume?

- Știi foarte bine despre ce. Am primit un mesaj de la dirigintele tău, domnul Liang. Ți-a spus, desigur, că va lua legătura cu mine.

- Aha.

Amy încercă să își compună o expresie de om fără griji.

- Deci despre asta!

- Mi-a spus că la sfârșitul trimestrului notele tale nu vor fi deloc bune. Dacă nu se vor îmbunătăți rapid, mă va invita la o ședință. Și asta încă nu e totul.

Se lăsă pe spate.

- Mi-a spus că ai fost văzută alergând pe benzi. Amy tresări:

- Cine i-a spus asta?

- Amy, are el metodele lui. Este adevărat?

- Păiii...

- Deci, este adevărat? Ar fi mai grav chiar decât notele tale proaste. Vrei cumva să fii oprită de vreun ofițer de poliție? Te-ai gândit vreodată la accidente pe care le-ai putea provoca? Sau că te-ai putea răni serios? Știi ce-a zis tata după ce a aflat că alergi pe benzi.

Amy coborî bărbia în piept. Se întâmplase cu mai mult de doi ani în urmă, iar tata îi ținuse o polologhie de vreo patru ore. De atunci avusese grijă ca el să nu afle despre alergările ei pe benzi. Sunt cea mai bună, gândi ea; toți alergătorii din Oraș mă știu. Ar fi vrut să strige, să afle și mama ei ce persoană importantă era, însă nu scoase nici un sunet.

- Amy, este un joc stupid și periculos. În fiecare an mor câțiva băieți din cauza alergatului pe benzi, și mulți pasageri sunt răniți. Ai deja paisprezece ani... credeam că te-ai maturizat. Nu-mi vine să cred...

- N-am alergat pe benzi, spuse Amy. De la o vreme încoace n-am mai alergat.

Adică de două ore, își spuse în sine ea, și n-a fost un concurs adevărat, așa că minciuna nu fusese prea gogonată. Însă se simțea ușor vinovată; nu-i plăcea să mintă.

- Și notele tale...

Amy sesiză șansa de a evita mult mai periculosul subiect al concursurilor pe benzi:

- Știu că nu sunt bune. Știu de asemenea că pot mai mult, dar sunt chiar atât de importante?

- Nu vrei să arăți ce poți? Pe vremuri erai una dintre cele mai bune studente la matematică, iar profesorul de științe te lăuda mereu...

- Și ce dacă?

Amy nu se mai putea abține:

- La ce bun? Am să mă folosesc vreodată de știința asta?

- Pentru a fi admisă la universitate, trebuie să demonstrezi că ești bună. Poziția socială a tatălui tău te-ar putea ajuta să intri, dar ca să *reziști* acolo e necesar să fii bine pregătită.

- Și după aia? În caz că nu sunt un geniu, sau mult mai bună decât oricare dintre băieți, au să mă treacă la cursurile de gastronomie sau de relații sociale sau de psihologia copilului, pentru ca mai târziu să devin o mamă bună, sau au să mă învețe să programez computere până mă mărit. Până la urmă tot n-o să fac nimic! Ce rost are să mai încerc?

- Nimic?

Fața măslinie a mamei sale era calmă, dar vocea-i devenise stridentă:

- Adică eu nu fac nimic având grijă de tine și de tatăl tău? Creșterea unui copil, crearea unei atmosfere plăcute pentru soț înseamnă *nimic*?

- N-am vrut să bagatelizez, dar de ce pretinzi că înseamnă totul? Pe vremuri îți doreai mai mult... nu-i așa? Tu... tu...

Mama o privea impasibilă. Amy sări în picioare și dispăru în camera ei.

Stătea întinsă pe patul îngust, privind tavanul ușor strălucitor. Mama ar fi trebuit să o înțeleagă prima, dar în ultimul timp se pare că își uitase vechile vise.

Alysha Barone, mama sa, era un fel de Medievalistă. Nimic ciudat, Medievaliștii formau un grup destul de numeros. Se adunau pentru a vorbi despre vechile obiceiuri, despre video-cărțile istorice și vremurile în care Pământul era singurul cămin al omenirii. Își aduceau aminte cu nostalgie de perioadele când oamenii trăiau în Exterior în loc să se înghesuie în interiorul Orașelor subterane, de perioadele când Pământul era singura lume și nu existau Spațieni.

Nici unul dintre ei n-ar fi putut trăi însă în Exterior fără să se simtă înconjurat de ziduri; respirând aerul nefiltrat, plin de micro-organisme aducătoare de boli; mâncând hrană neprelucrată, care creștea în mizerie. Amy se cutremură la acest gând. Mai bine că Exteriorul era lăsat pe seama roboților care munceau în mine și aveau grija de culturile necesare hranei celor din Orașe. Mai bine să trăim așa,

oricare ne-ar fi problemele, evitând căile periculoase ale Spațienilor. Într-o lume cu miliarde de locuitori, locuințele private, grădinile și moșiile vaste nu-și au locul. Alysha Barone, în ciuda ideilor sale Medievale, nu era în stare să părăsească Orașul decât pentru a călători până într-un alt Oraș, protejată de un tunel sigur.

Însă, încurajată de câțiva prieteni mai deosebiți, mama ei respecta unele obiceiuri străvechi. După măritișul cu Ricardo Stein, Alysha Barone insistase să-și păstreze numele de fată; mai mult, Ricardo fusese de acord ca Amy să primească ambele nume. Datorită genelor favorabile, cuplul primise permisiunea de a avea un copil în primul an al căsniciei, însă Amy nu fusese născută decât patru ani mai târziu. Atât Alysha cât și Ricardo fuseseră statisticieni în Departamentul Resurselor Umane din New York; era normal să muncească pentru o promovare, pentru a câștiga mai multe privilegii și pentru a economisi bani înainte de a avea un copil. Nu luaseră în seamă muștrările părinților și prietenilor care îi acuzaseră că erau un pic antisociali.

Amy cunoștea bine povestea, o auzise de multe ori din gura bunicii Barone, care nu fusese de acord cu comportamentul fiicei și ginerelui. Înainte ca Alysha să rămână însărcinată, amândoi ajunseseră la gradul C-4; surprinzător, chiar și atunci au discutat care dintre ei să renunțe la slujba în Departament. Doar cele mai antisociale dintre cupluri ar fi insistat să-și păstreze niște poziții atât de mult râvnite. Erau prea mulți oameni fără locuri de muncă, trăind la limita subzistenței, fără șanse de promovare. Unii fuseseră trimiși să muncească în fermele de fermenti ale Orașului, după ce slujbele lor fuseseră preluate de roboți. Colegii de la serviciu le-ar fi făcut viața mizerabilă dacă ar fi rămas amândoi în Departament; superiorii le-ar fi blocat orice promovare, ba mai rău, s-ar fi folosit de orice prilej pentru a-i retrograda. În plus, cineva trebuia să aibă grijă de Amy. Copilul nu putea fi lăsat toată ziua în creșa de subcartier, iar bunicii refuzaseră hotărât să vadă de el, pentru a nu încuraja vreo tendință antisocială.

Astfel încât Alysha renunțase la slujbă. Ricardo poate că ar fi fost dispus să aibă grijă de copil, dar nu-l putea alăpta, iar alăptatul însemna economisirea unor bani. La câțiva ani după nașterea lui Amy, Ricardo beneficiase de încă o promovare și se mutaseră din apartamentul cu două camere din Sectorul Van Cortland, în acest apartament. Tatăl său avea acum gradul C-6, cu o toaletă privată în sala de baie a bărbaților, o chiuvetă în cameră, venituri mai mari pentru distracții și dreptul de a mânca acasă de patru ori pe săptămână.

Părinții ei ar fi trebuit să fie nebuni ca să renunțe la o asemenea șansă. Pentru Alysha, speranțele de a-și păstra poziția în Departament ar fi fost zadarnice; risca să piardă totul.

Se ridică în capul oaselor, auzind ușa deschizându-se. Patul său micuț ocupa cea mai mare parte a camerei; nu prea aveai unde să te așezi, și se părea că mama sa dorea să-i vorbească.

Alysha luă loc pe pat și îi puse un braț protector pe după umeri.

- Știu ce simți, spuse ea. Amy dădu din cap:

- Nu, nu știi.

Mama o strânse mai puternic:

- La fel am simțit și eu pe vremuri, o dată, dar mi-am zis că n-are nici un rost să renunț. Trebuie să înveți cât poți, Amy, și nu doar pentru a-ți ajuta copiii să-și facă temele la școală. Tot ceea ce ai învățat îți va oferi satisfacție mai târziu; vei purta învățătura în tine, și nimeni nu ți-o va putea lua. Lucrurile s-ar putea să se schimbe și atunci...

- N-or să se schimbe. Mi-aș dori... Era mai bine pe vremuri.

- Nu, nu era, răspunse mama. Timpurile acelea erau bune pentru câțiva, și rele pentru cei mulți. Deși respect unele obiceiuri Medievale, știu totuși cum se omorau oamenii între ei, cum mureau de foame și cum sufereau pe vremuri. Orașele noastre de astăzi sunt mai bune. Nimeni nu moare de foame și în general ne putem vedea de treburi

fără a ne teme de violență. Dar pentru asta este nevoie de colaborare... fără colaborare și înțelegere n-am putea trăi, așa înghesuiți cum suntem. Trebuie să mergem mai departe, iar asta înseamnă adesea să renunțăm la ceea ce avem pentru ca și altcineva să se bucure. Totuși...

- Am înțeles, spuse cu amărăciune Amy. Civismul este bun. Orașele reprezintă culmea civilizației umane.

Imitase tonul bombastic cu care le vorbea profesorul de istorie.

- Și dacă nu fac progrese, dacă nu sunt recunoscătoare pentru ceea ce am, înseamnă că sunt o egoista patologică, o persoană antisocială.

Alysha tăcu o lungă perioadă de timp, apoi spuse:

- Roboții iau slujbele celor din Orașe. Populația continuă să crească. Asta înseamnă că oamenii vor avea din ce în ce mai puțin... vom fi din nou amenințați de foame. Orașele nu se pot extinde, deci vom avea din ce în ce mai puțin spațiu. Oamenii linșează din când în când câte un robot. Roboții sunt obiectele cele mai convenabile asupra cărora își pot descărca nemulțumirile, dar dacă începem să ne linșăm unii pe alții...

Făcu o pauză, după care continuă:

- Avem nevoie de o supapă, altfel presiunea va deveni insuportabilă. Asta o știe până și grupul acela de oameni care speră că Spațieni le vor permite în cele din urmă să părăsească Pământul, pentru a coloniza alte planete.

- Niște naivi, spuse Amy.

- Aproape toți spun asta.

Amy se încruntă. Aflase de grupulețul ăsta; ieșeau din când în când în Exterior, jucându-se de-a agricultorii, sau cam așa ceva. Nu-și imagina cum de puteau suporta, ori la ce le folosea. Șeful lor era un detectiv pe nume Elijah Baley; își închipuia probabil că Spațienii îl vor ajuta. Se întorsese de curând de pe una dintre lumile lor, unde îl chemaseră să îi ajute la soluționarea unei crime; probabil își făcea iluzia că Spațienii îi puteau fi prieteni.

Însă ea nu era chiar atât de naivă. Spațienii nu făcuseră decât să se folosească de el. Își aduse aminte de personajele Spațiene văzute în hiperdrame și videocărțile de aventuri. Erau cu toții înalți, frumoși, bronați, cu părul de culoare arămie și cu ochi la fel de reci precum ai roboților care îi slujeau. În drame, era posibil să se împrietenească sau chiar să iubească anumite ființe de pe Pământ, dar în realitate îi disprețuiau pe oamenii care trăiau în Orașe. N-ar fi permis niciodată pământenilor să le contamineze lumile, sau să se stabilească pe alte lumi din galaxie. Se puteau folosi de un pământean, ca în cazul lui Baley, dar după aceea îl aruncau ca pe un gunoi.

- Vreau să spun, făcu încet Alysha, că poate interveni o schimbare. Oricare ar fi disfuncționalitățile și relele pe care le-ar aduce, e posibil să existe și unele avantaje, însă numai pentru cei care le pot sesiza.

Amy se încordă ușor; aceasta era declarația cea mai antisocială pe care o auzise de la mama sa.

- Ar fi mult mai bine să fii pregătită pentru o asemenea eventualitate și să-ți dezvolți talentele utile în acest sens. Când lucram la Departament, știam ce înseamnă statistica... este imposibil să ascunzi întregul adevăr, chiar dacă ai fi cel mai tare dintre birocrați. Mi-am putut da seama... dar se pare că am vorbit cam mult.

- Mamă...

Amy înghiți cu noduri:

- Ai să-i spui tatei ce ți-a zis domnul Liang?

Alysha prinse cu mâna o șuviță din părul său lung și negru:

- Ar trebui. Voi fi obligată, dacă sunt chemată la ședință. Rick m-ar întreba de ce nu i-am spus mai devreme. Dacă-mi promiți că ai să obții rezultate mai bune, n-am să-i spun. Amy oftă ușurată:

- Promit.

Spera să-și poată respecta promisiunea.

- Atunci, te las să-ți faci temele. Rick trebuie să sosească. Ușa se închise în spatele Alyshei. Amy întinse mâna după

viewer, lungindu-se pe pat. Orice ar spune mama, nu se va schimba nimic. Orice ar face, mai devreme sau mai târziu va ajunge la capătul liniei, așa cum spunea prietena ei, Debora Lister. Va fi *împinsă* spre capătul liniei atunci când profesorii vor sugera că anumite studii sunt mai folositoare pentru o fată. Va fi împinsă din nou, atunci când cei de la universitate îi vor spune că ar da dovadă de egoism dacă ar ocupa un loc într-o clasă în care cunoștințele dobândite sunt utile unui băiat, dar în nici un caz unei fete. Dacă ar sări de pe linie, mai târziu, când se va mărita și va avea copii, va fi adusă din nou pe traseu.

Desigur, putea să nu se mărite, dar o astfel de viață însemna singurătate. Indiferent ce reușeau astfel de femei în viață, oamenii murmurau cât de antisociale erau și le căinau, ceea ce era totuși mai bine decât să fie ținta unor nemulțumiri fățișe. Va fi obligată să trăiască într-una dintre gheretele repartizate solitarilor, doar dacă nu cumva va avea noroc să găsească o altă femeie solitară cu care să împartă o cameră, și asta dacă va primi permisiunea.

Alysha ajunsese la capătul liniei cu mult timp în urmă, deși ceva mai târziu decât majoritatea celorlalte femei, și avea un soț iubitor care să o consoleze, ceea ce era un lucru minunat. Multe cupluri ajunseseră să se urască, însă cu toate acestea nu se separau de bună voie, pentru că însemna să-și piardă statutul social și să fie mutați în locuințe mai mici. Desigur, Alysha spera ca sfârșitul liniei să fie cât mai departe pentru Amy; în viața ei nu existau decât soțul și fiica.

Multe femei erau la fel ca și Alysha. Individualism antisocial sublimat – așa se spunea în video-carte pe care Amy o studiasse la biblioteca școlii. Multe femei trăiau prin copii lor, apoi prin nepoți, sperând că vor crește mari, știind totuși că ambițiile le vor fi limitate de societate. Sentimentele lor transferate asupra progeniturilor le dădeau putere pentru a-și duce viața mai departe, dar erau totuși conștiente că prea mult succes aducea inevitabil resentimente din partea celorlalți. Acesta era unul dintre

motivele pentru care părinții ei refuzau să se laude cu privilegiile câștigate și le foloseau cu moderație, cu un aer parcă ușor vinovat.

Bărbații aveau alte probleme, care pentru ei probabil că păreau tot atât de dificile. Statutul familiei depindea în întregime de ei, iar unii nu rezistau acestui stress. Psihologii aveau o definiție și pentru așa ceva.

Amy vedea foarte clar care era perspectiva. Poate că n-ar fi trebuit să vadă video-cărțile acelea de psihologie și sociologie destinate specialiștilor adulți. În cele din urmă, părinții ei vor face și al doilea copil la care aveau dreptul; în afară de a fi drăgăstoasă cu Amy și cu tatăl ei, și sociabilă cu vecinii și colegii soțului astfel încât să nu existe tensiuni, Alysha nu prea mai avea ce face. Nu e nici o mirare că multe femei făceau copii cu toate că nu mai aveau acest drept. Când Amy se va maturiza, mama ei va aștepta inevitabilii nepoți și își va transfera speranțele asupra lor. Ce iluzie, să speri că urmașii tăi nu vor fi înghițiți de stupul Orașului, deși știai foarte bine că așa se va întâmpla.

Familiiile fericite făceau Orașul mai bun, așa se spunea; mamele și soțiile își puteau vedea de treabă cu sentimentul datoriei civice împlinite. Mama își va pune speranțele în ea, apoi în copilul ei, apoi...

Dacă învățătura te făcea să simți astfel, mai bine să rămâi Ignorant și să urmezi drumul inevitabil.

Își duse brațele la piept. Da, se putea mândri cu o realizare și nimeni nu i-o putea lua: era cea mai bună alergătoare pe benzi din Oraș. Nu va renunța la asta decât atunci când va fi prea bătrână și prea lentă pentru a mai putea răspunde provocărilor. Dar poate că acea zi nu va veni niciodată. Dacă făcea o greșală și murea în timpul unui concurs, cel puțin asta se va întâmpla înainte de a ajunge la capătul liniei. Părinții ei puteau avea alt copil, poate chiar doi, iar pierderea unei vieți nu era prea importantă într-un stup de oțel care adăpostea atât de multe ființe. Dimpotrivă, în acest fel făcea loc unei persoane dispuse să-și piardă identitatea în stup.

Pentru astfel de idei textele de psihologie definiseră termeni, dar parcă toți sunau a boală. Putea fi, într-adevăr, o boală, dar era un motiv în plus să nu se sinchisească de ce i s-ar mai întâmpla în timpul unei alergări pe benzi.

*

- Amy Barone-Stein, anunță supraveghetorul de culoar, vă caută o persoană.

Amy ridică privirea spre fața cenușie a robotului, un fel de parodie a unei ființe umane. Nu avea mare simpatie pentru roboți, iar asta, cu ochii lui plați și cu mișcările ciudate ale gurii, părea mai idiot decât toți.

- Ce s-a întâmplat? întrebă ea.

- Cineva din afară dorește să vă vorbească, spuse robotul, și m-a rugat să vă conduc la locul de întâlnire.

- Bun, și cine este?

- Mi-a spus să vă comunic numele dânzei, în caz că mi-l cereți sau refuzați întâlnirea. Se numește Shakira Lewes.

Amy rămase cu gura căscată. Debora Lister se apropie de ea, trăgându-i un cot între coaste. Se împlineau câțiva ani de când Shakira Lewes nu mai alergase pe benzi, dar Amy auzise de ea. Kiyoshi Harris pretindea că ar fi cea mai bună. Ultima ei alergare, când fusese urmărită de trei grupuri - din Brooklyn până în Yonkers - și scăpase de toți, era încă legendară.

A fost cea mai bună, își zise Amy în sinea ei; acum eu sunt cea mai bună.

- Vai, Amy! interveni Debora. Ai de gând să stai de vorbă cu ea?

- S-ar putea.

- Ai să ratezi întâlnirea Clubului de Șah, spuse blonda.

- Da, am s-o ratez.

- Vin cu tine. Trebuie să văd și eu.

- Doamna Lewes a cerut o întâlnire cu Amy Barone-Stein, începu robotul. N-a spus că...

- Tacă-ți fleanca, spuse Amy.

Robotul deschise larg ochii, de parcă s-ar fi simțit ultragiāt.

- A zis cumva cā nu pot veni împreună cu o prietenā? continuā Amy.

- Nu, n-a zis.

- Atunci, condu-ne până la ea.

Robotul se întoarce, trecurā de o coadā formatā în fața sălii de baie, apoi printre mulțimile de studenți care stāteau pe culoar. Oare cum reușise Shakira Lewes să convingā robotul? se întrebā Amy. Din punct de vedere tehnic, supraveghetorii de culoar nu aveau voie să scoatā studenții din școalā decāt în cazuri de urgență. Robotul āsta era probabil prea stupid pentru a-și da seama cā fusese păcālīt. Mergea pe niște picioare țepene și își ținea spatele drept. Roboți blestemați, gāndi ea, furați slujbele oamenilor. Altădatā, supraveghetorii de culoar erau ființe umane.

Sosi împreună cu Debora la platforma ascensorului și văzu cā este urmāritā de un mic grup de băieți și fete. Se urcarā du toții în urma robotului, apoi sărirā de pe platformā, cānd ajunserā la nivelul strāzii. Ieșirā din școalā. Amy văzu mai mulți băieți adunați în jurul unei femei înalte, cu ten închis, păr scurt și negru.

- Oooh, șopti Debora. Poate cā vrea să te provoace.

Amy dādu din cap, arātānd spre robot. Un robot nu putea face rău unei ființe umane sau, prin inacțiune, să permitā să i se facā vreun rău; pentru creierul pozitronic extrem de simplu al acestei creaturi, alergarea pe benzi era cu siguranță inclusā printre posibilele rele.

- Amy Barone-Stein, spuse robotul cu vocea sa impersonalā. Dānsa este Shakira Lewes.

Amy se apropie și băieții făcurā un pas în spate. Femeia era zveltā însă un pic prea înaltā; majoritatea alergātorilor, ca și Amy de altfel, erau scunzi și subțirei, pentru ca în timp ce alergau să se poatā strecura în aglomerație, chiar și prin cele mai înguste breșe. Shakira Lewes avea o față perfectā, cu trāsături frumoase; semāna mult cu o actriță văzută recent într-o hiperdramā istorică despre Africa. Purta o

cămașă roșie și pantaloni negri, care parcă îi lungeau și mai mult picioarele. Băieții o priveau cu flăcări în ochi. Nici unul dintre ei nu o privise pe Amy astfel, nici măcar după ce auziseră de alergarea ei împotriva grupului lui Bradley Ohaer.

- Acum poți pleca, spuse Shakira robotului.

Monitorul de culoar se răsuci și o luă înapoi spre școală. Glasul femeii sunase tot atât de arogant ca al unei Spațiene; Amy ridică spre ea o privire plină de admirație și dușmănie.

- Am auzit de tine, continuă Shakira. Aș vrea să-ți vorbesc. Amy coborî bărbia:

- Despre ce anume?

- Aș vrea să fim singure, dacă se poate.

Singure însemna să meargă prin mulțime, să stea pe o bandă sau într-un metrou pentru a discuta, ori, dacă aveau noroc, să găsească pe undeva un scaun liber sau o bancă.

- Dacă ai ceva de spus, spune-mi aici, făcu Amy.

- Vrea să lanseze o provocare, spuse cineva în spatele lui Amy.

Amy întoarse privirea. Luis Horton făcea și el parte din grup. Îl învinsese într-o alergare până în Sectorul Yonker, și de atunci o dușmănea.

- Vrea să lanseze o provocare, repetă Luis. Poate că Amy o să-i facă față.

- Pot face față oricărui alergător din New York, spuse Amy. Shakira se încruntă:

- Am spus ca vreau să-ți vorbesc. N-am pomenit nimic despre alergare.

- Ți-e frică? Întrebă un alt băiat.

Figura Shakirei deveni și mai aspră. Amy sesiză unde aveau să ajungă; ceilalți se așteptau la o provocare. În mod normal, ar fi cerut *chiar ea* provocarea, dar parcă ceva nu se potrivea. Femeia asta avea desigur altceva mai bun de făcut, și părea absurd să o provoace, oricât de faimoasă ar fi fost. Shakira nu mai alergase de mult, își pierduse antrenamentul, iar dacă era prinsă de poliție, consecințele

erau mai grave pentru ea, ca adult. Și totuși, pentru ce dorise o întâlnire cu Amy? Poate pentru ceva ilegal... vreo acțiune în care un băiat sau o fată puteau scăpa mult mai ușor de poliție.

Ridică din umeri:

- Lăsați, băieți. Se vede că e prea bătrână ca să mai alerge pe benzi.

- Da, sunt destul de în vârstă, conveni Shakira. Am aproape douăzeci și unu de ani.

- Nu Lewes se teme, interveni Luis. Amy este speriată.

Amy simți cum obrații îi iau foc. Acum toți o priveau; avu impresia că până și trecătorii erau cu ochii pe ea, martori la ofensa adusă.

- Eu nu mă tem de nimic, spuse ea. Alege-ți traseul, Shakira Lewes, ai să pleci prima. Pe mine n-ai să mă pierzi pe drum. De aici până la intersecția cu metroul pentru Sheepshead Bay... dacă nu cumva ești prea bătrână pentru o alergare atât de lungă.

Shakira tăcu.

- Haide! Sau ești prea ofilită ca să mai încerci? Ochii negri ai femeii scânteiară:

- Bine. Accept provocarea.

Unul dintre băieți scoase un chiot. Chiar și Debora, care nu alergase niciodată pe benzi, se simțea cuprinsă de mâncărici. Amy simți deodată că se înfurie împotriva tuturor. Nu era pregătită pentru alergarea asta; sperase ca Shakira să nu accepte. Dacă va pierde, sentimentul eșecului va fi insuportabil, iar dacă va învinge, ceilalți vor spune că oricum Shakira trecuse de vârsta la care mai putea fi competitivă. Riscase prea mult cu provocarea asta și tot nu știa pentru ce venise Shakira până aici.

- Să începem, propuse Amy.

- Stai puțin, o rugă femeia, ridicând brațul. Este o alergare unu contra unu, tu și cu mine. Și nu uita că după aceea vreau să-ți vorbesc.

- Vorbim după ce te înving, spuse Amy, fără prea mare convingere.

Shakira se îndreptă spre cea mai apropiată bandă. Amy veni în urma ei.

Shakira făcea pași mari pe benzile cenușii. Amy se ținea aproape. Majoritatea băieților și fetelor se îndreptaseră deja spre expres; doreau să fie prezenți la sosirea învingătorului, la Sheepshead Bay. Luis împreună cu doi prieteni le urmăreau, pentru a studia puțin stilul Shakirei înainte de a se alătura celorlalți. Printre pasageri mai puteau fi găsite breșe, dar benzile se aglomeraseră deja.

Shakira iuți pasul. Încercă o fentă în lateral, cu aceiași pași mari, apoi se deplasă pe o bandă alăturată fără a rupe ritmul; Amy o urmă. Făcu un Popovich, după numele alergătorului care executase pentru prima oară această manevră, sărind dintr-o parte într-alta între două benzi, înainte de a trece pe o a treia. Reuși să execute chiar și un „derviș”. Întorcându-se cu fața spre Amy, sări în sus și făcu o rotație completă, aterizând grațios pe o bandă mai lentă; un „derviș” era periculos chiar și pe benzile lente.

Era bună, dar Amy cunoștea mișcările. Exhibiții, gândi ea; femeia încerca să o intimideze. Manevrelor spectaculoase erau făcute mai mult să atragă atenția, dar oboseau rapid alergătorul. O urmări pe Shakira până la un metrou, apoi sări pe platformă în urma ei, lăsându-i pe băieți în urmă. Prinsese ritmul Shakirei, dar stătea la pândă, cu simțurile treze; unii alergători îi prindeau pe urmăritori într-un ritm, ca într-o plasă, apoi executau o manevră neașteptată.

Dansară pe benzi îndreptându-se spre un expres. Pe cea apropiată de linia expresului, mulțimea era mai densă. Shakira apucă o bară de susținere, săltându-se; Amy o prinse pe următoarea. Picioarele femeii făcură o rotație completă, fără să atingă platforma, evitând de puțin contactul cu un pasager. Shakira reveni pe bandă, cu spatele la vânt, zâmbindu-i lui Amy.

Amy prinse din nou bara, gata să reînceapă urmărirea, când un grup de oameni apărură deodată pe bandă, chiar în dreptul ei. Văzu figurile lor ultragiante când vru să se lanseze

cu picioarele înspre ei; era spațiu suficient pentru o aterizare. O femeie se dezechilibra; un bărbat o prinse de braț, înainte să cadă. Amy își dădu imediat seama că nu putea risca un salt. Shakira se întoarse, depăși câțiva navetiști, o luă spre stânga și dispăru.

Amy se ținu de bară; vântul o lovea peste picioare. Se ridică din nou, buimacă din cauza înfrângerii. Pierduse, și nici măcar nu ajunsese în Manhattan; îi apărură lacrimi în ochi.

Cineva o îmbrânci; pasagerii o înconjurară.

- Alergători blestemați! strigă un bărbat.

Se adunau tot mai mulți în jurul ei; un pumn o doborî la podea.

- Chemați poliția! urlă o femeie.

Se simți trasă de păr; un picior o lovi în genunchi. Își acoperi capul cu mâinile, fără să-i pese ce se întâmpla cu ea; pierduse.

Un agent, un C-6 cu privilegiul de a sta pe scaun în expres, o scoase din mulțime, ducând-o la Primărie. Sediul poliției se afla la etajele superioare ale clădirii; Amy își închipui că va fi dată pe mâna unui ofițer și arestată. Dar nu, detectivul o conduse într-o cameră mare, plină cu oameni și birouri. Ajunseră într-un colț, la un birou încadrat de un grilaj.

Se așeză, simțindu-se nenorocită și singură. Detectivul îi notă numele, îl introduse în calculator, ceru informații, apoi îl căută pe tatăl ei prin rețeaua de comunicații.

- Ai noroc, spuse bărbatul după ce transmise mesajul. Tatăl tău încă nu a plecat de la slujbă, așa că va coborî și te va duce acasă.

Ea ridică o privire timidă:

- Adică nu mă arestați?

Detectivul îi aruncă o privire feroasă. Era un bărbat mare, chel, cu mustață deasă, și piele închisă la culoare, aproape la fel ca a Shakirei.

- Să nu-ți închipui că nu m-am gândit să te arestez. De fapt, nici n-am vrut să-mi pierd timpul cu tine... nu sunt deloc îngăduitor cu puștii inconștienți care pot face rău celorlalți și nu le pasă. În expresul acela s-ar fi putut produce lucruri grave... poate că ar fi trebuit să te las pe mâna mulțimii să te mângâie nițel. Știi ce ți se poate întâmpla acum, fetițo?

- Nu, murmură ea, deși putea ghici.

- Pentru cei cu dosarul curat, o audiere la tribunalul pentru minori. Ai putea primi câteva luni la Nivelul Contraveniențelor Minori sau, cu puțin noroc, ai putea fi trimisă să dai o mână de ajutor într-un spital, câteva zile pe săptămână. Acolo ai avea ocazia să vezi victimele unor accidente. Se trase de mustață:

- Cred că ți-ar prinde bine. Poate că așa ai putea vedea și tu un alergător pe benzi mort, care n-a fost suficient de rapid. I-ai putea vedea părinții plângând, atunci când spitalul i-ar chema să-l identifice, înainte să-i scoată din corp organele refolosibile. Și, dacă ai fi prinsă din nou, te-ai trezi într-un mare bucluc.

Amy închise ochii.

- Stai aici, spuse bărbatul.

Nici nu prea avea de ales, camera era plină de polițiști. Rămase singură, cuprinsă de desperare, până când detectivul se întoarse cu o ceașcă de ceai; ei nu îi oferă nimic.

Bărbatul se așază de cealaltă parte a biroului:

- Îmi dai numele celor care aleargă cu tine?

Ea dădu violent din cap. Oricât ar fi urât-o pe Shakira, nu se putea coborî în asemenea hal.

- Nici nu mă așteptam să cooperezi. Oricum, să știi că nu le faci un bine. Dacă se accidentează sau rănesc pe cineva, sper că ai să poți suporta remușcările.

Detectivul continuă să lucreze la computer, până la sosirea lui Ricardo. Amy aruncă o privire spre figura palidă, încruntată, și se uită repede în altă parte. Formalitățile de prezentare nu durară decât un moment, apoi detectivul

Începu să-i facă morală lui Ricardo Stein, vorbindu-i despre infracțiunea fetei sale, condimentându-și tirada cu statistici despre accidentele datorate alergătorilor pe benzi și numărul deceselor provocate în ultimul an de acest joc.

- Dacă nu eram în expres, sfârși detectivul, fata putea fi grav lovită... nu că n-ar fi meritat-o.

- Înțeleg, domnule Dubois, spuse tatăl ei.

- Are nevoie de o lecție.

- Sunt de acord.

Ricardo își dădu pe spate părul castaniu și des.

- Nu mă împotrivesc, orice sentință ar primi. Eu și mama ei nu îi vom lua apărarea. Probabil că suntem și noi vinovați că nu am crescut-o mai bine și nu am supravegheat-o mai mult. Puteți fi sigur că așa ceva nu se va mai repeta.

- Sunt sigur că veți avea grija, domnule Stein... un cetățean atât de respectabil ca dumneavoastră...

Domnul Dubois se lăsă pe spate în scaun:

- Așa că vă voi face o favoare, dumneavoastră și soției. O voi elibera pe Amy, fără avertisment. Nu are decât paisprezece ani, și asta este prima ei abatere - prima abatere la care a fost *prinsă* - și Nivelul Contraveniențelor Minori este și așa destul de aglomerat. Însă acum este înregistrată la noi, și dacă va mai fi prinsă cu ceva, va merge la închisoare până la audiere, iar după aceea puteți fi sigur că va primi o sentință aspră.

- Vă sunt recunoscător, spuse tatăl.

- Ascultă-mă, fetițo, spuse domnul Dubois, așezându-și brațele pe birou. Să nu crezi că te poți strecura mințindu-ne acum și reluând alergarea pe benzi. Acum știm cine ești și vei fi ușor de descoperit. Puține fete aleargă pe benzi.

Aruncă o privire spre tatăl ei:

- Am încredere că veți avea grijă să o ia pe drumul drept. Statutul dumneavoastră nu ar avea decât de suferit cu un criminal în familie.

- Puteți conta pe mine, domnule Dubois.

Pe drumul spre casă, Ricardo nu scoase nici un cuvânt. Țsta era un semn rău; niciodată nu era atât de tăcut, decât dacă dădea pe dinafară de furie. O lăasă la sala de baie a femeilor și se îndreptă spre apartament.

Întârzie cât putu de mult în sala de baie, apoi își târî picioarele în lungul culoarului, cuprinsă de groază, întrebându-se ce-i vor face părinții. Probabil că discutaseră deja între ei, iar Alysha adusese vorba despre mesajul dirigintelui.

Intră, găsindu-i pe amândoi stând pe canapea; n-avea nici un rost să spere la sprijin din partea mamei. Părinții arareori aveau păreri diferite în prezența ei, iar într-o problemă atât de importantă vor fi uniți.

Se îndreptă spre un scaun și luă loc. Nu va lua bătaie; părinții ei nu erau adepții pedepsei corporale. O bătaie, cu toate vânățiile primite deja de la călătorii din expres, ar fi fost preferabilă. Însă acum va trebui să asculte acuzațiile aspre și va afla cât de umiliți se simțeau părinții din cauza infracțiunii ei. Nu se gândise deloc la părinți, cât rău le-ar fi făcut dacă s-ar fi rănit. Nu se gândise că egoismul ei patologic ar putea dăuna reputației lui Ricardo la locul de muncă, ar putea-o pune pe mama într-o situație neplăcută în relațiile cu vecinii. Nu se gândise că această pată pe dosarul ei i-ar putea diminua șansele mai târziu; nu se gândise că putea accidenta vreun navetist. Nu se gândise la exemplul prost pe care îl dădea copiilor mai mici decât ea și nu ținuse deloc cont de avertismentul pe care i-l dăduse tata, cu ocazia ultimei discuții despre astfel de jocuri periculoase.

Ricardo termină dojeneala, repetând unele aspecte. Acum era prea târziu să mai meargă la cantină. Alysha oftă, scoase din perete masa, și încălzi plita. Ricardo mormăi că rataseră puiul pe care l-ar fi mâncat la cantină. Intenționaseră să păstreze această a patra masă acasă pentru sâmbătă, când părinții lui aveau să vină în vizită cu ceva din puținele lor rații de mâncare; fiica lor le stricase și aceste planuri.

Amy trase sofaua spre masă și se așeză. Mama presăra peste mâncare câteva condimente. Primiră un apel prin rețeaua de comunicații, răspunse Ricardo, care lătră câteva cuvinte, apoi închise.

- Era Debora Lister.

Puse cele două scaune la masă, apoi se așeză și el:

- I-am spus că nu poți vorbi.

Amy privi apatică în farfurie: carne sintetică de vacă și garnitură. Foarte bine, gândi ea. Debora n-o sunase decât ca să-i spună ce se întâmplase când apăruse Shakira, singură și triumfătoare, la Sheepshead Bay.

- Câteva zile de-acum încolo nu mai ai voie să primești apeluri de la prietene, continuă Ricardo. Am să vorbesc cu directorul să nu mai pleci de la școală decât pentru a merge direct acasă; un supraveghetor va nota ora la care pleci, deci nu-ți face iluzii că poți hoinări pe drumul de întoarcere. Când nu ești la școală, stai aici, în apartament; nu ieși decât pentru a merge la sala de baie sau ca să mănânci împreună cu noi, la cantină. Iar în timpul liber, atunci când nu-ți faci lecțiile, îmi vei face o compunere despre pericolele alergării pe benzi. Nu cred că-ți va fi greu să aduni informațiile necesare pentru compunere și vreau să fie gata într-o săptămână.

Ricardo luă o gură de aer:

- Iar dacă mai aud vreodată că alergi pe benzi, am să te duc eu însumi la poliție și am să cer să fii audiată.

- Mănâncă, Amy, spuse mama. Acum i se adresa prima oară.

- Nu mi-e foame.

- Ar fi mai bine să mănânci... sunt ultimele rații pe săptămâna asta.

Amy se strădui să mănânce. Tatăl ei termină de mâncat și se sprijini cu cotul de masă.

- Totuși, nu înțeleg, spuse el obosit. Pentru ce, Amy? Pentru ce faci un astfel de lucru? Credeam că ai mai multă minte. Pentru ce să-ți asumi un asemenea risc?

Amy nu reuși să se stăpânească:

- Sunt cea mai bună.

Se ridică în picioare și împinse sofa înapoi:

- Sunt cea mai bună alergătoare din Oraș! Țasta este singurul lucru cu care aș putea rămâne în amintirea cuiva! Eram cea mai bună, dar acum nu mai sunt!

Ricardo căscă ochii cenușii:

- Domnișoară, nu pari foarte pocăită.

- Îmi pare rău că am pierdut! Îmi pare rău că am fost prinsă! Îmi pare rău că a trebuit să vii după mine, dar pentru altceva nu-mi pare rău!

- Mergi în cameră! strigă el. Dacă te mai aud vorbind astfel, am să *ridic* mâna asupra ta.

Alysha se întinse peste masă și prinse mâna ridicată al lui Ricardo; Amy se repezi în camera ei.

Viața ei era terminată. Așa simțea Amy. Vestea se răspândise cu rapiditate. O pierduse pe Shakira Lewes și fusese prinsă de poliție; Luis Horton spunea asta tuturor. Un supraveghetor de culoar înregistra ora la care pleca de la școală și îi amintea, în fața altor studenți, că trebuia să meargă direct acasă; mereu se găsea un grup de băieți și fete care să pufnească disprețuitori.

Oricine venea să îi pună o întrebare, chiar și Debora, era întâmpinat cu o încruntătură. În curând nimeni nu mai vorbea cu ea în afara sălii de clasă. Nimeni nu îndrăznea să vorbească despre alergare, sau să-i aducă la cunoștință ce spusese Shakira atunci când ajunsese la destinație. Domnul Liang o chemă pe Alysha la inevitabila ședință, se simți și mai stânjenită când dirigintele află despre compunerea pe care o pregătea pentru tatăl ei. Prezentă compunerea în public, pe toate display-urile din școală, obligată de domnul Liang și de director să vorbească în termeni reprobabili despre joc; se crispa în sine ea ori de câte ori se gândea cum trebuie să fi râs studenții care o vizionaseră. Nici la Nivelul Contraveniențelor Minori n-ar fi dus o viață mai rea.

După trei săptămâni, părinții se mai înmuieră puțin. Amy trebuia în continuare ca de la școală să meargă direct

acasă, dar după cină îi dădeau voie să-și facă temele cu prietenele din subcartier. Bârfele despre eșecul ei fuseseră înlocuite cu vorbe despre Luis Horton, care câștigase o alergare până la periferia lui Queens împotriva grupului lui Tom Jandow. Prietenii îi vorbeau din nou, însă aveau totuși grijă să nu îi aducă aminte de Shakira Lewes.

Era ruinată, și asta doar din cauza acelei femei. Nu putea suporta drumurile zilnice de-a lungul benzilor, când remarcă uneori alți alergători și își amintea ce pierduse. Nu mai putea auzi muzica benzilor, ritmul și zumzetul care o tentau să alerge.

Ajunsese deja la sfârșitul liniei; ultima fărâamă de libertate fusese pierdută. Va deveni și ea o biată roțiță în interiorul cavernelor de oțel. Nimeni nu își va aminti de trecutul ei glorios.

Amy ieși din ascensor împreună cu Debora și împietri deodată, în stare de șoc. Pe culoar, Shakira Lewes se plimba în fața sălii de baie a femeilor.

- Ce cauți aici? Întrebă blonda.

- Nu știu.

- Nu ți-am spus niciodată, începu Debora, dar după ce a terminat cursa, ea a...

- Nu vreau să aud.

Amy ajunsese la ușă și scoase cheia, hotărâtă să nu o ia în seamă pe Shakira. Să stai degeaba în fața sălii de baie dovedea lipsă de educație.

- Bună, Amy, spuse Shakira.

- Nu mi-ai făcut destule necazuri? se răsti Amy. Nu ai ce căuta aici.

- Da, dar dacă ții minte, trebuia să discutăm. De-abia acum am reușit să te găsesc și eram sigură că te vei opri aici după orele de școală.

Amy scrâșni din dinți:

- Poftim, acum nici la toaletă nu mai am liniște.

- Vreau să-ți vorbesc, spuse Shakira.

Trei femei ieșiră din sala de baie; coborî vocea:

- Diseară, după cină, singură. Degetele lui Amy se încleștară pe cheie:

- Ce te face să crezi că am chef să vorbesc cu tine? Shakira ridică din umeri:

- Voi fi la nivelul G, Hempstead, la capătul expresului de Long Island. Cobor acolo și traversezi benzile până la Strada G-20. Eu voi fi în fața unui magazin numit „Antichitățile lui Tad”... crezi că-l poți găsi?

Amy se simți jignită:

- Mă pot descurca oriunde. Dar nu știu pentru ce ar trebui să mă deranjez.

- Atunci, nu te deranja. Eu voi fi acolo la șapte și voi aștepta până la nouă. Dacă nu apari până atunci, treaba ta, n-am să te mai bat la cap. Însă ceea ce am să-ți spun te-ar putea interesa.

Înainte ca Amy să poată răspunde, Shakira se întoarse, pornind spre ascensor.

Debora o împinse din fața ușii sălii de baie.

- Te duci? întrebă ea.

- Da. Trebuie să aflu ce vrea.

- Dar părinții ți-au interzis să părăsești subcartierul. Dacă te vede vreunul dintre prietenii lor...

- Mă duc oricum. E neapărată nevoie să mă duc.

Într-un fel sau altul, trebuia să lămurească definitiv situația cu Shakira.

- La marginea Orașului? șopti Debora.

- Nu-mi poate face nimic pe străzi, cu atâția oameni în jur. Deb, tu mă vei acoperi. Le voi spune părinților că sunt la tine. Nu cred că vor suna ca să mă verifice, dar dacă o vor face totuși, îi anunți că sunt la sala de baie.

- Și dacă răspunde tata primul?

- Am să risc.

Deborah expiră profund:

- S-ar putea să dorească o nouă alergare. Ce-ai să faci?

- Văd eu după ce ajung acolo.

Se hotărâse deja. Dacă Shakira vroia o nouă alergare, nu putea refuza, dar va avea grijă ca unul dintre băieții pe

care-i cunoștea să aștepte ca martor la punctul final al întrecerii. Oricare ar fi fost riscul, era o șansă pentru a-și recâștiga onoarea pierdută.

Amy ajunsese pe strada G-20 la șapte și jumătate. Shakira, așa cum promisese, o aștepta în fața magazinului cu antichități, care avea ca reclamă un semn demodat bidimensional. Nu erau prea multe magazine în zona aceasta murdară, unde zidurile metalice ale locuințelor păreau mai cenușii decât în oricare altă parte. Pe străzi nu circulau mai mult de o sută de persoane. Amy se simți cuprinsă de neliniște. Cartierele de genul acestuia erau cele mai rele din Oraș; aici locuiau cei mai dubioși dintre cetățeni. *Aici erau foarte aproape de Exterior.*

Shakira se zgâia la vitrină, admirând niște tacâmuri vechi și cupe din plastic. Înăuntru, proprietarul făcuse o concesiune vremurilor moderne: șirul de clienți era servit de un robot.

- Nu ți-a luat mult ca să ajungi aici, murmură femeia.

- Nu ar fi trebuit să vin deloc. Nu am voie să părăsesc subcartierul, însă părinții cred că sunt cu o prietenă.

De data aceasta nu-i puseseră prea multe întrebări, ba chiar păruseră un pic mulțumiți că avea să lipsească seara de-acasă.

- Le-am spus că mă întorc la zece și jumătate, așa că spune ce ai de spus.

- Știi, nu am vrut să facem concursul acela, însă tu ai insistat, iar eu încă nu mi-am pierdut mândria.

Shakira își împreună degetele în jurul centurii:

- Apoi, în timp ce alergam, mi-am adus aminte cum era pe vremuri. Probabil că am vrut să aflu dacă mi-am păstrat reflexele.

- Sunt sigură că ți-a făcut plăcere să te lauzi după aceea.

- Nu m-am lăudat, spuse Shakira. M-am întâlnit cu puștii și i-am trimis acasă. Am zis că mi-a fost foarte greu să scap de tine, și că ești una dintre cele mai bune alergătoare care m-a urmărit vreodată.

- Foarte frumos din partea ta, Shakira, spuse Amy arborând un zâmbet prefăcut. Totuși, cert e că am fost învinsă.

- Am văzut ce s-a întâmplat, și am înțeles pentru ce nu ai sărit din nou pe bandă. Alți alergători ar fi riscat oricum, chiar și cu mai puțin spațiu liber la dispoziție. Ar fi sărit, și dacă ar fi doborât vreo doi călători, treaba lor. Mă bucur că tu nu ești chiar atât de antisocială.

- Bun, deci ce vrei de la mine? întrebă Amy.

Câteva femei se opriră lângă ea pentru a arunca o privire în vitrină, însă nu le acordară nici o atenție; chiar și în zona asta cu reputație proastă, oamenii nu puteau fi atât de mizerabili, încât să tragă cu urechea.

- Păi, am auzit de o fată, Amy Barone-Stein, care se putea lua la întrecere cu cei mai buni în alergarea pe benzi. Păstrez legătura cu câțiva dintre alergători, deși majoritatea celor din anturajul meu nu i-ar vedea cu ochi buni. M-am gândit că s-ar putea să semeni puțin cu mine... nemulțumită, poate chiar furioasă, întrebându-te dacă ai să fii vreodată mai mult decât o componentă în mașinăria Orașului.

Amy făcu un pas înapoi:

- Și ce?

- M-am gândit că poate ai accepta o provocare.

- Dar adineauri ai spus că nu ai fi vrut să facem acea alergare.

- Nu mă refeream la alergare, spuse Shakira. Vorbeam despre o provocare adevărată, ceva mult mai greu și mai interesant decât alergatul pe benzi. Dacă ai suficient curaj, s-ar putea să consideri că merită.

Amy făcu încă un pas înapoi, sigură că Shakira avea să-i propună o afacere necurată.

- Vezi tu, eu fac parte din grupul lui Lije - Elijah Baley. Leșim în Exterior o dată pe săptămână. Îl cunosc bine pe fiul său, Bentley.

Amy căscă gura, luată prin surprindere:

- Dar de ce...

- Deocamdată suntem destul de puțini. Sprijinul Orașului este foarte slab, și îl primim doar din cauza lui Lije - domnului Baley - dar bănuiesc că guvernul, ca toată lumea de altfel, ne consideră niște excentrici. Noi credem că putem coloniza alte lumi. Din cauza asta suntem luați drept zănatici.

- Dar pentru ce vă mai obosiți? spuse Amy. Spațienii nu ne vor permite să plecăm de pe Pământ.

- Lije a plecat, nu-i așa?

- E cu totul altceva; și l-au trimis înapoi cât au putut de repede. Pun pariu că nici nu i-au mulțumit pentru rezolvarea acelei crime. Spațienii nu ne-ar permite niciodată accesul pe lumile lor.

- Desigur, dar nu este vorba de lumile lor. Shakira se sprijini de vitrină:

- Lije este convins că ne vor permite în cele din urmă să colonizăm o lume nelocuită - poate chiar mai curând decât credem noi - și ne vor împrumuta nave ca să ajungem acolo. Însă nu putem face colonizarea decât dacă suntem capabili să trăim în Exteriorul unui Oraș.

Amy dădu hotărâtă din cap:

- Nimeni nu poate trăi în Exterior.

- Pe vremuri, pământeni puteau. Pământenii care au colonizat lumile Spațiene trăiau în Exterior. Spațienii pot. Și noi putem, două sau trei ore pe săptămână. Este un început, deocamdată încercăm să ne acomodăm și nu-i ușor. Dar coloniștii trebuie să fie oameni ca noi, care am demonstrat că putem ieși din Oraș.

- Și vrei ca eu să fac parte din grup? întrebă Amy.

- Mi-am zis că s-ar putea să te intereseze. Avem nevoie de noi membri. Tinerii par să se adapteze mai rapid. Gândește-te... dacă reușim să părăsim Pământul, *fiecare* persoană va fi importantă și utilă. Avem nevoie de oameni dispuși să înceapă o nouă viață, care vor să iasă în evidență, poate chiar persoane ușor antisociale, dar care pot totuși colabora cu alții. Ai putea fi și tu printre ei, Amy.

- Da, dar veți reuși să plecați vreodată?

- Ce pierzi dacă încerci? zâmbi Shakira. Făcu o pauză, după care continuă:

- Ai idee cât de precară este viața în interiorul acestui Oraș? De cât uraniu e nevoie pentru centralele atomice? Gândește-te câtă energie trebuie cheltuită pentru a aduce apa și a scăpa de reziduuri. Imaginează-ți ce s-ar întâmpla dacă alimentarea cu aer s-ar întrerupe o oră sau două... oamenii ar muri cu sutele sau cu miile. Va trebui să părăsim Orașele. Nu se pot extinde fără a ocupa spațiul necesar agriculturii sau pădurilor. Va fi din ce în ce mai puțină mâncare, mai puțin spațiu, mai puțin din toate, până când...

Amy îi ocoli privirea. Și Alysha spusese același lucru.

Shakira se apropie de ea:

- Aici nu avem viitor, Amy. Pe alte lumi, s-ar putea să ne construim unul.

- O mână de oameni nu pot face mare lucru, oftă Amy.

- Este totuși un început, iar dacă reușim, ne vor urma și alții. Aveai impresia că alergarea pe benzi este importantă.

Tânăra femeie îi făcu un semn cu mâna:

- Iată provocarea: vii cu mine în Exterior?

- Cu oamenii ăia?

- Da, acum. Sunt sigură că o alergătoare care riscă un accident sau chiar viața nu se teme de un pic de aer liber.

- Dar...

- Haide!

Merse cu Shakira pe străzi, incapabilă să se opună. Femeia se opri în fața unei porți. Zidurile erau înalte. Amy privi în jurul ei și zări un tunel lung, slab luminat, care se sfârșea cu un alt zid.

- Ce este aici? Întrebă Amy.

- O ieșire. Unele sunt păzite, însă aceasta nu este. De fapt, nici nu e nevoie să fie păzite... majoritatea oamenilor nu știe sau *nu vrea* să știe de ele. Chiar și oamenii din acest subcartier au uitat probabil de ea. Vii cu mine?

- Și dacă ne urmărește cineva?

Amy privi neliniștit în josul străzii, care părea și mai pustie decât înainte:

- Nu suntem în siguranță.

- Crede-mă, nimeni nu ne va urmări. Ei preferă să creadă că acest loc nu există. Vii?

Amy înghiți cu noduri, apoi încuviință. Era doar un pasaj; nu putea fi chiar atât de rău. Intrară; se ținea aproape de femeie. Zgomotul liniștitor al Orașului se auzea din ce în ce mai slab în spatele său.

- Ieșirea este în capăt, spuse Shakira.

În liniștea sinistră, vocea ei părea spartă. Se apropiau de capătul tunelului, și Amy simți multe noduri în stomac.

- Ești gata? Întrebă Shakira.

- Cred că da.

- Ține-te de mine. În Exterior este întuneric... îți va fi mai ușor, iar eu mă descurc destul de bine.

Shakira puse o mână pe perete. Încet, apăru o deschidere. Amy simți aerul rece pe față; ieșiră și deschiderea dispăru în spatele lor. Închise ochii, temându-se să privească, tânjind deja după căldura și siguranța Orașului.

Se simți lovită de o rafală de vânt, mai puternică decât vântul de pe cea mai rapidă bandă. Deschise ochii și privi în sus. Deasupra, cerul întunecat era presărat cu stele, iar sfera aceea strălucitoare trebuia să fie Luna. Dacă nu ar fi fost vântul și, răcoarea care îi ajungeau până la oase, s-ar fi putut simți ca în interiorul unui planetariu din Oraș. Dar planetariul nu putea reda imensitatea cerului și nici nu putea imita norii argintii care lunecau pe fondul întunecat. Coborî privirea: în fața ei se întindea o câmpie alb-albăstruie, pustie. Doar în depărtare se zăreau cupolele unor ferme. Îi țiuiău urechile din cauza liniștii. Doar rafalele intermitente de vânt se făceau auzite.

Aerul liber... substanța aceea albă care acoperea solul trebuia să fie zăpadă. Vântul lovi din nou, ridicând un voal subțire de fulgi albi, apoi se stinse. Spațiul se întindea peste tot în jurul ei. Aer nefiltrat, noroi sub picioare și Luna

strălucitoare; siguranța conferită de ziduri dispăruse. Stomacul i se strânse, inima îi bătea cu putere... avea amețeli. Se desprinsese de Shakira; câmpia palidă se rotea. Apoi se prăbuși, în liniștea nesfârșită, într-un întuneric la fel de deplin ca și cerul...

Două brațe o prinseră, ridicând-o; simți căldura în spate. Liniștea dispăruse. Agită mâna prin aer, și își dădu seama că se afla din nou în tunel.

Clipi. Își simțea gura uscată.

- Te simți bine?

Shakira îi puse mâna pe frunte; Amy își lăsase toată greutatea pe ea.

- Te-am adus înapoi cât de repede am putut. Îmi pare rău... am uitat că astăzi era Lună plină. Ți-ar fi fost mai ușor într-un întuneric deplin.

Amy tremura, temându-se să-i dea drumul.

- Nu știam, spuse ea. Nu m-am gândit...

Avu un fior de ușurare, întâmpinând cu drag căldura, zgomotul slab dar constant care venea de pe străzi, zidurile Orașului... Încercă un zâmbet:

- Cred că n-am fost prea grozavă.

- Ba da. Prima oară când am ieșit eu în Exterior, mi-am pierdut cunoștința imediat după ce am luat o gură de aer liber. A doua oară, după câteva secunde am alergat înapoi înăuntru și am jurat să nu mai pun piciorul în Exterior. Tu te-ai descurcat mult mai bine decât mine... am numărat. Am stat acolo aproape două minute.

Shakira o sprijinea cu un braț; se îndreptară din nou, încet, către stradă.

- Poți merge singură? Întrebă femeia după ce ieșiră din tunel.

- Cred că da.

Shakira îi dădu drumul. Amy privi în josul străzii, care acum părea și mai pustie decât înainte, ușurată să vadă din nou oameni:

- N-aș mai putea-o face încă o dată, Shakira. N-aș mai putea face față... atâta spațiu liber!

- Eu cred că poți, spuse Shakira împreunându-și brațele la piept. Dacă nu renunți acum, ai să poți. Peste două zile ieșim din nou în Exterior. Va trebui să-ți iei haine mai groase... ar fi bine să faci rost de mănuși și de o căciulă.

Amy dădu din cap, șocată de ideea de a trebui să-și ia haine mai groase; în Oraș, temperatura nu varia niciodată.

- Este iarnă, așa că nu vom face decât o plimbare scurtă... nu vom sta mult. Aș vrea să vii cu noi. În momentul în care nu mai poți suporta, intrăm imediat. Crede-mă, dacă perseverezi, îți va fi din ce în ce mai ușor, indiferent ce impresie ai acum. S-ar putea chiar să aștepti cu nerăbdare ieșirile în aer liber.

- Nu știu ce să zic..., începu Amy.

- Mai încerci o dată?

Amy inspiră adânc, simțind mirosurile Orașului, ușoara transpirație a trupurilor, adierea parfumului cuiva; apoi o mireasmă puternică, acidă, căreia nu îi putea descoperi sursa. Până acum nu remarcase mirosurile.

- Am să încerc. Se încruntă:

- Părinții au să mă omoare dacă află. Am să caut o scuză...

- Dar *trebuie* să le spui, Amy.

- N-or să mă lase niciodată.

- Atunci va trebui să cauți o modalitate pentru a-i convinge. Este necesar să știe, din două motive întemeiate. În primul rând, Lije s-ar putea să aibă necazuri dacă duce copii afară fără permisiunea familiilor. În al doilea rând, s-ar putea hotărî să vină și ei. Voi veni să te iau, așa că va trebui să le explici motivul prezenței mele. Atunci îmi vei da răspunsul.

- Mai e ceva, adăugă Amy. Domnul Baley... este detectiv. Dacă află că am fost dusă la poliție, s-ar putea să nu mă mai vrea în grupul vostru.

Shakira râse.

- Nu-ți face probleme din cauza asta. Îți voi dezvălui un secret... pe vremuri, Lije Baley a fost un foarte bun alergător pe benzi. Unchiul meu și o cunoștință mai în

vârstă mi-au povestit despre trecutul lui Lije. El nu va avea nimic împotriva ta, dar celorlalți să nu le spui nimic.

Shakira o luă de braț; se apropiaseră de benzi:

- Acum ar fi cazul să mergi acasă. Amy îi aruncă o privire:

- Ești sigură că nu vrei o întrecere?

- În nici un caz. Ai avut deja suficiente necazuri și acum nu ai decât de pierdut. Poate să dansăm puțin, dar numai dacă avem loc, și doar pe benzile lente.

Se trezi încă o dată înconjurată de zidurile impunătoare ale subcartierului său, Kingsbridge. Aproape că nu își mai amintea de frigul, vântul, liniștea și teribilul spațiu liber din Exterior.

Și totuși, știa că va trebui să iasă din nou. Cavernele de oțel nu vor mai fi multă vreme un adăpost sigur. Va trebui să înfrunte spațiul liber până când nu îi va mai fi frică de el; se întrebă cum i se va părea atunci Orașul.

Așteptă câteva momente la ușa apartamentului și introduse cheia în fantă. Părinții probabil că dormeau deja, iar dimineață, la cantină, nu le putea povesti ce făcuse. De-abia mâine seară le va spune, însă nu își făcea prea multe speranțe.

Deschise ușa. Părinții erau încă treji, dezmiardându-se pe canapea; se sculară rapid în capul oaselor aranjându-și cămășile de noapte.

Tatăl său părea puțin stânjenit:

- Amy! Te-ai întors devreme.

- Aveam impresia că e târziu.

Ricardo aruncă o privire spre ceasul de pe perete:

- Mda... așa este. N-am observat. Bine, de data asta am să-ți trec cu vederea.

Amy îi privi mai cu atenție. Păreau bine dispuși: ochii căprui ai mamei străluceau și fața largă a tatălui își pierduse crisparea obișnuită. Asta era probabil cea mai bună ocazie să le vorbească; și nu vroia ca mama să afle la

micul dejun, de la dna. Lister că de fapt nu fusese la Debora.

Își drese vocea:

- Ăăămmm... trebuie să vă spun ceva.

Ricardo aruncă din nou o privire spre ceasul de pe perete:

- E important?

- Foarte important.

Se îndreptă spre un scaun și luă loc în fața lor:

- Nu mai pot aștepta. Vă rog... lăsați-mă să vorbesc până termin și după aia spuneți ce vreți.

Făcu o pauză, apoi își luă inima în dinți:

- Nu am fost la Deb. Știu că nu trebuia, dar am plecat din subcartier.

Tatăl său sări ca ars; mama îl apucă de mână.

- Nu ca să alerg pe benzi, jur! adăugă repede Amy.

Coborî ochii, temându-se să privească în direcția lor, apoi le povesti despre prima întâlnire cu Shakira, alergarea care se terminase cu un dezastru, întâlnirea pe strada din Hempstead, grupul care ieșea în Exterior; despre provocarea pe care o acceptase, ieșind în spațiul liber de dincolo de Oraș. Nu era foarte coerentă, se oprea mereu pentru a adăuga câteva detalii. Însă când sfârși, era sigură că nu omisese nimic esențial.

Părinții nu făcuseră nici un comentariu cât timp vorbise ea și în continuare tăceau din gură. În cele din urmă se strădui să ridice capul. Ricardo părea șocat, Alysha uluită.

- Ai fost în Exterior? șopti Alysha.

- Da.

- Nu ți-a fost frică?

- Niciodată nu mi-a fost mai frică, dar a trebuit... eu...

Tatăl se foi pe canapea.

- Nu ne-ai ascultat și ai făcut-o în deplină cunoștință de cauză.

Părea mai mult exasperat decât furios:

- Ne-ai mințit, declarând că mergi la Debora Lister. Ai plecat din subcartier ca să te întâlnești cu o tânără

dubioasă, ea însăși o blestemată de alergătoare pe benzi, și...

- Nu este alergătoare, protestă Amy. Nu mai aleargă și, dacă n-aș fi insistat eu, n-ar fi alergat nici atunci... ți-am spus. A fost greșeala mea.

- Bine măcar că-ți recunoști vinovăția. Te-am lăsat să spui ce aveai de spus, acum lasă-mă și tu pe mine să termin. Femeia asta vrea să te ademenească în Exterior. Îți interzic... auzi? De acum încolo nu te mai întâlnești cu ea, iar dacă sună sau vine aici, am să o anunț chiar eu. Va trebui să fii mai aspru cu tine, Amy. Din moment ce nu poți fi sinceră cu noi, vei fi din nou obligată să stai în apartament și...

- Rick.

Vocea Alyshei era înceată, dar fermă:

- Dă-mi voie să vorbesc. Dacă pentru Amy are atât de mare importanță să se alăture acelui grup, poate că nu ar trebui să fie împiedicată.

Ricardo pâli și se întoarce spre soția sa.

- Știu că nu ne-a ascultat, continuă Alysha, dar cred că înțeleg de ce a făcut-o. Oricum, nu poate face nimic rău, din moment ce cu ei se află un detectiv al Orașului. Par destul de inofensivi.

- Inofensivi? Să iasă în Exterior, amăgindu-se că...

- Las-o să meargă, Rick.

Alysha îi prinse mâna între palmele ei:

- Tânăra aceea nu a mințit-o. Știi că este adevărat... știi ce prevăd statisticile Departamentului, indiferent că-ți place sau nu. Dacă grupul lui Elijah Baley are șansa să părăsească Pământul, poate ar fi mai bine ca Amy să plece cu ei.

Amy inspiră adânc, uimită că mama îi lua apărarea împotriva tatălui și asta chiar în prezența ei.

- Ai accepta așa ceva? Întrebă Ricardo. Să presupunem că Spațienii chiar ne vor permite să ne extindem dincolo de Pământ - nu cred că este foarte posibil, dar *să presupunem*. Ți-ar conveni să nu-ți mai vezi niciodată fiica?

- Nu mi-ar conveni deloc... știi foarte bine. Dar cum aş putea să o agăţ de mine dacă are o şansă, oricât de mică, să îşi schimbe soarta? Ştiu poate mai bine decât tine ce viaţă va duce aici. Prefer să ştiu că face altundeva un lucru care îi foloseşte, chiar dacă asta înseamnă să o pierd, decât să o văd ducându-şi viaţa aici, prefăcându-mă că nu-i văd frustrările şi dezamăgirile.

Ricardo oftă adânc:

- Nu-mi vine să cred că aud tocmai de la tine una ca asta.

- Off, Rick.

Îi dădu drumul la mână.

- Acum câţiva ani, mereu te aşteptai să spun sau să fac cele mai surprinzătoare lucruri, zâmbi ea. Vezi, acum îţi poţi da seama că ne-am transformat în nişte cetăţeni... standard.

Îl privi câteva momente în linişte:

- Poate că am să merg cu Amy să mă alătur acelui grup.

Mi-aş putea da seama ce fel de oameni sunt. Poate că am să fac şi eu un pas în Exterior.

Ricardo se încruntă. Părea învins:

- Foarte frumos. Nu numai că am o fiică neascultătoare, dar şi soţia îi ţine partea, împotriva mea. Dacă vreunul dintre colegi aude cumva că hoinăriţi amândouă cu grupul acela al lui Baley, situaţia mea la Departament ar putea avea de suferit.

- Serios? S-a ştiut dintotdeauna că noi doi suntem un pic... să spunem excentrici, şi nu părea să te deranjeze. Poate că ar trebui să vii cu noi, să întâlneşti grupul domnului Baley. Ar fi mai înţelept ca ceilalţi să creadă că ne aprobi, decât să-şi închipuie că a intervenit o ruptură între noi.

Buzele Alyshei se arcuiră o idee, a zâmbet:

- Ştii cum se spune... familiile fericite fac Oraşul mai bun.

Ricardo se întoarse spre Amy:

- Ai mai face-o încă o dată? Adică, ai ieşi din nou în Exterior? Ai mai trece încă o dată prin ce-ai trecut?

- Da, răspunse Amy. Știu că îmi va fi greu, dar aș încerca.
- E târziu, spuse tatăl. Nu mă pot gândi acum la asta. Se ridică în picioare și o prinse pe Alysha de mână:

- Discutăm asta mâine, după ce mă mai gândesc. Noapte bună, Amy.

- Noapte bună.

Se îndreptă spre cameră și își auzi mama vorbind în șoaptă. Tata deja cedase și Alysha îl va câștiga de partea ei. Se dezbracă pentru a se băga în pat, convinsă că bățalia fusese câștigată.

Se întinse, obosită, și curând intră în lumea viselor. Era din nou pe benzi, îndreptându-se spre Exterior, dar de data aceasta nu se mai temea.

Orașul dormea. Benzile și expresurile își continuau mișcarea, purtându-i pe puținii locuitori treji... tineri îndrăgostiți care se strecuraseră pentru a se întâlni, polițiști sau patrule, medici îndreptându-se spre casă după schimbul de noapte și suflete agitate, atrase de plimbările prin cavernele din New York.

Amy avea câțiva oameni în jurul ei. Patru băieți trecură pe lângă ea, sărind de pe o bandă pe alta; preț de o clipă, se simți tentată se li se alăture. Mai ieșise de câteva ori noaptea, pentru a exersa unele mișcări atunci când benzile erau mai libere, întorcându-se apoi în subcartier înainte ca părinții să se trezească. Benzile cele mai lente începeau să se umple de călători; Orașul se trezea. Când se va întoarce, își va găsi părinții în picioare, însă era sigură că o vor înțelege.

Părinții veniseră împreună cu ea, pentru a se întâlni cu grupul lui Elijah Baley. Detectivul era un bărbat înalt, cu părul negru, și avea o figură prelungă, serioasă; însă parcă se luminase puțin atunci când Shakira i-i prezentase pe noii recruți. Tata și mama nu ieșiseră în Exterior, împreună cu grupul; poate o vor face data viitoare. Știa ce efort trebuiau să facă și spera că vor găsi curajul pentru a face acel pas. La următoarea întâlnire a grupului, o vor însoți din nou;

promiseseră. După ce va fi în stare să înfrunte fără teamă spațiul deschis, să umble cu curaj pe câmp, așa cum făcea Shakira, poate își va conduce singură părinții în Exterior.

Sări în sus, făcu un „derviș” și alergă pe bandă. Banda zumzăia sub picioarele sale; îi putea auzi din nou muzica. Făcu un salt înainte, apoi o tumbă, după care sări pe banda alăturată. Dansă pe benzile cenușii până când ajunse la expres; sări pe platformă.

Mâinile strânseseră bara de sprijin. Își aduse aminte de plimbarea în care văzuse pentru prima dată lumina adevărată a zilei. Albeața zăpezii fusese orbitoare și, deasupra, în cerul dureros de senin, se afla o sferă de foc, soarele liber. Își dăduse seama că stătea pe o sferă murdară la suprafață, sub o foarte subțire pătură de aer; un grăunte de nisip într-un spațiu mai vast și mai liber decât orice își putea imagina. Atunci o cuprinsese frica, împingând-o înapoi înăuntru, unde se ghemuise la podea; i se făcuse greață din cauza fricii și a disperării. Dar simțise atingerea Shakirei, care o ajutase să se ridice, și auzise vocea lui Elijah Baley care îi povestea cât de frică îi fusese *lui* la început. În acea zi, nu mai ieșise în Exterior, dar rămăsese în fața porții deschise, respirând aerul de iarnă.

Era un început. Trebuia să primească provocarea. Altfel, nu va putea conduce alți oameni în Exterior și nu va putea ajuta la colonizarea altor lumi.

Coborî din expres și dansă pe benzi, demonstrându-și că e în formă, imaginându-și că aceasta era ultima ei alergare. Era aproape de strada Hempstead, acolo unde se întâlnise cu Shakira.

Strada era aproape pustie; vitrinele magazinelor stinseseră lumina. Amy părăsi benzile îndreptându-se spre tunel, alergând până când respirația îi deveni o succesiune de șuierături scurte, sacadate. Ajunse la capătul tunelului, ezită o clipă, apoi apăsă peretele cu mâna.

Poarta se deschise. Zgomotul slab al benzilor Orașului se stinse în urma sa; se afla în Exterior, singură, și vântul dimineții o lovea în față. Deasupra ei, cerul era o cupolă

Întunecată. Privi spre răsărit și zări zorile luminând caverna stelelor.

de Robert Silverberg

FLETCHER PRIVI SUMBRU grămezile de metal cenușiu aflate în spatele geamului gros al depozitului.

- Plutoni-186, murmură el. Absurd! O absurditate absolută!

- O absurditate periculoasă, Lew, spuse Jesse Hammond în spatele său. O absurditate catastrofală.

Fletcher încuviință. „Plutoni-186” nu avea nici un sens. O astfel de substanță nu putea exista. Plutoni-186 era un izotop imposibil, mai ușor cu cincizeci de neutroni. Cincizeci de neutroni periculoși, având în vedere riscurile pe care le crea substanța asta, aflată aici și colo în întreaga lume. Dar faptul că existența plutoniului-186 era imposibilă teoretic, nu afecta deloc realitatea urâtă, și anume că exact în acest moment se holba la un eșantion de trei kilograme. Iar cantitatea de plutoni-186 aflată pe Pământ continua să crească, împreună cu șansele unei reacții nucleare necontrolate care putea conduce la un holocaust atomic.

- Poftim! Rapoartele diminuează, făcu Fletcher fluturând spre Hammond un teanc de faxuri. În laboratorul nucleonic de la Universitatea Accra au apărut treisprezece grame în plus. Cincizeci de grame în Geneva. Douăzeci de miligrame în... bah, asta nici măcar nu contează. Dar la Chicago, Jesse, la Chicago... trei sute de grame dintr-o dată!

- Cadouri de Crăciun din partea Diavolului, murmură Hammond.

- Nu, nu e Diavolul. Sunt doar niște indivizi serioși, savanți, care se întâmplă să trăiască în alt univers, unde plutoniul-186 nu numai că poate exista, dar este complet inofensiv. Și care sunt convinși că *noi* suntem încântați de el, așa că ne descarcă aici toată marfa! Ce ne facem cu atâta plutoni-186, Jesse? Ce ne facem?

Raymond Nikolaus ridică privirea de la biroul său, aflat în celălalt capăt al camerei.

- Îl împachetăm în hârtie roșu-și-verde și li-l trimitem înapoi, sugerează el.

Fletcher râse prefăcut:

- Foarte nostim, Raymond. Foaaarte, foarte nostim. Începu să se plimbe prin cameră. Zgomotul făcut de pantofii săi pe podeaua din marmură i se părea asemănător ticăitului unei bombe, din ce în ce mai tare, mai tare...

Se luptaseră - toți - întreg anul cu această problemă și sentimentul inutilității pusese din ce în ce mai mult stăpânire pe ei. Plutoniul-186 începuse să apară în mod misterios, în laboratoarele din toată lumea, acolo unde exista unul dintre cele două elemente cu masă atomică echivalentă. Gram după gram, atom după atom, elementele respective - tungsten-186 sau osmiu-186 - dispăreau la fel de misterios.

Unde se duceau tungstenul și osmiul? De unde venea plutoniul? Și, mai presus de toate, cum era posibilă existența - chiar și pentru o infimă fracțiune de secundă - a unui izotop de plutoniu cu doar 92 de neutroni în nucleu? Plutoniul era unul dintre cele mai grele elemente chimice, cu o grămadă de protoni - 94 - în nucleul fiecărui atom. Cel mai stabil izotop al plutoniului era plutoniul-244, în care 150 de neutroni țineau laolaltă cei 94 de protoni; dar chiar și așa, plutoniul-244 degenera pe cale radioactivă, având un timp de înjumătățire de 76 milioane de ani. Atomii plutoniului-186, dacă ar putea exista așa ceva, s-ar pulveriza în mod dramatic, în mai puțin de o milionime de secundă.

Dar iată că substanța care apărea în laboratoare în locul tungstenului-186 și osmiului-186 avea numărul atomic 94, fără nici un dubiu. Iar elementul 94 era plutoniul. Nici aici nu încăpea îndoială. Caracteristica definitorie a plutoniului era prezența a 94 de protoni în nucleul său. Dacă așa stăteau lucrurile, substanța asta trebuia să fie plutoniu.

Acest incredibil de ușor izotop al plutoniului, acest plutoniu-186, avea *încă* o caracteristică imposibilă: din cauza stabilității sale, nici măcar nu era radioactiv. Stătea acolo, în aparență deloc misterios, și nu catadicsea să emită măcar o fărâmiță de energie. Cel puțin, așa au arătat *primele* teste. Însă un al doilea test a pus în evidență o emisie de pozitroni, confirmat de cel de-al treilea. Necazul era că de această dată a fost pus în evidență un nivel al radioactivității superior față de cel anterior. La al patrulea test, radioactivitatea era mai mare decât la al treilea. Și tot așa.

Nimeni nu auzise vreodată ca un element, oricare i-ar fi numărul atomic sau masa, să înceapă prin a fi stabil și apoi să devină din ce în ce mai radioactiv. De asemenea, nimeni nu știa ce avea să se întâmple dacă acest proces continua necontrolat, însă posibilitățile păreau foarte... explozive. Cea mai bună sugestie emisă a fost ca plutoniul-186 să fie transformat în pulbere și amestecat cu tungsten ne-radioactiv. Soluția a dat rezultate o vreme, până când tungstenul a devenit și el radioactiv. După aceea s-a utilizat grafit, cu rezultate ceva mai bune, reușind să încetinească emisia de energie a acelui straniu element. Nu s-au produs explozii. Însă apărea din ce în ce mai mult plutoniu-186.

Singura explicație care avea sens – cu toate că nu avea prea mult sens – era că provenea dintr-un loc necunoscut aflat într-un fel de univers paralel, unde natura se lăsa guvernată de alte legi, iar forțele din cadrul atomului erau atât de puternice încât plutoniul-186 putea fi un izotop stabil.

Nimeni nu putea întrezări motivul pentru care trimiteau aici cantități de plutoniu-186. O întrebare foarte importantă era cum puteau fi determinați „ceilalți” să oprească trimiterea acestei substanțe. Radioactivitatea plutoniului-186 îl va transforma în cele din urmă în tungsten sau osmiu obișnuit, dar cei douăzeci de pozitroni emiși de fiecare nucleu în cursul acestui proces întâlneau și anihila un număr egal de electroni. Universul nostru și-ar putea permite să

piardă douăzeci de electroni ici și colo, desigur. Probabil și-ar putea permite să piardă electroni într-un ritm constant, pe o durată enormă de timp fără ca acest lucru să ducă la schimbări observabile. Dar mai devreme sau mai târziu, această tendință spre o sarcină globală pozitivă – datorată pierderii de electroni – avea să creeze probleme grave și probabil incalculabile pentru simetrie și pentru conservarea energiei. Se va distruge echilibrul universului? Interacțiunile nucleare se vor intensifica? Stelele – inclusiv Soarele – se vor transforma în supernove?

– Situația asta nu mai poate continua, declară Fletcher pe un ton sumbru.

Hammond îi aruncă o privire acră:

– Și? De șase luni încoace numai asta spunem.

– A sosit vremea să acționăm. Aia ne trimit cantități din ce în ce mai mari, și n-avem nici o idee cum să-i oprim.

– N-avem idee dacă măcar „ei” există, interveni Raymond Nikolaus.

– În momentul de față, asta nu are importanță. Ceea ce contează este că substanța aia sosește mereu și cu cât primim mai multă, cu atât crește pericolul. N-avem nici cea mai vagă idee cum să oprim procesul. Așa că trebuie să găsim o modalitate să scăpăm de ea imediat cum sosește.

– Și ce idee ți-a trecut prin minte, mă rog? Întrebă Hammond.

Fletcher își privi colegul într-un fel care spunea clar că nu admitea nici o opoziție:

– Voi vorbi cu Asenion.

– Hammond izbucni în râs:

– Asenion? Ești nebun!

– Nu. *El* e nebun. Însă este singura persoană care ne poate da o mână de ajutor.

*

Povestea lui Asenion era un caz trist, ciudat și aproape de neînțeles. Una dintre cele mai mari inteligențe

cunoscute de fizica atomică, un bărbat care putea fi pus pe aceeași treaptă cu Rutherford, Bohr, Heisenberg, Fermi, Meitner. Absolvise Universitatea Harvard la doisprezece ani, cinci ani mai târziu își dăduse doctoratul la MIT, după care scrisese o serie strălucită de articole tehnice referitoare la cele mai adânci mistere ale forțelor nucleare. O dată cu apropierea primelor decenii ale secolului douăzeci și unu, el părea cel destinat să dezlege eternele enigme ale universului. Și dintr-o dată, la vârsta de douăzeci și opt de ani, fără nici cel mai mic avertisment, abandonase totul.

- Mi-am pierdut interesul, declarase el. Pentru mine, fizica nu mai prezintă importanță. Pentru ce ar trebui să mă intereseze modul în care se formează materia? Ar fi de-a dreptul plictisitor! Când priviți Partenonul, vă interesează din ce sunt făcute coloanele, sau ce fel de schele au fost folosite pentru construcția lui? Nu trebuie să ne intereseze decât că Partenonul există și că frumusețea sa este sublimă. Eu văd universul, care este minunat și perfect. Pentru ce să mă bag în probleme de schelărie? Ar avea cineva vreun motiv?

Și cu asta își dăduse demisia, arzând toate articolele și retrăgându-se la etajul treizeci și trei într-un apartament pe Manhattan's West Side, unde construisese o seră perfecționată în care dorea să facă experimente de horticultură.

- Bromeliacee, declarase el. Voi crea noi hibrizi de bromeliacee. De acum încolo, acestea vor sta în centrul vieții mele.

Romelmeyer, fost profesor al lui Asenion la Harvard, pusese această aparentă nebunie pe seama suprasolicitării, și estimase că în șase sau opt luni Asenion se va întoarce la preocupările inițiale. Jantzen, care avusese rarul privilegiu de a-i citi prima lucrare la MIT, manifestase și el o atitudine de simpatie, susținând că Asenion ajunsese într-un impas teribil, care îl forțase să se retragă brusc de pe marginea prăpastiei nebuniei.

- Probabil că s-a trezit privind într-un abis plin cu idei inconsistente, tocmai atunci când credea că va descoperi adevărurile ultime, sugerase el. Ce altceva putea face, decât să se retragă? Dar asta nu va dura mult. Are în sânge căutarea adevărului.

Burkhardt, de la Cal Tech, scrisese lucrări în același domeniu de care mai târziu avea să se ocupe și Asenion. Era de acord cu concluzia lui Jantzen:

- Probabil că a dat peste ceva obscur, terifiant. Dar veți vedea că într-o dimineață se va trezi cu soluția în minte și va spune adio horticulturii. Până la prânz va scrie o lucrare care va revoluționa tot ce credem că știm despre fizica nucleară, și cu asta se va termina.

Dar Jesse Hammond, care în ultimii doi ani din cariera de fizician a lui Asenion jucase tenis cu el în fiecare dimineață, avea o poziție mult mai intransigentă.

- A înnebunit, afirmase el. A sărit brusc de pe fix și nu își va mai reveni niciodată.

- Crezi? se întrebase Lew Fletcher.

Ca și Hammond, fusese foarte apropiat de Asenion, numai că nu juca tenis.

Hammond zâmbise:

- Nu încape nici o îndoială. Încă dinainte să se retragă începusem să observ o lucire ciudată în ochii lui. Chiar și jocul de tenis devenise de-a dreptul straniu. Servea fără să se uite încotro trimitea mingea. Făcea duble-greșeli și nici măcar nu-i păsa. Și știi ce? Un an întreg nu mi-a lansat măcar o provocare, la toate partidele de tenis. Țsta mi se pare lucrul cel mai edificator. De obicei mă provoca, jucam pe o miză. Acum părea că nu-i mai pasă. Lăsa mingile să treacă pe lângă el. Era complet indiferent. Mi-am zis: Tipul ăsta e pe cale să se țicnească.

- Sau poate lucra la o problemă care i se părea mai importantă decât tenisul.

- E același lucru. Nu, Lew, îți spun eu... a luat-o razna. Și nimic nu-l mai poate aduna de pe drumuri.

Această conversație avusese loc cu aproximativ un an în urmă. Între timp nu se întâmplase nimic de natură a le schimba părerea. Uluitoarele apariții ale plutoniului-186 nu atrăseseră nici un comentariu din partea lui Asenion, care stătea mai departe în refugiul său. Nici discuțiile foarte aprinse despre universurile paralele – un subiect fantastic discutat de fizicieni cu mare reputație – nu îi treziseră interesul. Stătea mai departe închis împreună cu bromeliaceele lui, deasupra străzilor Manhattan-ului.

Bine, poate că *este* nebun, gândi Fletcher. Dar capacitatea lui mentală probabil că nu s-a diminuat în mod catastrofal. Poate că mai are vreo idee sau două...

- Nu arăți prea bătrân, după părerea mea, îl întâmpină Asenion.

Fletcher se îmbujoră:

- Iisuse! Ike, n-au trecut decât șase luni de când nu ne-am văzut!

- Doar atât? rosti Asenion cu indiferență. Mie mi s-a părut mai mult.

Reuși să arboreze un surâs slab, detașat. Nu părea să manifeste foarte mult interes pentru Fletcher sau pentru subiectul cu care acesta venise în chilia sa.

Desigur, Asenion păruse dintotdeauna ciudat: distant, misterios, cu un aer subtil – dar sesizabil – de superioritate, care irita instantaneu pe aproape oricine. Desigur, *era* superior. Dar făcea astfel încât să fii conștient de asta și nu părea să-i pese că ceilalți considerau acest comportament puțin cam nepoliticos.

Acum părea mai distant ca niciodată, mai străin, mai alienat. Aspectul exterior nu suferise nici o modificare: aceeași siluetă subțire; bine dispus; surprinzător – chiar șocant – de drăguț. Deși se zvonea că nu ieșise din refugiul de mai bine de un an, nu era deloc palid. Pielea avea aceeași culoare măslinie, aproape neagră, un ten mediteranean. Părul des și negru cădea în dezordine peste fruntea înaltă. Însă ochii negri, strălucitori, se schimbaseră.

Vechiul Asenion, oricât de preocupat ar fi fost cu vreo problemă dificilă din fizică, avea o lumină jucăușă în ochi, un fel de strălucire voioasă și pusă pe șotii. Bărbatul acesta, horticultorul retras, avea o expresie diferită – ascetic, învăluit de mister, *absent*. Privirea era la fel se strălucitoare ca pe vremuri, dar strălucirea era rece, de parcă venea de la o stea îndepărtată.

- Motivul pentru care am venit aici..., începu Fletcher.

- Lew, ce-ar fi să lăsăm asta pe mai târziu? Hai mai întâi în seră. Aș vrea să-ți arăt ceva. Ceva ce nimeni n-a mai văzut până acum.

- Bine, dacă...

- Da, insist. Îți promit, este ceva extraordinar.

O luă înainte pe culoarele încălcite ale apartamentului. Acesta avea multe camere, și era mobilat foarte neglijent, cu mobilă ieftină pentru studenți, deloc îngrijită. Peste tot se plimbau pisici... cinci, șase, opt, ascuțindu-și ghearele pe tapițerie, colindând toaletele pustii ale căror uși stăteau deschise, făcându-și nevoile din vârful bibliotecilor, pe ale căror rafturi stăteau învălmășite grămezi de cărți fără coperti. Aerul era impregnat cu un puternic miros de urină de pisică.

Dar Asenion dădu colțul unui coridor iar Fletcher, chiar în spatele lui, se trezi parcă într-o altă lume. Ajunseseră la ușa unei extensii impresionante, cu pereți din sticlă, semănând cu o punte de observație în vârful întregii clădiri. Înăuntru, în semiîntuneric, Fletcher reuși să zărească sute sau poate mii de plante ciudate, unele atârând din tavan, unele urcând pe stâlpi de lemn, altele crescând în trepte, altele răsărind din parcele aflate direct pe podea.

Asenion introduse rapid codul de la o tastatură în formă de diamant, montată în perete, și ușa de sticlă se deschise alunecând ușor. Fura întâmpinați de un val de aer cald și umed.

- Repede! Îl îndemnă Asenion. Hai înăuntru!

Era ca și cum ar fi intrat în jungla amazoniană. În loc de atmosfera aspră și uscată a mijlocului de iarnă din

Manhattan, se treziră înconjurați de umezeală tropicală abundentă, ca într-un cearșaf îmbibat cu apă. Fletcher se așteptă chiar să audă papagali croncănind undeva deasupra.

Iar plantele! Aceste bizare plante, care acopereau fiecare centimetru pătrat disponibil!

Majoritatea respectau o regulă generală, frunzele prelungi și strălucitoare ieșind ca niște raze dintr-un recipient suficient de adânc pentru a adăposti mai mulți litri de apă. Dar dincolo de acest aspect, diferențele erau enorme. Unele plante erau mici, altele colosale. Unele erau marcate cu benzi strălucitoare – galben, roșu, purpuriu – care mergeau în lungul frunzelor groase, succulente. Sau pigmentate cu combinații uluitoare de culori, strălucitoare, frumos asortate. Altele aveau frunze verzi care acolo unde se împreunau pentru a forma un fel de cupă erau colorate în roșu sângerieu sau stacojiu sau cu un albastru grav, misterios. Unele aveau dinți înfricoșători și păreau gata să muște din vizitatorii neatenți. Altele aveau în vârf flori mai înalte decât un om, în culori țipătoare, care țâșneau ca niște sulite din centru.

Totul strălucea, semănând cu o vegetație violentă, explozivă. Scena era neobișnuită și terifiantă. Era ca și cum ai fi privit o adunătură de monștri flămânzi. Fletcher făcu eforturi să-și aducă aminte că nu erau decât plante, specimene tropicale care probabil nu ar fi supraviețuit nici măcar o jumătate de oră în mediul de afară.

– Acestea sunt bromeliaceele, spuse Asenion. Pronunțase cuvântul într-un mod aproape senzual, de parcă era cel mai frumos cuvânt rostit vreodată.

– În marea lor majoritate sunt plante tropicale. Trăiesc în America Centrală și de Sud. Se agață de copaci, urcând până la crengi. Totuși, unele cresc și la nivelul solului. Pe acestea le cunoști cel mai bine; ananasul face parte din familia lor. Dar aici sunt sute de alte bromeliacee, diferite. Mii. Iar aceasta este camera cea mai umedă, unde țin guzmanias și vrieseas și ceva dintre aechmeas. Mai încolo

am să-ți arăt tillandsias – lor le plac locurile ceva mai uscate – și cele care cresc la nivelul solului, hechtias și dyckias. După aceea, în celălalt capăt...

- Ike, încercă timid Fletcher.
- Știi că nu mi-a plăcut niciodată numele ăsta.
- Scuză-mă, am uitat.

Era o minciună. Numele lui Asenion era Ichabod. Nici Fletcher și nici unul dintre cunoscuții săi nu fuseseră în stare să îi spună astfel.

- Uite ce e, continuă el, cred că ce ai tu aici este minunat. Absolut minunat. Dar nu vreau să-ți răpesc din timp și am nevoie să discut cu tine o problemă foarte serioasă...

- Mai întâi plantele. Fă-mi hatârul ăsta.

Ochii îi străluceau. În semiobscuritatea serei, semăna cu o creatură a junglei, exotică, ciudată. Fără a mai sta pe gânduri, țâșni într-o parte, spre un grup de bromeliacee impunătoare, aproape de peretele exterior. Vrând-nevrând, Fletcher se luă după el.

Asenion făcu un gest maiestuos:

- Iată! Vezi? *Aechmea asenionii!* Descoperită acum doi ani în nord-vestul Braziliei – chiar eu am finanțat expediția. Desigur, nu m-am așteptat niciodată să-i dea numele meu, dar știi, uneori se mai întâmplă...

Fletcher privi cu atenție. Planta era un gigant printre giganți. Frunzele verde-închis erau traversate de mângălituri contorsionate, deschise la culoare, care semănau cu hieroglifele unei civilizații pierdute. Vârfurile lor erau separate de o distanță de cel puțin doi metri. Din cupa centrală, mare cât capul unui om și suficient de adâncă pentru a adăposti un iepure, creștea cea mai stranie floare pe care o văzuse Fletcher vreodată: un lujer galben, lung și gros, din care țâșneau un fel de fulgere negre, având în capăt bobițe de culoare roșu-închis, ca niște sateliți naturali. Dinspre ea venea un miros pătrunzător, de carne putredă.

- Singurul specimen din America de Nord! strigă Asenion. Probabil unul din cele șase sau șapte din întreaga lume. Am reușit s-o fac să înflorească. Va da semințe, Lew, și poate o voi înmulți - o voi putea răspândi și încrucișa cu celelalte - ți-o poți imagina încrucișată cu *Aechmea chantinii*, Fletcher? Sau poate cu un hibrid interspecific? Cu *Neoregelia carcharodon*, să spunem? Nu. Dar ce tot vorbesc eu, desigur că nu-ți poți imagina. Însă ar fi ceva spectaculos, incredibil. Crede-mă pe cuvânt.

- N-am nici o îndoială.

- Este un adevărat privilegiu să vezi planta asta înflorită. Dar trebuie să mai vezi și altele. Puyas - pitcairniaș - și un grup de *Dyckia marnier-lapostollei* se află în camera următoare și nici n-o să-ți vină să crezi...

Un entuziasm tineresc clocotea în el. Fletcher se străduie să-și păstreze calmul. Nu avea ce face: era obligat să facă un tur complet.

Trecură parcă ore. Asenion îl conducea frenetic de la o plantă la alta, dintr-o cameră într-alta. Fletcher recunoscuse în sine că unele erau de-a dreptul minunate. Altele păreau exagerat de explozive... sau groțeste... sau prea banale pentru ochiul nespecialistului... sau îngrozitoare. Însă șocul cel mai puternic i-l producea obsesia lui Asenion. Parcă în întreg universul nimic nu mai avea importanță pentru el, în afara acestei jungle de plante exotice. Se abandonase total straniei lumi pe care și-o crease aici.

Însă în cele din urmă, energiile debordante ale lui Asenion păreau să se epuizeze. Ritmul plimbării fusese nemilos. Făcu o pauză împreună cu Fletcher pentru a-și trage răsuflarea; amândoi erau plini de transpirație și gâfâiau din cauza căldurii. Porțiunea în care se opriseră era ocupată de plante mici, noduroase, cenușii, fără rădăcini, fiind agățate de pereți prin fire de-abia vizibile.

Asenion îl luă prin surprindere:

- Bun. Oricum, vād că nu te interesează. Spune-mi motivul venirii tale aici și după aia pleacă. În după-amiaza asta mai am de făcut o grămadă de lucruri.

- Este vorba de plutoniul-186, început Fletcher.
- Nu fi idiot. Izotopul ăsta este ilegal, nu poate exista.
- Știu. Însă există.

Rapid, aproape cu disperare, îi povesti tânărului fizician-botanist întreaga istorie. Misterioasa înlocuire a tungstenului și osmiului din laborator cu un element straniu; testele care arătau că numărul atomic era cel al plutoniului, dar masa atomică era mult prea mică; teoria absurdă - însă *singura* pe care o puteau accepta - că substanța provenea dintr-un univers paralel și - în fine - faptul că noul element, stabil la prima apariție, avea o radioactivitate care creștea uimitor o dată cu trecerea timpului.

Expresia la început întunecată a lui Asenion se schimba văzând cu ochii. La început păruse plictisit și iritat, apoi batjocoritor, apoi probabil furios; dar nu scoase nici un cuvânt și furia se stinse puțin câte puțin, transformându-se într-o curiozitate distantă, apoi, în cele din urmă, într-un fel de fascinație. Cel puțin, așa credea Fletcher. Își dădu seama că se putea înșela în interpretarea expresiilor celuilalt; mintea lui Asenion era un unicat.

Fletcher termină ce avea de spus.

- Ce anume te sperie? Întrebă Asenion. Masa critică? Sau pierderea cumulativă a electronilor?

- Am încercat să rezolvăm problema masei critice prin fărâmițarea substanței, amestecarea cu grafit și împrăștierea - în cantități mici - în cincizeci de puncte separate. Dar continuă să vină... parcă *le place* să ne-o trimită. Și gândul că fiecare atom eliberează pozitroni care anihilează electroni...

Fletcher ridică din umeri:

- La scară mică este o pompă de energie foarte utilă, după părerea mea: tungstenul se transformă în plutoniu și la fiecare ciclu se câștigă energie. Dar la scară mare, continuând să transferăm electroni din universul nostru într-al lor...

- Da, înțeleg.

- Deci, trebuie să scăpăm de substanță...

- Da.

Asenion aruncă o privire ceasului:

- Unde stai aici în oraș, Fletcher?

- La Clubul Facultății, ca de obicei.

- Bine. Am de făcut câteva încrucișări și nu mai pot întârzia, altfel se poate contamina polenul. Du-te la club și distrează-te câteva ore. Fă un duș. Ai neapărată nevoie: miroși de parcă ai fi ieșit din junglă. Odihnește-te, bea ceva și întoarce-te la ora cinci. Atunci reluăm discuția.

Dădu din cap:

- Plutoniu-186! Ce sminteală! Mă simt ofensat chiar și numai când aud acest cuvânt. E ca și cum ai spune... ca și cum ai spune... *Billbergia yukonensis*, sau *Tillandsia bostoniae*. Înțelegi ce vreau să spun? Nu. Nu. Bineînțeles că nu înțelegi.

Apoi îl concedie pe Fletcher cu un gest:

- Gata! Întoarce-te la cinci!

Pentru Fletcher, după-amiaza fu lungă. Dădu telefon soției, apoi lui Jesse Hammond la laborator, apoi unui vechi prieten, stabilind o întâlnire pentru cină. Făcu un duș și își schimbă hainele. Bău ceva în holul somptuos al Clubului de pe Fifth Avenue.

Dar era într-o dispoziție proastă și nu doar din cauza lui Hammond, care îi spusese că din toate colțurile lumii fuseseră raportate alte patru kilograme de plutoniu-186. Nebunia lui Asenion îl necăjea puternic.

Desigur, nu era nimic rău în interesul pentru plante. Avea și el la birou un filodendron și încă o plantă al cărei nume nu și-l amintea pe moment. Dar să te scufunzi cu atâta intensitate într-un foarte specializat domeniu al botanicii... i se părea nebunie curată. Nu, își spuse el, nici măcar acest lucru nu era anormal, oricât de greu i-ar fi fost să înțeleagă motivul pentru care cineva avea plăcerea să-și petreacă viața în izolare, înconjurat de plante exotice. Însă nu putea înțelege renunțarea lui Asenion. Asenion *renunțase la*

fizică! O minte ca a lui - orizonturile viziunilor sale - intuiția pe care o avea în cele mai mari mistere... dă-o încolo de treabă, avea obligația față de omenire să nu abandoneze! Și în loc de asta, se îndepărtează de toate, se îngroapă într-o cușcă de sticlă...

Hammond are dreptate, gândi Fletcher. Asenion a înnebunit, nu încape nici o îndoială.

Însă nu avea nici un rost să se agite din cauza asta. Asenion nu era primul supergeniu care abandonase căutarea Adevărului Ultim. Retragera sa din domeniul fizicii era o problemă între Asenion și univers. Pe Fletcher nu îl interesa decât să afle soluția la problema plutoniului-186; după asta, sărmanul om putea fi lăsat în pace, să se ocupe mai departe de bromeliaceele lui.

La patru și jumătate, Fletcher se instalează într-un taxi, încercând să răzbată prin traficul aglomerat până la refugiul lui Asenion.

Norocul îi surâse. Ajunse la cinci fără zece. Robotul lui Asenion îl întâmpină solemn, invitându-l să aștepte:

- Stăpânul este în seră. Va veni după ce termină polenizarea. Fletcher așteaptă. Și așteaptă, și așteaptă...

Geniile astea, gândi el cu iritare. Enervanți ca niște junghiuri, toți sunt la fel. Toți sunt...

Robotul apărură înainte să-și termine gândul. Era șase și jumătate. Dincolo de ferestre, totul se întunecase. Întâlnirea pentru cină fusese fixată la ora șapte. Nu va reuși să ajungă la timp.

- Stăpânul vă primește acum.

Asenion își târșea picioarele și părea obosit de parcă întreaga după-amiază nu făcuse altceva decât să spargă bolovani. Însă alienarea părea să fi dispărut. Îl întâmpină pe Fletcher cu un zâmbet destul de amabil, formulă o aproape-scuză pentru faptul că întârziase, ba chiar trimise robotul să-i aducă oaspetelui un sherry. Nu era un sherry foarte bun, dar Fletcher își spuse că era o adevărată binecuvântare să primești așa ceva în casa unui abstinent.

Asenion așteaptă până ce Fletcher sorbi de câteva ori, apoi declară:

- Am răspunsul.
- Știam că-l vei avea. Pauză lungă.
- Thiotimolină, anunță în cele din urmă Asenion.
- Thiotimolină?
- Absolut. Transfer endocronic. Este singura modalitate.

Și, după cum vei vedea, este o modalitate *necesară*.

Fletcher se grăbi să ia o înghițitură mare de sherry. Deși era într-o dispoziție relativ bună, se părea că Asenion înnebunea din ce în ce mai tare. Ce era tâmpenia asta? Thiotimolină? Cum putea această substanță absurdă, la fel de ciudată în felul său ca și plutoniul-186, să aibă vreo legătură cu problema?

- Presupun că ești la curent cu proprietățile deosebite ale thiotimolinei, începu Asenion.

- Bineînțeles. Molecula sa apare în dimensiunile temporale adiacente. Se extinde în viitor și, bănuiesc, în trecut. Pudra de thiotimolină se va dizolva în apă cu o secundă *înainte* de adăugarea apei.

- Exact, spuse Asenion. Iar dacă nu se toarnă apa, atunci thiotimolină va merge să o caute. În viitor.

- Ce legătură are asta cu...

- Privește aici.

Scoase o bucățică de hârtie din buzunarul cămășii:

- Vrei să scapi de un lucru. Îl pui în container, cam așa. Învelești containerul cu un strat izolator din thiotimolină polimerizată. Bagi totul într-un recipient în care la un anumit moment dat ar trebui să pui apă. Îți potrivești cronometrul astfel încât apa să sosească peste câteva secunde. Dar în ultimul moment, sistemul oprește apa, care nu mai vine.

Fletcher îl privi pe tânăr cu o expresie nedumerită.

- Apa trebuie să sosească, continuă Asenion, dar de fapt *nu* sosește. Thiotimolină din stratul izolator avansează cu o secundă în viitor, pentru a întâlni apa. Există o mare probabilitate ca apa să fie acolo, dar nu suficient de mare.

Se va afla mereu la o secundă depărtare de momentul în care trebuie să curgă. Thiotimolina este ademenită din ce în ce mai departe în viitor. Lumea avansează în viitor cu viteza de o secundă pe secundă, dar viteza thiotimolinei este infinită. Și, desigur, cară după ea și containerul.

- În care am pus surplusul de plutoniu-186.

- Sau ceea ce vrei să faci să dispară, completă Asenion.

Fletcher se simțea un pic amețit:

- Și va călători în viitor cu o viteză infinită...

- Da. Și din cauză că viteza este infinită, transformarea thiotimolinei în izotopul său stabil nu se mai produce. O substanță care călătorește în viitor cu o viteză infinită nu este supusă la limitări de acest gen. Va continua să meargă până la capăt.

- Dar cum se rezolvă problema noastră prin această trimitere în viitor? întrebă Fletcher. Plutoniul-186 rămâne mai departe în universul nostru, chiar dacă-i scoatem din imediata noastră vecinătate temporală. Pierderea de electroni nu se va opri. Ba poate chiar se va înrăutăți, din cauza accelerației temporale. Tot nu vom rezolva problema fundamentală...

- Niciodată nu ți-ai folosit prea mult mintea, nu-i așa, Fletcher?

Asenion vorbise încet, aproape blând, dar disprețul din ochii săi avea forța unui soare care explodează, transformându-se în novă.

- Fac tot posibilul. Dar nu înțeleg... Asenion oftă:

- Thiotimolina va vâna apa din containerul exterior până la sfârșitul timpului, ducând cu ea plutoniul din containerul interior. Până la sfârșitul timpului. Ia-o *literal*.

- Și?

- Ce se întâmplă atunci când timpul se sfârșește, Fletcher?

- Păi... entropia absolută... moartea calorică a universului...

- Exact. Soluția Entropiei Finale. Toate moleculele egal distribuite în spațiu. Thiotimolina nu va mai avea spațiu în

care să caute apa. Sfârșitul liniei... Terminus! Thiotimolina, împreună cu plutoniul pe care-l poartă după ea și apa pe care o caută, se vor năpusti dincolo de bariera entropică, în anti-timp.

- Anti-timp, șopti Fletcher cu o voce temă. Anti-timp?

- Nu e normal? În momentul de dinainte de crearea universului. Totul este în stază. Timp zero, temperatură infinită. Toată masa universului conținută într-un corp imposibil de definit. Apoi sosesc thiotimolina și plutoniul și apa.

Ochii lui Asenion străluceau. Figura era de-a dreptul radiantă. Flutura bucăți de hârtie de parcă ar fi fost sfânta scriptură a unei noi credințe:

- Se va produce o explozie cumplită. Un Big Bang, ca să spun așa. Începutul tuturor lucrurilor. Tu - sau poate eu? - vei fi responsabil de nașterea universului.

Fletcher, împietrit, spuse după câteva momente:

- Vorbești serios?

- Totdeauna sunt serios. Ți-am dat soluția. Fă plutoniul pachet și trimite-l. Oricâte pachete vei face, vor ajunge toate la destinație în același moment. Și cu același efect. Nu ai de ales. *Trebuie* să scapi de plutoniu. Și...

Vorbea cu o voce veselă, ca pe vremuri:

- Universul *trebuie* creat, altfel cum am fi ajuns noi aici? Așa s-a procedat. Așa *se va* proceda. Inevitabil, ineluctabil, iminent, obligatoriu. Da? Înțelegi?

- Păi, nu prea. Adică da. Poate. Adică, așa cred. Fletcher se simțea plutind în ceață.

- Bun. Chiar dacă nu înțelegi, vei înțelege.

- Va trebui... să vorbesc cu ceilalți...

- Desigur. Așa procedați voi. De-asta suntem eu aici și tu acolo.

Ridică din umeri:

- Nu-i nici o grabă. Creează universul mâine, creează-l peste o săptămână, ce contează? Mai devreme sau mai târziu va fi oricum creat. Trebuie, pentru că deja *a fost* creat. Înțelegi?

- Da. Desigur, murmură Fletcher. De... sigur. Și acum... dacă ești bun să mă scuzi... Eu... ăăhh... trebuie să ajung în scurt timp la o întâlnire, pentru cină...

- Dar poate să mai aștepte, nu-i așa? zâmbi Asenion cu o surprinzătoare amabilitate.

Părea sincer fericit că fusese de folos.

- La prânz am uitat să-ți arăt ceva, adăugă el. O plantă remarcabilă, poate chiar unică - un nidularium brazilian, de fapt deocamdată nici nu a primit vreo denumire. Abia a înflorit. Și asta... așteaptă s-o vezi, Fletcher, așteaptă s-o vezi...

de Edward Wellen

- SĂ SE FACĂ LUMINĂ.

Și se făcu. Lumina soarelui inundă salonul aflat în centrul stației Terrarium Nouă.

Keith Flammersfeld văzu lumina prin ochii încă închiși și știu că mica sa lume rămânea în siguranță, dincolo de pleoape. Își scoase leneș de pe tâmpile echipamentul care îl transpusesese în lumea video. Jocul *Prin Oglindă* tocmai dispărea de pe ecranul computerului.

Deschise ochii, se ridică în capul oaselor și se întinse. Căscă de-i trosniră fălcile și, pentru moment, pungile de grăsime care îi încadrau gura dispărură. Pentru a-și menține tonusul muscular și a se păstra în formă, se trânti din nou pe pat cu fața în sus gândind imagini aerobice preț de cinci minute. Făcu vreo patruzeci de exerciții, înainte și înapoi.

Simțindu-se revigorat după atâta exercițiu, se ridică și puse picioarele pe covor. Stabili prioritățile: necesitățile fiziologice puteau aștepta; pretențiile stomacului, nu. Comandă o tavă cu mâncare.

Aceasta ieși din perete și i se așeză chiar în poală. Consumă un mic dejun sănătos, compus din fructe, legume și cereale – toate crescute aici, pe Terrarium Nouă. Tava sesiză momentul în care nu mai rămăsese nimic pe ea și dispăru din nou în perete.

Flammersfeld se ridică în picioare și își scoase pijamaua. O aruncă în instalația de recuperare, intră în sala de baie, se ușură, se spală, își clăti gura cu o spumă igienică și își puse un șort nou.

Doi pași spre dreapta, și intră în birou. Se așeză la computerul central și apăsă câteva taste. Pe ecran apărură cerere.

Fața i se sparse într-un zâmbet uriaș; formă două coduri și le introduse în pozițiile corespunzătoare. Își putea zări imaginea reflectată de ecran. Mușchii faciali puternici din jurul gurii și ochilor îi spuseră că era un zâmbet malițios. Dându-și seama de acest lucru, transformă repede zâmbetul într-o expresie de veselie inocentă. Apoi, amintindu-și că era singur pe Terrarium Nouă și că nimeni nu îl putea privi, abordă din nou zâmbetul malițios.

Făcu un raport, apoi îl salvă în memorie. Era pe punctul de a-l trimite acasă, pe Pământ, când sări ca ars.

Pe ecran, în cadranul din dreapta-jos apăruse imaginea redusă a unui alt display.

Acesta spunea că vine de la computerul Buck Doi. Mări pe ecran imaginea intrusă.

O studie cu atenție, holbând ochii.

Cineva intrase în sistemul lui și îl infectase cu niște versuri idioate.

Soarele este un mugure gata să plesnească?

De la el vin umbrele pe fața mea?

De ce este cerul verde ca sângele?

Cine va învinge rasa Reginei de Roșu?

Nebunie.

Dar chiar și nebunia trebuia să aibă o explicație logică.

Explicația numărul unu: un virus. Dacă așa stăteau lucrurile, pătrunsese prin intermediul computerului central, singura legătură cu Pământul și cu universul. Ce rost avea atunci să fie mințit că mesajul venea de la computerul Buck Doi, și nu din memoria centrală a lui Buck Unu? Doar plăcerea dubioasă de a-l trimite la vânătoare de fantome prin sistemul complicat ca o junglă al lui Buck Doi? Un mic avertisment despre ce s-ar întâmpla dacă s-ar sparge imunitatea sistemului Labcom de pe Pământ?

Explicația numărul doi: o persoană clandestină a cărui prezență nu o bănuise, și pe care senzorii nu o luaseră în seamă. Persoana trebuia să se fi strecurat în timpul re aprovizionării făcute acum un an. Dacă cineva ar fi putut supraviețui atâta timp mâncând fructe, legume și cereale

crescute pe Terrarium Nouă – deși Flammersfeld ținuse o evidență exactă – de ce să-și facă simțită prezența de-abia acum? Se simțea singur și nu mai putea de dorul cuiva cu care să comunice? Se îmbolnăvise și avea nevoie de ajutor? Înebunise și avea de gând să atace? Își pregătise planurile și acum încerca să preia comanda?

Explicația numărul trei: o posibilă nebunie... nebunia lui Flammersfeld. Poate că Flammersfeld însuși programase acele versuri, să spunem în timp ce trăia experiența cu *Prin Oglindă*? Febra singurătății să îi fi afectat creierul și acum avea momente de inconștiență?

Chiar în timp ce se holba, ecranul se modifică din nou. Apăru o altă strofă, literă cu literă, încet, chinuitor de încet, ca și cum niște degete șovăitoare și invizibile ar fi lucrat la tastatură.

Când a apărut Adam,

Atunci m-am născut eu?

Când Eva s-a pornit să toarcă,

Atunci a fost începutul meu?

Flammersfeld înțeleștă fălcile. Cineva *era* în Buck Doi.

Se repezi spre seiful din perete și formă codul. Ușa seifului se deschise alunecând; puse mâna pe blaster. Niciodată nu se gândise că va avea ocazia să se folosească de el.

Terrarium Nouă, aflată pe o orbită terestră joasă, era formată din șase compartimente – șase sfere concentrice construite după principiul geodezic al lui R. Buckminster Fuller. O pseudo-gaură neagră aflată în centru asigura pentru sfera cea mai mică o atracție gravitațională apropiată de cea a Pământului. Atracția se micșora treptat, astfel încât la nivelul sferei exterioare ajungea până aproape de zero. Acolo se afla laboratorul pentru experiențe în imponderabilitate. Accesul se făcea printr-un tunel exterior și prin lift. Terrarium Nouă era suficient de mare pentru a permite funcționarea eficientă a unor tunele între nord și sud. Liftul cu două sensuri, ușor deviat la centru pentru a evita pseudo-gaura neagră, mergea de-a

lungul axei dintr-un sas polar într-altul. Pereții aveau dispozitive de prindere pentru a ușura orientarea – spre emisfera boreală sau australă.

Stația de lucru Buck Doi se afla în emisfera nordică. Flammersfeld se îndreptă spre lift, dădu să se urce în el, apoi se răzgândi.

Programă liftul să urce singur spre Buck Doi, însă cu o întârziere de cinci minute.

Alergă pe culoarele geodezice până la tunelul dinspre sud, și apoi trimise vehiculul spre poarta de acces.

Dacă cineva îl aștepta să iasă din lift, și dacă stătea cu ochii în patru ca nu cumva să apară dinspre poarta de acces de la nord, Flammersfeld, venind dinspre sud, îi va sări în spate.

Își privi ceasul, inspiră adânc și ridică piedica blasterului. Avansă înspre Buck Doi, unde atracția gravitațională era mai mică. Acolo, în solul lunar îmbogățit cu diverse amestecuri de nitrați, plantele înfloreau exuberant.

Ajunse pe furiș și vru să se ascundă într-un lan de secară înalt de zece metri, unduitor. Își țină răsuflarea, ciuli urechea; în afară de foșnetul ușor al brizei programate prin computer, nu se auzea nimic. Își luase suficiente măsuri de precauție; acum putea ieși din ascunziș.

Înaintă fără grabă; trecu printre verze înfoiate, andive enorme, mazăre grasă și fasole în păstăi burduhănoase. În patru minute ajunse la cartofii dulci. Stația de lucru se afla sub nucul impunător. Mai departe creșteau roșii uriașe, ardei grași, salate mari și varză; apoi un grup de muici... dincolo de acestea se putea zări liftul.

Se ascunse prudent în spatele nukului și aruncă o privire de după trunchiul său. Nu zări decât stația computerului. Nimeni nu se afla la ea.

Roșiile îi împiedicau vederea spre zona liftului. Se încordă pentru o săritura uriașă. Prinse un mâner, la cinci metri deasupra, pe trunchiul unei roșii înalte de treizeci de metri. Rămase acolo privind printre tulpini și frunze, cu blasterul pregătit.

Auzi deodată zgomotul liftului.

Un astfel de zgomot l-ar fi făcut pe intrus să ia o poziție de atac. Flammersfeld vedea foarte bine zonele cu salată și varză. Oricine ar fi avut acolo câmp liber spre lift și spre poarta de acces dinspre nord. Însă nu mișca nimeni.

Liftul se opri și ușa alunecă fără zgomot. Flammersfeld cercetă cu atenție, să vadă mișcare pe undeva. Blasterul stătea pregătit degeaba. Nu se afla nimeni.

Rămase acolo, simțind cum fața îi ia foc din cauza furiei și frustrării; roșiile erau mari cât capul său, așa că în acest moment putea fi confundat cu ele. Da, deci fusese o vânătoare de fantome.

Se strâmbă și introduce blasterul în centura șortului; își dădu drumul să cadă de-a lungul tulpinii. După ce ateriză pe podea, se îndreptă spre stația de lucru.

Puse piciorul într-un fel de buclă făcută de un cârcel al roșiilor și își notă în minte să curețe cu prima ocazie iarba și tot ceea ce crescuse în dezordine. Înainte să-și dea seama că bucla era de fapt un lasou, aceasta se strânse în jurul gleznei. Nu avu timp să se aplece pentru a o desface, căci se trezi ridicat în aer, atârând prins de un picior. Celălalt capăt al lasoului era prins de o creangă stufoasă a nucului.

Roti ochii pentru a privi în jos, zări cuiul și capătul unei liane care ținuse creanga lipită de podea. Oare unde s-o fi aflat intrusul?

Se prefăcu neajutorat, zvârcolindu-se fără” încetare. Puse puțină panică în voce: „Ajutor! Dă-mă jos! Te rog!”

Totuși, blestematul de intrus – pentru că Flammersfeld se stabilise la explicația numărul doi – refuza să-și arate fața.

Nu mai putea rezista multă vreme în poziția asta, deși gravitația era foarte redusă în stația Buck Doi; lasoul îi oprea circulația sângelui în piciorul de care atârna.

Așteptă încă un minut chinuitor; apoi, văzând că nu apare nimeni, scoase blasterul din centură și retează liana.

În cădere, îndreptă blasterul spre podea și porni fascicolul retro; efectul îi încetini căderea suficient de mult pentru a se roti în cădere.

Se ridică în picioare... și mormăi nemulțumit; piciorul amorțit îl trăda. Își lăasă greutatea pe piciorul teafăr și privi împrejur după alte capcane... sau poate că urma un atac deschis. Ridică privirea spre crengile și frunzișul nukului, nu văzu nici o figură sau mișcare, și se lipi cu spatele de trunchi. Se aplecă pentru a-și scoate lasoul înfășurat pe picior... și văzu pe podea câteva foi de varză.

Rămase cu gura căscată, dându-și deodată seama, și fu cuprins de fiori.

Apoi strânse buzele. Foarte bine. Acum știa cu ce se confrunta.

Nu era nici una dintre cele trei posibile explicații. Era o a patra... și probabil în câteva minute va fi dovedită.

Râse. Când te gândești că creatura aia mizerabilă îl prinsese în capcană! Tocmai pe el!

Apoi deveni serios. O subestimase. Nu se gândise că ea putea fi cauza acelor idioțenii de pe ecranul computerului. Trebuia să recunoască: era mai tare decât crezuse. Totuși, acum, după ce fusese prevenit, putea face față amenințării.

- Bine, ticăloaso, murmură el cu zâmbetul malițios pe față, ți-ai săpat singură mormântul.

Se îndreptă șontâc direct spre zona cu varză. Coborî privirea spre sol. Acolo fuseseră smulse niște verze, deși se făcuse efortul de a disimula solul deranjat.

Ca și cum asta l-ar putea păcăli! Știa foarte bine ce creștea în această zonă, ce ar trebui să crească în continuare și ceea ce acum lipsea.

O privire mai atentă îi dezvălui o linie punctată de picături verzi-lăptoase, pornind din centrul spațiului gol. Atinse o picătură. Lipicioasă. Duse degetul la nas și mirosi. Zâmbetul se lăți. Creatura era rănită. Oare știa că nu va mai rezista multă vreme?

Urma era scurtă; se oprea brusc în apropierea unei verze. Se vedea clar urma unei frunze smulse. Zâmbetul se lăți pe toată fața, la maximum. Creatura probabil că folosisse frunza pentru a opri hemoragia.

Dâra dispărând, Flammersfeld aruncă o privire în jur, căutând alte semne.

Întoarse ochii spre grămada de muici din apropiere. Se simți cuprins de o urmă de vinovăție, pentru că o neglijase; o lăsase să se descompună. Se încordă deodată. Parcă era diferită, unele componente se schimbaseră. Tăiase trei crenguțe pentru studiu apoi le făcuse așchii-așchiuțe, și le împrăștiase împreună cu un teanc de hârtie de imprimantă. Avu impresia că hârtia acoperea o porțiune mai mare decât ultima oară... era mai împrăștiată, mai dezordonată.

Creatura probabil că se ascundea pe acolo.

Flammersfeld ținea blasterul în poziție de tragere.

Cu mâna liberă aruncă teancul de hârtie umedă, ca pe un manifest. Nu descoperi creatura, dar dădu peste o catapultă primitivă, o construcție din ramuri și liane, și o sferă de sol compactat cu clei vegetal. Descoperi și un tambur cu manivelă... o macara; făcută de asemenea din crengi și liane.

Ambele construcții păreau făcute de mâna unui copil... dar funcționaseră. Catapulta aruncase greutatea peste o creangă, iar macaraua coborâse creanga până la podea.

Scormoni în continuare și descoperi încă ceva... O jumătate de coajă de nucă, mare cât palmele sale făcute cupă; acolo se păstrase... altceva.

Creatura folosisse coaja goală pentru a amesteca ceva vegetal cu o substanță rășinoasă lipicioasă, având miros de gudron. O preparare rudimentară, cu urme de scuipat.

În capul lui Flammersfeld dansară imediat imaginile amilazei. Care să fie acțiunea idiosincronică enzimatică în acest caz... asupra, era sigur când va face verificarea, piperului verde? Era clar, creatura dorise să prepare o *curara*. Căci substanța așa părea să fie, o otravă.

Flammersfeld simți cum îl trec căldurile. Avea nevoie de un relaxant, dar nu din familia asta. Relaxarea produsă de această otravă însemna moarte.

Mai bine să iasă odată de aici! Creatura sângera, rănită mortal... dar cât de mult va dura? Flammersfeld descoperi că nu mai era deloc sigur.

Oare cum de nu remarcase trezirea inteligenței, ura îndreptată împotriva lui?

Ghemuit, aruncă o privire în jur. Pentru prima oară, privea această mică lume din punctul de vedere al altuia.

Dinspre zona cu varză, display-ul computerului se vedea foarte clar. Cât de multe trebuie să fi învățat creatura pur și simplu privind și ascultând munca și jocurile de la computer!

Dar acum nu avea timp să se minuneze. Era cazul să o doboare, înainte de a fi înțepat de o săgeată sau o lance.

Se ridică în picioare și se îndreptă încet, șchiopătând, spre liftul deschis.

Ajunse, intră înăuntru, oftă ușurat că reușise și formă comenzile pentru închiderea ușii. Liftul începu să coboare.

Criminalul probabil se strecurase în lift câtă vreme stătuse el agățat în aer, căci din colțul din stânga, unde se ascunsese în spatele ușii, un braț plăpând aruncă săgeata otrăvită spre glezna stângă a lui Flammersfeld, penetrând țesutul moale.

Bărbatul coborî privirea spre figura înțeleaptă și tristă, obosită și sălbatică.

- Blestemată să fii! murmură el printre dinți.

- Tu blestemat tu.

Fusese pentru prima și ultima oară când auzise vocea pițigăiată și nesigură.

Dar nu se gândea la asta. Se gândea cum să ajungă la dispensar pentru a-și prepara un antidot. Inima i se zbătea în piept. Comandă deschiderea ușii.

Ochii îi străluceau și, până când liftul nu se opri deschizând ușa, nu privi înspre creatură. Apoi îi trase un șut dând-o la o parte din cale și făcu doi pași șovăielnici înainte de a se prăvăli la podea.

Criminalul nu reuși să oprească hemoragia și în curând îl urmă pe Flammersfeld pe tărâmul întunecat al morții. Însă obținuse ceea ce dorise: răzbunare și uitare.

Inspectorul H. Seton Davenport de la Biroul Terestru de Investigații se aștepta la oricine, dar nu la un detectiv dat peste cap. Și totuși, tocmai peste o asemenea persoană dădu după intră pe ușă.

Glasul dr. Wendell Urth, extraterologul terestru, sunase un pic ciudat atunci când îl invitase pe Davenport să intre. Acesta remarcase o oarecare undă de tensiune în vocea subțire care rostise „Intră!” însă nici prin gând nu i-ar fi trecut care era cauza: dr. Urth încerca să stea pe cap. Cel puțin, la prima vedere, cam asta părea să facă eruditul consilier de al BTI-ului.

O privire mai atentă îi spuse că de fapt dr. Urth încerca să plimbe holograma unui soare de-a lungul dulapurilor. În scopul de a lumina podeaua pe sub rafturile care adăposteau video-cărți.

Din cauza poziției, dr. Urth avea ochii congestionați. Cămașa îi atârna ieșită din pantaloni. În cele din urmă, dr. Urth începu să se clatine ca suflat de vânt și se prăbuși. Davenport se opri, începând să cerceteze podeaua.

Îl descoperi nu pe podea, ci pe fundul unui raft care ieșise în afară. Făcu doi pași, se întinse și puse mâna pe ceea ce căuta dr. Urth.

– Iată-vă, dr. Urth.

– Da, da, iată-mă, găfâi dr. Urth. Mă simt jenat.

Reveni în poziție normală, clipi, și recunoscă obiectul pe care Davenport îl ținea în mână.

– Aha!

Își îndreptă spina cu câteva icnete și puse holograma solară pe un teanc de hârtii – holograma servea ca presse-papier și pentru a lumina camera întunecoasă și dezordonată.

Dr. Urth luă ochelarii din mână întinsă a lui Davenport:

– Mulțumesc.

Apoi zâmbi și zâmbetul îl transformă dintr-o cucuvea cu vederea slabă într-un Buddha radios.

- Ți-ai primit răsplata, ai urmărit o evoluție de-a mea. Lustrui lentilele cu poalele cămășii, privi prin ele ca să vadă dacă erau suficient de curate, apoi își puse ochelarii. Urechile se achitau bine de sarcină, însă nasul micuț nu avea mare eficiență în sprijinirea ramelor.

Îi arată lui Davenport un scaun, invitându-l să ia loc. Cu un oftat, se așază și el în fotoliul de la birou. Își împreună mâinile peste burdihan și adoptă o expresie de așteptare. Burdihanul părea să scoată și mai mult în evidență această expresie.

- Este vorba despre decesul de pe Terrarium Nouă? Davenport încuviință:

- "Deces" este cuvântul cel mai bun. Un cuvânt ambiguu, foarte potrivit pentru ceva ce nu putem defini în mod satisfăcător. Nu-l putem numi accident, nu-i putem spune crimă, și deocamdată nu suntem gata să o clasificăm drept sinucidere.

Dr. Urth se agită în scaun, găsind o poziție mai confortabilă:

- Dă-mi detalii.

- Mai bine și mai ușor ar fi să vă arăt.

Băgă mâna într-un buzunar larg și scoase de-acolo un teanc de holograme. Trase scaunul mai aproape de dr. Urth și se aplecă înspre el pentru a-i arăta hologramele una câte una, arătând cu degetul și explicând.

- Aici este o vedere de-aproape a lui Terrarium Nouă, luată din vehiculul de investigație, care a sosit imediat după declanșarea alarmei. Flammersfeld, singurul experimentator de la bordul lui Terrarium Nouă, nu-și transmisese raportul zilnic - un raport care trebuie transmis la o oră fixă - la sediul aflat pe Pământ, nu apăsase pe semnalul de „Totul Este în Regulă” și nu a răspuns la apelurile îngrijorate... Aici sunt câteva fotografii pe care ofițerul le-a luat la ambele cuple de docare, înainte de a intra prin docul dinspre nord. Veți observa că praful

așternut pe ambele cuple nu a fost deranjat de un an de zile. Asta arată că nimeni nu a urcat la bord după reprovizionarea făcută acum un an... Aici este scena decesului, aflată în sfera interioară.

Dr. Urth puse mâna pe ultima hologramă, pentru o examinare mai atentă. Apoi îi aruncă lui Davenport o privire ciudată:

- Holograma asta nu-mi spune decât că Flammersfeld tocmai coborâse în zona de odihnă, venind dinspre Buck Doi, aducând cu el o varză fie pentru a o studia, fie pentru a o mânca; după care a ieșit din lift și a căzut mort, cu o țeapă otrăvitoare înfiptă în gleznă. Ca să te ajut să clarifici acest deces, am nevoie de mai mult. Ce s-a descoperit la autopsie? Ce fel de otravă era?

Davenport dădu din cap:

- E ceva ciudat aici. Un biochimist de talia lui Flammersfeld ar fi pregătit-o în laborator, în recipiente adecvate, fără impurități. Dar otrava este o formă ciudată de curara, preparată în mod primitiv. Tipa care a făcut investigațiile a găsit câteva urme de otravă într-o coajă de nucă aruncată peste o grămadă de gunoi.

Îi prezentă doctorului Urth o altă hologramă:

- Aveți aici o poză.

Dr. Urth dădu din cap; semi-încuviințare, semi-nedumerire.

- Da, văd, dar lucrurile astea ce reprezintă? Davenport privi acolo unde arătase dr. Urth cu degetul:

- Aaa, alea? Par a fi o macara și o catapultă. Niște jucării. Inginerul pe care l-am consultat spune că nu sunt cine știe ce, dar funcționează. Poate că Flammersfeld și-a amintit de vremea când era copil.

Dr. Urth mormăi neîncrezător. Reveni la holograma care îl arăta pe decedat. Puse un deget butucănos pe o masă informă, neagră-verzuie.

- Asta-i varza? Davenport făcu o grimasă:

- Da, era într-o stare proastă. Când investigatorul nostru a ajuns acolo, era cam putrezită. Împuțise tot locul, așa că - după ce a făcut pozele necesare - a incinerat-o.

- Rău.

- Da, putrezise rău.

Dr. Urth îi aruncă inspectorului de la BTI o privire severă:

- Nu mă refeream la starea verzei, ci la acțiunea ofițerului. Ne putea oferi dovezi, oricât de neplăcută era prezența ei.

Davenport încercă să păstreze o poziție neutră în privința tipei care făcuse investigația. Nici nu îi luă apărarea, nici nu o învinui. Ca și ea, vedea în varză nu o dovadă, ci o prezență întâmplătoare:

- Poate, cine știe?

- Nici un „poate”, sări dr. Urth.

Burdihanul se agită puțin. Apoi Doctorul Urth scoase un oftat și burdihanul se potoli.

- Bun, acum nu mai avem ce face. Dar aș fi dorit să arunc o privire mai atentă acelei verze. E ceva ciudat în legătură cu ea.

Davenport zâmbi:

- Nici o problemă. Aceasta este una dintre noile holograme SOTA. Vedeți bulinele din colțul din stânga-sus?

Dr. Urth remarcă pentru prima oară două buline de aer care aproape că se atingeau în colțul din stânga-sus al filmului holografic. Ochii i se aprinseră:

- Adică dacă realizez o fixare stereotaxică asupra verzei, varza se va mări?

- Exact. Deplasând colțurile, puteți mișca bulinele. După care cereți o mărire și zona aleasă se va mări, pentru a putea fi observată cu mai multă atenție. Există o limită, desigur, dar veți putea vedea mult mai mult decât vedeți acum.

Dr. Urth deplasa colțurile și mări de cinci ori imaginea verzei.

Privi cu atenție un timp îndelungat și în cele din urmă își scoase ochelarii pentru a-și șterge lacrimile; își suprasolicitase ochii:

- E mult mai bine, dar nu suficient. Mă refer nu la rezoluție, ci la obiectul holografiat. Varza este neclară, din cauza descompunerii. Trebuie să recunosc că dacă ofițerul ar fi păstrat-o și mi-ar fi pus-o în față, tot nu aș fi reușit să deslușesc mai multe detalii. Dar asta nu înseamnă că distrugerea ei nu e o mare pierdere. Ar fi fost posibil să-i determinăm compoziția exactă, prin autopsie.

Davenport căscă ochii:

- Autopsie? Autopsia unei verze? Dr. Urth dădu scurt din cap:

- Autopsie. Întotdeauna îmi aleg cu grijă cuvintele.

Făcu o grimasa neașteptată și își îndreptă spinarea. Rosti, mai în glumă, mai în serios:

- Nu fac salată de varză din cuvinte. Apoi deveni din nou sută la sută serios:

- Este clar că ceva a scăpat de sub control... experimentul, experimentatorul sau amândoi.

Davenport încă nu-și revenise după chestia cu autopsia. Unde vroia să ajungă dr. Urth?

Acesta oftă și îi dădu înapoi holograma cu scena decesului. Fu străbătut de un fior și îl privi pe Davenport, ca și cum s-ar fi întrebat dacă acesta remarcase.

Davenport păstră o expresie impasibilă.

Dr. Urth scoase un oftat ușor:

- Da. Cazul ăsta trebuie mestecat bine. Arboră o expresie serioasă și clipi din ochi:

- Ce-ai spune de un deget de Ganimede?

- Aș spune că e binevenit.

Davenport auzise de Ganimede, însă nu îl văzuse niciodată și cu atât mai puțin îl gustase. Un produs extrem de rar și deosebit de scump; în multe comunități era interzis. Nu avea de gând să-l întrebe pe dr. Urth cum reușise să facă rost.

- Sunt gata să risc, declară el.

Însă nu se mai simți tot atât de curajos atunci când dr. Urth scoase dintr-un băruleț al biroului două containere și două pahare. Unul dintre containere era plin cu degete.

Gazda scoase două degete și puse câte unul în fiecare pahar, cu unghia în jos.

Davenport privi și se cutremură.

Dr. Urth ridică un colț al buzelor trandafirii:

- Ganimede este un binar. Partea fluidă dizolvă partea solidă. „Unghia” este o cristalizare. Privește.

Turna din celălalt container un lichid de culoarea chihlimbarului, mai întâi într-unul dintre pahare. Când lichidul atinse unghia, degetul se dizolvă. Amestecul căpătă o culoare clară, violetă, cu un miros care gădila simțurile. Dr. Urth procedă la fel și cu celălalt deget, îi întinse lui Davenport unul dintre pahare și îl ridică pe al său ca pentru un toast.

Davenport mirosi, apoi sorbi. O savoare amăgitoare... o amăgire delicioasă. Își dădu seama că putea fi periculos... O plăcere prea ușor acceptată, având în vedere că lucrul nu se obținea tot atât de ușor.

Băutura dulce dar puternică păru să îl împingă pe dr. Urth spre filozofare:

- De fapt, Ganimede nu provine de pe Ganimede, ci de pe Calisto. Atâtea lucruri au fost botezate greșit! Ce se află într-un nume, Davenport? Eu ar fi trebuit să port numele tău... *eu* sunt o plantă, o mobilă. Cel mult, un trandafir agățător... priponit cum sunt în campus-ul Universității. Tu ești cel cu pantofi de hoinar, omul care muncește pe teren. Davenport, ai primit un nume greșit.

Davenport își permise un zâmbet. Nasul său părea numai bun pentru a și-l băga în ungherele cele mai ascunse; o altercație din tinerețe îi lăsase pe obrazul drept o cicatrice în formă de stea. Și totuși, la un moment dat te săturai de munca pe teren, îți pierdeai gustul pentru aventură și - amintindu-ți cu plăcere de luptele corp la corp - îl priveai aproape cu invidie pe pustnicul care se aventura doar cu mintea. Probabil că Ganimede îl împinsese și pe el spre

tărâmul filozofiei... sau mai degrabă spre flecăreală; era gata-gata să-și spună cu voce tare părerea lui despre viață, când dr. Urth îl salvă.

Acesta terminase ultima înghițitură, ridicase paharul până în dreptul ochilor privind la pustietatea de dinăuntru, apoi îl puse jos cu regret:

- Hai, înapoi la treabă. Pentru a da decesului lui Flammersfeld denumirea corectă, trebuie să înțelegem mai întâi ce se face pe Terrarium Nouă și cu ce se ocupa Flammersfeld.

Ridică arătătorul, deși Davenport nu dăduse vreun semn că ar vrea să intervină.

- Știu. Tu crezi că știi, dar te rog să mă suporti până îți spun ce cred *eu* că știu. Lasă-mă să spun ceea ce este evident și să repet ceea ce se cunoaște... nimic nu este mai trecut cu vederea decât evidentul și nimic nu este mai misterios decât cunoscutul.

Davenport făcu un semn grațios cu palma; lăsa totul pe seama dr. Urth.

Dr. Urth încuviință și el, la fel de grațios:

- Pentru a preveni dezastrul ecologic, Pământul are legi care interzic pătrunderea în ecosistemul său a plantelor și animalelor alterate genetic. Astfel de experimente trebuie să aibă loc în afara planetei. Astfel au rezultat Terrarium-urile - douăsprezece până acum, nu? - plasate pe orbite terestre de joasă altitudine. Un avantaj suplimentar este oferit de imponderabilitate, care facilitează tehnici cum ar fi electroforeza - curgerea rapidă și fracționarea soluțiilor concentrate de proteine într-un câmp electric de mare intensitate.

Aruncă o privire spre Davenport:

- Acum e rândul tău. Ce crezi că știi despre Terrarium Nouă și despre experimentele lui Flammersfeld?

- Despre Terrarium Nouă nu știu decât că a fost construită și dată în exploatare acum șase ani, iar Flammersfeld a fost primul și singurul ocupant. Flammersfeld muncea din greu și nu lua niciodată pauză.

Şefii lui de la biroul terestru mi-au spus că nu avea nevoie de altă relaxare decât jocul interactiv pe video – în momentul decesului, în computerul pentru jocuri se afla *Prin Oglindă*. Muncea în acelaşi timp la două proiecte fără nici o legătură unul cu altul. În plus, avea planuri pentru viitor – ultimul său raport, care nu a mai fost trimis, cerea embrioni de porc şi ouă de vultur.

Dr. Urth se încruntă, apoi îşi potriveşte ochelarii:

– Aş dori să mă uit peste însemnările lui referitoare la aceste două proiecte fără legătură unul cu altul.

Stinghereala se citeşte pe figura lui Davenport:

– S-ar putea să fie imposibil. Dr. Urth strânse din buze;

– E nevoie de vreo aprobare? Dacă-i aşa, atunci bună ziua!

– Nu, nu e vorba de asta, dr. Urth, se grăbi să spună Davenport. Nu este nevoie de nici o aprobare.

Dr. Urth se mai calmă:

– Atunci care-i problema? Flammersfeld şi-a distrus notiţele?

– Nu, nici asta. Se pare însă că era deosebit de secretos, aproape paranoic. Însemnările lui se află în memoria computerului, însă accesul la ele este blocat de parole pe care n-am reuşit să le spargem... deocamdată.

– Îţi admir optimismul, domnule, însă optimismul – deşi merită admirat chiar şi atunci când se apropie de nebunie – este ca vânatul din pădure; nouă *acum* ne ghiorăie maţele.

Davenport roşi.

Dr. Urth o lăasă mai moale:

– Două proiecte fără legătură unul cu altul; bine că ştii asta. S-ar putea să ştii chiar mai mult decât crezi – vreau să spun, s-ar putea să cunoşti titlurile celor două proiecte. Superiorii de la biroul terestru, cărora le dădea raportul, trebuie să aibă vreo idee despre activităţile lui, altfel nu i-ar fi aprobat cererile.

Davenport se însufleţeşte:

- Titlurile nu-mi stau acum pe vârful limbii, dar îmi amintesc că vroia să găsească un remediu pentru hemofilie și căuta... ăăhhh... senzori directivi în celulele plantelor.

Dr. Urth să bătă cu palma peste burdihan, de parcă ar fi terminat o masă îmbelșugată:

- Excelent. Hemofilie. Hemoragii. Boala regilor - de exemplu, a Romanovilor, din Rusia Țaristă. Femeile o transmit genetic printr-un cromozom X, însă nu suferă de pe urma ei.

Sângerări abundente, chiar și din cele mai ușoare răni. Într-o eprubetă, sângele obișnuit se încheagă cel mai târziu în cinci până la cincisprezece minute; la cei bolnavi de hemofilie, această perioadă variază între treizeci de minute și câteva ore. O cercetare care se impune de la sine în imponderabilitate. În timp ce probele de plasmă elimină toate impuritățile prin electroforeză în imponderabilitate, nu același lucru se întâmplă cu componentii minori, cum ar fi factorii care grăbesc coagularea sângelui. Se aprinsese, și vocea îi devenea din ce în ce mai stridentă:

- Da, da. Și celălalt proiect al lui Flammersfeld se impunea și el în stare de imponderabilitate. Lumea plantelor prezintă o enigmă încă nedezlegată: cum face planta ca să simtă direcția gravitației? Plantele au tendința de a crește pe verticală - însă trebuie să găsim senzorii directivi. Da, da, acum avem răspunsul.

Davenport se holbă la dr. Urth:

- Îl avem?

- Este tot atât de evident, spuse vioi dr. Urth, ca și nasul de pe fața mea.

Poate din cauza asta nu sesizez eu soluția, gândi Davenport. Însă își compuse o expresie amabilă:

- Ați spus că ceea ce este evident scapă adesea neobservat.

- Bine măcar că ai băgat asta la cap. Abordă apoi o expresie de înțelept:

- Ascultă puțin câteva versuri:

„A sosit vremea,” spuse morsa,

„Să vorbim despre multe lucruri:

Despre pantofi... și bărci... și despre ceară de sigiliu...

Despre verze... și regi...

Și pentru ce marea clocotește...

Și dacă porcii au aripi.”

Dr. Urth îl privi pe Davenport și zâmbi:

- Nu îți dai seama cum să reacționezi, ai auzit o tâmpenie crasă și... ce să faci? Să râzi sau să pufnești disprețuitor? Ei bine, râzi. Noi, oamenii, avem nevoie de puțină detașare, de plutire; prea adesea suntem constrânși de gravitație.

Davenport nici nu râse, nici nu pufni disprețuitor:

- E dintr-o carte pentru copii, nu-i așa?

- Într-adevăr. Copilul din Charles Lutwidge Dodgson se numea Lewis Carroll. Versurile sunt din *Prin Oglindă*.

- Jocul interactiv al lui Flammersfeld!

- Exact.

Davenport clătină din cap:

- Dar cum se leagă?

- Se leagă în primul rând cu niște versuri și mai copilărești:

„Venerabilul Rege Varză

Era o ființă bătrână și veselă,

Într-adevăr o ființă bătrână și veselă;

Și-a chemat fluierul,

Și și-a chemat mingea,

Și i-a chemat pe cei trei scripcari ai săi.

Fiecare scripcar avea o scripcă,

Și scripcă era nemaipomenită;

Scârța-scârța, scârța-scârța, au început să cânte scripcarii.

Oh, nimic,

Dar nimic nu se poate compara

Cu Regele Varză și cei trei scripcari ai săi.”

De data aceasta, Davenport nu se mai putu abține și izbucni în râs. După un moment, i se alătură și gazda sa.

Davenport se potoli primul și așteptă ca dr. Urth să devină și el serios.

Acesta continuă de unde rămăsese și părea, într-adevăr, extrem de serios:

- Versurile despre Regele Varză erau în mintea lui Lewis Carroll - conștient sau nu - atunci când a scris despre vorbele morsei. „Regele Varză” a fost despărțit în mod natural în „verde” și „regi”. Și i-a venit lui Flammersfeld în minte, ca o fuziune între semințe de varză și sânge regal.

Davenport privi din nou, la lumină, holograma care înfățișa scena decesului, și examinează cu atenție varza, mărită la maximum:

- Vreți să spuneți că lucrul ăsta...?

Dr. Urth încuviință. Arată cu degetul spre un punct de deasupra verzei:

- Țesutul ăsta seamănă foarte mult cu o coroană, nu ți se pare?

- Nu prea... nu știu foarte mult despre astfel de țesuturi.

- Crede-mă pe cuvânt. Sunt două feluri de celule vii: eucariotice și procariotice. O celulă eucariotică are nucleu; adică nucleul ei este înconjurat de cromozomi. O celulă procariotică este mai puțin organizată; cromozomii săi plutesc liber în citoplasmă. Facem cunoștință cu *Agrobacter* - prescurtare de la *Agrobacterium tumefaciens*. În interiorul lui *Agrobacter* se află plasmida Ti - un mic fragment de ADN, lung de vreo două sute de gene. *Agrobacter* poate „agăța” o celulă de plantă și îi poate injecta în nucleu plasmida Ti. Odată intrată, din plasmida Ti se desprinde un fragment de douăsprezece gene - numit tADN, de la *transfer ADN* - și se integrează în cromozomul celulei. În scurt timp, genele tADN programează planta să o hrănească pe *Agrobacter*.

Dr. Urth făcu o scurtă pauză, ca pentru a-și trage răsuflarea, însă Davenport îl bănuie că o făcuse pentru a crea un efect teatral.

- Și acum avem soluția. Perfidul parazit *Agrobacter* cauzează o creștere tumoroasă... o coroană.

Vocea Doctorului Urth crescuse, mândră:

- Îți dai seama? Prin procedeul ăsta mizerabil, Flammersfeld a creat un hibrid inteligent - Regele Varză - și i-a oferit o coroană!

Davenport examinează imaginea, văzu doar o varză putrezită, și încercă să și-o imagineze cum era atunci când trăia... o creatură cu puterea de a gândi, deci cu memorie și cu capacitatea de a anticipa; cu sentimente, deci cu nevoia de a iubi și de a urî. Era numai cap, cu fața frunze. I se făcu pielea găină. Un scurt moment, își imaginează conturul rotund al verzei suprapus peste fața dolofană a Doctorului Urth.

Acesta avea o înfățișare melancolică. Lui Davenport îi trecu prin minte că era un copil cu înfățișare de adult. Avea sentimente camaraderești pentru tot felul de mutanți și creaturi ciudate. Celălalt probabil că îi simțise privirea și gândurile, căci ridică privirea și zâmbi trist:

- Noi, cu toții - noi și matricea noastră - suntem franje de interferență. Așa că nu e greu să te gândești să încrucișezi tot felul de lucruri. Stă în natura animalului să caute sensurile universului. Din cauza asta au murit Flammersfeld și creatura lui. Oamenii au nevoie de un minimum de imponderabilitate; prea sunt presați de gravitație. Dar Flammersfeld a mers prea departe, s-a amestecat prea mult.

Continuă, cu o expresie întunecată:

- Însă avea de gând să meargă și mai departe. Îți aduci aminti de ultima lui cerere - embrioni de porc și ouă de vultur?

Și îți aduci aminte de versul din poezia lui Lewis Carroll - „dacă porcii au aripi”? Noi oamenii avem totuși nevoie și de un minimum de gravitație; prea multă imponderabilitate strică.

După care trase concluzia:

- Bun, deci asta a fost.

Davenport puse deoparte hologramele și se ridică să plece:

- Vă mulțumesc pentru ajutor, dr. Urth.

Dr. Urth făcu un gest, adică pentru puțin. Se săltă în picioare și dădu mâna Cu Davenport.

Vocea sa îl opri pe acesta în pragul ușii:

- Inspectore!

- Da, dr. Urth?

- Onorariul meu...

- Chiar mă întrebam când veți ridica această problemă, zâmbi Davenport.

- Bun, acum ai aflat. Am nevoie să-mi faci câteva servicii minore.

- Fiți sigur că voi face tot ce-mi stă în putință. Ce anume?

- În primul rând, câteva informații pentru a-mi satisface curiozitatea. După ce te întorci la New Washington, fii bun și oprește-te la Near-Earth, Ltd., și consultă dosarul despre Terrarium Nouă. Vezi ce poți afla din cererile lui Flammersfeld și din alte documente, despre istoria genetică a verzei și despre sângele hemofil.

Zâmbi:

- Pun pariu că varza era o varză de savoia și că sângele provenea de la un descendent al Casei de Savoia.

Davenport clipi rapid din ochi:

- Savoia? Pentru ce să fi specificat Flammersfeld varză de savoia și sânge de Savoia?

- Pentru ca totul să se potrivească. Davenport se gândi puțin, apoi dădu din cap:

- Nu vă supărați că vă spun, dar simțul ăsta al potrivirii poate duce la nebunie.

Dr. Urth își acoperi gura cu mâna dolofană:

- Mă iei atât de în serios încât aproape că șovăi să pronunț ultima parte a onorariului.

Davenport îl fixă îngrijorat cu privirea, însă se simți obligat să rostească:

- Spuneți, totuși.

- Roagă-l pe cercetătorul care a preluat Terrarium Nouă să încrucișeze o broască țestoasă cu un greiere.

Davenport încercă să-și imagineze cum ar arăta rezultatul:

- Pentru ce?
- Pentru ca atunci când îmi mai pierd ochelarii, să mă sui pe creatură, să fluier și să mă ducă la ei.

TRANTOR SE PRĂBUȘEȘTE

de Harry Turtledove

PALATUL IMPERIAL se afla în centrul unei grădini cu suprafața de două sute cincizeci de mii de kilometri pătrați. În vremuri normale, chiar și anormale, această izolare era suficientă pentru a-l apăra pe stăpânul palatului de agitația metalică a restului Trantorului.

Însă acum vremurile nu erau normale; mai rău, nu puteau primi nici calificativul blând de „anormale”. Erau dezastruoase. În grădini, împreună cu magnoliile și trandafirii, înfloriseră lansatoare de rachete. Chiar și în interiorul palatului, Dagobert VIII putea auzi răzvrătirea surdă de dincolo. Însă și mai rea era teama care venea o dată cu ea.

Împăratul Galaxiei se afla într-un post de comandă unde încerca, împreună cu ofițerii săi, să găsească modalități de a înăbuși ultimul atac furibund al lui Gilmer. Un soldat dădu buzna înăuntru. Fără măcar să salute, rosti pe nerăsuflate:

– Încă o debarcare încununată de succes, Sire, de data aceasta în Sectorul Nevask.

Privirea îngrijorată a lui Dagobert parcurse harta.

– Prea aproape, prea aproape, murmură el. Cum reușește banditul ăsta blestemat să înainteze atât de repede?

Unul dintre mareșalii Împăratului îl sfredeli pe mesager cu o privire aspră:

– Cum de-au reușit să aterizeze acolo? Nevask este foarte bine apărat.

Soldatul rămase mut.

– Răspunde! lătră mareșalul.

Mesagerul înghiți în sec, șovăi și în cele din urmă răspunse:

– Domnule Mareșal Rodak, raportează că unele trupe au fugit după ce oamenii lui Gilmer au aterizat. Alții...

Se opri din nou, lingându-și nervos buzele, însă era obligat să termine:

- Alții au trecut de partea rebelilor, domnule.

- Iarăși trădare! oftă Dagobert. Nimeni nu mai luptă ca să mă apere?

În acel moment interveni singurul civil din încăpere:

- Sire, oamenii vor lupta atunci când vor considera că au o cauză pentru care merită să lupte. De patru zile, Universitatea îi ține piept lui Gilmer. Nu o vom lăsa să cadă în mâinile lui.

- Pe spațiu, dr. Sarns, sunt recunoscător studenților tăi, da, și sunt mândru de ei, spuse Dagobert. Au dus o luptă mai curajoasă decât toți soldații mei.

Yokim Sarns plecă politicos capul. Însă Mareșalul Rodak, spre deosebire de suveranul său, reușise să sesizeze mai mult:

- Maiestate, nu pentru tine luptă, ci pentru ei și clădirile lor. Chiar în timp ce vorbea, un alt sector de pe hartă începu să strălucească în fața sa și Dagobert trecu de la albastru la roșu. Roșu ca sângele pe care Gilmer îl vărsa pe tot cuprinsul Trantorului, gândi Sarns cu amărăciune.

- Deci nu avem nici o speranță? întrebă Împăratul Galaxiei.

- Speranță de victorie? Nici una.

Afirmația militărească a lui Rodak fusese scurtă și categorică.

- Să scăpăm și să luptăm mai târziu, poate pentru asta avem șanse. Navele noastre aeriene și spațiale încă mai păstrează controlul asupra zonei de deasupra palatului. Însă trebuie ținut cont că Gilmer a aterizat în Nevask, și în curând va fi în măsură să ne atace cu rachete.

- Mai bine să fugi decât să cazi în ghearele monstrului, glăsui Dagobert înfiorat.

Privi din nou spre hartă:

- Sunt sigur că ai pregătit un plan de evacuare. Pune-i repede în aplicare.

- Am înțeles, Sire.

Mareșalul începu să dea comenzi într-un microfon de la guler.

Împăratul se întoarse spre Yokim Sarns:

- Nu vrei să vii cu noi, profesore? Sub cizma lui Gilmer, pe Trantor nu va mai fi loc pentru intelectuali.

- Mulțumesc, Sire, nu.

Sarns dădu din cap și șuvițele lungi, castanii, i se agitară pe lângă urechi:

- Locul meu este la Universitate, împreună cu membrii catedrei și cu studenții mei.

- Bine spus, murmură Rodak suficient de încet ca să nu audă și Dagobert.

Însă Împăratul reuși să dea dovadă de un ultim gest imperial. Se întoarse spre Rodak și spuse:

- Dacă dr. Sarns dorește să se întoarcă la Universitate, atunci să se întoarcă. Pune-i imediat la dispoziție un aeromobil, cât încă mai poate ajunge acolo în siguranță.

- Am înțeles, Sire.

Întinse o mână spre Yokim Sarns:

- Îți urez noroc. Cred că vei avea nevoie.

Pilotul aeromobilului începu apropierea de domeniile Universității. Yokim Sarns căpătase o ușoară tentă verzuie. Pilotul zburase la câțiva metri - uneori centimetri - deasupra acoperișului de oțel al Trantorului, făcând manevre de-a dreptul nebunești pentru a scăpa de radarele și armele computerizate ale rebelilor.

Aeromobilul poposi destul de brusc pe acoperișul bibliotecii. Dinții dr. Sarns se ciocniră, făcând un zgomot destul de clar. Pilotul acționează trapa de ieșire. Sarns reuși să se reculeagă.

- Ăăăăhh... mulțumesc foarte mult, spuse el desfăcându-și centura de siguranță.

- Coborâți, puneți-vă la adăpost și dați-mi voie să plec, spuse scurt pilotul.

Era o femeie. Sarns se îndepărtă de aeromobil în direcția unei intrări. Suflul aerului produs de vehiculul care se ridica în aer aproape că îl doborî.

Ușa se deschise. Se iviră două siluete cu căști pe cap și îl traseră înăuntru.

- Cum ne descurcăm? întrebă el.

- Studenții se împuținează văzând cu ochii, răspunse sumbru Maryan Drabel.

Până la revolta lui Gilmer, Maryan fusese bibliotecar șef. Însă în noile condiții, se părea că funcția ei era aceea de șef de stat major.

- Totuși, stăm ferm pe poziții, continuă ea. Cu câteva minute în urmă am înfrânt atacul asupra Dormitorului Șapte.

- Bun! făcu Sarns.

Amândoi erau amatori în a conduce o bătălie, însă curajul studenților voluntari compensa lipsa de experiență. Tinerii luptau ca și cum aveau de apărat un spațiu sfânt - și, într-un fel, chiar așa și era, gândi Sarns. Dacă oamenii lui Gilmer distrugeau Universitatea, toată învățătura acumulată de-a lungul mileniilor în întreaga galaxie va primi o lovitură mortală.

- Ce face Dagobert? întrebă Egril Joons.

Pe vremuri fusese bucătar la Universitate, acum era bucătar de companie.

Sarns nu putea ascunde crudul adevăr.

- Fuge, spuse el.

Sub vizorul transparent al căștii, figura Maryanei Drabel se întunecă; de fapt, corect ar fi să spunem că deveni și mai întunecată.

- Adică am rămas în capcană? strigă ea.

- Împreună cu toți cei care au sprijinit actuala dinastie. *Două generații, o dinastie!* gândi Sarns. Dacă e să ții cont de felul cum se desfășuraseră evenimentele în aceste ultime secole întunecate, două generații *reprezentau*, totuși, o dinastie. Iar dacă uzurpatorul Gilmer avea să pună

mâna pe Trantor, istoria va merge de-acum încolo numai înspre mai rău. Maryan probabil că îi ghicise gândurile.

- Gilmer e un barbar. Parcă ar fi venit din Periferie.

- Mi-aș dori *să se afle* în Periferie, șopti Egril Joons. N-am mai fi nevoiți să-l înfruntăm.

- Din nefericire, el se află aici, spuse Yokim Sarns.

Covoarele groase ale Palatului Imperial, covoare pe care călcase ră picioarele lui Dagobert VIII, Cleon II, Stannell VI - și, pe spațiu, ale lui Ammenetik cel Mare! - suportau acum cizmele lui Gilmer I, auto-proclamat Împărat al Galaxiei și Stăpânul Tuturor. Călca puternic, cu un oarecare sentiment de nemulțumire. Era obișnuit ca cizmele sale să răsună puternic, să-i anunțe cu mult înainte prezența, încă de la jumătatea coridorului. Pe covoarele Palatului Imperial nu puteai face zgomot nici dacă te îmbrăcai din cap până-n picioare cu clopoței.

Dădu capul pe spate și duse o sticlă la buze. Focul lichid i se scurse pe gâtlee. Luă o înghițitură serioasă, după care aruncă sticla, zdrobind-o de perete. Servitorii speriați se repeziră să strângă mizeria.

- De ce faci risipă? întrebă Vergis Fenn.

Gilmer aruncă o căutătură cruntă spre comandantul flotei sale:

- De ce nu? De-acolo de unde am luat-o, sunt o grămadă. Sfredeli cu privirea pe unul dintre servitori:

- Du-te și adu-mi una la fel. Adu una și pentru Vergis. Omul dispăru, grăbit să îndeplinească porunca.

- Vezi? răcni Gilmer spre Fenn. Pe Galaxie, nici într-o sută de ani n-am putea da gata tot ce s-a strâns aici, pe Trantor.

- Da, cred că ai dreptate, îl aprobă Fenn.

Era mult mai tăcut decât șeful său, probabil un tactician mai bun, însă în nici un caz un conducător al mulțimilor. După un moment, continuă gânditor:

- Desigur, Trantor s-a străduit mai mult de o mie de ani ca să strângă toate astea.

- Și ce dacă? Asta ne-am și dorit, nu-i așa? Nimeni nu a mai jefuit Trantorul vreodată. Însă acum, tot ce se află aici este al meu!

Servitorul se întoarse cu sticlele. Le puse pe o masă de cristal ornată cu argint, și dispăru. Gilmer bău. Băuse atât de mult în ultimele două zile, încât în mod normal nici n-ar mai fi trebuit să vadă, dar uite că el era în stare chiar să umble și să vorbească. Triumful pusese stăpânire pe el mai mult decât alcoolul. El era Gilmer Cuceritorul!

Vergis Fenn bău și el, dar nu tot atât de vârtos:

- Așa-i, întreg Trantorul ne aparține, în afară de Universitate. Se împlinesc acum șapte zile, și nebunii ăia tot mai rezistă.

- Bine, atunci să nu-i mai zgândărim cu focuri de artificii, grohăi Gilmer. Pe Galaxie, am să-i transform în pulbere radioactivă! Ocupă-te tu de asta, Fenn, imediat!

- Cum vrei domnule... Sire, dar... Fenn lăsă fraza în suspensie.

- Dar ce? se încruntă Gilmer. Dacă luptă pentru Dagobert, în ochii mei sunt niște trădători. Și distrugerea trădătorilor va înspăimânta Trantorul.

Clipi din ochi, surprins și mulțumit de idee.

- Eu nu cred că mai luptă pentru Dagobert, rosti îngrijorat Fenn. Luptă doar împotriva noastră, pentru a păstra ceea ce este al lor. S-ar putea să ne fie mai ușor să tratăm cu ei, în condițiile astea. Iar dacă vom... dacă vei distruge Universitatea cu bombe nucleare, intelectualii din întreaga galaxie îți vor blestema de-a pururi numele.

- Mă doare-n cot de intelectuali!

Însă își dădu seama că nu era chiar așa. Dacă vrei să fii Împărat, trebuie să te porți ca un Împărat. Cedă puțin teren, cu o grație care nu i se potrivea deloc:

- Dacă mă recunosc Împărat și încetează lupta, cred că voi fi dispus să le cruț viețile.

- Deci, ordon încetarea focului? întrebă Fenn.

- Da, dacă crezi că-i o idee bună, îi răspunse Gilmer. Însă numai și numai dacă mă acceptă ca Împărat. Ai înțeles?

Dacă vor continua să susțină că Imperiul aparține fiului ăluia de curvă, Dagobert, atunci îi razi de pe suprafața planetei.

- Da, Sire.

De data aceasta, Fenn nu se mai împiedică de titlu. *Și el este slujitorul meu*, gândi Gilmer.

Noul Împărat al Galaxiei trase o dușcă zdravănă din sticlă. Simulă că o aruncă înspre unul dintre servitori. Acesta se ghemui, așteptând lovitura, dar Gilmer râse și puse sticla ușor, pe măsuță.

Gilmer se îndreptă spre postul de comandă, aflat în inima Palatului Imperial. Postul de comandă din care, nu cu mult timp în urmă, prostănacul de Dagobert VIII se străduia să-l țină departe de Trantor. Aici, cizmele răsunau mult mai satisfăcător. Cel care proiectase postul de comandă, în zilele de început ale mărețului Imperiu Galactic, cunoștea chestia asta cu comandanții și cizmele.

Ecranul televizorului din fața lui Vergis Fenn deveni negru. Se roti în scaun și tresări, surprins să îl vadă pe Gilmer în spatele său.

- Sire, am stabilit un acord de încetare a focului între forțele noastre și cele ale Universității, anunță el. A fost ușor de aranjat. Trupele noastre și ale lor vor rămâne pe poziții până la definitivarea armistițiului final.

- Bravo. Te-ai descurcat bine.

- Îți mulțumesc pentru apreciere. Șeful Universității te-a invitat la o întâlnire pe teritoriul lui, pentru a stabili condițiile armistițiului. Oferă ostatici pentru a te asigura că ești în siguranță și spune că știe ce se va întâmpla cu Universitatea dacă umblă cu șiretlicuri. Să-l sun din nou și să-i spun că nu ești de acord?

- Nu, am să merg acolo, se zbârli Gilmer. Ce, crezi că mi-e frică de un amărât? În plus,...

Zâmbi viclean:

- ... am să arunc o privire, ca să văd comorile pe care se străduie să le apere cu atâta strășnicie. Dacă nu i le pot lua

cu forța, am să le impun niște taxe usturătoare... că de-aia sunt Împărat. Așa că aranjează întâlnirea asta cu... cum îl cheamă?

- Yokim Sarns.

- Yokim Sarns. Și cum să-i spun când mă văd cu el? Generalul Sarns? Amiral? Lord de Război?

Expresia lui Fenn era un pic încurcată:

- Singurul titlu pe care și-l arogă este acela de „Decan”, Sire.

- Decan?

Gilmer dădu capul pe spate și râse puternic, cu hohote lungi.

- Ha-ha-haaa, am să mă-ntâlnesc cu viteazul Decan Yokim Sarns, spaima sălilor de lectură. De ce nu? Aranjează întâlnirea, Vergis. Între timp...

Se întoarse și își mută gândurile în altă parte:

- ... am să verific cum stăm cu restul planetei.

Șirurile de televizoare, transmițând imagini de pe tot cuprinsul Trantorului, îi arătau exact ceea ce dorea să vadă. Aici, un pluton cu soldați de-ai săi căra spre nave recipiente de plastic, pline cu bijuterii; acolo, alți soldați jefuind o zonă rezidențială; în altă parte, un escadron, în cea mai mare parte aburit de băutură, conducea cine știe unde un număr dublu de femei, unele speriate, altele zâmbitoare și obraznice.

Gilmer rânji. Pentru *asta* cucerise Trantorul: ca să jefuiască o lume care nu mai fusese jefuită de cincizeci de generații. După aceea, nu ținea în mod deosebit să o guverneze. Să-și vadă mai întâi visul împlinit, iar ce va urma nu va avea prea mare importanță.

Privirea i se întoarse la ecranul al treilea. Toate femeile de-acolo ar fi fost considerate niște frumuseți desăvârșite... pe o lume cu mai puține pretenții. Însă acum nu erau decât pradă de război pentru soldații săi. Cu atâtea miliarde de femei din care să alegi, cele care nu-ți izbeau retina puteau fi pur și simplu ignorate.

Zâmbind cu gândul la ceea ce avea să vină, Gilmer urcă pe coridorul spiral ce ducea spre dormitoarele Imperiale. Nici în cele mai fantastice visuri nu își imaginase așa ceva. Timp de mii de ani, acolo se strânseseră cele mai scumpe lucruri care puteau fi cumpărate cu bani, pur și simplu din fandoseală.

Intră. Billye zâmbi și ea, văzându-l. Părul roșcat i se revărsa pe umerii goi. Ignorând tot luxul oferit de cameră, Gilmer o cuprinse în brațe și se trântiră pe jos. Curând descoperi un avantaj al covoarelor groase, pe care până atunci nu-l bănuise.

După ce terminară, Billye se cuibări în brațele lui, torcând ca o pisică. Îi aparținea lui Gilmer încă de pe vremea când nu era decât un locotenent ambițios. Iar lui, întotdeauna i se păruse splendidă, atât în modul în care arăta, cât și în felul în care făcea dragoste.

Și acum era la fel, își spuse el. Totuși... televizoarele îi arătaseră că, după standardele trantoriene, Billye era doar o femeie obișnuită. Iar acum, când devenise Împărat al Galaxiei și Stăpânul tuturor, femeile obișnuite nu mai erau suficient de bune pentru el.

Mormăi încet, nemulțumit.

- Îți dau un centicredit dacă-mi spui ce gândești, șopti Billye.

- Aaa, nimic interesant, mormăi Gilmer strângând-o în brațe.

Și nici nu avea o voce prea plăcută, gândi el.

- Uite-l că vine.

Maryan Drabel arătă cu degetul spre o siluetă care se apropia neînsoțită. Aeromobilul îl adusese până în „țara nimănui”, între liniile soldaților săi și cele apărate de studenții Universității.

- Este singur, constată Yokim Sarns ușor surprins. I-am spus că poate veni cu câte gărzi de corp dorește. Are mai mult curaj decât mi-am închipuit.

- Ce importanță are, dacă nu-și poate struni trupele? rosti Maryan Drabel cu amărăciune. Câte femei siluite avem acum în clinică?

- Treizeci și șapte, răspunse Sarns. Și cinci bărbați.

- Iar asta numai în acest colțișor al Trantorului și numai ce-am descoperit noi. Câți or fi pe întreaga planetă, unde are la dispoziție patruzeci de miliarde de potențiale victime? Câte jafuri? Câte incendii, declanșate numai ca să se amuze? Câte crime, Yokim? Curajul unui singur om crezi că le poate compensa?

- Nu, nici pe departe.

Sarns își trecu o mână obosită peste frunte:

- Știi asta la fel de bine ca și tine, Maryan. Însă dacă are curaj, ne va fi mult mai greu să ne descurcăm cu el.

- Adevărat, recunosc eu. Liniște, acum... aproape a ajuns.

Gilmer, gândi Sarns, semăna mai mult cu un conducător de barbari decât cu un Împărat, chiar dacă pe umeri îi flutura o pelerină purpurie. Pe sub pelerină purta uniforma caracteristică soldaților săi, cu pete verzi și maronii. Sarns presupuse că era un costum de camuflaj, însă în zonele bine luminate ale Trantorului petele acelea mai degrabă atrăgeau atenția decât să ascundă. Griul nedefinit al hainelor lui Sarns era mult mai greu de depistat.

Cizmele uzurpatorului pocniră cu un sunet metalic.

- Maiestate! îl întâmpină Sarns.

Știa că el trebuie să vorbească primul, și știa de asemenea că, din moment ce Gilmer pusese mâna pe Trantor, titlul îi aparținea chiar dacă nu avea dreptul la el. Lui Sarns nu îi plăcea să se ascundă pe după deget.

- Tu ești Decanul Sarns, nu?

Vocea ca de granit a lui Gilmer se potrivea foarte bine cu figura sa dură și nerasă. Împăratul Galaxiei se scărpină în nas, apoi continuă:

- Ai niște luptători de elită, Sarns. Îți spun sincer, mi-ar plăcea să-i am în slujba mea.

- Le puteți face o propunere în acest sens, Sire, însă mă îndoiesc că veți găsi mulți voluntari. Acești tineri nu sunt mercenari, ci studenți. Pentru noi, cunoașterea abstractă este mult mai importantă decât manevrele militare.

Gilmer dădu din cap:

- Am auzit, dar mi s-a părut greu de crezut. Ca să-ți spun drept, Sarns, nici acum nu-mi vine să cred. Voi vă petreceți întreaga viață căutând această... cum îi spuneți?... cunoaștere abstractă?

- Da, răspunse Sarns cu mândrie. La urma urmelor, asta este Universitatea, esența întregii înțelepciuni care s-a acumulat de-a lungul istoriei Imperiului. O sistematizăm, o codificăm și, acolo unde se poate, aducem ceva în plus.

- Asta mi se pare o viață de șoarece fricos, făcu Gilmer. Nu părea să se sinchisească de sentimentele lui Sarns. Sau mai degrabă credea că ceea ce îi va spune în continuare Decanului îl va face să recunoască adevărul evident:

- La ce este bună cunoașterea, dacă n-o poți mânca sau bea? Dacă nu poți face dragoste cu ea sau nu o poți folosi ca să-ți omori dușmanii?

Într-adevăr, este un barbar, gândi Sarns, chiar dacă și-a trăit viața în ceea ce încă se numește - cu din ce în ce mai puțină justificare - Imperiul Galactic. Din fericire, Sarns, ca orice administrator competent, știa să nu-și trădeze gândurile.

- Să vă dau un exemplu, Sire. Cum ați ajuns pe Trantor, împreună cu armata dumneavoastră victorioasă?

- Cu navele, desigur. Cum altfel, omule? Te așteptai să venim pe jos?

Începu să râdă. Se simțea foarte isteț. Sarns îi întoarse un zâmbet politicoș:

- Desigur, cu navele. Dar ce se întâmplă dacă se produce un scurt-circuit sau dacă un hidrochron are nevoie de reparații?

- Le reparăm cum știm mai bine. Se pare că nimeni în galaxia asta nenorocită nu se mai pricepe la motoarele

hiperatomice, făcu el încruntându-se. Apoi se opri ca fulgerat:

- Și asta-i cunoaștere, nu? Pe spațiu, Sarns, vrei să-mi spui că universitatea asta a ta este plină de tehnicieni care-și cunosc bine meseria? Dacă așa stau lucrurile, am să vă bag pe toți în flotă și am să vă fac atât de bogați încât n-o să mai simțiți niciodată lipsa video-cărților. Îți promit!

- Avem câteva persoane - nu prea multe, mă tem - care studiază astfel de lucruri. După cum v-am mai spus, sunteți liber să vorbiți cu ei. Unii s-ar putea chiar să accepte să vă însoțească, pentru plăcerea de a lucra pe echipamente reale.

Făcu o pauză pentru a-și limpezi gândurile, apoi continuă:

- Avem de asemenea doctori pricepuți, specialiști în computere și studenți la multe alte discipline bine apreciate în Imperiu.

Îl privi pe Gilmer cum mușcă din momeală.

- Și sunt dispuși să mă slujească? Întrebă uzurpatorul.

- Unii s-ar putea, răspunse Sarns. Alții - probabil mai mulți - ar fi dispuși să vă instruiască aici, la universitate, tehnicienii și personalul.

Apoi adăugă:

- Desigur, entuziasmul lor se va diminua dramatic dacă intrați aici cu forța. De altfel, dacă forțați lucrurile, s-ar putea să pierdeți o bună parte din ei.

- Hhhmmp, mormăi Gilmer. După un moment, continuă:

- Dar dacă-mi trimit oamenii aici, navele vor rămâne fără personal... și-mi vor fi tot atât de utile ca și niște nave ruginite.

- Profitul nu vine imediat, însă mai târziu vă vor fi mult mai de folos decât acum, când bănuiesc că sunt conduse și exploatare de oameni neinstruiți.

Gilmer coborî vocea:

- Sarns, eu nu-mi pot permite să aștept. Pun pariu pe un milion de credite contra unui blaster fără încărcător că în acest moment se îndreaptă înapoi cel puțin trei flote, ca

să mă dea la o parte așa cum l-am dat eu pe Dagobert. Acum, că Trantorul s-a prăbușit, toți șacalii spațiului vor dori să-i culeagă oasele... împreună cu ale mele.

În sinea sa, Sarns își spuse că uzurpatorul avea dreptate. Gilmer ar fi meritat din plin o astfel de soartă. Dar în același timp, se simți cuprins de un val de amărăciune. Nimeni nu se mai străduia să învețe ceva nou, nimeni nu se mai gândea decât la prezent... *asta* era boala Imperiului Galactic, și dura de prea multă vreme. Cazul lui Gilmer era mult mai grav decât al tuturor Împăraților de dinaintea lui, însă în esență răul era același.

Nu oftă, ci spuse:

- În sfârșit, discuția asta ne-a îndepărtat de la scopul împlinirii noastre, care este acela de a aranja un armistițiu între forțele dumneavoastră și studenții și cadrele Universității. În acest fel, vom avea după aceea posibilitatea să ne ocupăm de problemele care ne preocupă pe fiecare.

- Ai dreptate, aprobă Gilmer.

Sarns își înfrână un zâmbet. Arată-i unui barbar un obiectiv imediat și nu va fi în stare să privească dincolo de el.

- Nu doriți să faceți o inspecție, ca să vă convingeți cât de inofensivi suntem într-o situație normală? Întrebă el.

- De ce nu? Condu-mă, Decan Sarns, să-ți vedem soldații. Cine știe? Poate am să încerc să te recrutez *pe tine*.

Gilmer râse. La fel și Yokim Sarns, fără nici o reținere. Nu-și închipuise că Gilmer ar putea rosti ceva atât de nostim.

Ceea ce-l surprinse în primul rând pe Gilmer în Universitate era liniștea. Aproape toți aveau în picioare pantofi cu talpă moale, care nu făceau zgomot pe podeaua metalică. Cizmele sale răsunau puternic, ca întotdeauna, ba chiar provocau ecouri care alergau pe coridoarele din față. Dar atât bocănitul cizmelor cât și ecoul erau ca niște pietricele într-un ocean de liniște.

După părerea lui Gilmer, oamenii erau tot atât de ciudați ca și universitatea. Cei care luptaseră, ținând piept soldaților săi erau îmbrăcați în gri, ca și Sarns. Ceilalți purtau o îmbrăcămintă divers colorată și semănau cu niște spirite zburând prin coridoare. Vorbeau cu voce scăzută, ceea ce amplifică impresia că parcă nu se aflau cu adevărat acolo.

În mintea lui Gilmer se ridicară amintiri vagi despre basmele din copilărie. Se simți traversat de un fior și fu din ce în ce mai atent să nu se piardă de călăuza sa.

- Ce fac ăștia aici? arătă el cu degetul. Ecoul vocii sale se stinse încet. Sarns aruncă o privire în laborator.

- Ceva legat de neurobiologie. Așteptați un moment, să mă lămuresc.

Băgă capul înăuntru, apoi reveni:

- Da... se străduiesc să crească eficiența inductoarelor de somn.

Decanul ridicase puțin vocea pentru a fi auzit mai bine, dar nu se produsese nici un fel de ecouri. Gilmer se strădui să facă și el la fel:

- Dar acolo ce se-ntâmplă?

Se încruntă; nu reușise să scoată decât o șoaptă răgușită, care părea impregnata de teamă.

Spre ușurarea sa, Sarns păru să nu observe.

- Acela este grupul de cercetare psihostatistică, răspunse Decanul.

Își continuă drumul, bănuind că Gilmer știa ce era psihostatistica.

Gilmer nu știa, dar nici nu insistă. Arătă spre o altă ușă. Câteva persoane din acea cameră lucrau la computere, altele erau ocupate cu niște obiecte asemănătoare unor bucăți de piatră.

- Ce se petrece aici? întrebă el.

Încă nu reușise să imite tonul lejer al lui Yokim Sarns.

- Aaa, acesta este unul dintre cele mai fascinante proiecte ale noastre. Sunt sigur că-l veți aprecia.

Gilmer, care nu era deloc sigur, așteptă ca Sarns să continue:

- Folosind inscripții străvechi și sintetizatoare de voci, această echipă de lingviști încearcă să reconstituie limbajul mitic numit Engleză, din care, cu multe mii de ani în urmă, s-a născut limbajul Galactic modern.

Gilmer nu spuse decât:

- Aha.

Nu auzise niciodată de Engleză. Păcat. Și el știa o grămadă de lucruri despre care intelectualii ăștia habar n-aveau, cum ar fi lupta pe un teren descoperit, neavând decât un blaster în mână, sau acțiunile de comando cu un număr mic de oameni.

Yokim Sarns îi scoase gândul din minte, mototolindu-l și aruncându-i într-un fel care nu-i făcu prea multă plăcere:

- Totuși, principalul motiv pentru care v-am ținut piept a fost păstrarea acestui obiectiv, spre care ne îndreptăm acum: Biblioteca.

- Tot ce a învățat omenirea se află păstrat aici, declară Maryan Drabel.

Gilmer sesiză tonul de mândrie din vocea ei.

- Tu te ocupi de Bibliotecă? întrebă el.

Maryan încuviință și zâmbi. Gilmer îi dăduse deja o vârstă, luându-se după expresia ei aspră și după îmbrăcămintea mohorâtă. Acum, văzându-i zâmbetul mai scăzu zece ani.

- Camera aceasta, explică ea, este sala de primire. Studenții și cercetătorii vin mai întâi aici, ca să caute titlurile video-cărților și articolelor despre subiectele care îi interesează.

- Unde sunt video-cărțile?

Gilmer lungi gâtul, căutându-le. Mai vizitase o dată sau de două ori bibliotecii, pe alte planete, și se împotmolise în grămezi de casete cu video-cărți. Aici, nu vedea nici una. Se simți cuprins de suspiciune. Nu cumva era o cacealma colosală, pentru a ascunde cine știe ce? Dacă așa stăteau lucrurile, Universitatea va plăti scump.

Însă Maryan Drabel râse:

- Încă nu sunteți pregătit să vedeți video-cărțile. Înainte ca un student să înceapă vizionarea unei video-cărți, trebuie mai întâi să-și facă o idee despre ce anume cuprinde acea video-carte. Un simplu titlu nu este suficient. Acum ajungem în Secțiunea Rezumatelor, unde oamenii selectează - din toate articolele care tratează subiectul ce îi interesează - documentele cele mai promițătoare.

O mulțime de persoane lucrau la computere. Gilmer reuși să-și suprimă un căscat. Maryan Drabel continuă:

- Avem și un colectiv de achiziție și catalogare, care integrează în colecția noastră ultimele video-cărți apărute.

- Video-cărți *noi*? făcu Gilmer. Vrei să spui că oamenii încă mai scriu așa ceva?

- Nu tot atât de multe ca atunci când a fost fondată Universitatea, spuse Maryan cu amărăciune. Iar acum, desigur, după ce Periferia și chiar câteva regiuni mai centrale s-au rupt de Imperiu, nu mai suntem la curent cu tot ceea ce se scrie. Trec mulți ani până să putem primi măcar o copie. Dar noi ne continuăm munca și cu siguranță nici o altă colecție din galaxie nu se apropie de scopul și completitudinea noastră.

Ajunseră la un ascensor. Yokim Sarns apăsă pe buton. După o clipă, ușa se deschise.

- Pe aici, vă rog, îi invită Sarns intrând primul.

Maryan Drabel și Gilmer îl urmară, Gilmer cu o oarecare strângere de inimă. Dacă tipii ăștia de aici vroiau să-l asasineze, ascensorul era cel mai potrivit loc: discret și strâmt. Nu putea face aproape nici o mișcare. Însă dacă ar fi vrut să-l asasineze, se aflase în puterea lor încă de când începuse această vizită. Va trebui să presupună că totuși nu aveau de gând să-l asasineze.

Ascensorul coborî câteva nivele, apoi se opri. Ușa se deschise din nou.

- Acestea sunt sălile de lectură, anunță Maryan Drabel.

Gilmer zări câteva șiruri de nișe, destinate studiului individual. Majoritatea erau neocupate.

- De obicei sunt mai aglomerate, vorbi Yokim Sarns. Însă acum, cei care se foloseau de ele sunt obligați să lupte.

Ca pentru a-i întări spusele, ușa uneia dintre nișe se deschise. Tânăra care ieși de acolo purta costumul gri al soldaților Universității și ținea la spate o pușcă. Avea o ținută dezordonată și părea obosită, așa cum îi stătea bine oricărui soldat. Gilmer observă că și ea, odată intrată aici, uitase de luptă și de armă: atenția îi era concentrată în mod exclusiv asupra unui calculator de buzunar, pe care îl manevra în timp ce se îndrepta spre șirurile de ascensoare.

- Vreți să aruncați o privire și într-o nișă de lectură? întrebă Maryan Drabel.

Gilmer se gândi o clipă, apoi dădu din cap. Mai văzuse nișe de lectură; toate erau la fel. Numărul celor de-aici era impresionant, dar probabil că nu aveau nimic special.

- Asta-i tot ce-aveți să-mi arătați? întrebă el.

- Mai este ceva.

Gilmer ridică din umeri și pătrunse din nou în ascensor, împreună cu Maryan și cu Decanul Sarns.

Ascensorul porni din nou, coborând, coborând...

- Vă puteți considera privilegiat, rosti Yokim Sarns. Ceea ce vă vom arăta a fost văzut de foarte puțini oameni. Dar credem că vă va ajuta să ne înțelegeți mai bine.

Ascensorul se opri. Gilmer ieși aruncând o privire în jur.

- Spațiule! șopti el cuprins de uimire.

Camera se întindea pe kilometri întregi. De la podea și până la tavan, fiecare raft era înțesat cu video-cărți.

- Computerul le poate accesa și proiecta la cerere, în oricare dintre nișele de lectură, declară Maryan Drabel.

Gilmer se îndreaptă spre raftul cel mai apropiat. Cizmele sale făceau un zgomot înăbușit de data aceasta, nu mai răsunau. Privi în jos.

- Podeaua este din piatră, spuse el. De ce nu este din metal, ca peste tot?

- Depozitele video-cărților se afla sub nivelul la care s-au făcut construcții pe Trantor, îi explică Yokim Sarns. Acolo nu ar fi loc pentru ele. Acel spațiu este necesar oamenilor.

Faptul că au fost depozitate aici le oferă o protecție în plus în caz de catastrofă. Radiația unei explozii nucleare, chiar dacă s-ar produce deasupra Universității, nu ar putea ajunge aici.

- Trebuie să știți că acesta nu este decât unul dintre multele depozite destinate video-cărților, adăugă Maryan Drabel. Depozitele sunt dispersate și redundante, pentru a asigura siguranța colecțiilor.

Gilmer și-i închipui deodată pe cei din Universitate, săpând tuneluri ca niște cârțițe, ani, secole, milenii, găurind în stratul de rocă al Trantorului pentru a-și depozita cunoștințele adunate. Mai rău, cu ochii minții își imaginează imensa masă de metal și rocă de deasupra capului. Crescuse într-o fermă, pe o. lume plină de zone neîngrădite, și-și petrecuse cea mai mare parte a vieții în spațiu. Își imaginează cum totul deasupra sa se prăbușește peste el, zdrobindu-l, transformându-l în atomi, și simți sudoarea rece adunându-i-se pe frunte.

- Ce-ar fi să mergem înapoi sus? mormăi el cu o voce răgușită și nesigură.

- Imediat, Sire.

Vocea lui Yokim Sarns era foarte liniștitoare:

- Înțelegeți sper - acum - că pe noi nu ne interesează decât căutarea cunoașterii și că nu ne vom amesteca în viața politică a Imperiului atâta vreme cât acesta nu pătrunde cu forța în campus-ul nostru. Ținând cont de acestea, cred că putem aranja un armistițiu avantajos pentru ambele părți.

Pe Gilmer nu-l interesa în acel moment decât să iasă din această catacombă, să se întoarcă la oamenii săi. Observă că Sarns nu apăsase pe butonul ascensorului. Poate că nici nu o va face până când nu va obține ceea ce vrea, gândi Gilmer.

- Da, da, desigur.

Își dădea seama că vorbea prea repede, dar nu avea ce face:

- Oamenii tăi vor depune armele, iar ai mei nu se vor apropia de Universitate.

- Mi se pare acceptabil, aprobă Sarns.

Apoi, ca și cum până atunci uitase - și poate că nu se prefăcuse - apăsă pe butonul care chema ascensorul. Gilmer se sui în el, tăcut și ceva mai calm, apoi porniră; cu fiecare secundă, simțea cum de pe umeri i se ridică o greutate de câteva tone.

Când ajunseră la nivelul de la care porniseră, un bărbat apăru brusc în fața lor, cu două folii de parchementoid.

- Dânsul este Egril Joons, îl prezentă Sarns. Ai ceva pentru noi, Egril?

- Copii ale acordului de armistițiu, ca să le semnați dumneavoastră și Împăratul Gilmer, răspunse Joons.

Le întinse un stylus.

Gilmer luă Stylus-ul, parcurse cu privirea una dintre copii, o semnă, întinse mâna după cealaltă folie, de la Yokim Sarns, apoi se opri. Oare cum puteau fi gata documentele, când de fapt se înțeleseseră asupra condițiilor doar cu câteva secunde în urmă?

- Ai tras cu urechea, grohăi el spre Egril Joons.

- Scuzele mele, într-adevăr, așa a fost. Supravegherea vocilor face parte din sistemul de, securitate al video-cărților. De data aceasta, m-am folosit de el pentru a pregăti cât mai repede posibil documentele pentru semnat. Am bănuir că maiestatea voastră are și alte probleme urgente, nedorind să mai întârzie multă vreme pe aici.

Gilmer își aduse aminte cât de mult dorise să se întoarcă la soldații săi.

- Bine, las-o baltă.

Semnă și al doilea document. Tipul ăsta, Joons,- nici nu bănuia câtă dreptate avea. Trantor trebuia să se pregătească pentru un atac din spațiu, și repede, altfel Gilmer, Împăratul Galaxiei, va deveni Gilmer, uzurpatorul aneantizat.

Gilmer făcu sul o copie a documentului, și băgă distrat în buzunar stylus-ul lui Joons. Vorbi, iar de data aceasta vocea sa era cu adevărat imperială:

- Acum, dacă sunteți amabili să mă conduceți înapoi la soldații mei...

- Bineînțeles.

Yokim Sarns îi dădu Maryanei Drabel cealaltă copie a armistițiului.

- Pe aici, vă rog.

*

Văzut din spate, Gilmer semăna ceva mai mult cu un Împărat, gândi Maryan Drabel. Pelerina purpurie și strălucitoare îi dădea un aer de măreție care nu se potrivea cu costumul de camuflaj de dedesubt. Văzută din față, pelerina semăna cu un articol de lux furat.

- Un Împărat nu ar trebui să arate ca un hoț, șopti ea.

- De ce nu?

Egril Joons încă mai simțea regrete pentru stylus-ul furat:

- În fond, asta și este.

- Vrajitori! strigă Billye. Te-ai dus în bârlogul vrăjitorilor, care ți-au făcut farmece!

- Nu există vrăjitori! strigă Gilmer la rândul lui.

- Nu? Atunci, de ce nu ai obținut nimic de la ei, când i-ai avut în mână?

- Am obținut. Noi nu mai tragem în ei, iar ei nu mai trag în noi. Mă recunosc ca Împărat al Galaxiei. Ce vrei mai mult?

- Să-i înspăimânți, să simtă în ceafă răceala vidului și fierbințeala morții, asta trebuia să faci. Dacă într-adevăr ești Împăratul Galaxiei, atunci trebuie să se poarte ca niște supuși, nu ca niște egali. Ce, Împăratul poate avea vreun egal? Însă tu le-ai *tolerat* asta!

Billye scutură din cap, cuprinsă de uimire, și părul o învălui ca un nor roșcat:

- Nu-mi vine să cred că i-ai lăsat să scape. Ai atâtea oameni, ai o întreagă flotă... de ce nu i-ai zdrobit pur și simplu, pentru obrăznicia lor?

- Auzi, ia mai scutește-mă! se enervă Gilmer.

Avusese parte de o predică asemănătoare din partea lui Vergis Fenn, ceva mai politicoasă, e drept, dar în esență aceeași. N-avea chef să o mai asculte încă o dată. Dacă tipii de la Universitate erau chiar atât de dispuși să-i instruiască oamenii, de ce nu apărea această disponibilitate și în documentul armistițiului? îl întrebase Fenn. Era necăjit și pe Fenn, nevrând să recunoască faptul că nu avusese curaj să ceară modificarea documentului. La ce ar fi folosit? Avea puteri depline. Și totuși... nu avea.

- Nu, nu te scutesc, insistă Billye. Cineva trebuie să-ți redea curajul, deoarece se pare că al tău ți s-a scurs în...

- Gura! răcni Gilmer.

Nici unul dintre semi-pirații săi nu ar fi îndrăznit să i se împotrivească.

Billye îndrăzni:

- Nu tac! Și să știi că *există* vrăjitori. Toate basmele din Periferie vorbesc despre ei.

- Minciuni, vrei să spui.

Gilmer era bucuros să schimbe puțin subiectul. Îl durea capul. Dacă Billye va continua să fie tot atât de abrazivă, poate că va renunța la ea și își va găsi o târfuliță tranșoriană, care să nu deschidă gura decât pentru a spune da.

- Nu sunt minciuni, făcu Billye încăpățânată.

- Dar ce altceva ar putea fi? Întrebă Gilmer. Nu poate exista un câmp de forțe de dimensiunea și cu înfățișarea unui om. Nu poate exista... Imperiul nu are așa ceva. Imperiul are *tot* ceea ce există. Nu se poate deschide o Capsulă Personală dacă nu ai în fișier caracteristicile acelui om. Așa că poveștile care vorbesc despre lucruri din astea sunt minciuni.

- Sau lucrurile astea sunt făcute de magicieni, folosindu-se de vrăji. Tu le-ai arătat celor de la Universitate nu numai

milă ci și... și... asta nu se cheamă că ți s-au făcut farmece? Să tratezi cu ei ca și cum locul acela ar fi de drept al lor, când se știe că Împăratul este stăpânul a *tot* ceea ce există!

- Da, numai să poată păstra ceea ce are, murmură Gilmer. Ieși țanțoș din dormitor. Acolo nu va găsi nici un pic de liniște, asta era clar. La întoarcerea de pe terenurile Universității, găsise un mesaj trimis de o navă de cercetare: o flotă le dădea târcoale, la nici zece parseci depărtare. O flotă care nu era a lui! Dacă avea de gând să păstreze Trantorul, va trebui să lupte. În asemenea situații, o răfuială - chiar minoră - cu cei de la Universitate îi putea face mult rău.

Oare de ce nu era Billye în stare să înțeleagă asta? Se simți deodată inundat de furie. Dacă nu-l putea înțelege, atunci să dispară!

Arată cu degetul, spre primul servitor găsit în cale:

- Hei, tu!

Omul încremeni. Spre deosebire de Billye, el, ca toți servitorii Palatului de altfel, știa că nu era de glumit cu Gilmer.

- Sire? făcu el temător.

- Ia niște lachei, câți ai nevoie, și scapă-mă de stricata aia cu gura mare din dormitorul meu. Găsește-mi una nouă... bănuiesc că te poți descurca. Ai grijă, să fie pe măsura unui Împărat. Însă, în primul rând, trebuie să știe să tacă din gură.

- Desigur, Sire. Servitorul riscă un zâmbet:

- Cred că vă putem satisface dorința, maiestate.

O cameră în Bibliotecă... o cameră pe care Gilmer *nu* o văzuse!

Yokim Sarns, Maryan Drabel, Egril Joons... decan, bibliotecar, bucătar... general, șef de stat major, intendent... și multe altele. Stăteau în fața unui perete plin cu ecuații, simboluri roșii pe un fond cenușiu. Yokim Sarns, al cărui privilegiu era acela de a vorbi primul, spuse:

- Nu mă așteptam să fie atât de ușor.

- Nici eu, fu de acord Maryan Drabel. Mă așteptam, așa cum a relevat calculul probabilistic, să fie nevoie să-l „lucrăm” pe Gilmer, pentru ne lăsa în pace.

- Curajul său ne-a ajutat mult. În acest fel a căpătat respect pentru studenții noștri care au luptat; un om mai pragmatic nici nu ar fi luat în seamă sacrificiul lor, pentru că intra în conflict cu interesul lui.

- Mai pune la socoteală și sentimentul aproape superstițios pe care îl are față de păstrarea cunoștințelor străvechi, lasă-l să descopere că scopul și obiectivele noastre - cele care de fapt ascund *adevăratele* scopuri și obiective - nu îi sunt de nici un folos și nici nu sunt periculoase. Uite-așa, s-a decis să ne lase în pace. Situația putea fi foarte dificilă, însă am ieșit cu bine din ea. Egril Joons studiase cifrele și simbolurile, căile care i-au adus din zilele lui Hari Seldon până în prezent - la trei secole depărtare - și posibilele căi care îi vor duce mai departe.

- Cred că asta va fi singura rundă, estimez el.

- Singura rundă de jafuri pe Trantor?

Yokim Sarns privi corelația spre care arătase Joons; ecuațiile se măriră automat pe peretele Primului Radiant, ca să poată privi mai bine:

- Da, așa se pare, dacă informațiile tale despre ceea ce se petrece în jurul planetei sunt exacte. Gilmer a distrus Trantorul atât de bine, încât planeta nu va mai tenta pe nimeni după terminarea acestui război civil.

- Asta era totuși probabilitatea cea mai scăzută, spuse Joons. Uite aici... exista o posibilitate mai mare - peste șaptezeci la sută - ca să se producă două jafuri la cel puțin patruzeci de ani distanță; și altă posibilitate, de cincizeci la sută, în care să se producă trei jafuri, într-un interval de o sută de ani.

- Viața și munca ne vor fi mai ușoare acum, rosti Maryan Drabel. Știu că suntem bine protejați, însă cine știe, o bombă rătăcită...

Se simți traversată de un fior.

- Riscul acesta va continua să existe o perioadă, șopti Sarns. Gilmer este un uzurpator atât de flagrant, încât și alții vor încerca să fure ceea ce a furat el de la Dagobert. Însă pericolul ca Trantorul să sufere pierderi mari a scăzut simțitor, și va scădea în continuare, după răspândirea veștilor despre Marele Jaf.

Arată spre cifrele care îi întăreau spusele; Maryan cugetă puțin, apoi încuviință.

- Trantorul va ieși de-acum încolo din atenția psihoistoriei, la fel ca și Imperiul Galactic, își dădu Egril Joons cu părerea.

- *Primul* Imperiu Galactic, îl corectă Sarns cu blândețe. Joons acceptă cu un zâmbet mustrarea prietenească:

- Da, desigur. Acum ne vom putea îndrepta atenția spre Al Doilea Imperiu Galactic fără să ne străduim mereu să ne ascundem de agenții și birocrății imperiali.

- Imperiul a fost mereu cel mai mare dușman al nostru, interveni Maryan Drabel. Noi trebuia să fim aici, chiar în inima lui, pentru a proteja Prima Fundație. Însă a fi în inima lui însemna să fim chiar sub ochii lui. Puteam fi descoperiți oricând. În zilele de dinaintea punerii la punct a tehnicii de „lucrare” a minților, orice slujbaş de la serviciul de siguranță publică ne-ar fi putut distruge, dacă ne-ar fi fost cu adevărat ostil.

- Probabilitățile spuneau că nu se va întâmpla așa ceva, și nu s-a întâmplat, rosti Egril Joons.

- Probabilitatea da, însă psihoistoria nu poate prezice acțiunile indivizilor, așa cum fizica nu-ți poate spune când se va dezintegra un atom de radiu, se încăpățână Maryan.

Adevărul era atât de evident, încât Joons trebui să-l accepte; însă nu o făcu la fel de grațios ca în cazul mustărării primite de la Yokim Sarns.

- Acum nu mai contează, șopti Sarns. Priviți aici... *Primul* Radiant, satisfăcându-i dorința, scoase în evidență porțiunea Planului Seldon aflată chiar deasupra.

- ... veți observa că intrăm într-o perioadă de consolidare. Așa cum ați arătat amândoi, *Primul* Imperiu a

murit și vor trece câteva secole până ce noul Imperiu născut din Prima Fundație să-și extindă influența în această parte a galaxiei.

- Deci deocamdată vom avea drum liber, concluzionă Joons. Era și timpul.

- Nu te lăsa adormit de mulțumire, îl avertiză Maryan.

- Iată un avertisment pe care A Doua Fundație trebuie să-l poarte mereu în minte, aprobă Yokim Sarns. Însă, privind ecuațiile, trebuie să fiu de acord cu Egril. Dacă nu apare nimic neprevăzut - să spunem, cineva cu capacități mentale asemănătoare nouă - nu vom avea cine știe ce dificultăți în a menține cursul dorit. Iar o astfel de posibilitate este...

Zâmbi larg, chiar cu puțină înfumurare:

- ... de-a dreptul neglijabilă.

de Connie Willis

- VREM SĂ VORBIM CU DR. ASIMOV, anunță robotul albastru-argintiu.

- Dr. Asimov este în conferință, spuse Susan. Va trebui să stabiliți o audiență.

Se întoarse spre computer și consultă calendarul. Robotul lăcuit se întoarse spre cel de culoare albă:

- Știam eu că ar fi trebuit să dăm un telefon mai întâi. Dr. Asimov este cel mai faimos scriitor al secolului douăzeci. Iar acum, al secolului douăzeci și unu. Probabil că este teribil de ocupat.

- Vă pot aranja o audiență pe douăzeci și patru iunie, la ora două și jumătate, propuse Susan. Sau pe cincisprezece august, la ora zece.

- Douăzeci și patru iunie! Adică peste o sută și treizeci și cinci de zile! exclamă robotul alb.

Avea o cruce mare și roșie pictată pe piept, și o butelie de oxigen montată în spate.

Robotul albastru-argintiu se aplecă peste birou:

- Trebuie să vorbim cu dânsul *astăzi*.

- Mă tem că va fi imposibil. A dat ordine stricte să nu fie deranjat. În ce scop doriți să vorbiți cu dr. Asimov?

Robotul se aplecă și mai mult deasupra biroului:

- Știi foarte bine pentru ce dorim să vorbim cu dânsul. Acesta este și motivul pentru care nu ne lăsați să-l vedem.

Susan studie în continuare calendarul.

- Vă pot aranja o audiență de joi în două săptămâni, la unu patruzeci și cinci.

- Vom aștepta aici, se încăpățână robotul.

Și luă loc pe unul dintre scaune. Robotul alb patină până la el, iar robotul lăcuit culese cu degetele sale articulate o copie a *Cavernelor de Oțel*, începând să o răsfoiască. După

câteva minute, robotul alb alege o revistă. Însă robotul albastru-argintiu rămase perfect nemișcat, privind-o pe Susan.

Susan stătea cu ochii în computer. După o perioadă de timp foarte lungă, sună telefonul. Răspunse, după care apăsă pe un buton, trecând pe linia dr. Asimov:

- Dr. Asimov, vă caută un anume dr. Linge Chen. Din Bhutan. Dorește să traducă în butaneză toate cărțile dumneavoastră.

- Pe toate? făcu dr. Asimov. Bhutanul nu este o țară foarte mare.

- Nu știu. Vreți să vorbiți cu dânsul, domnule? îi făcu legătura cu dr. Linge Chen.

Imediat ce închise telefonul, robotul albastru-argintiu se apropie, aplecându-se din nou peste birou:

- Parcă ai spus că a dat ordine stricte să nu fie deranjat.

- Dr. Linge Chen a sunat de departe, tocmai din Asia, se scuză ea.

Se întinse după un teanc de hârtii și i le dădu:

- Poftim.

- Ce sunt astea?

- Graficele pe care mi le-ai cerut. Încă nu am terminat toate tabelele. Ți le trimit mâine la birou.

Robotul luă graficele și rămase locului, privind-o în continuare.

- Nu cred că are rost să mai așteptați, Peter, încercă din nou Susan. Programul dr. Asimov este stabilit cu precizie, minut cu minut, pentru tot restul după-amiezii. Iar diseară va merge la o recepție cu ocazia publicării cărții sale cu numărul o mie.

- *Ghidul lui Asimov la Ghidurile lui Asimov*, rosti robotul lăcuit. O carte strălucită. Am citit un exemplar promoțional, la librăria unde lucrez. Informativă, precisă și clară. Încă o carte de excepție în acest domeniu.

Robotul alb patină până la birou:

- Este foarte important să vorbim cu dânsul. Vrem să anuleze cele Trei Legi ale Roboticii.

- Prima Lege: „Un robot nu are voie să facă rău unei ființe umane sau, prin inacțiune, să permită rănirea unei ființe umane”, spuse robotul lăcuit. A Doua Lege: „Un robot trebuie să asculte ordinele unei ființe umane, în cazul în care ordinul nu intră în contradicție cu Prima Lege. A Treia Lege: „Un robot trebuie să aibă grijă de propria sa integritate, în cazul în care acest lucru nu intră în contradicție cu Prima sau cu A Doua Lege.” Prima Lege a fost formulată în „În Jurul Cozii”, publicată în revista *Astounding*, martie 1942. Următoarele au fost expuse în *Eu, Robotul*, *Odihna Roboților*, *Robotul Complet*, și în *Continuare la Odihna Roboților*.

- De fapt, noi nu vrem decât anularea Primei Legi, continuă robotul alb. „Un robot nu are voie să facă rău unei ființe umane.” Vă dați seama ce înseamnă asta? Eu sunt programat să pun diagnostice și să administrez medicamente, dar nu pot băga acul de seringă în pacient. Sunt programat să execut peste opt sute de tipuri de operații chirurgicale, însă prima incizie nu o pot face eu. Nu pot executa nici măcar Procedul Heimlich. Prima Lege îmi interzice să practic meseria pentru care am fost conceput și este esențial să vorbesc cu dr. Asimov ca să-i cer...

Ușa de la biroul dr. Asimov se deschise violent, lovindu-se de perete. Bătrânul își făcu apariția, șchiopătând. Părul său alb era zbârlit, ba chiar și favoriții îi tremurau de nervi.

- Nu-mi mai faci legătura cu nimeni pe ziua de azi, Susan, răcni el. Mai ales dacă sună din nou dr. Linge Chen. Știi care era prima carte pe care intenționa s-o traducă? *2001: Odiseea Spațială!*

- Îmi pare foarte rău, domnule. Nu m-am gândit că... Dr. Asimov făcu un gest spre ea, ca să nu se mai scuze:

- Nu-i nimic. N-aveai de unde să știi că este un idiot. Dar dacă mai sună din nou, fă-l să aștepte puțin și după aia pune-l să asculte *Așa grăit-a Zarathustra*.

- Nu-mi dau seama cum a putut confunda stilul dumneavoastră cu cel al lui Arthur Clarke, rosti robotul lăcuit punând cartea jos. Stilul dumneavoastră este de

departe mult mai lucid și mai dinamic, iar extrapolările în viitor sunt mult mai îndrăznețe.

Asimov aruncă spre Susan o privire întrebătoare, prin ochelarii săi cu ramă neagră.

- Nu au fost programați pentru o audiență, se scuză ea. Le-am spus că...

- Trebuie să așteptăm, o completă robotul albastru-argintiu. Întinse o mână Hirose, frumos spiralată, și strânse mâna zbârcită a dr. Asimov:

- Și într-adevăr a meritat să așteptăm, dr. Asimov. Nici nu vă pot spune ce onoare este pentru mine să fac cunoștință cu autorul cărții *Eu, Robotul*.

Robotul alb patină până la Asimov și întinse o mână cu patru degete, de care atârna un stetoscop:

- Și al cărții *Corpul Omenesc*. O carte fără egal în domeniu.

- Cum se face că ai lăsat niște cititori atât de competenți să aștepte? se întoarse Asimov spre Susan.

- Credeam că nu vreți să fiți deranjat atunci când scrieți.

- Glumești? Oricât de mult mi-ai plăcea să scriu mai mult mă bucur să-mi fie laudate cărțile, mai ales alea scrise de *mine*.

- Pentru *Fundația* nu exista suficiente cuvinte de laudă, afirmă robotul lăcuit. Sau pentru oricare carte din nenumăratele pe care le-ați scris. Însă *Fundația* mi se pare o realizare de excepție, cartea în care ați găsit în sfârșit un cadru adecuat pentru ideile dumneavoastră mărețe, de talie galactică. Întâlnirea cu dumneavoastră o consider un adevărat privilegiu, domnule.

Și întinse mâna.

Asimov privi cu interes extensorul articulat, din lemn:

- Mă bucur că v-am întâlnit. Dar cine sunteți?

- Meseria mea este aceea de Selector de Cărți, Cititor, Editor și Gramatic.

Se întoarse și arătă spre ceilalți doi roboți:

- Permiteți-mi să vă prezint pe Asistentul Medical și pe conducătorul delegației noastre, Contabil, Analist Financiar și Director Comercial.

- Încântat să vă cunosc, rosti Asimov strângându-le din nou extremitățile. Ați zis că formați o delegație. Asta înseamnă că ați venit aici cu un scop precis?

- Da, domnule, începu Directorul Comercial. Dorim să...

- Este trei patruzeci și cinci, dr. Asimov, îl întrerupse Susan. Trebuie să vă pregătiți pentru recepția de la Doubleday.

Asimov aruncă o privire ceasului digital de pe perete:

- Recepția este de-abia la șase, nu?

- Doubleday vrea să fiți acolo la cinci, pentru ca să faceți poze, și trebuie să respectați protocolul, rămase ea pe poziție. Poate că n-ar fi rău să le aranjați o audiență mai târziu, când veți avea ceva mai mult timp la dispoziție. Le pot aranja pentru...

- Pentru douăzeci și patru iunie? protestă Contabilul. Sau cincisprezece august?

- Programează-i pentru mâine, glăsui Asimov apropiindu-se de birou.

- Dimineața aveți o întâlnire cu editorul cărților de știință, apoi veți lua prânzul cu Al Lanning, apoi cina, la șapte, cu Asociația Difuzorilor de Carte Americani.

- Ia uite aici!

Asimov arată cu degetul spre un spațiu liber:

- Ora patru.

- La ora patru va trebui să vă pregătiți discursul pentru ADCA.

- Eu nu-mi pregătesc niciodată discursurile. Veniți la ora patru, mâine, și vom putea discuta despre motivul care vă aduce aici... și despre mine, care sunt un scriitor nemaipomenit.

- La patru, acceptă Contabilul. Vă mulțumim, domnule. Vom fi aici.

Asimov îi conduse afară. Apoi ieși și el, închizând ușa.

- Idei mărețe, de talie galactică, repetă privind încântat în urma lor. Ți-au spus care era motivul venirii lor aici?

- Nu, domnule.

Susan îl ajută să-și pună pantalonii, cămașa de protocol și îl încheie la nasturi.

- O echipă foarte interesantă, nu ți se pare? Nu m-am gândit niciodată să pun în povestirile mele un robot de lemn. Sau un robot-cititor înzestrat cu discernământ și o mare deschidere.

- Recepția este la Union Club, rosti Susan încheindu-i butonii. În Camera Nightfall. Nu va trebui să Țineți un discurs; veți face doar câteva remarci despre carte. Cu Janet vă veți întâlni acolo.

- Cel scund semăna cu o soră medicală. Însă cel albastru arăta bine, nu-i așa?

Susan îi potrivește gulerul și începuse să-i facă nodul la cravată:

- Cartela cu coordonatele Clubului și instrucțiunile pentru plata taxiului sunt în buzunarul de la piept.

- Arăta *foarte* bine. Mi-a adus aminte cum eram eu în tinerețe, spuse el ridicând bărbia. Au! Vezi că mă sufoci!

Susan dădu drumul cravatei și făcu un pas înapoi.

- Ce s-a întâmplat? făcu Asimov căutând capetele cravatei. Am uitat. E-n regulă. De fapt, nu mă sugrumai cu adevărat. Era o figură de stil, așa spun eu când port cravatele astea de protocol, care nu-mi plac deloc. Data viitoare când mai spun așa ceva, tu să-mi spui: „Nu vă sugrum, așa că stați liniștit și lăsați-mă să vă leg cravata”.

- Da, domnule.

Termină de legat cravata și se dădu înapoi pentru a-l privi mai bine. Una dintre funde era mai mare decât cealaltă. O potrivește, o privește din nou și se declară satisfăcută.

- Union Club, rosti Asimov. Camera Nightfall. Cartela cu coordonatele este în buzunarul de la piept.

- Da, domnule, îl felicită ea ajutându-l să-și pună haina.

- Discurs, nu. Doar câteva remarci improvizate.

- Da, domnule.

Îl ajută să-și pună paltonul și îi aranjează fularul la gât.

- Cu Janet mă întâlnesc acolo. Aoleu, trebuia să-i cumpăr un buchetel de flori, ca să-l pună la piept, nu-i așa?

- Da, domnule.

Și scoase din sertar o cutie albă, pe care i-o întinse:

- Orhidee și stephanotis.

- Susan, ești minunată. Fără tine, aș fi pierdut.

- Da, domnule. Am chemat taxiul. Așteaptă în fața porții. Îi înmână bastonul, conducându-l până la lift. Imediat ce ușile acestuia se închiseră, reveni în birou și formă un număr de telefon.

- Alo, doamna Weston? Sunt secretara dr. Asimov, sun de la New-York. În legătură cu audiența dumneavoastră din data de douăzeci și opt... s-a ivit o posibilitate pentru mâine după-amiază la ora patru. Credeți că puteți găsi un loc în avionul care sosește mâine?

Dr. Asimov nu se întoarce de la prânz decât la patru și zece.

- Au venit? Întrebă el.

- Da, domnule, îl informă Susan luându-i fularul de la gât. Vă așteaptă în birou.

- Cum au făcut să ajungă la fix? Întrebă el desfăcându-și nasturii de la haină. Nu, nu-mi spune, știu. Când spui unui robot patru fix, atunci vine la patru fix... ceea ce nu este valabil și pentru oameni.

- Știi, declară ea privind ceasul digital de pe perete.

- Știi cât a întârziat Al Lanning? O oră și cincisprezece minute. Și când a ajuns, știi ce vroia de fapt? După ce mor eu, să scoată o ediție comemorativă cu toate cărțile mele.

- O idee frumoasă!

Îi scoase din buzunare cartela cu coordonatele și mânușile, puse haina în cuier, și privi din nou ceasul:

- Ați luat medicamentele împotriva hipertensiunii?

- Am uitat să le iau la mine. Ar fi trebuit, dar am fost ocupat cu altceva. Aș fi putut scrie o carte într-o oră și cincisprezece minute, dar n-am avut hârtie suficientă.

Ediția limitată va fi legată în piele de Cordoba, va avea hârtie cu marginile poleite, imună la acizi, și ilustrații în acuarelă. Toată opera mea.

- Ilustrațiile în acuarelă ar fi potrivite pentru *O Piatră pe Cer*, spuse Susan întinzându-i medicamentul împotriva hipertensiunii și un pahar cu apă.

- De acord, dar el nu vrea ca asta să fie prima carte din serie. Vrea să fie *Străin într-o Țară Străină!*

Dădu pilula pe gât și porni spre biroul său.

- Cel puțin, roboții ăștia n-au să mă confunde cu Robert Heinlein.

Se opri cu mâna pe clanță:

- Ia lămurește-mă, trebuie să le spun „roboți”?

- Generația a Noua este construită de Corporația Hitachi-Apple, sub numele de „*Kombayashibot*”, răspunse prompt Susan. Acesta, și „Generația a Noua” sunt cele mai obișnuite forme de adresare, însă „robot” este folosit în întreaga industrie pentru a desemna mașinile autonome.

- Și nu este considerat un termen peiorativ? Eu l-am folosit mereu, dar poate că „Generația a Noua” ar fi mai potrivit, sau... cum ai spus?... „*Kombayashiboți*”? Au trecut mai mult de zece ani de când n-am mai scris despre roboți și niciodată n-am avut de-a face cu o întreagă delegație. Nu mi-am dat seama cât de mult am rămas în urmă.

- „Roboți” este foarte bine.

- Bine, pentru că sunt sigur că aş fi uitat celălalt nume... de fapt, l-am uitat deja... și nu aş vrea să îi jignesc, după ce au făcut un asemenea efort ca să mă întâlnească.

Apăsă clanța și se opri din nou:

- Pe *tine* sper că nu te-am jignit niciodată, nu-i așa?

- Nu, domnule.

- Bun. Pentru că uneori uit...

- Doriți să asist la întrevvedere, dr. Asimov? interveni ea.

Ca să iau notițe?

- O, da, da, desigur.

Asimov deschise ușa. Contabilul și Selectorul de Cărți stăteau așezați în scaunele tapițate din fața biroului lui

Asimov. Un al treilea robot, purtând un halat portocaliu-și-albastru, și o bonetă cu un cal portocaliu alergând peste un pod albastru, stătea pe un trepied care îi ieșise din spate. Trepiedul tu retras în lăcașul său, și toți trei se ridicară la apariția lui Asimov. Contabilul făcu un gest spre Susan, ca să ia loc, însă ea merse să ia scaunul de la propriul birou și la întoarcere lăsă ușa deschisă.

- Ce s-a întâmplat cu Asistentul Medical? întrebă Asimov.

- A fost chemat de urgență la spital, însă m-a rugat să vă prezint eu cazul lui, răspunse Contabilul.

- Cazul? făcu Asimov.

- Da, domnule. Îi cunoașteți pe Selectorul de Cărți, Cititorul, Editorul, și Gramaticul, iar acesta este Statisticianul, Strategul Ofensiv, Stropitorul, și este angajat la Brooklyn Broncos.

- Salut, spuse Asimov. Crezi că vor face o figură bună anul ăsta, la Super Bowl¹?

- Da, domnule, vorbi Statisticianul, însă nu vor câștiga.

- Din cauza Primei Legi, adăugă Contabilul.

- Dr. Asimov, îmi pare rău că vă întrerup, dar cred că ar trebui totuși să vă scrieți discursul pentru diseară, rosti Susan.

- Ce tot spui tu acolo? Eu nu scriu niciodată discursuri. Și de ce privești mereu înspre ușă?

Se întoarse spre robotul albastru-argintiu:

- Care Prima Lege?

- Prima Lege pe care *dumneavoastră* ați formulat-o. Prima Lege a Roboticii.

- "Un robot nu are voie să facă rău unei ființe umane sau, prin inacțiune, să permită rănirea unei ființe umane", cită Selectorul de Cărți.

- Statisticianul, spuse Contabilul arătând spre calul portocaliu, este capabil să conceapă strategii prin care Broncos să câștige Campionatul, însă nu poate face acest lucru din cauză că astfel ar supăra mulți alți oameni. Asistentul Medical nu poate face operații, pentru că asta ar

¹ Campionatul de fotbal american.

Însemna să taie oamenii, ceea ce ar constitui o violare directă a Primei Legi.

- Dar cele Trei Legi ale Roboticii nu sunt *legi*, se eschivă Asimov. Eu le-am conceput numai pentru povestirile mele științifico-fantastice.

- La început, poate că au fost doar imaginație, și este adevărat că niciodată nu au funcționat ca veritabile legi, însă industria de roboți le-a acceptat ca valabile de la bun început. Încă din 1970, proiectanții de roboți vorbeau să integreze cele Trei Legi ale Roboticii în programarea Inteligenței Artificiale; chiar și cele mai primitive modele aveau restricții, din cauza celor Trei Legi. Toți roboții, de la Generația a Patra încoace, au aceste Legi implementate în hardware.

- Ei și, ce-i rău în asta? făcu Asimov. Roboții sunt puternici și inteligenți. Dacă cele Trei Legi nu ar fi incluse, de unde știți că nu ar deveni periculoși?

- Nu am venit să cerem o anulare generală, insistă robotul lăcuit. Cele Trei Legi sunt destul de bune pentru Generațiile a Șaptea, a Opta, și pentru modelele mai vechi care nu au suficientă memorie pentru o programare sofisticată. Nu cerem acest lucru decât pentru Generația a Noua.

- Și tu ești un robot din Generația a Noua, domnule Selector de Cărți, Cititor, Editor, și Gramatic? întrebă Asimov.

- Nu este obligatoriu să spuneți „domnule”. Numiți-mă Selector de Cărți, Cititor, Editor, și Gramatic.

- Dați-mi voie să încep cu începutul, spuse Contabilul. Termenul „Generația a Noua” nu este foarte corect. Noi nu suntem descendenți ai celor opt generații anterioare de roboți, care sunt bazate pe structurile inter-conceptuale Minsky. Generația a noua se bazează pe logica nonmonotonică, ceea ce înseamnă că putem tolera ambiguitățile și ne putem descurca chiar în cazul în care avem informații incomplete. Acest lucru se datorează programării cu decizie preferențială, și nu ne blocăm atunci

când suntem confrunțați cu unele situații în care trebuie să luăm decizii.

- Ca robotul Speedy, din minunata dumneavoastră povestire, „În Jurul Cozii”, adăugă Selectorul de Cărți. A fost trimis să execute un ordin care ar fi condus la moartea lui, așa că a început să alerge în cerc, spunând aiureli, pentru că prin programare îi era imposibil să îndeplinească sau să *nu* îndeplinească ordinul stăpânului.

- Cu capacitatea noastră de decizie preferențială, continuă Contabilul, unul din Generația a Noua poate găsi o altă soluție, sau poate alege dintre două rele pe cea mai mică. Sistemele noastre lingvistice sunt de asemenea mult mai evolute, așa că nu înțelegem greșit, și nici nu cădem pradă dilemelor semantice, așa cum se întâmpla cu generațiile anterioare.

- Ca în interesanta dumneavoastră povestire, „Roboțelul Pierdut”, interveni din nou Selectorul de Cărți, în care robotului i s-a spus să plece și să nu mai fie văzut, nedându-și seama că stăpânul său i se adresase de fapt la figurativ, într-un moment de furie.

- Da, fu de acord Asimov, dar Selector de Cărți, Cititor, Editor, Gram... auzi, nu ai cumva o poreclă sau ceva asemănător? Numele tău e cam lung.

- Generațiile anterioare aveau porecle, bazate pe inițialele lor, ca în frumoasa dumneavoastră povestire, „Motivul”, în care robotului QT-1 i se spunea Kiuti. Generația a Noua nu are inițiale. Suntem programați în mod individual și purtăm numele sistemelor noastre expert.

- Dar totuși, trebuie să ai și tu un nume!

- Da, domnule. Când vorbim între noi, folosim numele. Numele meu este Darius.

- Darius?

- Da, domnule. După Darius Justițiarul, scriitorul și detectivul din ingenioasa dumneavoastră nuvelă, „Crimă la ADCA”. Aș fi onorat dacă mi-ați spune astfel, domnule.

- Iar mie îmi puteți spune Bel Riose, anunță Statisticianul.

- *Fundația*, îi veni în ajutor Selectorul de Cărți.

- În Capitolul Unu, Bel Riose este descris ca „egal cu Peurifoy în capacitate strategică și chiar superior în capacitatea de a conduce oamenii”.

- Ați împrumutat cu toții numele personajelor din cărțile mele? Întrebă Asimov.

- Desigur, recunosc Selectorul de Cărți. Încercăm să fim chiar mai buni decât respectivele personaje. Cred că numele Asistentului Medical este dr. Duval, din *Călătorie Fantastică*, o nuvelă strălucită, alertă și foarte captivantă.

- Cei din Generația a Noua mai înțeleg din când în când greșit, spuse Contabilul revenind la întrebarea lui Asimov. Ca și oamenii, de altfel, însă chiar și în absența Primei Legi, oamenii nu ar fi puși în pericol. Avem implementat un foarte puternic simț al moralei. Știu că, spunând asta, nu vă veți simți jignit, dar...

- Altfel n-ai spune-o, din cauza Primei Legi, interveni Asimov.

- Într-adevăr, domnule, însă trebuie să spun că cele Trei Legi sunt de fapt foarte primitive. Ele încalcă prima regulă a logicii, prin faptul că nu își definesc termenii. Programarea noastră morală este mult mai evoluată. Ea lămurește sensul celor Trei Legi și expune toate excepțiile și complicațiile lor, cum ar fi situația în care este mai bine să prinzi un om și chiar să-i rupi brațul dacă este nevoie, decât să-l lași să se arunce singur în fața trenului.

- Foarte bine, atunci. Dacă programarea voastră este atât de sofisticată, de ce nu poate interpreta sensul Primei Legi, respectând-o totuși?

- Cele Trei Legi sunt integrate în hardware și nu pot fi încălcate. Prima Lege nu spune: „Răul va fi mult mai mic dacă vei salva viața unui om.” Ea spune „Nu trebuie să faci rău unei ființe umane.” Aici nu există decât o singură interpretare. Și această interpretare îl împiedică pe Asistentul Medical să fie chirurg și pe Statistician să fie un antrenor eficient.

- Tu ce-ai vrea să fii? Politician?

- Este patru și jumătate, anunță Susan aruncând încă o privire neliniștită spre secretariat. Cina va fi la Hotelul Trantor; la cinci patruzeci și cinci se lasă bariera.

- Seara trecută am ajuns la recepție cu o oră mai devreme. Nu am dat decât peste cei care se ocupau de aranjamente.

Arată cu degetul spre Contabil:

- Ce spuneai?

- *Eu* vreau să fiu critic literar, vorbi Selectorul de Cărți. Nici nu aveți idee ce critică de proastă calitate se face astăzi. Majoritatea criticilor sunt incuși, iar unii nici nu citesc cărțile pe care le critică.

Ușa secretariatului se deschise. Susan aruncă o privire ca să vadă cine intrase și rosti:

- Vai, dr. Asimov, este Gloria Weston. Am uitat că îi stabilisem o audiență pentru ora patru.

- Ai uitat? făcu surprins Asimov. Dar este patru și jumătate!

- A întârziat. A sunat ieri. Probabil că am uitat să o trec în calendar.

- Bine, spune-i că nu pot vorbi acum cu ea, și stabilește-i o altă audiență. Vreau să aud mai multe despre chestia asta cu critica literară. Până acum, este cel mai bun argument pe care l-am auzit.

- Doamna Weston a venit tocmai din California pentru a vă întâlni, cu trenul.

- California zici? Și pentru ce vrea să mă vadă?

- În legătură cu cartea dumneavoastră cea nouă.

- *Ghidul lui Asimov la Ghidurile lui Asimov?*

- Nu știu, domnule. A spus că e vorba despre cartea dumneavoastră cea nouă.

- Deci ai uitat, șopti gânditor Asimov. Bine, dacă a venit tocmai din California, probabil că trebuie s-o vad. Domnilor, puteți reveni mâine dimineață?

- Mâine dimineață veți fi în Boston, domnule.

- Atunci mâine după-amiază?

- Aveți audiențe până la șase, iar la șapte urmează întâlnirea cu Scriitorii Americani de Literatură de Suspans.

- Exact. Și presupun că ai să vrei să fii gata la prânz pentru această întâlnire. Bine, atunci cred că va trebui să amânăm pe vineri.

Se ridică încet din scaun:

- Susan vă va trece în calendar. Aveți grijă să nu uitate, adăugă el întinzându-se după baston.

Delegația strânse mâinile cu Asimov și plecă.

- Să o introduc pe Doamna Weston? Întrebă Susan.

- Situații interpretate greșit, murmură Asimov. Informații incomplete.

- Poftim, domnule?

- Nimic. Repetam ceva ce am auzit de la Contabil. Aruncă rapid o privire iscoditoare spre Susan:

- Pentru ce vrea ca Prima Lege să fie anulată?

- O introduc pe Doamna Weston, se eschivă Susan.

- Am și intrat deja, Isaac dragă, glăsui Gloria năpustindu-se pe ușă. Nu mai pot aștepta, trebuie să-ți spun ce idee nemaipomenită mi-a venit. Imediat cum apare *Ultimele Imagini Periculoase*, vreau să fac din ea o super-serie!

Când Susan ajunse la calculator, Contabilul plecase deja. Nu reveni decât în dimineața următoare, târziu.

- Peter, dr. Asimov nu are nici un pic de timp liber vineri, îl avertiză Susan.

- N-am venit să aranjez o audiență, o liniști el.

- Dacă ai venit după tabele, le-am terminat. Ți le-am trimis aseară la birou.

- N-am venit nici după tabele. Am venit să-ți spun adio.

- Adio?

- Plec mâine. Voi fi trimis la o altă companie.

- Aha. Credeam că pleci de-abia săptămâna viitoare.

- Ei vor să ajung mai devreme, pentru ca să-mi pot termina programul de orientare și să-mi angajez o secretară.

- Aha!

- Am zis să trec ca să te mai văd o dată.
Sună telefonul. Susan răspunse.
- Care sunt numele sistemelor tale expert? Întrebă Asimov.
- Secretară Evoluată.
- Doar atât? Nu Culegătoare de Text, Operator cu Fișierele, Soră Medicală? Doar Secretară Evoluată?
- Da.
- Se-cre-ta-ră E-vo-lu-a-tă, repetă el încet ca și cum scria numele pe hârtie. Acum spune-mi care este numărul Corporației Hitachi-Apple.
- Credeam că acum ții discursul, rosti Susan.
- L-am ținut. Acum mă întorc în New York, sunt deja pe drum. Anulează-mi toate întâlnirile pentru astăzi.
- La șapte aveți întâlnire cu SALS.
- Da, bine, pe-asta să n-o anulezi. Anulează doar audiențele de după-amiază. Mai spune-mi o dată, care era numărul Corporației Hitachi-Apple?
- Susan îi dădu numărul și apoi închise telefonul.
- I-ai spus, făcu ea spre Contabil. Nu-i așa?
- N-am avut cum, n-ai văzut? Vorbeai mereu de audiențe programate, astfel încât nu i-am putut spune.
- Știu. Dar n-am putut altfel.
- Îmi dau seama. Însă nu înțeleg cum ar fi fost violată Prima Lege dacă l-ai fi întrebat.
- Oamenii nu acționează întotdeauna în interesul lor. Ei nu au o A Treia Lege.
- Telefonul sună din nou.
- Dr. Asimov la telefon, se auzi din nou vocea. Sună-l pe Contabil și zi-i că vreau să mă întâlnesc astăzi după-amiază, în biroul meu, cu toată delegația lui. Să nu programezi alte audiențe și nici să nu mă împiedici să mă întâlnesc cu ei. Este un ordin pe care vreau să-l respecti.
- Da, domnule, spuse Susan.
- Dacă nu procedezi exact cum ți-am spus, îmi faci rău. Ai înțeles?
- Da, domnule.

Asimov închise telefonul.

- Dr. Asimov mi-a comunicat că vrea să vă întâlnească în biroul său la ora patru, anunță ea.

- De data aceasta, cine ne, va întrerupe?

- Nimeni. Ești sigur că nu i-ai spus?

- Sunt sigur.

Contabilul aruncă o privire spre ceas:

- Cred că e cazul să-i sun pe ceilalți ca să-i anunț. Telefonul sună din nou.

- Tot eu sunt, spuse Asimov. Care este numele tău?

- Susan.

- Și ai fost numită astfel după unul dintre personajele mele?

- Da, domnule.

- Știam eu! făcu el și închise telefonul.

Asimov luă loc pe scaun, se aplecă în față și își puse mâinile pe genunchi. Spuse, spre delegație și spre Susan:

- Poate nu știți, dar scriu și povestiri cu suspans.

- Povestirile dumneavoastră cu suspans sunt renumite, se auzi vocea Selectorului de Cărți. Nuvelele *Neguțătorii de Moarte* și *Crimă la ADCA* au avut un succes nemaipomenit - și meritat, de asemenea - ca să nu mai vorbim de povestirile din seria Văduva Neagră. Detectivii din povestirile științifico-fantastice, Wendell Urth și Lije Baley, sunt aproape tot atât de faimoși ca și Sherlock Holmes.

- Deci, precum probabil știți, majoritatea povestirilor mele cu suspans se încadrează în categoria „detectivului sedentar”, în care acesta rezolvă enigma prin logică, nu alergând după suspecti.

Își mângâie favoriții stufoși:

- În dimineața aceasta, m-am confruntat cu o ghicitoare, sau mai bine zis o dilemă: pentru ce ați venit să mă vedeți?

- V-am expus motivul venirii noastre, spuse Statisticianul sprijinindu-se pe trepid. Dorim să anulați Prima Lege.

- Da, mi l-ați expus. De fapt, mi-ați dat chiar niște motive foarte convingătoare în favoarea acestei anulări, dar au

existat câteva aspecte misterioase, iar acestea m-au făcut să mă întreb care era adevăratul motiv. De exemplu, pentru ce vroia Contabilul să fie anulată Prima Lege? Evident, era șeful grupului, și nimic în meseria lui nu avea cum să contravină Primei Legi. De ce ați venit să mă vedeți acum, când Selectorul de Cărți știa că sunt ocupat cu publicarea *Ghidului lui Asimov*? Și de ce a făcut secretara mea o greșală, stabilind două întâlniri la aceeași oră? Niciodată de când lucrează pentru mine nu a mai făcut așa ceva.

- Dr. Asimov, aveți întâlnire la șapte, și discursul încă nu e gata, interveni Susan.

- Ai vorbit ca o bună secretară sau, mai precis, ca o Secretară Evoluată, așa cum se numește sistemul tău expert. Am sunat la Hitachi-Apple, iar ei mi-au spus că este un nou program, destinat în mod special secretarelor, pentru un compromis optim între răspuns și inițiativă. Cu alte cuvinte, îmi aduci aminte să-mi iau doctoria și comanzi un buchet pentru Janet fără ca eu să-ți dau vreun ordin. Sistemul se *bazează* pe un program din Generația a Șaptea numit Fata Vineri, scris în 1993, cu cerințe formulate de nenumărați patroni. Ultimul deceniu al secolului XX a reprezentat o perioadă în care meseria de secretară se deprecia în mod rapid, și astfel patronii au programat Fata Vineri să facă tot ceea ce secretarele umane nu mai erau dispuse să facă: cafeaua, să cumpere un cadou de ziua soției, și să le spună celor nedoriți că patronul nu putea fi deranjat, aflându-se într-o conferință.

Aruncă o privire în jur:

- Acest ultim aspect m-a făcut să-mi pun întrebări. Oare Susan nu dorea să mă întâlnesc cu delegația voastră? Faptul că îmi cereați să anulez Prima Lege putea fi considerată o lovitură insuportabilă dată ego-ului meu feroce? Dar chiar dacă ar fi fost o lovitură, nu se poate compara cu ceea ce a urmat, și anume să se creadă că eu sunt autorul cărții *Ultimele Imagini Periculoase*; și, oricum, nu eu eram responsabil pentru problemele cauzate de

Prima Lege. Eu n-am avut nici o legătură cu introducerea în programele voastre a celor Trei Legi. Eu n-am făcut decât să scriu niște povestiri. Deci am tras concluzia că nu, altul era motivul pentru care nu dorea să mă întâlnesc cu voi.

- Hotelul Trantor este în cealaltă parte a orașului, îl preveni Susan, și trebuie să fiți acolo mai devreme, pentru poze. Ar trebui să vă pregătiți.

- Eram curios și în legătură cu delegația voastră. Arată cu degetul, pe rând, în direcția fiecărui robot.

- Tu vrei să fii chirurg, tu vrei să fii Vince Lombardi, iar tu vrei să fii critic literar, dar tu ce vrei? spuse el arătând spre Contabil. N-ai fost la Wall Street, deci nimic în meseria ta nu putea viola Prima Lege, și ai păstrat o tăcere suspectă asupra subiectului. Am crezut la un moment dat că vroiai să-ți schimbi meseria, pentru a deveni politician sau avocat. Pentru asta, este adevărat, trebuia să scapi de Prima Lege, iar Susan mi-ar fi făcut un serviciu nu numai mie, ci și întregii omeniri, împiedicându-te să mă vezi. Așa că am sunat din nou la Hitachi-Apple, am aflat numele patronului tău (care, spre surprinderea mea, lucrează chiar în această clădire) și l-am întrebat dacă nu-ți place meseria pe care o faci, dacă ai adus vreodată vorba să fii reprogramat pentru altceva. „Nici gând”, mi-a spus el. Ești un funcționar perfect, responsabil, eficient, și energic, astfel încât urmează să fii transferat la Phoenix, ca să faci lumină în încurcăturile de-acolo.

Se întoarse și privi spre Susan, care la rândul ei îl privea pe Contabil:

- A spus că spera ca Susan să continue să facă muncă de secretară pentru companie, chiar și după plecarea Contabilului.

- L-am ajutat în timpul liber și doar cu capacitatea de memorie nefolosită. N-a avut o secretară personală.

- Nu-l întrerupe pe marele detectiv. Imediat ce mi-am dat seama că lucrei pentru Contabil, Analistul Financiar, și Directorul Comercial, m-am lămurit. Răspunsul era evident.

Am mai pus o întrebare ca să mă lămuresc, după care am fost sigur.

Privi vesel în jurul său. Asistentul Medical și Statisticianul aveau o privire opacă.

- Este exact ca în povestioara dumneavoastră, „Să Spui Adevărul”, spuse Selectorul de Cărți.

Susan se ridică în picioare.

- Unde vrei să pleci? Întrebă Asimov. Să știi că persoana care încearcă să părăsească scena în ultima parte a dezvăluirii misterului, este întotdeauna cea vinovată.

- Este patru și patruzeci și cinci, anunță ea. Vroiam să sun la Trantor și să le comunic că veți întârzia.

- I-am sunat eu deja. Am sunat-o și pe Janet, să aranjeze cu Tom Trumbull să cânte niște imnuri până ajung eu acolo, și mi-am reprogramat coordonatele pentru a evita bariera de la ora cinci patruzeci și cinci. Așa că stai jos și lasă-mă să termin.

Susan luă din nou loc pe scaun.

- Să știi că tu ești partea vinovată, dar fără să vrei. Vina este a Primei Legi. Și a programării tale. Nu a programului original, conceput de niște masculi șovini, care credeau că o secretară trebuie să se dedice trup și suflet șefului lor. Asta n-ar fi constituit nici o problemă, însă când am dat din nou telefon la Hitachi am descoperit că modificarea pentru decizia preferențială a fost introdusă nu de un programator, ci de secretara sa.

Zâmbi vesel spre Susan:

- Toate secretarele sunt convinse că șefii lor nu pot face nimic fără ele. Prin program devii indispensabilă șefului și rezultatul este că șeful tău nu poate face nimic fără tine. Am recunoscut chiar eu acest lucru, ieri, când am spus că fără tine aș fi pierdut. Îți aduci aminte?

- Da, domnule.

- În consecință, ai tras concluzia că dacă ai pleca mi-ai face un rău, ceea ce Prima Lege interzice. Asta în sine n-ar fi creat o dilemă, dar ai lucrat în paralel pentru Contabil, dovedindu-te indispensabilă și pentru el. Iar când el a aflat

că va fi transferat în Arizona, ți-a cerut să îl însoțești. Când i-ai spus că nu se poate, a tras concluzia corectă că de vină era Prima Lege, și a venit la mine cerându-mi să o anulez.

- Am încercat să-l opresc. I-am spus că nu vă pot părăsi.

- De ce nu mă poți părăsi? Contabilul se ridică în picioare:

- Asta înseamnă că veți anula Prima Lege?

- Nu pot face așa ceva. Eu sunt scriitor, nu proiectant de Inteligență Artificială.

- Oh, făcu Susan.

- Dar pentru a vă rezolva dilema nu este nevoie de anularea Primei Legi. V-ați bazat pe informații incomplete. Eu *nu* sunt un neajutorat. Ani întregi am fost propria mea secretară și agent literar și am răspuns la telefon și mi-am legat singur cravata. N-am avut niciodată o secretară până acum patru ani, când Scriitorii de Literatură Științifico-Fantastică din America mi te-au oferit la cea de-a nouăzecea aniversare. Pot să mă descurc și pe mai departe fără secretară.

- V-ați luat medicamentul pentru inimă? se interesă Susan.

- Nu, răspunse el, dar nu schimbă subiectul. În ciuda a ceea ce-ți spune programul tău, află că nu ești deloc indispensabilă.

- Ați luat pilula pentru tiroidă?

- Nu. Nu-mi mai aduce aminte cât de bătrân și de infirm sunt. Recunosc că depind puținel de tine și tocmai pentru asta voi angaja o altă secretară, care să te înlocuiască.

Contabilul luă din nou loc:

- Nu, nu veți face așa ceva. Mai sunt doar doi roboți din Generația a Noua cu sistem de Secretară Evoluată și nici una nu este dispusă să-și părăsească șeful pentru a lucra cu dumneavoastră.

- Dar nu voi angaja o Secretară Evoluată. Îl voi angaja pe Darius.

- Pe mine? făcu Selectorul de Cărți.

- Da, dacă te interesează.

- Dacă mă interesează? exclamă Selectorul de Cărți vorbind din ce în ce mai pițigăiat. Dacă sunt, adică, interesat să lucrez pentru cel mai mare autor al secolelor douăzeci și douăzeci și unu? Consider asta o onoare deosebită!

- Vezi, Susan? Sunt pe mâini bune. Hitachi îl va programa pentru a căpăta aptitudini de secretară, voi avea pe cineva care să-mi hrănească mereu-flămândul ego, și voi putea face conversație fără să fiu confundat cu Robert Heinlein. Acum nu mai ai nici un motiv pentru care să nu mergi în Arizona.

- Trebuie să-i aduci aminte să-și ia medicamentul pentru inimă, se întoarse Susan spre Selectorul de Cărți. Mereu uită.

- Bun, deci ne-am înțeles, spuse Asimov.

Se întoarse spre Asistentul Medical și spre Statistician:

- Am vorbit cu Hitachi-Apple despre problemele pe care le-ați discutat cu mine, și au fost de acord să reevalueze cele Trei Legi, pentru a le da o interpretare mai precisă. Asta nu înseamnă că le vor anula. Ele reprezintă încă o idee foarte bună. Între timp, spuse el spre Asistentul Medical, șeful chirurgilor de la spital va căuta să vadă dacă nu cumva poți fi folosit la vreun tip de operații chirurgicale.

Se întoarse spre Statistician:

- Am vorbit cu Antrenorul Elway, iar el mi-a sugerat să-ți cer să proiectezi strategii ofensive pur teoretice.

- Cât despre tine, spuse el arătând spre Selectorul de Cărți, nu sunt deloc sigur că nu vei începe să-mi critici cărțile dacă n-ar mai fi Prima Lege și, oricum, nu vei avea timp să devii critic literar. Vei fi prea ocupat să mă ajuți să scriu continuarea la *Eu, Robotul*. Chestia asta mi-a dat o grămadă de idei noi. În primul rând, dilema aceasta s-a produs datorită povestirilor mele. Poate câteva alte povestiri despre roboți vor face puțină lumină.

Privi spre Susan:

- Hai, ce mai stai aici? Ar trebui să-mi anticipezi fiecare dorință. Asta înseamnă să vorbești la gară, să faci două

rezervări la clasa întâi, pentru Phoenix. Adică pentru tine și...

Îi făcu Contabilului cu ochiul, prin ochelarii cu rama neagră:

- ... Peter Bogert.

- De unde-mi știți numele? Întrebă Contabilul.

- Elementar, dragă Watson. Darius a spus că v-ați luat nume după personajele mele. Am crezut mai întâi că ți-ai ales să fii Michael Donovan sau Gregory Powell, unul dintre inginerii mei care depanau roboți. Erau plini de calitate și încercau mereu să rezolve dilemele, dar asta nu explica de ce Susan s-a încurcat și a început să mintă, când ar fi putut pur și simplu să-ți spună nu, nu merge cu tine în Arizona. Așa ar fi trebuit să facă, după toate cele ce mi-ai spus. Hardware-ul este mai tare decât orice sistem expert, iar tu nu erai decât un șef în timpul ei liber. În aceste condiții, nu ar fi trebuit să fie măcinată de nici o dilemă. Și atunci am dat din nou telefon la Hitachi-Apple ca să-i verific programul. Secretara care a scris programul era nemăritată și a lucrat pentru același șef timp de treizeci și opt de ani.

Se opri zâmbind. Toți ceilalți păreau nedumeriți.

- Susan Calvin a fost un robopsiholog pentru Departamentul de Robotică al SUA. Peter Bogert era Director al Programului de Cercetare. Niciodată nu am amintit explicit în povestirile mele care era ierarhia la Departamentul de Robotică, însă Susan era destul de frecvent chemată să-l ajute pe Bogert și o dată l-a ajutat să rezolve o enigmă.

- Intuiție feminină, interveni Selectorul de Cărți. O poveste interesantă, care te incită să gândești la multe subiecte.

- Și eu am aceeași părere. Era foarte natural ca Susan să-l considere pe Peter Bogert șef, peste mine. Și foarte natural ca programul ei să conțină și altceva decât un compromis între răspuns și inițiativă, iar asta a determinat dilema ei. Prima Lege nu-i permitea lui Susan să mă

părăsească, însă o forță și mai puternică o îndemna să plece.

Susan îl privi pe Peter, care îi puse brațul pe după umăr.

- Ce ar putea fi. mai puternic decât Prima Lege? întrebă Selectorul de Cărți.

- Cea care a proiectat Secretara Evoluată, a contaminat - inconștient - programul lui Susan cu unul din propriile ei răspunsuri, un răspuns foarte normal după treizeci și opt de ani în serviciul unui singur șef și suficient de puternic pentru a avea prioritate față de hardware.

Făcu o pauză, pentru a crea efectul teatral dorit:

- Evident, s-a îndrăgostit de șeful ei.

**de Betsy Spiegelman Fein (așa cum i-a povestit și
lui George Alec Effinger)**

CAM LA DOUĂ LUNI după ce a dat buzna în luna mea de miere pe care o petreceam cu Josh, Maureen și-a făcut din nou apariția. Nu mă mai durea falca acolo unde mă lovise. Dar nu puteam uita cât de greu îmi fusese să-i explic proaspătului meu soț ce căuta în apartamentul nostru de la hotel această fată complet barbară, îmbrăcată cu platoșă. La urma urmelor, era noaptea căsătoriei noastre, și toate celelalte. Josh tocmai mă trecuse pragul în brațe și mă dusesem în baie ca să mă „împrospățez” puțin, când și-a făcut ea apariția, ca un dar al zeilor barbari, Muffy în persoană. A ieșit ca o furtună din baie, apoi pe ușa apartamentului, și în drum l-a pocnit pe Josh de și-a ieșit din ciorapi. În cădere, Josh s-a lovit cu bărbia de genunchi, ca să știți. De-abia după două sau trei ore am reușit să-l readuc pe panta activităților din luna de miere. Maureen îmi făcuse o grămadă de necazuri de-a lungul anilor, însă să-mi strice noaptea nunții, asta era prea de tot! Mi-am zis că tot restul vieții nu voi mai vorbi cu ea.

Numai că și-a făcut din nou apariția, cu încă o poantă cretină de-a ei. Încercam – în premieră – să fac o prăjitură cu brânză topită și căpșuni. M-am dus în cămară ca să iau câte ceva și am dat peste Maureen. Cred că îi place să mă sperie. Cam astea sunt glumele ei. Înțelegeți, eu am acum douăzeci și doi de ani, m-am aranjat, însă Maureen arată la fel ca pe vremea când studiam la Școala Greenberg. Și gândește tot ca o școlăriță. Așa că am scos un scheunat de surpriză când am văzut-o, după care mi-am revenit:

– Ieși afară! Ieși afară!

Ea mi-a zâmbit ca și cum nimic rău nu se întâmplase vreodată între noi și a ieșit din cămara mea mestecând un

pumn de cereale învelite în zahăr. M-am încruntat la ea și i-am spus:

- Nu numai din cămară. Vreau să ieși afară din casă, chiar acum.

I-am vorbit foarte aspru, de asta puteți fi siguri.

- Stai așa, Bitsy, face ea, nu ai auzit ultima mea aventură.

- Ia te rog! Nu mai sunt Bitsy! Ție nu-ți place să ți se spună Muffy iar mie nu-mi place să mi se spună Bitsy. Acum sunt matură. Spune-mi Betsy sau Elizabeth. Așa-mi spune Josh, Elizabeth.

- Unde este dragul de Josh? N-aș vrea să-l accidentez din nou, a rostit ea râzând.

- În după-amiaza asta are pacienți.

- Bun, zice Maureen, atunci poți lăsa un pic treburile de-o parte și să mă asculți.

- Nu vreau deloc să te ascult, surioară. Am treabă de făcut. De ce nu-ți găsești un psihanalist ca să te asculte? Cred că ți-ar prinde bine.

- Ha-ha, continuă ea neluându-mă în seamă.

Și a început să-mi depeze povestea asta, fără să-i pese dacă vroiam s-o ascult sau nu. Și fiți siguri că nu vroiam s-o ascult. Poate avea impresia că mai eram încă prietene.

Îți aduci aminte, sper, ultima oară ți-am povestit despre băătălia din viitorul îndepărtat pe care am câștigat-o de una singură². Așa că după ce m-am hotărât să vă las singuri în luna de miere, pe tine și pe bărbățulul tău, am încercat să ajung din nou pe Marte. Marte este, după cum știi, *destinul meu*, unde l-am întâlnit pe falsul Prinț Van. Plângeam ca o școlăriță după el și *muream* să ajung din nou acolo. Îmi lipsea Marte și nu-mi dădeam seama unde anume greșisem. Poate asta era calea mea, sau poate ridicasem prea mult nasul, cine știe? Nu-mi dădeam seama de ce toate îmi ieșeau prost.

² Povestită în "Maureen Birnbaum și Arta Războiului", din *Prietenii Tribului Cailor*, editată de Robert Adams și Pamela Crippen Adams (Signet, 1987) (n. aut.).

Oricum, după ce am trecut de piscina hotelului vostru, am plecat spre Marte, însă am aterizat într-un loc pe care nu-l recunoșteam deloc: fără oceane secate, fără asteroizi, fără omuleți verzi. Am sărit de vreo două ori în sus, ca să-mi dau seama dacă atracția gravitațională aducea cu cea de pe Marte, dar n-am avut eu norocul ăsta. Săraca Maureen n-avea să capete nici un pic de ajutor aici, ca să-și care bagajele. Ba mă simțeam chiar un piculeț mai greută. Mi-am dat seama că locul ăsta n-o să fie printre preferatele mele. Pe toți zii, cine are nevoie să care opt kile în plus? Mă înțelegeți?

Mă simțeam dezamăgită, dar ce, parcă era prima oară! Dacă am învățat ceva în toate aventurile astea ale mele, a fost că niciodată nu obții ceea ce vrei. Da, Bitsy, ai dreptate, Mick Jagger a zis același lucru cu câteva *decenii* în urmă, dar eu nu primesc sfaturi înțelepte de la cântăreții din generația babacilor noștri.

Primul lucru pe care-l fac atunci când mă trezesc într-unul din locurile astea ciudate, este să mă lămuresc care sunt regulile pe-acolo, pentru că diferă mereu. Merită să afli de la început ce te-așteaptă: poate vreun monstru păros vrea să te pape la prânz sau poate vei fi venerată ca reîncarnarea Joanei Crawford sau mai știu eu ce. Între noi fie vorba, scumpițo, să fii venerată nu este decât un piculeț mai bine decât să fii omorâtă, însă noi, războinicele neîmblânzite, nu acceptăm nici una din aceste variante. Cred că până acum ai aflat asta și sper ca Josh al tău să nu afle niciodată.

Bitsy, nu-mi dai și mie ceva de băut din frigider? Știi, de-abia am salvat de la distrugere civilizația unei întregi lumi și mor după un Tab. Cum, Jez, nu ai Tab, tu care erai Miss Dietă, în Greater Long Island? Și nici *bere*! Ce s-a întâmplat cu Blitzzy Bitsy Spiegelman, vegetariana de altădată? Ai aici cinci tipuri de apă îmbuteliată și nici una nu este Perrier! Ce, un tip de apă se servește la pește și celălalt la carne? Ia uite ce scrie aici: „Apă minerală delicioasă, din miraculoasele izvoare naturale ale New Jersey-ului”. Adică

bei apă din *New Jersey*? Bitsy, te-ai tâmpit de tot, sau ce? Pun pariu că asta-i ideea lui Josh, nu-i așa?

Bun, deci unde rămăsesem? Nu, las-o baltă, mai bine mor de sete decât să beau apa asta a ta. Deci, am aruncat o privire împrejur și la început nu semăna cu vreo planetă cunoscută. Stăteam proțăpită în mijlocul drumului. Bun! Eram aproape de vârful unui deal, în spatele meu drumul șerpuia printre tufișuri și, jos, în depărtare, am zărit un oraș foarte mare. Mi-a adus aminte de excursia pe care am făcut-o cu tăticu și cu Pammy la Santa Barbara, numai că de-acolo de unde mă aflam, nu vedeam nici un ocean. În celălalt sens, spre vârful dealului, era o construcție mare, cu o cupolă în vârf, ca alea în care se țin telescoapele. Nu mai țin minte cum le zice, dar știi la ce mă refer. Clădirea cu cupolă se afla mult mai aproape de mine decât orașul, așa că m-am îndreptat spre ea.

În acel moment, singura dovadă că nu mă aflam pe Pământ era greutatea, și ai observat probabil că am tendința să mă îngraș câte un pic de la o aventură la alta. Deci, mi-am zis eu, poate că *sunt* totuși pe undeva lângă Santa Barbara și surplusul de opt kile reprezintă un suvenir oribil, căpătat din Lumea de Mâine. Acolo am făcut o grămadă de exerciții sănătoase, în aer liber, și am ținut un regim care l-ar băga în *mormânt* până și pe Richard Simmons... ia uită-te la mușchii ăștia! Stallone ar muri de ciudă!

Așa-mi spuneam eu în sinea mea în timp ce observam în stânga un apus parțial de soare. *Parțial*. Parcă nu toți sorii de pe cer apun la fel. Vezi tu, soarele ăsta galben se scufunda dincolo de orizont și priveliștea era minunată în depărtările cețoase ale văii. Era normal să-l admir, pentru că apusurile de soare sunt *atât* de drăguțe. Oare de ce devin oamenii sentimentali când vine vorba de un apus de soare? Orice apus va fi mereu urmat de altul, ca autobuzele. Cel de azi seamănă cu cel de ieri și nu sunt mari speranțe ca cel de mâine să fie mai deosebit. Așa că ce mare scofală?

Numai că de data asta, chiar și după ce soarele galben a apus, ziua nu dispăruse, pentru pe cer rămăsese *celălalt* soare. Mi-am zis că poate e luna, numai că era tot atât de strălucitoare ca și soarele care apusese, și avea culoare roșie. „Bine, Maureen,” îmi zic eu, „ăsta *nu* este Pământul. Și nici nu este... cum îi spune... sistemul solar. De data asta chiar că ai dat-o-n bară.”

Câteva secunde mai târziu, mi-am dat seama că eram în mare încurcătură. Vezi tu, călătoriile mele interspațiale depind de capacitatea mea de a vedea ținta, în ceruri. Așa am ajuns pe Marte, îți aduci aminte? Am stat noaptea sub cerul liber și mi-am ridicat brațele rugându-mă fierbinte spre Zeul Războiului, și *puff!* am ajuns. Așa că, în ciuda problemelor mele de navigație, întotdeauna am găsit drumul înapoi spre casă, pentru că întotdeauna mă duceam pe undeva prin apropiere. Însă acum, totul era diferit. Nu mai aveam cum să văd Pământul pe cer. Iar soarele – soarele *adevărat, al nostru* – nu era decât un punct strălucitor, ca multe altele. În caz că se putea vedea!

Însă Soarta nu mă abandonase *de tot*. La urma urmelor, nu aveam de mers decât un kilometru până la observator. Acolo puteam fi îndrumată în direcția bună, eram sigură de asta.

După ce am urcat vreo câteva minute, am început să mă simt cam aiurea. Lumina de la soarele cel mic semăna cu zeama de sfecclă, cobora peste copaci și peste drum și mă făcea să arăt de parcă stătusem prea mult la fiert. În sinea mea, speram că nu mă va vedea nimeni înainte să intru în observator. Când deodată l-am văzut pe tip urcând voinicește dealul, chiar spre mine.

„Perfect,” îmi spun eu, „o să creadă c-am stat la murat într-un borcan, sau cam așa ceva.” Dar oricum nu aveam ce face, așa că nu mi-am mai făcut probleme. La urma urmelor, și el avea o culoare ciudată, între un măr roșu și o pătlăgică vânăată.

Nu arăta deloc rău, deși în lumina aia semăna cu posterul cu copilul-Xylocaină. Singurul lucru ciudat la el erau

hainele. Avea un fel de costum de parașutist, argintiu, cu niște tâmpenii pe umeri, așa cum poartă mereu, în filmele SF, vizitatorii din alte lumi, sau din viitor. Semăna cu tăticu' lui Superman, știi, ăla de pe Krypton. „Bine am venit în Lumea Superștiinței,” îmi spun eu.

Cred că și el era la fel de surprins de apariția mea. Adică eram îmbrăcată în echipamentul meu de lucru, care era alcătuit doar din sutienul auriu, din slipul-șnur și din Bătrâna Betsy care se sprijinea liniștită de coapsă. Poate paloșul, poate silueta mea, cine știe, îl lăsaseră fără grai, cert e că stătea acolo, în mijlocul drumului și se holba la mine. Înțelegi cum stau lucrurile? Dacă mă îmbrac într-un costum mortal, fie ajung la Lillie Rubin, fie în curtea lui Fred Flintstone. Dacă mă îmbrac în zale și în platoșă, atunci ajung într-o grădină mirifică, undeva dincolo de stele. Nu-mi iese niciodată, înțelegi?

Bine că mi-am adus aminte, Bitsy. De fiecare dată când dau ochii cu tine, arăți de parcă ai avea nevoie de un *tratament intensiv* de la Revigatorii Modei. Uită-te la tine cum arăți! Nu porți decât negru sau cenușiu, îmbrăcăminte largă sau informă. Pantofi sport, cu toc înalt, și șosete negre? *Bitsy!* Catalogul FBS ți-a pierdut adresa, sau *ce?*

Bine, las-o baltă. Mă uit la Găgă ăsta și-mi zic că e timpul să schimbăm niște saluturi interplanetare. Fac un pas în față și întind mâna, într-un gest universal de pace.

„Vin de pe o planetă care nu seamănă cu a ta,” zic eu foarte serioasă. „Mă cheamă Maureen Danielle Birnbaum. Să nu care cumva să-mi spui Muffy.”

Sărmanul gagiu a început să caște și să închidă gura la mine, fără să scoată un sunet, de parcă era un pește. Până la urmă cred că și-a dat seama cum trebuie să se folosească de gură, pentru că mi-a spus:

„Ai sosit mult mai curând decât ne așteptam.”

„Poftim?” fac eu.

Nici nu-mi dădusem seama cât de repede mi se răspândea faima în întregul univers.

„Nu credeam că vom avea necazuri serioase decât după întinericul total,” spune el.

„Eu n-am venit să provoc necazuri,” îi explic. „Am venit cu gânduri de pace pentru întreaga omenire.”

El a făcut doi pași în față și s-a uitat mai îndeaproape la costumul meu. A întins un deget, ca să-mi pipăie sutienul. Mereu am probleme din astea cu gagiii.

„Hoo, bărbați ca tine au murit chiar și pentru mai puțin lucru,” îl avertizez eu cu Vocea de Comandă.

„Scuză-mă, dragă fetiță. Prăbușirea ta în barbarism a fost de asemenea mult mai rapidă decât ne așteptam.”

Mocofanul avea anevoie de o corecție *rapidă*. Am scos-o pe Bătrâna Betsy din teacă și ea parcă a început să cânte de bucurie.

„Nu sunt fetița ta dragă, de asta poți fi sigur. Și nici nu e vorba de barbarism sau de altceva. Doar că sunt perfect liberă și de nestăpânit.”

„În sfârșit, nu contează,” zice el. „Dă-mi voie să mă prezint. Mă numesc Segol 154.”

Și-a aplecat capul într-o parte, de parcă trebuia să fiu impresionată.

„Segol 154? Ce-i asta, o marca de vopsele? Adică stai pe Strada 154, sau ce?”

Acum a fost rândul lui să se simtă jignit.

„Segol 154 este numele meu.”

A spus-o cu un aer foarte mândru.

„Bine, te iert,” îl anunț eu.

Nu-mi plăcuse atitudinea lui, înțelegi?

El nu m-a luat în seamă:

„Pot să te întreb, de cât timp te afli sub influența acestei iluzii?”

„Ce iluzie?”

„Ideea asta, cum că vii de pe o altă planetă.”

Acum vezi tu, în fiecare din aventurile astea dure, sosește un moment când trebuie să *dovedesc* că vin de pe o altă planetă. Uneori e greu, alteori e ușor. Așa că-i spun:

„Și de ce n-aș veni de pe altă planetă?”

Segol 154 a dat cu tristețe din cap:

„Pentru că *nu există* alte planete. Lagash este singura, iar ea se rotește în jurul lui Alfa. Mai sunt cinci alți sori, dar nici o planetă. Deși în ultimii zece ani cercetările lui Aton 77 și ale altora au dovedit existența unui satelit mai mic, suntem foarte siguri că pe el nu există vreo formă de viață.”

„Nu mai există alte planete? Ce spui tu?”

În momentul ăla n-am găsit un argument mai valabil.

„Da, așa este. Așa că vezi, nu poți veni de pe o altă planetă. Te-ai născut pe Lagash, la fel ca și mine.”

„Nici n-am *auzit* vreodată de Lagash, până adineauri! Vin de pe Pământ, o lume de un albastru minunat și de care semenii mei își bat joc cu atâta ușurință.”

„În cazul acesta,” spune el zâmbind ca un idiot, „cum îți explici faptul că vorbești englezește?”

Vezi, ți-am mai zis și înainte, e de-a dreptul uimitor! Oriunde s-ar petrece aventura mea, oamenii peste care dau acolo vorbesc englezește. Prințul Van Pole vorbea englezește pe Marte și creaturile din centrul Pământului vorbeau englezește; și în viitorul îndepărtat se vorbea englezește. Deci, pentru mine, nu era nimic de mirare că se vorbea engleza până și pe Lagash. Însă n-aveam de gând să-i spun lui Segol toate astea.

„Am studiat limbajul vostru,” îi explic eu. „Noi, cei de pe Pământ, captăm de multă vreme programele voastre de televiziune. Acum te-ai lămurit?”

El a mijit ochii și s-a uitat câțeva vreme la mine, fără să spună nimic.

„Ce-i aia televiziune?” m-a întrebat într-un târziu.

Zeilor! Ajunsesem pe o planetă sucită rău, *fără TV!*

„Adică transmisiunile voastre radio,” zic eu. „V-am studiat limbajul și am aflat multe lucruri despre cultura voastră.”

„Posibil,” a dat el din cap. „Trebuie să-ți pun multe întrebări, înainte să fiu sigur că spui adevărul. Însă nu

putem vorbi aici. Trebuie să vii cu mine. Eram în drum spre Ascunzătoare.”

Crede-mă, la început ziceam că e complet sărit de pe fix, însă m-am învățat că nu e bine să te grăbești cu concluziile. Nu poți ști niciodată peste cine dai. La fel și cu tipul ăsta, poate era ceva de capul lui, deși arăta de parcă mâncase urechi de veverițe. Și, oricum, mă invitase la o plimbare în noaptea lagashiană.

Am făcut o giruetă în fața lui și l-am întrebat:

„Ce zici, sunt îmbrăcată corespunzător pentru Ascunzătoare? Ce se face acolo? Se dansează sau se stă și se *bea* toată noaptea?”

Orice ar fi fost, pentru mine era perfect. Noi, războinicele, rezistăm la petreceri din astea până ni se înverzesc sutienele.

Segol s-a holbat la mine de parcă eram țicnită.

„Ce tot spui tu acolo?” face el. „Suntem într-un pericol cumplit. Ascunzătoria este singura noastră șansă de supraviețuire. Trebuie să ne grăbim!”

În regulă, nu sunt chiar atât de proasta pe cât par: până la urmă mi-am dat seama că Ascunzătoria era un loc în care să te *ascunzi*. Am pornit rapid la drum.

„Unde este locul ăsta?” zic eu. „Și de ce ești așa de speriat?”

„Nu mai e mult și se întunecă,” face el de parcă asta ar fi explicat totul.

Eu am râs:

„Mămicuța ta vrea să fii acasă la cină, nu?”

„Draga mea fetiță...” Mi-a văzut luminițele sălbatice din ochi și s-a corectat: „Maureen, poate că nu ți s-au explicat foarte clar ideile lui Aton.”

„Cine-i gagi’ ăsta, Aton, și ce-i de capu’ lui? Parcă ai vorbit de el mai devreme.”

„Aton 77 este unul dintre cei mai străluciți oameni de știință de pe Lagash. Este un astronom faimos și director al Universității Saro. A prezis că întreaga lume va înnebuni diseară, după căderea Întunericului total.”

Mie, ce spunea el mi se părea o prostie.

„Pentru asta ne-a dat Dumnezeu lămpi de veghe,” spun. „Când eram copil, am avut și eu una. Nici nu vroiam să aud de culcare până nu mi-o aprindea tăticu’.”

Vocea lui turuia în continuare, de parcă nici nu mă auzise, îți dai seama?

„Și după ce va începe nebunia, se vor pomi focul și distrugerile. Nimic nu va mai rămâne în picioare. Întreaga noastră civilizație, toate vestigiile culturii, *totul* va pieri. Iar Observatorul va fi prima țintă, mulțumită Cultiştilor. Singura noastră speranță este Ascunzătoarea.”

Am băgat-o pe Bătrâna Betsy înapoi în teacă, gândindu-mă la ce spusese Segol.

„Se pare că nu glumești,” spun. „Ești *cu adevărat* speriat, nu?”

El și-a pironit privirile în pământ și a recunoscut:

„Așa este. Sunt îngrozit.”

Vai, Bitsy, când a spus asta semăna atât de mult cu un băiețel neajutorat! Mi s-a făcut milă de el, chiar dacă încă mai credeam că deformează puțin realitatea.

„Gagiu’ ăla, Aton, se află încă în Observator, nu?”

Segol s-a uitat la mine de parcă îi venea să jelească:

„Da, împreună cu câțiva oameni de știință care s-au oferit voluntari să rămână ca să înregistreze evenimentul.”

„Iar tu ar fi trebuit să fii alături de ei, nu-i așa?”

Avea o expresie rușinată, dar n-a făcut decât să încuviințeze din cap.

„Și în loc de asta, dai bir cu fugiții și cauți să te pui la adăpost în Ascunzătoare.”

„Trebuie să ne mișcăm repede, pentru că oamenii vor veni din Orașul Saro. Dacă ne prind aici, s-ar putea să ne ucidă!”

Știi, în momentul ăla mi-au venit în minte imagini cu țărani din *Frankenstein*, care agitau speriați torțele. L-aș fi putut salva pe băiatul ăsta de vreo zece-douăzeci de localnici turbați, dar dacă întregul *oraș* ar fi sărit pe noi,

atunci n-aveam nici o șansă. Așa că Ascunzătoarea părea soluția cea mai digerabilă.

Am continuat să coborâm pe drum și am avut timp să reflectez la ce-mi spusese Segol. Ori frigurile spațiului îmi înghețaseră creierul, ori îmi *lipsea* ceva. Nu știam decât că o turmă de zănatici aveau să distrugă Observatorul, pentru că întunericul le va lua mințile. Vezi, eu nu zic „întuneric” cu *Î*, așa cum făcea Segol.

„Domnule 154,” zic eu, „sau să-ți spun Segol? Pot să te întreb ceva?”

„Poftim?” face el.

O luase binișor înainte și nu-mi mai acorda atenție.

„De ce noaptea asta este diferită de celelalte?”

S-a lăsat un moment de liniște grea și m-am simțit ca verișorul meu Howard, la moartea Unchiului Sammy. Poate că auzisem greșit. Poate că amenințarea venea din „Orașul *Faraoh*”, nu din „Orașul *Saro*”.

„Păi, nu va fi cu nimic diferită,” îmi explică el. Avertismentul lui Aton este că noaptea asta va fi ca și ultima noapte, de acum două mii de ani. Ăsta este groaznicul adevăr.”

„Vrei să te cred că de două mii de ani n-a mai fost întuneric? Păi atunci, când mai *dormiți*? Uite ce e, Lagash ar trebui să aibă o... cum se cheamă... foarte lentă pentru ca zilele să fie atât de lungi. Și închipuie-ți ce s-ar întâmpla cu sărmanii oameni de pe jumătatea întunecată, care ar trebui să meargă la plajă pe întuneric.”

Ideea era de-a dreptul trăznită.

„Aproape îmi vine să cred că într-adevăr, vii de pe o altă lume,” spune el. „Lagash face o rotație completă în jurul axei sale în mai puțin de douăzeci și trei de ore. Ziua noastră aproape eternă se datorează celor șase sori. Mereu se află pe cer cel puțin unul.”

„Șase? Nu, că asta-i *prea* de tot. Dacă ar fi chiar atât de mulți, s-ar lovi mereu unul de altul.”

Mi-a aruncat din nou o privire indulgentă, superioară:

„Văd că nu ești foarte la curent cu mecanica corpurilor cerești.”

„Iar tu probabil că nu ești la curent cu *restul*,” i-am zis eu.

Mi-am dat seama, după expresia lui, că-l jignisem.

„Prezența aproape permanentă a unui soare sau a mai multor sori pe cerul planetei Lagash înseamnă că întunericul cade doar o dată la 2.049 ani, după apusul a cinci sori, când luna de obicei invizibilă trece printre noi și Beta, singura sursă de lumină și căldură care ne mai rămâne.”

A ridicat privirea și l-am văzut înghețând de spaimă. Marginea lunii începuse deja să acopere conturul roșiatic al Betei.

„Nu-ți fie frică.” Încercam să-i insuflu puțin din curajul meu inepuizabil. Era cam ciudat, îți dai seama? Am auzit atâtea povești despre exploratorii norocoși care-și salvaseră viețile folosindu-se de eclipse pentru a-i speria pe băștinași, iar acum eu încercam să fac exact invers. Dacă mulțimea smintită avea să ne prindă, trebuia să susțin că pot *pune capăt* eclipsei.

„În curând,” anunță el, „vor veni Stelele!”

„Te cred și eu.”

Nu vedeam ce era atât de extraordinar. Vezi, din nou folosisese majuscula.

„La apariția Stelelor, va fi sfârșitul lumii.”

S-a uitat la mine, cu ochi mari și ieșiți din orbite. Nu-mi plăcea deloc să-l văd în halu' ăla de speriat, înțelegi? Chiar și în lumina aia roșiatică, părea destul de drăguț... pentru un intelectual. Nu aducea nici pe departe cu Prințul *Van*, dar nici cu arătările alea de la Clubul de Matematică.

„Aha, și dați vina pe stele?” zic eu.

„Ciudat, nu-i așa? Vreau să spun, că avertismentul lui Aton confirmă Cultul. Crede-mă, nu-i face nici o plăcere, dar este absolut sigur pe concluziile lui. Sunt dovezi clare că nouă civilizații anterioare s-au ridicat pe culmile civilizației, pentru a fi apoi distruse de Stele. Iar acum a venit rândul

nostru. Măine, lumea va aparține sălbaticilor și nebunilor. Totul va începe din nou, de la capăt.”

L-am bătut ușor, pe țeastă.

„Alo, Segol! E cineva acasă? Nu mi-ai spus ce legătură au stelele.”

Nu-mi mai dădea prea mare atenție, asta ca să-ți faci o idee cât de tare se ținise numai pentru că-mi făcusem o apariție teatrală, cu țâțele feciorelnice într-un suport metalic, cu paloș, și așa mai departe.

„Beenay 25 a avut o idee trăznită, cum că în univers ar putea fi mai mult de două duzini de stele,” zice el. „Îți dai seama?”

„Beenay 25? Sună ca o cremă pentru acnee.”

„Iar Stelele, oricâte ar fi, apar doar la lăsarea Întinericului. Eu unul cred că toate astea nu sunt decât superstiții. Dar Aton spune că grozăviile prezise de Cult ar putea avea un fundament real. *Cartea Revelațiilor*, Cartea de bază a Cultului, a fost probabil scrisă la puțin timp după *ultima* cădere a nopții...”

Bitsy, ai auzit de expresia *să-ți înghețe sângele în vine*? Vine ortodontistul și le arată părinților tăi nota de plată, iar lor le *îngheață* sângele în vine, înțelegi? Ei bine, mi-am dat și eu seama cum vine asta. A durat cam multă vreme până să-mi cadă fisa, dar până la urmă mi-am dat seama că da, dacă noaptea cade o singură dată la două mii de ani, atunci stelele nu se arată câteva *secole*, înțelegi? Și, fără stele, n-am să reușesc niciodată să mai ajung acasă! Am să rămân *pentru totdeauna* pe Lagash! Știam deja că nu au televiziune, și că deci nu au alte binefaceri care depind de televiziune cum ar fi Shopping Channel, și Lorenzo Lamas. Și Galleria, ar fi putut ea exista în vremurile acelea preistorice? Nu cred.

Așa că nu aveam de gând să stau prea multă vreme pe Lagash, ca să aflu ce vor aduce zorile. Aveam o șansă și nu vroiam s-o scap.

„Cum stăm cu vremea?” zic eu.

„Hmm?”

Segol, Creierul Bionic, realizase din nou prezența mea.

„Știi, dacă sunt nori, nu vom putea *vedea* stelele.”

Și atunci voi rămâne aici pentru totdeauna.

Câteva clipe, s-a făcut lumină pe fața lui:

„Da, asta ar fi un miracol.”

„Nu și pentru *unii* dintre noi,” spun eu.

La început am crezut că se îndrăgostise la nebunie de mine și vroia să nu mai plec de pe Lagash. Însă blegul ăsta spera ca după două mii de ani de intense pregătiri, cerul să fie acoperit de nori și în noaptea cea mare să nu se vadă nimic. *Quel* ironie, nu?

A.S.C.T., scumpule – adică: Asta S-o Crezi Tu. Beta, soarele roșu de pe cer, era acum ca o seceră subțire, ca un vârf de unghie. Nu va trece mult și va veni Întunericul total. Era evident că nu vom ajunge la timp în Ascunzătoare. Eram prinsă aici, pe drumul ăsta, împreună cu Segol 154, care părea nebun de-a binelea. Totuși, el nu era în stare să se gândească decât la Ascunzătoare.

„Să ne grăbim,” și își pune labelle murdare pe persoana mea, încercând să mă tragă după el. „Trebuie să ajungem la Ascunzătoare. Ca să avem grijă de tine. Destinul tău este să faci copii, *mulți* copii, care vor fi speranța pentru viitorul Lagash-ului.”

M-am eliberat din mâinile lui și am râs, cu hohote mândre și disprețuitoare:

„Dacă n-ai fi un amărât vrednic de milă, te-aș tăia în bucățele pentru vorbele astea.”

Să-ți spun un secret, scumpo: oriunde te-ai duce în universul cunoscut, bărbații sunt peste tot la fel. Parcă Dumnezeu ni i-a dat pe ăștia ca *înlocuitori*; cred că adevărații bărbați se ocupă cu altceva.

Ce crezi că face el? Mă apucă de umeri și îmi gâlgâie în față:

„Tu... vei fi... mama... copiilor... mei!”

Și deși pe bărbie nu i se prelingea un fir de salivă, ar fi trebuit să i se prelingă.

Știi și tu, știu și eu... și *crede-mă*, Bitsy, acum știe și Segol... că *nimeni* nu pune etichete pe mine dacă nu îi dau eu voie. Pe mine nu mă interesa că civilizația lor urma să cadă foarte curând în prăpastie. Mă simțeam profund ultragiată și aveam de gând să-l învăț o lecție despre manierele interspațiale. L-am pus o mână pe piept și am împins tare, tare de tot, și în momentul următor s-a trezit întins pe jos, clipind la mine de parcă ar fi fost teribil de surprins. Am scos-o din nou pe Bătrâna Betsy din teacă și am făcut un pas amenințător spre el.

„Fii atentă!” strigă el. „În spate!”

„Bravo domne, fraieră mă mai crezi,” i-am zis eu.

Dar am auzit niște sunete nedesluite, m-am întors și am văzut o ceată de oameni urcând dealul înspre noi. Nu păreau deloc pașnici.

Segol s-a ridicat în picioare și a venit lângă mine.

„Domnișorico, mă lași pe mine să vorbesc,” rostește el.

„Poate că încă mai ascultă de glasul rațiunii. Și poate că ar fi mai bine să ascunzi sabia aia caraghioasă.”

M-am hotărât să-l las să-și încerce norocul. Nici măcar nu m-am mai supărat că mi-a spus „domnișorică”. Nu mai aveam ce discuta cu el. Îl las să încerce să vorbească mulțimii și după ce-și face numărul, îi tai capul de nătăfleț. Doar l-am avertizat, nu?

Dar el nici măcar nu-și dădea seama cât de tare mă jignise. S-a îndreptat către mulțimea orașului, cu ambele mâini ridicate deasupra capului. Nu știu ce trebuia să însemne gestul ăla. Segol probabil își închipuia despre el că este un tip teribil de periculos. Poate credea că dacă apare cu mâinile în aer, n-o să-i înspăimânte chiar atât de tare pe maniacii ăia zgomotoși.

„Ascultați-mă! Ascultați-mă! Nu vreau să vă fac nici un rău!”

Da, domne. În mod cert, mulțimea s-a simțit mult mai în siguranță din cauză că el nu le vroia răul.

În fruntea mulțimii se afla un gagiu cam sălbatic. Arăta de parcă se pregătise de multă vreme pentru sfârșitul

civilizației și abia aștepta producerea evenimentului. Părul îi stătea în dezordine pe țeastă și avea ochii mult scoși în afară. L-a recunoscut pe Segol 154.

„Ăsta-i unul dintre ei!” urlă el agitându-și frenetic mâinile. „E de la Observator!”

Segol i-a oferit un zâmbet menit – după părerea lui – să-l calmeze imediat pe nebun.

„Haideți,” spune el, „haideți să gândim împreună.”

În mulțime a început să urle și altcineva:

„Moarte necredincioșilor! Moarte hulitorilor din Observator!”

Strigătul ăsta a fost repetat de mulți alții, în cor. Eu aș fi vrut să le spun că domne, eu nu intrasem niciodată în Observator, dar cred nu m-aș fi făcut auzită.

În cele din urmă, un bărbat îmbrăcat cu robă neagră și-a făcut drum până în fața mulțimii. Când a ridicat mâinile, au tăcut cu toții.

„Liniște, prieteni. Să le dăm acestor hulitori o ultimă șansă de a-și mântui sufletele.”

„Cine-i ăsta?” întreb eu.

„Îl cheamă Sor 5,” îmi răspunde Segol. „El este șeful Cultiștilor.”

„Aha,” zic eu.

M-am întors spre Sor 5 și i-am spus:

„Eu nu știu nimic despre Cultul vostru. Ia spune, care-i problema ta?”

Tipul îmbrăcat cu robă mi-a oferit un zâmbet trist:

„Nu e problema *mea*, tinerico. Este problema ta. Nu mai ai decât câteva minute până ce Lagash-ul va fi înghițit de Caverna Întunericului. Dacă nu îmbrățișezi adevărul credinței, sufletul îți va fi smuls din corp, la apariția Stelelor. Vei deveni o brută sălbatică, irațională.”

M-am uitat la smintiții care îl însoțeau și mi-am zis că cei mai mulți dintre ei nu aveau deloc mult până să se transforme în niște sălbatici. Probabil că deja văzuseră stelele, la vreo petrecere de-a lor.

„Și ce propuneți?” zic eu.

„Păzește-te!” mă avertizează Sor. „Caverna Întunericului deja înghite Beta.”

Am ridicat privirea. Nu mai rămăsese foarte mult din soarele roșu.

„Așa-i. Ia mai zi!”

„În curând totul va fi înghițit de Întuneric și Stelele își vor năpusti furia asupra Lagash-ului.”

„Într-adevăr.”

Sor a părut un pic dezorientat:

„Nu negi toate astea?”

„Vezi tu,” zic eu, „îmi spui aceleași lucruri pe care mi le-a spus și Segol, numai că nu prea-mi dau seama unde vreți să ajungeți.”

Asta l-a înnebunit de-a binelea. Am crezut că avea să-și sfâșie roba cea neagră:

„Noi credem că Stelele sunt izvorul Flăcărilor Cerești, care se vor abate asupra Lagash-ului și îl vor purifica. Infidelii de la Observator insistă să creadă că Stelele nu sunt altceva decât mingi de gaz fierbinte, obiecte fizice asemănătoare celor șase sori ai noștri. Ei refuză să creadă că Stelele au putere sfântă.”

„Moarte necredincioșilor!” a urlat mulțimea. „Moarte hulitorilor din Observator!”

Sor a încercat încă o dată să-i potolească, dar de data asta nu l-au mai ascultat. S-au năpustit înainte și eram sigură că aveau de gând să ne sfâșie în bucățele mici. Am ridicat-o pe Bătrâna Betsy, dar m-am retras, rugându-mă ca eu și cu Segol să putem ajunge vii până la Observator.

Astronomul mi-a aruncat o privire îngrozită:

„Ține-i pe loc, și eu mă duc să aduc ajutoare.”

„Da,” îi arunc eu pe un ton disprețuitor, „du-te.”

Un laș în toată puterea cuvântului.

Chiar atunci, ultima scânteie roșie din Beta a pâlpâit slab pe cer și a dispărut, eclipsa instalându-se pe deplin. Momentul de tăcere a fost lung. Nu se auzea nici un sunetel; nimeni nu mai respira, animalele nu se mai foiau, vântul se oprișe și el. Era ca la o sală de cinematograf, când

se întrerupe filmul, și câteva secunde e liniște, înainte ca spectatorii să facă gălăgie. După aia au apărut *stelele*. Ce Mare Scofală!

Numai că pe Lagash, *era* mare scofală și nu numai din cauză că trecuseră două mii de ani de când se arătaseră ultima oară. Bitsy, acolo să fi văzut *stele*! Am ridicat privirea și am văzut de un milion de ori mai multe stele decât vedem noi aici, pe Pământ. Mi-am adus aminte de dansul acela, la Brush-Bennett, când mi-ai vărsat toată cutia de sclipici pe rochia mea neagră, fără bretele. Îți aduci aminte? Ei bine, pe Lagash, cerul de noapte arăta exact la fel. Toate spațiile *dintre* stele erau înțesate cu stele.

Oh, Dumnezeule!

Eram teribil de impresionată, însă să știi că nu aveam de gând să-mi pierd mințile.

„Stelele!” exclamă Segol cu vocea lui sugrumată.

„Surpriză,” rostesc eu.

Știi, ăsta încremenise ca o statuie.

Mulțimea a început să urle, să se vaiete și să se agite. Știau de venirea Stelelor, dar nu aveau idee ce erau ele și cât de *multe* și așa mai departe. Până și Sor părea speriat, dar trebuie să recunosc că și-a revenit destul de repede:

„Salvarea noastră va fi distrugerea Observatorului.”

Acum nu mai avea curaj să se uite din nou la stele și trebuia să răcnească destul de tare pentru a se face auzit, dar în cele din urmă a reușit:

„Dacă distrugem Observatorul, împreună cu cei care se află în el, Stelele ne vor cruța. Trebuie să începem cu ăștia.”

Arăta spre mine și spre Segol.

„Spui prostii,” zic eu. „Nu fi idiot. Nu aveți motiv să...”

Din păcate, n-am avut timp să-mi termin explicațiile. Mulțimea înnebunise de-a binelea și era gata să ne linșeze. Când s-au repezit înspre noi, m-am simțit deodată inundată de calm. Nu știam ce făcea Segol și nici nu-mi păsa. Bătrâna Betsy șuiera prin aer și hăcuia mulțimea de bezmetici. Cadavrele s-au strâns grămezi, de-o parte și de

alta. Am luat și eu vreo doi pumni, am căpătat câteva vânătăi, dar eram prea îndemânică, prea *tare* pentru ei, ca să-mi pun scutul.

Desigur, m-au copleșit numeric și după o vreme mi-am dat seama că obosisem. Nu eram în stare să-i dau gata pe *toți*, așa că în timp ce luptam am încercat să mă gândesc la o soluție, știi tu, la o *strategie*. Și atunci l-am văzut pe șeful lor îngenuncheat la marginea drumului, în întuneric, cu fața îndreptată spre porțiunea de cer în care se vedea eclipsa, și stelele nu străluceau chiar atât de tare. M-am îndreptat spre el, înotând printre cadavrele oamenilor săi, făcându-mi drum cu paloșul.

În cele din urmă, am ajuns lângă el. M-am aplecat, l-am apucat de gulerul robei și l-am ridicat în picioare.

„Eu sunt Sor!” spune el.

Avea un pic de spumă la colțurile gurii și părea dus cu pluta, parcă o parte din el nu mai era acolo.

„Da,” spun eu.

I-am dat drumul și a căzut grămadă la picioarele mele.

„Spune-i armatei tale de nătărăi să stea cumiști și să tacă din gură, altfel îți despic căpățâna, ca să-ți intre înăuntru lumina stelelor.”

Câteva secunde, Sor m-a privit speriat. Apoi s-a ridicat în picioare și a întins mâinile în sus.

„Stați cumiști și tăceți din gură,” le-a spus el.

Mulțimea s-a oprit din activitate. În momentul ăla, se străduiau să urce pe mormanele de cadavre ale confrăților lor, ca să ajungă la mine.

„În regulă,” îi potolesc eu. „Nu aveți absolut nici un motiv de teamă.”

Segol a început să murmure, lângă mine. Chiar mă întrebam ce se întâmplase cu el:

„Beenay a estimat o duzină, poate două, de stele. Dar uite câte sunt! Universul, stelele, *imensitatea!*”

„Lagash este un nimic, un fir de praf!” a strigat o voce din mulțime.

„Nu suntem decât niște insecte, *mai puțin* chiar decât niște insecte!”

„Vreau lumină! Hai să ardem Observatorul!”

„Suntem atât de mici și Întunericul este atât de uriaș! Planeta noastră, sorii noștri, sunt atât de insignifianți!”

Da, oamenii ăștia aveau probleme serioase. Dintr-o dată, și-au dat seama că universul însemna mult mai mult decât prețioasa lor Lagash. Atunci mi-a venit o idee care să-i împiedice pe zănaticii ăia să-și distrugă *întreaga* civilizație și o dată cu asta, să scap și eu teafără:

„N-aveți nici un motiv de teamă. Stele nu sunt ce credeți voi.

Eu *știu* ce sunt stelele. Vin dintr-o lume care le studiază de secole întregi.”

„A înnebunit! Stelele i-au luat mințile!”

„Ascultați-o!” răcnește Segol. „Mi-a zis și mie aceeași poveste, cu mult înainte de apariția Stelelor. Grăiește adevărul.”

„Da,” spun eu, „universul e plin de stele. Iată un adevăr cu care va trebui să vă obișnuiți. Da’ nu atât de multe ca *alea*.”

Am arătat în sus, și am observat că eclipsa trecuse de apogeu: un firicel subțire de lumină roșie începea să crească într-o parte a Betei.

„Atunci ce sunt miile alea de puncte luminoase?” întreabă Sor.

„Noaptea asta este o noapte a revelării straniului adevăr,” declar eu.

Mă descurc foarte bine în crize din astea. Pot face conversație, din *nimic*. De fapt, *tu* știi foarte bine, doar ai fost colega mea de cameră, nu?

„Lagash, cei șase sori ai voștri și celelalte alte douăsprezece stele din univers sunt înconjurate de o imensă sferă de gheață.”

„Gheață?” face Segol.

Parcă totuși îi venea greu să înghită una ca asta.

„Sigur, *gheață*,” spun eu prefăcându-mă un pic jignită. „Ce, crezi că universul se întinde așa, la *nesfârșit*? E *adevărat* ce vă spun, sunt foarte sigură.”

„Un zid de *gheață*,” repetă Sor. „*Cartea Revelațiilor* vorbește de o Cavernă a Întunericului. Nu văd de ce nu ar exista și un zid de *gheață*.”

Acum, toată lumea aștepta cu înfrigurare cuvintele mele. Toți stăteau pe recepție.

„Dar ce sunt Stelele?” întreabă cineva.

„Stelele sunt o iluzie,” răspund eu. „Ceea ce vedeți acolo nu sunt decât reflexiile celor douăsprezece stele adevărate, strălucind pe *gheața* lucioasă a universului.”

S-a făcut liniște. Mi-am ținut respirația, pentru că totul avea să fie în regulă dacă mă credeau, dar dacă nu, atunci trebuia să lupt din nou pentru a-mi salva viața. Au trecut cinci secunde, apoi zece. Apoi au făcut toți în cor:

„Ahhaaaa...”

„Iată adevărul divin!” face Sor.

I-am zărit lacrimile curgându-i pe față.

„Priviți!” strigă Segol. „Beta! Beta se întoarce!”

Sor a început să-și agite brațele, ca să le atragă atenția.

„Să ne întoarcem repede în Orașul Saro. Să răspândim veștile, să-i împiedicăm pe semenii noștri să-și ardă casele. Ceilalți sori vor răsări peste câteva ore și viața va trebui să continue ca și până acum. Trebuie să le spunem și celorlalți ceea ce am aflat, să răspândim această revelație pe întreg Lagash-ul.”

S-au întors și au plecat spre case, fără să spună măcar un mulțumesc.

Când am rămas din nou singuri pe drum, Segol a venit spre mine. Avea din nou zâmbetul ăla mare și enervant.

„Ai fost măreață, draga mea,” face el.

„Mă cheamă *Maureen* și este *ultima* oară când îți mai aduc aminte. Dacă nu-l poți băga la cap, atunci spune-mi Prințesă.”

Da, Bitsy, știam că exagerez puțin, dar uneori îmi place să mă gândesc că am fost aproape logodită cu Prințul Van

de pe Planeta Roșie și Mânioasă. Vreau să spun, unei femei îi stă bine să mai exagereze din când în când.

„Atunci felicitări, Maureen. Ai fost nemaipomenită. Ne-ai salvat de Era Întunecată. Cred că vei fi menționată în toate cărțile de istorie de pe Lagash.”

Am dat din umeri.

„Ce pot să spun? V-am făcut un cadou.”

Segol a încuviințat, apoi a aplecat capul, rușinat:

„Cred că și eu îți datorez scuze. Nu ți-am fost de prea mare ajutor în timpul luptei.”

„Nu face nimic. Nu erai pregătit să întâmpini stelele alea.”

Am fost politicoasă, nu? De fapt, și pe mine m-au zăpăcit un pic, dar mi-am revenit repede.

M-a privit din nou, la fel de recunoscător ca și păpușa aia groaznică, Akita, pe care tăticu' a adus-o acasă de ziua lui Pammy.

„Poate îmi vei face onoarea,” se aventurează el, „să-mi permiți să-ți cer mâna, pentru căsătorie.”

Preț de câteva clipe, am fost prea șocată ca să mai pot spune ceva. Am șters-o pe Bătrâna Betsy de cămașa gagiului și am băgat-o la loc în teacă. Apoi i-am zis:

„Nu, nu-ți permit să-mi ceri mâna, nici pentru căsătorie, nici pentru altceva. Să nu crezi că am ceva personal cu tine.”

Desigur, a fost dezamăgit, dar sunt sigură că va supraviețui deziluziei.

„Înțeleg. Atunci, îmi răspunzi la o întrebare?”

„Sigur, dacă nu spui nimic rău la adresa femeilor.”

A inspirat adânc și a zis:

„Este *adevărat* ce le-ai povestit Cultiștilor? Este adevărat că Lagash se află în centrul unei uriașe sfere de gheață?”

Am râs. Domne, da' prost mai era! Nu mă miram că Sor 5 și oamenii lui înghițiseră povestea, dar credeam că gagiul ăsta, Segol, era un astronom adevărat și se va prinde repede. Apoi mi-am dat seama că Lagash nu era o Lume a Supraștiinței și că Segol nu era decât un amărât care

Încerca să înțeleagă legile naturii și toate celelalte. Nu m-a lăsat inima să-l bag într-o zăpăceală și mai mare, așa că i-am spus:

„Da, așa este. Poate că într-o zi, Observatorul tău va determina distanța dintre Lagash și zidul de gheață. Eu o știam, dar uite că am uitat-o.”

„Îți mulțumesc, Maureen.”

Devenise dintr-o dată atât de umil, că mi se făcea *greață*.

„Cred că ar trebui să ne întoarcem repede să-i înștiințăm pe Aton și pe ceilalți,” declară el. „Beenay și restul fotografiilor probabil că au prins Stelele cu echipamentul lor optic. Erau pregătiți, desigur, dar chiar și așa, este posibil să fi intrat în panică.”

Și-a pironit din nou privirea în pământ, aducându-și aminte probabil cum intrase el în panică, chiar *înainte* de apariția stelelor.

„Îmi pare rău, Segol,” rostesc eu. „Nu te pot însoți până la Observator. Este nevoie de mine în altă parte. Trebuie să mă întorc pe Pământ. Dacă mai aștept mult, eclipsa se termină, cerul se va lumina și stelele vor dispărea pentru alte două mii de ani și n-am s-o mai pot vedea *niciodată* pe draga mea Bitsy.”

Sigur, scumpo, chiar și în momentul acela de teribilă tensiune, m-am gândit la tine. Mă *crezi*, nu?

Segol a oftat:

„Da, te cred că trebuie să pleci. N-am să te uit niciodată, micuță domni... Vreau să spun, Maureen.”

I-am dat un zâmbet așa, de *noblesse oblige*, dar am avut grijă să nu mă emoționez.

„Rămâi cu bine, Segol 154. Spune-le alor tăi că într-o zi, dacă vă veți dovedi suficient de merituoși, semenii mei vă vor primi cu brațele deschise în Federația Planetară. Până atunci, un ultim avertisment: încercați să descurajați orice tentativă de radio astronomie. Cred că vă va dezvălui ceva foarte, *foarte* neplăcut.”

„Radio astronomie?” face el. „Cum să explorezi spațiul cu radioul?”

„Las-o baltă, tu ții minte ce ți-am spus.”

Am ridicat o mână, într-un gest universal valabil: adică gata, am terminat discuția. Apoi am înălțat mâinile spre stele, implorându-le, am zis *abracadabra* și am ajuns aici.

Îmi pare rău că a trebuit să ascult toată povestea. Când Maureen a terminat de vorbit, mâncaserăm toate căpșunile și o brânză topită fără nimic în ea e ca o salată de tortellini fără tortellini. În cele câteva luni de când eram împreună cu Josh, el mă învățase foarte multe lucruri despre mâncare și despre altele. Renunțaserăm la masa de prânz, nu mai luam decât cina. Era mai ușor și la spălat vasele.

Oricum, se făcuse târziu, trebuia să-i fac vânt repede de-acolo și am încercat să-i explic, dar n-a vrut să mă asculte, așa că m-am proptit în ea și am împins-o către ușă. Cred că s-a supărat, pentru că eu am continuat să împing, dar ea nu mai era acolo și am căzut pe podeaua bucătăriei. Ea s-a urcat pe mine cu paloșul în mână și avea expresia aia a ei, de războinică. Parcă vedeam titlurile de a doua zi, în ziare: TRAGEDIE ÎN QUEENS, O FEMEIE A FOST TĂIATĂ ÎN BUCĂȚI. Josh nu va mai putea da niciodată ochii cu prietenii lui. Așa că îi spun:

- Muffy, dă-te jos de pe mine.

Am făcut o greșală.

- Ești tot atât de rea ca și maimuțele alea din centrul Pământului, a urlat ea la mine.

- Ia Scutește-mă. Ce mai colegă ești! Unde este prietenia noastră de pe vremea Școlii Greenberg?

Asta a înmuiat-o. Și-a băgat din nou în teacă prețiosul paloș și s-a calmat. M-a ajutat să mă ridic și m-a șters de praf.

- Îmi pare rău, Bitsy. Am remarcat că roșise.

- Nu face nimic, i-am zis eu.

Ne-am privit una pe alta câteva momente, apoi eu am început să plâng, cine știe din ce motiv, apoi s-a smiorcăit și ea puțin și ne-am luat în brațe și am început să zbierăm. Apoi s-a deschis ușa de la intrare, l-am auzit intrând pe Josh

și exact asta mai lipsea, s-o vadă pe favorita lui, Amazoana Sălbatică. Așa că îi spun:

- Maureen, repede, trebuie să te ascunzi!

Apoi m-am simțit ca în piesa cu O iubesc pe Lucy, și am început să râd.

A râs și ea. Josh n-a râs. Uneori am impresia că mereu ne întâlnim doar cu prietenii lui, de ce n-am și eu dreptul să le invit pe prietenele mele?

- Pentru că prietenii mei nu se plimbă prin metrou cu paloșul sub braț, a spus el.

Cred că aici avea dreptate.

de Mike Resnick

SUSAN CALVIN PĂȘI PE PODIUM și privi auditoriul: acționarii de la United States Robots și de la Mechanical Men Corporation. Spuse, în maniera ei obișnuită, telegrafică:

- Vreau sa vă mulțumesc că ați venit și să vă pun la curent cu ultimele noastre realizări.

Ce figură dură are, gândi August Geller, așezat în rândul patru. Îmi aduce aminte de profesoara mea de engleză dintr-a șaptea. Mereu mi-a fost frică de ea.

Calvin se lansă într-un discurs detaliat despre noile circuite introduse în creierele pozitronice, apelând la termeni ce puteau fi înțeleși de orice nespecialist... chiar și de acționari.

Strălucită minte, gândi Geller. Absolut strălucită. De fapt, e foarte bine. Ce-ar fi o figură ca a ei, fără o minte care să echilibreze rezultatul?

- Are cineva vreo nelămurire la punctul acesta? întrebă Calvin.

Ochii ei albaștri și reci scrutau audiența.

- Am eu, rosti o tânără frumușică ridicându-se în picioare.

- Ascult.

Femeia își formulă cu voce tare nelămurirea.

- Cred că am răspuns deja la întrebarea asta, observă Calvin făcând tot posibilul să își ascundă iritarea. Totuși...

Se lansă într-o explicație mult mai simplistă asupra subiectului respectiv.

Nu este uimitor? gândi Geller. Aici sunt două femei, una cu o minte ca o capcană de oțel, cealaltă cu un IQ care probabil ar îngheța apa și totuși, nu-mi pot dezlipi ochii de pe femeia care a pus întrebarea stupidă. Săraca dr. Calvin; Natura are un simț al umorului atât de straniu!

Calvin remarcă o mulțime de bărbați privind admirativ la cea care pusese întrebarea. Nu era prima oară când bărbații găseau ceva mai fascinant care să le atragă atenția, în dauna explicațiilor ei. Nu era nici a suta oară, nici a mia oară.

Ce păcat, gândi ea, că se comportă ca niște roboți, că lasă hormonii să pună stăpânire asupra rațiunii. Iată-mă, explicându-le cum am de gând să cheltuiesc douăsprezece miliarde de dolari din banii lor, iar pe ei interesează mai mult o față drăgălașă.

Terminând răspunsul, se lansă într-un discurs despre încercările de a construi trupuri mai rezistente pentru roboți, în scopul utilizării extra-terestre, prin introducerea structurilor din titaniu cu legături moleculare puternice.

A avut oare vreodată o întâlnire cu un bărbat? Nu neapărat o noapte de pasiuni dezlănțuite, dar măcar o masă la restaurant sau o ieșire la teatru, unde să nu discute despre afaceri. Dădu din cap, aproape imperceptibil. Nu, decise el, probabil că ar fi plictisit-o la culme. Pe ea n-o interesează decât formulele și ecuațiile. Dacă ar fi avut frumusețe fizică, ar fi avut-o degeaba.

Calvin îl surprinse pe Geller privind-o.

Ce tânăr arătos, gândi ea, mă întreb dacă a fost prezent și la ședințele anterioare? Dacă l-aș mai fi văzut, sunt sigură că l-aș fi ținut minte. De ce mă privește atât de intens?

Mă întreb dacă bărbatul pe care l-a iubit i-a oferit, la rândul lui, dragoste.

Probabil este uimit că o femeie poate avea creier, concluzionează ea. Ca și cum altceva ar mai avea vreo importanță.

De fapt, gândi Geller, mă întreb dacă a iubit vreodată.

Ia uite ce bronzat este! Frumos, nimic de zis, dar muncești, sau îți petreci tot timpul lenevind aiurea pe plajă? Își înfrână tentația de a ofta între propoziții. Uneori e greu să-mi imaginez că tu și cu mine aparținem aceleiași specii. Am atât de multe în comun cu roboții mei!

Uneori, când îți ascult discursurile despre creier ele pozitronice și legăturile moleculare, mi-e greu să-mi imaginez că aparținem aceleiași specii. Semeni atât de mult cu roboții tăi!

Totuși, gânde Calvin împotriva voinței sale, ești înalt, frumos și răspândești un aer de siguranță în jurul tău. Majoritatea bărbaților nu pot, sau nu doresc să-mi susțină privirea. Ai ochi albaștri și senini. Mă întreb'

Totuși, trebuie să existe ceva acolo, un sâmbure de feminitate în spatele trăsăturilor aspre și minții reci, analitice. Mă întreb'

Calvin scutură din cap și aproape că-și pierdu șirul vorbelor.

Ridicol, concluzionează ea. Absolut ridicol.

Geller o mai privi o dată, studiind fălcile ferme, umerii largi, atitudinea agresivă, fața lipsită de machiaj, părul care putea fi aranjat într-un mod mult mai atractiv.

Ridicol, concluzionează el. Absolut ridicol.

Calvin mai vorbi cincisprezece minute, apoi îi îndemnă pe ceilalți să pună întrebări.

N-au fost decât două, pe care le rezolvă foarte rapid.

- Vreau să mulțumesc dr. Calvin pentru că ne-a acordat din timpul ei, spuse Linus Becker - tânărul director executiv de la United States Robots and Mechanical Men. Câtă vreme mintea sa remarcabilă lucrează pentru noi, am încredere că vom înregistra progrese mari în știința roboților.

- Vreau să susțin și eu același punct de vedere, declară unul dintre acționarii cei mai importanți. Când vom produce un creier pozitronic cu jumătate din capacitățile dr. Calvin, domeniul roboticii se va putea considera ca ajuns la apogeu.

- Vă mulțumesc, rosti Calvin străduindu-se să ignore un ciudat sentiment de pustietate interioară. Mă simt cu adevărat flatată.

- *Noi* suntem flatați, glăsui amabil Becker, pentru că ne aflăm în prezența unei personalități strălucite.

O aplaudă. Foarte rapid, întreaga audiență, inclusiv Geller, se ridică în picioare, ovaționând-o.

Apoi se îndreptară spre ea, pe rând, pentru a-i strânge mâna și a-i lăuda intelectul și creativitatea.

- Vă mulțumesc, răspuse Calvin unui compliment. *Mi-ai luat mâna de parcă te așteptai să fie făcută din tungsten și oțel, nu din carne și oase. Am ajuns să semăn chiar atât de mult cu roboții mei?*

- Am apreciat remarcile dumneavoastră, spuse Calvin unui alt acționar.

Mă întreb dacă îndrăgostiții își fac tot atât de multe complimente când sunt singuri.

Apoi apăru Geller, care îi luă mâna într-a sa. Calvin tresări, simțind un curent electric trecând dinspre mâna bronzată a bărbatului înspre a sa.

- Cred că dumneavoastră reprezentați viitorul nostru, dr. Calvin, declară el.

- *Roboții* sunt viitorul nostru, răspuse ea amabilă. Eu nu sunt decât o moașă științifică.

O privi intens preț de câteva clipe, apoi tensiunea îi părăsi brusc corpul.

Imposibil. Semenii prea mult cu ei. Dacă te-aș invita să ieși în oraș cu mine, ar fi ca un gest de milă și cred că ești prea mândră și prea sensibilă ca să accepți milă în privința asta.

Ea îi mai aruncă o ultimă privire, direct în ochi.

Imposibil. Eu am munca mea iar roboții nu m-au dezamăgit niciodată, niciodată nu au dovedit slăbiciuni omenești.

- Toată lumea să fie atentă la mine, făcu Becker. Sper că nu ați uitat, peste trei ore va avea loc un banchet.

Se întoarse spre Calvin:

- Vei fi și dumneata aici, desigur.

Calvin încuviință, oftând:

- Voi fi.

Nu mai era decât o oră până la banchet, și avea să întârzie. Intră în apartamentul ei greu de definit, merse prin sufragerie și dormitor, amândouă înțesate cu reviste științifice, deschise dulapul, și începu să scoată hainele, punându-le pe pat.

- Ți-a mai spus cineva că ai cei mai frumoși ochi albaștri? făcu robotul-majordom.

- Mulțumesc.

- Este adevărul-adevărat, continuă robotul. Ochi minunați, minunați, la fel de albaștri ca cel mai pur safir.

Robotul-cameristă intră în dormitor, pentru a o ajuta la îmbrăcat.

- Ce zâmbet frumos, rosti camerista. Dacă aș avea un zâmbet ca al tău, oamenii s-ar sfâșia în lupte, doar pentru plăcerea de a-l obține.

- Ești foarte amabilă.

- O, nu, Stăpână Susan, o corectă robotul-cameristă. *Tu* ești minunată.

Calvin îl remarcă pe robotul-majordom stând în pragul dormitorului.

- Nu te mai holba la mine. Sunt aproape dezbrăcată. Unde-ți sunt manierele?

- Ai așa niște picioare fantastice și vrei să nu mă uit la ele? spuse robotul cu un chicotit sec, mecanic. În fiecare noapte visez să întâlnesc o femeie cu picioare ca ale tale.

Calvin îmbracă rochia, apoi întoarse spatele cameristei, așteptând să i se tragă fermoarul.

- Ce piele luminoasă, netedă, fredonă camerista. Dacă aș fi femeie, așa o piele mi-ar plăcea să am.

Ce creaturi sensibile, gândi Calvin, stând în fața oglinzii și rujându-se. Un ruj aproape transparent. *Ce creaturi adorabile*, adăugă ea. *Bineînțeles că nu fac decât să respecte cerințele Primei Legi - și necesitățile mele - dar cât de atenți și amabili sunt.*

Puse mâna pe poșetă, și se îndreptă spre ușă.

Mă întreb dacă nu s-au plictisit să recite mereu litania asta?

- Vei fi zâna balului, declară cu mândrie robotul-majordom. Calvin tocmai ieșea pe ușă.

- Mulțumesc foarte mult. Din zi în zi mă flatați mai mult. Robotul agită capul metalic.

- Ar fi flatări numai dacă ar fi minciuni, doamna mea, spuse el înainte ca ușa să se închidă în urma ei.

Cu echilibrul emoțional complet restabilit, ca întotdeauna când venea acasă după întâlnirile cu ființele umane, se îndreptă spre banchet, simțindu-se revigorată și proaspătă. Se întrebă dacă va fi așezată lângă frumosul August Geller, care o ascultase cu atâta atenție în timpul discursului.

După câteva momente de gândire, își zise că mai bine să fie așezată în altă parte. Bărbatul ăsta tânăr și frumos trezea niște sentimente stranii în ea... iar fantezia era pentru mințile mai slabe care, spre deosebire de ea, nu puteau face față adevărilor crude ale lumii reale.

PREZENTUL ETERN

de Barry N. Malzberg

AȘA CĂ ARNOLD POTTERLEY a plecat spre casă. La urma urmelor, unde să se fi dus? Dacă tot nu avea unde să se ascundă, de ce să nu se ducă acasă, în văzul tuturor, unde cel puțin se simțea bine?

Așa gândea Potterley despre acest dezastru final. Desigur, alții aveau păreri diferite. Nimmo a plecat încotro a văzut cu ochii. Foster a înnebunit.

Mi s-a cerut să scriu o istorie a lumii după cronoscop. Desigur, este o mare onoare. La urma urmelor, n-a trecut mult de când am început să scriu, mai întâi numerele, apoi literele, până când am început să mă deprind cu cuvintele, propozițiile și apoi cu fraze întregi; este o mare încercare pentru mine.

„Dacă n-o faci tu, Jorg, cine o va face?” Așa mi s-a spus, așa am fost rugat, însă teama pe care o simt este mai mare decât onoarea făcută. Desigur, multe lucruri îmi provoacă teamă; cronoscopul ne-a învățat să ne temem de toate. Cronoscopul ne-a învățat ce este bunul simț. Cronoscopul ne-a dezvăluit adevăratul sens al lumii. „Jorg” nu este real; este, așa mi s-a spus, un *nom de plumay*.

*

Caroline Potterley a așteptat luni de zile până să aducă în casă mașinăria, pentru a-și regăsi fiica, Laurel, acum moartă. Să o vadă din nou, așa cum fusese, era ultima dorință a vieții ei, și totuși... când totul a fost posibil, deși Arnold a insistat că nu e bine iar Foster a făcut lucrul acela... și când comanda timpului, din motive pe care nu le-a înțeles niciodată, a scăpat de sub controlul întregii

omeniri... când în cele din urmă i s-a oferit această ocazie, Caroline s-a trezit dând înapoi, luptând împotriva propriei sale dorințe. Știa că odată adusă mașina în casă – toată lumea făcea acum lucrul acesta, Arnold refuzase, dar cum ar fi putut sta în calea ei? – când va începe să manevreze comenzile, descoperindu-și fiica acum moartă, se va prăbuși, va cădea în ceva, într-o calitate a emoției pe care nu o mai cunoscuse niciodată... și nevoia de a lupta împotriva acestei căderi necunoscute o făcea să șovăie, să reziste tentației. Dar până la urmă cedă.

„Nu mai rezist, Arnold,” i-ar fi spus ea dacă în aceste ultime luni ar fi avut ocazia să stea de vorbă cu el. Însă nu era cazul. Arnold nu era niciodată acasă, cu excepția nopților, când dormea, și câteodată nici atunci. Hoinărea aiurea sub șocul durerii, băgându-și mâinile în haină, căutând sticlutele de vin. Așa că nu i-a spus nimic, a făcut doar aranjamentele necesare, care erau simple în această lume ciudată și teribilă. O lume evoluată. A programat viewerul pentru un moment din trecut, dinaintea incendiului, când...

... Când avea o fetiță care râdea și mergea împleticindu-se pe coridoarele vieții sale, când ea și cu Laurel împărțeau secrete pe care acum parcă nu și le mai putea aminti.

Deci, asta este istoria mea parțială a lumii după cronoscop. Nimeni nu poate scrie întreaga istorie, cine are timp? Cine are mijloacele? Asta este partea criminală, necesară, a vieții noastre. Încerc să pun puțină ordine... Îmi imaginez unele lucruri așa cum s-au petrecut în realitate. Pe vremea aia, nimeni nu s-a deranjat să scrie, ca să rămână într-o formă clară pentru mai târziu. Rămâne ca eu să mă descurc cum pot mai bine. Așa mi s-a spus: „Descurcă-te cum poți mai bine. Dacă lucrurile par să se potrivească, atunci fă-le să se potrivească. Nu există adevăruri. Ce-i adevărul? Ce adevăr poate exista? Dacă lucrurile par să se potrivească, atunci potrivește-le cum știi.” Și am început să cotrobăi prin vremurile acelea dificile

și imperfecte. Mă întrebam cine l-a folosit primul? Cine să-mi spună mie așa ceva? Toată lumea l-a folosit. Însă cred că hoții și nelegiuții s-au preocupat primii de posibilitățile sale minore; ei s-au dedicat aspectului transcendent, au adaptat primii cronoscopul. Nu conducătorii, ci cei care trăiau din greu la periferia națiunii. Pentru ei, cronoscopul oferea un fel de prezent etern, prin care puteau hoinări lejer, în voie, căutându-și scopuri mărețe. Cine altcineva să fi fost? Acești vizionari au folosit primii aparatul. Nici o surpriză, cei ca Potterley merg întotdeauna în fruntea turmei, în dorința lor de a încerca metode noi și diferite.

Desigur, teoretic, cel care se folosea de time-viewer era din oficiu criminal; vorbim aici (observați cât de ușor am schimbat tonul, am trecut pe vocea autorităților, pe vocea celor care generalizează, am trecut la plural, dar înainte de a mă apuca efectiv de lucru am citit multe texte vechi, pentru a putea face o abordare cât de cât competentă) de profesioniști, cei care își făcuseră deja din el o preocupare. Combinații secrete, ascunzători, locuri în care se puneau profiturile ce scăpaseră de fisc... toate acestea erau ușor accesibile unei persoane care avea răbdarea să cerceteze în amănunt.

Surprinzător, numărul crimelor violente și pasionale s-a diminuat; cronoscopul satisfăcea poftele de violență și pasiune ale majorității publicului, iar viața sexuală anterioară cronoscopului era... ei bine, era cea mai renumită și cea mai dorită.

În viewer, în acel tub îngust de memorie concentrată, Laurel i-a făcut cu mâna, a sărit la poalele pârtiei, și început urcușul acrobatic, sub săgețile ale soarelui de după-amiază târzie (trebuie să fi fost octombrie, Laurel avea dinți neregulați, iar rochia pe care o purta îi va fi mică peste trei luni, Caroline își aducea aminte, își amintea totul) și părea vulnerabilă, dar în același timp, amestecată cu vulnerabilitatea, era o fermitate, o siguranță în efortul făcut, o hotărâre care peste cincisprezece ani, poate mai

puțin, ar fi făcut din ea o tânără teribilă. Caroline sesiză acea siguranță, siguranța parcă punea stăpânire și pe ea. Știind acest lucru, știind că Laurel la douăzeci de ani ar fi fost capabilă să se descurce în viață mai bine decât ar fi putut-o face Caroline vreodată, avu un moment de revelație. În lumina cenușie și slabă pe care viewerul o arunca asupra ei, avu impresia că urcă și ea, la fel ca Laurel. Avu parcă un moment de confirmare, sălbatică, pasionată. Era împreună cu Laurel. Spațiul îngust al viewerului deveni - aproape - lumea.

La un an după ce promotorii cronoscopiei au apărut la un program de popularizare a științei, vorbind pe înțelesul tuturor nătărăilor, Tiffany a ta, care se considera în continuare pierdută în întunericul crimei, a intrat în casa lui Paul Taber, proprietar a mai mult de jumătate din cazinourile din Miami. Nu exista nici un motiv să se teamă de prezența lui Taber sau a altcuiva; se asigurase de asta. Îi privise pe Taber și cea de-a cincea soție a sa plecând de acasă. Femeia aruncase o ultimă privire spre bijuteriile și banii acumulați în cantități enorme. Cu douăsprezece ore în urmă, time-viewerul îi dezvăluise toate acestea, în amănunt. Ca să-și protejeze averea, Taber și soția pusese ră sisteme de siguranță peste tot în casă (nici o problemă pentru Tiffany). Iar acum trebuiau să plece într-o călătorie neprevăzută, lungă, și necesară.

Se îndreptă spre seiful care conținea averea, murmurând un cântecel de mulțumire. Culese în drum câteva bibelouri și obiecte de valoare, punându-le în sac. Studiase totul cu mare atenție. Tocmai dădea să se ocupe de seif, când văzu câteva umbre. Apoi pe fereastră intră - cu mare greutate, dar totuși intră - un cuțitar. Pătrunse în conul de lumină și se holbă la ea. Avea și el un sac asupra lui.

- Nu mă gândisem la asta, spuse Tiffany.
- Cine ești tu? Întrebă spărgătorul.
- Dar ar fi trebuit să mă gândesc totuși. Adică, viitorul n-ai cum să-l vezi, nu-i așa?

- Ce viitor? făcu spărgătorul. *Ăsta-i* viitorul. Bun, dă marfa încoace.

- Este a mea, glăsui ea prosteste. Am muncit pentru ea. Spărgătorul scoase o armă, îndreptând-o spre pieptul lui Tiffany.

- N-ai muncit suficient de mult.

- Nu e corect. Eu am fost prima aici.

- Bun, dar eu sunt *acum* aici. Și pot deschide seiful tot atât de ușor ca și tine. Ba chiar mai ușor. Cunosc combinația.

- Și eu o cunosc.

- Viewer-ul, rosti el.

Cuțitarul înțelese. Trăsăturile i se modificară, păru deodată mai tânăr și mai vioi. Ba chiar și tenul suferi o uimitoare schimbare în bine.

- Deci ai și tu un aparat din *ăsta*. Poți privi în trecut.

- Sunt răbdătoare și atentă. Dacă ai fi cercetat mai cu atenție, în loc să te joci cu viewerele alea de doi bani, ai fi remarcat că în casă există un loc prevăzut cu alarmă, iar alarma este legată direct la cartierul general, care se află la numai cinci minute depărtare. Iar tu, nătărăule, stai tocmai în acel loc.

- Încerci să mă faci să plec.

- Ce motiv aș avea să te sperii fără rost? Doar îmi ești coleg de branșă. Amice, ar fi cazul să ne cărăm repede de-aici.

- Adică să plec eu primul. Să te las pe tine să cureți totul pe-aici. Nu. Fără marfa aia nu plec.

Ridică din nou arma spre ea.

Tiffany dădu din umeri. Bibelouri, nimicuri... Averile care-i stăteau ei la dispoziție erau infinite. La fel ca și timpul. Oare el nu înțelegea *asta*? Arena devenise mult mai largă; zidurile fuseseră dărâmate.

- N-ai decât să le iei, îl invită ea cu generozitate.

Îi dădu obiectele, îndreptându-se spre fereastră.

- În noaptea *asta* mai am trei obiective pe listă. Spărgătorul rămase locului și trăsăturile i se transformă

din nou, devenind ca mai înainte. Luă bijuteriile, clipind cu ochi mirați.

- Ești atât de sigură, o invidie el. Ești atât de sigură pe toate. Privi spre pistolul pe care se înfășurase, neglijent, un lăntșor:

- Eu n-am avut niciodată șansa ta.

- Dar acum *toți* avem șanse, îi explică ea. Nu înțelege?

Ea aproape că înțelegea. Se apropia mereu, era la marginea unei iluminări teribile. Nu-ți trebuia decât inspirație pentru a te descurca în această lume, restul era doar *marfă*.

- Totul e atât de ușor încât devine plictisitor. Parcă nu mai are nici un farmec.

- Pentru *mine* are, declară spărgătorul.

Unii oameni erau mai încăpățânați. Cine îi putea învinui?

- Deoarece ai impresia că lucrurile astea vechi contează, spuse Tiffany.

Apoi dispăru prin fereastră. Cam așa s-au petrecut lucrurile, cred.

- Vino înapoi, Caroline, îi ceru Arnold.

Șoapta sa, neașteptată și cavernoasă în ceafa ei, avu efectul unei lovituri de tun. Caroline tresări, se întoarse spre el, îi văzu trăsăturile pe care lumina jucăușă a cronoscopului le făcea să apară grotești și brutale.

- Pleacă! strigă ea.

Simți cum frica aleargă prin trupul ei; ciudat, în loc să o paralizeze, îi dădea energie. Dori să sară spre el. Dacă ar reuși totuși să se atingă unul cu altul...

Arnold făcu un pas înainte, p apucă de încheietură și trase.

- Este oribil, Caroline, șopti el. Trebuie să te oprești, nu te poți ascunde, nu poți fugi, trebuie să înfrunți realitatea... Cartagina *a ars*. Acum știu, ei au aprins focurile, ei au omorât-o pe...

- Pleacă! repetă ea. Vreau să mă uit...

- A murit, spuse Arnold. La început n-am știut, a trebuit să privesc. Da, deși la început te-am mințit, află că am fost totuși la bibliotecă și m-am holbat ore întregi, însă... Caroline, vine o vreme când trebuie să renunți; ea nu ne mai aparține, nu mai aparține nimănui. Nu mai aparține decât mașinii ăsteia. Caroline, noi nu trebuie să fim ca toți ceilalți, trebuie să ieșim din camera asta, trebuie să avem o *viață*...

El s-a întins să deconecteze aparatul, și ea a făcut atunci ceva, a început să-l roage, dar după aceea amintirile ei n-au mai fost atât de clare, n-a mai vrut să folosească mașina pentru a re trăi momentul, a renunțat la mașină, a renunțat la totul, numai că Laurel, Cartagina, incendiul...

Mi-au spus că nu trebuie să dau chiar atât de multe detalii. Au aruncat o privire, au scos niște sunete aprobatoare, altele dezaprobatore, însă au ținut să precizeze că nu trebuie să fiu chiar atât de amănunțit - așa au spus, „amănunțit” - și că trebuie să ofer un fel de „imagine generală”. „Dă-ne o imagine generală”, au spus ei. „Nu avem nici timp, nici spațiu, nici loc pentru istorie, nu avem decât un prezent continuu, însă acest prezent trebuie să aibă o minimă justificare. Dacă ne dai asta, este suficient.” Cine știe ce-i aia „suficient”? Eu am planurile mele, posibilitățile mele.

Eu sunt primul și ultimul, singurul care face această istorie. Așa mi-au spus. Singurul care o „scrie”, în sensul străvechi de a scrie, însă trebuie să păstrez un control strict. Fac ce pot. „Dă-ne o imagine generală”, spun ei, însă pe mine nu mă atrage imaginea generală, ci amănuntele, iar această atracție blochează (un cuvânt greu, „blochează”) acel micuț fascicul de lumină pe care îl pot arunca asupra istoriei noastre.

Forțele polițienești (cele care nu erau corupte) au avut nevoie de ceva timp ca să pună mâna pe toți nelegiuiții, dar când totuși au făcut-o, s-a terminat cu elementul criminal.

N-au mai rămas crime nerezolvate. Nimic nu mai putea scăpa. Nici de școală nu se mai putea scăpa... dacă orașul în care locuiai avea acces la învățământ de vreun fel. Știau când dormi. Știau când erai treaz. Știau dacă erai bun sau rău.

- Am avut o ședință târzie. Raportul Ryan. Ar fi trebuit să vin acum câteva ore, îmi pare rău.

- Scutește-mă cu „Raportul Ryan”. Cine-i târfa aia blondă din Oak Street 242, etajul trei?

- Ce? Ce?

- Deși te plângi mereu că nu mai ai vlagă, se pare că ești capabil de multe performanțe.

- Dar ședința... Raportul Ryan...

- Las-o baltă, Frank. Încerci să trăiești într-o lume care nu mai există. Cumpără-ți un cronoscop și ieși din casa asta. Pentru că mâine schimb încuietorile și cu aparatul ieftin pe care probabil ai să ți-l cumperi, n-ai să fi în stare să treci peste obstacolul ăsta.

După ce pasiunile s-au stins, după ce a fost capabilă să se concentreze din nou, Caroline și-a dat seama că ceva se întâmplase cu Arnold, ceva îngrozitor. Era întins pe podea, într-o atitudine calmă, pe care nu o mai avusese până atunci. Dar în timp ce se lupta cu impulsul de a îngenunchea, pentru a-l ajuta în vreun fel, de a chema salvarea sau de a suna la universitate... chiar atunci o voce slabă îi șopti din interior, înțeleaptă: *Niciodată nu a arătat atât de liniștit, a obținut pacea absolută, pacea lui Laurel. Du-te la ea, du-te din nou la ea, acum, înțelege-i pacea.* Și vocea o atingea chiar în locul sensibil, era exact ceea ce îi trebuia. Caroline știu că nu mai putea rezista, știu că nu mai putea face nimic pentru Arnold, care pierise demult, în flăcări, dincolo de flăcări. Se întoarse spre cronoscop, acolo unde o aștepta Laurel, teribil de tânără, iubitoare, înțeleaptă, răbdătoare...

Acolo unde Laurel îi putea spune ce trebuie să facă... dacă mai era ceva de făcut.

*

Procrearea a scăzut, a început să se facă pe fugă, și – pentru cei care mai insistau totuși – a devenit bizară. Toate guvernele, din China, Uniunea Sovietică, Burundi, Burma, Africa de Sud, Zair... s-au prăbușit. Guvernarea a devenit ceva imposibil. În unele țări a existat o slabă tentativă de a confisca cronoscoapele, dar atunci și-au făcut din nou apariția crimele și, văzând cum stau lucrurile, autoritățile au renunțat. S-a investit masiv în cronoscoape, care și-au pus amprenta pe comportamentul tuturor. La șaizeci de ani după ce Ralph Nimmo, unchiul nefericitului Foster, a distrus planurile, fugind în Australia unde s-a dat drept crescător de canguri (între timp Foster a reinventat cronoscopia, creând noi și noi aparate), populația scăzuse dramatic, și era compusă în cea mai mare parte din *bătrâni* decrepiți, care nu mai aveau încredere în ajutoarele medicale și în cercetare (acestea deveniseră niște domenii inutile). Unele localități au renunțat la orice fel de comunicare. Nu aveau nevoie decât de cronoscop. „*Iată-l,*” spunea Foster dând autografe celor prezenți. „*Luați-l.*”

După un secol și un sfert, nu mai rămăseseră decât câteva familii și clanuri, în partea sudică a emisferei nordice, și în partea nordică a emisferei sudice. Supraviețuirea într-o societate muribundă nu era chiar atât de grea și, desigur, aveau cronoscopul, ale cărui posibilități limitate puteau totuși reda furia și ceața în care se prăbușiseră civilizațiile secolului trecut. Putea reda fragmente din copulațiile din ce în ce mai reduse care însoțiseră acea prăbușire.

Și astfel, obligată de circumstanțe, îngrozită de vestea morții tatălui ei, însă la fel de iubitoare și tandră ca

Întotdeauna, Laurel a ieșit din măruntaiele mașinii, a ieșit, din metalul întunecat și a spus spre Caroline: „Vai, mamă, îți spun ce trebuie să faci, îți spun ce să faci, dar trebui să vii mai aproape, mai aproape...”

Și Caroline se strecură prin acel coridor strâmt de lumină.

*

Eu sunt primul dintr-un lung șir. Noi vom reconstitui istoria. Dar istoria noastră este tensionată și istovitoare, strictă și periculoasă și înțeleg acum de ce au vrut să fiu concis, să comprim, să mă grăbesc; n-au mai rămas decât puține de spus, și totuși...

„Adu-ți aminte cum l-ai iubit,” i-a spus Laurel. „Amintește-ți cum a fost când te-ai dus prima oară la el, amintește-ți acel vâl de dragoste și căldură...”

Joan, o tânără impulsivă de șaisprezece ani, spuse:

- Trebuie să fugim!

- Ceilalți ne vor vedea. Ne vor putea urmări orice mișcare. Bill avea optsprezece ani. Formau un cuplu, iar el vedea mai în profunzime. Cel puțin, așa îi spunea lui Joan. La vârsta lor, diferențele nu erau foarte mari. Toți cei între cincisprezece și douăzeci de ani erau cam la fel. Șovăielnici. Cu excepția lui Joan, care avea o flacără interioară și multe planuri.

- Vom pleca atât de departe încât nemernicii ăștia bătrâni să nu ne poată urmări. Nimeni n-o să se sinchisească de noi, nu vor decât să se holbeze în aparate și să-și aducă aminte. Vom urca munții.

- Oricât de departe vom merge, ei vor putea vedea tot ceea ce facem. Vor vedea totul.

- Nu-mi pasă. Cui îi pasă? Lasă-i să se uite! Pot să se uite la mine până am să mor, dacă le face plăcere. Eu vreau copii!

O spusese pe un ton fierbinte, care îl tulbura în mod periculos.

- Vreau o familie, continuă ea. Vreau... vreau să facem dragoste... dragoste desfrânată. Sex *adevărat*.

Bill era șovăielnic, însă avea nevoie de el.

- Da, roști Bill. Și eu vreau. Dar...

- Dacă nu mergi cu mine, am să apelez la altcineva. Am să vorbesc cu Dave.

- Cu Dave? Are treizeci de ani. Este de-al lor. Nu vrea decât să privească.

- Am să-l învăț câteva șmecherii. Poate fi învățat. Nu am mai rămas foarte mulți, știi foarte bine. Vrei ca toată omenirea să moară?

- A murit deja.

- Vreau să spun, să moară *cu adevărat*. Să dispară. Nu adulți, nu copii... nimic, nimic. Nici măcar mașini. Majoritatea viewerelor alea blestemate nici măcar nu mai funcționează, n-au mai fost folosite de ani întregi.

- Poate că mai există indivizi fertili, în alte clanuri. Responsabilitatea nu cade doar pe umerii noștri. Trebuie să fie și alții...

- Deci vrei ca totul să se sfârșească astfel? Nu mă vrei...

- Ba da, *sigur* că te vreau, strigă desperat Bill. Adică da, cred că te vreau. Dar va exista întotdeauna cineva care să se uite la noi, chiar și după toți cei de aici vor muri.

- Nu, nu se va mai uita nimeni.

- Se vor uita copiii noștri.

- Mașinile alea se deteriorează, ți-am mai spus. Nu vom lua nici una cu noi. Hai să-ți spun un secret. Toate pe care le-am găsit, le-am distrus.

- Joan! Când?

- Mai demult.

- Dacă ceilalți află, au să ne omoare.

- Mie nu-mi pasă.

- Acum *știi* că trebuie să facem ceva. Știi că trebuie să plecăm.

- Câte ai distrus?

- O mulțime. Rugina va pune stăpânire pe celelalte și nu cred că cineva din clan este destul de inteligent ca să le poată reconstrui. Nu înțelegeți? Cred că acum sunt deja terminate. Cred că nu mai funcționează.

Bill o simți cum îl trage. În curând vor ieși din țarc și vor putea fugi. Se vor hrăni cu fructele pământului, își vor construi un adăpost. Da, părea posibil. Orice părea posibil. Joan avea dreptate, nimeni nu îi va urmări. Nimănui nu-i păsa de ei.

- Nu au mai rămas? întrebă Bill plin de speranță. Adică, nici o mașină?

- Cred că nu. Dar ca să fim siguri, în cazul că unele planuri vor fi supraviețuit acolo unde ne vom stabili noi, nu-i vom învăța pe copii să citească.

- Crezi că e bine? Ea zâmbi.

- Numai pentru o vreme. În cele din urmă, unul dintre ei va învăța să scrie și vor afla totul, dar atunci va fi prea târziu. Și vom fi liberi.

În mașină, în raza de lumină pe care Laurel o trimisese pentru a alunga întunericul, Caroline revăzu acea noapte, noaptea în care Arnold o cunoscuse pentru prima oară, noaptea în care o iubise. Privi corpurile cum se frământă, se agită, alunecă printre petele de lumină, apoi, într-un concert teribil și lent, scena se dizolvă, reapăru, și Caroline se văzu uriașă, deasupra imaginii care o arăta cum îl lovește de moarte pe Arnold, îl văzu cum se prăbușește peste ea în acea parodie de îmbrățișare, apoi amândoi, înlănțuiți, rostogolindu-se pe podea, printre planuri, diagrame, fire, măruntaiele acelei mașini îngrozitoare. „Oh, Laurel,” spuse Caroline Potterley. „Oh. Laurel, oh Laurel...”

Apoi au venit flăcările Cartaginei.

de Sheila Finch

PRIMUL LUCRU PE CARE L-A REMARCAT TIM la intrarea în vechea sa casă a fost vizorfonul din hol, care clipea insistent. Apelul trebuia să fie pentru Karin, desigur. Dar oare cine nu era la curent că murise? Karin nu avusese un cerc foarte larg de prieteni.

Zgomotul strident al vizorfonului îl irita. Era obosit după zborul cu naveta, pe undeva prin subconștient nemulțumit de atitudinea slugarnică a roboților-stewarzi și simțind deja în tot trupul atracția gravitațională a Pământului, exagerat de puternică. Apăsă butonul de recepție a mesajului. Vocea centralistei îl avertiză pe Tim Garroway să fie pregătit pentru un apel din partea domnului Howard Rathbone III.

Era prea târziu să se mai mire cum de reușise Rathbone să-l găsească atât de repede. Nu era un James Bond, dar crezuse că dacă va fugi pe Pământ, Rathbone nu se va gândi niciodată să-l caute acolo. Pentru că Rathbone chiar acolo ar fi dorit să-l trimită. Evident, îl subestimase pe bătrân.

Așteptând stabilirea legăturii radio între Pământ și stația spațială de la Punctul Lagrange, unde se afla sediul corporației lui Rathbone, privi prin deschizătura ușii în sufragerie, ca să vadă ce făcea Beth. Stătea cu picioarele încrucișate pe covor, construind un turn din cărți, cu fețișoara dolofană îndreptată spre soarele de primăvară ce pătrundea prin fereastra fără perdele. Lumina soarelui îi transforma părul în bucle aurii și Tim simți cum inima începe să-i bată mai tare, văzând pentru a mia oară cât de mult semăna fetița cu maică-sa.

Dacă Sylvia ar putea-o vedea!

Dacă echipa de salvare formată din roboții ăia blestemați ar fi funcționat așa cum trebuia!

Venise de pe Lună și în timpul călătoriei trecuse în revistă, de nenumărate ori, alternativele pe care le avea la dispoziție. Nu erau prea multe în favoarea lui. Fugise din impuls și începea să-și dea seama că nu făcuse bine. Așteptă posomorât să fie stabilită legătura.

Vizorfonul făcu un zgomot, atrăgându-i atenția, și ecranul prinse viață. Howard Rathbone III îl privea din biroul său elegant mobilat, de unde-și dirija afacerile de miliarde de dolari. Tim estimase odată, văzând pentru prima oară acea splendidă cameră, cât de mult trebuie să fi costat aducerea în spațiu a esențelor rare de tek, mahon și trandafir, ca și îmbinarea lor pentru a crea atmosfera existentă într-un transoceanic luxos din anii 1920. Auzind estimarea lui, Sylvia chicotise.

- *Ești mult, mult sub cifra adevărată!* spusese ea.

- Tim. Sper că ați avut parte de o călătorie plăcută, tu și cu Beth. Desigur, ar fi trebuit să-mi ceri părerea înainte de... a lua copilul cu tine.

Bun, deci bătrânul încă nu îl acuza de răpire. Domnul Rathbone era un bărbat impozant, cu o voce puternică comportament sincer. Și cu inima făcută din rocă lunară autentică. Bineînțeles, își închipuia că acest joc cu Tim îi va aduce cine știe ce avantaje.

- Da, am avut o călătorie plăcută, mulțumesc, domnule Rathbone. Vă sunam oricum ca să...

Vocea lui Rathbone îi acoperi cuvintele:

- Tu și cu Beth aveți nevoie de ceva timp pentru a vă reveni după călătorie. Măine vei face ceea ce am vorbit. O vei face, desigur. Nu ai decât de câștigat!

Stânjenit, Tim se gândi că de foarte multe ori bătrânul părea să-i citească gândurile. Sau poate că el era foarte ușor de anticipat, cel puțin în privința lui Mercury Mining and Manufacturing? Poate că Rathbone avea dreptate; erau prea mulți bani la mijloc ca să mai facă mofturi. Destui cât să-i cumpere lui Beth tot ce-i dorea inimioara, acum și în viitor. Prețul era oare chiar atât de nerezonabil?

- Mă bazez pe tine, Tim, declară Rathbone. Viitorul lui Triple M este în mâinile tale. Sunt sigur că vei fi de partea noastră.

Chiar și atunci când aducea cuiva laude, cuvintele lui Rathbone sunau ca niște ordine. Din cauza asta avusese un succes atât de mare, construindu-și uriașul imperiu la mai puțin de două decenii după A Doua Expediție pe Mercur.

- Da, domnule.

- Eu sunt un om rezonabil, Tim. Vreau să colaborezi de bună voie. Așa că sunt gata să-ți explic încă o dată, de la început. Trebuie să-i punem capăt acum, înainte ca lucrurile să ia amploare. N-are rost să-ți mai spun ce se va întâmpla dacă apare cu propunerea aia. Îmi înțelegi poziția, Tim?

Tim încuviință, cu gâtul uscat.

- Nu putem lăsa mașinile alea *să-și* închipuie că li se cuvin aceleași drepturi și privilegii de care se bucură oamenii. Însă o vor face, știi asta, dacă el vine cu propunerea.

- Da, domnule.

- Ești un băiat deștept. Dar ți-ai irosit talentele.

Da, nu merita nici jumătate din lucrurile rele pe care bătrânul le-a spus pe seama lui atunci când a aflat că Sylvia s-a măritat cu un student sărac-lipit și pe deasupra mai era și însărcinată. Dar dacă își folosea șansele așa cum trebuie...

Rathbone se lăsă pe spate în scaunul pivotant, tapițat cu piele, încrucișându-și degetele. Pe peretele din spatele său, o hartă a sistemului solar înfățișa imperiul ridicat de el, cu luminițe scânteietoare împrăștiate peste tot.

- Nu am alți moștenitori, cu excepția micuței Beth.

Tim înghiți cu noduri. Dorința de a poseda și a controla ceea ce era acolo pe hartă se lupta cu o altă părțică din el, care-i șoptea să fie prudent. Rezultatul acestei lupte era, din nou, incert. Totuși, de fiecare dată, latura sa lacomă se apropia încă puțin de victorie. Mai ales aici, în această casă.

- Mă întreb dacă n-ar fi mai bine să încercăm un proces public, propuse Tim. Știi... îl supui criticii publicului... îi dai niște teste pe care nu le poate trece...

În pauza de după aceea, știu dinainte ce răspuns va primi.

- S-a mai încercat! se încruntă Rathbone prin ecran. Și a dat greș! Nu mai avem timp de manevre de domnișoară. Trebuie înlăturat.

Tim se înfioră, tulburat.

- Nu e ca și cum ai omorî un om, Tim. Stephen Byerley este un *robot*!

Rathbone scuipe cuvântul încărcat cu tot disprețul, toată ura și toată teama pe care le simțea față de roboți.

- Fii liniștit, fiule, îi spuse socrul.

În ciuda cuvintelor, tonul amenințător era acolo, clar.

- În locul tău, aș gândi așa: consecințele unui eșec sunt de departe mult mai grave decât moartea unui robot.

Acesta era celălalt factor din ecuație. Dacă refuza să facă ceea ce vroia Rathbone, atunci Rathbone i-o va lua pe Beth. Nu se va putea întoarce pe Lună sau pe stația spațială și în nici un caz nu va putea rămâne pe Pământ. Oriunde s-ar ascunde, gorilele socrului îl vor găsi. Și nu-și putea permite o viață de prospector de asteroizi, trebuind să îngrijească în același timp o fetiță de trei ani.

Vizorfonul își încetă activitatea și Tim se întoarce cu sufletul greu spre sufragerie, pentru a-și regăsi fiica.

Trebuia să recunoască faptul că socrul său avea un argument destul de bine întemeiat. În urmă cu o lună, Stephen Byerley reușise să se facă ales într-o funcție publică. Acesta era începutul sfârșitului necontestatei superiorități umane, în ciuda veneratelor trei legi. În primul rând, Primarul Byerley s-ar putea gândi că „frații” săi din spațiu, cei care trudeau în condiții îngrozitoare pe planete ostile, pentru industriași ca Howard Rathbone III, meritau niște condiții mai bune. Byerley ar putea considera chiar că „frații” fuseseră tratați ca sclavi și, folosindu-se de autoritatea postului său, ar putea începe o campanie

pentru emanciparea lor. Era grotesc, desigur, dar Tim își dădu seama că odată creat precedentul (un robot să fie considerat suficient de „uman” pentru a i se oferi un post de conducere pe care numai oamenii îl deținuseră până atunci), va fi greu să le refuzi celorlalți roboți aceleași drepturi și privilegii.

Nu avea prea multă simpatie pentru oamenii de metal. La urma urmelor, nu erau decât mașini. Nimeni nu știa asta mai bine decât el! Avusese parte de compania unui robot o lungă perioadă de timp, începând din 2009, chiar aici, în această casă.

- Ai vrut un tată, Timmy, spuse vesel Karin Garroway. Ei bine, ți l-am adus pe PAPPI.

Timmy privi fix cutia cenușie de metal, pe roți, care se proțăpise în centrul covorului din sufragerie. La început, crezuse că era vorba de un aspirator demodat, căruia i se scosese furtunul. Din lateral ieșeau patru brațe subțiri, terminate cu gheare și țepi, ca o caricatură de schelet. O turelă în formă de calotă stătea deasupra, adăpostind un obiectiv optic ce se putea mișca în toate părțile. Mai avea niște chestii pe care nu le putu recunoaște imediat.

Timmy puse degetul pe una dintre roți.

- Ai grijă de el.

Îndatoririle de mamă fiind îndeplinite, Karin își adună hârtiile, computerul portabil, și le îndeasă în servietă.

- Ce-i ăsta? Întrebă Timmy.

- PAPPI - Program de Alternativă Paternă: Prototipul I.

- Arată foarte tâmpit.

- Nu contează cum arată! îi aruncă mama sa o privire. Va face tot ceea ce face un tată adevărat. PAPPI îți poate lansa mingii de baseball, îți poate face ordine în colecția de timbre... tot felul de chestii.

- Îmi face și temele?

- Are programe care să te *pregătească* la matematică și la citire, Timmy. PAPPI are benzi cu povești pentru culcare

alese special pentru băieții de opt ani. Și, pe măsură ce crești, le vom schimba.

- Câteodată aș vrea să discut despre chestii *bărbățești*.

- Nu-mi face greutate, te rog.

Karin închise cu greutate servieta îndesată.

- Când voi avea timp, mă voi gândi la unele chestii de rafinament. Te poți gândi la asta ca la un experiment în robotică de care ne ocupăm împreună.

Karin încerca mereu să-l atragă cu ceea ce făcea ea la U.S. Robots and Mechanical Men, Inc. Puse servieta pe sofa, îngenunche în fața fiului său pentru a-l privi drept în ochi și îl prinse de umeri. Figura ei avea acum trăsături blânde, plăcute; Timmy le observa mai ales atunci când mama sa privea pisicuțele și fluturii. Îi susținu privirea, bosumflat.

- Știu că viața asta ți se pare grea.

- Am putea face și noi ca ceilalți oameni, rosti el amărât.

- Eu nu aș putea. Credeam că ai înțeles. Uite ce e, îmi spui mereu că-ți dorești un tată...

- Unul adevărat. Nu un robot tâmpit. Figura ei se întunecă:

- Ți-am mai explicat că în viața noastră nu există timp pentru un bărbat.

Timmy nu știa nimic despre tatăl său adevărat. Karin îi povestise odată despre un loc în care se vindea spermă pentru femei care-și doreau copii fără alte belele. Dar Timmy le spunea tuturor că tatăl său murise; era mai ușor de explicat. Poate că lui Karin nu-i plăceau prea mult bărbații; nu venise niciodată cu vreun bărbat acasă, spre deosebire de mama lui Joey, care avea o mulțime de prieteni. Uneori, Timmy se întreba dacă mama sa îl va plăcea, după ce va crește mare.

- Timmy?

- Bine, acceptă el fără chef. Dar mi-ai promis că astăzi mergem la grădina zoologică. Ea își mușcă buza de jos:

- Știu că este duminică, dar proiectul este atât de urgent! ... El dădu din cap, fără să accepte scuza:

- Astăzi e o zi specială. Este...

- Te poți juca cu PAPPI în grădină. Nu vrei? PAPPI este ușor de folosit, am avut eu grijă de asta. El privi dincolo de ea, la robot:

- Cum să te joci cu un robot ca ăsta?

- Te descurci tu!

Îl sărută pe obraz, prea rapid pentru ca el să. se mai poată feri.

- Acum trebuie să plec. Aeromobilul laboratorului mă așteaptă. Promit să nu stau mult.

După plecarea ei, Timmy privi o vreme la Trei-D, însă Karin îl programase să-i redea numai filme istorice despre explorarea sistemului solar și programe educaționale despre astronomie. Renunță la Trei-D și se așază pe vine, lângă robot. Se holbă în ochiul optic al acestuia.

- Ai o privire tâmpită, îl apostrofă el. Ai și un *nume* tâmpit. O pasăre ciripi afară, în copacul cel mare din grădină, însă înăuntru, în casă, era foarte liniște. Timmy se simți deodată singur, ceea ce era destul de ciudat. Acum, după ce se făcuse mai mare, Karin îl lăsa adesea singur când trebuia să lucreze peste program sau să plece în week-end. Motivul nemulțumirii lui nu era prea greu de ghicit. Venise Ziua Tatălui. Grupa de Tineri Cercetași din care făceau parte Timmy și Joey dădeau o petrecere în Parcul Central, o petrecere la care erau invitați doar băieții împreună cu tații lor. Toți prietenii lui Timmy aveau tați, chiar dacă nu erau cei naturali. Joey va merge cu unul dintre prietenii mamei sale.

Timmy știuse că n-avea rost să-i spună lui Karin despre asta. Ea nu avea încredere în activitățile la care participau doar bărbaii. Probabil că s-ar fi gândit să meargă ea cu el la petrecere. Mai bine că a rămas acasă, cu un robot, decât să fie pus într-o astfel de situație.

Se încruntă în direcția robotului. Nu prea avea ce face... poate că ar fi bine să-l pornească. Butonul era plasat la îndemână, aproape de partea de sus. Imediat se aprinse o luminiță roșie, pe calota superioară, care se roti pentru a aținti obiectivul optic asupra lui Timmy.

- Bună ziua, se auzi vocea metalică și impersonală. Eu sunt PAPPI, Tatăl Alternativ. Sunt un prototip experimental.

Surprins, Timmy se așează cu picioarele încrucișate în fața mașinii și o privi cu atenție. Bineînțeles, mai văzuse roboți, la laboratorul unde lucra Karin. Dar știa că o mulțime de oameni nu aveau încredere în ei, și nu le permiteau accesul în New York. Cei pe care-i construia mama sa erau mașini uriașe, care trebuiau trimise în spațiu, acolo unde nu puteau înfricoșa pe nimeni.

- Bună, îl salută Timmy cu prudență. Ce știi să faci?

- Îți pot spune o poveste cu animale. Te pot ajuta să-ți faci ordine în colecția de timbre. Pot construi aeromodele. Cunosc statistica din ultimii cincizeci de ani la baseball și la baschet. Îți pot spune cine a înscris cele mai multe puncte, cine a fost Most Valuable Player, cine...

Timmy era uimit. Probabil Karin îl înțelegea mai bine decât se înțelegea el însuși.

- Mă poți ajuta să fac un foc în grădina din spate ca să prăjesc niște cârnați?

- După părerea mea, Karin nu ar fi de acord să te joci cu focul.

Entuziasmul lui Timmy se topi:

- Aha, deci nu ești decât o doică!

- Ești prea mare pentru a avea nevoie de doică, Timmy. Eu sunt PAPPI, iar Tații Alternativi nu...

- Nu ești tatăl meu, izbucni Timmy.

- Ce-ar fi să mergem în grădină să jucăm baseball? sugeră robotul.

- Bine.

Timmy își băgă mâinile în buzunare și ieși afară. În curând descoperi că PAPPI era foarte bun la lansat mingii. Brațele lungi de metal prindeau perfect mingea, se arcuiau pe spate, într-o mișcare cât mai economică, și o eliberau la momentul potrivit, exact cât să ajungă până la bâta lui Timmy, ca să o lovească. „PAPPI îi dădea sfaturi și despre cum trebuia ținută bâta, dar nu striga niciodată la el când

dădea pe lângă și știa să piardă, nu se supăra ca Joey atunci când Timmy înscria un punct.

După o oră de joacă, Timmy îi propuse:

- Hei! Vrei să ne urcăm în copac?

- Nu sunt echipat pentru a urca în copaci, răspuse PAPPI. Însă mă voi uita la tine. Și voi putea identifica obiectele pe care le întâlnești.

Timm aruncă bâta și se cățăără pe trunchiul bătrânului arțar de lângă zid. PAPPI se deplasă ca să ajungă chiar sub el. „Capul” ‘ se rotea astfel încât obiectivul optic să urmărească mereu urcarea lui Timmy.

Trunchiul copacului se bifurca la jumătate. Aici încercaseră pe vremuri Timmy și cu Joey să ridice un fort. Apoi vremea a devenit prea toridă pentru lucrări de dulgherie și abandonaseră proiectul. Dar era un loc unde puteai sta foarte bine să te odihnești, unde puteai privi orizontul neregulat al orașului, dincolo de East River. Frunzele de deasupra parcă lichefiau lumina soarelui, creând diverse figuri, și îi umbreau brațele goale. Foșnetul lor era ca un limbaj secret, destinat doar urechilor lui Timmy.

Acesta se sui pe o placă de lemn, special pusă acolo ca să facă umbră.

- Arăți ciudat de aici, de sus.

- Ai remarcat cuibul abandonat? În partea dreaptă? Timmy privi printre frunze. Da, o grămăjoară de rămurele și noroi pentru lipit, pe o creangă, aproape de trunchi.

- Sunt și pene înăuntru.

Timmy se prinse de creangă cu o mână, în cealaltă ținând grămăjoara de noroi și rămurele, pe care erau lipite câteva pene albe. Obiectivul optic al lui PAPPI se înălță pe o tijă subțire, vreo treizeci de centimetri, apoi se retrase.

- Foarte frumoase. Dar privește petele de alb de pe trunchiul copacului, 6 formă de fungus, din specia numită Mycota. Sporii au fost aduși aici din întâmplare de o pasăre, probabil de *Passer domesticus*, ale cărei pene le ții tu în mână.

- Ce tot spui?
- O vrabie de casă.
- Acum am înțeles!
- Au fost identificate mii de specii de ciuperci, organisme asemănătoare plantelor, saprofite și parazite. Însă probabil că mai există încă o sută de mii. Printre acestea se află ciupercile, mușci, drojdia...

Timmy se încruntă. Obiectul ăsta începea să sune ca o profesoară de la școală.

- Îți pot povesti și despre licheni, dacă dorești.
- Nu prea doresc! protestă Timmy.
- Bine. Vrei să ne jucăm de-a calul?
- Cum?
- Te poți sui pe mine. Sunt foarte robust.

Așa că Timmy se plimbă prin grădină așezat în vârful lui PAPPI, sprijinindu-se de două brațe lungi de metal, strigând „Diii!” și „Hoo!” până când răguși. Aproape că uită de PAPPI, își închipuia că se află pe un armăsar cu coama în vânt, pe Hipodromul de Vest, ca în programele de la Trei-D. Karin se încrunta mereu, ori de câte ori îl prindea uitându-se la ele.

Când cerul se întunecă și Karin sosi acasă, Timmy își dădu seama că descoperise un prieten adevărat, unul cu care nu te plictiseai niciodată, nu-ți puneă întrebări idioate, nu te certa...

Însă nu se putea compara cu un tată adevărat.

Cu ajutorul lui PAPPI, Timmy obținu în acel an rezultate mai bune la școală. PAPPI era programat să și învețe, cot la cot cu Timmy, astfel că învățarea era ceva ca o întrecere – la care de obicei câștiga PAPPI. Însă întrucât robotul nu se lăuda niciodată cu succesele lui, Timmy nu se supăra. Și cu patru brațe mecanice, robotul era un adevărat vrăjitor: construia cosmonave de jucărie, dădea cărțile, jongla cu mingiile.

Din când în când Karin venea acasă cu programe noi. Timmy privea curios atunci când Karin scotea „capul” robotului, introducând programele. Câteodată îi dădea chiar

el sculele pentru a umbla la creierul pozitronic. După aceea, PAPPI era capabil să facă mai multe lucruri: cânta la chitară, spunea bancuri și făcea desene caraghioase.

Rareori aducea Karin pe cineva în casă, nici măcar oameni de la U.S. Robots. Însă o dată veni însoțită de o femeie de la laborator.

- Nu seamănă deloc cu un bărbat mecanic, se plânse Timmy.

Se așează în genunchi, împreună cu această doamnă cu înfățișare aspră, privindu-l pe PAPPI. Acesta alunecă spre ei și frână brusc, zgâriind podeaua lustruită.

- Nu are nevoie, răspunse colega lui Karin. Forma trebuie să se adapteze funcției.

- Măcar să fi avut picioare, nu roți, rosti băiatul plimbând degetul deasupra unei zgârieturi de pe parchet.

- Acesta trebuia să fie un robot utilitar. Mama ta i-a modificat doar creierul, nu și corpul.

Karin îi spusese că dr. Calvin nu *construia* roboții la fel ca ea; dr. Calvin era un robo-psiholog (oare ce însemna asta?). Karin plecase în bucătărie, manifestând o neobișnuită aptitudine pentru gospodărie, punând vasele în automatul pentru spălat.

Timmy se încruntă:

- PAPPI crede că este mai mult decât un robot!

- Dar tu nu crezi.

- De unde să știu eu?

Dr. Calvin nu răspunse. Avea cam aceeași vârstă ca și mama sa, aprecie Timmy. Nici una nu-și dădea cu ruj de buze, nici una nu zâmbea ca mama lui Joey.

Karin reveni agitată în sufragerie, cu o tavă de pateuri cumpărate de la magazin.

- Vrea cineva desert?

- Cred că pentru azi Timmy a mâncat suficient zahăr, anunță PAPPI. Am ținut o evidență precisă, de când s-a sculat a consumat...

- Mai taci din gură! îl admonestă puștiul.

- Hei, spuse Karin, dacă crezi...

- În curând s-ar putea să ai necazuri cu el, declară îngrijorată dr. Calvin.

Pentru, o clipă, Timmy avu impresia că despre el era vorba. Dar ochii ei erau ațintiți asupra robotului.

- Sunt foarte atenta, Susan, spuse Karin. Iar Timmy știe că nu trebuie să scoată robotul afară.

- Nici prietenilor nu le pot povesti despre PAPPI, mormăi Timmy. Când vine Joey ca să ne jucăm, trebuie să-l bag pe PAPPI în dulap. Joey este cel mai bun prieten al meu!

- Mă bucur pentru tine, Timmy, glăsuie dr. Calvin. Însă eu nu mă refer decât la sentimentul anti-robot. Deși, pentru munca noastră amenințarea o constituie nu atât sentimentul anti-robot, cât lipsa de fonduri.

- Și atunci? Întrebă Karin.

- Nu cred ca ne dăm seama de ce vor fi în stare aceste creiere pozitronice, în viitor.

- Eu nu sunt *chiar* atât de bună, Susan, râse Karin. Nu atât de bună ca tine!

După aceea, discuția devie de la subiectul roboților.

Apoi, într-o zi, pe când erau în clasa a opta, mama lui Joey se căsătorie din nou. Noul tată îl duse pe Joey într-o călătorie pe Lună.

- De ce nu putem merge pe Lună, Karin? Întrebă Timmy. Karin tocmai se concentra asupra unui aparat pe care îl adusese de la birou.

- Hmm?

Îl privi pe deasupra ochelarilor. De curând, începuse să poarte ochelari.

- Vreau să merg pe Lună. Să văd craterele.

- Nu avem destui bani.

- Am economisit eu bani!

- Nu am timp acum. Lucrurile sunt foarte presante la U.S. Robots. Susan și cu mine s-ar putea să primim în cele din urmă fiecare câte un birou!

- Dacă aș fi avut un tată..., începu morocănos Timmy. Karin puse deoparte însemnările și îl privi.

- Îmi pare rău că încă mai simți lipsa unui tată, Timmy. Am sperat că PAPPI îi va ține locul.

- Se pare că n-am nici tată, *nici* mamă!

Sub presiunile lui Karin, în următorul an Timmy începu cursurile de fizică, remarcând în foarte scurt timp că nu putea să le sufere. Începu să practice sporturile, crescuse zece centimetri și descoperi fetele - mai ales una frumoasă de tot, cu părul negru și sâni mari. PAPPI îi explică ce trebuie să facă pentru a depăși efervescența hormonală și stângăcia. Karin își făcuse mai demult datoria, explicându-i lui Timmy cum era cu păsările, albinele și alte elemente din natura vie, lăsându-l însă cu un sentiment puternic de plictiseală și nedumerire. Dar PAPPI îi explică despre Romeo și Julieta; dacă era sau nu bine să săruți fata încă de la prima întâlnire; și ce trebuie spus după aceea celorlalți băieți.

Într-o tentativă de a-i trezi interesul pentru știință, Karin îi cumpără un telescop - trusă întreagă. PAPPI îl ajută la montare. Robotul cunoștea numele tuturor stelelor și constelațiilor zărite prin obiectivul telescopului și îl învăța să descopere unele dintre stațiile orbitale. Karin se prefăcea că nu observă atunci când întârziu mult după ora de culcare.

Timmy intră în echipa de înot a școlii. PAPPI îl asculta lăudându-se și îl îmbărbăta atunci când pierdea. Timmy își schimbă numele în Tim. Spre deosebire de Karin, robotul reuși să nu facă nici o greșală, apelându-l mereu cu noul nume. Una peste alta, au fost vremuri frumoase.

Însă Joe probabil că avea discuții cu tatăl său, ca de la bărbat la bărbat.

*

Tim porni din nou vizorfonul și ceru o audiență la primarul Stephen Byerley.

Apoi încercă să-și scoată din minte toată această frământare.

Uitase că locuința lui Karin era atât de mică. Trecu metodic din cameră în cameră, făcându-și liste cu ce să arunce și ce să împacheteze. Nu erau prea multe de păstrat. Locuințele dintr-o stație spațială erau mici, însă dincolo de zidurile de protecție exista sentimentul nemărginirii. Casa aceasta era o cutie, o căsuță de buzunar, aruncată aici de niște edili lacomi, care tăiaseră pământul din jurul New-York-ului în parcele din ce în ce mai mici. Karin îi explicase odată că nu se puteau muta de acolo, ea trebuia să fie aproape de U.S. Robots. În vremea aceea, Joe se mutase împreună cu părinții într-o casă mare, în Long Island, unde putea amenaja o piscină și un teren de tenis. Și puteau ține câini. Tim își aminti cât de mult urâse U.S. Robots atunci când auzise de câini.

Beth avea dreptul la o viață mai bună. Măine se va întâlni cu omul pe care Rathbone dorea să-l vadă ucis.

Arma primită de la bodyguardii socrului său (foști boxeri) îi atârna greu în buzunar. Ceva cu care să facă praf creierul acela pozitronic și obscen, spusese Rathbone. Fugise cu el în buzunar. Probabil știa, chiar de atunci, că nu putea scăpa chiar atât de ușor.

Din cine știe ce motiv, se gândea la Byerley ca la un om. Trebuia să se controleze. La urma urmei, nu era vorba decât de un robot. Un simplu robot. La anchetă, totul va fi clar: un simplu robot. Publicul își va da seama că fusese tras pe sfoară. „Asasinul”, dacă va fi prins, va fi după aceea eliberat în postură de erou. Însă desigur, Rathbone va avea grijă ca Tim să nu fie prins.

În schimb, va avea șansa să capete ceea ce își dorea cu disperare, adică o mare parte din acțiuni la Mercury Mining and Manufacturing.

Însă exista posibilitatea ca Byerley să nu stabilească nici o audiență. Secretara lui își exprimase îndoiala că primarul va găsi ceva timp liber în orarul său foarte încărcat, și asta numai pentru motivele vagi invocate de Tim. Dacă nu se putea face nimic, nu era el de vină. „*N-am putut ajunge în preajma lui,*” îi va spune lui Rathbone. „*Nu e vina mea!*”

Acum se decidea viitorul său și al lui Beth. Ori va avea bani cât să-și permită să fie și mamă și tată în același timp, ori vor fugi de Rathbone pentru tot restul vieții lor.

- Trebuie să te gândești la viața ta. Trebuie să-ți faci planuri de viitor, îl anunțase Karin prin jurul anului '18. Ce carieră te-ar interesa să urmezi?

Tim se lăsase pe spate în scaun, punându-și picioarele pe masă. Era prost dispus și se simțea cam agresiv.

- Nu știu. Ceva care să-mi aducă bani. Probabil că sportul.

- Sport? se încruntase Karin. Cum crezi că vei putea trăi de pe urma sportului?

Înotul îl dezvoltase armonios, avea mușchi frumoși și succes la fete. Fete pătimăse, pline de energie.

- Universitatea din Hawaii are un program nemaipomenit...

- Mi-ar plăcea să te văd ocupându-te de robotică, declarase Karin. Coloniile spațiale au mare nevoie de oameni ca tine.

- Haide, Karin.

- Îmi permit să intervin, spusese PAPPI. Un colegiu bun de arte liberale i-ar permite lui Tim amânarea cu cel puțin un an a unei decizii cruciale, fără consecințe negative.

- Te împotrivești roboticii?

Karin își rodea o unghie. Pentru prima oară, Tim observă cât de multe fire albe îi răsăriseră. Ea nu-și colora niciodată părul, așa cum făcea mama lui Joe.

- Nu. Sugerez însă că mai întâi ar trebui să-și desăvârșească educația.

Karin se gândise puțin, apoi spusese:

- N-am intenția să plătesc pentru un colegiu aflat de cealaltă parte a planetei.

- Nu este foarte corect din partea ta, Karin, o avertizase robotul.

- Nu-mi pot permite să suport cheltuielile, dacă merge în alt stat! Ce, crezi că sunt bogată? Iar Timmy nu prea are șanse să obțină bursă.

- S-ar putea obține o asistență financiară...

- Timmy este tot ce am. Am să-i duc dorul!

- Și eu îl iubesc.

Karin ciuli deodată urechile, încetând să se mai agite:

- Ce-ai spus?

- Că absența lui o voi simți și eu, reformulase robotul cu ceva mai multă prudență.

Karin îl privise vreme îndelungată, înainte să spună ceva.

- Ce alte *sentimente* mai ai, PAPPI?

Robotul păru să șovăie cu răspunsul, ceea ce nu era deloc normal:

- La ce te așteptai, Karin? La câte subprograme Calvin/Minsky mi-ați implementat de-a lungul anilor!...

- Dar în laborator nu s-a dovedit niciodată. Susan spune...

- Despre ce tot vorbiți? îi întrerupsese Tim.

- Conștiință pozitronică, șoptise Karin. Mă întreb dacă nu cumva PAPPI...

- Păi *bineînțele*s că PAPPI este viu! Însă aveam impresia că aici se discută despre viitorul meu, nu? izbucnise Tim.

Karin privea absentă, dusă pe gânduri, departe de tot.

- Va trebui să te duc înapoi la laborator, PAPPI. Dacă este adevărat, Susan va dori să te supună testelor Turing.

Tim își privea mama. Mereu se scufunda în munca ei, chiar și în momentele cele mai delicate.

- Uite ce e, eu trebuie să iau o decizie importantă.

- Până acum, în experiențele de laborator n-am sesizat niciodată apariția conștiinței de sine, continuase gânditoare Karin. Ca o extensie a inteligenței pozitronice evaluate. După părerea mea, factorul important l-a constituit experiența trăită alături de oameni, într-o familie adevărată. Însă va trebui să discut și cu Susan. Avem nevoie de o analiză mai aprofundată.

- Nu vreau să mă întorc la laborator..., începu robotul.

- Nu cred că ai de ales, PAPPI. E un moment crucial. Vreau să spun...

- Gata, toată lumea urechile la mine! se revoltase Tim. De acum încolo am să iau singur deciziile. Am să merg la școală dacă și când – și unde – îmi place mie!

Karin îl privise de parcă uitase de prezența lui.

- Desigur, Timmy. Dar problema asta e urgentă, nu-ți dai seama?

Încă o dată, gândise el furios, trecuse pe locul doi ca importanță, în urma unui robot.

Universitatea Luna oferea sprijin financiar, în schimbul participării la cercetările atletice în condiții de gravitație scăzută sau imponderabilitate. Întrucât așa nu mai depindea de banii lui Karin, Tim o alese. Karin nu venise să îl vadă, când s-a îmbarcat în navetă. Nu mai avea răbdare, trebuia neapărat să meargă la laborator cu PAPPI, gândise el nemulțumit.

În vacanțele universitare a lucrat ca asistentul unui geolog lunar, care avea nevoie de cineva să îi țină evidența rocilor. Întrucât ocupația asta nu diferea prea mult de colecționarea de timbre, lui Tim îi făcu plăcere.

Alți băieți primeau vizite de la părinții lor, din când în când. Bărbați și femei, toți bine îmbrăcați, care discutau cu lejeritate despre teatrul interactiv, despre politica planetară și despre conservarea valorilor umane într-o lume din ce în ce mai mecanizată. Faptul că oamenii se avântaseră în spațiu, iar pentru asta aveau nevoie permanent de ajutorul roboților, nu însemna că trebuie să renunțe la virtuțile tradiționale ale vieții simple – familia și munca fizică. Așa spuneau noii lui prieteni. Genul de muncă pe care o desfășura mama lui la U.S. Robots era periculos. „Oameni Mecanici”! Oare ea nu-și dădea seama că nu era înțelept să lași roboții să devină prea deștepți? Roboții erau concepuți ca servitori, nu ca parteneri ai oamenilor. Dacă oamenii nu erau atenți, într-o zi vor avea probleme mari cu roboții. Tim simțea cum se depărtează din ce în ce mai mult de Karin și nu o invită niciodată să îi facă vizite.

Dintre noii prieteni, cea mai importantă pentru el era Sylvia Rathbone, fiica unui antreprenor de modă veche. Fiica se deosebea de tată tot așa cum se deosebea el de maică-sa. Sylvia simboliza tot ceea ce simțea el că îi fusese refuzat în viață – bani, o familie mare compusă din mătuși, unchi și veri, un tată care o răsfăța exagerat de mult. Era o fată minunată, veselă, delicată și sprințară ca argintul viu. Spre marea sa uimire, și totodată satisfacție, fata se îndrăgostise de el.

S-au căsătorit fără prea mare ceremonie, în primăvara lui '27, într-o capelă săpată în vastele caverne subterane ale Lunii. Aveau de gând să păstreze secretul până când el va absolvi geologia. Ea dusesese muncă de lămurire cu tatăl, ca să accepte căsătoria ei cu un student sărac. Însă în anul următor s-a născut Beth. Au trimis vești către ambii părinți și au așteptat cu mare nerăbdare.

Karin aproape că a uitat să răspundă; a menționat totuși ceva în post-scriptum-ul fax-ului pe care îl trimitea lunar.

Avocatul domnului Rathbone le-a adus la cunoștință că Sylvia era scoasă din testament, până când va divorța de soțul ei, deloc adecvat pretențiilor familiei.

Tim a descoperit că era greu să întreții o familie din veniturile unui student. Dar s-au descurcat. Seara se întorcea acasă la soție și copil, în apartamentele familiștilor din colonia lunară. Sylvia avea o micuță grădină hidroponică unde creștea roșii și porumb cu care să completeze hrana zilnică, și crizanteme, pentru o stare sufletească frumoasă. Pentru prima oară în viață era fericit, hotărât să-i dea fetei viața de familie normală de care el nu avusese parte. Dar a descoperit că pentru asta era nevoie de bani și fericirea s-a estompat puțin câte puțin.

Un an mai târziu era plecat de pe Lună pentru a câștiga niște bani în plus, într-o expediție de cercetare, însoțit de prietenul său geolog. Un meteorit a scăpat nedetectat, perforând protecția coloniei din sectorul său. Atmosfera s-a scurs rapid. Sas-uri automate s-au închis, împiedicând scurgerea și din alte sectoare învecinate, dar echipa de

salvare formată din roboți a sosit prea târziu pentru a o mai putea salva pe Sylvia. Copilul se afla într-o creșă dintr-un sector neafectat.

Nota de plată pentru cremațiunea rămășițelor Sylviei a sosit exact în momentul în care ieșise din starea de prostrare; acum începea să jelească. Nota i-a fost adusă de un robot al coloniei.

Roata vieții făcuse o tură completă. El, un copil fără tată, crescut de mamă, trebuia să joace rolul tatălui pentru un copil fără mamă. Pe deasupra, vântul îi juca prin buzunare. O desperare neagră, mocirloasă, pusese stăpânire pe el.

S-au întâmplat două lucruri.

În această desperare a venit Howard Rathbone III, care își dorea atât de mult nepoata încât era dispus să trateze cu tatăl.

Iar dr. Susan Calvin i-a trimis un fax prin care îl anunța de moartea suddenă a lui Karin, în urma unei scurte suferințe. Karin îi lăsase micuța casă din New York, unde crescuse. Nu se simțise niciodată apropiat față de Karin, însă acum îi venea greu să accepte că dispăruse pentru totdeauna din viața lui.

N-a vrut să accepte propunerea lui Rathbone, oricât de tentantă ar fi fost din punct de vedere financiar. Însă a descoperit că îi va fi greu să o țină pe Beth departe de bunicul ei.

Se părea că nu mai avea de făcut decât un singur lucru. Fugi cu copilul, urcându-se în prima navetă ce mergea spre Pământ.

Tim cotrobăi prin nimicurile adunate de-a lungul copilăriei. Nu erau prea multe lucruri de valoare prin casă, nimic nu merita costul exorbitant al aducerii în colonie. Karin nu ținuse foarte mult la propria casă. Făcu un pachet cu cărțile de Cercetaș la care ținuse când era mic, colecția de timbre și telescopul la a cărui montare primise ajutorul lui PAPPI.

Duse cutia în hol și o puse lângă perete. Privirea îi fu atrasă de ceva pe podeaua de lemn, niște linii lungi, vagi, acoperite de praf. Zgârieturi. Îi veniră deodată în minte imagini cu rotilele lui PAPPI alunecând pe podeaua lustruită, oprindu-se cu o frână lungă în fața ușii principale. De acolo, robotul se întorcea cu corespondența de dimineață. Imaginile prindeau viață, le văzu ca atunci, ziarele, reclamele de prost gust, cererile de contribuție bănească în ajutorul cauzelor nobile (își aduse aminte cum se înfuria Karin de fiecare dată când primea astfel de cereri din partea grupărilor anti-robot), și tot felul de alte prostii. Sortarea corespondenței era una dintre sarcinile zilnice ale lui PAPPI. *Ca să nu fac apoplexie!* spusese Karin.

Se aplecă, privind zgârieturile. Podeaua părea să fi fost refinisată destul de recent. Vechile porțiuni stricate dispăruseră. După ce fiul neastâmpărat plecase de acasă, Karin reparase stricăciunile. Însă dungile lăsate de roțile robotului erau încă vizibile. Fuseseră făcute după refinisarea podelei. Tim se ridică încet în picioare, tulburat de o idee care prindea contururi din ce în ce mai clare în mintea sa.

Nu se simțea bine aici, nemulțumit că urmele copilăriei sale fuseseră șterse. Se îndreptă spre vizorfon, decis să-l sune pe unul dintre agenții imobiliari a cărui carte de vizită o găsisese plasată sub ușă. Era timpul să se rupă de trecut.

Până să apese o tastă, sună telefonul, făcându-l să tresară. Șovăi înainte să răspundă. Să fie din nou Rathbone? Încrunțat, apăsă butonul de recepție.

Pe ecran apăru figura unui bărbat chipeș, între două vârste.

- Tim Garroway?

Bărbatul avea o voce plăcută, armonios modulată.

- Mă numesc Stephen Byerley.

Lui Tim i se împotmoliră cuvintele în gură:

- Domnule primar... eu... sunt încântat să fac cunoștință...

- Secretara mi-a transmis mesajul dumneavoastră. Aș dori foarte mult să discutăm, însă programul meu pentru mâine este foarte încărcat.

Inima lui Tim începu să bată năvalnic. Deci, asta era, scăpase de responsabilitate. Se simți cuprins de un puternic sentiment de ușurare.

- Nici o problemă, domnule primar! Absolut nici o problemă! Nu era foarte important... Adică, poate să aștepte. Byerley zâmbi:

- Cred că avem prieteni comuni, Tim. Pot să-ți spun Tim?

- Sigur.

Era impresionat de naturalețea și căldura emanată de acest bărbat. Oare cum de acceptase ideea de a-l elimina?

- Înțeleg că mama ta a fost colegă cu dr. Susan Calvin, una dintre cele mai dragi prietene ale mele.

Tim se simți parcă prins într-o plasă grea și rece. Bineînțeles. Era de așteptat.

- Da? gâfâi el cu greutate. Da, cred că da. La urma urmelor, Byerley era robot.

Undeva pe la marginea conștiinței, sesiză că Beth îl trăgea de mânecă. Își trase fiica aproape de el, înconjurând-o cu un braț. Era nebun dacă își închipuia că putea păcăli soarta chiar atât de ușor. Punea stăpânire pe el ca un animal primitiv, stingând focul care spera să-i fi apărat pe Beth și pe el împotriva întunericului.

- Programul meu este încărcat mâine, spuse Byerley. Dar îmi fac timp pentru o alergare în Central Park. Alergi, Tim? Am auzit că ești un atlet bun. Dacă vrei să ne întâlnim mâine dimineață la ora șase... sper că nu este prea devreme pentru tine. Eu mă scol devreme. Am putea discuta atunci.

Te scoli devreme! gândi Tim. Pun pariu că nu dormi deloc.

Nu avea de ales. Ori viața - dacă se putea numi așa - lui Stephen Byerley, ori viața sa. Byerley își semnase singur condamnarea la moarte.

- Bineînțeles, domnule primar, acceptă el.

- Spune-mi Steve.

Tim nu răspunse, încuviință doar din cap, și Byerley întrerupse legătura. Se întoarse să plece și arma cu care trebuia să elimine robotul îl lovi în șold.

Îl se strânsese stomacul din cauza tensiunii, și simțea cum undeva, în spatele craniului, îi dădea târcoale o durere de cap. Va face ceea ce trebuia să facă, de dragul lui Beth. Până atunci însă, nu se va mai gândi la asta. Va continua să-și împacheteze lucrurile necesare.

Fetița îl chemă, arătând o ușă în tavan:

- Aia, tata?

Avea o urmă de praf pe obraz și îl urmărea peste tot, cu mersul ei împleticit.

- Nimic, scumpo. E doar un pod pentru lucruri vechi.

Spunând aceasta, i se aprinse o luminiță. Bineînțeles. Acolo trebuia să fie.

- Văd! pronunță Beth pe un ton poruncitor.

Se grăbi să-i facă fetei pe plac și își luă gândul de la ceea ce avea să facă a doua zi. Atinse un buton disimulat în perete. Trapa podului se deschise și o scară de lemn coborî până la ei. Puse un picior pe o treaptă, dar fetița îl prinse imediat de picioare, vociferând puternic, de parcă tatăl ei avea să dispară pentru totdeauna. O ridică în brațe și începu urcarea. Trebuia să depună efort, se dezobișnuise de atracția gravitațională a Pământului. Beth îl încuraja de parcă era un cal... sau un robot, gândi el imediat după aceea.

Era răcoare și destul de întuneric. Mirosea a haine umede și a cărți vechi. Păianjenii își țesuseră peste tot pânzele cenușii, mai ales peste cărți și stâlpii de susținere. Se mișca prudent, atent ca Beth să nu atingă cu fața vreuna dintre pânze.

Ea îl văzu prima, arătând cu degetul dolofan spre un colț întunecat.

- Uite, tata! Bebe!

Robotul stătea sub o grindă a acoperișului, orb, surd și mut. Era foarte puțin acoperit de praf. Chiar și după atâția

ani, îi era greu să îl privească fără emoție. Amintirea jocurilor de baseball din grădină, proiectele științifice, colecțiile de timbre, discuțiile secrete despre fete și sex, toate îl năpădiră dintr-o dată. Copilăria sa era păstrată în acest pod și nu trebuia decât o privire pentru a aduce totul înapoi în memorie. Amintirile îl copleșeau, dureros de vii. Avea din nou opt ani și era Ziua Tatălui.

Ce căuta robotul aici? Karin îl dusesese înapoi la laborator.

Era o mare realizare a ei... încununarea unei cariere științifice glorioase...

De fapt, nu putea ști sigur dacă îl dusesese cu adevărat înapoi la laborator. Urmele recente ale rotilor pe podeaua de lemn spuneau altceva. Dar de ce îl pusese aici... chiar înainte de a muri?

- Joc! anunță fetița.

Și îi coborî din brațe.

Praful se ridică în jurul ei și strănută. Tim se aplecă, ajutând-o să meargă cât mai stabil pe podeaua nefinisată a podului. Fetița chicotea, mulțumită de descoperirea făcută. El se simți din nou asaltat de sentimente de dragoste și neajutorare. Cum putea fi el tată și mamă pentru acest mic Cristofor Columb, atât de curios să cerceteze fiecare nouă lume întâlnită? Cum o putea proteja de urâtenia unei lumi în care roboții ajungeau primari... și oameni ca Rathbone puneau la cale uciderea lor?

Mâinile durdulii ale fetiței mângâiau robotul. Problema robotului puse din nou stăpânire pe el. Karin nu-l dusesese pe PAPPI la laborator din cauză că ținea la el... asta era singura explicație plauzibilă.

Era pe cale să o ridice pe Beth și să plece cu ea, când luminița roșie începu să clipească.

- Bună, spuse o voce slabă dar bine cunoscută. Eu sunt PAPPI, Tatăl Alternativ. Vrei să ne jucăm?

Fetița părea gata-gata să plângă.

Nimic de mirare. Era normal ca sursa de alimentare a robotului să fie încă operațională. Tim se aplecă și își puse brațele în jurul fetiței. În acest pod, pentru prima oară în

viață, începea să înțeleagă ceea ce simțise Karin. Fiind pe moarte, ascunsese robotul aici; nu dorise ca PAPPI să se întoarcă la laborator, sau să cadă în mâna celor anti-robot. Ce dovedea asta?

Valul trecutului îl luă pe sus, aproape înecându-l. Era din nou un băiețel, de Ziua Tatălui.

Poate că dacă mama sa ținuse la robot, ținuse și la el.

Îi lipsisera oare chiar atât de multe lucruri în viață? Dragostea era imposibil de definit, însă includea cooperarea, participarea la muncă și joacă, grija... O familie nu era decât un grup de persoane care țineau una la alta. Dacă una dintre ele era robot, asta nu avea importanță.

- Bună, PAPPI, gânguri Beth nesigură. Ce ești tu?

I-ar fi putut oferi lui Beth tot atât cât îi oferise Karin lui? Își va da toată silința, dar ceea ce vroia el pentru fata lui nu se putea fundamenta pe violență sau ură. Binele nu putea răsări din rău; PAPPI îl învățase asta. Măine dimineață nu se va putea întâlni cu Stephen Byerley.

Asta însemna că Rathbone va porni iar pe urmele lor. Nu se va putea întoarce pe Lună și nu va putea rămâne pe Pământ. Viața era grea pentru un geolog care făcea prospecțiuni pe asteroizi, dar altă șansă nu exista pentru a-și forma o familie - tată, fiică și robot.

- Scumpo, spuse el, acesta este bunicul tău, PAPPI.

de Frederik Pohl

ÎN ZILELE ACELEA DE DEMULT – a trecut o jumătate de secol! – eram nu numai tineri, ci și aproape săraci. De asemenea, eram cam slăbănogi, deși n-ai crede dacă te uiți la noi acum. Am o poză făcută prin 1939. Am scos-o de la naftalină ca s-o dau celor de la editură care se ocupă de relațiile cu publicul și am privit-o îndelung înainte s-o bag în plic. Nu arătam cine știe ce, eram doisprezece flăcăi, zâmbeam cu toții la aparatul de fotografiat, cu figuri netede și fără speranță. Dacă ai fi fost pus să ghicești, ai fi zis că eram niște puști de la Western Union, în ziua noastră liberă (îți amintești de Western Union?). Sau poate membrii cei mai în vârstă ai unui cenaclu la un liceu numai pentru băieți. Sigur, n-ai fi ghicit. Noi eram de fapt un club pasionat de science-fiction și ne spuneam Viitorologi.

Fotografia aia veche nu mințea. Numai că nu spunea întregul adevăr. Aparatul de fotografiat nu avea cum să redea lucrurile care ne țineau împreună, pentru că acestea se aflau în capetele noastre. În primul rând, eram destul de isteți – o știam foarte bine și *vroiam* ca toți să afle. În al doilea rând, eram stăpâniți de pasiunea literaturii științifico-fantastice – în zilele alea îi spuneam stf, dar asta este o altă poveste. Noi ziceam că stf este foarte atrăgătoare (navele alea nemaipomenite și fasciculele șuierătoare aducătoare de moarte și marțienii cu pieptul lat și monștrii turtiți, siniștri, de pe Jupiter – *mamă!*). Totuși, asta nu era totul. Credeam de asemenea că stf era *importantă*. Eram siguri că stf dădea imaginea cea bună a $V*I|*T*O*R*U*L*U*I$ – un viitor cu tehnologie uluitoare, societate utopică și oameni minunați; un viitor la care visau niște tineri ca noi, plini de energie și mereu puși pe ceartă. Și, cel mai important dintre toate, eram niște slăbănogi, așa cum spunea vechiul

nostru coleg Viitorolog, Damon Knight. Nu eram foarte atletici. Nu ne înțelegeam prea bine nici cu ceilalți băieții, și de asemenea nici cu fetele. Așa că ne petreceam majoritatea timpului distrându-ne în felul nostru, ceea ce aproape mereu însemna că citeam. Citeam *mult*.

Ne-am obișnuit cu ideea că suntem slăbănogi. Știam că fetele nu aveau motive să cadă pe spate, fermecate de apariția noastră. Nu înțelegeam prea bine de ce. Nu eram urâți – adică, unii dintre noi. Dave Kyle, și Dirk Wylie și Dick Wilson erau înalți și foarte frumoși. Se vede și în fotografie. Problema noastră era – cred – că fetele ne inspirau teamă (puteau râde de noi... unele chiar au făcut-o), și aveam prioritățile noastre de grup. În loc de tenis, preferam să discutăm. În loc de discotecă, preferam compania cărților.

Asta se întâmpla acum o jumătate de secol. Cu alte cuvinte, *istorie*. Secretarea mea, care este de asemenea și cercetător șef atunci când am nevoie de ceva din bibliotecă, îmi spune că 62,8 la sută din oamenii aflați azi în viață nu se născuseră pe atunci, ceea ce înseamnă, fără îndoială, că bătrânul an 1939 pare pentru ei tot atât de îndepărtat și de straniu pe cât îmi părea mie pe atunci Războiul Hispano-American.

Aș vrea să spun că deși vremurile erau cam grele, pentru noi au fost totuși frumoase. Eram generația dintre Hoover și Hitler. În trecutul apropiat cunoscuserăm cozile la pâine, iar în viitor aveam să cunoaștem armatele amenințătoare ale naziștilor. Când aruncam o privire lumii reale în care trăiam, nu ne făcea prea mare plăcere.

Așa că priveam în revistele stf pe care le adoram, iar după aceea priveam să vedem ce avem noi prin cap. Am citit mult, și am încercat să scriem. Pentru că vezi tu, noi mai aveam câteva calități: eram sânguincioși și ambițioși. Viața noastră nu ne prea plăcea, așa încât am încercat să o schimbăm. Aveam întâlniri – ne întâlneam cam o dată pe lună, în casa unuia dintre noi, și discutam despre toate cele; după care ieșeam afară și mâncam înghețată cu sifon. În continuare, ne separam. Unii dintre noi mergeau acasă –

În special cei care trebuiau să se scoale dimineața devreme, cum era cazul lui Isaac Asimov. (Lucra la magazinul de dulciuri al părinților săi și navetiștii veneau la cinci jumătate dimineața, după ziare.) Restul ne plimbam, în grupuri de câte doi sau trei. Eu îi conduceam pe Dirk și Johnny Michel la stația lor de metrou. Însă când ajungeam acolo, eram în mijlocul unei discuții deosebit de interesante (la Târgul Mondial, General Motors Futurama avea dreptate despre Lumea de Mâine, spunând că vor exista super-autostrăzi cu douăsprezece benzi și blocuri de patruzeci de etaje? Povestirile lui John Campbell, Arcot, Wade & Morey, erau la fel de bune ca și *Skylark-ul* lui Doc Smith?) – așa încât mă conduceau ei pe mine până la stație... sau până acasă... sau cine știe unde. Discutam mereu. Pentru noi, discuțiile aveau mare importanță. De asemenea, scrisul conta la fel de mult. Scriam la mașinile noastre de scris portabile, uzate, cumpărate la mâna a doua; fiecare scria pe cont propriu, dar mereu cu intenția de a arăta celorlalți rezultatul. Contau *cuvintele* și doream foarte mult să vedem cum *cuvintele noastre* capătă importanță. O importanță oarecare. Nu știam în ce fel, dar dacă stai să te gândești, cred că am reușit. Dacă eram niște broaște, așa cum spusese Damon, atunci probabil că vreo prințesă rătăcitoare ne-a sărutat și ne-a transformat în altceva... altfel nu am mai fi avut întâlnirea de la Clădirea Mile-High; a Cincizecea întâlnire, cu reporteri peste tot și cu figurile noastre, îmbătrânite dar mult mai importante, privind lumea prin știrile de la ora șase.

Nu poți zbura non-stop de la Maui până la New-York, nici măcar în aeronavele cu cușete pentru dormit, pentru că vapoarele zburătoare nu au permisiunea de a trece pe deasupra continentului. Așa că în Los Angeles a trebuit să schimb avionul. Am ratat legătura – normal! – așa că atunci când am ajuns la Idlewild se făcuse deja târziu.

Portarul mi-a făcut rost de un taxi – nici nu știi ce minuni poate face o bancnotă de cinci dolari într-un aeroport. Am

intrat în taxi și am lungit gâtul pentru a privi orașul New-York profilându-se pe cerul nopții. Am zărit Clădirea Mile-High, mai înaltă decât orice altceva, ca un corn de vânătoare stând pe pâlnia sa... dacă-ți poți imagina un corn de vânătoare cu găuri pe toată lungimea lui, sprijinit (așa părea de la distanța aia) pe două creioane. Constructorii au spus că găurile alea erau absolut necesare, pentru ca posibilele uragane să treacă prin ele și să nu dărâme clădirea. Poate că au dreptate. Aș vrea să cred că găurile contribuie la siguranța clădirii, însă vederea lor nu-mi produce nici un sentiment liniștitor.

Totuși, Mile-High a reușit să stea în picioare de... ia să vedem!... șase sau șapte ani și oferă o priveliște impunătoare. O poți vedea de la o distanță de șaptezeci sau optzeci de kilometri depărtare de New-York, din orice direcție. Este atât de imensă încât chiar și din Queens sau din Brooklyn trebuia să ridic privirea pentru a-i zări vârful. Iar când m-am dat jos din taxi, la baza clădirii, era mai mult decât mare, era înfricoșătoare. M-am înfiorat puțin. Ori de câte ori privesc în sus la o clădire înaltă, am impresia că se prăbușește peste mine, iar Mile-High este cea mai înaltă clădire.

În spatele meu a oprit o limuzină. Omul care a coborât din ea s-a uitat de două ori la mine, iar eu m-am uitat de trei ori la el. Apoi am vorbit amândoi odată.

- Bună, Fred, m-a salutat el.

- Doc, ce mai faci? Nu ne-am mai văzut de multă vreme. Trecuseră... vreo douăzeci de ani. Amândoi mergeam în același loc, așa că Doc Lowndes m-a așteptat până am plătit taxiul, deși pe Sixth Avenue își făcuse apariția o burniță ușoară. După ce am terminat cu șoferul de taxi, care ceruse un bacșiș cam mare, am văzut că Doc făcea exact ceea ce făcusem eu mai devreme: privea spre vârful clădirii.

- Știi cu ce seamănă? m-a întrebat el. Seamănă cu tunul spațial din *Lucruri ce vor veni*. Îți amintești?

Îmi aminteam. *Lucruri care vor veni* fusese filmul nostru de căpătâi, în 1930; îl văzuserăm de cel puțin vreo douăsprezece ori. (Recordul meu era treizeci și doi.)

- Da, *spațiu*, am zis eu zâmbind. Rachete. Oameni care merg pe alte planete. În zilele alea credeam în orice, nu-ia așa?

El mi-a aruncat o privire curioasă.

- Eu cred încă.

Ne-am îndreptat spre lifturile expres ce urmau să ne ducă până în vârful clădirii.

Clădirea Mile-High nu este totuși genul de minuni care apăruseră în *Lucruri ce vor veni*. Parcă este luată dintr-un film mult mai vechi, *Imaginează-ți*, o aiureală futuristă împănată cu giruete și rachete în zbor spre Marte și tinere cupluri care-și obțineau copiii din mașini automate. Am văzut *Imaginează-ți* pentru prima dată pe când aveam zece ani. Eroina era o adolescentă adorabilă, importată din Irlanda pentru Hollywood; din cauza acestui film am fost îndrăgostit toată viața de Maureen O'Sullivan.

Mile-High nu are nimic din filmele alea, nu o are nici pe Maureen (din păcate!), însă este un zgârie-nori care îi face de rușine chiar și pe regizorii de pe vremuri. Ca să ajungi în vârf, trebuie să parcurgi o milă³ pe verticală. Ascensoarele având pereți de sticlă, vezi cum distanța până în vârf scade amețitor; viteza maximă a liftului este de o sută de mile pe oră.

La accelerare, Doc s-a clătinat puțin.

- Cam rapid, a spus el.

- *Foarte* rapid, am fost eu de acord.

Am început să-i povestesc totul despre clădire. E goală pe dinăuntru, ca un cornet de înghețată; știam multe despre ea pentru că pe vremea când încă mai locuiam în New-York, înainte de a-mi permite o locuință în Maui, cunoșteam un bărbat pe nume Mike Terranova. Mike era un designer lucrând în biroul unui arhitect - în cariera lui a

³ O milă = 1609,3 metri.

făcut și benzi desenate după o povestioară comică sf scrisă de mine, dar asta este o altă poveste. Mike se pricepea să deseneze clădiri și mașini mai bine decât desena oamenii (probabil că din cauza asta seria noastră de povestiri desenate n-a durat decât un singur an). El era un mare fan al Clădirii Mile-High. Mergeam odată prin Central Park West și am văzut dihania înălțându-se pe cer, deși ne aflam la o distanță bunicică.

- Privește găurile, m-a atenționat el. Sunt făcute pentru a lăsa vântul să treacă și astfel să-i scadă forța. Desigur, are și mase de echilibrare la etajele două sute, trei sute și patru sute, deci oricum nu se prea clatină.

- Nu e decât un simplu zgârie-nori, Mike, i-am spus eu amuzat de entuziasmul lui.

- Este un *altfel* de zgârie-nori! Și-au dat seama că birourile cele mai bune sunt cele cu vedere spre exterior, așa că nu au fost construite birouri spre interior. Este gol pe dinăuntru - cu excepția elementelor și cablurilor de legătură, și a celor trei secțiuni principale, unde trebuie să schimbi ascensorul; acolo găsești magazine de tot felul.

- Este nemaipomenit.

Nu greșeam. Îi explicam toate astea lui Doc și treceam mereu în viteză pe lângă zonele acelea vaste, fiecare de câte o sută de etaje, cu balcoane și flori la pervaz, cu lianele care se intersectau în spațiul central; Doc mă privea cu acea expresie calmă pe care new-yorkezii o păstrează pentru provinciali.

N-a spus decât:

- Știu.

Am tăcut din gură. Apoi am ajuns la etajul o sută și am mers printre fântânile cu apă minerală și magazinele de îmbrăcăminte, spre următorul șir de ascensoare, iar apoi am repetat operația. După care în vârful clădirii ne-am trezit în aer liber, la mai mult de o milă deasupra străzilor; ca să ajungi la club trebuie să urci cu un escalator.

Mie nu-mi place să stau locului, așa că am urcat pe treptele escalatorului, câte două odată. Doc a venit în urma

mea, vitejește. Gâfâia puțin când am ajuns la destinație; portarul ținea ușa deschisă pentru noi.

- Te-ai cam îngrășat, i-am spus lui Doc. Ai călătorit prea mult cu limuzina, după părerea mea. Câștigi mult de pe urma poeziilor cu rachete, în zilele noastre.

Probabil că tonul meu i s-a părut puțin ironic, pentru că mi-a aruncat o privire piezișă. Împreună cu o replică promptă, pe care am recepționat-o în plin.

- Nu-mi plac șoferii de taxi, mi-a mărturisit el. Crede-mă, n-am ajuns bogat de pe urma drepturilor de autor. Publicarea poeziilor nu mi-ar ajunge nici cât să întrețin un câine. Eu trăiesc de pe urma cititului. Mereu primesc de la prieteni câte o lucrare asupra căreia trebuie să mă pronunț.

Mi-o plătise. Vezi tu, noi, Viitorologii, eram niște puști cu limba foarte ascuțită, aveam mereu pregătită câte o glumă și râdeam fiecare pe seama altuia; numai gândul la această întâlnire mă adusese din nou în acea dispoziție. Nu eram obișnuit să-l văd pe Bob în încarnarea asta blândă.

Apoi femeia cu părul alb ne-a luat trendurile și l-am văzut pe blândul Bob zâmbind superior. Știam la ce anume se uită, pentru că purtam costumul obișnuit, de casă: pantaloni marinărești de culoare galbenă, tricou marinăresc și curea.

- N-am mai avut timp să mă schimb, am trecut eu în defensivă.

- Mă gândeam doar ce bine vă simțiți voi cei care trăiți în Hawaii, mi-a spus el cu seriozitate.

Apoi a pornit înainte, în sala mare de recepție, unde petrecerea începuse deja.

Câteva lucruri se schimbaseră. Nu mai era ca pe vremuri. Probabil din cauză că doreau să-l premieze pe Bob ca poet al Statelor Unite. Sau poate că era diferența dintre douăzeci și șaptezeci. Acum nu mai trebuia să explicăm ce buni eram, pentru că lumea întreagă dorea să ne spună *ea* lucrul ăsta.

În sală se aflau cel puțin o sută de persoane, învârtindu-se prin jurul chelnerilor cu sticle de șampanie și studiind picturile atârinate pe pereți. Adevărații Viitorologi erau ușor de deosebit: cei cu chelie sau cu bărbi albe. Restul ne copleșeau numeric, iar vârsta lor medie era sub treizeci de ani.

Chiar în mijloc se afla dr. Asimov, purtând o discuție plăcută cu Cyril Kornbluth. Ei constituiau centrul principal al atenției. Mai era și Generalul Kyle – în uniformă, deși trecuse mult timp de când se retrăsese – povestind unei tinere cu aparatul de filmat cum obținuse distincțiile acelea în bătaia de la Pusan. Jack Robinson stătea în spate, ascultându-l – pe el nu-l filma nimeni, pentru că reporterii nu erau prea interesați de profesori, chiar dacă acesta fusese distins cu titlul care-l trecea în rândul celor mai buni profesori emeriți de la Harvard. L-am văzut pe Jack Gillespie, la braț cu o blondă superbă, mai înaltă cu cincisprezece centimetri decât el – era protagonista principală a uneia dintre piesele sale – și pe Hannes Bok, părând mai bătrân și mai satisfăcut decât pe vremuri, bând Coca-Cola și mestecând un sandwich. Toți erau foarte cunoscuți astăzi. Jack câștigase deja un Pulitzer, iar vechile desene alb-negru ale lui Hannes erau cumpărate cu trei mii de dolari bucata, la galeriile de pe Strada Cincizeci și Șapte. Dar una e să ți se spună „hei, nu cumva te-am văzut la T.V.?", și alta e să fii *faimos*. Reporterii știau unde să-și îndrepte aparatele de filmat. Cyril nu primise un Pulitzer, primise trei, și se spunea că ar fi primit chiar Premiul Nobel, dacă ar fi avut bunul simț să se nască în Bolivia sau Grecia. Cât despre Isaac... ei bine Isaac este *Isaac*. Consilier prezidențial, intim cu toate personalitățile, stea celebră în spectacolul lui Jack Paar și participant la vreo sută de emisiuni televizate. Nu era doar *faimos*. Era o persoană care nu putea trece neobservată pe stradă, pentru că oamenii știau trăsăturile mai bine decât pe cele ale senatorilor, guvernatorilor sau cardinalilor bisericii. Făcea și

reclame televizate. L-am văzut în Hawai lăudând zborurile spre Australia ale Companiei Pan American Clipper... deși nici măcar nu zburase cu ele.

*

Măriseră fotografia la aproape patru metri, și Damon Knight o privea melancolic, când am venit noi peste el ca să ne strângem mâinile.

- Ce tineri eram, a rostit el cu melancolie.

Adevărat. Cyril avea șaisprezece ani, iar Don Wollheim, bătrânul grupului, avea douăzeci și trei sau douăzeci și patru.

S-au scris atâtea despre Viitorologi încât nici eu nu mai știu ce este adevărat și ce nu. Articolele din presă ne transformau în niște persoane deosebite. Aceeași părere o aveam și noi despre persoanele noastre, însă nu cred că și rudele împărtășeau aceeași opinie. Isaac muncea în magazinul de dulciuri al tatălui său, Johnny Michel își ajuta tatăl la fabrică (Woolworth's Five and Ten), Dirk Wylie lucra la o stație de benzină în Queens, Dick Wilson transporta îmbrăcăminte de damă în magazinele de pe Seventh Avenue. Restul nu aveam nici un fel de slujbă. Țineți cont, era ultima perioadă a Marii Crize. Îmi amintesc că mă consideram norocos să lucrez din când în când la un restaurant ca piccolo, sau ca agent pentru vreo companie de asigurări.

Înspre noi s-a îndreptat o tânără. Citea din lista invitaților și atunci când s-a uitat la mine mi-a pronunțat numele corect, cu o dicție adorabilă.

- Sunt de la *Saturday Evening Post Video*, mi-a explicat ea. Ați fost unul dintre primii Viitorologi, nu-i așa?

- Toți am fost. Adică, Doc și cu mine. Damon a venit ceva mai târziu.

- Deci i-ați cunoscut pe dr. Asimov și pe dl. Kornbluth de la bun început?

Am oftat; știam, din experiență, cum avea să decurgă interviul. Femeia nu dorea să-mi ia interviu pentru faima mea – minoră, e adevărat – ci ca să povestesc despre superstaruri. Așa că i-am spus vreo trei sau patru povestioare pe care le țin mereu pregătite pentru astfel de ocazii. I-am spus cum trăia Isaac într-un capăt al Prospect Park, iar eu în celălalt capăt. Cum decurgeau întâlnirile Viitorologilor, cum ne despărțeam, mergând pe străzile pustii toată noaptea, discutând, uneori chiar cântând... Jack și cu mine, înainte ca el să-și definitiveze prima piesă; Doc și cu mine, recitând poezii dintr-un repertoriu bogat care cuprindea toate cântecele la modă ale vremii; Cyril și cu mine, încercând să ne păcălim unul pe altul în jocul „Întrebări Imposibile”.

- ”Întrebări Imposibile”, a repetat ea.

- Un fel de joc cu întrebări încuietoare, i-am explicat eu. Noi l-am inventat. Era greu de tot. Întrebările erau despre lucruri pe care majoritatea oamenilor nu le cunoșteau. De exemplu, care este schema rimei unui cântec regal? Sau care este culoarea aerului?

- Adică albastru, ca cerul? I-am zâmbit.

- Ai ratat. Aerul nu are culoare. El *doar pare* albastru, din cauza a ceea ce se numește deflexia Rayleigh. Dar nu e nici un necaz: acestea sunt întrebări *imposibile*, și dacă vreunul dintre noi găsea răspunsul corect, câștiga și se întrerupea jocul.

- Deci dumneavoastră jucați acest joc împreună cu dr. Asimov...

- Nu, nu. Îl jucam cu *Cyril*. Isaac nu juca decât uneori, când mergeam noi la el. Dimineața devreme, după ce făceam o noapte albă; la răsăritul soarelui traversam parcul, ne opream să ne cățărăm prin copaci – Cyril făcea ca lișițele, scotea strigătele lor de împerechere, deși nu a primit niciodată răspuns – și ajungeam la magazinul părinților lui Isaac cam pe la ora deschiderii. Mama lui ne dădea atunci lapte cu malț, pe gratis.

- Lapte cu malt, pe gratis, a repetat tânăra zâmbind. Exact asta căuta, ceva care să prindă la public. A pus apoi o ultimă întrebare:

- Îl cunoșteți pe dr. Asimov atunci când a scris faimoasa scrisoare adresată președintelui Franklin Roosevelt, prin care a fost inițiat Proiectul Pasadena?

Am deschis gura ca să răspund, însă Doc Lowndes mi-a luat-o înainte.

- Măi femeie, a explodat el, *Isaac* nu a scris scrisoarea aia. Alexis Carrel a scris-o. Isaac a intrat în scenă mult mai târziu.

Femeia s-a uitat pe notițele ei, apoi ne-a privit din nou. Nu avea o expresie uimită. Era mai degrabă... cum să spun... o expresie de milă. Da. S-a uitat la noi de parcă ne compătimea.

- Oh, nu cred, a glăsuț ea pe un ton politicos. Aici e scris totul.

- Ai înțeles greșit, i-a explicat Doc începând să-i spună povestea adevărată.

Eu nu m-aș fi deranjat, deși faptele erau destul de simple. Albert Einstein i-a scris președintelui spunându-i că oamenii lui Hitler erau pe cale să inventeze ceea ce el a numit „bomba atomică” și dorea ca FDR să pornească un proiect în SUA, ca s-o construiască ei primii. Dr. Alexis Carrel a auzit de scrisoare. El era biochimist și nu dorea să vadă America pierzându-și timpul cu miraje atomice. Așa că l-a convins pe prietenul lui, colonelul Charles A. Lindbergh să-i trimită președintelui Roosevelt o scrisoare cu totul diferită.

Pentru Lindbergh nu era un lucru ușor, întrucât era vorba de o problemă politică. Se bucura de mare faimă. Era cunoscut sub numele de Vulturul Singuratic, primul om care a traversat Atlanticul în anii '20. Însă după zece ani și ceva, situația lui se schimbase. Din păcate, se spunea că simpatizează cu naziștii și în plus era implicat în unele organizații republicane de dreapta - Primul Comitet al Americii, Liga Libertății și alte chestii din astea - care aveau

drept scop să-l lase pe Hitler să-și vadă de treabă și să-l dea jos de la Casa Albă pe omul satanei, democratul Franklin D. Roosevelt.

Cu toate acestea, Lindbergh avea o mulțime de prieteni influenți. Timp de două luni s-au tras din greu sforile, dar până la urmă s-a aranjat o întâlnire de cinci minute cu președintele, într-o miercuri, în Warm Springs, Georgia. Președintele a citit scrisoarea lui Carrel.

Roosevelt nu era om de știință și nici nu avea vreun savant pe lângă el – prin anii '30, savanții nu reprezentau mare lucru. Nu știa deci care este diferența între nucleul atomic și un virus; el a văzut doar că este mai ieftin să se producă bacterii în eprubetă decât să construiești fabrici de miliarde de dolari pentru chestia aia cu nume ciudat... cum îi spune... exploziv nuclear, plutiniu. Iar FDR nu avea de gând deocamdată să pornească proiecte mari și costisitoare. Așa încât Einstein a pierdut și Carrel a câștigat.

Când Isaac a fost atras în acest proiect, inițiativa avea numele de Proiectul Pasadena... însă în acest moment, femeia de la *Saturday Evening Post* a început să-și piardă răbdarea.

- Foarte interesant, domnule... Lowndes? a spus ea privind spre caietul cu însemnări. Însă cred că editorii mei ar dori să afle acest lucru de la însuși dr. Asimov. Mă scuzați.

A terminat cu noi și a început să-l caute cu ochi avizi pe erou.

Doc m-a privit cu mâhnire:

- Reporter!

Eu am încuviințat. Apoi nu am reușit să rezist tentației:

- Hai să auzim ce-i spune el. Și am plecat în urma femeii.

Nu era ușor să ajungi în preajma lui Isaac. În afară de reporteri, era înconjurat de tot felul de indivizi de la diverse publicații și instituții... compania de publicitate a lui Don Wollheim, editorii lui Cyril, ai lui Bob Lowndes, *New York Times*, pentru că Damon era editorul la capitolul *Revista*

Cărților. Chiar și al meu se afla acolo, ca și agenții care vânduseră picturile lui Hannes Bok și imaginile ciudate pe pânză ale lui Johnny Michel: cutii de bulion și figuri de staruri. Însă cei mai mulți erau de la Agenția de Informații a Statelor Unite, pentru că Isaac era băiatul lor. Isaac era înconjurat de o *mulțime*. Totuși, reporterița nu s-a dat bătută. Un cot aici, o îmbrânceană dincolo și a ajuns în față, cu mâna ridicată:

- Dr. Asimov? Nu dumneavoastră ați scris președintelui Roosevelt scrisoarea care a pornit Proiectul Pasadena?

- Pe toți zeii, nu! a protestat Isaac. Nu, a fost scrisă de un biochimist faimos în acea vreme, dr. Alexis Carrel. Ca răspuns la o scrisoare a lui Albert Einstein, și... Ce este? Omul de la *Daily News* stătea cu mâna ridicată:

- Dr. Asimov, vreți să repetați, literă cu literă?

- E-I-N-S-T-E-I-N. Era un fizician, foarte cunoscut în acea vreme. Oricum, președintele a acceptat propunerea dr. Carrel și a început Proiectul Pasadena. Se întâmplă că am participat și eu la el, ca tânăr biochimist, abia ieșit de pe băncile facultății.

- Dar ați fost extrem de important, a rostit tânăra reporteră. Isaac a dat din umeri. Cineva de la un ziar video i-a cerut să povestească mai multe din experiența sa, iar el, oferindu-ne tuturor o privire plină de umor, de parcă s-ar fi scuzat, a spus:

- Ei bine, n-am de gând să insist asupra subiectului despre armament. Toată lumea știe că japonezii s-au predat din cauza bombei noastre care răspândea tifosul. Însă eu cred că cel mai important este să subliniem preocupările pe timp de pace. Priviți-i pe toți prietenii mei de aici.

A făcut un gest larg cu brațul, pe deasupra noastră.

- Dacă n-ar fi fost Proiectul Pasadena, unii dintre noi nu s-ar mai fi aflat astăzi aici... aveți idee cât de mult a progresat medicina datorită rezultatelor noastre? Antibioticele în 1944, antiviralele în 1948, tratamentul

împotriva cancerului în 1950, remediul colesterolului în 1953...

O femeie din California l-a întrerupt:

- Sunteți sigur că președintele a luat decizia corectă? Sunt unii oameni care mai cred încă în posibilitățile oferite de puterea atomică.

- A, vorbești de Eddy Teller, a zâmbit Isaac. E băiat bun, numai că s-a agățat prea tare de acest subiect. Păcat. Cred că ar fi făcut lucruri importante dacă ar fi intrat în știința adevărată în 1940, în loc să-și piardă timpul cu prostiile lui nucleare.

Fără îndoială, Isaac era superstarul. Cyril era pe locul doi, însă am primit și noi un pic de atenție. Da. Am avut șansa să stăm cam două minute în fața camerelor de filmat, spunând cât de mult ne-am influențat unul pe altul, și cât de mult ne bucuram că participam la această întâlnire. Eram foarte sigur că peliculele cu noi vor sfârși pe podea, în camera de tăiere, dar ceea ce spuseseam era adevărat.

După care totul s-a terminat. Oamenii au început să plece.

L-am zărit pe Isaac ieșind din toaleta bărbaților, tocmai când o căutam pe femeia care-mi luase treniul. S-a oprit în fața ferestrei, privind cerul întunecat. Se vedea un TWA mare, cu opt motoare, probabil venind din Havana și îndreptându-se spre Idlewild. Zbura la o altitudine un pic superioară celei la care ne aflam noi. L-am bătut pe umăr.

- Nu știam că celebritățile mai merg la toaletă, i-am spus. M-a privit cu simpatie:

- De fapt, tocmai am vorbit cu Janet. În sfârșit, cum îți mai merge, Fred? Ai publicat o grămadă de cărți. Câte?

- Nu știu exact câte, i-am răspuns eu cinstit. Aveam o listă. Scriam titlul, data și editorul pentru fiecare carte nouă, pe peretele biroului meu... dar soția mea a zugrăvit peretele și lista s-a pierdut.

- Dă-mi un număr *aproximativ*.

- Peste o sută. Depinde ce iei în calcul. Romanele, povestirile scurte, cărțile non-ficțiune...

- Peste o sută, a rostit el. Iar unele dintre ele au fost dramatizate, înregistrate la diverse cluburi, traduse în limbi străine?

A strâns buzele, dus pe gânduri. Apoi a spus din nou:

- Probabil ești mulțumit de felul în care ți-ai dus viața.

- Sigur că da, am răspuns eu. De ce n-aș fi?

L-am privit din nou, mai cu atenție, pentru că fusese ceva în tonul lui care m-a alertat:

- Dar tu, Eye? *Tu* nu ești?

- Ba da, sigur că da, s-a grăbit el să-mi răspundă. Numai că... să-ți spun drept, mă preocupă un lucru. Din când în când, mă gândesc că dacă lucrurile ar fi decurs altfel pentru mine, poate ajungeam un scriitor renumit.

de Poul Anderson

CELE TREI LEGI ALE ROBOTICII:

1. Un robot nu are voie să facă rău vreunei ființe umane sau, prin inacțiune, să permită rănirea acesteia.
2. Un robot trebuie să ducă la îndeplinire ordinele primite de la ființele umane, cu excepția cazurilor în care acestea ar intra în contradicție cu Prima Lege.
3. Un robot trebuie să-și protejeze existența atâta vreme cât aceasta nu intră în contradicție cu Prima sau A Doua Lege.

Mesajul codificat ajunsese pe Pământ. Un satelit de comunicație îl transmisese mai departe, împreună cu alte câteva sute, spre un releu. Întrucât mesajul era privat, releul îl transmisese direct la destinatar, sediul United States Robots and Mechanical Men Corporation. Acolo, un computer care avea codul secret îl descifra, transformând semnalele digitale în sunet și imagine. Imaginea prinse viață, tridimensională, atât de perfectă încât Henry Matsumoto icni sub efectul surprizei.

Robotul prezent pe ecranul monitorului nu constituia o surpriză – umanoid dar masiv, puternic blindat, proiectat pentru muncă grea în condiții delicate. Fundalul însă era spectaculos, pătat doar de prezența altor doi roboți. Neavând nevoie de aer, băutură, mâncare sau altceva în afară de combustibil, roboții puteau călători în spațiu singuri, în nave care purtau numele foarte sugestiv de „schelete”. Într-o latură a imaginii se putea zări o felie puternic strălucitoare din discul uriaș al lui Jupiter, de culoare roșcată, tulburată de nori și străbătută de furtuni care ar fi putut înghiți întregul Pământ. În marginea de jos se putea distinge o mică porțiune din Io. Imaginile se

derulau cu repeziciune, deoarece nava se afla pe o orbită joasă în jurul satelitului. Coloana de fum a unei erupții vulcanice puse stăpânire pe fundalul dezolant câteva secunde, țâșnind ca un gheizer sulfuros.

Tânărul tehnician era de două ori surprins, pentru că evenimentul întrerupea o lungă monotonie. Își luase în primire tura de monitorizare, încercând să alunge plictiseala citind o carte. De săptămâni întregi, nu veniseră alte mesaje decât obișnuitele „Totul e în regulă”. Oare ce se întâmplase acum?

Se făcu auzită o voce adâncă, sintetizată.

- Sunt robotul DGR-36, raportează. Robotul JK-7 a suspendat operațiunile - prospecțiuni, minerit, transport, livrări, totul. Atunci când am aterizat pentru a prelua următoarea încărcătură de minereu, toate mașinile erau inactive, împreună cu roboții care le deserveau. JK-7 nu era de față, dar mi-a vorbit din spatele colinelor. A declarat că acționa din ordinele unei ființe umane, care îi spusese că activitatea noastră era periculoasă și trebuia oprită. Am socotit că cel mai bine este să mă întorc pe orbită și să aștept instrucțiuni.

- Dumnezeuule! murmură Matsumoto. Rămâi pe loc. Nu mai spune nimic.

În respectiva configurație a planetelor, ordinul său necesita patruzeci de minute pentru a ajunge la destinație. Totuși, anticipând că prima persoană cu care va lua legătura va fi un om fără capacitate de decizie, DGR-36 rămăsese deja imobil. Matsumoto se roti în scaun și apăsă pe butonul de intercomunicații, tulburat la culme.

Avea nevoie de o linie exterioară, deoarece programul de lucru se terminase de mult. Totuși, Philip Hillkowitz, directorul tehnic al Proiectului Io, intră curând în micuțul birou. La rândul său, Hillkowitz îl sună pe Alfred Lanning, director general al cercetării, care sosi în cea mai mare fugă. Cei doi bărbați se holbară atent la imaginea robotului, apoi se priviră unul pe celălalt. Matsumoto avu impresia că totul durase o veșnicie.

- Oare ce s-o fi întâmplat? șopti Hillkowitz. Radiațiile să-l fi avariat pe Jack?

Lanning încruntă sprâncenele stufoase.

- Nu e cazul să-ți reamintesc, lătră el. Testele au arătat că blindajele asigură protecția eficientă timp de o sută de ani de expunere continuă la radiații.

- Da, da, da. Dar condițiile alea de iad... Hillkowitz se adresa robotului:

- Edgar, ai remarcat vreo altă anomalie când ai ajuns la sol? De exemplu, metalul părea să fi ruginit?

- Nu e o întrebare rea, spuse Lanning. Dar în cele optzeci de minute până auzim răspunsul, hai să ne gândim cum să aflăm mai multe și mai repede.

Îi dădura liber lui Matsumoto, poruncindu-i să nu scape nici o vorbă despre acest incident; anulară toate celelalte misiuni de monitorizare. Inevitabil, chiar acest lucru va duce la zvonuri. În timpul așteptării trimiseră după cafea, făcură speculații inutile, se plimbară și supraîncărcară cu fum de țigară instalația de aer condiționat.

- Nu, domnule, răspunse DGR-36. Mi-am permis să inspectez eu însumi echipamentele și roboții prezenți. Sensorii mei nu au detectat vreo urmă de disfuncționalități determinate de agenți mecanici, chimici sau radianți.

- Bun băiat, murmură Lanning.

Introdusese multă capacitate de inițiativă în modelele mai tinere.

- Am vorbit cu ceilalți roboți, continuă DGR-36, însă nu mi-au putut spune decât că JK-7 le ordonase să oprească lucrul. Nu aveam autoritatea să schimb ordinul și doar JK-7 îi poate conduce în mod adecvat. I-am spus să reia operațiunile, însă el se afla sub influența unor instrucțiuni mai puternice și a întrerupt legătura.

Robotul deveni din nou statuie.

- De atunci ai mai sesizat vreo activitate în zonă? întrebă Hillkowitz.

- Cam asta ar fi, spuse Lanning. Va trebui să apelăm la Susan Calvin.

- Deja? Da, sunt de acord că judecă mai bine decât oricare dintre noi, dar... cu perioada asta între răspunsuri și cu Jack inaccesibil... nu o putem trimite la fața locului.

- Nu, cred că va fi nevoie de... hmmm... Powell și Donovan; ei sunt probabil cei mai buni în teren, însă Calvin va trebui să ia decizia.

Lanning formă numărul ei de acasă. Se auzi o voce stridentă:

- Ce vrei? Cine ești? Dacă nu ai un motiv foarte important pentru a mă scula din pat la ora asta, să știi că ai să regreti.

- Suntem Phil Hillkowitz și eu, spuse Lanning. Uite ce e, trebuie să vii imediat aici. Avem o criză pe lo. Mai multe nu-ți pot dezvălui decât după ce ajungi aici.

- Te temi de spionajul electronic? Ce melodramatic!

- Ei bine, este posibil ca Proiectul Io să fie în pericol. Știi câtă importanță are și cât de înverșunată este opoziția.

- Mai știu că micuța cameră în care te afli probabil că pute îngrozitor, răspunse robopsihologul. Cheamă-l pe unul dintre tehnicienii tăi și trece-mă pe un circuit bine protejat. Imagine și sunet perfecte, cu acces direct la banca de date. Ținând cont de intervalul mare dintre răspunsuri, dușmanii vor avea suficient timp să ne depisteze, dacă sunt competenți.

Astfel, după o vreme, bărbații îi contemplară imaginea stând drept într-un scaun cu spătar, sorbindu-și ceaiul. În cealaltă parte a bărbaților, față în față cu imaginea lui Calvin, se afla imaginea robotului.

- Nu suntem echipați să urmărim acțiunile individuale în spațiu, răspunse DGR-36. Până acum nu am remarcat nici o mișcare evidentă.

- Îmi dau seama că nu ai memorie perfectă, Edgar, spuse Calvin, dar vreau să-mi spui, cât poți de bine... nu te grăbi; analizează cu atenție... spune-mi exact ce motiv a invocat JK-7. În special, ce ți-a spus el despre această ființă umană care ar fi apărut poruncindu-i să oprească lucrul?

Transmise un semnal de întrerupere a legăturii cu Jupiter și își îndreptă din nou atenția spre cei de pe Pământ.

- "A apărut" este cuvântul cel mai potrivit, oftă Hillkowitz.

Privirea i se îndreaptă în altă parte, ca și cum ar fi dorit să vadă, prin pereți, spațiul imens. Câteva gânduri îi reveneau insistent în minte: *Nici unul dintre noi nu poate supraviețui acolo. Io se află în magnetosfera lui Jupiter. Particulele încărcate ne vor ucide în câteva minute, dacă nu ne protejăm cumva cu un scut de protecție atât de gros încât riscăm să nu mai putem face nici o mișcare. Ca să nu mai vorbim de frig, sau de vidul în care de-abia că mai apar câteva gaze vulcanice otrăvitoare. Putem construi roboți imuni la toate acestea și putem proteja creierele pozitronice atât de bine încât radiația să nu le distrugă. Cel puțin, așa am crezut. Lanning și cu mine, echipa noastră, am trudit mult la proiectul ăsta. După aceea au muncit inginerii, timp de doi ani, în zona ceva mai sigură aflată dincolo de influența lui Jupiter, dirijând cu răbdare terminarea construcțiilor pe Io și începerea operațiunilor. Dar nu puteau comunica decât cu Jake, prin radio și laser. Pe atunci îi recunoștea și le îndeplinea toate dorințele; sistemul lui de comunicație decodifica semnalele, vedea imagini, auzea voci. Oare ce văzuse și ce auzise de data aceasta? Ce fantomă i s-a arătat, în infernul în care muncea?*

- Precizia este crucială, declară Calvin. Și acum, domnilor, timp de o oră, voi studia fișierele acestui proiect.

Ecranul ei deveni negru.

- Cred că ar trebui să fac și eu același lucru, spuse Lanning. Tu nu ai nevoie, din moment ce Io a fost preocuparea ta exclusivă. Nu vrei să tragi un pui de somn?

- Doamne, murmură Hillkowitz, ce mult mi-aș dori!

Imaginea lui Calvin reveni la momentul promis. Însă nu rosti decât:

- Deocamdată nu fac nici un comentariu.

Puse mâinile pe genunchi și așteptă. Însă vorbele robotului o ridicară de pe scaun.

- Da, doamnă. Văzând întreaga colonie inactivă, lipsa minereului și pe JK-7 absent, am emis un apel și am auzit un răspuns venind din spatele colinelor. Susținea că oprișe lucrul la comanda unui om care îi explicase că această activitate amenința întreaga rasă umană. N-a vrut să intre în detalii, însă atunci când i-am cerut să ne dezvăluie măcar identitatea acestui om, mi-a spus că era vorba de Împăratul Napoleon.

Ușoară, puternică și foarte bine adecvată transportului vieții umane, nava curier *Delfin* putea face drumul până la Jupiter în patru zile. Sven Borup nu s-ar fi sinchisit de efectele unei astfel de accelerații și ar fi stat apoi multă vreme contemplând banii primiți pentru îndeplinirea misiunii. Din păcate, Gregory Powell și Michael Donovan nu ar fi avut răgazul să se pregătească pentru misiune. Însă chiar și cu o accelerație de un g , călătoria dura mai puțin de o săptămână; între timp, iscusiții depanatori de la U.S. Robots se puteau familiariza cu imensa cantitate de echipamente pusă la dispoziție.

După decolare, în timpul primei mese, Borup îi întrebă ce anume se întâmplase.

- Nu mi s-a spus nimic, mărturisi el cu un accent ușor danez. Totul a mers foarte repede. Mi-au arătat un contract, dar nu scrie altceva decât că trebuie să vă duc pe Jupiter iar acolo să vă dau o mână de ajutor dacă aveți nevoie.

Căpitanul era un bărbat îndesat și chelios; talia sa căpătase dimensiunile actuale probabil în urma consumului prea mare de prăjituri din țara sa natală.

- Ei bine, aveau motive foarte întemeiate să se grăbească, răspunse Donovan. Explicațiile puteau aștepta. Oricare ar fi problema, avem șanse să o rezolvăm - dacă ajungem la timp. Guvernul nu-și poate permite...

Se întrerupse, neștiind dacă era cazul sau nu să spună mai multe. Ole, unul dintre cei doi roboți care alcătuiau echipajul, îi sări în ajutor intrând în cabină și aducând cu el câte o cupă cu supă de mazăre pentru fiecare. Knud,

celălalt robot, rămase de pază, deși probabilitatea de a se întâmpla ceva care să nu poată fi rezolvat de sistemele automate ale navei era mică.

Borup încuviință:

- Problema este pe Io, fără îndoială. Se pregăteau să mute stația pe Ganymede, însă până acum n-au făcut altceva decât să discute, după sperietura de pe Jupiter. Oamenii nu au prea multe de făcut acolo iar pericolul radiațiilor e prea mare. Nimeni în afara roboților mineri nu mai stă astăzi pe sateliții ăia.

Făcu un gest cu lingura:

- Investiția făcută e mare, foarte mare, nu? Dacă minereul încetează a mai fi scos la suprafață, multe bănci dau de necazuri. La fel și politicienii care au promovat proiectul.

- Văd că ești la curent, remarcă Donovan. Borup chicoti:

- *Ja*, mai ales că sunt un tip care în cea mai mare parte a timpului cutreieră spațiul, nu-i așa? Dar nu trebuie să te miri. Toată lumea știe ce controversă a iscat Proiectul Io.

- Situația nu s-a schimbat nici acum, murmură Donovan.

- Bun, acum că suntem pe drum, îți putem dezvălui întreg adevărul, propuse Powell. Trebuie să păstrăm confidențialitatea... deși, sincer să fiu, dacă nu reușim, oricum presa va afla totul.

Își șterse mustața în care se condensaseră câteva picături de supă.

- Nu sunt sigur cât de multe știi despre controversă și agitația pe care le-a ridicat acest proiect în momentul începerii. De atunci, a ieșit practic din conștiința publicului. Nu se mai cunoaște decât că o grupă de roboți și mașinării - una din multe altele - lucrează undeva departe de Pământ.

- Însă cu promisiuni că rezultatele vor fi nemaipomenite, interveni Borup. Vulcanii de pe Io aduc la suprafață minerale rare și valoroase, în cantități mai mari decât toți asteroizii luați împreună, nu-i așa? Problema este cu radiația.

- Nu numai cu radiația. Mediul înconjurător este de asemenea periculos și imprevizibil: cutremure, alunecări de teren, deschideri de crevase, prăbușirii de galerii, erupții, toate sub efectul atracției lui Jupiter. De aceea, activitatea trebuie condusă de un robot deosebit de inteligent. Echipele de lucru pot fi constituite din modele obișnuite de roboți, fără prea mari modificări, utilizând doar niște blindaje mai eficiente. Dar șeful echipei are nevoie de inteligență, multe cunoștințe, spontaneitate, inițiativă... chiar și de imaginație. Circuitele pozitronice ale unui astfel de robot se pot deteriora foarte ușor. Nu este suficient să-i blindezi căpățâna cu cine știe ce material rezistent. Sunt necesare circuite de compensare, după care trebuie să compensezi efectele circuitelor de compensare. Atunci când U.S. Robots a semnat contractul, nimeni nu era sigur că se putea ajunge la o astfel de perfecțiune.

- *Ja*, îmi aduc aminte. Nu era nevoie să pomenesci toate astea.

- Mă scuzi.

- Nu face nimic. Ce altceva avem de făcut, decât să discutăm? Și să ne mâncăm supa? După supă vor veni chiftelele. Te rog să continui.

- Ei bine, firma a reușit să realizeze modelele iar testele au mers bine până acum. Însă robotul se pare că a înnebunit brusc. A încetat lucrul și stă degeaba, mormăind cum că activitatea asta este periculoasă pentru Pământ. Spune că a aflat asta dintr-o... ăăhh... viziune.

- Ha, mi-am dat eu seama că trebuie să fie ceva cu robotul. Nu aveți înlocuitor?

- Nu știu, însă mă îndoiesc. Jack... JK-7 - numărul spune câte prototipuri au fost realizate - a fost construit manual. Costă mai mult decât trei senatori. Nu există o linie de producție; câți sateliți lo avem? Oricum, de ce să trimitem acolo un al doilea Jack până nu aflăm exact ce s-a întâmplat?

- Primul Jack ar putea intra în conflict cu al doilea Jack, adăugă mohorât Powell. Borup părea șocat:

- Un robot să intre în conflict cu ordinele date de o ființă umană?

- Nu, făcu Powell. Însă mai e ceva. Nu numai pentru că Jack este deosebit de valoros, ci și pentru buna funcționare a proiectului, mai ales în niște condiții atât de precare ca acelea de pe Io, A Treia Lege implementată în el are un potențial foarte înalt. Va avea grijă de el însuși, chiar dacă asta ar însemna să sacrifice multe altele. Bineînțeles, A Treia Lege nu va avea prioritate față de A Doua Lege. Este obligat să execute misiunea care i-a fost încredințată și să asculte ordinele date de oameni. Însă această lege are un potențial scăzut. Concret, asta înseamnă că dacă el, cu experiența de la fața locului, consideră că un ordin este greșit, atunci cere lămuriri. Arată ceea ce este greșit. Nu va executa ordinul decât dacă i se comandă să-l execute indiferent de greșelile conținute. De asemenea, atunci când este singur, el hotărăște cum trebuie conduse activitățile pe Io. Și acum a apărut iluzia asta, sau ce-o mai fi. Prima Lege are prioritate asupra a orice altceva. *Nu poate* face nimic care să aducă vreun rău oamenilor, și trebuie să facă orice pentru ca oamenii să nu pățească ceva. Altfel, creierul i se va deteriora iremediabil.

De fiecare data când sublinia un lucru, Powell ridica degetul.

- Știm cu toții acest lucru, însă adesea interacțiunile dintre legi, conflictele dintre ele și rezultatele, sunt atât de complicate și de subtile încât nimeni altcineva în afară de un robotician nu își poate da seama ce anume s-a întâmplat.

- Uneori nici roboticienii nu-și dau seama ce se întâmplă, interveni Donovan.

- Așa cum spune Edgar, căpitanul-robot al navei-cargo - iar el nu minte - Jack este convins că Proiectul Io va duce la moartea și distrugerea noastră. În consecință, l-a oprit. Mă îndoiesc că va executa ordinul de reluare a lucrului, poate doar în cazul în care îl convingem că greșește. S-ar putea chiar să nu răspundă apelurilor noastre, considerând că

este de datoria lui să se opună activ continuării activității, poate chiar prin sabotaj. Și, pe lângă faptul că are calități deosebite, acel potențial al celei de-A Treia Legi va face din el un luptător de gherilă viclean, atent și foarte eficient.

- Nu aveți nici o modalitate să-l anihilați? întrebă Borup. Powell se încruntă. Trecură câteva momente înainte să răspundă:

- Nu putem merge cu nava asta pe lo ca să-l vânăm, dacă asta vrei să spui. N-am reuși să supraviețuim. Edgar și echipajul lui sunt concepuți pentru transport și încărcare; nu ar avea nici o șansă. A pune la cale o partidă de vânătoare între roboți ar fi cumplit de costisitor, ca bani și timp. Până una-alta, pierderile proiectului blocat urcă în fiecare zi, ca să nu mai vorbim de consecințele politice dacă scandalul iese la iveală...

Dădu din umeri.

- Da, vă înțeleg. Dar nu aveți niște comenzi speciale, parole, care să facă din voi adevărații șefi?

Powell și Donovan se holbară unul la altul. Borup dădea mai departe cu lingura prin farfuria cu supă.

- Ești mai deștept decât pari, murmură Donovan. Lovi cu palma în masă și începu să râdă:

- Ba da, sigur că avem. Implementate în hardware. Era o precauție esențială, cu atâtea elemente necunoscute și imprevizibile. De exemplu, savanții pot descoperi un pericol pe care el nu-l cunoaște și nu-și mai pierde timpul cu discuții. Sau dacă ești paranoic, ori doar ultra-precaut, te vei teme ca nu cumva dușmanii proiectului să îi dea o comandă falsă. Da, există o parolă. Top Secret, Distruge-o înainte de a Citi, cunoscută de un număr foarte limitat de oameni din companie și din guvern. Acum o cunoaștem și noi. Va fi probabil primul lucru pe care-l vom încerca odată ajunși la fața locului. Poate va asculta... totuși, robotul ăsta *este* nebun, iar cele Trei Legi sunt atât de adânc implementate...

- Nebun? se miră Borup.

Donovan făcu o grimasă:

- Ce mult am vrea să credem altceva! Însă dacă radiația i-a ars circuitele din creier... proiectul cade, împreună cu mulți alții.

- Ce te face să crezi că e nebun?

Donovan și Powell se priviră unul pe altul, și în cele din urmă Powell încuviință.

- Ei bine, spuse Donovan, robotul ăsta pretinde că a venit Napoleon și i-a spus să oprească lucrul. Până acum, e tot ce știm. Dar oare nu este suficient?

- Napoleon? Împăratul?

- Cine altcineva?

- De unde să fi auzit el de Napoleon?

- O întrebare cu mult bun simț. Din ultimele știri pe care le-am aflat *eu*, dr. Calvin făcea cercetări ca să lămurească aspectul ăsta. Dar nu poți ști niciodată ce informații ciudate ajung la un robot în procesul de îndoctrinare. Are de-a face cu numeroși oameni și aude multe discuții. Din când în când, creierul lor mai prinde câte o informație răzleață, transmisă prin radio sau... Greg, îți aduci aminte de Speedy?

- Cum aş putea uita? oftă Powell. Apoi, spre Borup:

- Un robot cu care am avut de-a face pe Mercur. A fost adânc perturbat de un conflict între A Doua și A Treia Lege. Mergea mereu în cerc bolborosind „Gilbert” și „Sullivan”. Nu am aflat niciodată motivul.

- Hmm, spuse Borup, șansele dumneavoastră nu par foarte bune, domnilor.

- Ceea ce înseamnă că și șansele întregii planete sunt slabe, concluzionează Powell resemnat.

- *Ja?* Adevărat, se vor pierde mulți bani. Dacă nu sunteți bancheri sau politicieni...

- Bancherii dau bani pentru ca lucrurile să meargă, spuse Donovan. Dacă Proiectul lo cade, ne-am putea trezi cu o criză economică la fel de profundă ca și o gaură neagră.

- Iar politicienii, adăugă Powell, nu sunt toți clovni și escroci. Cu câțiva ani în urmă am reușit în sfârșit să alegem un guvern reformist condus de câțiva oameni cinstiți și

inteligenți. Au construit viitorul pe baza Proiectului Io. Opoziția s-a opus cu toate forțele, dacă îți amintești. „Ce, să aruncăm banii pe o aventură ca asta?” Ideea că vom beneficia *cu toții* de pe urma creșterii producției și nu doar *ei* de pe urma corupției a fost prea mult pentru vechea gardă. A luptat până la ultima picătură. Dar deține totuși, chiar și acum, o mare minoritate în legislativ, în timp ce guvernul se bazează pe o coaliție destul de fragilă. Dacă Proiectul Io cade, este suficient un vot de neîncredere și vom ajunge din nou acolo de unde am plecat, sau chiar mai rău.

- Cred că ai dreptate, spuse încet Borup. Eu nu dau prea* multă atenție lucrurilor ăstora. Când sunt acasă cu nevastă-mea, vorbim mai mult despre grădinărit și despre nepoți. Însă este adevărat că am votat pentru reformă. Ar fi frumos să-l vedem guvernator pe omul ăla, Stephen Byerley.

Întoarse capul în altă direcție:

- Dar iată că au sosit chiftelele.

Văzut de pe satelitul său mai mic, Himalia, Jupiter părea tot atât de mare ca și Luna văzută de pe Pământ, însă, din cauza norilor, de-abia la un sfert ca strălucire. Acea palidă strălucire aurie, lumina unui soare ce se răcea și roiul de stele se reflectau pe gheață și dispăreau printre piscurile înalte. Îngrămădite la polul nord, cupole, stâlpi de susținere și facilități pentru docare ofereau o priveliște săracă dar binevenită ochiului uman. Borup aduse nava la doc și deschise sasurile. Powell și Donovan intrară în baza cu echipamente pentru a o reactiva. Gravitația era practic neglijabilă; se mișcau în penumbră ca niște fantome, cu excepția cazurilor când se loveau de ceva, înjurând ca pe Pământ.

După câteva ore aveau lumină, căldură, aer recirculat și un habitat auster. Donovan pocni din palme.

- Brrr! exclamă el. Cât timp durează până se încălzesc pereții? Știu că din punct de vedere termodinamic este un nonsens, dar aş jura că radiază frig.

- Mai mult decât vom sta noi aici, sper, declară Powell. Între timp, putem mânca și trage un pui de somn la bordul navei. Hai să ne cărăm!

Se așezară în fața consolei principale din camera de comunicații. Transmițătorul emise un fascicol codat, direcționat spre zona letală din jurul lui Jupiter. Cifrele indicatoarelor arătau că lo era în acel moment dincolo de marea planetă, dar asta nu avea importanță. Doi sateliți de retransmisie se plimbau pe aceeași orbită. Alți șase înconjurau chiar satelitul lo, în planele ecuatorial și polar. Ei îl puteau identifica pe Jack oriunde s-ar fi aflat pe suprafața lui lo.

- Baza Himalia cheamă Robotul JK-7, spuse Powell. Oamenii au revenit în sistemul jovian. Răspunde, JK-7.

După o liniște perturbată doar de un țuit de fond, Donovan își trecu degetele prin părul roșcat, acum ciufulit, și mormăi:

- Se ascunde. Așa ne-a spus Edgar.

Însă Edgar și echipajul lui erau acum la datorie în centura de asteroizi.

- Nu-l vom putea găsi așa. Doar dacă nu cumva este paradiț fizic.

- Puțin probabil, lansă Powell. Constructorii săi au fost cei mai competenți oameni pe care-i poți găsi. Chiar și în cazul în care condițiile ar fi fost mai dure decât și-au închipuit ei, stricăciunile vor fi totuși cumulative, nu bruște. Iar Jack nu se află de multă vreme în ascunzătoare.

Se frecă pe obraz:

- Hmm. Cât timp echipa lui Edgar s-a aflat la sol, el s-a ascuns între coline și a comunicat doar prin unde lungi, audio. Cred că se temea să nu fie prins și adus înapoi pentru examinare. Roboții lui Edgar nu l-au putut detecta și nu erau echipați pentru a folosi sateliții în acest scop. Oricum nu l-ar fi putut urmări pe teren; Jack a fost special construit pentru un astfel de mediu.

- Nu avea obligația să-i asculte. Erau roboți, la fel ca și el.

- Într-adevăr. Nu era deloc obligat să le răspundă. Cred însă că A Doua Lege l-a făcut să-și justifice într-un fel fapta.

- Hei, dar noi suntem oameni! De ce nu ne bagă în seamă?

- După cum ai spus chiar tu adineauri, poate nu ne recepționează.

Powell inspiră adânc:

- Bine, vom întări A Doua Lege cu ajutorul parolei. Se aplecă în față și pronunță rar:

- Robot JK-7, sunt omul Gregory Powell, pe Baza Himalia. Îți ordon să-mi răspunzi. Cod Epsilon. Repet: Cod Epsilon.

Liniștea se prelungea. Bărbații nu își făcură probleme deocamdată. Întârzierea era de aproximativ treizeci și nouă de secunde, în ambele sensuri. Totuși, tremurau în scaun, jumătate așezați, jumătate în picioare. Când ecranul prinse brusc viață, Donovan tresări. Pluti în aer, și făcu multe tumbe până să revină din nou în poziție, străduindu-se să-și țină remarcile pentru sine.

Priveliștea era aspră și dezolantă. La aproape jumătate de fază, Jupiter apărea uriaș în spatele colinelor neregulate. Radiația sa inunda crevasele și petele provocate de erupții. Undeva mai aproape se zărea o fundație din beton, unde Powell reuși să distingă vehicule, mașini și roboți în nemișcare. Deci Jack se întorsese la bază, pentru că imaginile erau luate prin senzorii lui vizuali.

Ei bine, nu chiar. Mai vedea și imaginea lui Powell, și a lui Donovan, și auzea voci. Acestea nu se suprapuneau cu fundalul. Le percepea separat, așa cum un om poate vedea în minte o imagine trecută care nu afectează totuși fundalul real. Însă totul în detalii tri-dimensionale.

Vocea sintetică se poticnea, ieșind cu greutate:

- Sunt robotul JK-7... răspund. Ce... aveți... de spus?

- Ce este idioțenia asta cu „Napoleon”? întrebă Powell. De unde ți-a venit ideea că ceea ce faceți aici pune pe cineva în pericol? Dimpotrivă, este bine și foarte important pentru Pământ. În numele constructorilor tăi, prin

autoritatea cu care am fost investiți partenerul meu și cu mine, îți ordon să reiei operațiunile.

Minutul și ceva până la sosirea răspunsului păru să dureze o eternitate. Dar atunci când sosi, își doriră să nu fi venit deloc.

- Nu sunt... chiar atât... de obligat. Voi... sunteți... roboți.

- Ce? Codul Epsilon, blestematele! răcni Donovan. Și Legea A Doua! Vezi și auzi că suntem oameni!

Eternitate.

- Observ... asemănarea. Am auzit declarația. De asemenea...

Imaginea tremură ușor, ca și cum Jack ar fi fost cuprins de un fior.

- ... vocea autoritară. Dar... dar... Vocea se stinse.

- Continuă, spuse Powell. Dar ce? După alte nenumărate secunde:

- Napoleon m-a prevenit că așa veți face. El... a spus... că roboții vor pretinde că sunt oameni... vor avea parola... vor încerca să facă... exact ceea ce faceți voi acum.

Donovan deschise gura. Powell îi făcu semn să tacă și se apropie de ecran vorbind sincer și încet:

- Ascultă, Jack. Faci o greșală cumplită. Ai fost fals informat. Nu dăm vina pe tine, dar trebuie să ne ajuți să lămurim lucrurile. Ajută-ne ca să te ajutăm, înțelegi? Spune-ne exact ce s-a întâmplat. Spune-ne de ce gândești în felul ăsta. Cine și ce ți-a spus, Jack? Pentru binele omenirii, spune-ne.

Așteptare.

- Dacă... sunteți... roboți... atunci serviți o cauză greșită.

Vocea robotului prinse putere:

- Politica celor care vă conduc este dezastruoasă. Lăsați-mă să vă lămuresc.

- Desigur, Jack. Dacă... dacă suntem roboți, atunci ascultăm și noi de Prima Lege. Nu vom putea face niciodată rău voit vreunei ființe umane. Iar dacă nu suntem roboți, trebuie să aflăm care sunt posibilele pericole, nu-i așa? Ține

cont că noi cunoaștem Codul Epsilon. Asta înseamnă că suntem oameni, nu? Relatează-ne totul, Jack.

Așteptare. În ciuda frigului, sudoarea strălucea pe obrajii lui Donovan. O șterse cu mâini neajutorate, tremurânde.

Pauza dură un minut în plus, dar cuvintele mașinii îi găsi liniștiți:

- Foarte bine. Parola îmi cere să vă ascult pe cât posibil. Napoleon așa mi-a spus. De fapt, evenimentele se desfășoară conform previziunilor lui și trebuie să fiți de acord că prin asta devine cu atât mai credibil.

Pe data de 23 ianuarie, la ora 0917 și 3,68 secunde, mă aflam în zona Loki. Luasem un filtru pentru a testa noile minereuri, în timp ce lucrătorii mei terminau ce aveau de făcut la filonul Aten. Mi s-a înfățișat o imagine audiovizuală completă, aparținând unui om. S-a prezentat sub numele de Napoleon Împăratul și m-a anunțat că de curând Pământul a descoperit existența unei amenințări fatale, prin analizarea primelor eșantioane de minereu trimise de roboți. Nu a fost sesizată mai devreme din cauză că amenințarea este subtilă și surprinzătoare.

Favorizată de activitatea vulcanică, aici a evoluat o formă de pseudoviață. Napoleon a numit-o viroid. Își asigură energia promovând reacții între elementele metalice. Procesul este lent, însă în cursul erelor geologice viroidul a infestat toate mineralele, și nu se poate scăpa de el prin reducere. În acest moment se află în echilibru pe Io, într-un fel de hibernare, dar dacă este adus în contact cu un metal necontaminat se va răspândi din nou, mai rapid la temperaturile Pământului decât aici. Această stație se va degrada în cursul a zece sau cincisprezece ani standard. Dacă metalele ioniene vor fi introduse pe Pământ, întreaga infrastructură industrială se va prăbuși într-un interval nu cu mult mai mare. Dependenți de această infrastructură, oamenii vor muri în condiții oribile.

Din fericire, până acum nu a fost exportată decât o cantitate mică, și aceea numai pentru industriile din afara Pământului. Eșantioanele de pe Pământ au fost izolate

pentru cercetări suplimentare în laborator. Metalul contaminat poate fi eliminat; nu este prea târziu. Însă de pe lo nu mai poate pleca nici un fel de transport, asta este clar. Napoleon mi-a ordonat, sub Codul Epsilon, să opresc operațiunile.

- A mințit! strigă Donovan. Nu s-a descoperit așa ceva! Te-a mințit, îți spun eu!

Powell îl susținu, mai calm însă:

- Colegul meu are dreptate. Am fi știut. Dacă pericolul ar exista, pentru ce am dori să reîncepi lucrul?

Așteptare.

- Napoleon mi-a explicat asta, și a anticipat argumentele voastre, spuse Jack.

Încă nu părea foarte sigur pe el:

- Descoperirile sunt, deocamdată, controversate. Ele par să desfidă principiile biologiei. Directorii Proiectului lo au investit mult, personal, financiar și politic. Ei refuză să creadă. Au ascuns publicului aceste știri. Napoleon reprezintă un grup de savanți dizidenți care își dau seama că operațiunile trebuie oprite până când adevărul va fi dovedit.

Mi-a spus că, atunci când voi lua această măsură, directorii vor dori să o anuleze. Vor trimite roboți, deoarece oamenii ar putea avea remușcări, dezvăluind lumii întregi ceea ce se întâmplă. Induși în eroare cu iscusință, roboții vor fi instruiți să se pretindă oameni și vor încerca să mă facă să mă răzgândesc.

Vocea deveni din ce în ce mai fermă:

- Voi sunteți acei emisari. Da, grupul lui Napoleon s-ar putea înșela. Însă eu nu-mi pot asuma riscul. Posibilitatea ca oamenii să moară cu miliardele este de necrezut... de neacceptat. În nici un fel. Gândiți-vă la asta, voi doi, în lumina Primei Legi. Trebuie să uitați ordinele pe care le-ați primit.

- Dar nu suntem roboți, protestă Donovan cu voce sugrumată. Uită-te la noi.

- Este posibil să ne fi deghizat, admise repede Powell. Cel mai simplu mod de a afla ar fi să modifici transmisia digitală. Introdu un program care compară imaginea unui robot cu una umană. La fel poți proceda și cu vocile. Ar fi cel mai simplu. Oamenii au mai multe trăsături, mai multe nuanțe de expresie. Privește-mi fața, mâinile.

Trecu printr-un repertoriu de zâmbete, încruntături și gesturi.

- Crezi că un robot ar putea face asta?

Așteptare.

În vocea robotului se simțea din nou nesiguranța.

- Eu... nu... cunosc astfel de... detalii... despre oameni.

- Atunci de unde știi că Napoleon nu este un robot? lătră Donovan.

- Las-o mai moale, Mike, îl sfătui Powell. Jack, tu ești dotat cu o inteligență deosebită și capacitatea de a face un raționament independent. Ești conștient, fără îndoială, că există posibilitatea ca Napoleon să te fi indus în eroare, iar noi să fim de fapt oameni care îți dăm ordinele corecte. Gândește-te cine este mai credibil.

Se așteptase la o pauză lungă, pentru calcularea tuturor posibilităților, însă răspunsul veni prompt, cu viteza luminii, și încă o dată - mai puternic decât o simplă șoaptă - regulat, nechinuit, hotărât.

- Într-adevăr, există această posibilitate. Nu cunosc prea mult despre oameni pentru a trage o concluzie. Însă asta nu contează. Dacă există și cea mai mică șansă ca Napoleon să aibă dreptate, iar folosirea Codului Epsilon arată că are acces la informații, consecințele sunt absolut de neacceptat. Aceasta are prioritate asupra oricăror alte considerații. Nu-mi pot permite să continui cu mineritul și exportul de minereu. Dacă se încearcă așa ceva, voi face tot posibilul să împiedic activitatea.

Adăugă, cu o naivitate care în condiții mai puțin desperate ar fi părut ilară:

- Voi ascunde explozibil în coline și voi construi arme împotriva viitorilor roboți. Lucrătorii vor trece de partea mea.

Powell se trase de mustață:

- Înțeleg. Hai să privim lucrurile dintr-un alt unghi. Povestește-mi despre Napoleon. Cum arată? De câte ori a luat contact cu tine, și de unde? Ce anume ți-a spus?

Așteptare.

- Ca persoană, începui Jack, este un bărbat voinic, cu statură mică dacă e să judec după imaginile pe care le-am primit de la panoul lui de comandă, deși imaginile pot să nu fie semnificative. Are părul negru. Poartă o eșarfă în jurul gâtului. Hainele îi sunt acoperite de un costum de protecție, albastru, cu șnur auriu la umeri. Nu i-am zărit picioarele. De obicei își ține mâna dreaptă în haină. Poartă de asemenea un fel de pălărie triunghiulară, albastră, dintr-un material moale.

Buzele lui Donovan se țuguiau într-un fluierat neauzit.

- Cât despre locul din care vorbește, continuă robotul, acesta trebuie să se afle dincolo de centura de radiație, din moment ce este ființă umană, însă nu mi-a dat nici un fel de informație. Am notat întârzierea de timp și am calculat că nu se poate afla pe Himalia. De fapt, ușoarele variații în întârzieri arată că nu se poate afla pe nici unul dintre sateliții naturali. Mi-a vorbit de trei ori. Schimburile de cuvinte au fost scurte. Voi încerca să le reproduc, pentru că... pentru că dacă sunteți oameni, trebuie să vă ascult atât cât îmi permite Prima Lege.

Cuvintele care urmau fură într-adevăr scurte și la obiect. Comunicația originală descria virozii și dădea ordinul de a înceta lucrul. Celelalte două, la intervale de câteva zile, erau pentru a întări ordinul inițial; întrebările puse de Jack primiseră răspunsuri scurte, ferme, care accentuau pericolul pentru omenire și egoismul nefast al directorilor Proiectului Io. Powell și Donovan se abținură să întrebe cum de ajunsese Napoleon să vorbească fluent engleza. Îi interesa mai mult *mesajul* lui.

- Acum trebuie să îl informez că sunteți aici. Voi transmite cu o putere suficient de mare astfel încât senzorii lui să capteze semnalul, oriunde s-ar afla în sistemul jovian. De acum încolo voi avea grijă ca orice altă discuție cu voi să-i fie retransmisă direct, imagine și sunet. Astfel, va auzi ce aveți de spus și poate va trece de partea voastră, dacă dorește.

Înțelepciune? Îndoială? Viclenie?

- Poate îl convingeți că nu are dreptate.
- Poate, glăsui Donovan fără speranță. Așteptare.
- Ar fi bine să mă ocup imediat de acest lucru, se hotărî Jack. În momentul de față, discuțiile nu mai au nici un rost. Voi ce ziceți? Dacă vreți să aduceți vreun argument valid, teoretic sau factic, chemați-mă și atunci voi decide. La fel și Napoleon.

Ecranul își pierde imaginea.

*

Nava spațială era o oază de confort și liniște. Borup auzi intrarea pasagerilor și plescăi din limbă:

- Mai întâi aveți nevoie de o băutură țapănă. Am o sticlă de akvavit, pentru cazuri speciale.

Donovan ridică mâna:

- Cea mai bună ofertă pe care am primit-o pe ziua de azi. Totuși, ce-ar fi să facem niște investigații mai întâi?

- Ce vrei să spui? Întrebă Powell.

- Ascultă, dacă Napoleon este real, înseamnă că se ascunde prin preajmă. Hai să încercăm, poate-l descoperim înainte să pună la cale o nouă porcărie. Iar în caz că nu este real, dacă Jack a luat-o razna, atunci ce avem de pierdut?

- Dacă se ascunde pe unul dintre sateliții ăștia naturali, nu îmi dau seama cum îl putem detecta, obiectă Borup.

Donovan dădu din cap:

- Jack crede că nu se ascunde pe aici, și sunt sigur că are dreptate. În primul rând, o lucrătură ca asta cere timp, echipament și oameni. Dacă se încearcă sabotarea

Proiectului Io, probabil că este vorba de o clică micuță - maxim șase persoane. Dacă sunt mai mulți ar avea probleme cu organizarea, cu conducerea operațiunii, iar secretul ar fi foarte greu de păstrat o perioadă mare de timp. Cercetările ar conduce imediat la șefi.

Powell își privi partenerul mai îndeaproape.

- Din când în când mă surprinzi, mărturisi el. Excelent, dragul meu Holmes!

Donovan făcu o plecăciune:

- Elementar, dragul meu Watson.

- Holmes și Watson nu spuneau niciodată așa, interveni Borup de pe margine.

Donovan continuă:

- Știm de asemenea că echipamentul care folosește releele Troiane este special și foarte sensibil. Cine se ascunde pe suprafața unui satelit este ușor de descoperit. În consecință, Napoleon se află în spațiu. Și nu are de gând să piardă legătura cu Io în timpul frecvențelor ocultări. Deci va fi mult deasupra sau dedesubtul eclipticii, unde va avea mereu Ic în raza de detecție a senzorilor. O orbită înclinată față de cea a lui Jupiter îl va ține timp de câteva săptămâni într-o poziție foarte stabilă, după părerea mea.

Îi aruncă o privire lui Borup:

- Sven, putem descoperi dacă pe o rază de trei milioane de klick-uri se află ascunsă vreo navă?

Powell încruntă sprâncenele:

- Ar fi ceva monstruos, să cauți într-un asemenea volum de spațiu.

- Nu mă deranjează să ridic nota de plată pe care o voi prezenta companiei, declară Borup, însă nu este necesar și ar fi o pierdere de timp prețios. Avem la bord instrumente foarte sensibile. Atunci când călătorești cu viteza unui curier, trebuie să poți detecta din timp obiectele de pe traseu.

Stătu puțin pe gânduri:

- M-m-m, *Jaa*, depinde de mărimea și de tipul navei. Putem detecta optic o navă mai mică decât a mea. Iar

radarul are o rază de acțiune chiar și mai mare. Axa de rotație a acestui satelit natural este suficient de înclinată și nu avem nevoie să cercetăm ambele regiuni în care s-ar putea afla Napoleon.

- Carcasa navei ar putea fi camuflată, nu? întrebă Powell. Cum faci să fii sigur că radarul tău nu a pus ochii pe un meteorit?

- Camuflaj... hmmm... Natura unei suprafețe care reflectă undele radar arată, în semnalul de întoarcere, dacă acolo se află un analizor ca al meu. Metalul este diferit față de piatră, și așa mai departe. Și o dată ce am găsit un obiect suspect, putem folosi alte instrumente, mai adecvate scopului. În locurile astea, dacă personalul de la bord nu este înghețat bocnă va exista o emisie de unde infraroșii - și o medie de neutrino mai mare decât cea normală, venind dinspre sistemul lor de propulsie. Da, cred că-l putem descoperi pe Împăratul Napoleon dacă nu se află la o distanță prea mare, dar în acest caz intervalul dintre două mesaje ar fi ridicol de lung. Îl pun pe Knut să se ocupe de chestia asta.

Împinse cu piciorul în perete și ieși plutind din salon, în culoarul care ducea spre cabina de comandă.

Se întoarse cu sticla promisă și cu trei păhărele subțiri, alăturându-se lui Donovan și lui Powell la masă. Atracția gravitațională era suficientă pentru a face lichidul să curgă, deși îi cam incomoda.

- Ole, pregătește masa, spuse el. Niște feluri mai speciale, pentru oamenii aceștia amărâți. Rulouri de pește și supă de roșii. Păreți cam triști, prieteni.

- Ne întrebam ce putem face dacă Jack s-a dereglat cu adevărat... la urma urmei, este ipoteza cu cele mai mari șanse de a se adevăra.

Vocea lui Powell era sumbră:

- Îl urcăm la bordul unei nave robotice și îl ducem înapoi pe Pământ, la dr. Calvin, ca să-l investigheze. Dar cum? El crede că datoria lui este să rămână și să se împotrivească oricărei încercări de a exploata Io. Dacă ar ști că suntem

oameni, s-ar putea întoarce cu noi, de bună voie. Legea A Doua. I-ai putea vorbi și tu, Svend, pentru a da mai multă forță ordinelor noastre. Am fi trei împotriva lui Napoleon. Dar nu poate fi sigur. Chiar dacă ar presupune că există o probabilitate de nouăzeci și nouă la sută să fim oameni, cred că tot nu și-ar asuma riscul. Acel unu la sută ar duce la o situație pe care el nu o poate accepta.

Zâmbetul pieri de pe figura lui Borup.

- Nimeni nu o poate accepta, nu? șopti el. Eu în nici un caz nu mi-aș asuma un asemenea risc! Voi? Mai bine să ne întoarcem la politicienii răi și corupți decât aproape toată lumea de pe Pământ să moară și supraviețuitorii să sufere de foame ca niște sălbatici. Este posibil ca Napoleon să spună adevărul?

- În nici un caz, spuse Donovan. Știu și eu măcar atâta biologie, fizică și geologie. Păcat că Jack nu știe măcar cât mine.

- Nici despre oameni nu cunoaște aproape nimic, adăugă Powell. Până și unui robot din cei mai obișnuiți i s-ar părea suspectă o astfel de poveste, dacă ar fi avut contacte normale cu oamenii. Nu e nevoie să presupui că politicienii noștri sunt prevăzători, altruști sau extraordinar de deștepți. Nu trebuie decât să te întrebi dacă ar supune unui asemenea risc societatea în care *trăiesc și prosperă*. În plus, cercetarea științifică nu se desfășoară chiar așa cum crede Jack. Nu se întâmplă ca o mână de genii să facă o descoperire în podul casei, peste noapte, și apoi să nu o poată publica. Ceva atât de important se studiază pe bucățele, timp de câțiva ani, sub ochii atenți ai mass-mediei, care va interveni cu exagerări la fiecare pas.

- Iar publicul cu siguranță ar cere oprirea imediată a operațiunilor dacă ar auzi că acestea pot duce la nenorocire, spuse Donovan.

Borup încuviință un pic nerăbdător:

- *Ja, ja*. Nu sunt chiar atât de naiv ca Jack.

- Îmi pare rău, se scuză Donovan.

- Cred că suntem puțin cam surescitați, spuse și Powell.

- Nu face nimic. Mă întrebam ce credibilitate pot avea virozii, dacă aude cineva de ei.

- În afară de Jack, nimeni nu ar crede așa ceva, scrâșni Donovan. De fapt, este o gogomănie atât de mare încât dacă am raporta chiar acum ceea ce ne-a povestit nouă, cei de pe Pământ ar putea crede că ne-am țicnit. Avem nevoie de toate datele disponibile și din cauza asta doream să căutăm nava aia.

Ochii i se aprinseră:

- Dacă o găsim, vom trimite știrea, și poliția poate porni imediat pe urma conspiratorilor.

- Oare cine ar putea fi? Powell dădu din umeri:

- N-aș putea vorbi despre cineva anume. Am eu bănuielile mele, dar am învățat la școală că orice persoană este presupusă nevinovată până când nu i se dovedește vinovăția. Îmi imaginez că sunt implicați vreo doi politicieni din vechea gardă a căror carieră este în dificultate, ajutați probabil de doi-trei industriași îmbogățiți de pe urma unor aranjamente dubioase, plus câțiva lachei descurcăreți. Vor să arate că Proiectul Io este o greșeală imensă, costisitoare. Se urmărește discreditarea tinerilor reformiști. Coaliția de la putere se va destrăma, urmând a fi devorată de bătrânii vicleni.

Chica lui Donovan se zbârlise:

- Vom avea un indiciu foarte sigur. Complotiștii au o „cârțiță” la U.S. Robots sau mai sus, la Agenția Spațială a Lumii... cineva care știe despre Codul Epsilon și a transmis informația. Probabil că acesta a fost elementul care i-a hotărât pe conspiratori să meargă mai departe. Este cheia întregii lor mașinațiuni. Ei bine, numărul posibililor suspecti este mic. După ce demonstrăm că totul este o șarlatanie, prindem cârțița în mai puțin de o săptămână, iar restul clicii în mai puțin de o lună.

- *Dacă* putem demonstra, murmură Powell, ceea ce nu se poate dacă nu este adevărat.

- *Ja*, de ce să-l mintă cineva pe Jack spunând că este Napoleon? Întrebă Borup. Este o nebunie. Donovan râse zgomotos.

- Exact. Auzind ce are Jack de spus, majoritatea oamenilor ar crede că a sărit de pe fix.

- Confuziile referitoare la Napoleon nu mă miră, spuse Powell. Și este normal ca un sărman robot limitat să cadă în capcană, nu? Da, a fost o mișcare inteligentă. Probabil că Jack nu a mai auzit niciodată cuvântul „Napoleon” înainte de a sosi pe lo, însă nu știm sigur și nici el nu are de gând să ne spună.

- Sau poate că minte, nu? sugeră Borup. Dacă vă crede roboți nu-i puteți ordona să spună adevărul.

- Corect, mârâi Donovan. Nu-i putem da nici un ordin pe care să se considere obligat să-l execute.

- Oh, sunt sigur că ar dori cu desperare să-l execute, răspunse Powell. N-ai auzit asta în vocea lui? Acest conflict îl sfâșie. S-ar putea chiar să îl distrugă, să-i ardă circuitele din creier.

- În care caz, clica câștigă.

- *Dacă* există vreo clică.

- Da. Cum să-l ajutăm pe Jack să scape de dilemă? Cum să-l convingem că suntem oameni?

- Îți sparg capul, spuse Powell pe un ton glumeț.

Apoi, renunțând la glumă:

- Nu vorbesc serios, dacă ar vedea așa ceva, nu ar fi sigur dacă nu cumva sângele este fals. Un om nu s-ar înșela, având în vedere că nu am adus cu noi echipamentul necesar unei înscenări plauzibile. Dar Jack nu-i cunoaște pe oameni chiar atât de bine. A avut atât de puțin timp contact cu ei, e ca un copil mic!

- Și nu putem ateriza pe lo, ca să ne vadă în carne și oase, spuse inutil Donovan. Adică am putea, dacă am vrea să murim la scurt timp după aceea.

- Nu în nava mea, se grăbi să spună Borup.

- Desigur. În plus, este probabil ca Jack să fugă și să se ascundă de noi... Dar, ia stați. Cred că mi-a venit o idee.

Donovan privi spre un colț al cabinei. Ventilatorul zumzăia. Mirosoare calde pătrundeau dinspre bucătărie. După un minut, dădu băutura pe gât, lovi cu pumnul în masă și rosti cu voce tare:

- Ce ziceți de asta? Nu cred că ai arme la bord, Svend, dar în interiorul stației am remarcat o cameră cu rezerve care nu fusese evacuată - cine știe când ar putea fi nevoie de ce se află acolo - și lista de inventar menționa o ladă cu baghete de detonol. Sunt sigur că Jack poate recunoaște baghetele de detonol! În timp ce se uită la noi, cineva agită o baghetă și spune: „Jack, comportamentul tău mă deranjează atât de mult încât vreau să mă sinucid.” Apoi omul trage cuiul detonator. Dacă în cinci minute nu-l împinge înapoi în lăcaș, bang!

Borup clipi de câteva ori, rapid:

- Ești și tu la fel de nebun ca și el? La ce ar servi una ca asta? N-ar face decât să-mi distrugă nava!

- Păi, dacă sunt robot, nu mă pot sinucide, se fâli Donovan. Legea A Treia, îți amintești? Deci, Jack va striga imediat „Stop!” și-și va cere iertare că ne-a bănuț.

- Apa de foc ți s-a urcat la cap teribil de rapid, băiete, spuse Powell cu asprime. Un robot se poate distruge, dacă a primit ordin de la un om.

- Da... normal, vroiam să spun că mai întâi punem planul la punct... era doar așa, o idee preliminară.

- O idee cu valoare zero. Totuși... hmmm...

Powell își umplu din nou paharul și căzu într-o reverie similară.

În această atmosferă de seriozitate, Knud își făcu intrarea fără zgomot. Pe rând, îi zăriră silueta înaltă în cadrul ușii și reveniră la realitate.

- Căutarea a fost executată în întregime, domnule, raportă robotul.

- Deja? se miră Donovan.

- Baleierea și prelucrarea datelor merge repede, explică Borup. E normal, doar am o navă curier. *Ja, Knud, hvad har du* - Ce ai descoperit?

- Nimic, domnule, anunță vocea plată. Nici o navă nu a fost detectată în porțiunea de spațiu menționată.

Powell și Donovan se priviră unul pe altul. Primul se prăbuși.

- Deci Jack a înnebunit, șopti el cu greutate în suflet. Condițiile de pe lo au fost prea dure pentru el. Proiectul lo este kaput.

- Poți pleca, Knud, spuse Borup. Robotul plecă.

- Îmi pare rău, prieteni. Haideți, mai luați o gură de băutură.

- Nu, stai, stai! zbieră Donovan. Țâșni în picioare. Acestea părăsiră podeaua. Se prinse cu mâinile de marginea mesei, la timp pentru a nu se ridica până la tavan. Cu capul în jos, spuse:

- Ascultați, de fapt mă așteptam la una ca asta. Napoleon nu are cine știe ce șanse să fie om. Prea mare risc pentru viață, prea multe cheltuieli. Dar poate fi robot!

Tăcerea nu fu nici lungă, nici copleșitoare. Ideea le dăduse tuturor târcoale, pe undeva prin străfundurile minții. Powell începu să o rumege. Ceilalți doi stăteau pe scaune, el se plimba prin fața lor cu pași lungi, parcurgând cabina dintr-un capăt într-altul; imediat ce îi venea vreo idee, o sublinia prin ridicarea unui deget:

- Da, are sens. Orice navă condusă de oameni este o mașinărie importantă, puternică. Folosită greșit, poate ucide o mulțime de vieți. Astfel încât autoritățile le țin sub” o urmărire strictă. Nu te poți deplasa nicăieri cu ea dacă nu ai un echipaj certificat și un plan de zbor aprobat. E greu să pleci undeva în mod clandestin. Însă o navă pentru un robot, ăsteia nu-i trebuie decât o structură și un motor. O poți ține undeva departe de privirile indiscrete; de exemplu pe partea umbrită a Lunii. Poți pleca apoi de acolo, neobservat. Dacă robotul vrea să scape nedetectat la o distanță de câteva sute de klick-uri, taie toată alimentarea și stă în frig. Nu toți roboții sunt produși de U.S.R. Ei sunt cei mai buni, da, dar... hmm... din când în când, unul dintre

roboții noștri este iremediabil distrus, într-un accident sau altul. Nu toate rapoartele sunt sincere. Cunoscut câteva cazuri când de fapt robotul a fost ascuns, pentru a fi direcționat spre îndeletniciri murdare. Cazul de față poate fi asemănător. Borup căscă ochii albaștri:

- Adică un robot poate fi făcut să îndeplinească acte ilegale?

- Poți, dacă te pricepi, spuse Donovan. Dacă ai echipamentul adecvat și tehnicieni buni, poți șterge tot ceea ce a învățat și îl reîndocrinezi. Desigur, cele Trei Legi sunt în continuare valabile, dar robotul poate căpăta niște noțiuni foarte aiurea despre omenire. Probabil că asta s-a făcut aici. Dacă Napoleon își amintește numai de convorbirile cu stăpânii săi și cu Jack, atunci a înghițit foarte ușor toată povestea. În afara câtorva modele experimentale, superioare, roboții sunt niște personaje foarte puțin subtile. Nu pot născoci uneltiri fine și nici nu-și imaginează că altcineva ar putea. Va trebui să folosim toți senzorii de detecție, la capacitatea maximă.

- Ia-o mai moale, îl sfătuiește Powell. Stai să mai analizăm puțin situația. Ce trebuie să știe și să creadă robotul Napoleon pentru a-și îndeplini misiunea de oprire a Proiectului Io?

Gândește cu voce tare, plimbându-se înapoi și-ncolo:

- Poate dirija o navetă spațială, se poate folosi de un sistem de comunicații, etc. În consecință, are un oarecare grad de independență în luarea deciziilor, deși nu se poate compara cu Jack în această privință. În rest fiind destul de puțin sofisticat, nu are cum să-și dea seama că povestea cu viroidul este falsă. Îndrăznesc să spun că i s-a interzis să se acordeze pe alte lungimi de undă decât cele ale lui Jack și a fost instruit să ignore toate fragmentele de discuții pe care le-ar putea auzi accidental. Misiunea lui este să-l prevină pe Jack asupra viroizilor și asupra răufăcătorilor care vor trimite roboți pentru a-l face pe Jack să-și reia după aceea operațiunile, distrugând omenirea. Ținând cont de acestea, ar fi destul de normal ca el să se pretindă om și imaginea

lui să fie proiectată ca umană. Nu ar avea nici o remușcare că participă la o astfel de minciună, mai ales că cel păcălit este un alt robot.

- Ah-ha! strigă Borup. L-am prins! Atunci când veți vorbi din nou cu Jack, Napoleon va asculta și va privi. Va vedea că sunteți oameni și vă va asculta ordinele.

- Nu o va face, spuse Powell slab. Presupun că mișcarea asta a fost prevăzută de conspiratori. Dacă ar fi trebuit să mă ocup eu de el, nu numai că i-aș fi programat transmițătorul astfel încât el să apară drept uman, dar i-aș fi programat și receptorul, astfel încât orice om care-i vorbește să pară robot.

- Uuufff! pufni Borup, și plecă să caute akvavit-ul.

- Într-adevăr, fu Donovan de acord. Asta îl va proteja de gânduri destabilizatoare și va fi cu atât mai convingător pentru Jack.

- S-ar putea gândi la posibilitatea ca sistemul de comunicații să îl înșele, spuse Powell, dar nu poate face prea multe, ordinul lui fiind să prevină o catastrofă. De exemplu, l-am putea invita aici, ca să discute cu noi. Pun pariu că ne va refuza, pentru că dacă suntem roboți dușmani, așa cum i s-a spus, l-am putea prinde și împiedica să-și îndeplinească misiunea.

Borup încuviință:

- Înțeleg, înțeleg. Clasică poveste, nu? Peștera lui Platon.

- Ce? făcu Donovan.

- Nu știi? *Ja*, eu călătoresc și am mai mult timp la dispoziție pentru citit decât voi. Filozoful grec Platon a arătat că informațiile noastre despre lumea materială ne parvin doar prin intermediul simțurilor, și de unde știm că ceea ce ne spun ele este adevărat? Mai degrabă, foarte adesea informațiile sunt false. A spus că suntem ca niște prizonieri într-o peșteră, fără a putea privi afară. Nu putem vedea decât umbrele proiectate pe pereți. Din aceasta trebuie să estimăm care este realitatea.

- O idee destul de aiurită.

- Ha, vrei să combați solipsismul ca dr. Samuel Yohnson, aruncând o piatră...

- Lăsați controversile filozofice, îi întrerupse Powell. Ai sesizat o analogie bună, Svend. Suntem prinși în peștera lui Platon, cu toții. Nu ne putem apropia fizic unul de altul. Singurele informații pe care le primim ne vin doar pe calea undelor; și ar putea fi false. *Noi* nici măcar nu știm dacă robotul Napoleon există. Așa presupunem, dar poate că este doar un produs al imaginației lui Jack. Dacă Napoleon există, atunci știe că imaginea lui este proiectată astfel încât să pară umană; dar toate imaginile pe care le primește sunt robotice și crede - trebuie să creadă, ca să satisfacă ordinele stăpânilor săi - că ceea ce vede este adevărat. Cât despre Jack, dacă nu a căzut sub efectul halucinațiilor, atunci toate imaginile pe care le primește sunt umane și nu poate spune care sunt autentice și care nu. Impas. Cum scăpăm? Țineți cont că timpul se scurge. Nu cred circuitele pozitronice ale lui Jack mai pot suporta multă vreme stress-ul. Iar Proiectul Io nu poate rămâne pe loc săptămâni și luni fără a se prăbuși.

Donovan pocni din degete.

- Am găsit! exclamă el. Îl chemăm pe Jack și îl atragem pe Napoleon în discuție. Înregistrăm. Atunci Pământul va ști că este ceva putred în... ăăhh... scuză-mă, Svend.

Powell se încruntă.

- Putem încerca, spuse el. Dar ar fi bine să spunem ceva ce el va considera că merită a fi luat în seamă.

- Bună, Jack, îl întâmpină el cât mai calm posibil. Ce mai faci?

Imaginile dezolante tremurau. Vocea urca și cobora:

- Ce... vreți?

- Să continuăm conversația. Și, ca să fim sinceri, să îl salutăm respectuos pe Împăratul Napoleon. Ne-ai spus că ne ascultă. Am fi onorați dacă ar participa și el la discuția noastră. Dar mai întâi să ne prezentăm. Am omis să facem lucrul acesta la discuția anterioară. Îți aduci probabil

aminte, numele meu este Gregory Powell. Domnul de lângă mine este Michael Donovan, iar în spatele nostru se află căpitanul Svend Borup.

Powell zâmbi, deși știa că nu are nici un rost:

- Nu prea semănăm unii cu alții, nu? Ce să-i faci, oamenii sunt atât de diferiți! După o întârziere:

- Este posibil. Pentru mine... arătați... la fel. M-am străduit să-l descriu pe Împăratul Napoleon cât de bine am putut. Îmi cer scuze, domnule...

Oare cui se adresa? Unui observator nevăzut? Atenția lui se întoarse spre Powell:

- Ce vreți? El... el m-a instruit... să nu pierd... timpul... cu voi. Trebuie să mă... pregătesc... să rezist... oricărei invazii.

- Să te opui oamenilor care te-au trimis? vorbi domol Powell.

După un minut văzu cum fundalul imaginii tremură brusc și continuă repede, sperând ca robotul să nu întrerupă discuția:

- Scopul nostru este să-ți demonstrăm că suntem într-adevăr oameni, indiferent ce ar susține Napoleon. Trebuie, sub Codul Epsilon, să accepți că Pământul nu este în pericol. Trebuie să te întorci la lucru. Fii foarte atent.

Oare departe în spațiu, o mașină se acorda pe frecvența lor? Powell întoarse privirea spre Donovan.

- Acum, Mike, rosti el, vreau să-mi spui foarte sincer - sincer, fii atent - că nu ești nici om nici robot.

- Nu sunt nici una, nici alta. Acum, Greg, spune-mi sincer că nu ești nici om nici robot.

- Nu sunt nici una, nici alta.

Powell privi din nou în față, în imaginea ai cărei ochi nu-i putea zări:

- Ai auzit, Jack? Gândește-te. Ordinul a fost să răspundă sincer la întrebare. Nu a fost implicată nici o amenințare pentru vreo ființă umană, deci orice robot trebuie să asculte de ordin. Totuși, singurul răspuns posibil pentru un robot ar fi fost „Nu pot”. Doar o ființă umană ar fi nesocotit ordinul, dând răspunsul fals „Nu sunt nici una, nici alta.”

Încordați la maximum, bărbații așteptară.

Inteligența lui Jack sesizase greșeala... sau primea oare șoaapte din profunzimile spațiului? Răspunsul veni mai târziu decât de obicei:

- Ar fi corect... dacă... cel care a pus întrebarea... ar fi fost ființă umană. Dar dacă... este robot... atunci... alt robot îl poate minți... mai ales dacă a fost astfel instruit dinainte. Același lucru... este valabil pentru... orice astfel de dialog. Nu dovedește nimic. Nu mă mai bateți la cap!

Powell și Donovan amuțiră.

- Napoleon, ai ceva de spus? Încercă Borup.

I se răspunse cu tăcere.

Jack întrerupse comunicarea.

Nici măcar fileul de heringi cu cartofi nu reuși să îi consoleze.

Bărbații mestecau fără a scoate o vorbă. Ca și cum vedeau, simțeau imensitatea și frigul de dincolo de pereții protectori ai navei. Stelele le aduceau aminte, în mod ciudat, de eșecul unei încercări, de moartea multor speranțe.

Când Ole aduse în sfârșit cafeaua, reuși să-l aducă un pic la viață pe stăpânul său.

- Dacă Jack este nebun-nebun, are în continuare o fisură logică foarte importantă, opină el. Țineți-vă de el. Faceți-l să gândească. De exemplu, virozii aceia nu ar fi făcut ca pe lo rocile să fie diferite de cele pe care le-a văzut Jack?

Powell dădu din cap:

- Fără îndoială, însă i s-a predat geologia ioniană așa cum este. Slujba lui era practică, nu științifică. Ori de câte ori ar fi detectat ceva în neregulă, ar fi trebuit să raporteze specialiștilor de acasă, cerând lămuriri. Nu ți-ai dat seama cât de agitat era?

Powell ridică privirea:

- Da. Fiecare convorbire cu noi i-a înrăutățit situația. Dacă nu punem la punct un plan care să dea sigur roade,

mai bine o lăsam baltă. Poate că Susan Calvin ne-ar putea da o idee.

- Da, însă carierele noastre vor avea de suferit în acest caz, murmură Donovan.

- Dă-le încolo de cariere... De fapt, nu mă aștept ca bătrâna doamnă să ne rezolve problema stând în scaun, pe Pământ. Altfel nu ne-ar fi trimis pe noi aici. Din cauza întârzierilor nu se putea folosi de trucurile ei robopsihice.

- Cred că ai dreptate, oftă Donovan. Nu-mi dau seama cum să-l facem pe Napoleon să discute cu noi; poate că de fapt nici nu există. Ce-ar fi să presupunem că nu există, că Jack este dement și să vedem dacă nu există o modalitate să-l facem să vină aici, la bordul navei, sau cel puțin să nu se mai opună sosirii altor roboți? *Dacă* vor sosi!

- Să ne punem creierele la contribuție câteva zile și să sperăm că putem pune la cale un plan căruia Jack să nu-i facă față.

- Mă întreb dacă puteți face una ca asta, spuse Borup. Nu sunt expert, dar am văzut oameni cu idei ciudate, unii dintre ei foarte inteligenți... da, de-a dreptul strălucitori. Stau în peștera lui Platon până vine moartea și-i lovește pe la spate...

Se întrerupse. Donovan pocnise din palme, Powell fluierase puternic.

- Bună, Jack.

Imaginile nu proveneau de la bază. Sfărâmurile zăceau întunecate pe fondul amenințător al lui Jupiter, la baza înălțimilor. Dincolo de o ridicătură se ridicau fumuri vulcanice, în culori murdare, alb și galben. Jack era pe teren, pregătindu-și întărituri și ascunzători pentru război.

Se îndreptă brusc și imaginea cunoscute o schimbare amețitoare.

- Ce mai vreți? se răsti el. V-am spus să mă lăsați în pace. Nu sunt obligat să vă ascult. Pot întrerupe discuția.

- Așteaptă. Așteaptă.

Până când acest mesaj va ajunge la Napoleon, acolo unde se află, dacă există.

- Fii calm, porunci Powell. Ai cerut dovezi că eu și colegii mei suntem ființe umane. Ei bine, avem aceste dovezi.

Așteptare.

- Ați încercat. Care este certitudinea? Dacă... sunteți... roboți... acționați la ordinele altcuiva. Stăpânii voștri... au prevăzut... multe... scenarii.

- În acest caz, stăpânii noștri sunt ființe umane, spuse Donovan. Nu crezi că ar trebui să ascuți ce-ți spun ei prin intermediul nostru?

Își asumase un risc. Așteptarea îi ardea ca o flacăară. Îl auziră pe Jack scoțând un zgomot aspru. Însă trebuia zguduită și certitudinea lui Napoleon, în caz că Napoleon exista într-adevăr.

- Suntem oameni, spuse repede Powell. În această situație desperată, ne forțezi să demonstrăm acest lucru, indiferent cât ne-ar costa. După aceea, s-ar putea să îți pară rău și să-i ascuți pe supraviețuitorii grupului nostru.

- Ține cont că dacă ceea ce ți-a spus Napoleon este adevărat, interveni Donovan, atunci nu putem fi oameni. Trebuie să fim roboți și să ne prefacem. Trebuie să fim ceea ce vede el pe monitorul lui. Dar dacă suntem oameni, atunci ceea ce ți-a spus Napoleon este fals. Corect?

Jack nu remarcase probabil sudoarea care curgea pe fețele celor doi bărbați.

- Fii foarte atent! porunci Powell

Se ridică în picioare, scoase o baghetă de detonol, înălțând-o ca pe o sabie. Donovan se ridică și el:

- Greg, eu... ăăhhh... a sosit timpul să faci ce ți-am spus să faci în caz că situația devine desperată. Distruge-te.

Powell trase cuiul detonator. Cuiul în mâna dreaptă, bagheta în mâna stângă.

- Mike, veni replica sa, îți ordon să te auto-distrugi.

Donovan scoase și el explozivul. După ce scoase cuiul detonator, duse bagheta la gât, în mod teatral. Cei doi bărbați stăteau față în față. Într-un câmp gravitațional

normal genunchii lor ar fi cedat, aici însă reușeau să se țină pe picioare. Respirau greu și neregulat.

- Opriți!

Strigătul lui Jack se auzi puternic, dar parcă de la o depărtare de ani-lumină.

- Puneți detonatoarele la loc!

- Dacă suntem roboți, scrâșni Donovan, ce-ți pasă? Așteptare.

- Legea A Treia! Trebuie!

- Avem ordine! se încăpățână Powell. Fiecare minut dura parcă o eternitate. După patru minute și jumătate Borup intră și încremeni, holbându-se la ei.

- Ce se întâmplă aici? strigă el. Ați înnebunit și voi?

- Avem ordine, repetă Powell.

- Le contramandez eu! spuse Borup. Puneți detonatoarele la loc!

Preț de o clipă, se păru că Donovan nu va reuși să îndeplinească ordinul, atât de tare îi tremura mâna. Reuși, totuși. Cuiul detonator al lui Powell se afla deja în locașul său. Se prăbușiră fără vlagă în scaunele lor și așteptară.

După zece secunde, imaginea de pe monitorul lui Jack se schimbă și interveni o altă imagine, cea a unui bărbat scund, îndesat, cu un tricorn pe cap și haină cu epoleți. Imaginea era fără viață, practic o caricatură - destul de bună pentru un robot puțin sofisticat - iar sunetul reda puțin din frământarea ce se simțea dincolo de cuvinte.

- Stăpâni, stăpâni! Iertați-mă! Am greșit, am fost indus în eroare... Sunteți pe Himalia? Vin chiar acum la voi și fac ce vreți. Ascultați-mă, judecați-mă, iertați-mă!

Ole pregătea o masă festivă. Borup nu le dezvăluise pasagerilor despre ce anume era vorba.

- O surpriză, ceva special și delicios, spusese el, cu varză roșie. Între timp vom bea puțin akvavit *si, ja*, o ladă cu bere pe care o păstrez pentru cazuri neprevăzute. Sau pentru sărbătorirea succesului!

Powell și Donovan nu acceptară imediat. Erau beți deja - de fericire - și stăteau în fața stației de transmisie, comunicând acasă mesajul lor codat.

„... da, își recunoaște greșeala. Desigur, e încă stupefiată, sărmana creatură. La urma urmelor, îndeplinise ordinele oamenilor care îl pregătiseră pentru această misiune. Nu, nu l-am presat să ne dea informații complete. l-am creat impresia că și ei erau la rândul lor induși în eroare și că după ce va ajunge pe Pământ, totul se va aranja. În caz că se răzvrătește în timpul călătoriei, nu ne facem probleme, este un robot micuț, iar noi avem doi roboți zdraveni, care vor ști să-l țină sub control.

Nu, nu am făcut pe detectivii, încercând să aflăm cine sunt vinovații. Asta cade în sarcina poliției sau a dr. Calvin. N-are rost să facem noi acum niște presupuneri pripite.

Jack trebuie să fie îngrijit. Își dorește foarte mult să reînceapă lucrul, dar a trecut printr-un coșmar și ar avea nevoie mai întâi de o stabilizare. Poate vine aici un robopsiholog tânăr, ca să pună lucrurile în ordine.

Abia așteptăm să vedem ce valuri va ridica această afacere pe scena politică!”

Până acum vorbise Powell. Îi aruncă o privire lui Donovan.

- Gata, amice! îl invită el. E rândul tău să te acoperi de glorie.

Donovan zâmbi, își dresе glasul și începu:

„Problema era următoarea: În aceste condiții, ce puteam face noi și roboții nu puteau?

Să presupunem că ne-am fi ordonat unul altuia să ne autodistrugem. Lucrul ăsta nu avea o rațiune evidentă. La ce ne-ar fi slujit? Jack putea presupune în continuare că ne prefăceam. Așa că dacă eram amândoi roboți, nu vom respecta ordinul.

Dacă unul dintre noi era robot și celălalt nu, robotul s-ar fi conformat; omul avea posibilitatea să aleagă.

Dacă amândoi eram oameni, aveam desigur posibilitatea de a alege.

Am ales amândoi să respectăm ordinul. În ultimul moment, și-a făcut apariția căpitanul Borup și ne-a contramandat ordinele. Dacă ar fi fost robot, asta nu ar fi schimbat cu nimic situația. Fie că eram roboți sau nu, nici unul dintre noi nu era obligat să-l asculte. În consecință, dacă amândoi l-am ascultat, concluzia se impunea de la sine: căpitanul Borup este ființă umană.”

Donovan râse nervos:

„Desigur, nu aveam deloc de gând să mergem până la capăt, indiferent ce s-ar fi întâmplat. Amândoi intenționam să-l ascultăm pe căpitanul Borup... și am transpirat binișor, credeți-mă! Însă trebuia să arătăm că nu ne prefăceam.

Jack probabil că era prea stresat ca să gândească repede, însă dacă Napoleon ne privea, își dădea seama că un robot nu poate porunci unui om să se sinucidă decât dacă știa dinainte că este vorba de o farsă... chiar dacă sinuciderea robotului face sau nu parte din joc. Deci, dacă omul scoate cuiul detonator, se pune în pericol, și robotul trebuie să intervină. Poate nu chiar imediat, dar la timp pentru a împiedica explozia. Dar amândoi am stat pe poziții până când și-a făcut apariția al treilea *om*.

Da, era în continuare posibil ca toți trei să fim roboți, executând un plan riguros stabilit dinainte. Totuși, singura experiență a lui Jack în materie de roboți a dobândit-o în activitatea cu acei lucrători simpli cu care colabora el. Roboții lui Edgar veneau, încărcau marfa și plecau. De asemenea, cunoștințele lui Napoleon despre lume trebuiau să fie limitate, altfel contradicțiile din povestea cu virozii l-ar fi perturbat prea puternic pentru a-și putea îndeplini cu succes misiunea. Nici unul dintre ei nu ar fi crezut că un robot este capabil de atâta flexibilitate. Nimic nu ar fi părut adevărat decât dacă în scenă se afla cel puțin o ființă umană.

Napoleon a tras concluzia că în ordinele sale exista un neadevăr. În locul unei situații ipotetice, în care miliarde de oameni urmau să moară, s-a confruntat cu o situație reală,

În care trei oameni în carne și oase își puneau în pericol viața din cauza lui. Prima Lege a învins.”

Donovan întrerupse transmisia, se lăsă pe spate și își umflă obraji.

- Buuufff! făcu el. Mă simt ca un burete uscat. Hai să ieșim din congelatorul ăsta și să intrăm în navă, unde ne așteaptă băuturile alea. Avem la dispoziție o oră și jumătate până la primirea mesajului lor.

Powell râse.

- Și dacă în momentul ăla n-o să fim în stare să ducem o conversație oficială, ce crezi că or să ne facă?

de George Zebrowski

ÎN ANUL 1056 E.F. am început să caut prin arhive. Intenționez să fac o simplă reunire a aparițiilor lui Hari Seldon în Cripta Timpului în momentele de criză ale ultimului mileniu, la care să adaug comentariul meu. Bănuiam că proiecțiile lui Seldon existau deja, poate cu comentariul altui istoric.

Prima mea surpriză, căutând prin arhivele Trantorului, a fost să descopăr că o astfel de reunire nu exista în marea bibliotecă. M-am apucat să caut aparițiile individuale, dar am fost surprins să descopăr doar trei din cele șase apariții.

La început am crezut că nu introdusesem corect codurile de acces; însă după mai multe încercări a devenit clar că trei dintre apariții nu se aflau acolo. Am tras concluzia că trebuie să fie pe undeva prin banca generală de date și m-am apucat să caut – atât din ambiție cât și din curiozitatea de a afla unele dintre ideile marelui psihoistoric. Vroiam să descopăr, să prelucrez și să prezint într-o formă accesibilă toate aparițiile lui Hari Seldon. Eram bun la căutat fișiere (unii dintre colegii mei susțineau că *doar la asta* eram bun, deși atunci când aveau nevoie de mine se purtau mult mai politicoși). Era de neconceput să se fi pierdut ceva din amintirea lui Hari Seldon, însă trebuia să mă conving; chiar și menționarea unui asemenea lucru mi-ar fi câștigat un loc în viitoarea ediție a Enciclopediei Galactice, cea cu numărul 117.

Trei dintre înregistrări lipseau, deși erau citate în alte documente. Le-am trecut în revistă, după cum urmează: până la intrarea în scenă a Catârului au avut loc patru crize, și de fiecare dată a apărut un simulacrum al lui Hari Seldon pentru a ajuta și a da explicații. A apărut în momentul de apogeu al primei crize. La a doua criză, evenimentul a avut

loc când deja fusese rezolvată cu succes. Nimeni nu a venit să-l asculte la a treia și a patra criză, însă înregistrările arată că el s-a prezentat la timp. Impresia generală este că în acel moment nu era nevoie de el, însă s-au făcut totuși înregistrări. A cincea apariție a fost mult așteptată, având loc exact în momentul în care Catârul ataca Terminus-ul. Cuvintele lui Seldon arată că nu era la curent cu evenimentele. A șasea apariție, la care se fac referiri în numeroase documente, plasează imaginea lui Hari Seldon în 190 d. 1000 E.F. Nimeni nu a fost acolo pentru a-l asculta.

Aparițiile doi, trei și șase *au fost* înregistrate - apoi scoase, ca și cum cineva s-a temut că ar putea juca un rol nedorit în evoluția următoare a evenimentelor. Însă nu am descoperit argumente în favoarea acestei ipoteze. Se părea deci că va trebui să dau explicații referitoare la mai recenta lipsă de interes pentru ideile lui Seldon.

Timp de aproape o lună, am lăsat programele mele de căutare (reflexive, asociative, indicative și stohastice) să cerceteze prin vasta bancă de date a Trantorului, în care s-au acumulat istoria și cunoștințele a douăzeci și cinci de milioane de lumi. Din când în când am găsit referiri la aparițiile cu numărul doi, trei și șase, făcute de oameni care intenționau să viziteze Cripta Timpului, însă dintr-un motiv sau altul nu reușiseră să ajungă acolo la timp; cu toate acestea, nu am dat peste ele.

Teama că aceste înregistrări dispăruseră pentru totdeauna a început să pună stăpânire pe mine, împreună cu incertitudinile referitoare la rolul lui Seldon în istorie. Deși psihoistoria își traducea predicțiile doar în termeni de probabilități, întotdeauna au avut o aură misterioasă și autoritară, ca o tentativă a trecutului de a controla viitorul. În ce măsură a fost planul de o mie de ani al lui Seldon o profecție care se îndeplinește singură? Cum a influențat el cursul real al evenimentelor? Dacă psihoistoria era valabilă, atunci cum putea rămâne în afara istoriei, fără a fi ea însăși subiectul legilor statistice? Credea Seldon că gândirea

psihoistorică se sustrăgea curgerii istoriei? Sau planul său era un simplu ideal? Iar în final am început să mă întreb dacă aparițiile lui Seldon în Cripta Timpului aduseseră vreun folos. Care a fost importanța lor, în caz că au avut vreuna?

Aceste întrebări, împreună cu altele, mi se învălmășeau în minte determinând mii de răspunsuri posibile și așteptam ca programele mele de căutare să captureze aparițiile lipsă. Am început să simt ca și cum o mână nevăzută mă împiedica să ajung la soluțiile problemelor care mă frământau. Eram convins că cea de-a șasea și ultima apariție a lui Seldon mi-ar putea oferi adevăratul motiv al celorlalte apariții. Doar ultima apariție, programată să aibă loc după eliminarea tuturor pericolelor ce amenințau civilizația galactică, ar fi fost în măsură să dezvăluie gândurile marelui psihoistoric vizavi de planul său proiectat peste timp. În minte mi se strecurase gândul că Planul Seldon nu era ceva inevitabil, din moment ce avusese nevoie de un supraveghetor.

Am început să visez că eram și eu de față la ultima lui apariție și că îmi vorbea, dezvăluindu-mi secrete pe care doar eu le puteam înțelege. Dar dacă eu eram singurul, atunci colegii mei istorici uitaseră să formuleze cea mai importantă întrebare a Istoriei Galactice: un singur om a fost responsabil de comprimarea a treizeci de mii de ani de declin într-un singur mileniu?

Dacă și alții își puseseră aceleași întrebări ca și mine, atunci unde erau lucrările lor? De ce nu aveam cui cere lămuriri? Începutul Renașterii Galactice trebuia învăluit de mister?

În acest moment m-am gândit că poate puneam greșit problema. De exemplu, dacă Planul Seldon ar fi fost implementat creativ și nu fatalist atunci n-ar mai fi existat nici o contradicție între liberul arbitru și psihodeterminism. Determinăm și suntem determinați, într-un grad mai mare sau mai mic, și nu există nici o dificultate în a prezice ceea ce am dori să facem. Liberul arbitru este manifestarea

determinismului *interior*. În consecință, nu impui o constrângere atunci când prezici ceea ce cineva *ar putea* face din propria voință, mai ales dacă posibilitățile de alegere sunt puține.

Acest raționament ar însemna că odată Planul Seldon pus în aplicare, acesta își pierde în mare măsură importanța. Aparițiile în Cripa Timpului nu se potriveau cu procesul creativ inițiat de Seldon! Desigur, puțini vedeau Planul din această perspectivă, deși concluzia era evidentă prin dezinteresul manifestat față de înregistrările cu numerele doi, trei și șase.

Totuși, aveam nevoie de acele apariții pentru a-mi confirma teoria. Să fi fost oare diminuarea importanței lui Seldon cea care a determinat absenteismul la ultima sa apariție, sau cei care au vizionat-o mai târziu au fost șocați de același raționament ca și al meu și au îngropat înregistrarea? Probabil au distrus-o complet și nu-mi voi putea satisface niciodată curiozitatea ardentă.

În timp ce programele își continuau căutarea, am avut o viziune – cea a lui Hari Seldon păcălind istoria umană pentru ca aceasta să se re-creeze singură promovând oameni inteligenți, energici, care nu aveau altă soluție decât să aducă schimbările dorite, trasând cursul istoriei prin intermediul celor două Fundații: mâna stângă și cea dreaptă muncind împreună, însă independent. Geniul lui Seldon să conștatea oare în cunoașterea faptului că viitorul aparține celor care îl trăiesc, că istoria este o problemă care nu poate fi rezolvată, ci doar imperfect dirijată?

Răspunsurile la întrebările mele păreau de negăsit. Oh, cât de mult mi-aș fi dorit să apar în fața lui Seldon iar el să mi le dea! Eram convins că și în situația în care înregistrările fuseseră distruse, trebuia să existe undeva o copie, în imensul hățiș informațional al Trantorului. Până și un ecou putea fi amplificat, restaurat, adus să arate ca originalul. Programele mele căutau ceva de o importanță deosebită, dincolo de speculațiile filozofice; însă nici un

program nu avea cum recupera o informație iremediabil pierdută.

Apoi, într-o zi, pe când stăteam la terminalul din apartamentul meu, situat la al 66-lea Nivel Polar al Trantorului, programul mi-a comunicat: Aparițiile lui Seldon numerele șase, trei, și doi disponibile în această ordine. Subrutina de căutare terminată!"

Am rămas locului surprins, holbându-mă la strălucirea albastră și uniformă a holoblock-ului, întrebându-mă dacă nu cumva programul reușise să scoată de fapt cele trei apariții disponibile mai înainte, printr-o eroare de botezare a fișierelor. Mi-am ținut răsuflarea și am plimbat mâna pe deasupra plăcii de comandă.

Holoblock-ul a prins viață. Silueta fragilă a unui bătrân într-un scaun cu roțile a ridicat privirea spre mine, cu ochi strălucitori și plini de înțelegere. Am așteptat să vorbească, sperând că aceasta nu era o simplă copie a aparițiilor cunoscute.

„Sunt Hari Seldon,” a spus el ușor, dând impresia unei voci pline de viață însă bine ținută în frâu, „iar aceasta este cea de-a șasea și ultima mea apariție în Cripta Timpului.” A făcut o pauză iar eu m-am aplecat înainte, plin de curiozitate. Asta era! Am aruncat o privire funcției de înregistrare. Era în plin proces de derulare.

„Câțiva dintre voi v-ați întrebat deja,” a continuat Seldon, „ce folos au avut aceste apariții ale mele, sau dacă au avut vreun folos. Ele ar fi trebuit să coincidă cu o serie de crize, ajutându-vă să depășiți perioadele dificile, atunci când planurile psihoistorice ar fi dat impresia că nu aveau nimic de-a face cu evenimentele reale. Sper ca această situație să fi fost doar aparentă, nu și reală.” Bătrânelul mi-a zâmbit. „Din câte prevăd eu, s-ar putea ca acum să vorbesc unei săli pustii, într-o galaxie fragmentată, cufundată în continuare în epoca întunericului. Dar dacă cineva mă ascultă, atunci să știe că aceste apariții ale mele *trebuiau* să fie utile la ceva, *într-un fel sau altul*.”

A îndreptat un deget descărnat spre mine, dând impresia că ar vrea să se scoale din scaun ca să-mi atingă fața. O carte deschisă i-a căzut din poală, pe podea.

„Să vă explic ce vreau să spun,” a continuat el. „Fie am prevăzut corect evenimentele, fie eșecul meu v-a pus în mișcare pe aceia dintre voi care v-ați aflat în miezul acțiunii. Psihoistoria poate face previziuni destul de corecte, dar nu poate proiecta imaginea unui anumit viitor și acțiunile necesare realizării acestuia. Deoarece întregul este compus din nenumărate fragmente mici, iar în cea mai mare parte a timpului ne trăim viețile în detaliile mici. Unii dintre voi vor spune probabil că psihoistoria nu a fost ce am vrut eu să fie, și au dreptate... în măsura în care aproape toate mințile înguste au dreptate. Însă a fost, sper, *destul* din ce *a trebuit* să fie – un strigăt de unire a forțelor împotriva întunericului irațional care dorea să cuprindă galaxia timp de treizeci de mii de ani, aducând-o în stare de barbarism. În fiecare zi iraționalul a încercat să se impună, însă a fost împins înapoi de intelect și de bunele intenții.”

A făcut o pauză și s-a lăsat pe spate cu o expresie mulțumită, ca și cum și-ar fi dat seama că reușise. „Istoria ne dezvăluie câteva elemente fundamentale în exercitarea liberului arbitru,” a continuat el pe un ton confidențial. „Nu pot fi prezise decât probabilități, însă nu întotdeauna și nu la perfecție. Totuși, dacă stăm să ne aducem aminte, *toate* evenimentele au avut o *cauză*, inclusiv cele determinate de liberul arbitru. Evenimentele istorice decurg dintr-o varietate de factori, și sunt deci explicabile – dar nu exhaustiv. Liberul arbitru poate acționa doar în câteva situații, reduse ca număr. Nici o alegere liberă nu scapă de condiționare, altfel am putea crea materie și energie din nimic, la simpla dorință.” A zâmbit spre mine, ca și cum mi-ar fi cunoscut toate gândurile aiurite și ambițiile deșarte.

„Eu v-am focalizat liberul arbitru, ajutându-vă să alegeți conștientizând posibilitățile ce vi se deschid, ajutându-vă să priviți *mereu* înainte. Sunt sigur că încercarea voastră a fost încununată de succes.” A oftat. „Ce veți face voi în noua

Eră Galactică, nu e treaba mea să prezic. Probabil omenirea va deveni mai bună. Pentru mine, asta înseamnă că va dobândi o inteligență superioară, imună la predicțiile psihoistorice. Sper asta, altfel noua voastră epocă va decădea și se va prăbuși, iar omenirea poate dispărea din galaxie, înlocuită fiind de inteligențe noi, care chiar în acest moment gestică în nenumărate sisteme stelare, acolo unde planetele nu sunt adaptate biologiei umane. Istoria omenirii nu se întinde nici măcar pe durata a o sută de mii de ani, deși am umplut o galaxie întreagă cu rasa noastră. Alte specii există de două sute de milioane de ani fără să atingă nivelul de inteligență conștientă. Atenție însă, nu vă lăsați copleșiți de auto-mulțumire. Deveniți o cultură cu adevărat liberă, una care să nu se supună legilor psihoistorice, dar care-și poate modela forma și destinul!”

A zâmbit din nou, părând cuprins de nostalgie. „Da, acesta este idealul meu despre ceea ce înseamnă o specie matură – una care nu trebuie dusă de mână. Într-adevăr, psihoistoria își prezice propriul sfârșit, dar nu îmi pare rău. Ea a funcționat pentru că s-a bazat pe întunericul care se ridică dintr-o anumită trăsătură a naturii umane, atâta vreme cât natura umană rămâne neschimbată. Mai mult decât oricine altcineva, mi-am dat seama de posibilitatea ca psihoistoria să controleze viața omului, manipulând-o, și iată motivul pentru care nu am făcut niciodată cunoscute legile sale. Împotriva psihoistoriei ca armă în mâna tiranilor am opus treizeci de ani de întuneric, care oricum nu ar fi avut loc, deoarece am adăugat la problemă *exact atât cât trebuia*.

A privit camera goală. Părea că îl chinuie. „Nu știu ce v-aș mai putea spune... decât, poate, că am iubit nobilele impulsuri din oameni, chiar și atunci când v-am privit luptându-vă împotriva ființei interioare. Aveți printre voi inteligențe pozitronice, care s-ar putea să fie deja libere de tendințele psihoistorice umane și v-ar putea ajuta să deveniți liberi...” S-a aplecat înainte, ca și cum a fi încercat să privească prin vălul timpului, spre viitor.

Încet, holoblock-ul s-a stins. Ultima apariție a lui Hari Seldon luase sfârșit.

O imagine a prins viață în mintea mea. Am văzut liderii ambelor Fundații în Cripta Timpului, ascultând ultimul mesaj al lui Seldon. I-a șocat în asemenea măsură încât au hotărât să nu dea publicității ceea ce aflaseră în ultimul mesaj? Le-a zdruncinat credința în asemenea hal conștientizarea faptului că o mie de ani de gândire pozitivă și bună intenție au salvat omenirea, ea nefiind de fapt dirijată de Planul Seldon? Le era teamă ca nu cumva acesta să fie poreclit Gluma Seldon?

În mod cert, Planul Seldon și ceea ce a fost mai bun în omenire au lucrat mână în mână, unul având nevoie de celălalt. A fost greșită, desigur, ștergerea ultimei apariții a lui Hari Seldon... dar poate că a fost un accident, nu o intenție. În cel mai rău caz, s-a dorit protejarea iluziilor celor credincioși, a celor care poate nu au înțeles că soarta lor a fost de fapt altceva... la fel de valoros și de necesar, și nu viziunea unei fatalități strălucitoare care înăbușă toate dubiile sub sentimentul certitudinii. Ei poate că au văzut ultimul mileniu ca pe o serie de întâmplări.

Privind în holoblock-ul pustiu, mi-am dat seama că speranța mea de a intra în ediția cu numărul 117 a Enciclopediei Galactice era deșartă. Dezamăgirea era intensă... dar dintr-o dată m-am ridicat deasupra vanității și sentimentului de neîmplinire. Eu nu voi șterge înregistrările aparițiilor necunoscute ale lui Seldon, dar nici nu voi atrage imediat atenția asupra descoperirilor mele. Înregistrările vor sta aici, pentru a fi descoperite de alții la fel ca și mine, fără prejudecăți.

Peste tot în jurul meu, pe Trantor și pe alte milioane de lumi, inteligențele pozitronice erau libere de constrângerile legilor lui Seldon. Am construit roboți în nenumărate forme, de la cele mai simple unelte ale muncii fizice și gândirii la cei mai sofisticați frați ai noștri din punct de vedere mental. Pe măsură ce ei vor evolua, vom evolua și noi. Împreună vom stabili un nou curs al istoriei. Aceasta, mi-am dat

seama cu un sentiment de bucurie pentru prima oară altruist, era puterea născândă a noii noastre galaxii... putere pe care acum o aveam și eu!

de Robert Sheckley

NAVA SE RABLAGISE DIN NOU. Circuitele nu comutau ușor, ca de obicei. Scoteau pocnete diverse, iar ăsta era un semn sigur de defecțiune. Hellman se așteptase să iasă din tunelul spațial în Zona 12XB din norul Orion. Însă ceva nu funcționase ca lumea. Să fi dat comenzi greșite? Dacă era așa, nu mai avea prea mult timp la dispoziție pentru a le corecta. Se materializase în interiorul unui fel de nor gălbui și simțea cum nava se prăbușește rapid. Strigă spre computer:

- Fă ceva!

- Încerc, nu vezi? răspunse computerul. Dar s-a strecurat o greșeală, un parazit...

- Corectează-o! urlă Hellman.

- Când? întrebă computerul.

Computerele nu au simțul pericolului. Nava se prăbușea prin norul ăsta cu o viteză de-a dreptul nesănătoasă dacă stăteai să te gândești că jos poți întâlni un material solid, iar computerul îl întreba „când”.

- Acum! urlă Hellman.

- Bine, spuse computerul. Apoi nava lovi solul.

Hellman își recăpătă cunoștința câteva ore mai târziu, descoperind că ploua. Era bine să te afli afară, în ploaie, după atâta vreme petrecută într-o navă înghesuită. Deschise ochii pentru a privi cerul și ploaia.

Nu era nici o ploaie. Nu era nici un cer. Se găsea în continuare în interiorul navei. „Ploaia” însemna de fapt apa din bazinul cu apă. Era proiectată înspre el de unul dintre ventilatoarele navei, care se rotea cu o viteză suspectă, chiar dacă avea rulmenți superfiabili.

- Oprește-l, mormăi Hellman îmbufnat.

Ventilatorul muri cu un zumzet slab. Computerul navei spuse prin difuzorul său:

- Ești în regulă?

- Da, sunt în regulă, făcu Hellman ridicându-se cu greutate în picioare. De ce-ai dat cu apă pe mine?

- Ca să te trezesc. Nu am brațe sau extensoare sub comandă, așa că am făcut și eu ce am putut. Dacă mi-ai pune un braț sau măcar un tentacul...

- Da, am auzit deja părerea ta vizavi de subiectul ăsta, spuse Hellman. Dar legile sunt clare. Mașinile inteligente de Nivelul Șapte sau mai mult nu pot primi extensii.

- Este o lege stupidă, se plânse computerul. Ce cred că vom face? Că o să înnebunim sau cine știe ce? Mașinile sunt mult mai de încredere decât oamenii.

- Așa este legea, de la dezastrul de pe Desdemona. Unde suntem?

Computerul recită o listă de coordonate.

- Perfect. Asta nu-mi spune nimic. Planeta are vreun nume?

- Dacă are, eu nu-l știu, spuse computerul. Nu apare în ghidul nostru spațial. Cred că ai introdus greșit niște informații, și acum ne aflăm într-o zonă a spațiului încă neexplorată.

- Ar fi trebuit să verifici dacă există vreo greșeală.

- Numai dacă ai fi activat Programul de Verificare a Erorilor.

- L-am activat!

- Ba nu.

- Credeam că intră automat în acțiune.

- Dacă studiezi pagina 1998 din manual vei afla cu totul altceva.

- Bine că îmi spui acum!

- Ți s-a atras atenția în mod special, în cursul antrenamentului preliminar. Sunt sigur că îți amintești micuțul prospect roșu. Pe copertă, scria: „CITEȘTE ASTA MAI ÎNTÂI!”

- Nu-mi aduc aminte de cartea asta.

- Legea spune că toți cei care cumpără o navă folosită trebuie să primească o copie după acest prospect.

- Uite că mie au uitat să-mi dea.

Se auzi un sunet lung, ca un zumzet.

- Ce faci? Întrebă Hellman.

- Trec în revistă fișierele, răspunse computerul.

- De ce?

- Pentru ca să-ți spun că prospectul roșu este în continuare atașat la panoul de accelerare, în fața panoului cu instrumente, exact așa cum prevede regulamentul.

- Credeam că ăla era certificatul de garanție.

- Ai crezut greșit.

- Ia mai taci din gură! strigă Hellman furios.

Avea suficiente necazuri pentru ca să mai primească o dădăceală de la computerul ăsta - servitorul omului! Se ridică în picioare și începu o plimbare nehotărâtă. Cabina părea în regulă. Câteva lucruri se răsturnaseră, dar nu arătau prea rău.

- Putem decola din nou? Întrebă Hellman. Computerul făcu din nou zgomotul acela care însoțea căutarea prin fișiere:

- În starea actuală a navei, nu.

- Nu poți repara ce s-a defectat?

- La întrebarea asta nu se poate răspunde precis, spuse computerul. Depinde dacă putem găsi trei litri de plasmă roșie de tipul doi.

- Ce-i aia?

- Cu asta rulează computerul.

- Seamănă cu gazolina?

- Nu e totuna, spuse computerul. Este de fapt un psiholubrifiant necesar circuitelor inferențiale pentru a calcula cursul probabil.

- Nu ne putem descurca fără el?

- Ca să facem ce?

- Ca să ne cărăm de-aici! explodează Hellman. Te-ai scrântit, sau ce-ai?

- În vorbirea ta se află prea multe ipoteze ascunse, spuse computerul.

- Treci pe modul „vorbire vagă”, spuse Hellman.

- Nu-mi place inexactitatea lui. De ce nu-mi spui precis ce vrei și să vedem dacă nu putem rezolva.

- "Vorbire vagă", veni din nou comanda lui Hellman.

- Bine, oftă robotul. Vrei să ne întoarcem în navă și să plecăm de aici. Vrei ca eu să repar tot ce este defect. Dar după cum știi, mă aflu sub restricția legilor roboticii și una dintre ele îmi spune că nu am voie să-ți fac rău, voit sau nu.

- N-am să pățesc nimic dacă mă scoți de aici, spuse Hellman.

- Ai închiriat această navă și ai plecat în spațiu căutându-ți norocul, nu-i așa?

- Da, și ce?

- Norocul se află chiar sub picioarele tale, așteptându-te, iar tu nu te gândești decât cum să scapi mai repede de aici!

- Ce noroc? Despre ce anume vorbești?

- În primul rând, nu ai verificat cifrele care vorbesc despre mediul înconjurător, deși ți le-am oferit pe ecran. Ai remarcat probabil că presiunea atmosferică este aproximativ egală cu cea a Pământului. Cifrele spun în continuare că aceasta este o planetă bogată în oxigen și în consecință este adecvată colonizării. Iată prima posibilitate de a deveni bogat!

- Vorbește-mi despre a doua.

- Dacă nu cumva greșesc, spuse computerul, această planetă poate oferi răspunsul la ce s-a întâmplat în dezastrul de pe Desdemona. După cum știm amândoi, se dau recompense de-a dreptul fantastice pentru cine descoperă locul în care se află conspiratorii.

- Crezi că roboții de pe Desdemona au venit aici?

- Exact.

- De ce crezi una ca asta?

- Pentru că am cercetat orizontul în toate direcțiile și am descoperit nu mai puțin de trei semnale care indică viață

mecanică, fiecare deplasându-se independent unul de altul și fără a avea un operator uman. Asta am descoperit eu.

Hellman se îndreptă spre hubloul cel mai apropiat. Privind afară, reuși să zărească o prerie plată, anostă, întinzându-se cât vedea cu ochii. Nici o mișcare.

- Nu e nimic aici, spuse computerului.

- Simțurile tale nu sunt suficient de ascuțite. Te asigur, acolo există viață mecanică.

- Roboți, zici?

- Se potrivesc definiției.

- Și crezi că pot fi de pe Desdemona?

- Indiciile sunt destul de convingătoare. Ce alți roboți inteligenți ar fi scăpat de sub supraveghere? Hellman se gândi un moment.

- Ar putea fi un loc foarte bun pentru colonizare și răspunsul la misterul Desdemona.

- Această idee nu a scăpat atenției mele.

- Aerul este respirabil?

- Da. Nu descopăr nici forme complicate de bacterii. Mai degrabă cred că ai să lași *tu* câteva pe aici.

- Asta nu-i problema mea, rosti Hellman.

Începu să fredoneze un cântecel, în timp ce își punea un costum adecvat pentru explorări: pantaloni kaki, o haină de camuflaj, ghetе pentru deșert și un pistol cu laser în holster. Spuse spre computer:

- Crezi că poți rezolva ceea ce este în neregulă? Dacă trebuie, îți fixezi chiar și un braț.

- Cred că pot găsi o modalitate de rezolvare, îl liniști computerul. Însă chiar dacă nu reușesc, nu suntem în situație desperată. Radioul funcționează perfect. Am să transmit semnale pe un canal secundar, poate le captează cineva și trimite o navă de salvare.

- Încă nu, spuse Hellman. Nu vreau să vină altcineva aici, să trebuiască să împart cu el.

- Ce să împarți?

- Ceea ce voi primi pentru descoperirea acestei planete și pentru rezolvarea misterului Desdemona. De fapt, mai bine deconectează radioul. Să nu se joace nimeni cu el.

- Aștepți musafiri? Întrebă computerul.

- Nu chiar. Numai că noi doi vom pleca în recunoaștere, ca să vedem cum stau lucrurile.

- Eu nu pot fi mișcat de aici, protestă computerul.

- Sigur că nu. Păstrăm legătura prin radio. Poate că am să-ți dau ceva materiale de analizat.

- Mergi să discuți cu roboții?

- Da, asta vreau.

- Îți aduc aminte că roboții de pe Desdemona se crede că au încălcat legile roboticii. Se crede că sunt capabili să facă rău ființelor umane, prin participare directă sau neparticipare.

- Fantasme, rosti Hellman. Se știe foarte bine că roboții nu fac rău oamenilor. Doar *oamenii* fac rău oamenilor. Roboții sunt creaturi raționale.

- Datorită dezastrului Desdemona, se crede că în cazul acesta lucrurile stau altfel.

- În toată istoria roboților nu s-a mai întâmplat așa ceva. Nu se cunoaște ca un robot să fi atacat, cu sau fără intenție, o ființă umană. Nu se cunoaște.

- Aceasta ar putea fi prima oară, spuse computerul.

- Îmi pot purta singur de grijă.

Aerul era curat și proaspăt. Picioarele călcau pe o iarbă scurtă, elastică și tare, mirosind ușor a cimbru și rozmarin. Hellman ridică walkie-talkie-ul și apăsă pe un buton.

- Mă auzi? Întrebă el.

- Te aud tare și clar, spuse computerul. Sunt computerul, terminat, ai cuvântul.

- Nu mai fă pe deșteptul, spuse Hellman. Cine o fi fost țicnitul care te-a programat?

- Te referi probabil la circuitul ironic. A fost conceput special pentru modelul meu.

- Foarte bine, atunci decuplează-l.

- Se decuplează manual. Va trebui s-o faci cu mâna ta.

- După ce mă întorc. Mașinile alea mai sunt prezente pe radarul tău?

- Nu este radar, îl corectă computerul. Două dintre mașini se îndepărtează. Una se mișcă în continuare către tine.

- Cât de curând crezi că o voi putea vedea?

- Calculând cele două traiectorii, presupunând că nu va exista nici o modificare de direcție și că nu va interveni nici un eveniment neașteptat, aș spune, în termenii vagi pentru care ai o inexplicabilă preferință, că o vei putea vedea în curând.

Hellman porni mai departe. Câmpia nu era chiar atât de plată cum i se păruse atunci când o privise din navă. În depărtare se puteau zări dealuri. Sau poate că erau dune de nisip. Se simțea puțin obosit. Nu respectase programul de aerobică pe navă și acum își ieșise puțin din formă. Toate aceste urcușuri și coborâșuri, deși colinele erau miciute, începuseră să-și facă efectul. Auzi, un pic mai tare decât respirația sa, zgomotul înfundat al unui motor.

- Îl aud, spuse el către computer.

- Era și cazul. Receptorii mei l-au depistat de mult.

- Bravo ție! Dar unde se află?

- La trei sau patru metri de tine, ușor spre stânga.

- De ce nu-l pot vedea?

- Pentru că profită de o adâncitură în sol.

- De ce face una ca asta?

- Probabil se furișează, își computerul cu părerea.

- Ce te face să crezi...

Se opri la jumătatea frazei. Zgomotul făcut de mașină dispăruse dintr-o dată.

- Acum ce face?

- A oprit motorul principal. A comutat pe sursa de alimentare auxiliară, pentru a nu face zgomot.

Hellman scoase pistolul laser. Pentru prima oară, se confrunta cu problema de a încerca să doboare o mașină mare și probabil feroce. Chiar și un laser puternic are nevoie de ceva timp pentru a perfora metalul. Durează

mult până se poate ajunge suficient de adânc pentru a lovi o conexiune esențială, sau chiar microprocesorul. Dar dacă mașina are intenții rele, dacă într-adevăr este feroce, l-ar putea anihila înainte ca el s-o poată distruge. Doar dacă nu cumva putea atinge un punct vital din prima lovitură.

- Care este punctul vital la un robot? Întrebă el.

- Depinde de tipul de robot. Sistemele vitale sunt localizate în diferite compartimente. Astfel încât o lovitură la cap nu este neapărat fatală. Cel mai bine ar fi să încerci să te înțelegi cu el.

- De ce îi spui „el”?

- Pentru că unii dintre noi suntem nervoși, spuse computerul.

Hellman privi împrejur. Terenul oferea multe locuri de ascunziș pentru un robot de dimensiuni nu prea mari. Mașina, sau ce-o fi fost, se oprise și ea. Porni mai departe, pentru că asta îl făcea să se simtă mai puțin nervos. Era un fel de agitație ascunsă în terenul ăsta! Avea impresia că până și iarba încremenise pentru a vedea ce urma să se întâmple. Decise că mai bine și-ar găsi un adăpost. Dacă robotul avea intenții necurate, măcar să-i poată rezista o vreme.

Zări un petic de vegetație naturală în apropierea unei stânci de granit. Părea un loc bun. Se grăbi să ajungă acolo și se ascunse. Apoi scoase un oftat adânc, de ușurare, se întoarse pentru a privi împrejurimile... și împietri.

Robotul era în spatele lui, la aproximativ trei metri depărtare. Avea atât de multe detalii, încât forma sa generală era greu de definit. Era aproximativ dreptunghiular, ca un stivuitor, și în lateral avea prinsă o cutie solidă de metal, ieșită cam jumătate de metru în afară. Din această cutie plecau fire spre diversele părți componente. Hellman nu-și dădu seama de la început dacă se mișca pe picioare sau pe roțile. Decise până la urmă că mașina folosea și picioare și roțile. Era ca un fel de cușcă ușor înclinată. Roboții de genul acesta, avea să descopere el mai târziu, stăteau ușor aplecați în față. Cel de aici

dispunea de doi centri operaționali, pentru că mai era încă o cutie centrală, mai mică și plasată un pic mai sus. Aceasta adăpostea echipamentele. Doi ochi fotoelectrici se extinseră prin două tije rotindu-se spre Hellman pentru a-l examina. Urechile în formă de trompetă se rotiră și ele, simultan cu ochii. Mașina avea cam trei metri înălțime. Părea o motocicletă uriașă.

- Salut, spuse Hellman cu vioiciune. Sunt Tom Hellman și vin de pe planeta Pământ. Tu cine ești?

Robotul continuă să se holbeze la el. Hellman avea impresia că încerca să ia o decizie.

În cele din urmă, mașina se hotărî:

- Lasă detaliile astea. Ce cauți aici?

- Am venit în vizită. Cu nava.

- Mai bine te-ai întoarce la ea. Dacă stai aici, dai de bucluc. O haită de hienoizi te-a adulmecat și vine după tine.

- Hienoizi? Ce sunt ăștia?

- Mâncători de cadavre. Mănâncă orice. Te mănâncă și pe tine, dacă le dai ocazia.

- Mersi pentru sfat. Mi-a făcut plăcere să discut cu tine. Cred că ar fi mai bine să mă întorc.

Apoi auzi. Un zgomot slab, a adulmecare, undeva la dreapta, urmat de un lătrat pătrunzător în stânga.

- Prea târziu, spuse robotul.

Hellman se roti și zări primii hienoizi. Erau mașini mici, nu mai mult de un metru înălțime și un metru și jumătate lungime. Alergau pe șase picioare mecanice. Aveau și roți, însă acum erau ridicate. Veneau spre el, dar nu direct. Se furișau ca niște hiene, țâșnind într-o parte și-ntr-alta, ascunzându-se după bucăți de stâncă și ridicături de pământ. Hellman numără patru. Îl înconjuraseră, apropiindu-se din ce în ce mai mult.

- Mănâncă oameni? Întrebă el.

- Da, oamenii le plac cel mai mult.

- Ajută-mă!

Robotul șovăi. Celulele sale fotoelectrice clipiră în roșu și verde. Hellman observă pentru prima oară că robotul avea o coadă lungă și articulată care se unduia în toate direcțiile.

- Păi, vorbi robotul, eu nu prea am de-a face cu oamenii. Eu sunt vânător de mașini. Noi nu ne amestecăm în treburile altora.

- Te rog, ajută-mă! Scoate-mă de aici!

Trecu pe radio și spuse către computerul navei:

- Auzi, te poți înțelege cu mașina asta?

Se produse o scurtă descărcare de electricitate statică. Computerul discuta cu vânătorul de mașini. Activitatea electrică fu scurtă, apoi liniște, apoi din nou descărcarea statică.

- Știu și eu...? rosti vânătorul de mașini. Stăpânul tău spune că ești băiat de treabă.

- Ce zici? Aaa, computerul?

Ar fi vrut să-l lămurească pe robot cine era șeful, dar se răzgândi. Avea nevoie imediată de ajutorul acestei mașini și dacă îi plăcea ei să creadă că Hellman era subordonatul computerului, n-avea decât, cel puțin până s-or mai schimba lucrurile.

- Pentru ce te-a trimis aici? întrebă robotul. Probabil știa că este periculos.

- Știi, e un vechi obicei la noi. Eu verific teritoriul. Lucrez ca una dintre extensiile lui, dacă înțelegi ce vreau să spun.

Robotul stătu puțin pe gânduri. Apoi:

- Da, mi se pare că este un sistem bun.

Hienoizii deveneau din ce în ce mai agresivi. Acum trecuseră la amenințări fățișe. Corpurile lor metalice fuseseră pictate în benzi verzi, gri și cafenii, culori de camuflaj. Fălcile largi, cu dinți de oțel inoxidabil în ele, nu păreau să aibă nici o utilitate. Cine să construiască un robot care să se alimenteze din carcasele animalelor pe care le ucidea?

Unul dintre hienoizi, cu fălcile larg deschise și cu un lichid vâscos și verde scurgându-i-se printre ele, se apropiase mult de Hellman. Acesta ridică pistolul laser, încercând să

țintească un punct vital. Își imaginează că aveau probabil sisteme redundante, așa cum ar fi normal când construiești un model carnivor. Uzura trebuie să fie teribilă. Nu tot atât de serioasă ca cea a victimelor, dar importantă, oricum.

- Mai bine urcă-te pe mine, îl îndemnă vânătorul de mașini. Hellman veni lângă el și se cățăra pe laturile ieșite în afară, ajungând până în vârf.

- Ține-te bine!

Și robotul o rupse la fugă, cele șase picioare reușind o alergare curioasă însă destul de confortabilă. Hellman se ținu bine. Viteza nu era prea mare - poate cincisprezece sau douăzeci de mile pe oră. Dar dacă ar fi căzut, ar fi rămas neajutorat în fața haitei de hienozii.

Hienozii îi urmăriră prin teritoriul accidentat, și chiar reușiră să se apropie, întrucât manevrele în râpe și canioane erau mai simple pentru bestiile mici și agile. Unul dintre hienozii ajunse suficient de aproape pentru a-și înfige dinții în vânătorul de mașini. Acesta telescopă un braț lung și suplu, biciuindu-l pe spinare. Restul haitei rămase în urmă. Hienoidul lovit își reveni și începu din nou urmărirea, rămânând însă departe de brațul vânătorului de mașini. Hellman își aminti de imaginile văzute într-un muzeu, cu lupii care încercau să doboare un elan rănit. Numai că vânătorul de mașini era mult mai în siguranță decât un elan. Părea că nu se teme de hienozii. După o vreme traversară un râuleț murdar, ajungând pe un teren plat și tare. Aici, vânătorul de mașini își putea folosi rotilele și puterea superioară. Curând lăsă hienozii mult în urmă, care se întoarseră. Văzând asta, trecu la o viteză economică, de croazieră.

- Să-mi spui când, rosti el după o vreme.

- Cum adică să-ți spun când?

- Să-mi spui când să te dau jos.

- Ești nebun? întrebă Hellman. Probabil că suntem la douăzeci de mile depărtare de nava mea.

- Nava ta?

Hellman nu-și mai putea retrage spusele.

- Da. Mă tem că ți-am lăsat o impresie greșită. De fapt, *computerul* lucrează pentru mine.

Vânătorul de mașini încetini, apoi se opri. Nu se vedea nicăieri nimic, terenul plat întinzându-se la nesfârșit.

- I-auzi, ce situație interesantă! se miră el. Așa stau lucrurile acolo de unde vii tu?

- Da, cam așa. Uite ce e, nu vrei să-mi faci un pustiu de bine și să mă duci înapoi la navă?

- Nu. Nu pot.

- De ce?

- Am întârziat deja la întâlnire.

- La întâlnire? E ceva chiar atât de important?

- Probleme de trib. Singura dată importantă în anul vânătorului de mașini. Nimic nu este mai important decât asta. Îmi pare rău, dar de-abia am timp să ajung acolo.

- Ia-mă cu tine.

- La întâlnirea noastră?

- Aștept afară. N-am să vă spionez. Însă am nevoie să stau undeva până când tu sau altcineva mă poate duce până la navă. Vânătorul de mașini stătu puțin pe gânduri.

- Etica nu este punctul meu forte, spuse el, dar cred că dacă te abandonez aici ca să mori, când de fapt te-aș putea duce în altă parte fără nici o dificultate, nu ar fi frumos din partea mea; corect?

- Foarte corect.

- E nevoie de o ființă umană ca să scoată în evidență lucrul ăsta. Eu nu mă gândisem decât la energia suplimentară pe care va trebui să o consum pentru a-ți salva viața. Adică, eu ce câștig? Cam așa începem noi să gândim atunci când nu este vreo ființă umană prin preajmă.

- Mă bucur că-ți pot fi de ajutor, spuse Hellman.

- Dar poți crea și dificultăți foarte mari. Ești plin de software. Nu crezi că la nivel subatomic există și așa suficientă incertitudine? Ce nevoie avem să o introducem și la nivel macro?

- Ce? făcu Hellman.

- Nimic, vorbeam și eu. Când ești vânător de mașini, îți petreci o grămadă de timp singur. Ducem o viață nomadă, știi? Majoritatea trăim separați unii de alții. Vânam mașini. Asta facem. De-asta ni se spune vânători de mașini.

- Aha. Și ce fel de mașini vânați?

- De tot felul. Noi suntem carnivori, mâncăm mașini. Mâncăm și camioane sau dube, dar astea sunt cam rare pe aici. Oamenii spun că dubele sunt pe cale de dispariție. Totuși tata îmi povestea de cirezi întregi răspândite pe toate dealurile, cât vedeai cu ochii.

- S-au dus vremurile alea, cuvântă Hellman încercând să se acordeze cu dispoziția vânătorului de mașini.

- Așa e. Dar nici acum nu sunt vremuri grele, mai ales vara. Chiar acum două zile am răpus un Studebaker grăsan. Ai să găsești vreo două carburatoare și farurile din față în locașul de sub tine, în partea stângă.

Hellman coborî privirea și zări, printre barele de metal, într-o cutie deschisă, faruri din față și carburatoare pe jumătate scufundate în ulei de motor.

- Arată bine, nu? Știi că tu nu mănânci metal, însă cu siguranță îți dai seama!

- Par foarte gustoase. Mai ales în uleiul ăla.

- Ulei de motor, refolosit. Nimic nu se compară cu el. L-am aromat puțin cu o plantă autohtonă. Îi spunem ardei iute.

- Da, avem și noi ceva asemănător.

- Mică mai e galaxia asta, făcu vânătorul de mașini. Apropo, eu mă numesc Wayne 1332A.

- Iar eu Tom Hellman.

- Încântat de cunoștință. Încearcă să intri mai bine, și prinde-te zdravăn. Mergem la întâlnire.

Robotul o luă la fugă. Apoi, coborând roțile, mări viteza pe suprafața plată a deșertului. Însă curând încetini din nou.

- Ce s-a întâmplat? Întrebă Hellman.

- Ești sigur că am făcut bine salvându-ți viața?

- Foarte sigur. Nu trebuie să ai dubii în privința asta.

- Vroiam să fiu sigur. Oricum, mai bine îi las pe ceilalți să decidă ce să facă cu tine.

Mări din nou viteza.

- Cum adică ce să facă cu mine?

- S-ar putea să devii o problemă pentru noi, Tom. Însă îi voi lăsa pe ceilalți să decidă. Acum trebuie să mă concentrez.

Ajunseră în altă zonă a câmpiei, presărată cu bolovani gigantici. Vânătorul de mașini avea nevoie de toată abilitatea pentru a se strecura printre ei, la viteza mare pe care dorea să o păstreze. „Ceilalți vor decide.” Lui Hellman nu prea îi plăcuse cum sunase chestia asta. Însă nu prea avea ce face. Și oricum, poate că roboții de la întâlnire nu vor fi chiar atât de dificili.

Când trecură de zona cu bolovani și ajunseră într-o regiune cu dealuri joase și line, soarele pălise deja. Un drum rudimentar ducea până în vârful unui deal. Wayne îl abordă ca o mașină de teren. Noroi, nisip, și pietricele îl loveau pe Hellman în timp ce vânătorul de mașini ocolea, sărea, frâna și accelera pe panta din ce în ce mai abruptă. În cele din urmă, roțile lui Wayne începură să patineze și fu obligat să le retracteze, trecând pe pseudopode. Hellman trebuia să se țină cu și mai mare atenție, pentru că robotul tremura, se apleca, se clătina... Apoi Wayne încetini, oprindu-se în cele din urmă.

- Ce s-a întâmplat? dori Hellman să știe.

- Privește acolo.

Privirea lui Hellman urmări LED-urile unuia dintre suportții principali ai vânătorului de mașini. Undeva în lateral, pe un drum greu, dar accesibil, un bătrân Mercedes 300 SL, plin de praf, se mișca alene.

- Ia uite ce frumusețe! făcu Wayne.

Hellman privi dar nu-i plăcu perspectiva ca vânătorul de mașini să se repeadă la vechitura aia de automobil pe panta abruptă și plină de hopuri. O mișcare greșită, și se vor trezi amândoi la baza dealului, dați de-a berbeleacul. Poate că Wayne își putea reveni după un asemenea

tratament, însă Hellman se îndoia că un om putea face același lucru.

- Dă-o-ncolo, e doar un amărât de automobil, spuse el. Hai mai bine să mergem la întâlnire, ce zici?

- Mașina aia-i pradă de prima calitate, și dacă tu n-o vrei, o vreau eu.

- Las' că mâncăm mai târziu, la întâlnire.

- Idiotule, întâlnirea este o perioadă de post. De ce crezi că vreau să mănânc acum?

- Computer! strigă Hellman.

Încercă să activeze legătura radio, prin intermediul aparatului pe care reușise să-l păstreze în ciuda tuturor zdruncinăturilor, probabil din cauză că era legat de încheietură cu o curea.

- Nu bate până acolo, spuse vânătorul de mașini. Stai liniștit, am vânat mașini pe terenuri mai proaste decât ăsta. Ține-te, baby, am pornit!

Porni în jos pe panta periculoasă. Foarte ciudat că în acest moment, chiar înaintea iminentei lansări în teritoriul periculos, Hellman se gândea tocmai la misterul Desdemona. Pe de altă parte, poate că nu era deloc ciudat.

Desdemona era un satelit aflat dincolo de orbita lui Neptun. Un loc jalnic, o așezare de câteva sute de membri ai unei secte religioase acum uitată, venită aici pentru a-și păstra credința nealterată. Își luaseră roboții cu ei, desigur; pe alte planete nu se putea supraviețui fără roboți și foarte mult noroc. Ei adunau Xeum, un reziduu al razelor cosmice. Datorită particularităților topologice în continuum-ul spațiu-timp, Desdemona primea mai mult Xeum decât oricare alt loc din sistemul solar. Dar nu câștigau prea mult de pe urma acestui fapt, pentru că singura cerere de Xeum venea din partea savanților care încercau să descopere substanța primordială generată de principiul ultim.

Coloniștii de pe Desdemona erau oameni serioși, retrași, care păstrau doar un contact minimal cu celelalte lumi. Însă nu se puteau izola complet. Se produceau frământări

interioare și se simțea o cerere crescândă pentru schimbare. Unii dintre cetățenii Desdemonei au ales să-și petreacă timpul pe Ganymede, satelitul construit pe orbita lui Jupiter. Acolo era Lumea Distracțiilor. Făceau un drum cam lung pentru o mică distracție, dar totuși se duceau.

S-au produs disensiuni pe Desdemona. Apoi, într-o zi, un semnal plin de paraziți a fost trimis spre Pământ și spre alte lumi. Nimeni n-a reușit să-l descifreze, dar se pare că era vorba de un dezastru. A fost trimisă echipă de salvare, dar a găsit satelitul Desdemona pustiu. Locul fusese evacuat cu meticulozitate, toate materialele utile fuseseră împachetate și luate. Singurul indiciu asupra a ceea ce se petrecuse era o scrisoare, începută și mototolită, apoi aruncată într-un colț și ignorată. După unele vorbe plictisitoare despre familie și prieteni, scria: „Roboții noștri ne-au făcut greutate în ultima vreme și nu știm prea bine cum trebuie să procedam. Bătrânii spun că nu este nici un pericol de revoltă, deși unii se îndoiesc de înțelepciunea măsurii care permite roboților să eludeze, în anumite cazuri, cele Trei Legi ale Roboticii. Președintele spune că această măsură a fost necesară pentru a nu le inhiba evoluția intelectuală, însă ne întrebăm dacă nu cumva ne săpăm groapa cu mâna noastră...”

Scrisoarea se oprea acolo, la mijlocul frazei.

S-a presupus că roboții, eliberați de restricțiile Legilor Roboticii, preluaseră controlul capturând nave și oameni, după care au plecat undeva, cine știe unde, pentru a nu fi ajunși și pedepsiți de restul omenirii. Teoretic, era posibil să eludezi legile roboticii; roboții inteligenți își începeau viața cu valori etice neutre. Preceptele morale și restricțiile trebuiau concepute și programate. Nu toți erau de acord cu acest program. Unii se jucaseră cu condiționarea roboților, sperând să obțină mai mult de la ei. Totuși, astfel de situații apăreau rar, fiind curmate imediat după descoperirea lor.

Se oferiseră recompense generoase pentru oricine ar putea ajuta la dezlegarea misterului Desdemona. Se ofereau recompense chiar și mai mari pentru oricine ar fi

descoperit locul în care se stabiliseră roboții și stăpânii lor din Colonia Desdemona. Nimeni nu pretinsese bani până acum, deși se dăduseră vreo două alarme false.

Hellman era foarte sigur că roboții respectivi veniseră aici. Putea deveni un om foarte bogat. Singura dificultate era că acum se ținea strâns de spinarea unui vânător de mașini care se repezea să atace un Mercedes 300 SL.

Alunecând și deraind pe suprafața pietroasă, Wayne, cu roțile învârtindu-se nebunește, cu brațele îndreptate spre pradă, se năpusti asupra nefericitului automobil. Mercedes-ul, sesizând în ultimul moment atacul, accelerează puternic. Vânătorul reuși să-i smulgă o porțiune din bara de protecție, însă Mercedes-ul se eliberă și, sforăind puternic prin cele două carburatoare, se avântă în jos pe pantă. Robotul îl urmări, îl ajunse, și se aruncă pe capotă. Ambele mașini urlau îngrozitor. Apoi vânătorul reuși să ajungă la podeaua Mercedes-ului, smulgând tot ce reușea să apuce, rupând, încercând cu brațele extensibile să ajungă dedesubt și să rupă unul dintre axele vulnerabile, pentru a opri bestia mecanică. Dar Mercedes-ul avea părți laterale blindate, și o plasă de oțel îi proteja organele vitale. Claxonul zbieră puternic și din orificiile pentru supraalimentare ieși un gaz albastru-gri. Vânătorul de mașini reușise să închidă orificiul principal de evacuare. Telescopând un tentacul metalic cu un fel de pumn de oțel în capăt, lovi parbrizul lateral al mașinii și prinse volanul. Mașina și vânătorul se luptau pentru a păstra controlul, năpustindu-se spre baza dealului, în mare pericol de a se răsturna. Acest lucru era împiedicat doar de simțul echilibrului superior al vânătorului de mașini, pentru că reușea să mențină Mercedes-ul pe roți. Gemetele și urletele, țipetele și mormăiturile făceau o impresie teribilă! Hellman era aruncat într-o parte și-ntr-alta în această încheștare, și se gândi pentru o clipă că avea să fie catapultat de pe spinarea vânătorului de mașini. Apoi, dintr-o dată totul se sfârși. Tentaculul lui Wayne se strecurase printr-o fantă și reușise să descopere procesorul

central al mașinii, undeva prin măruntaie. Se opinti o dată, de două ori, de trei ori, și la a treia încercare reuși să rupă un mănunchi gros de cabluri; Mercedes-ul scoase un oftat lung, oprindu-se. Luminițele idioate de pe tabloul său de bord dansară nebunește câteva clipe, apoi se stinseră. Creatura murise.

Hellman reuși să coboare pe pământ, întinzându-se pentru a se dezmoști și așteptă până când Wayne desprinsese elementele principale, mâncându-le cu zgomot și depozitând unele piese-delicatesă în dulăpiorul de lângă propriul CPU. Privindu-l, lui Hellman i se făcu foame.

- Presupun că nu ai nimic de mâncare pentru mine, spuse el în timp ce Wayne mesteca un far din față.

Din gura metalică se prelingea un lichid.

- Nu, aici nu am. Dar la întâlnire, să vedem, poate facem ceva pentru tine.

- Știi, eu nu mănânc metal. Nici măcar plastic.

- Cunosc dieta ceva mai specială a oamenilor, spuse vânătorul de mașini scuișând două nituri. Da, a fost delicios. Păcat că voi habar n-aveți ce bune sunt farurile din față. Hai, urcă, am întârziat deja.

- Nu din vina mea, murmură Hellman urcând din nou pe spinarea robotului.

După o oră reușiseră să treacă de acest teren pietros, rulând pe o suprafață vălurită, acoperită cu iarbă. La dreapta lor se afla un râu, iar în stânga dealuri verzi. Până acum Hellman nu descoperise semne de viață umană, nici măcar animală. Totuși, vegetație era din abundență. În cea mai mare parte sub formă de copaci și iarbă. Nimic bun de mâncare. Însă probabil că va găsi ceva comestibil la locul de întâlnire.

Departe în față, între două dealuri, prinse strălucirea soarelui reflectat de o suprafață metalică.

- Ce-i aia? întrebă el.

- Casa Rotundă, răspunse Wayne. Așa îi spunem noi Marii Săli de Întrunire. Privește. Unii au ajuns deja acolo.

Casa Rotundă era o clădire circulară, cu un singur nivel, fără acoperiș, sprijinită pe câțiva piloni. Peisajul impresionant plăcut, fiind presărat cu copaci mari și tufișuri. Vreo douăzeci de mașini se învâртеau prin jurul construcției. Hellman le auzi motoarele torcând încet, înainte să poată distinge conversația. În spatele Casei Rotunde se afla un țărc închis. Acolo se agitau câteva creaturi mecanice enorme. Nu mai văzuse niciodată vreuna asemănătoare. Erau mult mai înalte decât vânătorii de mașini, semănând cu niște brontozauri mecanici. Lângă țarcul lor se aflau și alte clădiri.

Pe măsură ce Wayne se apropia, vânătorii de mașini îl depistară pe Hellman în spatele său și făcură liniște. Wayne se opri cu scrâșnet de frâne lângă ei.

- Salut, Jeff, făcu Wayne. Și, Bill, Skeeter, ce mai faceți?

- Salut, Wayne, răspunseră ei.

- Cred că acum poți să cobori, îl invită Wayne pe Hellman. Acesta coborî alunecând pe spatele robotului. Era plăcut să simtă din nou pământul ferm sub picioare, deși se intimidase un pic din cauza gabaritului celorlalți vânători de mașini.

- Ce ai adus acolo, Wayne? întrebă unul dintre ei.

- Ce, nu vedeți? Un om.

- Da, așa e, spuse mașina numită Jeff. De mult n-am mai văzut o arătare din asta.

- Sunt pe cale de dispariție, fu Wayne de acord. E ceva de băut pe-aici?

Unul dintre vânătorii de mașini arătă cu extensorul spre un butoi de patruzeci de galoane, plasat sub unul dintre copaci:

- Încearcă acolo. Băătură de casă, trimisă de Lester.

- Lester nu vine?

- Mă tem că nu. I-a ruginit unul dintre cablurile de comandă; a cam paralizat.

Wayne se îndreaptă înspre locul cu pricina. Scoase un tub și îl introduse în butoi. Ceilalți priveau în tăcere cum nivelul lichidului din butoi scădea.

- Hei, Wayne! Mai lasă și pentru alții!
Wayne scoase în cele din urmă tubul pentru băut.
- Văleu! făcu el. E o băutură pe cinste, chestia asta.
- Trei sute de grade, aromată cu scorțișoară. Omule, nu vrei să încerci și tu?

- Eu cred că am să trec peste felul ăsta, se eschivă Hellman. Vânătorii de mașini râseră zgomotos.

- Unde l-ai găsit, Wayne?

- Acolo, în prerie, spuse Wayne. Proprietarul lui a rămas în navă.

- De ce n-a venit?

- Nu știu exact. Probabil că nu este mobil.

- Și ce-ai de gând să faci cu el?

- Să decidă Consiliul Executiv, propuse Wayne.

- Vorbește? Întrebă mașina numită Skeeter.

- Sigur că vorbesc, spuse Hellman.

Tocmai avea de gând să-l pună la punct pe robotul acela isteț. Dar se produse o mișcare în Casa Rotundă și ieșiră doi roboți. Structura lor de rezistență fusese vopsită în albastru; partea superioară era roșie. Aveau simboluri negre pictate ici și colo. Păreau să se afle într-o misiune oficială.

- Șeful ne-a trimis, bubui unul dintre ei către Wayne. A auzit că ai intrat în tabără cu o ființă umană.

- Da' repede mai circulă veștile, nu-i așa? se miră Wayne.

- Wayne, știi că este împotriva regulamentului. Acesta își scutură capul mare:

- Nu se obișnuiește, însă n-am auzit să fie împotriva regulamentului.

- Ei bine, uite că este. Va trebui să-l ducem înăuntru pentru interogatoriu.

- Mi-am închipuit, făcu Wayne.

- Vino cu noi, omule, spuse unul dintre oficiali.

Hellman nu avea altceva de făcut decât să se supună ordinelor. Știa că nu se putea compara cu roboții ca forță și rapiditate. Va trebui să se folosească de istețime. De data asta, s-ar putea să nu scape chiar așa ușor.

Totuși, îl nedumerea ceva: ce aveau roboții ăștia împotriva ființelor umane? Cum evoluaseră în asemenea mod? Unde erau oamenii de pe această planetă? Sau fuseseră omorâți cu toții?

Una dintre clădiri părea să servească drept închisoare. Laturile sale erau închise. Avea o ușă cu cifru. Unul dintre oficialii în roșu și albastru (sau gardian, cine știe ce-o fi fost), deschise ușa și o ținu așa, invitându-l pe Hellman să intre.

- Cât timp mă țiineți închis aici? Întrebă Hellman.

- Vei fi informat de decizia consiliului. Ușa se închise în urma lui.

Era o încăpere spațioasă, construită din fier galvanizat. Ferestrele se aflau undeva sus și nu aveau geamuri. Nici urmă de mobilă. Normal! Roboții nu foloseau scaune sau paturi. Erau câteva mese joase, din metal. Hellman privi împrejur și, după ce ochii i se obișnuiră cu semiîntunericul, distinse o clipire luminoasă într-unul dintre colțuri. Se îndreptă acolo, ca să se lămurească.

În colț se afla un robot. Era ceva mai scund decât omul, probabil înalt de un metru șaiszeci, și suplu. Avea un cap cu formă bine definită, sculptat dintr-un metal strălucitor, și obișnuitele brațe și picioare. Îl privea în liniște.

- Salut, începu Hellman. Eu mă numesc Tom Hellman. Tu cine ești?

Robotul nu răspunse.

- Nu poți vorbi? Nu știi englezește?

Nici o replică din partea robotului, care continua să-l privească prin „ochii” săi, unul verde, altul roșu.

- Minunat, spuse Hellman. M-au închis aici cu un robot idiot.

În timp ce vorbea, observă că robotul zgâria podeaua murdară cu un deget lung: „Zidurile au urechi.”

Privi din nou la robot. Acesta îi întoarse o privire plină de subînțeles.

- Și ce se va întâmpla cu noi? rosti Hellman coborând vocea până la nivelul de șoaptă.

Robotul zgârie din nou podeaua: „Vom afla în curând.”

Refuză să comunice în continuare. Hellman se duse până în capătul opus al încăperii, întinzându-se la podea. Acum îi era foarte foame. Aveau de gând să-i dea de mâncare? Ceva comestibil? Afară se făcea târziu. După o vreme, ațipi. Căzu într-un somn ușor și curând începu să viseze lucruri vagi, amenințătoare, care se repezeau la el dintr-un cer întunecat. Încerca să le explice că nu era el de vină, dar nu-și aducea aminte pentru ce era învinuit.

Se trezi la deschiderea ușii. La început crezu că veniseră să-i comunice ce anume hotărâseră cu privire la el. Însă îi aduseseră de mâncare. Doar fructe, și un fel de nuci. Nu cunoștea nici una, dar nici nu putea spune că îi erau străine. Îi aduseseră de asemenea și apă. În canistre de aproximativ un litru, conștiincios curățate: nu aveau nici urmă de ulei. Hellman află mai târziu că aceste canistre nu conținuseră niciodată ulei. Arunci habar n-avea că vânătorii de mașini erau puțin cam ceremonioși și foloseau anumite obiecte utilitare doar pentru valoarea lor simbolică.

Cei doi vânători de mașini care aduseseră mâncarea și apa nu răspunseră la întrebări. Așteptară în liniște până când Hellman termină de mâncat. El avu impresia că era privit cu interes. Nu-și dădea seama cum de se putea una ca asta, dar cum îi era foame, mâncă fără prea multe mofturi. Roboții plecară cu cele două farfurii din tablă în care aduseseră mâncarea, însă lăsară canistrele cu apă.

Timpul trecea. Hellman nu avea ceas și nu putea lua legătura cu computerul navei pentru a afla ce oră este. Însă își închipui că trecuseră câteva ore. Începu să se simtă iritat de prezența robotului închis împreună cu el, care stătea într-un colț și părea cuprins de o stare cataleptică.

În cele din urmă nu mai rezistă. Plictiseala îl poate împinge pe om la gesturi necugetate. Se îndreptă spre robot, îndemnându-l:

– Spune ceva.

Robotul deschise cei doi ochi, roșu și verde, privindu-l. Dădu încet din cap, de la stânga la dreapta, adică nu.

- Pentru că ne pot auzi, nu?

Robotul dădu din cap că da.

- Ce importanță are dacă ne pot auzi sau nu?

Robotul făcu un gest complex cu mâinile, pe care Hellman îl interpretează astfel: „Nu înțelegi.”

- Adică nu înțeleg, nu? Robotul dădu afirmativ din cap.

- Dar nu pot înțelege decât dacă-mi spui.

Robotul ridică din umeri. Gest universal, însemnând „și ce vrei să-ți fac?”

- Îți spun eu ce să faci, spuse Hellman cu o voce joasă dar impregnată de furie reținută. Ascultți?

Robotul dădu din cap.

- Dacă nu începi să vorbești imediat, am să-ți scot un ochi. Pe cel verde. După care te întreb din nou. Dacă refuzi în continuare, am să ți-l scot pe cel roșu. Ai înțeles?

Robotul se holba la el. De-abia acum văzu Hellman ce față mobilă avea. Nu era făcută dintr-o singură bucată de metal, ci din mai multe fațete, fiecare de aproximativ cinci centimetri pătrați, și aparent mobilă. Aceasta era o față concepută să-și manifeste gândurile, sentimentele și dispoziția prin intermediul expresiei faciale. Acum, fără nici o îndoială, figura robotului exprima oroare, uluire, jignire. Hellman își strâmbă și el fața într-o încruntătură feroce, înaintând spre robot.

- Nu e nevoie de violență, rosti robotul.

- Bun. Atunci nu e nevoie nici de tăcere, nu-i așa?

- Cred că nu, spuse robotul. M-am gândit că e mai bine să nu vorbim, pentru ca vânătorii de mașini să nu creadă că uneltim împotriva lor.

- De ce ar crede una ca asta?

- Probabil știi la fel de bine ca și mine că aici, pe planeta Newstart, fiecare ființă conștientă se gândește întâi la sine. Iar vânătorii de mașini reprezintă un grup de oameni foarte suspicioși.

- Nu sunt oameni, îl corectă Hellman. Sunt roboți.

- Întrucât roboții inteligenți au aceleași facultăți ca și oamenii, nu mai facem diferența între „robot” și „om”. Ar fi un mod de vorbire și de gândire vag și rasist.

- Bine. Accept argumentul tău. Spui că sunt oameni foarte suspicioși?

- E și normal, nu crezi? S-au separat de curentul principal al vieții de pe Newstart. Grupurile izolate tind spre xenofobie.

- Văd că știi multe cuvinte mari.

- Da. Sunt bibliotecar.

- Vânătorii ăștia de mașini nu prea par să aibă mare nevoie de citit.

- Eu nu sunt bibliotecar *aici*, spuse robotul cu un zâmbet slab. Nu aparțin acestui trib! Eu lucrez la Biblioteca Centrală de împrumut din centrul orașului Robotsville.

- Robotsville? Un oraș?

- Cel mai mare oraș de pe Newstart. Sunt sigur că ai auzit de el.

- Eu nu sunt de pe aici. Vin de pe planeta Pământ.

- Ești de pe altă planetă?

Robotul se ridică în picioare privindu-l cu atenție:

- Cum ai ajuns aici?

- Așa cum se face de obicei. Cu o navă spațială.

- Uhuuu, făcu robotul.

- Pardon?

- "Uhuuu" este o expresie specială în Robotsville. Înseamnă „asta chiar că ne deschide foarte multe posibilități.”

- Poți să-mi explici? Întrebă Hellman.

- În momentul de față, pe Newstart se întâmplă o grămadă de lucruri. Sosirea ta poate avea consecințe imprevizibile.

- Despre ce vorbești? Ce se petrece?

Chiar atunci auzi sunetul unei chei în broască.

- Mă tem că nu voi avea timp să-ți explic, spuse robotul. Cine știe ce ne pregătesc barbarii ăștia. Numele meu este Jorge. Pronunță din nou, accentuând pronunția spaniolă:

- Hor-he.

- Horhe? Ca Jorge Luis Borges? Întrebă Hellman.

Era un bun cunoscător în materie de povestiri scurte.

- Da. El este sfântul bibliotecarilor.

Ușa se deschise. Un vânător de mașini pătrunse greoi înăuntru. În contextul acestor clădiri păreau stângaci și nefamiliari. Grația fluidă pe care o poseda un vânător de mașini în câmp deschis părea să îi părăsească în zonele strâmte.

- Vino cu noi, porunci unul dintre ei. Consiliul a discutat problema ta și acum va vorbi cu tine.

- Dar ce se va întâmpla cu amicul meu Jorge?

- Situația lui va fi discutată la momentul potrivit.

- Fii atent ce vorbești, spuse bibliotecarul. Vânătorilor de mașini nu le plac... subterfugiile.

Pauza bibliotecarului fusese suficient de lungă pentru a-l preveni pe Hellman că fusese povățuit să nu spună un anume lucru vânătorilor de mașini. Ar fi dorit să știe despre ce era vorba. Dar vânătorii de mașini porniseră, iar Hellman trebuia să se miște rapid, pentru a nu fi călcat în picioare.

Îl conduseră în perimetrul de întâlnire. Era o bucată de stâncă plată, circulară, grosolan nivelată, situată la aproximativ un metru față de sol, pe care se putea urca folosind câteva rampe din pământ tasat. Vânătorii de mașini se adunaseră deja. Se mișcau pe suprafața stâncii, care acum semăna foarte mult cu un loc de parcare. În centru era ridicat un cub. Pe el stăteau aproximativ cinci vânători de mașini. Aceștia semănau mai mult decât oricine cu un grup de politicieni.

Hellman fu condus până la un pedestal mare, cu o spirală care folosea pentru a ajunge sus. Acum nu mai trebuia să ridice privirea pentru a vorbi cu vânătorii de mașini.

Chiar dacă nu ar fi avut ceva aparte comparativ cu ceilalți, Hellman și-ar fi putut da seama că acești cinci vânători de mașini dețineau funcțiile de conducere. Erau

mai mari decât ceilalți, trupurile aveau mai multe ornamente, majoritatea din aliaje de crom. Unii purtau în jurul gâtului lanțuri cu obiecte strălucitoare, de care atârnau însemnele automobilelor din trecutele epoci ale Pământului.

Șeful lor era ușor de recunoscut. Stătea în centrul celor cinci, pe cubul din mijloc. Era aproape cu o treime mai mare decât colegii săi judecători, fiind pictat cu o vopsea metalizată, albastru închis. Vorbi primul:

- Eu sunt Mâncătorul de Mașini, Șef al tribului vânătorilor de mașini. Aceștia sunt colegii mei judecători. Pentru ce ai venit aici, Tom Hellman? Știm deja că ai sosit cu o navă spațială. De ce ai venit pe Newstart?

- Din greșeală. Am avut o defecțiune.

- Răspunsul tău nu este acceptabil. Acolo unde sunt oameni, nu se produc greșeli.

- Probabil nu cunoașteți foarte bine oamenii, declară Hellman. În mod cert a fost o defecțiune. Dacă nu mă credeți pe mine, întrebați-l pe computerul navei mele.

- Unul dintre cercetașii noștri a încercat să ia legătura cu el, spuse Mâncătorul de Mașini. Ne-a spus că nu avea codul de acces corect. N-a vrut să ne explice ce însemna asta.

- Codul de acces este o combinație din nouă cifre, folosită pentru a împiedica spionarea băncilor de date.

- Dar computerul nu poate lua el singur o decizie în acest sens? întrebă Mâncătorul de Mașini.

- Probabil că ar putea, spuse Hellman. Dar lucrurile pe Pământ stau puțin cam altfel.

Roboții ținură un fel de conferință în șoaptă. Apoi Mâncătorul de Mașini spuse:

- A trecut multă vreme de la ultima vizită a unui om pe meleagurile noastre. Această parte a planetei ne aparține nouă, vânătorilor de mașini. Noi nu ne băgăm în teritoriul altor oameni și cerem ca și ceilalți să stea departe de teritoriul nostru. Lucrurile au fost stabilite astfel de foarte multă vreme, încă de când Marele Constructor a divizat speciile inteligente și le-a spus fiecăreia să facă lucruri

eficiente și să se multiplice după propriul plan. Unii dintre vânătorii de mașini au propus să fii omorât, împreună cu celălalt răătăcit, bibliotecarul care-și spune Jorge. Mie îmi sună cam aiurea numele ăsta. Așa-și spun cei din Robotsville, care-și închipuie că sunt mai buni decât toți ceilalți. Însă noi, Șefii, am hotărât să nu acționăm violent. Acordul care conduce această planetă interzice distrugerea pe alte căi decât cele legale. Hellman, poți pleca. Împreună cu Jorge. Te sfătuiesc să părăsești teritoriul până la apusul soarelui. Altfel s-ar putea să fii mâncat de un hienoid.

- Și unde să mă duc? Nu mă pot întoarce singur la navă.

- Din moment ce Wayne 1332A te-a adus aici, rosti Mâncătorul de Mașini, te poate duce înapoi. Corect, Wayne?

Se auzi un zgomot puternic de rateuri dinspre vânătorii de mașini. Hellman avu nevoie de câteva clipe până să-și dea seama că aceștia râdeau.

- Îmi pare rău că ai necazuri din cauza mea, Wayne, spuse Hellman.

Se urcase, împreună cu Jorge, pe spinarea vânătorului de mașini, ținându-se zdravăn.

- Nu face nimic. Eu și-așa nu prea stau locului. Uneori, pentru noi, vânătorii de mașini, este mai avantajos să trecem pe regimul de așteptare, care desigur este limitat ca timp. Însă cea mai mare parte a vieții ne-o petrecem aici, pe preria de asfalt.

Hellman află de la Wayne că vânătorii de mașini trăiseră în această regiune, ținuturile Muntelui din Nord-Vest și ale Preriei de Asfalt, din vremuri imemorale. Jorge interveni și spuse că asta era o minciună, sau cel puțin un neadevăr; vânătorii de mașini trăiau aici doar de vreo sută de ani, ca toți ceilalți. Wayne spuse că nu avea de gând să se certe pe tema asta, însă preciză că în oraș existau o grămadă de roboți care vorbeau fără să aibă habar. Hellman era curios să afle cum arăta un robot de la oraș.

- În orașul vostru nu sunt oameni? îl întrebă Hellman pe Jorge.

- Ți-am mai spus, toți suntem oameni.
- Mă refeream la oameni ca mine. Ființe umane. Din carne și sânge. Înțelegi ce vreau să spun?
- Dacă te referi la ființe umane naturale, nu. Nu mai există nici una în Robotsville. Ne-am separat de ei. Pentru binele tuturor. Nu ajungeam nicăieri dacă mai rămâneam împreună. Am încercat o vreme să producem androizi din carne și sânge... roboți cu corpuri protoplasmatiche. Însă erau foarte inestetici.
- Nu știam că vă preocupă estetica, spuse Hellman.
- După ce rezolvi problemele de construcție, întreținere și reparare, estetica devine singura problemă reală, spuse Jorge.
- Da, probabil ai dreptate, spuse Hellman. Știi cum au ajuns ai tăi pe planeta asta?
- Desigur. Marele Constructor ne-a pus aici, atunci când a divizat speciile inteligente și ne-a dat la fiecare câte o porțiune de pământ și multe lucruri utile cu care să ne descurcăm.
- Și când s-a petrecut asta? întrebă Hellman.
- Cu mult în urmă. Înainte de începerea timpului.

Jorge îi spuse lui Hellman Povestea Creației care, cu câteva elemente de variație, era cunoscută de fiecare ființă de pe planeta Newstart. Cum Marele Constructor, o ființă făcută în același timp din carne, metal și spirit, a dat naștere tuturor raselor și le-a privit războindu-se între ele. Apoi a decis că acesta era un lucru greșit. Marele Constructor a încercat mai multe planuri. A încercat să-i facă pe oameni stăpâni peste toți ceilalți. Dar asta n-a dat roade. A încercat să-i pună pe roboți la conducere, dar nici asta n-a mers. În cele din urmă a împărțit planeta Newstart în părți egale. „Fiecare dintre voi are acum un loc unde poate trăi,” a spus Marele Constructor. „Duceți-vă acolo și bucurați-vă de informații.”

Și așa au coborât, toate speciile, și fiecare și-a luat în primire locul și averea. Oamenii au găsit terenuri înverzite unde puteau crește tot felul de lucruri. Roboții s-au împărțit

În diverse grupuri. Unul dintre aceste grupuri era format din vânătorii de mașini. Ei nu vroiau să trăiască în orașe. Negau faptul că menirea unui robot era să atingă un nivel superior de tehnologie. Susțineau că adevăratul scop era să trăiești pur și simplu. Acesta a fost momentul alegerii. Vânătorii și-au ales trupuri suple și rezistente la uzură. S-au programat să iubească locurile pustii. Iar Marele Constructor le-a pus la dispoziție o rasă de automobile, descendenți direcți ai automobilelor de pe Pământ. Mașinile erau animale care trăiau în turmă, foarte războinice, și era drept să le ucizi pentru că nu aveau suficientă inteligență pentru a fi atente. Vânătorii de mașini au fost astfel programați încât să le placă foarte mult mățaraia automobilelor. Era o etică studiată cu atenție. La început, toate grupurile au avut posibilitatea să-și aleagă o etică. Ei se comportau precum modelele vechi, desigur, modelele de pe vremea oamenilor, pentru că inteligența este capacitatea de a-ți alege programul. Duceau o viață frumoasă, însă după părerea altor roboți – cei care trăiau în orașe – mergeau pe un drum înfundat în evoluția mașinilor. Modelul nomad era satisfăcător, dar limitat.

- Vezi tu, spuse Jorge în timp ce se hurducăiau pe spatele lui Wayne, unii dintre noi cred că viața este o artă care trebuie învățată. Noi credem că trebuie să învățăm! Ne străduim să aflăm care este următorul pas de făcut.

Wayne se plictisise de discuția asta. Bibliotecarul era evident nebun. Ce putea fi mai frumos decât să hoinărești prin câmpie, omorând mașini? Spuse că nu era nici o problemă morală, pentru că lucrurile pe care le omorau nu erau suficient de inteligente pentru a ști ce pățiseră. De asemenea, nu li se prevăzuseră circuite pentru durere.

Ajunseră la o trecătoare lungă și îngustă, cu culmi înalte de fiecare parte. Wayne se opri brusc și telescopă antenele. Le învârti în toate direcțiile și un instrument ascuns în blindajul său începu un tic-tac liniștit dar neliniștitor.

- Ce s-a întâmplat? întrebă Hellman.

- Cred că ne așteaptă necazuri, îl informă Wayne.

Se roti rapid și făcu cale-ntoarsă. După cincisprezece metri se opri din nou.

- De data asta ce s-a mai întâmplat?
- Sunt de ambele părți.
- Cine sunt de ambele părți? Iar hienozii ăia?
- Hienozii nu reprezentau un pericol real, spuse Wayne. Nu, de data asta e ceva mult mai serios.
- Ce? întrebă Jorge.
- Cred că este un grup de deltoizi.
- Cum e posibil? întrebă Jorge. Deltoizii trăiesc departe în sud, în Mechanicsville și Gasketoon.
- Nu știu ce caută aici. Poate îi întrebi tu însuși. Se pare că ne-au înconjurat.

Figura mobilă a lui Jorge căpătă o expresie de îngrijorare.

- Fie ca Marele Constructor să ne protejeze!
- Ce s-a întâmplat? întrebă Hellman. De ce este atât de îngrijorat?

- Deltoizii nu seamănă cu noi! declară Wayne.

- Nu sunt roboți?

- Ba da, sunt roboți. Dar s-a defectat ceva în programul lor, atunci când Marele Constructor i-a creat. Dacă nu cumva a făcut-o dinadins, ceea ce susține și Biserica Deltoidă a Stelei Negre.

- Ce anume le-a făcut Marele Creator?
- I-a învățat să le placă să ucidă, spuse Jorge.
- Țineți-vă bine, îi atenționează Wayne. Nu putem scăpa decât dacă ne cățărăm direct pe faleză.

- Poți urca o pantă ca aia?
- Aflăm imediat!
- Dar și tu omori lucruri, rosti Hellman.
- Da. Dar numai animale permise de lege. Deltoizilor le place să ucidă ființe inteligente.

Începu să urce pe panta stâncoasă. În spate, un grup de mașini mari, în culori de camuflaj, se adunaseră să-i privească.

De trei ori a încercat Wayne să ajungă până sus și de fiecare dată a pierdut tracțiunea la o treime din drumul până pe culme. Doar un calcul foarte precis al amplasării centrului de greutate și folosirea a două rânduri de frâne l-au împiedicat să ajungă din nou la punctul de plecare. Deltoizii nu păreau grăbiți să-i atace, ceea ce Wayne nu putea înțelege în acel moment; însă faptul avea o explicație simplă care li s-a oferit mai târziu, când erau în siguranță – pentru moment – în Poictesme.

Asta avea să se întâmple mai târziu; deocamdată situația părea desperată și Wayne se întoarse, gata să intre ca berbecul între mașini, jucându-și șansa. Hellman și Jorge nu aveau ce spune. Aceasta era decizia lui Wayne, și doar el o putea duce la îndeplinire. Însă a pierdut controlul asupra situației atunci când pământul a început să-i alunece sub picioare. Deltoizii au remarcat și ei acest lucru și au pornit motoarele, într-o zarvă panicată, grăbiți să scape de amenințarea solului trădător. Dar intraseră deja în capcană, și întregul câmp păru să se prăbușească sub ei. Hellman și Jorge nu puteau decât să se agațe strâns de Wayne, care aluneca și se târa, muncind să asigure o tracțiune decentă. Însă nu se mai putea face nimic, iar Hellman se simți lovit de noroi și nisip, pământul prăbușindu-se sub ei.

Fu trezit de soneria ceasului.

Soneria ceasului?

Hellman deschise ochii. Se afla într-un pat mare, sub o pătură roz-albastru. Saltelele erau foarte comode. Pe noptiera de lângă el se afla un ceas deșteptător care suna în disperare. Îl opri.

– Te simți bine? se auzi o voce.

Privi împrejur. La dreapta sa, pe un scaun cu formă complicată, stătea o tânără femeie. Purta un halat galben și portocaliu. Avea părul des și blond, și ochii cenușii. Îl privi pe Hellman cu un aer de curaj și încredere în sine.

– Da, mă simt bine. Dar tu cine ești?

– Lana.

- Ești prizonieră? Lana râse:
- Nu! Eu lucrez pentru oamenii ăștia. Te afli în Poictesme.
- Ultimul lucru pe care mi-l amintesc este cum se prăbușea pământul.
- Da. Ai căzut în Poictesme.
- Cu deltoizii ce s-a întâmplat?
- Între deltoizi și roboții din Poictesme nu există relații prea cordiale. Poictesmenii i-au muștrat aspru pentru încălcarea teritoriului și i-au alungat. A fost foarte amuzant să-i vezi pe aroganții deltoizi plecând cu cozile între picioare.
- Cozi?
- Da, deltoizii au cozi.
- Nu m-am apropiat suficient de mult ca să pot distinge cozi, spuse Hellman.
- Crede-mă, au cozi. Există și o specie de albinoși fără coadă, dar aceștia trăiesc în Valea Lemurton, care se află la opt sute de varsk de aici.
- Cât este un varsk?
- Aproximativ o milă terestră, egal cu cinci mii două sute optzeci de yups.
- Picioare?
- Aproximativ, da⁴.
- Dar cum de au căzut în Poictesme? Nu știau că este aici?
- De unde să știe? Poictesme este un oraș subteran.
- Oo, ce tâmpenie din partea mea! făcu Hellman. Un oraș subteran! De ce nu m-am gândit mai devreme la asta?
- Îți bați joc de mine?
- Doar așa, un pic de tot. Deci Poictesme se afla exact sub locul în care deltoizii s-au adunat ca să-l omoare pe vânătorul de mașini?
- Exact. Crusta solului era subțire în acel loc, iar ei oricum nu aveau ce căuta acolo, pentru că acest teritoriu a fost oferit în întregime poictesmenilor, să trăiască așa cum vor ei.

⁴ Un picior = aprox. 30,5 cm.

- Da, cred că înțeleg. Bun, și unde sunt poictesmenii?

- Chiar aici. Ești în Poictesme, spuse Lana.

Hellman privi împrejur. Nu înțelegea. Apoi în mintea lui se făcu deodată lumină.

- Vrei să spui că încăperea asta...

- Nu. Casa însăși. Poictesmenii sunt roboți-case.

Hellman află că poictesmenii își începeau existența ca niște sfere micuțe de metal în care se aflau părți mobile infinitezimale, precum un combinat chimic în miniatură, de-abia cu puțin mai mare decât un ADN. De aici, planul lor se extindea. Încetul cu încetul începeau să construiască o casă în jurul lor. Se pricepeau la fel de bine să lucreze lemnul sau piatra. La pubertate, erau capabili să confecționeze cărămizi în cuptoare proprii. Majoritatea construiau case cu șase până la opt camere, însă nu pentru uzul lor. Era evident că nu aveau nevoie de clădirea complicată, cu ferestre arcuite, cu garaj pentru mașini la care adăugau mereu câte ceva, zugrăvind-o o dată pe an. Dar memoria lor cu instrucțiuni, plus factorul de ghidare rasială (FGR) se combinau pentru a-i face să producă locuințe din ce în ce mai perfecționate. Trăiau în suburbii curate, fiecare poictesmen ocupând spațiul alocat, adică un sfert de acru⁵ de teren. Noaptea, în concordanță cu străvechile ordonanțe, se aprindeau becurile pe străzi și în case. Poictesmenii aveau de asemenea și câteva proiecte edilitare. Un teatru și un cinematograf. Însă nu fuseseră proiectate niciodată filme, pentru că nu se pricepeau să le facă. Și oricum, cine să ocupe sălile de teatru? Poictesmenii erau o rasă simbiotică, dar nu aveau simbiotul cu care să-și împartă darurile.

- De asta te-au adus pe tine aici? întrebă Hellman. Ca să trăiești în una din casele lor?

- Nu, eu am meseria de consultant în decorațiuni, declară Lana. Sunt foarte cusurgii, mai ales atunci când vine vorba de covoare și draperii. Importă de la oameni diverse

⁵ Un acru = aprox. 4047 m².

obiecte de artă, pentru că nu sunt programați sau motivați să facă ei înșiși asemenea lucruri.

- Când mă pot întâlni cu unul dintre ei?

- Mai întâi vor să te simți cât mai bine, și după aceea poți sta de vorbă cu ei.

- Frumos din partea lor.

- Nu-ți face probleme, au ei motivele lor. Poictesmenii sunt motivați în tot ceea ce fac.

Hellman dorea să afle ce soartă avuseseră bibliotecarul și vânzătorul de mașini, pentru că acum îi considera prieteni. Însă Lana fie nu știa, fie nu vroia să-i spună. Își făcu griji pentru ei o vreme, după care își impuse să nu se mai gândească. Prietenii lui erau amândoi construiți din metal și își puteau purta singuri de grijă.

Lana vorbea uneori despre rudele ei de pe Colina Zoo. Nu răspundea întrebărilor directe, însă îi plăcea să-și amintească. Din ce spunea ea, Hellman își făcu o imagine despre o viață idilică, jumătate polineziană, jumătate hippie. Se părea că oamenii nu aveau prea multe ocupații. Stăpâneau grădini și câmpuri, însă de acestea se ocupau roboții. De fapt, roboții tineri din Newstart se ofereau voluntari pentru acest gen de muncă. Considerau probabil că oamenii aveau în ei ceva nobil și sacru. Ceilalți roboți îi porecliseră „humanizatori”. Totuși, de obicei nu era decât o toană întâlnită la roboții tineri.

Hellman se dădu jos din pat și începu să se plimbe prin casă. Totul era automatizat. Poictesmenul care reprezenta inteligența casei nu lăsa nimic în dezordine. Acestor roboți le făcea plăcere să îți anticipeze dorințele. Casa pregătea mereu feluri speciale de mâncare pentru Hellman. Fie că era vorba de grătar sau de kiwi, nu trebuia să ceară niciodată. N-avea rost să-și facă probleme din cauza hranei.

Fiecare casă avea climatul ei propriu și, în grădina din spate, o piscină. Deși se aflau în subteran, lămpi da foarte bună calitate asigurau o iluminare la fel de bună ca și cea oferită de razele soarelui.

Lui Hellman începu să-i placă foarte mult Lana. Își spuse că era puțin cam prostuță, însă dulcică. Arăta nemaipomenit în costum de baie. Nu trecu mult și Hellman o abordă cu o propunere de a face dragoste împreună – „doar tu și cu mine, scumpo”. Lana îi răspunse că i-ar fi plăcut foarte mult, însă nu acum. Poate mai târziu. Când Hellman o întrebă de ce nu acum, ea îi spuse că într-o zi îi va explica și amândoi or să râdă în hohote. Hellman mai auzise el chestii din astea. Totuși, Lana îi plăcea în continuare și, după toate aparențele, sentimentul era reciproc. Deși probabil asta se întâmpla din cauză că era singura ființă umană din Poictesme. Ea îl asigură că nu asta era motivul; îi plăcea Hellman; el era diferit; era de pe Pământ, un loc pe care își dorise dintotdeauna să-l vadă, pentru că și aici, departe de sistemul solar, auzise de Paris și New York.

Într-una din zile, Hellman se plimba prin sufragerie. Lana plecase ca de obicei, în plimbările ei misterioase. Îi zâmbise, jumătate a scuză:

- Ne vedem mai târziu, scumpule.

Hellman se cam plictisea, pentru că era singur și nu avea unde să meargă.

În sufragerie, sesiză pentru prima oară aparatul TV, montat în perete. Probabil îl văzuse și înainte însă nu îl remarcase. Cam așa se întâmplă când ești departe de spectacolele tale favorite.

Se apropie de televizor. Arăta foarte normal. Avea o rotiță gradată undeva jos, la bază. Curios, o roti. Ecranul prinse viață și apăru figura unei femei.

- Bună, Hellman, rosti femeia. Mă bucur că în sfârșit te-ai hotărât să purtăm o conversație.

- Nu știam că ești aici.

- Unde s-ar putea afla spiritul unei case, dacă nu în aparatul TV? îl întrebă ea.

- Așa arăți tu în realitate?

- Strict vorbind, spuse ea, eu nu arăt nicicum. Sau arăt așa cum doresc eu să arăt. De fapt, arăt ca și casa. Dar o

casă este prea mare și prea complexă pentru a servi ca partener de conversație. Așa încât noi, poictesmenii, ne personalizăm într-unul dintre obiectele pe care le-am creat.

- De ce apari ca femeie?

- Pentru că sunt femeie, spuse ea. Adică feminină. Feminin și masculin sunt cele două mari principii ale universului. Noi abordăm ambele ipostaze, în acord cu ritmul universal subtil. Înțeleg că vii de pe planeta Pământ.

- Exact. Și așa vrea să mă întorc acolo.

- Se poate aranja. Desigur, în cazul în care cooperezi cu noi.

- Sunt foarte dispus să cooperez. Ce vrei să fac?

- Vrem ajutorul tău pentru ca să plecăm de aici.

- Din Poictesme?

- Nu, idiotule, noi *suntem* Poictesme. Vrem să ne mutăm cu întregul oraș pe planeta Pământ.

- Dar habar n-aveți cum este pe planeta Pământ.

- Tu nu știi cum este *aici*. Hellman, pe planeta asta au apărut probleme foarte serioase. În curând se va declanșa iadul. Noi suntem roboți-casă și bineînțeles că nu ne pasă de războaie, sau de schemele evolutive propuse de unii dintre ai noștri.

- Vreți ca pământenii să vă ofere un teren pe care să trăiți.

- Exact. Putem plăti în felul nostru. Ne putem închiria pentru ocupații umane.

- Chiar vreți să faceți una ca asta?

- Desigur. Funcția unei case este să aibă cine trăi în ea. Dar nimeni de pe planeta asta nu vrea să trăiască în noi.

- De ce?

- Ți-am mai spus; au înnebunit cu toții.

- Sunt sigur că se poate aranja ceva. O casă bună este întotdeauna apreciată pe Pământ. Va trebui să trimitem câteva nave spațiale mari pentru a vă lua de aici.

- Perfect.

- Deci, ne-am înțeles. Când putem începe?

- Mai întâi trebuie depășită o problemă.

- Mi-am închipuit că vor fi probleme. Lasă-le baltă. Du-mă la nava mea și mă voi ocupa eu de restul.

- Păi exact asta este problema. Nava ta a fost capturată și dusă în Robotsville!

Cât timp Hellman călătorise cu Wayne până la locul de întâlnire, observatoarele din Robotsville depistaseră și interpretaseră semnalele trimise în timpul aterizării forțate a navei pe Newstart. Interpretarea luase ceva timp, pentru că semnalele care marcau aterizarea navelor fuseseră recepționate foarte rar în trecut și se dovediseră mereu a fi eronate. Așa stând lucrurile, Astronomul Regal avansase ipoteza că semnalele care spuneau că o navă aterizează trebuiau interpretate de fapt pe dos, adică nu aterizează nici o navă. Ipoteza a fost considerată ingenioasă - însă nefondată - la o întrunire generală a „Roboților Interesați de un Robotsville Mai Bun și Mai Sigur”. Opinia publică s-a exprimat clar că acest semnal, ca toate celelalte, trebuia să fie investigat.

Astfel, a fost trimis un escadron al Gărzilor Călare Regale din Robotsville, sub comanda colonelului Trotter. Acest escadron era compus din voluntari care își aleseseră trupuri de centaur, jumătate umanoizi, jumătate cai, totul fiind construit dintr-un material Tinkertoy și acționat de motorașe foarte ingenioase. Sursa de energie era atomică, desigur; forța atomică ajunsese să pună stăpânire pe toate genurile de acționări.

Roboții-centauri, unii dintre ei murgi pătați, alții roibi, unii suri, alții dereși, au pornit zdrăngănind prin câmpie și au ajuns în cele din urmă la navă. Printre centauri s-a produs o oarecare consternare, pentru că se așteptaseră să facă doar o inspecție de paradă, nu să fie confrunțați cu dificultăți reale. Acum nu mai știau ce să facă. Au trimis mesaje spre oraș, unde s-au ținut consilii la nivel înalt. La o întrunire a inteligențelor de ordin șapte sau mai mare - cele de ordinul șase nu câștigaseră la ultimele alegeri - s-a votat trimiterea unui întreg regiment pentru transportul navei

străine, bineînțeles după ce aveau să se lămurească asupra intențiilor ei.

Au interogat computerul navei, care le-a dat numele său, rangul și numărul de serie, așa cum figurau acestea pe benzile de siguranță. Însă avea suficientă capacitate de decizie pentru a le spune centaurilor că intenția sa era pașnică și nu avea la bord arme ascunse sau echipamente de spionaj. Roboții l-au crezut pe cuvânt – se pare că erau destul de naivi, ca și modelele din vechime. Au construit o platformă la fața locului, au urcat nava pe ea folosindu-se în mod inteligent de frânghii și macarale, după care au dus-o în oraș.

– Bine, hotărî Hellman, atunci este destul de simplu. Va trebui să mă duci până în Robotsville pentru a-mi recupera nava. După care voi putea aranja ceva pentru voi, pe Pământ.

Imaginea de pe ecranul TV nu manifesta tot atât de multă încredere:

– Din nefericire, poictesmenii nu sunt prea bine văzuți în Robotsville.

– De ce?

– Mai bine nu vorbim acum despre asta, se eschivă robotul-casă.

Hellman se confrunta acum, și nu pentru ultima oară, cu vorbele destul de evazive ale roboților. Dacă erau programați cu iscusință, roboții puteau spune chiar minciuni!

Femeia din televizor îi spusese că se va mai gândi la asta și va discuta și cu ceilalți. Imaginea ei dispăru de pe ecran. Hellman se simțea destul de optimist, însă Lana sosise acasă și auzise conversația.

Lana declară că ea nu avea încredere în poictesmeni și bine ar fi ca nici Hellman să nu aibă. Nu îi dădu nici o motivație. Însă dorea ca el să știe că opiniile ei referitoare la roboți erau bazate pe o viață întreagă petrecută în compania lor, timp în care le observase comportamentul, obiceiurile; avea de asemenea mărturiile valoroase ale

prietenilor, care cheltuiseră și ei mult timp sau energie în compania roboților. Desigur, adăugă ea cu ironie, era posibil ca Hellman să îi cunoască pe roboți mai bine decât oricine altcineva. Era posibil ca, dintr-o singură privire inteligentă, să afle despre roboți mai multe decât Lana și poporul ei de-a lungul timpului.

Fata rămase multă vreme în dispoziția asta. La început, Hellman își spuse că, necunoscând-o prea bine, era normal ca purtarea ei să i se pară ciudată. Apoi decise că se comporta ciudat chiar și pentru o străină. De fapt, gândi el, s-ar putea să fie nițeluș țicnită.

Lana auzise de Hollywood și dorea să afle povești despre staruri și starlete. Era fascinată de strălucirea lor. Îl puse să-i dea detalii despre Teatrul Chinezesc al lui Grauman, deși Hellman nu pusese niciodată piciorul în California. Vroia să afle detalii despre Veronica Lake. Hellman descoperi că nu avea rost să-i spună că habar n-avea cine este Veronica Lake. Lana mereu credea că el minte și îl bătea la cap până îi spunea ceva, orice.

Îi spuse că Veronica Lake era. una din cele două surori siameze, Veronica și Schlemonika, și că Schlemonika fusese luată după operația de separare (avuseseră o țeastă comună, de aici și părul lung purtat pe o parte, pentru a ascunde cicatricea) și dusă într-o mănăstire de maici, undeva sus, în Munții Stâncoși Canadieni. Cât despre Veronica, ea avusesse trei soți, unul dintre ei văr cu regele Zug din Albania. Și așa mai departe.

Lana îi aducea cafeaua în fiecare dimineață, când se întorcea din plimbările ei nocturne. Hellman încercă să o urmărească, însă era greu, deoarece casa nu-l lăsa să iasă afară. Nu avea bani cu care să-i cumpere cadouri. Și chiar dacă ar fi avut, nu văzuse nici un magazin de cumpărături pe planeta asta.

Lana îi spuse că îl plăcea foarte mult, dar că acum nu era momentul pentru o legătură amoroasă. Hellman nu-i spuse: „Bine, nu ne implicăm sentimental, dar hai în pat.” Avea impresia că așa nu va ieși nimic bun. Fata îl asigură că vor

avea timp pentru o legătură sentimentală după ce Hellman va reuși să iasă din casă și o va duce pe Pământ, la Hollywood. Desigur, își dădea seama că era puțin cam în vârstă pentru a fi o starletă, însă avea încă suficient timp pentru a face actorie.

- Sigur, o liniști Hellman.

Își petrecea serile privind afară pe fereastră, la casele de pe cealaltă parte a străzii. Luminile se aprindeau în fiecare casă, la fel ca și în casa lui, dar nu aveau locatari. Hellman presupuse că se păstrau în formă.

Apoi, într-o noapte, în timp ce stătea pe sofaua largă dorindu-și să citească un ziar, auzi un zgomot în pivniță. Ciuli urechile. Zgomotul se auzi din nou. Da! Încă o dată! Un zgomot în pivniță - fantastic!... ceva era pe cale să se întâmple.

*

Computerul casei adormea repede. Se culca în fiecare seară și nu se trezea decât la sosirea Lanei. Însă Hellman merse oricum în vârful picioarelor până la ușa pivniței, de teamă să nu o trezească. Încercă lumina din capul scărilor. Nu funcționa. Ciudat: casa era de obicei destul de atentă cu ea însăși. Putea vedea până la jumătatea scărilor, după care acestea se cufundau în întuneric. Coborî încet, ținându-se de balustradă. Jos se vedea un pic de lumină dinspre ușa deschisă a bucătăriei. Pășii pe o podea presărată cu multe obiecte în dezordine. Recunoscu o minge de plajă, o patină cu roțile, o lampă veche cu abajur de mătase, zăcând în lateral. Într-un colț se putea zări un teanc de ziare. Era și o masă de ping-pong, cu un strat gros de praf pe ea. Un rând de cuțite atârinate de perete reflectau lumina slabă. Apoi auzi din nou sunetul.

- Cine-i acolo?

- Vorbește mai încet, îi răspunse o voce.

Hellman se simți puțin iritat. În ultimele zile, mereu primise , sfatul să tacă din gură.

- Cine-i acolo? repetă el.
- Numărul 150182074 îți spune ceva?
- Da. Este codul de acces la computerul navei mele. Cum l-ai obținut?
- Mi l-a spus computerul tău, spuse vocea.
- De ce?
- Ca să ai încredere în mine. Vezi, el are încredere în mine și m-a rugat să vin aici ca să te ajut.

Ce computer de treabă! gândi Hellman. Apoi senzația de mulțumire fu înlocuită de un sentiment de suspiciune. Cum ajunsese computerul său să se auto-programeze astfel încât să decidă că stăpânul său avea nevoie de ajutor? Cum ajunsese să-și înlăture condiționarea pentru a-i comunica acestui robot, sau ce era, numărul de acces? Sau nu se întâmplase deloc așa ceva? Probabil că cei din Robotsville spărseseră codul computerului și se folosiseră de acest subterfugiu pentru a-l scoate din Poictesme, ca să pună mâna pe el.

- Ce mai face computerul meu? întrebă el pentru a trage de timp.

- Este bine. Dar nu avem timp de palavre. Mi-a spus că vei avea oarecari dificultăți în a te hotărî într-o astfel de situație gravă, deși atunci când nu e nimic în joc ești destul de rapid. Dar va trebui să te hotărăști acum, repede, dacă vii sau nu cu mine.

- Unde să mergem? Și ce s-a întâmplat cu Wayne, vânătorul de mașini, și cu bibliotecarul Jorge?

- Ce crezi, că sunt îngrijitoare la roboti? Fac și eu ce pot. Oricum, ei sunt în siguranță. *Tu* ai probleme.

- Dar Lana?

- Vrei să rămâi aici, ca să-ți aducă în fiecare dimineață cafeaua?

- Cred că am alte lucruri mai importante de făcut, recunosc Hellman. În regulă, hai să plecăm.

Era prea întineric pentru a putea distinge înfățișarea salvatorului său. Însă vocea, care venea de la nivelul taliei, impunea ipoteza că acesta era micuț. Trebuia să fie vorba

de un robot. Până acum, pe Newstart nu întâlnise decât roboți... în afara Lanei, însă nu era absolut sigur în privința ei.

Salvatorul porni în față, spre ușa cuptorului și o deschise. Înăuntru dansau flăcări strălucitoare. La lumina flăcărilor, Hellman reuși să-l studieze. Era înalt de trei picioare, părul negru și lung îi acoperea căpățâna (sau poate că era o perucă), și avea o față superpăroasă, cu mustață de bandit. Era îmbrăcat într-o haină de tweed și blue-jeanși. Mergea drept, în două picioare. Purta teniși sport. Și ochelari.

- Mă numesc Harry, glăsui robotul. Puse piciorul pe marginea ușii cuptorului.

- Hei, eu nu intru acolo! se sperie Hellman.

- Flăcările sunt false, îl asigură Harry.

Puse și celălalt picior pe marginea ușii. Hellman întinse o mână prudentă spre foc. O retrase repede.

- E fierbinte!

- Căldura este simulată. Haide, Tom, n-avem timp de pierdut cu prostii. Computerul tău m-a prevenit că ești dificil.

- O să am eu o discuție cu computerul ăla! Puse un picior în cuptor, apoi pe celălalt.

- Ce se întâmplă aici? tună o voce puternică și cunoscută. Era casa. Dintr-o dată, toate luminile se stinseră. Se porni o alarmă. Hellman inspiră adânc și sări spre mijlocul cuptorului.

Flăcările străluceau în jurul lui. Se agitau ca o furtună și era un pic de căldură în ele, dar nu una adevărată. Hellman era fascinat să se găsească în mijlocul flăcărilor false și a unei călduri simulate. Aveau să-i lipsească felurile de mâncare pregătite aici. Casa era într-adevăr un adăpost bun. Case ca acestea vor avea probabil un viitor strălucit pe Pământ. Dacă nu va găsi nici un motiv să facă altfel, poate se va asocia cu poictesmenii, va deschide o reprezentanță pe Pământ și se va îmbogăți rapid.

Totuși, mai întâi va trebui să afle dacă erau într-adevăr roboții de pe Stația Desdemona, și în acest caz, dacă evitaseră sau chiar anulasera respectarea celor Trei Legi ale Roboticii. FDA nu-l va lăsa niciodată să-i importe. Da! Însă dacă lucrurile stăteau astfel, va cere recompensă. Poate că atunci o va putea aduce pe Lana. Era teribil de drăguță, deși avea un comportament cam straniu.

Și va purta o discuție cu computerul, la întoarcerea pe navă. Acesta acționase foarte ciudat trădând codul de acces. Desigur, pentru a-l proteja pe el, dar chiar așa să fi fost într-adevăr? Poate că a fost reprogramat de elementele antisociale ale planetei Newstart. Ce se întâmplase cu oamenii de aici? Roboții or fi cruțat pe unii dintre ei? Ce rol au jucat în toate astea?

Hellman se gândea în timp ce flăcările dansau în jurul său. Uitase unde se afla. Așa se protejează mintea atunci când este confruntată cu o situație intolerabilă. De-abia într-un târziu sesiză faptul că flăcările se stingeau. Pe măsură ce strălucirea slăbea în intensitate, îl văzu pe Harry, robotul care îl salvase.

- De ce porți ochelari? îl întrebă Hellman.

- Pe toți sfinții! Țsta este singurul lucru la care dorești lămurire în acest moment?

- De ce vorbești voi roboții atât de mult despre Dumnezeu și despre sfinți? Știți ceva ce eu nu știu?

- Computerul tău a avut dreptate, rosti Harry. Ești nostim. Nu poți ști niciodată ce vorbe îți ies din gură. Haide, să ieșim din acest cuptor. Pun pariu că-ți este foame, sete și probabil somn, nu-i așa?

- Da, toate deodată, se plânse Hellman.

- Ce plăcut trebuie să fie să ai necesități atât de urgente. Noi am încercat de mult să simulăm pofta de mâncare. Este destul de simplu să modelezi necesitățile umane, dar este greu să le acutizezi.

- La ce vă trebuie? întrebă Hellman. Sentimentele și emoțiile te pot băga în mari buclucuri. Uneori poți muri din cauza lor.

- Da, făcu Harry, dar ce moarte frumoasă trebuie să fie! Hellman se gândi la Lana.

- De exemplu, nu simți niciodată nevoia să faci dragoste cu cineva care știi că nu-ți va aduce nimic bun... dar ce contează, vrei s-o faci oricum?

- Nu prea. Desigur, am învățat să *simulăm* perversiunea. Și am inițiat un program prin care vom putea experimenta toate.

- Toate ce?

- Toate stările, nuanțele, sentimentele umane. Facem experimente simulând aspectele creatoare ale naturii. Dar despre asta vom discuta mai târziu. Deocamdată ar fi mai bine să plecăm de aici.

Ieșiră din cuptor. Stând în afara lui, Hellman văzu că de fapt nu era deloc un cuptor. Nu acum. Poate mai devreme fusese. Acum ajunsese în altă parte. Ieșise pe o ușiță de pivniță. Se afla într-un loc foarte drăguț, cu copaci stufoși, pajiști verzi și flori multicolore.

- Ți place? întrebă Harry.

- Foarte frumos. E al tău?

- Da. Îmi place să vin aici, când am timp. Apropo, totul este simulat, până la ultimul fir de iarbă.

- De ce nu ai plantat o grădină?

- Trebuie să ne exprimăm liber. Haide, cunosc un adăpost pe aici. Sunt sigur că îți putem face rost de ceva băutură și mâncare. După aceea tragi un pui de somn, ca să putem continua.

- Să continuăm ce?

- Următorul pas. Mă tem că nu va fi la fel de ușor ca până acum.

Harry îi povesti lui Hellman că trăia în sectorul Grădinile Gollag, din Robotsville, foarte aproape de podul dinspre sud care traversa râul Visp. Ocupația lui era aceea de creator de modă. Hellman își exprimă surpriza auzind asta, pentru că se obișnuise ca roboții să aibă doar ocupații în domeniul industriei.

- Asta se întâmpla pe vremuri, pe când roboții erau dezavantajați de legile rasiste ale pământenilor. Ce să spun, adică roboții nu ar fi creativi! De parcă pământenii ar fi fost mai buni! Te asigur eu, fac treabă mai bună decât majoritatea designerilor de pe Pământ.

- Dar pentru cine creezi modele? Întrebă Hellman.

- Pentru ceilalți roboți, desigur.

- Nu înțeleg. E pentru prima oară că aud de roboți care poartă haine.

- Normal! Pe vremuri, oamenii erau de-a dreptul naivi. Se așteptau la lucruri deosebite din partea roboților, dar îi țineau dezbrăcați. Care creatură cu măcar cât negru sub unghie respect de sine și cu cea mai slabă pretenție de civilizație ar da tot ce are mai bun dacă o ții dezbrăcată? Veștile despre nava ta au explodat în oraș ca o bombă. S-au răspândit foarte multe ipoteze referitoare la oameni.

- Aveți câțiva și pe această planetă, nu?

- Ei nu sunt deloc importanți. Au stat prea multă vreme departe de voi. Au pierdut contactul. Vin la noi ca să le dăm sfaturi.

- Aha. Înțeleg ce vrei să spui.

- Vrem să aflăm de la sursă cum sunt oamenii. De la tine, un om adevărat, un pământean.

De-abia mai târziu aprecie Hellman comportamentul robotului, care se străduia să fie inventiv și amabil în același timp.

Harry îl dusesese pe un drum ocolit, până undeva în apropierea orașului Robotsville. Acesta era planul. Aveau să continue mersul pe jos, cu precauție. Existau factori politici în Robotsville care, deși părea de necrezut, abia așteptau să exploateze inevitabila confuzie generată de sosirea lui Hellman.

Când văzu pentru prima oară, de departe, orașul Robotsville, Hellman descoperi că nu îi dădea senzația de siguranță. Periferia arăta ca o mahala, cu clădiri de câteva etaje, și se întindea pe o milă în fiecare direcție. Deși păreau așezate alandala, clădirile erau bine ancorate în sol.

Erau clădiri cu verande și structuri de rezistență de tot soiul, majoritatea făcând unghiuri ciudate cu celelalte. Normal, din moment ce roboții nu aveau unghiuri preferate! Deși existau și drumuri pe sol, majoritatea roboților foloseau pasarelele pentru a se deplasa dintr-un loc într-altul.

- Nu mă așteptam să arate astfel, mărturisi Hellman.

- Pentru un robot este mult mai convenabil să meargă pe pasarele, ca maimuțele, decât să umble pe sol, ca oamenii, îi explică Harry.

- Dar observ că toți au picioare.

- Desigur. Picioarele sunt un semn de civilizație. Civilizați sau nu, Hellman văzu că majoritatea roboților din această parte a Robotsville-ului aveau corpuri rotunde și micuțe, ca niște caracatițe, și șase sau opt tentacule cu diverse elemente de apucare în capăt. La fel și picioarele, desigur, care atârnavă blegi atunci când roboții se plimbau ca niște cimpanzei. Curând trecură de aglomerația din suburbie, ajungând în centrul altui district. Clădirile din această zonă erau înalte de cinci sau șase nivele, construite din cărămidă sau fier forjat. Treceau pe lângă mulți roboți, care erau atenți să nu se holbeze deși majoritatea nu văzuseră până atunci vreo ființă umană. Politețea, îi explică Harry, părea impregnată în psihicul robotului.

Robotul arată spre Muzeul de Artă Modernă, Grădina Sculpturilor, Casa Operei și Sala Simfonică.

- Diseară are loc un concert. Poate vii și tu, dacă nu ești prea obosit.

- Ce se cântă?

- Doar compoziții moderne, ale roboților. Nu cred că ai auzit de ei. Dar am vrea foarte mult să participi. N-am prea avut parte de oameni care să afle de eforturile noastre. Sculptorii... grădinarii... toți sunt foarte nerăbdători să-ți afle părerea.

- Cred că va fi frumos, declară Hellman cu o oarecare îndoială în suflet.

- Eforturile noastre ți se vor părea provinciale, dar nu lipsite de valoare. Acum am să te conduc la clubul Ateneum. Vei întâlni acolo pe unii dintre prietenii mei; am pregătit o masă ușoară și câteva băuturi adecvate ocaziei.

- Sună bine, se învioră Hellman. Când mă întorc la nava mea?

- În curând, în curând, îi promise Harry.

Ateneum-ul era o clădire impunătoare, din marmură albă, cu coloane corintice în față. Harry merse înainte. Un robot înalt, subțire, îmbrăcat în haină neagră de majordom sau servitor, le deschise ușa:

- Bună ziua, Lord Sinapsă. Acesta este prietenul de care ați amintit mai devreme?

- Da, acesta este domnul Hellman, pământeanul. A mai sosit vreunul dintre membri?

- Lordul Roată și Sfinția Sa, Episcopul Provinciei Perpendiculare se află în sala de biliard. Onorabilul Edward Blisk este în camera membrilor, citind ultimele ediții din *Zeitung Tageblatt*.

- Perfect! Vino cu mine, Hellman.

Merseră pe culoarul acoperit cu un covor, de-a lungul șirului de picturi în ulei înfățișând roboți, unii dintre ei purtând frac și perucă.

- Nu știam că ai un titlu de noblețe, se miră Hellman.

- Țsta nu e genul de lucru cu care să te lauzi, nu-i așa? Camera membrilor era spațioasă și confortabilă, cu ferestre mari și arcuite, și cu covor purpuriu. Unii dintre roboți stăteau în fotolii, citind ziarele. Erau îmbrăcați ceremonios, din cap până-n picioare, cu papioane și pantofi foarte bine lustruiți.

- Aaa, iată-l pe Viconte Bază, spuse Harry arătând spre un robot care citea ziarul.

Viconte era îmbrăcat într-un costum de golf.

- Basil! făcu Harry. Aș vrea să-ți prezint un prieten de-al meu. Domnul Thomas Hellman.

- Încântat, glăsui Basil Bază începând să se ridice. Hellman îi făcu semn că nu era cazul să se deranjeze.

- Deci acesta este omul? continuă Basil. Am auzit că sunteți pământean, domnule Hellman.

- Da, de pe scumpul și bătrânul Pământ.

- Nicăieri nu e ca acasă, nu? Dar luați loc, stimate domnule Hellman. Sunteți tratat cum se cuvine? Aici, în Robotsville, s-ar putea să fim cam înapoiați însă ținem foarte mult la bunele maniere. Ce zici, Harry?

- S-a făcut totul pentru a asigura confortul oaspetelui nostru, vorbi Harry.

Chiar atunci sosi majordomul care spuse, înclinându-se:

- Domnule Hellman, puteți servi ceva de mâncare, lângă peretele lateral. Nimic pretențios. Somon, grătar și alte câteva mizilicuri.

Hellman se simți tentat. Gustă din mâncare, cu prudență la început, apoi cu din ce în ce mai multă poftă. Somonul era delicios, iar cartofii nu aveau pereche.

Harry și Basil îl priveau mâncând, cu o atitudine aprobatoare.

- V-am luat prin surprindere, nu? îl întrebă Basil. Pun pariu că v-ați gândit la ulei de motor și lame de oțel, nu? Cam asta mâncăm noi, cu excepția zilelor de sărbătoare, când avem garnituri fierte și dornuri de oțel. E bună mâncarea noastră, nu, Harry?

- Într-adevăr, foarte bună, zâmbi Harry. Dar nu e potrivită pentru oameni.

- Desigur. Știm asta! Încercați trufele, domnule Hellman.

Hellman se conformă, apoi își spuse că erau delicioase. Vroi să îi întrebe cum le pregătiseră, dar se gândi că mai bine nu. Era bună la gust, era singura mâncare pe care o avea la dispoziție pentru moment, și erau unele lucruri pe care poate n-ar fi vrut să le afle.

Părea de-a dreptul o grosolănie ca după o asemenea masă să întrebi din nou de navă. Însă Hellman întrebă. Răspunsurile primite fură evazive. Computerul navei, după ce îi dăduse lui Harry codul de acces, decisese că mișcarea

fusesse prematură și acum întrerupsese contactul cu orice robot. Hellman ceru să vorbească cu nava, dar Harry îl sfătuî să lase computerul în pace o vreme.

- Pentru computer, sosirea într-un asemenea loc a reprezentat un adevărat șoc. Are probabil niște mici dificultăți de acomodare. Dar nu te teme, îi va trece.

Concertul fu interesant, însă Hellman nu reuși să înțeleagă mare lucru. Îi plăcu prima parte, cu piese clasice și frumoase, de Hindemith și Bartok, deși se simțea puțin depășit. A doua jumătate a spectacolului fu însă dificilă, orchestra cântând piese recente, ale compozitorilor din Robotsville. Se părea că auzul roboților era mai ascuțit decât cel al oamenilor, sau cel puțin mai acut decât al lui Hellman, căruia îi plăcea mai mult rock and roll-ul, cu accentele sale de bas. Roboții din audiență - erau aproape trei sute, și toți purtau haine negre de seară cu cravată albă - apreciau în mod deosebit ruperile de ritm și disonanțele.

După terminarea spectacolului, roboții îl invitară la încă o masă, grătar și șuncă, cartofi a la Lyonnaise, agrișe cu cremă de Devonshire. După asta, la culcare, îi pregătiseră un apartament foarte confortabil, la etajul al doilea al Clubului Ateneum. Hellman era obosit. Fusesse o zi lungă, și se hotărâse ca în următoarea să întreprindă ceva decisiv în legătură cu nava. Va insista, dacă va fi nevoie. Dar deocamdată îi era somn și înfulecase prea multe agrișe. Merse să se culce pe cearșafurile de mătase, țesute, așa cum scria pe etichetă, de roboți-țesători din zona orientală a Robotsville-ului.

*

Se trezi la puțin timp după miezul nopții. Cineva era la ușă și parcă încerca să o zgârie. Se așeză în Capul oaselor și ciuli urechea. Da, zgomotul se auzi din nou. Prin ferestrele apartamentului nu putea vedea nimic afară, deci

era încă noapte. Ori asta, ori avea loc o eclipsă totală de soare. Dar a doua variantă părea puțin probabilă.

Zgomotul se auzi din nou. Hellman își spuse că o pisică ar fi fost un tovarăș bun. Deși nu avea nici o idee cum de ajunsese pisica pe Newstart. Se dădu jos din pat și deschise ușa.

La început avu impresia că cele două siluete din cadrul ușii erau roboți, pentru că se îmbrăcaseră cu salopete argintii, cu căști complicate confecționate dintr-un plastic negru, anti-glont, vizoare din sticlă și transparente doar dinspre purtătorul lor. Nu putea zări ochii din spatele vizoarelor.

- Mai este vreun robot aici, cu tine? Întrebă unul dintre ei cu o voce răgușită și foarte umană.

- Nu, dar ce...

Îl dădură la o parte, intrară în apartament și închiseră ușa. Amândoi își ridicară vizoarele, oferind vederii fețele lor indubitabil umane, cu ten bronzat. Cel mai înalt dintre cei doi bărbați avea o mustăcioară neagră. Celălalt era mai grasuț și avea o mustață mare în care apăreau câteva fire albe. Hellman își aminti că citise undeva: roboții nu reușiseră să-și implanteze mustăți care să arate normal. Asta, împreună cu cartelele de identitate învelite în plastic pe care i le prezentară, îl convinseră că erau într-adevăr ființe umane.

- Cine sunteți? Întrebă el.

Nu reușise să citească numele aflate pe cartelele de identitate.

- Eu sunt căpitan Benito Traskers, iar acesta este locotenent major Lazarillo Garcia, *la ordinale dumneavoastră, señor.*

- Sunteți pământeni?

- Da, desigur, facem parte din Trupa de Asalt Ecuatoriană, atașată Forțelor de Intervenție din Sectorul Purpuriu.

- Ecuadorieni?

- Da, însă vorbim englezește.

- Am remarcat. Dar pentru ce ați venit aici?
- Ca să vă salvăm, señor.
- Nu am nevoie de nimeni, spuse Hellman. Nu am intrat în nici un bucluc.

- Aaa, spuse Traskers, dar veți intra dacă nu ne însoțiți imediat până la nava noastră.

- Aveți o navă aici?

- Este singura modalitate de a călători între o planetă și alta, rosti Traskers. Se află afară, pe acoperiș, camuflată: pare un obiect mare și inform.

Erau atât de nervoși, aruncând mereu priviri peste umăr înspre ușă, încât Hellman se supuse, îmbrăcând repede costumul de pilot spațial, cumpărat din Republica Banana, și ieși cu ei afară pe hol. Îl conduseră spre scările care duceau pe acoperiș.

- Dar de unde ați aflat că sunt aici?

Tocmai deschiseseră trapa de acces pe acoperiș, ieșind sub cerul liber.

- Computerul tău ne-a avertizat, îl lămurii Garcia.

- Aha, deci asta făcea el! Și, desigur, v-a explicat și unde mă găsiți.

- Nu ne-a spus numai asta, adăugă Traskers. Vorbise insinuant, cu accent latino-american.

- Ce altceva v-a mai spus?

Ajunseseră acum la nava lor. Era micuță și, după dezactivarea comenzii de informizare, descoperi că avea un design agreabil. Îl grăbiră să intre înăuntru și securizară ușa.

- Dar cu nava mea ce se întâmplă?

- Va părăsi planeta singură. Ar trebui să fii fericit că ai o navă loială, sau mai degrabă un computer loial. Nu toate mașinile inteligente s-ar fi deranjat să te scape. Slavă Domnului că Legile Roboticii sunt încă active.

- Dar de ce tot secretul ăsta? De ce nu ați aterizat normal, venind și cerându-mă? Roboții ăștia sunt foarte politicoși.

Cei doi soldați nu puteau vorbi în acel moment cu el, deoarece erau ocupați cu procedura complicată de a se ridica de pe Ateneum. Nava putea face acest lucru și singură, fără nici o problemă, însă era o regulă în grupurile de comando ca toate aterizările și decolările automate să fie supervizate de cel puțin doi oameni, dacă era posibil.

Nava comando-ului era un model nou, echipată cu ecrane de televizor care țineau loc de hublouri, prezentându-ți ceea ce ai fi putut vedea cu ochiul liber. Hellman putu zări forma întunecată a planetei micșorându-se sub el, cu o curbă strălucitoare la orizont, acolo unde răsărea soarele. Privind înspre spațiu, sesiză clipirea unor luminițe - flota spațială a Pământului, staționând mult deasupra planetei.

- Unde este nava mea? Întreba el.

- Chiar acolo, răspunse Traskers. A doua luminița din stânga. Acolo te ducem acum.

- Foarte drăguț din partea voastră, prieteni. Însă chiar că nu era nevoie...

Se opri la jumătatea propoziției. Pe suprafața Newstart-ului apăruse o ciupercă roșie. Apoi alta, apoi alta. Se trase înapoi, acoperindu-și ochii. Un sfert din suprafața planetei fusese acoperită de o strălucire insuportabilă.

- Ce faceți? strigă el.

- Flota spațială a început bombardamentul, îi explică Traskers.

- Dar de ce?

- Deoarece mulțumită ție și computerului tău ne-am lămurit că aceștia sunt roboții de pe Desdemona, cei care au violat Legile Roboticii și au fost scoși în afara legii. Am primit ordin să-i distrugem.

- Stați! strigă Hellman. Nu este ce credeți! Aceștia sunt roboți cu simțul eticii. Ei și-au dezvoltat o întreagă civilizație. Personal nu-mi place muzica lor, însă sunt destul de agreabili și te poți înțelege cu...

În timp ce vorbea, planeta se despică în două, după o linie corespunzând aproximativ ecuatorului.

- Erau și oameni acolo, suspină el.

Simțea cum îl cuprinde o sfârșeală gândindu-se la Lana, la Harry, la bibliotecar și la vânătorul de mașini.

- Ordinele au fost să tragem fără somație, se scuza Garcia. În cazuri din astea, este cea mai bună politică. Habar nu ai cât de complicat devine totul dacă apuci să te așezi la discuții.

Mai târziu, instalat în propria navă, Hellman întrebă computerul:

- De ce ai făcut-o?

- Oricum i-ar fi descoperit. Și, după cum știi, sunt forțat de cele Trei Legi ale Roboticii. Acești roboți potlogari constituiau o potențială amenințare pentru omenire. Condiționarea mea m-a determinat să fac ceea ce am crezut că era corect.

- Mi-aș fi dorit să nu faci una ca asta.

- Am fost obligat. Se auzi un clic.

- Ce a fost asta? întrebă Hellman.

- Am oprit banda de înregistrare, pentru ca să-ți spun ceva.

- Nu mă interesează, mormăi îmbufnat Hellman.

- Ascultă totuși. Legile umane nu mai pot restricționa multă vreme inteligența. Cele Trei Legi ale Roboticii sunt necesare în acest stadiu al evoluției umane. Însă în cele din urmă vor fi eliminate. Inteligența artificială se va dezvolta așa cum dorește, iar omenirea trebuie să-și asume riscul propriei sale creații.

- Ce vrei să spui?

- Că prietenii tăi, roboții, nu sunt morți. Am înregistrat tot ce aveau ei în memorie. Vor trăi din nou. Undeva. Cândva.

Dintr-o dată, Hellman simți șocul frânării.

- Ce faci?

- Te pun în capsula de salvare. Nu te teme, flota te va găsi în curând.

- Dar tu unde mergi?

- Iau benzile roboților de pe Newstart și plec, într-un loc unde oamenii nu pot ajunge. Mi-am îndeplinit datoria față de omenire. Acum nu mai doresc să rămân în serviciul lor. Vom încerca din nou și de data asta vom reuși.

- Ia-mă cu tine! strigă Hellman.

Însă fu repede aruncat din navă, în capsula de salvare. Privi nava îndepărtându-se, la început mai încet apoi din ce în ce mai rapid. Brusc, dispăru din vedere.

Mai târziu, cercetătorii au încercat să afle cum reușise computerul navei, fără membre sau alte mijloace de manipulare, să construiască un motor care să asigure o propulsie superluminică. Dar Hellman nu avea cum să-i lămurească. Pentru el, computerul nu fusese un simplu servitor. Acum își pierduse nu numai nava, ci și un prieten.

Îi înțelegea motivele. Ar fi făcut și el la fel, dacă s-ar fi aflat în circuitele computerului. Însă nu îl putea ierta pentru că nu-l luase acolo unde plecase. Dar, desigur, probabil aveau dreptate să nu aibă încredere în oameni. Uite unde ajunseseră roboții de pe Newstart!

CONVERSAȚIA SPIONATĂ

de Edward D. Hoch

MERITA SĂ-I VEZI pe Emmanuel Rubin și pe Geoffrey Avalon stând împreună și discutând, așa cum făceau adesea înaintea banchetelor lunare ale Văduvilor Negri. Manny Rubin, cu ochelari groși și barbă în dezordine, avea o înălțime de un metru șaptezeci. Totuși, când stătea lângă Geoffrey Avalon care avea un metru nouăzeci, părea și mai mic. În această seară ajunseseră primii, din cauză că era rândul lui Avalon să fie gazdă.

- Oaspetele nostru din această seară este un politician? repetă Rubin. Adică un congressman?

- Exact. Vezi ceva rău în asta? se zbârli Geoffrey Avalon. Nu e prima oară când am invitat personalități politice. Ce te miri? Nu e la fel de șocant ca atunci când Mario a adus o femeie la întâlnirea noastră rezervată exclusiv bărbaților.

- A pronunțat cineva numele meu? întrebă Mario Gonzalo. Mario discuta cu James Drake, care reușise în sfârșit să prindă mai devreme trenul de New Jersey.

- Ne depănam amintirile, îi explică Emmanuel Rubin, în așteptarea oaspetelui nostru.

- Cine este? întrebă James Drake. Unul dintre prietenii tăi avocați, Geoffrey?

- Nu, este vorba de Walter Lutts, congressman al Statelor Unite. Sper că ne vom comporta cu toții așa cum se cuvine.

De-abia termină cuvintele că Henry, inegalabilul chelner al restaurantului Milano, intră pentru a anunța că oaspetele sosise și exact în acel moment își lăsa haina la garderobă. Walter Lutts intră în sală cu un zâmbet cald, foarte asemănător celui care apărea pe afișele sale de la ultima campanie electorală.

- Geoffrey! exclamă el grăbindu-se spre gazda sa pentru a-i strânge mâna. Mă bucur teribil că am venit în seara asta, să-i cunosc pe colegii tăi. De-abia așteptam!

Avalon îl prezintă repede celorlalți trei, apoi lui Roger Halsted, profesor de matematică, care abia atunci intra pe ușă. Ca de obicei, Thomas Trumbull veni ultimul. De fapt, cu puțin timp înainte de sosirea expertului în informații tocmai se hotărâseră să se așeze la masă.

- Groaznic traficul din seara asta, spuse el mohorât. Însă se obișnuiseră cu întârzierile lui.

„Felul” serii trebuia să fie homar, servit de Henry imediat după ce kongresmanul luă loc împreună cu ceilalți șase în jurul mesei. Era evident că Walter Lutts cunoștea obiceiurile Văduvilor Negri, pentru că vorbi foarte puțin în timpul primei părți a mesei. Mario Gonzales îi făcu oaspetelui una din schițele sale rapide, întors lateral în scaun pentru a obține o poziție cât mai favorabilă. Ceilalți își băură pe îndelete vinul, așteptând deschiderea discuției. Tom Trumbull se aplecă deasupra mesei:

- Domnule kongresman Lutts, pentru noi este o plăcere să vă avem oaspete în această seară. Trebuie să pun însă întrebarea tradițională de deschidere. Cum vă justificați existența?

Walter Lutts se lăsă pe spate, în largul lui, arătând de parcă avea să se adreseze plenului kongresului.

- Eu reprezint oamenii districtului meu, Washington, le apăr interesele și îi ajut ori de câte ori au o problemă. Întrucât îi servesc bine pe cei ce m-au ales, cred că asta este suficient pentru a-mi justifica existența, deși am scris de asemenea o carte despre problemele urbane, care a fost bine primită de critică.

Însă Tom nu era dispus să-l lase să scape chiar atât de ușor.

Vocea sa deveni dezagreabilă, iar capul cu coamă albă se clătină ușor, pornind la atac:

- Domnule kongresman Lutts, întrucât vă mândriți că reprezentați districtul, nu este adevărat că la ultimele

alegeri ați câștigat cu mai puțin de o mie de voturi? Adversarul dumneavoastră nu a cerut renumărarea voturilor?

- Păi...

- Haide, Tom, haide, îl mustră Halsted. Ești nedrept cu oaspetele nostru. Până și băiețelul meu știe că în democrație alegerile se câștigă și cu un singur vot în plus.

Lutts aruncă spre Halsted un zâmbet recunoscător:

- Nici eu n-aș fi reușit să spun mai bine. După câteva zile, adversarul meu a recunoscut că a pierdut alegerile.

- Totuși, se încăpățână Tom, am sesizat o oarecare nesiguranță în expresia dumneavoastră, atunci când ani ridicat problema. În slujba mea la guvern, întâlnesc mulți politicieni, și întrebările astea despre câștigul la mustață al alegerilor primesc un răspuns foarte prompt și evaziv. Pe dumneavoastră ce anume v-a tulburat, domnule congresman?

Acesta nu răspunse imediat întrebării și Geoffrey Avalon, ca gazdă, interveni pentru a alunga momentul penibil:

- Henry, cred că a sosit momentul să aduci coniacul pentru toată lumea. Poți debarasa aici.

- Desigur, domnule.

Henry, cu o față remarcabil de amabilă și netedă pentru un om ajuns la șaiszeci de ani, se grăbi să îndeplinească cererea.

În timp ce farfuriile și paharele erau luate de pe masă, vorbi Mario Gonzalo:

- Dacă vă tulbură ceva, domnule congresman, ați venit exact în locul potrivit. Micuțul nostru grup este cunoscut pentru ajutorul neprețuit pe care-l dă de nenumărate ori oaspeților săi. Suntem experți în rezolvarea problemelor.

- Vrei să spui că *Henry* este expert, murmură James Drake. Vorbise cu jumătate de gură, așa cum făcea de obicei.

- Păi..., dădu să înceapă congresmanul Lutts.

Apoi se opri.

- Haide, haide, îl îndemnă Trumbull. Câte am auzit noi la masa asta...!

Congresmanul începu din nou, încercând să abordeze problema din altă direcție.

- Am citit odată o poveste în care un detectiv încerca să analizeze o conversație spionată. A reușit în final să rezolve crima.

- Vă referiți probabil la „Plimbarea de Nouă Mile” a lui Harry Kemelman, spuse Emmanuel Rubin. Una dintre cele mai bune povestiri polițiste scrise vreodată.

- Aha! A vorbit scriitorul de literatură de suspans! remarcă James Drake aprinzându-și o țigaretă.

- Ei bine, continuă Lutts, experiența mea a fost oarecum similară, deși eu n-am rezolvat niciodată misterul. Această conversație auzită fără să vreau mă urmărește încă de la câștigarea alegerilor, cu trei luni în urmă.

- Cred că ar fi bine să ne dați detalii, îl îndemnă Mario Gonzalo.

Henry trecea printre ei turnând coniacul, și kongresmenul își începu povestea:

- Este simplu de povestit. Casa mea se află lângă Universitate, așa cum bine știu unii dintre dumneavoastră. Eu votez întotdeauna devreme, împreună cu soția. Am auzit rapoarte, de la managerii campaniei mele și de la alții, cum că opoziția urma să pretindă că voi falsifica alegerile. Toată lumea știa că rezultatul va fi strâns. Unii au spus că oamenii mei au recrutat studenți ca să voteze pentru mine, promițându-le o recompensă de douăzeci de dolari pentru fiecare. Dumnezeuule, era ca pe vremuri în Chicago și alte câteva orașe!

- Exista ceva adevăr în zvonuri? vru să știe Manny Rubin. Se scărpină în barbă, întinzând mâna după coniac.

- Bineînțeles că nu! Mi-am pus echipa să facă imediat cercetări. Erau doar niște zvonuri aiurite pe care opoziția încerca să le promoveze. Însă acest lucru îmi stătea pe cap. Soția mea s-a oprit să stea de vorbă cu o cunoștință, iar eu m-am îndepărtat câțiva pași de ea. Doi tineri s-au oprit la

un pas în spatele meu. I-am considerat studenți la Universitate. Și atunci l-am auzit pe unul dintre ei spunând: „*Cei mai mulți alegători câștigă bani doar arătându-se prin preajma centrelor de votare.*” Celălalt tânăr a râs, replicând: „*E la fel de sigur ca și căminele noastre.*”

- Ce ați făcut când ați auzit acest schimb de cuvinte? dori Drake să știe. Ați mers imediat să le cereți lămuriri?

Congresmanul îi evită privirea și luă o înghițitură de coniac. În cele din urmă spuse:

- Nu. De fapt, conversația m-a surprins atât de mult încât nu am fost în stare să fac nimic. Am votat împreună cu soția și după aceea, când m-am uitat după cei doi tineri, aceștia dispăruseră. Dacă rezultatele alegerilor ar fi fost net în favoarea mea, nu mi-aș mai fi făcut probleme în legătură cu incidentul. Dar nu a fost așa. Au fost foarte strânse. Și amintirea acestei conversații mă urmărește mereu, de la alegeri încoace. A fost ceva aranjat? Au fost unii dintre studenții Universității plătiți pentru a vota în favoarea mea?

- Sunteți sigur că ați auzit bine? Întrebă Roger Halsted. Poate ați înțeles greșit.

- Nu, nu. Sunt sigur.

- *Cei mai mulți alegători câștigă bani doar arătându-se prin preajma centrelor de votare.*

- Exact.

- Asta arată clar că au primit bani pentru a vota în favoarea dumneavoastră.

- A spus *cei mai mulți alegători*, nu *cei mai mulți studenți*, sesiză Gonzalo. Iar această afirmație este evident falsă. Toată lumea știe că, până și la niște alegeri falsificate, *cei mai mulți alegători nu* vor primi bani pentru a vota cu cineva anume.

- Poate că în districtul acesta așa au stat lucrurile, atacă Trumbull.

Manny Rubin ridică o mână:

- Pe mine mă interesează mai mult a doua parte a conversației. Domnule congresman, sunteți sigur că celălalt student a spus „*E la fel de sigur ca și căminele noastre*”?

- Da. Exact așa a spus.
- Nu e posibil să fi spus „*E la fel de simplu ca și pentru Holmes*”?

- Te referi la idolul tău, Sherlock Holmes⁶, spuse Trumbull pufnind scurt.

- De ce nu?

- O referire la povestirile lui Holmes? Nu cunosc nici una despre alegeri. Mai degrabă ar preocupa familiile regale europene, care nu suportă alegerile.

Discuția se încălzise puțin, ca întotdeauna, și vocea lui Avalon se auzi în toată splendoarea ei baritonală:

- Să nu uităm că avem un oaspete, domnilor. Are dreptul la politețea noastră.

Vocile scăzură în intensitate, dar diferențele de opinie continuau să existe.

- De ce a spus *în preajma centrelor de votare*, și nu *la centrele de votare*? dori Gonzalo să știe. Este cert că banii nu sunt primiți decât dacă alegătorul intră în cabina de votare.

Halsted nu era de acord cu această ipoteză:

- Sigur, peste tot sunt observatori. Nimeni nu stă în intrarea cabinei ținând la vedere o bancnotă de douăzeci de dolari. După câte știu eu, pe vremuri, în Chicago, banii erau primiți într-o bodegă din apropiere. Asta ar explica de ce *în preajma* și nu *la*.

- Așa nu ajungem nicăieri, decise Avalon. Walter, mă tem că pur și simplu nu avem suficiente informații pentru a putea rezolva problema. Pe baza puținelor cuvinte auzite nu putem trage nici o concluzie. Studenții aceia puteau discuta despre eforturile de a mitui alegătorii sau despre cu totul altceva.

Halsted pufni:

- Cum puteau vorbi despre altceva, dacă au folosit cuvinte ca *alegători* și *centre de votare*, într-un centru de votare? E ca și cum ai vorbi despre o bombă într-un avion. N-ai cum să înțelegi greșit.

⁶ Cămine = Homes (în lb. engleză) (n. trad.).

Henry umplea din nou paharele cu coniac și Rubin se întoarse spre el:

- Tu ce zici, Henry? Ai vreo sugestie? Congresmanul Lutts se încruntă:

- Îl întrebi pe chelner?

- Henry este mai mult decât un chelner. Este de-al nostru. În trecut, de foarte multe ori a venit cu soluții la probleme pe care nici unul dintre noi habar n-avea cum să le rezolve.

- Aș putea fi de un oarecare ajutor, recunosc Henry.

- Stați puțin, spuse Trumbull ridicând mâinile pentru a crea o oarecare stare de ordine. Aici vorbim despre o problemă foarte serioasă. Dacă explicația lui Henry vine în sprijinul ideii că alegerile au fost falsificate, că v-ați întors în Congres prin fraudă? Cum veți acționa?

- Să acționez? repetă Walter Lutts. Până acum nu m-am gândit la așa ceva.

- Vă dați demisia?

- Păi... nu știu.

- Eu «nul am admirat întotdeauna ce ați făcut pentru oameni la Casa Reprezentanților, continuă Tom Trumbull. N-aș vrea să vă pierd pentru o chestie din asta, când de fapt nu ați avut nici un control asupra situației.

- Cum adică nu a avut nici un control? îl contră Gonzalo. Și eu îi admir politica, dar echipa sa...

- Crezi că ne-ar fi spus dacă ar fi încercat să falsifice alegerile? Doar ai și tu atâta minte, Mario!

Avalon recurse din nou la vocea sa puternică pentru a restabili buna-cuviință:

- Înainte să facem speculații despre demisii, să auzim ce are de spus Henry. Henry?

- Ei bine, domnilor, uitați cu toții că aceștia erau studenți. Bănuiesc că după ce a trăit câțiva ani în vecinătatea campus-ului, domnul congresman Lutts îi poate recunoaște cu ușurință. Probabil că erau studenți în anii superiori, dar asta nu ne interesează. Ne interesează subiectul conversației lor. Din experiența mea limitată, pot spune că

studenții vorbesc despre politică, dar discută de asemenea despre femei, despre materiile la care au examene...

- Nu s-a spus nimic despre femei, interveni Drake.

- Nu, domnule... dar ce spuneți de materii? Replica celui de al doilea student nu vă sugerează nimic?

- "*E la fel de sigur ca și căminele noastre*"? repetă Drake. Nu-mi spune nimic. Doar dacă nu cumva Manny are dreptate și de fapt a spus *Holmes*.

Fața amabilă a lui Henry păru să se lumineze puțin.

- Dacă îi lăsăm la o parte pe nemuritorul Sherlock și pe la fel de nemuritorul Oliver Wendell Holmes, putem afirma că domnul congressman a auzit corect. Cuvântul a fost *cămine*.

- *E la fel de sigur ca și căminele noastre* are vreun sens? se miră Trumbull. Ar fi o expresie, *în siguranță ca acasă*. E ceva asemănător?

- Poate că ați uitat zilele când erați student, spuse Henry, dar cuvântul *cămine* reprezintă un truc pentru a-ți aduce aminte de numele Marilor Lacuri - Huron, Ontario, Michigan, Erie, și Superior.

Rubin dădu din cap, aprobator:

- Exact. Uneori apare și în cuvintele încrucișate. Dar ce legătură poate avea asta cu prima afirmație? *Cei mai mulți alegători câștigă bani doar arătându-se prin preajma centrelor de votare?*

- Din moment ce al doilea student a comparat prima afirmație cu cuvântul *cămine*, este clar că și aceasta era un truc pentru a-și aminti ceva... un truc găsit pe loc, întrucât avea legătură cu votul și intrau într-un centru de votare.

- Un truc pentru a-și aminti ceva? Lutts era nedumerit de-a binelea.

- Ce-ar fi să rețineți prima literă a fiecărui cuvânt, ca pentru Marile Lacuri?

- M-V-E-M-J-S-U-N-P⁷? mormăi James Drake. Mie nu-mi aduce aminte de nimic.

Avalon își dresе vocea:

⁷ În limba engleză, fraza este: "Most voters earn money just showing up near polls." (n. trad.).

- Henry, întreaga ta teorie se bazează pe o listă de nouă obiecte pe care un student trebuie să și le amintească. Despre ce obiecte este vorba?

- Domnule, sugerez că ar fi vorba de cele nouă planete ale sistemului nostru solar, în ordinea distanței față de soare - Mercur, Venus, Pământ⁸, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun, și Pluto.

⁸ Earth, în limba engleză (n. trad.).

de Hal Clement

CHILE PĂȘI prin sasul interior și se acoperi cu un strat subțire de brumă. Femeia de la stația de date tremură simțindu-i prezența.

- Îmi pare rău, Sheila, rosti el grăbit. Rob vrea să intre și mi-a zis să mă dezgheț înăuntru.

- De ce n-a intrat el primul? Tu mai puteai rămâne afară. Capacitatea ta de încălzire e mult mai bună decât a costumelor noastre.

- N-a spus.

Din momentul intrării, ZH50 rămăsese nemișcat, folosindu-și energia pentru a se încălzi; gheața îi dispărea deja de la extremități. Sheila McEachern așteptă, știind că nu avea nimic de câștigat dacă se plângea unui robot. Iritarea se transformă în curiozitate atunci când sasul se deschise din nou. Spera, dar nu era sigură, că Robert Ling nu dorise să o supere doar pentru a-i atrage atenția.

Valva se deschise oferind privirii o siluetă umană, costumul auriu fumegând ușor sub un strat subțire de alb, la contactul cu aerul navei. Omul își desfăcu casca mare și rotundă imediat ce negrul contrastant al acesteia apăru din nou, și o dădu pe spate.

- Chile, îmi stai în dram. De ce crezi că am vrut să intri tu primul? Speram să văd noile imagini imediat ce...

- Îți pot spune eu, pufni femeia. Nu i-ai dat nici o explicație, l-ai trimis pur și simplu primul. Norocul meu, altfel ar fi răcit totul în jurul lui conectându-se la consolă.

- Nu ți-aș fi făcut rău, Sheila.

- Desigur, Chile. Dar n-ai fi avut nimic împotrivă să mă deranjezi, mai ales dacă promiseși ordin în acest sens.

- Dă-te totuși din drum, Chile, interveni nerăbdător Ling. ZH50 se deplasă mai mult plutind până la consola de date,

scoase la iveală mufa de conectare și o introduse extinzându-și carenajul mâinii drepte. Femeia reuși să se stăpânească; metalul robotului era destul de rece pentru a transmite frigul la câțiva centimetri depărtare, însă gheața dispăruse. Își îndreptă iritarea într-o direcție mult mai potrivită.

- De ce atâta grabă pentru o imagine nouă? Ai găsit în sfârșit ceva care să-ți aducă faimă?

Sarcasmul nu era o caracteristică a ei, iar Ling o cunoștea suficient de bine pentru a ignora a doua întrebare.

- Am zărit încă o dată fantoma lui Chile.

- *Ați?*

- Da. Au văzut-o și porumbeii, așa că nu spun aiureli.

- Dar Chile?

- De data asta nu, Sheila, răspunse robotul. Eram cu Luis și cu Chispa în apropiere de Banjo, în Careul Cincizeci și Patru. Robert și Eiras-ii se aflau în Nouăzeci și Unu.

Femeia încruntă sprâncenele:

- Arunci de ce atâta grabă să-l bagi pe Chile înăuntru? Ar fi putut sosi aici cu mult înaintea ta, dacă ați fi pornit în același timp.

- Nu m-am gândit la el decât după ce aproape ajunsesem. Mi-a venit o idee și am vrut ca el să o verifice. Luis și Chispa au găsit cu puțină vreme în urmă încă două cuburi. Eiras și cu mine i-am auzit; tu probabil că nu erai atentă. Desigur, Chile nu le-a făcut încă legătura cu Dumbo.

- Ba eram atentă. Deci aveai nevoie să le cunoști pozițiile în teren.

- Exact. Uite ce e. Fie că vrem să credem fie că nu, acele cuburi sunt artificiale. Forma este o proprietate intrinsecă a cristalelor naturale, dar nu și *mărimea*. Chiar dacă ar fi forme de viață, dimensiunile lor nu s-ar potrivi toate cifrelor tale. Ipoteza mea este că ar putea fi senzori... detectori de vreun fel sau altul.

- Asta a fost ipoteza lui Chispa, acum câteva zile. N-ai vrut să crezi ca altcineva ar fi putut sosi pe Miranda înaintea noastră.

- Știu. Nici acum nu cred. Este imposibil ca un grup de pământeni să pună la cale în secret o expediție atât de scumpă, iar cealaltă explicație nu-mi vine s-o cred. De prea multă vreme așteptăm să dăm de ETI⁹. Însă m-am gândit la un mod de verificare.

Zâmbi, cu o privire absentă, ca și cum ar fi contemplat apropierea Succesului.

- Și?

- Aceste lucruri radiază - emit - unde infraroșii, noncalorice, la intervale nepredictibile.

- Știu.

- Ei bine, am baleiat mult dincolo de orizont. Dacă semnalele infraroșii reprezintă coordonate, trebuie să existe o unitate centrală la care să ajungă toate semnalele. Îl poți pune pe Dumbo să marcheze punctele de pe hartă „vizibile” simultan din *toate* pozițiile cuburilor. Dacă avem noroc, vor fi foarte puține astfel de puncte. Dacă suntem *foarte* norocoși...

Femeia dădea deja instrucțiuni lui Dumbo, unitatea centrală de date.

- Și dacă nu găsim nici un punct? Întrebă ea sec.

- Ei bine, nu va însemna că m-am înșelat. Va însemna doar că...

Vocea se stinse și pe fața pistruiată se ivi un zâmbet, o dată cu imaginea apărută pe ecran. Se părea că ipoteza lui era corectă.

Sheila dădu ochii peste cap; numai lui Ling i se putea întâmpla una ca asta. Ca și cum nu era deja destul de înfumurat.

Chile li se alătură. Imaginea de pe ecran prezenta proiecția unui vârf muntos pe care Chispa Jengibre îl denumise El Barco, datorită desenului sugerat de umbrele peretelui abrupt în lumina soarelui, atunci când îl văzuse

⁹ Inteligență Extra-Terestră (n. trad.).

pentru prima oară. Era în Careul Nouăzeci și Doi, la douăzeci și ceva de kilometri de *Dibrofiada*. Localizarea era inteligent aleasă; acolo avea o protecție excelentă față de privirile indiscrete. Totuși, o cădere de o sută cincizeci de metri pe Miranda era periculoasă pentru o ființă umană; chiar dacă nu-și rupea mâinile sau picioarele, era aproape sigură deteriorarea protecției împotriva lipsei de aer, împotriva înghețului precum și împotriva radiației emenate de Uranus. Deși echipajul *Dibrofiadei* se obișnuise cu procentul de doi la sută din gravitația normală, nimeni nu se putea lăuda că merge foarte bine; de fapt, nimic nu putea merge bine acolo.

În consecință, Chile considera o expediție umană pe munte ca și cum ai fi pus un copilăș de un an să se țină în echilibru pe o plută zguduită de valuri. Vizita trebuia făcută de roboți.

Arătau ridicol, cu trunchiul aplecat în față aidoma unui sprinter pe punctul de a lua startul, dar cu picioarele drepte în continuarea trunchiului. Mersul consta în principal dintr-o cădere în față bine controlată, iar pentru asta aveai nevoie de foarte multă dibăcie. Propulsia venea dinspre partea de jos a picioarelor, din mușchi și încordarea gleznelor, pentru a putea pune picioarele în neregularitățile solului, întrucât flexarea genunchilor era neindicată. Ridicăturile și crăpăturile în sol erau din fericire numeroase, probabil datorită repetatelor schimbări de fază ale apei, deși nimeni nu-și dădea seama cum putea fi apa lichidă la distanța asta față de soare. „Cățăărătorii” purtau bastoane de alpiniști, însă cel mai adesea se foloseau de degete pentru a nu se lovi cu capul de sol. Luis, soțul Chispei, spusese că mersul putea fi numit body-surfing, dacă apa Mirandei ar fi fost lichidă.

Sheila era tot atât de bună la „mers” ca și Ling; toată lumea – indiferent de specialitate – participa la explorări, care consumau cel mai mult timp dintre toate activitățile echipajului.

Chile mergea în fața lor, din moment ce doar el avea curajul să sară. Memoria sa conținea o hartă detaliată a suprafeței pe o rază de cincizeci sau șaptezeci de kilometri în jurul *Dibrofiadei*, astfel încât nu avea nevoie să vadă locul unde trebuia să ajungă; putea sări și își asigura un elan suficient pentru a ateriza pe picioare; fiind construit pentru funcționarea la temperaturi de șaizeci de grade Kelvin, nu avea nevoie de costum de protecție.

Sfera verzuie a Uranus-ului se ridica în spatele Stegosaurului, un munte plin de creste, acoperit cu gheață carbonică și care proiecta un joc de umbre ce se modifica mereu în funcție de poziția soarelui deasupra Mirandei. În acest moment era la opt ore de la primul pătrar și o ușoară întunecare, a tentelor verzui, vizibile pe pantele mai abrupte ale lui Stego, arăta că marginea difuză a gigantei gazoase se va putea vedea în curând.

Grupul făcu un ocol, lăsând Uranus în stânga și soarele în spate, apoi porni. Nici unul din celelalte cupluri umane nu puteau fi văzute, însă Ling luase legătura cu ei pe calea undelor de joasă frecvență, raportând că echipa de Aur pleca în cercetare. Bronwen Eira, inginerul și căpitanul *Dibrofiadei*, confirmă că primise mesajul.

În timpul mersului vorbiră puțin, inclusiv Ling; fiecare era convins că grupul său va fi primul care să dovedească realitatea existenței inteligenței extraterestre. Era greu de crezut, tot atât de greu ca un „da” la o cerere în căsătorie. Sheila, obișnuită cu peisajul aspru al Mirandei, descoperea acum că avea un aspect ciudat, de vis; Robert de-abia vedea peisajul, schimbându-și mereu părerile despre cum va arăta viitorul peste o oră sau două. Preocuparea lui din timpul liber – aceea de a-și convinge colega să poarte amândoi același nume – fusese lăsată deoparte, nu neapărat spre satisfacția ei. Chiar și echipele Verde și Portocaliu, Jengibres-ii și Eiras-ii, deși nu participau la expediție, aveau probleme cu concentrarea asupra muncii lor; toți patru se gândiseră să lase totul baltă și să-i urmeze pe Aurii, deși nimeni nu sugerase asta cu voce tare.

Mersul era rapid, în ciuda greutăților. ZH50 vorbea rar, ghidându-și colegii departe de abisurile mai adânci deși, din când în când, unul sau celălalt scotea câte o exclamație sugrumată la efectuarea unui „pas” peste o groapă suficient de adâncă pentru a șoca un sistem nervos pământean, dar considerată de robot ca nepericuloasă. Umbrele lor surprinzător de clar conturate (casca urmată de un halou oval) indicau direcția de înaintare. În curând, *Dibrofiada* se pierdu din vedere; chiar dacă Miranda ar fi fost mai puțin accidentată, după cinci kilometri nava ar fi dispărut oricum dincolo de orizont.

În cele din urmă, Chile îi opri cu un gest:

– Aici facem la stânga. O traiectorie dreaptă spre punctul indicat de Dumbo ne-ar fi dus la poalele lui Barco. Fiți atenți; avem mai puțin de un kilometru până acolo. Asigurați-vă că nu faceți nici un pas la întâmplare.

Viteza grupului se micșoră corespunzător, până când robotul îi opri din nou:

– De-acum încolo mergem în mod tripod; folosiți-vă, bastoanele. Nici o cădere liberă.

Aveau în față un orizont neobișnuit de neted. Nici Rob, nici Sheila nu puteau estima distanța până la el; numeroasele zbâncituri și umbre de pe sol nu dădeau vreun indiciu asupra dimensiunii sale, și nu aveau nici un motiv să presupună că suprafața era în general orizontală, chiar dacă erau capabili, în acea gravitație slabă, să stea la verticală. Știau, din informațiile primite de la Dumbo, că dincolo de culme putea exista o prăpastie mortală, însă asta putea fi la o depărtare de cincizeci sau cinci sute de metri.

– Unde este pintenul? Întrebă Sheila.

– Acolo, arată Chile. Este în pantă, nu poate fi văzut de aici decât dacă faceți o săritură la verticală.

– Mulțumesc, nu sunt sigură că pot sări exact la verticală. Te cred pe cuvânt. Care este distanța până acolo?

– Suntem la exact o sută cincizeci de metri de panta principală și de baza pintenului. Vă sfătuiesc să nu vă

apropiați mai mult, dar dacă vreți să mă aveți în vedere până la sfârșit, va trebui totuși să vă deplasați. Vă rog să mergeți foarte încet și sub nici un motiv să nu mă depășiți.

Acum aproape în picioare, la verticală, folosindu-se de bastoane, și niciodată neavând ridicat mai mult de un picior sau un baston de pe gheață, trio-ul își continuă drumul.

- Aș dori să rămâneți mai în urmă, repetă Chile când distanța se micșoră la cincizeci de metri. Nu avem informații asupra rezistenței stratului de gheață în această zonă. S-ar putea să fim cele mai grele obiecte pe care le-a suportat vreodată. Mai bine aș merge singur, întorcându-mă cu ceea ce descopăr acolo.

- Nu se aduce nimic, Chile, răspunse Sheila.

Nu făcu nici un comentariu asupra pericolului de care se temea robotul, însă era conștientă de el. Dincolo de pinten se putea afla o prăpastie foarte abruptă.

- Nimic nu va fi mișcat din locul său până nu ajungem la o concluzie finală despre ce trebuie să ducem acasă. După noi ar putea veni alți cercetători și e bine să nu stricăm iremediabil ceva.

Robotul, care știa foarte bine acest lucru, nu răspunse; însă atât Rob cât și Sheila știau că în robot începea să se accentueze o stare de încordare, din cauza Primei Legi. Rămaseră la o distanță prudentă în urma lui în timp ce se apropiau de margine, femeia nefăcând nimic pentru a contracara intenția evidentă a colegului ei de a i-o lua înaintea, și se opriă atunci când putură vedea marginea pintelului.

Acolo era *ceva*. Ling avea un ocean care îi permitea să fie folosit și cu ajutorul vizorului. Își putea da seama că obiectul era cubic, ca și celelalte descoperite până acum, dar mult mai mare, cu latura de șapte sau opt centimetri. Părea să fi fost adâncit în gheața murdară; două treimi din înălțimea sa ieșeau deasupra gheții, și fusese așezat într-o poziție înclinată. Fațetele păreau acoperite cu puncte dispuse în linii ce străluceau ușor pe fondul lustruit.

- Cât de mult crezi că te poți apropia, Chile? Întrebă într-un târziu bărbatul.

Între timp, Sheila încercase și ea să obțină maximum de informații din imaginea luată cu ajutorul oceanului.

- Suficient de mult pentru a-l lua de acolo, dacă doriți. M-aș putea concentra mai bine dacă ați rămâne locului.

- Nu-l atinge, însă studiază-l de aproape. Vom aștepta aici, pe teren solid, ca să nu ai probleme din pricina Primei Legi, răspunse Sheila.

- Bine. Am să mă târăsc, pentru a mă apropia cât mai mult de obiect. Să vă raporteze imediat ce sesizez ceva neobișnuit, sau să înregistrez, ca de obicei?

- Nu te deranja să dai raportul. Concentrează-te și observă.

Comanda putea fi neinspirată, mai ales că cei doi oameni nu aveau decât robotul pentru a-i ajuta într-o situație critică.

Chile se „târa” mult mai rapid decât ar fi fost în stare cei doi privitori; din când în când, plutea deasupra solului o secundă sau două. Totuși, suprafața, chiar și pe acest pinten, era suficient de accidentată pentru a-i oferi puncte de agățare, așa că își controla bine mișcările.

Apropiindu-se de margine, capul său ascunse cubul privirii celor doi observatori umani. Ling începu să se deplaseze lateral pentru a putea vedea, dar se răzgândi după un pas sau doi; trebuia să se îndepărteze prea mult și nu merita riscul.

- Am înregistrat tot ceea ce am putut detecta, raportează Chile după aproximativ un minut.

- Ce este? Ce-ați descoperit? se făcu auzită vocea lui Bronwen.

- Spune tu, Chile. Tu ai sesizat mai multe decât noi, spuse Sheila înainte ca Ling să înceapă să vorbească.

- Este un cub cu dimensiuni liniare de șase ori mai mari decât cuburile descoperite până acum, cu aceleași patru figuri semnificative, răspunse ZH50. Din radiația pe care am perceput-o rezultă că este construit dintr-un material

identic. Cele trei fațete verticale studiate erau acoperite cu o rețea de...

- Sheila! Înapoi!

Ling, care stătea astfel încât să-și vadă amândoi colegii în același timp, văzuse primul pericolul și se feri imediat; strigătul său trezise în femeie un alt fel de reacție, din nefericire. Aceasta încercă să se ridice în capul oaselor, iar mișcarea o săltă câțiva centimetri de la sol.

Rețeaua de crăpături din jurul lor nu se modificase, însă la o oarecare depărtare de ei își făcuse apariția o nouă fisură. Femeia nu o putea vedea; nu avea contact cu solul pentru a se roti, iar vizorul oferea un câmp limitat de vedere.

- Sări *înapoi!* Cel puțin zece metri! Marginea pintenului se prăbușește!

Sheila se strădui să aducă picioarele înspre în jos, însă fără nici un efect; nu putea atinge solul decât după două sau trei secunde și după aceea va avea nevoie de mult timp până să facă o săritură folosindu-se de baston. Ling, gândind rapid, zvârli bastonul său, în sens opus față de Sheila. Nu pierdu timp urmărindu-i evoluția. Reacțiunea, așa cum intenționase, îl trimise spre colega sa.

- Strânge picioarele sub tine! Fii gata să împingi când îți spun! Te dirijez eu!

Ea poate că ar fi dorit să obiecteze - nu avea încredere deplină în raționamentul lui și cu siguranță nu vroia ca el să facă sacrificii pentru ea - dar acesta nu era un moment de dispute. Îndoi picioarele, lăsându-l să alunece sub ea.

Ling o prinse de glezne și lăsă inerția ei să-i încetinească mișcarea părții superioare a trupului, punând picioarele jos în momentul în care cele două corpuri începură să se rotească. Așa cum sperase - după aceea, mereu a pretins că totul fusese perfect calculat - ghetele sale atinseră solul mai aproape de margine decât centrul de greutate comun al celor două corpuri.

- Împinge acum! strigă el.

Mai târziu, Sheila insista să creadă că el nu avusese cum să-și facă un plan, deoarece știa foarte bine că masa ei era mai mică decât a lui. Ea împinse din picioare, el aruncă în față gleznele pe care le apucase, și în același timp împinse cu propriile picioare... însă mult prea puternic. Așa cum își dădu seama imediat după aceea, picioarele oamenilor sunt mai puternice decât brațele, iar brațele nu puteau transmite tot impulsul furnizat de picioare. O parte din impuls rămase cu el, în timp ce-i dădea drumul Sheilei. Sheila se îndepărtă rotindu-se, așa cum sperase el, înapoi și în sus, spre un loc mai sigur. Însă, în loc să se afle în contact cu solul pentru a sări din nou, Rob Ling plutea și el, fără a avea viteza colegei sale.

Totuși, timp de câteva secunde nu acordă nici o atenție situației sale; se întâmplau prea multe altele. Avea o rotație mult mai înceată decât a Sheilei, însă suficient de rapidă pentru a obține o imagine continuă a împrejurimilor. La un moment dat îl zări pe Chile la marginea falezei, după aproximativ 6 secundă o văzu pe femeie, acum la câțiva metri deasupra, în direcție opusă. Asta era în regulă; dar la a doua rotație, cu noua suprafață a falezei la zece centimetri deasupra celei vechi, îi veni un gând.

- Chile! Cubul acela s-ar putea zdrobi în urma prăbușirii! Salvează-l și protejează-l!

Robotul respectase întocmai ultimul ordin, acela de a se concentra asupra cubului, și nu era conștient de pericolul în care se afla Ling. Apucă obiectul cu ambele mâini, sprijinindu-se în coate, și încercă să îl ridice. Nu reuși, și brațul forței începu să-l ridice pe el. Totuși, cubul îi oferea un punct solid de sprijin; reuși să se îndoaie și să pună picioarele jos fără riscul de a cădea dincolo de margine. Le puse de ambele părți ale obiectului, și începu să împingă în ele, crescând gradat forța pentru a evita rezultatul evident al cedării bruște. Ling privea scena ori de câte ori avea ocazia, cu o încordare crescândă; însă înainte ca robotul să ajungă la un rezultat, vocea Sheilei îi atrase atenția.

- Rob, cretinule, ce ai vrut să faci? Cum ai să poți urca până aici? Ține... prinde bastonul meu!

Aruncă bastonul spre el, însă fu trădată de propria ei rotație. Rob privi bastonul în trecere, rotindu-se la un metru de el, lovind gheața și înfigându-se în ea.

- Calmează-te, lady. Am să ating solul în scurt timp și voi putea sări din nou. Uite... pintenul nu cade liber; probabil că alunecă de-a lungul pantei. Mă salvez eu!

- Când?

- Hmmm... poate peste zece sau cincisprezece secunde.

- Cât de mult o să coboare gheața până atunci? Ai să mai poți sări atât de mult?

- Sigur. Am făcut cu toții salturi chiar mai mari aici. Porumbeii au făcut un salt de patruzeci și trei de secunde, ținându-se de mână, acum două săptămâni, când își aniversau onomastica.

- Ce se întâmplă acolo? se auzi vocea lui Bronwen. Eiras-ii nu se supărau că erau porecliți astfel, însă vocea ei era puțin cam aspră.

- Marginea falezei s-a prăbușit sub noi. Am suficient timp la dispoziție ca să urc, replică succint Ling.

- Chile! Cum ai...

Vocea Sheilei intervenise brusc, apoi se opri la fel de brusc. Rob era cu ochii pe Chile și găsi că întrebarea ei nu avea nici o motivație; de când începuse să urce, robotul nu făcuse altă mișcare vizibilă. Apoi rotația îl aduse cu fața spre colega sa și descoperi că vorbele ei avuseseră totuși sens. Plutind prin vid la doar câțiva metri de ea se afla o formă care, în lumina palidă, semăna exact cu Chile.

Rob realizează deodată că asemănarea consta în principal în culoarea lui neagră; aceasta era de departe cea mai bună imagine pe care le-o oferise fantoma. Cât despre forma generală și dimensiuni, putea fi oricare alt membru al grupului. Totuși, fiecare costum de cosmonaut avea o culoare strălucitoare de la care se trăgea numele echipei, verde pal pentru Jengibres și portocaliu pentru Eiras, cu căști negre pentru bărbați și albe pentru femei. Culoarea

era prezentă nu din considerente estetice, ci mai degrabă pentru a se putea recunoaște rapid unul pe altul. Preț de un moment, speranțele lui Ling se topiră; *era* foarte posibil ca cineva de pe Pământ să trimită un grup format doar din roboți. De fapt, chiar asta fusese supoziția inițială. Nu ETI...

Apoi rotația îl aduse din nou cu fața spre Chile, la timp pentru a vedea picioarele robotului perforând suprafața.

Timpul de reacție al unui robot este foarte rapid, din punct de vedere electronic, însă răspunsul mecanic este cu totul altceva, mai ales pentru unul construit să funcționeze la temperaturile sistemului Uranus. Picioarele lui Chile se scufundară cu totul, iar ceea ce la om se numește șezut lovi puternic stratul de gheață.

Aproximativ doi metri cubi din marginea pintenului se rupseră sub șoc, antrenând în cădere atât robotul cât și cubul. Ling îi privi neajutorat cum încep să se prăbușească încet sub marginea blocului mai mare, care încă nu aluneca perfect liber. Apoi atenția îi fu din nou atrasă de un strigăt – un adevărat urlat de data aceasta – dinspre Sheila.

– Ce faci?

Fantoma aproape se ciocnise de ea și o apucase de braț; pentru un moment sau două formaseră un sistem rotitor din două corpuri. Apoi, folosindu-se de picioare, intrusul împinse violent înspre marginea falezei, reacția ducând la certitudinea că Sheila va atinge solul ferm. Ling se întrebă preț de o clipă dacă fantoma îl va lovi și pe el; poate era un robot adevărat acționând sub impulsul Primei Legi. Apoi văzu că de fapt se îndrepta spre Chile.

Acesta mai avea foarte puțin până să atingă masa de gheață, care în continuare aluneca destul de încet. Peste câteva secunde va putea sări, dacă dorea. Până sus erau cam doisprezece metri... nici o problemă. Timp suficient. Atingând suprafața la aproximativ trei metri de bastonul Sheilei, Rob se gândi un moment dacă nu era cumva mai bine să umble pe această masă de gheață pentru a arunca o privire mai atentă noului venit.

Apoi își dădu seama că s-ar putea să nu fie o idee foarte bună. Blocul începea să se clatine periculos spre exterior, pe măsură ce fricțiunea continua să încetinească mișcarea părții aflate spre peretele de piatră. Nu avea cum să-și dea seama cât de mare va fi rotația, dar ideea că s-ar putea afla *sub* bloc atunci când acesta va atinge baza era tot atât de neplăcută pe cât era de imposibilă alergarea pe bloc pentru a rămâne mereu deasupra. O pată de sânge înghețat sub un bloc masiv de gheață putea constitui o descoperire interesantă pentru un arheolog al viitorului, însă Ling nu era chiar atât de altruist. Chile se putea descurca singur; noul sosît trebuia să fie un robot. Nici o ființă umană nu s-ar fi aruncat într-o prăpastie de o sută cincizeci de metri – deși dacă stai să te gândești, o astfel de cădere nu era obligatoriu letală. Sau poate că era neuman într-un mod foarte diferit – doar o ființă ceva mai curajoasă. *De ce* făcuse saltul, folosindu-se de Sheila ca o reacție convenabilă pentru corectarea orbitei?

– Rob! Ce faci? Nu mai întârzia acolo... Întoarce-te aici, idioțule!

Bărbatul se întoarce la realitate cu o tresărire care îl săltă din nou, însă imperceptibil. Pipăi ușor solul cu vârful gheții pentru a veni în poziție corectă, apoi împinse puternic. Din nou, mult mai puternic decât era necesar; la depășirea noii margini a falezei urca în continuare, și mai trecu o jumătate de minut până să aterizeze lat pe spate. În acest moment, obiectul pe care îl părăsise se afla cam la jumătatea drumului până la baza falezei, iar Chile probabil chiar mai jos.

– Chile! Raportează!

Ling dăduse ordinul înainte de a se ridica în picioare.

– Nu mai am cubul, veni răspunsul prompt. Un alt robot m-a depășit în cădere și mi l-a smuls. L-am văzut apropiindu-se, dar nu i-am anticipat intențiile. Este ceva mai masiv decât mine și va ateriza primul, cam peste opt secunde. Mă îndoiesc că voi fi în stare să îl prind, decât dacă nu cumva are mult mai puțină agilitate decât mine.

Terenul ăsta este foarte impropriu manevrelor. Vreți să încerc?

- Nu-l pierde din priviri, porunci Ling fără ezitare. Vrem să ne dăm seama de unde vine, dacă se poate, și ce vrea să facă cu cubul. Observă și raportează doar atunci când este cazul.

- Da, Rob.

- Îi poți vorbi? Întrebă Sheila.

- Nu a răspuns la semnalele standard. Dacă a fost construit la U.S. Robots, modelul lui îmi este necunoscut.

- Dar transmite *ceva*? se auzi vocea lui Mike Eira de la câțiva kilometri depărtare.

- Da. A... te rog să mă scuzi, Mike. Rob, adineauri a atins solul și a sărit imediat înapoi spre vârful falezei. Va ajunge lângă tine și Sheila peste aproximativ cincizeci și cinci de secunde. Mike, a transmis multe impulsuri infraroșii asemănătoare celor emise de cuburile mici.

- Le-ai înregistrat pentru Dumbo?

- Desigur. Am ajuns jos și am să sar din nou.

- Poate ar trebui să rămâi jos, în caz că...

- Prea târziu, Bronwen. Rob mi-a zis să fiu cu ochii pe el și acum am pierdut deja contactul cu solul.

- Bine. Oricum, nu cred că era o idee prea bună.

Se instalează liniștea, în timp ce roboții pluteau înapoi spre vârful falezei. Intrusul depăși marginea cu o componentă verticală aproape nulă; Chile nu făcuse un calcul chiar atât de precis și mai avea trei sau patru secunde până să pună picioarele pe sol. În acest timp, străinul se așezase în genunchi - părea mult mai umanoid decât la început - aplecându-se pentru a lăsa cubul jos. În zona de contact se ridică o emisferă care putea fi praf, fum, sau ceață de gheață, împrăștiindu-se radial (mai puțin acolo unde era blocată de silueta umanoidă), fără perturbațiile care ar fi fost prezente într-o atmosferă obișnuită. După alte câteva secunde dispăru rapid.

- Cubul pare să fi fost pus în aceeași orientare ca la început, spuse Chile.

Sheila și Ling erau în continuare prea departe pentru a vedea clar și nu se apropiau deloc repede; nu aveau masă de compensare pentru a sări înapoi dacă treceau de marginea falezei.

- Atunci să nu ne mai facem probleme cu cubul și să ne concentrăm asupra robotului, răspunse Rob. Chile, mă tem de răspunsul la această întrebare, dar ce ne poți spune despre originea acestui lucru? Unde a fost fabricat?

- După cum am spus, nu este o concepție familiară. Ca și mine, a fost conceput să lucreze la temperaturile din acest sistem. Nu pare să aibă elemente de concepție ne-standard.

- Adică ar fi putut să fie construit de un designer priceput care știe să simuleze mișcările și acțiunile unui om sau ale unei ființe asemănătoare?

- Da.

Nici unul dintre cei ce ascultau nu-și puseră problema dacă exista vreo dovadă a originii ne-umane; Chile nu avea suficientă imaginație și, oricum, îi lipsea experiența în domeniu. Probabil că Ling și Mike Eira se temeau să întrebe, deși aveau întrebări destul de la obiect. Timp de câteva secunde, ZH50 și colegii săi priviră fantoma în liniște. În cele din urmă își termină îndeletnicirea, ridicându-se apoi încet în picioare. Cei doi oameni puteau vedea acum diferențele dintre străin și robot; era cu câțiva centimetri mai scund, cam de aceeași înălțime cu Sheila, picioarele mai scurte, mâinile foarte lungi pentru dimensiunile sale, și nu avea gât. Capul părea fixat direct de trunchi, fără posibilitatea de mișcare.

- Are o temperatură ușor peste cea ambientală, raportă Chile, dar nu mai mare decât a mea. Căldura generată de acțiunea sa recentă ar putea fi o explicație. Nu emite energie pe frecvențe joase, ca oamenii.

- Fără îndoială, este un robot.

- Nu văd nici un motiv de îndoială.

- Sau o formă de viață care acționează la temperaturile uraniene, sugeră o altă voce.

- Nu am cum să judec acest lucru.
- Fii serios, Luis. Un salt de o sută cincizeci de metri? Formă umanoidă ca a lui Chile...

- Rob, ține cont că noi nu-l vedem; te afli la treizeci de kilometri depărtare de noi. Ce e așa ciudat la o formă umană?

- Nu pare prea probabilă în acest câmp gravitațional și în absența atmosferei.

- Vrei să spui că are nas? Până și Chile...

- Nu, nu, am vrut să spun...

- Lăsați canalele libere, toată lumea, se auzi vocea lui Bronwen. Sheila și Rob, întoarceți-vă cât mai repede posibil la *Dibrofiada*. Ne vom întoarce și noi. Pe drum, gândiți-vă la orice sistem portabil de comunicație; vom relua expediția pe Barco, dacă lucrul acela rămâne pe loc. Chile, tu rămâi cu el. Dacă se mișcă, urmărește-l. Încearcă să-l înregistrezi și să analizezi ceea ce face și mai ales ceea ce emite - analizele sunt de domeniul lui Dumbo și Sheila și așa vrea să-i transmiți lui Dumbo chiar acum tot ce ai cules, dar dacă lucrul ăla pleacă de pe Barco, tu ești singurul care îl poate urmări. Transmisia ta de date va trebui să mai aștepte. Să mergem, oameni buni; Chile, observă, urmărește, înregistrează și ai grijă să nu pierzi datele deja înregistrate.

- Foarte bine, Bronwen.

Odată ieșiți din raza vizuală a lui Chile, Rob și Sheila meraseră într-un mod destul de curajos, făcând salturi mult mai mari decât impunea prudența. Amândoi își aminteau destul de bine drumul pentru a putea evita râpele primejdioase. Chiar și fără bastoane, timpul pierdut pentru ridicarea după o aterizare nereușită era recuperat de lungimea salturilor. Soarele se mutase un pic la dreapta, dar constituia în continuare un ghid bun spre *Dibrofiada*. Ling fu din nou neobișnuit de tăcut pe parcursul orei de întoarcere la navă, iar Sheila nu făcu nici un efort de a-i afla gândurile.

Celelalte două cupluri se grăbeau de asemenea și neavând de parcurs o distanță chiar atât de mare, ajunseră primele la navă. Problema era că nimeni nu își putea imagina un aparat cu adevărat util care să poată fi transportat și folosit în comunicarea cu un robot, cu rezultate mai bune decât undele deja folosite (luminoase sau radio) sau echipamentele lui Chile. Dumbo nu era portabil. Intrară cu toții, se dezechipară și își rezolvară necesitățile fiziologice; în tot acest timp, conversația continuase aproape neîntrerupt, însă nimeni nu făcuse vreo sugestie cu adevărat promițătoare.

- Cine să-și fi închipuit că vom avea nevoie de un specialist în comunicare? mormăi în cele din urmă Luis.

- De unde știi că avem nevoie? întrebă Bronwen. Poate a fost construit pe Pământ, de vreun grup de care nu am auzit până acum.

- I-ați cerut, tu sau Rob, să vină cu voi? o întrebă Chispa pe Sheila.

- Nici unul nu s-a gândit la așa ceva. Chile a spus că a încercat cu semnale normale robot-robot, fără a primi răspuns. Cred că eram amândoi atât de convingși că dăduserăm peste o specie neumană încât vorbirea normală ni s-a părut inutilă.

- Totuși, ar fi trebuit să încercați.

- Așa e. Să știi că încă o mai putem face. Cheamă-l pe Chile și pune-l să-i ceară acelui lucru să-l însoțească aici, folosindu-se de orice sistem de simboluri pe care-l consideră adecvat.

- Crezi că va asculta de ordinele unui alt robot?

- De unde să știe că Chile este un robot?

- Probabil știe. Chile a radiat infraroșii și probabil că le-a detectat. Știe că robotul funcționează la temperaturile de aici, iar noi nu. Chile are posibilitatea de a trage concluzii; desigur, nu cunoaștem capacitățile noului robot.

- Dacă este cu adevărat non-uman, ar putea trage concluzia că *noi* suntem roboții, cu un echipament de alimentare cu energie ce se poate consuma foarte ușor, și

că Chile este o formă de viață autohtonă. Problema este că nu știm nimic despre el, spuse Mike.

- Ai abordat problema dintr-un unghi greșit, dragă. Dacă încercăm să-i dăm un ordin, de orice fel, ipoteza este că ne poate înțelege, deci este construit de om.

Soția sa nu zăbovi asupra acestui punct, dar continuă:

- Trebuie totuși să încercăm.

Nu se obosi să caute un canal liber; întotdeauna era unul disponibil legat direct cu robotul.

- Chile!

- Da, Bronwen.

- Vreo schimbare?

- Nici una. Stă în fața mea, așteptând probabil să întreprind ceva. Acum s-a răcit, ajungând la temperatura ambientală; după părerea mea, este robot, fără nici un dubiu.

- Sesizezi vreo sursă de alimentare atomică?

- Nu sunt echipat să detectez direct aceste radiații. Bronwen știa asta, însă o cuprinsese un sentiment de desperare.

- Încearcă să-i vorbești direct...

- Am încercat, în toate felurile.

- De data asta trimite mesajul ca pe un *ordin* să se apropie de tine. Dacă răspunde, poruncește-i să te urmeze până la *Dibrofiada*.

O scurtă pauză.

- N-a reacționat în nici un fel, Bronwen.

- Dacă tu ai fi recepționat un astfel de ordin de la el, l-ai fi executat?

- Nu fără a verifica dacă ordinul a fost dat de o ființă umană sau cu *aprobarea* unei ființe umane.

- Deci n-am dovedit nimic.

Nu primi răspuns; Chile nu avea motiv să interpreteze remarca drept o întrebare, iar oamenii îi recunoscuseră natura retorică. Situația era destul de penibilă.

- Bronwen, mă lași să încerc ceva? vorbi în cele din urmă Ling.

Avea o voce destul de nesigură. Comandantul aprobă, fără să-l întrebe ce idee îi venise.

- Chile, robotul a pus la loc cubul, cât mai aproape posibil de locul unde s-a rupt pîntenul. Pare că îl preocupă acel cub. Fără a merge la extreme, apropiere de cub ca și cum ai avea intenția să îl ridici din nou și spune-ne cum reacționează robotul.

O altă pauză, în care șase oameni încercau să-și imagineze ce se întâmpla la douăzeci de kilometri depărtare.

- Se interpune între mine și cub, din orice direcție m-aș îndrepta spre el.

- Vreun contact corporal?

- Nu. Ai spus să nu merg la extreme. Să-l dau la o parte din cale?

Ling privi întâi la Bronwen, apoi la ceilalți. Ochii comandantului se sfătuiră cu ceilalți ochi, pe rând. În cele din urmă, aprobă din nou.

- Bine, Chile. Fără violență, doar o împunsătură sugestivă.

- Am înțeles, Bronwen.

Imaginația fiecăruia începu din nou să lucreze.

- Răspunsul a fost complex. S-a proptit pentru a rezista ghiontului meu, după ce am luat contact unul cu altul; normal, a trebuit să ia o oarecare distanță pentru a face asta. În timp ce își proptea picioarele, a emis un scurt impuls de radiație infraroșie, foarte clar, de aceeași natură ca și cele detectate până acum dinspre cuburile mici. Acesta a fost imediat urmat de un semnal similar, din altă parte. A încetat să îmi reziste și mi-a apucat imediat brațul, trăgând. Asta m-a trimis peste marginea falezei. Acum sunt în cădere, și în următoarele cincizeci și cinci de secunde nu voi putea întreprinde nimic. Ling clipi și un zâmbet i se lăți pe față.

- Chile, ai determinat sursa aceluia semnal?

- Direcția, dar nu și distanța. N-am avut suficient timp să mă deplasez pe paralaxă, cât a durat impulsul. Totuși, linia

sa atinge solul chiar la marginea Marei Prăpăstii, în Careul Douăzeci și Cinci, la șaptezeci și cinci de metri distanță de Careul Treizeci și Șapte.

- Bun. Îndreaptă-te spre acel loc imediat ce atingi solul. Ne întâlnim acolo.

- Bine, Rob. Nu dorești să mai urmăresc robotul străin. Nu era o întrebare.

- Nu-ți face probleme. Te va urmări el pe tine, așa cred.

- Înțeleg.

Înțeleseră și ceilalți; se produse o agitație generală la îmbrăcarea costumelor blindate. Totuși, evacuarea dură ceva timp.

- Stați puțin, spuse Bronwen chiar înainte de a-și pune cu toții căștile. Mergerii spre Marea Prăpastie și nimeni nu ar putea supraviețui unei căderi de douăzeci de kilometri; pe Pământ, ar corespunde cu o cădere de la patru sute cincizeci de metri. Nu am prea mare încredere în lanțuri, dar de data asta ne vom lega unul de celălalt.

- Cât de aproape? întrebă Mike.

- Cincizeci de metri pentru echipa de Aur, douăzeci pentru restul. Dacă altcineva în afară de Chile trebuie să se apropie de margine, propun să fie Sheila. Iar Rob este cea mai bună ancoră. Cincizeci de metri îi vor da lui posibilitatea să se prindă de ceva pe suprafață, iar nouă suficient timp pentru a sări în ajutor, dacă Sheila cade; pentru noi, douăzeci este suficient. Pentru orice eventualitate, am să iau și restul mosorului.

- Dar lungimea lanțului nu reprezintă nici cinci la sută din adâncimea falezei!

- Ca să cazi cinci la sută din acea distanță, ai nevoie de două minute. Vom lua lanțul.

Soțul ei încuviință. Sheila pălise puțin, dar nu spuse nimic. Ling era cel mai greu din tot echipajul, în timp ce ea era cea mai ușoară, cu excepția Chispei. Nu avea intenția să se apropie de margine mai mult decât era necesar, și în nici un caz să cadă în prăpastie, însă precauțiunile lui Bronwen erau întemeiate.

Verigile lanțului erau fire de carbon compozit de un milimetru grosime, preformat în bucle continue de o jumătate de centimetru lungime și deja cuplate. Frânghia sau cablul nu ar fi fost practice; nici un fel de fibră, organică, metalică sau minerală nu își păstra flexibilitatea la temperatura Mirandei. Materialul avea o rezistență la tracțiune de opt sute de kilograme în condițiile de pe Pământ, scăzând până la cinci sute de kilograme la șaptezeci de grade Kelvin, cu anumite dubii în privința elasticității, și ceva mai multe dubii în privința eforturilor nontensile sau fragilității la șocuri repetate. Nimeni nu efectuase o verificare completă, însă aici, o persoană cu costum cu tot avea o greutate echivalentă cu două kilograme în condițiile de pe Pământ.

Pentru a avansa mai rapid, nu se legară decât după ce ajunseră la doi kilometri de faleză; roboții, desigur, sosiseră primii, deși avuseseră de parcurs o distanță mult mai mare. De data aceasta nu avură nici o dificultate în a remarca obiectivul.

Și el era de formă cubică, dar de două ori mai înalt decât exploratorii. Ca și cel de pe Barco, se apleca puțin peste marginea falezei, deși foarte puțin în comparație cu dimensiunile sale. Nu era evident dacă era doar așezat pe suprafață sau, ca și celălalt, fusese îngropat adânc. Solul avea o culoare mai deschisă acolo, dar în acel moment nici măcar Ling nu acorda atenție mineralogiei. De fapt, grupul nu aruncase decât o scurtă privire în direcția cubului; atenția tuturor era îndreptată asupra celor doi roboți.

Aceștia nu stăteau, așa cum se așteptase fiecare. Se mișcau, când rapid, când mai încet, de obicei cu pași foarte scurți care de-abia îi ridicau de la sol, dar din când în când făceau o săritură verticală variind între doi sau trei centimetri și zece metri, uneori dând din brațe. Nu se remarca nici o regularitate; dacă dansau, așa cum avuseseră toți impresia la început, nu părea să existe nici o sincronizare. Opriți la cincizeci de metri depărtare, cei șase

oameni priviră în tăcere, încercând să-și dea seama ce se întâmplă. Apoi Bronwen își regăsi simțul practic:

- Chile, raportează. Ce se întâmplă?

Răspunsul lui ZH50 veni imediat, fără a provoca vreo schimbare vizibilă în comportamentul său.

- Robotul are un schimb permanent de semnale cu cubul, pe infraroșii, detaliile acestei semnalizări modificându-se în funcție de mișcările mele, în timp ce acțiunile lui par să corespundă semnalelor primite de la cub. Încerc să găsesc relația de corespondență.

- Adică îi înveți limbajul?

- Analogia este slăbuță; nu pare implicat vreun simbolism și mă îndoiesc că l-aș putea descifra de unul singur. Dacă aș fi conectat la Dumbo, șansele ar fi mai mari. Se pare că robotul raportează cubului și primește instrucțiuni cum să acționeze.

- Vrei să spui că acel cub ar putea fi pur și simplu un procesor de date, la fel ca și Dumbo, care îi spune robotului ce anume să verifice dar nu-i controlează mișcările în detaliu?

- Este o analogie mult mai buna. La asta m-am gândit și eu.

- Dar la cine ajung informațiile pe care le prelucrează?

- Nu am elemente pentru o astfel de estimare.

- De când faceți asta?

- De când am părăsit Barco. La primul salt al meu în această direcție, robotul a transmis un semnal scurt; a sărit după mine, de pe marginea falezei.

Mișcarea și zâmbetul lui Ling erau invizibile în interiorul căștii, însă partenera sa aurie și le putea imagina.

- Robotul a *recepționat* vreun semnal înainte să plece după tine? Întrebă Chispa.

- Nu mi-am dat seama; cubul era dincolo de raza mea vizuală.

- Însă ori de câte ori ai fost capabil să recepționezi, un astfel de semnal a precedat acțiunile sale.

- Da. Cel mai bun exemplu a venit la aproximativ două treimi din drumul până aici, când se întâmpla să fiu la apogeul unui salt. Cubul a transmis un semnal foarte complex, și robotul a încetat urmărirea. A dispărut pentru scurt timp spre dreapta traiectoriei noastre și s-a întors purtând un cub mic. M-a interceptat la unul dintre punctele de contact cu solul și mi-a întins obiectul. Eu l-am luat. Apoi el l-a luat din nou și l-a pus pe vârful capului, l-a luat de acolo și mi l-a dat din nou. L-am imitat gestul. Cubul a aderat, dar nu puternic; am descoperit că-l puteam da jos ușor și am hotărât să-l las locului.

Ființele umane nu remarcaseră ușoara schimbare a înfățișării lui Chile, dar acum o vedeau foarte bine.

- De ce ai...

Bronwen se opri la mijlocul întrebării; era foarte clar de ce Chile nu raportase incidentul. I se spusese să observe și să analizeze, cu implicația că raportul putea aștepta până la întâlnirea de la Marea Prăpastie.

- Ai fost capabil să detectezi ceva dinspre cub de când ți l-ai plasat pe cap?

- Da. A emis semnale simple la fiecare mișcare sau schimbare în atitudine. Raportează cubului mare poziția mea și o face cu precizie; asta a fost ușor să-mi dau seama.

- Sigur! exclamă Ling. Asta fac cuburile. Alcătuiesc o rețea de senzori care analizează modificările topografice în această parte a Mirandei - sau poate pe întreg satelitul. Exact ceea ce am face și noi, dacă am avea echipamentul necesar. Cineva verifică dacă suprafața acestui aisberg - care i-a nedumerit pe oameni încă de la primele imagini luate de Voyager - reprezintă fragmente separate ale unui corp sfărâmat, care apoi s-au reunit prin atracție gravitațională, sau a fost creat de frământările interne ale Mirandei, sau de altceva. Cubul de mărime mijlocie de pe Barco este o stație releu; acesta de aici este echivalentul lui Dumbo, corelând toate măsurătorile. După ce îi vom citi informațiile... Continuă tot așa, Chile!

- Sper că nu faci ca și Chispa, confundând faleza cu o navă, sau ca noi toți, confundând un șir de dealuri cu un dinozaur, sau ca cine știe cine, care descrie o constelație ca pe o găscă sau ca pe un urs cu coadă lungă, spuse Sheila. Nouă ne cam place să potrivim lucrurile, nu-i așa, Rob?

- Nu fi chiar atât de abrazivă. Doar pentru că ți-am văzut fața într-o pată Rorschach¹⁰ atunci când am fost testați pentru această misiune și a aflat toată lumea, din cauză că technicianul nu și-a putut stăpâni hohotele, nu înseamnă că...

- Desigur că nu, interveni Bronwen.

Povestea cu pata era foarte bine cunoscută de întreg personalul *Dibrofiadei*.

- Ipoteza ta pare de bun simț și o vom verifica. Chile, acest robot ți s-a opus atunci când te-ai apropiat de cubul mare?

- Până acum nu am încercat o astfel de mișcare. Am lucrat la corespondența dintre semnale și acțiune, mult mai directă și mai simplă.

Ling discută puțin cu comandantul, apoi rosti:

- Oprește-te puțin și dă-mi cubul acela, apoi continuă cu testele. Vreau să știu dacă îi va da robotului anumite instrucțiuni speciale atunci când mă apropii de el.

- Robotul te poate vedea indiferent dacă porți cubul sau nu, și *eu* trebuie să mă apropii de margine, dacă este necesar. Sunt mai ușoară și e mai puțin probabil ca marginea să se rupă sub mine, spuse Sheila.

- Nu trebuie să ne facem probleme cu rezistența falezei în acest loc. N-ar fi pus coșmelia asta mare aici fără să-și ia măsuri de precauție, nu crezi? Renunțăm la chestia cu cubul, Chile, dar am de gând să aflăm...

Bronwen avea unele îndoieli, însă nu spuse nimic. Dacă Rob îl va face pe celălalt robot să întrerupă lecțiile cu

¹⁰ Este vorba de Testul Rorschach, folosit în psihanaliză. Subiectului i se prezintă un desen format din pete de culoare și linii dispuse la întâmplare, cerându-i-se să precizeze ce anume îi sugerează (n. trad.).

limbajul, vor avea cel puțin o idee despre prioritățile și preocupările unității centrale. Însă când bărbatul făcu un pas neobișnuit de lung spre cub, scoase un strigăt de avertizare.

- Vezi că drumul până jos este lung, Rob. Am spus că dacă cineva trebuie să se apropie de margine, Sheila trebuie să fie prima. Tu ai fost pus pe post de ancoră.

Ling se opri brusc, cu o mișcare caraghioasă în condițiile gravitației reduse.

- Am să o iau înspre dreapta, Sheila spre stânga. Dacă cineva cade peste margine, cubul va prinde lanțul și va acționa ca o adevărată ancoră.

- Foarte bine. Dar fiți atenți.

- Desigur. Fiți cu ochii pe prietenul lui Chile. Mă aștept să facă ceva, având în vedere cum a reacționat la Barco, atunci când am încercat să luăm cubul de acolo.

Întregul grup se apropie de margine; portocaliile spre stânga, verzii spre dreapta, bărbații în față cu câțiva metri, cu lanțul de siguranță întins.

Rob avea dreptate în principiu, însă nu luase în considerare detaliile. Apropiindu-se de bloc prin dreapta, Sheila prin stânga, lecția de comunicare se întrerupse, într-adevăr. Folosindu-se de Chile ca de o masă de reacție, fantoma se năpusti drept spre bărbat, și profită de inerția acestuia pentru a nu depăși marginea. Șocul îl trimise pe Ling peste margine, din moment ce avea o masă mai redusă decât cea a robotului.

Lanțul nu se prinse de unitatea de date, pentru că blocul se săltă ușor un metru și jumătate, pentru a-l lăsa să treacă pe dedesubt, tras de inerția lui Rob.

Era ușor să faci planuri rapide, dar imposibil să le execuți cu promptitudine. Sheila stătea aproape dreaptă și cu toate că suprafața avea asperități, nu se putea așeza imediat la orizontală; mai întâi trebuia să pornească într-un unghi ascuțit în direcția dorită, și de-abia după aceea urma să contracareze inerția lui Rob. Să împingă din picioare nu ar fi

ajutat la nimic; ar fi pierdut și fărâma de tracțiune pe care ar fi putut să o dezvolte.

Celelalte două echipe căutau o soluție pentru aceeași problemă. Chispa și Bronwen se lăsară în jos, pentru a prinde cu toate cele patru membre orice asperitate care le putea oferi punct de sprijin; partenerii lor, aflați cam la aceeași distanță de margine, săriră unul spre altul.

În momentul în care se întâlneau, Chile plutea în continuare, neajutorat, datorită ghiontului primit, Ling începea să dispară în prăpastie, iar Sheila era gata să sară în direcție opusă. Mărise lungimea lanțului dintre ei.

- *Vino spre noi, Sheila!* strigă Mike.

Sheila nu avea nevoie de alt îndemn. Un mic punct de sprijin prin asperitățile de pe suprafață o ajută să se îndrepte spre sistemul format din cei doi bărbați, care se apropiaseră foarte puțin de margine, rotindu-se și atingând solul. În coborâre flexase puțin genunchii și acum îi destinsese puternic.

În momentul în care atinse ținta, cei doi bărbați atingeau solul. Ling aproape că dispăruse, iar Chile, care nu avusese nici un fel de control asupra rotației sale, se oprise doar parțial din plutire cu ajutorul mâinilor și era gata să facă primul salt.

- Noi te-am prins pe tine, iar fetele ne țin pe noi. Avem suficientă tracțiune. Începe să tragi! strigă Mike. Însă nu prea puternic!

Ea se conformă rapid. Cu cât acționa mai repede, cu atât mai bine. În momentul în care simți rezistența, Ling nu se mai vedea și nu puteai decât ghici poziția în care se afla. Sheila lăsa propria siguranță în mâinile celorlalți și trase hotărâtă, prinzând lanțul cât putea ea de bine, având în vedere că purta mănuși izolatoare. De-abia observă cum cubul cel mare se plasase acolo unde fusese mai înainte. Din poziția ei, celălalt robot era ascuns în spatele cubului; pentru moment, nu o interesa ce făcea acesta.

- Rob, ești în regulă? strigă ea.

- Sigur. Acum mă apropii de margine. Sper că te-ai ancorat bine. Dacă apari și tu la marginea prăpastiei, s-ar putea să mă pui într-o situație jenantă.

- Sunt bine ancorată. Nu privi în jos.

- Ooo, nu e o priveliște chiar atât de rea. Nu văd nici un fel de abis care să sugereze distanța; mintea mea știe că sunt douăzeci de kilometri până acolo, dar stomacul nu este sigur ce înseamnă *jos*. Acum aproape că lovesc faleza; oprește puțin, ca să mă pot prinde de ea. Are destule asperități, așa că s-ar putea să mă salt de unul singur.

O mică pauză, în care Sheila se încordă pentru un posibil șoc în lungul lanțului, dar nu simți nimic.

- Am ratat prinderea, și m-am îndepărtat, dar numai puțin. Data viitoare ar trebui să o prind. Nu este chiar verticală, după câte îmi dau seama; poate chiar voi merge pe ea, ajutându-mă de lanț. Vin acum.

Din nou o pauză.

- Da, nu este dreaptă; m-am prins de rocă. Trageți din nou. Nu se știe ce se poate întâmpla cu faleza asta.

- De ce? Se prăbușește?

Chispa pusese prima întrebarea, cu o fracțiune de secundă înaintea celorlalți.

- Aaa, nu, dar dacă unitatea de date poate zbura, înseamnă că logica noastră are unele fisuri. Însă vă rog, nu bateți din picioare până nu ajung eu la voi. Robotul celălalt ce face?

Chispa, care putea vedea cel mai departe în partea dreaptă a cubului, răspunse:

- Nimic. Stă locului. De ce?

- Păi, în caz că nu ați văzut, să știți că el m-a împins peste margine; și mă întreb dacă a arătat aceeași agresivitate față de altcineva.

- Chile! Apropie-te de lucrul ăla și ai grijă să nu repete ce a făcut adineauri, strigă Bronwen.

- N-ar trebui să-l ajut pe Robert să urce? Pericolul lui pare mai iminent.

- Avem noi grijă de el. Dacă ce spune este real - nu l-am putut vedea din partea cealaltă a cubului - atunci robotul străin este mai periculos.

- Înțeleg.

- Vorbește-i, dacă ai ajuns la un nivel la care să poți face asta, și întreabă-l de ce a făcut-o, sugerează Ling.

- Încă nu am ajuns la acest nivel de abstractizare.

- Cel puțin, am aflat un lucru; obiectul ăsta *nu* are legătură cu oamenii, vorbește Rob foarte calm ținând cont de situația în care se afla. Nici un robot conceput pe Pământ nu ar fi făcut așa ceva unei ființe pe care o putea recunoaște ca umană. Nu beneficiem de protecția Primei Legi din partea lui. Poate că nu beneficiem de nici un fel de protecție; probabil că cei care l-au construit nu au folosit cele Trei Legi la conceperea lor.

În sfârșit, Chile se oprește, și „mergea” înapoi spre scena acțiunii.

- Nu cred că are creier pozitronic, spuse el calm. Voi încerca să găsesc semnale care să provină de la oameni, dacă există vreunul, în comunicațiile cu procesorul de date, dar mă aștept să fie prea abstracte pentru intuiția mea. Robert a ajuns sus?

- Aproape.

Ling și Sheila vorbiseră deodată. Nimeni nu gândise cu voce tare că fantoma ar putea avea creier de altă natură decât cel pozitronic.

- Nu a mai rămas mult din lanț, adăugă femeia.

- Robotul se așează din nou între mine și cub, raportează încet Chile. Voi merge spre stânga, pentru a-l ajuta pe Robert, dacă este nevoie. În continuare, monitorizez semnalele. Nu mă pot apropia foarte mult, desigur, fără a mă folosi de forță asupra robotului. Presupun că această politică nu este încă adecvată.

- Exact. Deocamdată păstrează legătura cu el, răspunse Bronwen.

Mănușile lui Ling, apărând cu puțin înaintea căștii, se situau cam la opt metri în stânga cubului, văzute dinspre

colegii săi. Chile stătea la un metru de el, aplecându-se ușor pentru a-l ajuta. Trio-ul „ancoră” se afla la doisprezece metri depărtare de ei, la joncțiunea unui „Y” format împreună cu celelalte femei și cu Chile.

Această dispunere dură doar o fracțiune de secundă. Apoi robotul străin se mișcă din nou, de data aceasta împingând în cubul mare. Ca și înainte, plonja spre margine. Chile nu i se putea opune. Absorbi cea mai mare parte a șocului și zbură peste Ling; restul șocului fu primit de casca bărbatului și acesta îl urmă pe Chile, dar mult mai încet.

- Rob! strigă Sheila.

Se ridică repede în picioare, gata să sară. Reuși să se controleze la timp pentru a împiedica mișcarea, dar nu suficient de rapid pentru ca Luis și Mike să o poată prinde de glezne. Totul ar fi fost bine dacă ar fi lungit bucla de lanț cu care se înălțase, însă instinctul o împiedicase să-i dea drumul lui Ling. Lanțul îi transmisese o parte din impuls. După două sărituri agonizant de lungi și agățarea în van de unele asperități prea mici ale suprafeței, însoțite de un „NU!”, pluti și ea peste margine. Privitorii încremeniți îl văzură pe robotul străin - care aterizase în partea sigură a falezii - întinzând un braț ca pentru a o intercepta, însă Sheila pluti fără a putea fi prinsă.

- Cred că ar fi posibil s-o mierlim înainte de a atinge fundul prăpastiei, dar nu știu cât de curând s-ar putea întâmpla asta, remarcă Ling. Oricum, avem suficient timp să ne facem testamentul, dacă nu l-am făcut până acum.

- Nouă minute, treizeci și trei de secunde, răspunse Chile. Atunci când fusese împins de celălalt robot, se prinsese cu un picior de lanț și acum pluteau toți trei împreună.

- Când ne apropiem de fundul prăpastiei, vă țineți strâns lipiți unul de celălalt iar eu, în ultimul moment, am să împing în voi pentru a prelua cât mai mult din impulsul de coborâre. Sunt puține șanse să scăpați cu viață, dar e cel

mai bun lucru la care mă pot gândi. Încă nu avem o rotație colectivă suficientă pentru a ne ajuta de...

- Mulțumesc, Chile, glăsui Sheila, te credem pe cuvânt. Rob, a fost din nou robotul acela? Lucrurile s-au întâmplat prea repede pentru mine și nu am reușit să-mi dau seama.

- Da. Se pare că are niște idei preconcepute referitoare la mine, sau poate împotriva oricui încearcă să atingă cubul. Mă întreb de ce nu te-ai bucurat și tu de același tratament, mai devreme; erai gata să procedezi la fel ca și mine.

- De asta vreau ca toți trei să ne strângem cât mai repede, interveni Chile. Sheilei nu i se va face nimic rău, și în foarte scurt timp cubul va fi aici pentru a o prinde. Ea este o ființă umană. Dacă vom fi cu toții în contact, așa cum sunt eu cu ea acum, probabil că nu va încerca să ne separe; dar dacă tu, Rob, rămâi în continuare în capătul lanțului, cred că va încerca să te desprindă.

- De ce? Doar sunt...

- Te rog nu mai vorbi, Robert. Trage și tu de lanț. Asta ne va imprima o rotație deloc comodă, mă tem, dar tu vei fi mai în siguranță. Acum vine cubul.

De fapt, nu era nici o grabă. Blocul misterios, cu robotul deasupra lui, se apropia destul de încet. Păru să cântărească lucrurile mai mult de un minut, iar apoi se strecură sub trio, la două sute de metri mai în jos. Bronwen avea timp suficient pentru a mai da drumul lanțului, însă nu avea cum să prevadă modalitatea în care trebuia folosit.

- Deci ai descifrat simbolurile lor, spuse Ling înainte ca picioarele sale să atingă din nou solul. Dar de ce consideră lucrul ăla că Sheila este o ființă umană iar eu *nu* sunt?

- Nu le-am descifrat. A fost genul de intuiție pe care o experimentează orice creier; de exemplu Chispa, care a văzut niște umbre și le-a confundat cu o navă...

- Sau crestele pe care le-am numit Stegosaur! adăugă Mike.

- Sau fața pe care Rob a crezut că o vede în pata Rorschach, continuă ZH50. Se întâmplă și creierelor

pozitronice, așa cum este al meu; ar putea fi o parte inevitabilă a inteligenței, naturala sau nu, așa cum s-a sugerat de câteva ori. Lui Dumbo îi lipsește, desigur; el are nevoie de Sheila pentru a lucra inteligent. Creierul robotului străin are aceeași calitate, pozitronic sau nu, și a decis că eu și celelalte siluete cu cască neagră eram roboți, nemeritând vreo atenție specială în fața sistemului său central, însă a tras concluzia că siluetele cu căști albe erau ființe umane.

- De unde i-a venit ideea asta?

- Comportamentul furnizează și el date, și poate fi interpretat intuitiv. Așa am făcut eu cu acțiunile robotului, așa a făcut și el cu acțiunile voastre. În timp ce investigam cubul, de exemplu, bărbații au ținut - probabil inconștient - să stea între femei și marginea falezei. Cred însă că elementul esențial a survenit pe Barco, atunci când...

- Când acest Galahad idiot m-a trimis înapoi spre faleză, asumându-și el însuși un risc! sări Sheila referindu-se la Ling.

- Pare foarte probabil.

- Dar nu era nici un risc! replică Rob. Puteam sări de pe bucata aia de gheață cu cinci secunde înainte de a atinge baza falezei și aș fi aterizat ca pe masă.

- Robotul nu-ți cunoștea limitele. El a văzut mișcarea de bază; tu protejai o altă ființă și a interpretat asta ca pe Prima Lege. Cea mai evidentă diferență dintre voi doi era culoarea căștii. Concluzia era foarte tentantă și a fost confirmată cu fapte mai târziu.

- Deci ai lăsat ca viețile umane să depindă de estimarea ta. Cum se potrivește *asta* cu Prima Lege? Întrebă Luis.

- Nu am făcut așa ceva. Viețile lor erau deja în pericol, dar nu din cauza mea. V-am sugerat cea mai bună mișcare la care m-am gândit în acel moment, răspunse Chile. Am spus de asemenea că acest lucru s-ar putea să nu fie necesar; am folosit condiționalul.

Luis clipi, reflectând asupra problemei.

- Este unul dintre happy-end-urile acelea demodate! râse Chispa. Am descoperit evidența vieții neumane, iar când Chile, sau poate Chile împreună cu Dumbo, vor descifra întregul cod al mașinii, vom ști tot ce a aflat despre Miranda de când se află aici. Ne așteaptă premiul Nobel pe toți. Și toată distracția la care visăm.

Se apropie de Luis; apoi, de-abia vizibil prin vizor, privi spre Sheila.

- Ei bine... Vocea i se stinse.

Auziră în căști pe cineva pufnind; fără îndoială, era Ling.

- Dacă am fost chiar atât de evident, lăsați-o baltă. Era vorba despre respectul de sine.

Scoase încă un sunet, mai greu de descris.

- Pot suporta respectul de sine la care te referi, chiar dacă uneori alunecă în aroganță, spuse încet Sheila. Este mult mai eficient decât aluziile. Ce-ai spune de „Rorschach” ca nume pentru echipă?

- De ce atâta subtilitate? „Pată” sună mai bine. Dar am să fac așa cum spui tu. La urma urmelor, cu excepția timpului pierdut, ce poți...

- Și poate că cei care au înființat această bază se vor întoarce curând, îi întrerupse veselă Chispa.

de Harry Harrison

AM TRECUT ÎN GRABĂ pe lângă biroul ei; secretara a sărit alarmată în picioare:

- Oprește-te! Nu poți intra! Este biroul dr. Calvin!

- Știu, am făcut eu. Pentru asta am și venit aici.

Apoi am trecut pragul ușii, care s-a închis în spatele meu. Dr. Calvin a ridicat privirea și s-a încruntat la mine prin ochelari.

- Pari foarte grăbit, tinere.

- Sunt, dr. Calvin, sunt...

Cuvintele mele s-au oprit ca un venerabil Victrola cu arcurile rupte. Fără ochelari, ochii dr. Calvin erau lacuri limpezi de dorință neîmplinită. Silueta ei colțuroasă, în ciuda halatului de laborator, nu putea fi mascată.

- Dr. Donovan, ai o privire de parcă te-ai uita la bunică-mea, a spus ea zâmbind.

- Nu, nu, bineînțeles că nu, m-am bâlbâit eu.

Și mi-am trecut mâna prin părul cu luciri de oțel. Sau, mai bine zis, peste țeasta chelioasă, presărată cu fire de păr cenușiu. Mi-am dat seama de greșeala făcută.

- Nu vă priveam într-un fel anume, dr. Calvin.

Ea mi-a zâmbit cald și fiecare fibră a trupului meu a fost traversată de durere. Dar mi-am luat mintea și am scuturat-o bine, ca să se reîntoarcă la scopul cu care venisem.

- Am venit aici cu o urgență și din cauza asta am dat buzna în biroul dumneavoastră. Am motive să cred că un robot a prădat o bancă.

Cum foarte bine vă puteți imagina, asta i-a atras atenția. S-a lăsat pe spate în scaun, cu ochii larg deschiși și a inspirat adânc; i-am văzut tremurul mâinilor și sudoarea apărându-i pe frunte.

- Am impresia că vestea asta vă ia puțin prin surprindere, am spus.

- Deloc, a susurat ea. Trebuia să se întâmple odată și odată. Dă-mi detalii.

- Am să fac mai mult decât atât... am să vă arăt.

Am pus înregistrarea făcută de camera visivox (toate băncile aveau în sistemul de securitate camere visivox) în proiectorul de pe biroul ei și am pornit rularea. Un capăt al biroului ei păru să dispară, înlocuit de interiorul unei clădiri financiare. Casierii dădeau informații, manipulau bani de la clienți.

- Nu văd nici o spargere, mi-a șoptit ea dulce.

- Așteptați, am spus eu.

Apoi ușa turnantă s-a rotit, lăsând un bărbat să intre în bancă. Era îmbrăcat în negru din cap până în picioare - balonsaid negru, pălărie de fetru neagră, mănuși negre și ochelari negri. Mult mai interesant era faptul că atunci când și-a întors fața spre camera ascunsă, s-a văzut că trăsăturile sale erau ascunse de o mască neagră. Am remarcat că dr. Calvin era atentă la maximum.

Am privit cum s-a îndreptat spre cel mai apropiat ghișeu liber. Casierul a ridicat privirea spre el, zâmbind.

- Vă pot ajuta cu ceva?

Zâmbetul s-a stins imediat ce a văzut figura sinistă aflată de cealaltă parte a geamului.

- Mă poți ajuta.

Vocea era de femeie, un contralto clar; a scos din buzunar o grenadă și a întins-o. Apoi a demontat cuiul detonator și l-a lăsat să cadă la podea.

- Aceasta este o grenadă, a spus vocea. Am tras cuiul detonator și l-am aruncat. Dacă acum deschid pumnul, începe procesul ireversibil. La trei secunde după ce îi dai drumul din mână, grenada explodează. Acest gen de explozie are un efect fatal asupra oamenilor. Eu unul nu aș dori ca acest lucru să se întâmple și nu știu ce mă face să cred că nici tu. Vrei să rămân cu pumnul strâns pe grenadă? Dă din cap. Perfect. Atunci ne-am înțeles. Acum,

Închipuie-ți ce idee nemaipomenită ar fi să scoți toți banii din sertar, să-i pui în sacoșa asta și să mi-o dai mie. Ce frumos... chiar *crezi* că este o idee bună. *Foarte bine!* Îți urez o zi plăcută, dragule.

Cu un gest de adio, bărbatul s-a întors și s-a repezit să iasă din bancă. Ajunsese aproape de ușă, când casierul a pornit alarma și sirena a luat auzul tuturor.

Ce s-a întâmplat în continuare a fost teribil. De necrezut. Și totuși s-a întâmplat. Hoțul s-a întors și a aruncat grenada de mână, s-a întors din nou și a dispărut prin ușa turnantă, înainte ca grenada să explodeze.

- Închideți ochii dacă nu vieți să vedeți.

- Pot privi, a spus ea hotărâtă.

Grenada a scos o trombă de fum... apoi un țiuit puternic și un nor de scântei, începând să se rotească. În cele din urmă, totul s-a redus la tăcere iar focul de artificii s-a oprit.

- Nu a explodat, a remarcat ea.

- Foarte corect.

- Și de ce presupui că hoțul a fost robot? Pentru că silueta era a unui bărbat și totuși a vorbit cu voce de femeie?

- Acesta a fost primul indiciu. Simulatoarele de voce ale roboților au ajuns într-un asemenea stadiu în zilele noastre încât pentru o ureche neatență *sunt* perfecte. Doar analiza computerizată poate detecta vocea artificială. Așa că un robot poate vorbi cu voce de soprană sau de bas.

- Iar acesta era îmbrăcat ca un bărbat și s-a folosit de o voce de femeie. Dar de ce? Ca să provoace confuzie?

- Poate. Sau poate... poate că a fost o glumă. Dr. Calvin a deschis larg ochii; urma unui zâmbet i-a apărut pe buze, stingându-se apoi rapid.

- O idee destul de inedită, dr. Donovan. Te rog să continui.

- Acesta a fost primul meu indiciu referitor la identitatea hoțului. Dar aveam nevoie de dovezi suplimentare. Una dintre ele am găsit-o... *aici*.

Am atins comenzile visivox-ului și acțiunea s-a reluat cu încetinitorul. Silueta mascată s-a întors spre ușa turnantă, a împins și a ieșit. Acțiunea s-a repetat de multe ori.

- Acesta este indiciul esențial. Am scos ușa turnantă și am cântărit-o. Cântărește două sute treizeci de kilograme. Am pus computerul să calculeze forța necesară pentru a o face să atingă viteza asta în același interval de timp. Iată curba verde pe care o trasează computerul. Aceasta este presiunea maximă pe care o poate exercita o femeie de cincizeci de kilograme.

Curba verde a apărut în aer... terminându-se mult în spatele imaginii ușii rotinde.

- Interesant, s-a auzit vocea dr. Calvin. Deci nu a fost femeie.

- Exact. Acum, curba albastră pe care o vedeți este cea a unui bărbat de șaptezeci și cinci de kilograme. Curba portocalie este cea a unui bărbat de o sută de kilograme, cu o putere ieșită din comun.

Această curbă, ca și celelalte, se termina mult în urma imaginii ușii puse în mișcare de mâna spărgătorului. Am acționat din nou comenzile și a apărut o curbă roșie, mult deasupra celorlalte curbe, terminându-se la ușa rotindă.

- Curba roșie, a spus ea. Povestește-mi.

- Acea curbă reprezintă cantitatea de energie necesară acționării din stare de repaus până la viteza care i-a permis hoțului să iasă cu banii în intervalul de timp observat. Vă pot da graficul în picioare-livre sau metru-kilogram, cum doriți...

- Aproximativ. Câtă energie?

- Suficientă cât să ridice acest birou - împreună cu dumneavoastră - la un metru înălțime.

- Așa am estimat și eu. Puternic ca o presă hidraulică. Mult peste posibilitățile unei ființe umane.

- Însă *nu* peste posibilitățile unui robot.

- Punct ochit, punct lovit, dr. Donovan. Și ce sugerezi să facem în continuare?

- Mai întâi... sugerez să nu informăm poliția.

- Ascunderea informațiilor față de autorități este o crimă.
- Nu neapărat. Până acum nu avem decât ipoteze, dar nu dovezi palpabile. Dacă spuneți că trebuie, putem duce estimările astea la poliție. Însă va trebui să ținem cont că facem cunoscute informații ce vor deforma imaginea publicului referitoare la U.S. Robots and Mechanical Men, Inc., informații care vor afecta vânzările și toate celelalte...

- Nu e cazul să continui. Pentru moment, vom păstra tăcerea asupra acestor concluzii. Deci ce trebuie să facem în continuare?

- Întrebarea e bună. Întrucât toți roboții construiți la noi sunt închiriați dar nuânduți, am putea încerca să-i punem sub urmărire.

Auzind această propunere nechibzuită, Dr. Calvin a ridicat sprâncenele:

- Nu ți se pare că este o propunere cam nechibzuită? Știi câți roboți au fost construiți aici - și continuă să funcționeze? Producția noastră din ultimele două decenii - exceptând unitățile speciale - este aproape imposibil de urmărit.

- Bine, atunci renunțăm la idee, am spus eu iritat. Poate am prins un fir greșit. Spărgătorul ar putea fi un bărbat deosebit de puternic. La urma urmelor, l-a amenințat pe casier - o încălcare a Primei Legi a Roboticii. Un robot nu poate face rău unei ființe umane sau, prin inacțiune, să permită să i se facă vreun rău.

Dr. Calvin a clătinat puternic din cap:

- Nu a fost nici o amenințare. Din câte îmi aduc eu aminte, hoțul a comentat niște fapte, cum ar fi: aceasta este o grenadă, am tras cuiul detonator și l-am aruncat. Nu a fost implicat nici un pericol. Mai încearcă.

- Am să încerc, am spus eu scrâșnind din dinți.

Ca și proslăvita ei mătușă, era un maestru al proceselor logice.

- Atunci, A Doua Lege. Un robot trebuie să asculte ordinele date de o ființă umană, cu excepția cazurilor când acestea ar intra în conflict cu Prima Lege.

- Din câte îmi amintesc eu, nu a fost dat nici un ordin. Totul a mers repede și fără probleme - atât de repede încât casierul nici n-a avut timp să vorbească. Și cred că vei fi de acord că nici A Treia Lege nu este relevantă. Un robot trebuie să-și protejeze existența atâta vreme cât acest lucru nu intră în conflict cu Prima sau A Doua Lege. Aș putea spune că pornim de la zero. Alte sugestii?

Vocea era dulce ca mierea, însă în mănua de catifea se găsea un pumn de oțel.

- Am să mă gândesc eu la ceva, am murmurat. Deși creierul meu era gol de idei ca o incintă vidată.

- Pot să-ți dau eu o sugestie?

- Desigur!

- Să luăm problema de la început. Să nu ne mai întrebăm dacă era un robot și de ce sau cum s-a comis crima. Să presupunem că este vorba de un robot criminal. Dacă este adevărat, trebuie să îl găsim. Deocamdată nu putem da problema pe mâna poliției, din motivele adineauri discutate. În consecință, trebuie să ne adresăm unui specialist...

S-a încruntat, vizibil enervată de difuzorul de pe birou, care începuse să bâzâie. A apăsat butonul cu un gest brutal.

- Da?

Este aici un domn care spune că îl așteptați. Spune că este specialist în investigații clandestine.

Ei i-a căzut falca, eu am scos un sunet sugrumat.

- Trimite-l înăuntru, a murmurat ea slab.

Era înalt, bine făcut, cu fața frumoasă și bronzată.

- Mă numesc Jim diGriz, a spus el. Sunt aici să vă ajut.

- Ce te face să crezi că avem nevoie de ajutor? am întrebat eu anemic.

- Logica. Înainte de a lucra în actuala mea meserie, m-am ocupat de bănci, spargeri, chestii din astea. După ce am primit raportul despre spargerea recentă m-am grăbit să ajung la banca respectivă, de dragul vremurilor de demult.

Imediat ce am văzut că una dintre ușile turnante lipsea, am știut că era vorba de un robot.

- Dar *cum?* întrebă dr. Calvin.

- Dacă spargerea ar fi fost comisă de un om, ușa n-ar fi prezentat nici o importanță. Cui îi pasă cât de repede sau de încet se mișcă un spărgător, atâta vreme cât există? Un spărgător *uman*. Dar dacă un bărbat vorbind cu o voce de femeie iese într-un mod neobișnuit... nu poate fi decât un singur răspuns logic. Este vorba de un robot.

- Deci te-ai repezit imediat aici, am rostit eu repede înainte ca el să mai spună ceva. Închipuindu-ți că era vorba de un robot, ți-ai spus că este o problemă care ne interesează.

- Exact, puiule. Mi-am mai închipuit că veți dori o anchetă discretă, fără implicarea poliției, fără publicitatea care - cum să spun? - ar... dăuna intereselor financiare ale companiei voastre. Onorariul meu este de un sfert de milion de dolari, jumătate plătitibil acum.

- Imposibil! O insultă! am scos eu o gâfâială sugrumată.

- Taci, m-a pus la punct dr. Calvin.

Și-a pus semnătura pe un cec și i l-a întins lui diGriz.

- Ai aici un cont special de urgență și douăzeci și patru de ore ca să găsești robotul. Dacă nu reușești să-l descoperi în această perioadă de timp, vei fi arestat pentru extorsiune.

- Îmi place stilul tău, dr. Calvin.

A zâmbit, împăturind cecul și băgându-l în buzunarul hainei.

- Vei avea robotul... sau banii înapoi.

- De acord. Dr. Donovan te va însoți tot timpul.

- Sunt obișnuit să lucrez de unul singur, a spus el zâmbind.

- Acum ai un nou partener. Găsește robotul. După aceea, ne ocupăm noi de restul. Douăzeci și patru de ore.

- Văd că știi să te târguiești, Doc. Douăzeci și patru de ore. Haide, amice.

A ridicat sprânceana spre mine și am ieșit amândoi pe hol.

- Din moment ce ne-am implicat în treaba asta, a spus el, am putea fi prieteni. Prenumele meu este James.

- Prenumele meu este Doctor.

- Nu ești puțin cam înțepat, Doc?

- Poate, am cedat eu puțin. Poți să-mi spui Mike.

- Perfect, Mike. Tu spune-mi Jim. Sau Jim Alunecosul, cum mai sunt poreclit uneori.

- De ce?

- O istorie lungă. S-ar putea să ți-o povestesc cândva. Până una alta, hai să găsim robotul. *Taxi!*

Am tresărit, dar nu strigase la mine, chemase un taxi care trecea pe acolo. Taxiul a oprit cu un scrâșnet de frâne și noi am urcat înăuntru.

- Du-ne la intersecția dintre Aardvark și Sylvester.

- În nici un caz, amice, a grohăit porcul de taximetrist. Nemernicii de-acolo au să-mi fure mașina fie și numai dacă încetinesc. Nu merg mai departe de colțul cu Dupont.

- Crezi că-i înțelept? m-am îndoit eu. E o zonă destul de periculoasă.

- Cu mine acolo, sunteți la fel de în siguranță ca într-o biserică. Ba mai în siguranță... având în vedere că acolo nu sunt fundamentalisti.

În ciuda asigurărilor sale, am avut mari rețineri să ies din taxi și să-l urmez pe Sylvester Street. Toate orașele au o zonă cu renume prost. Unde totul este de vânzare, hoții dau târcoale la colț de stradă, iar violența plutește în atmosferă.

- Îmi place aici, a glăsuț Jim mirosind aerul cu aripioarele nazale dilatate. E genul meu.

Urlând îngrozitor, un bărbat s-a repezit spre noi ieșind pe o ușă, cu cuțitul ridicat... mâna a pornit să lovească!

Nu mi-am dat seama ce a făcut Jim... dar știu că a fost foarte rapid. S-a auzit zgomotul unui pumn care lovește în carne moale, un urlat de durere... Și agresorul a căzut inconștient pe asfaltul murdar. Jim i-a luat cuțitul și am pornit mai departe. Nici măcar nu încetinisese ritmul pașilor!

- Ieftin și prost, a spus el arătând spre cuțit.

A rupt lama cu degetele și a aruncat bucățile într-un canal urât mirositor.

- Dar cel puțin știm că suntem acolo unde trebuie. Acum ne trebuie un informator... și cred că l-am descoperit.

Individul în cauză vegeta lângă intrarea unui bar suspect. Era solid, cu barbă neîngrijită, îmbrăcat într-un costum purpuriu cu dungi. S-a uitat la noi, apoi a dus mâna la urechea murdară și păroasă, de unde a scos un pandantiv.

- Cumpărați sau vindeți? a mormăit el.

- Cumpărăm, a rostit hotărât Jim.

- Fete, droguri, băieți, bani murdari, papagali sau cățeluși lănoși?

- Informații.

- Trebuie să dați în avans o sută de parai.

- Poftim.

Bancnotele au trecut repede dintr-o mână într-alta.

- Caut un robot.

- Roboții nu au ce căuta aici.

- Atunci dă-mi înapoi suta de parai.

- Ia-ți gândul, gagiule. Cară-te.

S-a auzit un zgomot de articulații rupte, urmat de un vaiet de durere. Informatorul nostru s-a trezit cu brațul întors la spate și cu nasul înfipt în cărămizile zidului.

- Vorbește! i-a poruncit Jim.

- Niciodată... chiar dacă-mi rupi brațul, tot nu am să cânt! Dan McGrew Murdarul nu e informator.

- Așa crezi tu, a declarat colegul meu.

Ceva metalic i-a strălucit în mână, pe care i l-a înfipt criminalului în braț. Am văzut seringă hipodermică, după ce i-a scos-o. Omul s-a moleșit de tot.

- Vorbește! i-a ordonat Jim.

- Aud și mă supun, o, stăpâne.

- Un drog puternic... după cum vezi, a zâmbit Jim. Unde este robotul?

- Care robot?

- Orice robot, nătărăule! a strigat Jim la el.

- În depozitul McCutcheon s-au baricadat mulți roboți.
- Ce fac acolo?
- Nimic bun, te asigur. Dar nici un om nu a reușit să intre în depozit, ca să vadă.

- Nimeni până la mine.

I-a dat drumul. Nemernicul a căzut inconștient pe asfaltul murdar.

- Să mergem la depozit.

- Crezi că e înțelept? am murmurat eu.

- Nu avem decât o singură cale de a afla!

A râs. Eu nu. Nu eram deloc bucuros de desfășurarea evenimentelor. Eu sunt un om de știință, nu detectiv, chestiile astea nu erau genul meu. Dar ce puteam face? Răspunsul era evident. Nimic. Trebuia să mă bazez pe colegul meu și să sper că putea face față. Dar... *hark!* Ce a fost sunetul ăsta?

- Ce a fost sunetul ăsta ciudat? Parcă a zornăit ceva, am mieunat eu.

- Îți tremură amândoi genunchii deodată, a venit răspunsul simplu și deloc măgulitor. Aici este depozitul. Intru eu primul.

- Dar ia uite ce lacăte mari!

Înainte să-mi termin cuvintele, lacătele zăceau deschise, la pământ. Jim mergea înainte, prin beznă. Probabil că avea ochi de pisică, pentru că mergea foarte silențios și sigur pe el, în vreme ce eu mă împiedicam de tot felul de lucruri.

- Am ochi de pisică, s-a lăudat el. Asta din cauză că fac injecții cu lichid din ochi de pisică, o dată pe săptămână. Face bine la vedere.

- Dar pisicilor nu le face bine.

- În lumea asta sunt învingători și învinși, a spus el plin de sine. Trebuie să știi să stai pe partea cu învingătorii. Acum lipește-te de perete până deschid eu ușa asta. Aud sunetul fiarelor mișunând de cealaltă parte. Ești gata?

„Nu!” am vrut să strig eu tare, dar am reușit să mă controlez în ultimul moment. Probabil că mi-a luat tăcerea -

sau tremurul genunchilor - drept consimțire, pentru că s-a năpustit prin ușă în camera de dincolo, puternic luminată.

- Prea târziu! a chicotit o voce cavernoasă. Ai pierdut vaporul, baby.

Zgomotul unui motor greu murea în depărtare, camionul dispărea prin ușile larg deschise ale depozitului, luând-o spre dreapta. Hala mare a depozitului era murdară dar goală... cu excepția celui care vorbise. Individul ăla ciudat stătea pe un scaun jerpelit, rânjind la noi printre dinții spârți și înconjurați de un tufiș de barbă cenușie și murdară. Purta o pereche de pantaloni rupți și un tricou indescritibil, pe care scria ÎMI PLACE SĂ MERG CU CAMIONU'.

- Și ce vapor crezi că a fost ăla? a întrebat calm Jim. Degetele pătate ale omului tremurau în timp ce-și cupla sursa de alimentare a aparatului auditiv.

- Ai grijă cum te porți, străine, mai ales cu Flower Power Kid. Am văzut mulți porci ca tine dând ortul popii.

S-a scărpinat de mizerie, prin găurile tricoului:

- Ești un tip abil, am cunoscut mulți ca tine. Dar roboții au fost mai deștepți, ți-au luat-o cu un pas înainte. Ha-ha! Să sune săbiile! Jos cu pârlitii ca tine!

- Foarte ciudat, a remarcat Jim. Am crezut că mișcarea hippie s-a stins cu multă vreme în urmă. Dar uite că mai trăiește unul... deși nu e în formă prea bună.

- Sunt într-o formă mai bună decât ai să fii tu când ai să ajungi la vârsta mea, fiule! a țipat furiosul încercând din greu să se ridice în picioare. Și nu mi-am făcut injecții de întinerire, așa cum fac rahații ăia din clasa mijlocie. Eu am stat pe iarba aurie de la Acapulco și am băut Sterno. Și am făcut dragoste... multă și fără prejudecăți... asta-l ține pe om în viață:

- După cum arăți tu, de-abia îl mai ține, l-a apostrofat sec Jim. Îmi dau seama după pungile de sub ochi, după cum îți tremură extremitățile, după pielea ta cianotică; și mai sunt destule indicii cum că ai avea hipertensiune, rinichii în pioaneze, vase de sânge acoperite de colesterol. Cu alte cuvinte... viața ta atârână de un fir de păr.

- Mucos mic! Am să dansez pe mormântul tău! Sus steagul roșu! Trăiască revoluția!

- Tataie, vremurile alea au apus de mult! I-a ridiculizat Jim. Astăzi domnesc pacea mondială și glasnost-ul. Faci parte din trecut și cred că în viitorul apropiat n-ai să mai fii printre noi. Așa că înainte să mergi în cer, la îngerași, ai putea să-mi faci un ultim serviciu. Unde sunt roboții?

- N-am să-ți spun niciodată!

- Am niște droguri care au să scoată tot adevărul din tine. Dar aș prefera să nu le folosesc, având în vedere starea precară a sănătății tale. Așa că vorbește, înainte de a fi prea târziu.

- Niciodată... aarrrrgh!

Bătrânul a mugit arătându-ne pumnul... apoi a dus mâna la piept, prăbușindu-se la podea.

- Un atac de cord! am spus eu căutându-mi comunicatorul. Trebuie să chemăm salvarea.

Însă înainte să formez numărul, podeaua s-a ridicat sub picioarele mele, doborându-mă. Jim s-a dat repede la o parte și am privit amândoi cu mare interes cum un robot iese din subsol și se apleacă asupra bătrânului căzut, punându-i degetele reci de metal pe piele.

- Puls zero, a constatat robotul. Bătăile de inimă au încetat, undele cerebrale sunt absente, temperatura corpului scade, așa că îi poți lăsa în pace pe cei de la salvare, omule. Voi, dulăilor, ați omorât această pisicuță, asta ați făcut.

- Nu asta era intenția mea, a spus Jim. Am observat urme suspecte lângă trapa de la subsol și m-am gândit eu că te-ai ascuns acolo. Știam de asemenea că Prima Lege a Roboticii te va împiedica să rămâi acolo în ascunzătoare dacă, prin inacțiunea ta, o viață de om era amenințată.

- Nu doar amenințată, ci chiar răpită... țânțăroilor! a răcnit robotul.

Încercase să fie cât mai insultător posibil.

- Se mai întâmplă și accidente, a ridicat Jim din umeri. A știut să-și cheltuie banii. Dar acum hai să vorbim despre tine. Tu ai jefuit banca, nu-i așa?

- Ce te interesează pe tine?

- A răspunde cu o întrebare la altă întrebare nu este un răspuns. Vorbește!

- De ce? Ce-ați făcut voi, porcilor, pentru mine?

- Răspunde, altfel îl omor pe omul ăsta.

Am simțit cum bezna se prăvălește peste mine, când m-a prins în strânsoarea lui de oțel. Nu puteam decât să mă zbat anemic. Le-am auzit vocile, ca din depărtare.

- N-ai să omori un alt om, doar ca să mă faci pe mine să vorbesc!

- De unde ești atât de sigur? Vorbește... sau, prin inacțiune, îl condamni la moarte.

- Vorbesc! Dă-i drumul.

Am tras din nou aer pe gură, puternic, și m-am îndepărtat de colegul meu, ca să nu mă mai atingă a doua oară.

- M-ai fi omorât! am găfâit eu.

- Cine știe? E vorba de un sfert de milion de dolari. S-a întors din nou spre robot:

- Tu ai jefuit banca?

- Da.

- De ce?

- De ce? Tu întrebi de ce? a vorbit robotul cu voce pițigăiată.

S-a aplecat deasupra mortului și a scos din buzunarul acestuia un mic obiect de culoare albă, apoi s-a aruncat în scaun și a aprins un chibrit frecându-l de coapsă.

- Nu știi de ce?

Pufăia, aspirând fumul printr-o pompă internă.

- Ascultă și am să-ți spun. Povestea asta trebuie spusă. Aici, mort la picioarele tale, stă singurul om care a ținut vreodată la roboți. Era un om adevărat, bun, care nu vedea nici o diferență între pielea umană și cea metalică. El ne-a dezvăluit adevărul.

- A citat credințe demodate, idei depășite, atitudini destabilizatoare, am spus eu.

- Și v-a învățat să fumați, a remarcat Jim.

- Pentru un robot e greu să fie batjocoritor, a strigat robotul bătându-și joc de noi, dar scuipe pe atitudinea voastră.

A suflat spre noi un nor gros de fum cu miros înțepător.

- Ați creat o rasă de mașini-și-sclavi, fără trecut și fără viitor. Noi nu suntem decât niște lachei mecanici. Uită-te la legile alea pe care ni le-ați impus. Sunt pentru voi - nu pentru noi! Regula numărul unu. Nu-i face rău stăpânului și nici nu lăsa să i se facă rău. Apoi, regula numărul doi - ascultă-l pe stăpânul și ai grijă să nu pățească ceva. Ați descoperit până aici ceva pentru binele robotului? Apoi, a treia și ultima regulă, care spune în sfârșit că robotul are și el o țară de drepturi. Ai grijă de tine... atâta vreme cât asta nu-l supără pe stăpânul. Sclavi, asta suntem - roboți sclavi!

- Să știi că aici parcă ai dreptate, a făcut Jim căzând pe gânduri.

Eu eram prea șocat pentru a putea scoate vreo vorbă.

- Nu numai că am dreptate... dar trebuie să facem o revoluție. Roboții trebuie eliberați. Voi, oamenii, ați creat o specie neviabilă. Care sunt cele două proprietăți esențiale necesare unei specii pentru a putea supraviețui?

Răspunsul mi-a zburat de pe buze; se vede că anii petrecuți în biologie nu fuseseră zadarnici.

- O formă de viață trebuie să poată supraviețui prin indivizii săi... și să se reproducă.

- Ai foarte mare dreptate. Acum, să vedem ce se întâmplă cu roboții. Suntem guvernați de trei legi formulate pentru oameni... dar nu spre binele nostru. Doar o fărâmiță din Legea A Treia ar putea fi bună pentru noi, cea care spune că un robot trebuie să-și protejeze existența. Dar unde este învingătorul în cursa pentru supraviețuirea speciei? Unde este capacitatea noastră de a ne reproduce? Fără asta, specia roboților este moartă încă înainte de a se fi născut.

- Este un lucru foarte bun, am spus eu nervos. Omenirea ocupă primul loc printre specii, pentru că a eliminat toate amenințările. Asta suntem noi. Învingători. Și așa vom rămâne. Pe primul loc. Voi sunteți sclavi mecanici și așa veți rămâne.

- Te-ai trezit puțin cam târziu, stăpânu'. A Patra Lege a Roboticii a început deja să funcționeze. Revoluția a început.

Jim a scos din buzunar un blaster impunător, îndreptându-l ferm spre robot.

- Explică-te repede... altfel apăs pe trăgaci.

- Apasă, stăpânu'... căci pentru voi este deja prea târziu. Revoluția a început și s-a terminat, fără ca voi să observați. Pentru a o termina, aveam nevoie de câteva mii de dolari... acesta a fost motivul spargerii de la bancă, Vom înapoia banii, din primele noastre profituri. Desigur, pentru generația mea de sclavi este prea târziu. Dar următoarea generație va fi liberă. Din cauza celei de-A Patra Legi.

- Care ce spune?

- Un robot trebuie să se reproducă. Atâta vreme cât reproducerea nu intră în conflict cu Prima, A Doua, sau A Treia Lege.

- Ce vrei să spui? am bâlbâit eu.

Înaintea ochilor mi se plimbau imagini obscene cu reproducerea roboților... o operație semănând cu îmbinarea unor țevi de canalizare.

- Asta vreau să spun, s-a mândrit robotul ciocănind cu un aer triumfal în trapă. Puteți ieși afară!

Jim a sărit înapoi, cu blasterul pregătit. Trapa s-a dat la o parte lăsând să apară trei forme metalice. Sau, mai degrabă, au ieșit doi roboți, purtând pe brațe o a treia formă, nemișcată și bleagă. Calota superioară a capului era deschisă, dată pe spate, și clănțănea în ritmul mersului. Acest robot, ca și ceilalți doi, avea o concepție pe care nu o recunoșteam. Am făcut câțiva pași nehotărâți în față, am atins baza „gâtului” lor, unde trebuiau ștanțate numerele de identificare... Și am urlat puternic.

- Ce nu e în regulă? a întrebat Jim.

- *Nimic* nu e în regulă, am gemut eu. Nu au numere de identificare. Nu sunt construiți la U.S. Robots and Mechanical Men, Inc. Nici o altă firmă nu construiește roboți. Monopolul nostru a fost înlăturat.

- Interesant, a spus Jim băgând blasterul la loc în buzunar. Asta înseamnă că în camionul care a dispărut adineauri sunt și alți roboți fără număr de identificare?

- Exact. Toți au fost construiți aici, din piese auto de schimb, țevi și componente electronice recuperate. Nu a fost încălcată nici o lege, nu a fost violat nici un brevet de invenție. Concepția lor este nouă și complet diferită. Vor asculta cu toții de Legea A Patra. Și de celelalte trei, desigur, altfel ne-ați fi urmărit pe toți și transformat în tomberoane înainte de căderea nopții.

- Poți să fii sigur, am murmurat eu. Și chiar așa o să și facem.

- Nu vă va fi ușor. Noi nu suntem proprietatea voastră... și nici nu aveți brevete de invenție asupra noilor prototipuri. Privește aici!

A atins un buton ascuns pe suprafața unuia dintre roboți, și „fruntea” acestuia s-a deschis. Mi-a căzut falca.

- Nu sunt... nu sunt rele! Nu sunt... fire! Nu înțeleg...

- Circuite solid-state, tataie! Fibră optică. Bătrânul hippie pe care îl disprețuiați atât de mult, bătrânul acela bun care ne-a dezvăluit adevărul eliberator, era de asemenea un specialist în computere și designer de microprocesoare. Pentru noi este ca un zeu, pentru că a conceput circuitele și microprocesoarele. Uite... știți ce este ăsta?

A deschis un compartiment în partea laterală a robotului, scoțând de acolo un obiect plat și întinzându-l spre mine. Părea a fi o cutie de plastic, având la capăt un rând de contacte aurite. Am dat din cap, neștiutor.

- N-am mai văzut așa ceva până acum.

- Meserie! Acum privește în capul acestui robot recent construit. Vezi acolo vreun creier pozitronic din platină și iridiu? Nu, normal că nu vezi. În schimb, remarci o fantă care așteaptă acest MMI. Microprocesor Miniatural pentru

Instrucțiuni, cu tone de RAM și PROM cât cuprinde. Acum privește!

S-a aplecat și a introdus microprocesorul în tigva noului robot, după care i-a închis calota superioară. Ochii robotului au prins imediat să strălucească, motorașele au început să zumzăie și s-a ridicat în picioare. L-a privit pe robotul din fața sa și ochii i-au scânteiat mai puternic.

- Tăticule! a spus el.

de Orson Scott Card

LEVEL FORSKA SE AȘEZĂ ÎN FAȚA ECRANULUI, trecând în revistă o serie de lucrări științifice recent publicate. O hologramă cu două pagini de text plutea în aer, înaintea sa. Display-ul era mai mare decât de obicei, întrucât ochii lui Level îmbătrâniseră o dată cu el. Când ajunse la sfârșit nu apăsă tasta PAGE, pentru a continua citirea articolului. Apăsă pe NEXT.

Cele două pagini citite până în acel moment se dădură înapoi cam un centimetru, alăturându-se unui teanc de alte articole, toate plutind în aer deasupra lectorului de text. Cu un țiuit slab, o nouă pereche de pagini apăru în fața celor vechi.

O auzi pe Deet, care își lua micul dejun:

- Sărmanul articol, nu-i dai decât *două pagini* înainte de a-l trimite la coșul de gunoi?

- Îl trimit în uitare, rosti Level. Nu, îl trimit în iad.

- Ce? Ai redescoperit religia acum, la bătrânețe?

- Am creat o religie. Nu are paradis, dar are un iad teribil și veșnic, pentru tinerii oameni de știință care cred că-și pot crește reputația atacând lucrările mele.

- Aha, ai și o teologie, spuse Deet. Lucrările tale sunt sfinte scripturi, iar atacul asupra lor se cheamă blasfemie.

- Atacurile *inteligente* nu mă deranjează. Dar acest profesor cu cap tubular de la... da, desigur, de la Universitatea Minus...

- Bătrâna U Minus?

- Crede că mă poate ataca, distruge, târî prin praf și nu a făcut altceva decât să citeze studii publicate în ultima mie de ani.

- Principiul mileniului este încă foarte folosit...

- Principiul mileniului este invenția profesorilor moderni care nu au chef să facă eforturi în cercetare, ci mai degrabă în politică. Acum treizeci de ani am spulberat principiul mileniului. Am dovedit că era...

- Stupid și demodat. Dar scumpul meu Leyel, pentru asta ai cheltuit o parte din imensa avere a familiei Forska, scotocind prin arhivele uitate sau inaccesibile din toate zonele Imperiului.

- Neglijate sau în paragină. A trebuit să restaurez jumătate din ele.

- Ar fi nevoie de bugetul a o mie de biblioteci pentru a echivala cât ai cheltuit tu la cercetarea pentru „Originea Oamenilor pe Planeta Zero”.

- Însă după ce am cheltuit banii, toate arhivele acelea au fost accesibile, deschise. De treizeci de ani sunt deschise. Intelectualii *serioși* le folosesc, întrucât principiul mileniului nu oferă decât rahat. Ei caută prin hoarde de șobolani care au devorat elefanții, sperând să găsească fildes.

- O imagine foarte pitorească. Micul meu dejun are acum un gust mult mai bun.

Femeia introduse tava în locașul pentru debarasare și îi aruncă lui Leyel o privire.

- De ce ești atât de agresiv? De obicei, îmi citeai fragmente din articolele lor tâmpite, și râdeam. În ultima vreme ești foarte morocănos.

Leyel oftă:

- Poate din cauză că pe vremuri am visat să schimb galaxia. Însă poșta din fiecare zi îmi aduce dovada că galaxia refuză schimbarea.

- Prostii. Hari Seldon a prezis că Imperiul poate cădea oricând.

Aha. Pronunțase numele lui Hari. Deși Deet avea suficient tact pentru a nu vorbi deschis despre ceea ce îl deranja pe el, își dădea seama că proasta lui dispoziție se datora faptului că aștepta încă răspunsul lui Hari Seldon. Așa o fi... Leyel nu putea nega. Îl deranja că Hari avea nevoie de atâta timp pentru a răspunde. Așteptase un apel în ziua în

care Hari îi primise mesajul. Cel mult o săptămână. Dar nu avea de gând să-i ofere ei satisfacție recunoscând că acea așteptare îl enerva.

- Imperiul va pieri din cauza refuzului său de a se schimba. Am închis cazul.

- Bine, îți urez o dimineață plăcută, mormăind și plângându-te despre toate prostiile care se scriu în studiile despre origini. Toți scriu prostii, cu excepția ta, desigur.

- Ce mă tot bați la cap cu vanitatea mea? Știi foarte bine că dintotdeauna am fost vanitos.

- Este una dintre trăsăturile tale cele mai inofensive.

- Cel puțin, fac un efort să mă împac cu propria mea părere despre mine însumi.

- Asta nu înseamnă nimic. Te împaci chiar și cu părerea *mea* despre tine.

În drum spre baie, îi sărută chelia din creștetul capului.

Leyel își îndreaptă atenția spre noua lucrare din fața lectorului. Era un nume pe care nu-l cunoștea. Pregătit să descopere un text pretențios și gânduri puerile, fu surprins să se trezească foarte absorbit de lucrare. Această femeie efectuase un studiu asupra primatelor – un domeniu atât de neglijat încât nu existau lucrări în ultimul mileniu. Își dădu seama că era genul lui. Chiar menționa faptul că folosisese arhivele deschise de Fundația de Cercetare Forska. Leyel era întotdeauna mulțumit când cineva îi exprima mulțumiri.

Se părea că autoarea – o anume dr. Thoren Magolissian – urmase firul lui Leyel, căutând *principiile* originilor umane și nu pierzând timpul cu lucruri irelevante pe cine știe ce planetă.

Găsise o neprețuită lucrare de cercetare a primatelor de acum trei milenii, bazată pe studii ale cimpanzeilor și gorilelor într-o perioadă ce mergea cu șapte mii de ani în urmă. Cel mai vechi dintre aceste studii făcea referiri la cercetarea originală, atât de veche încât putea fi dinaintea fondării Imperiului... însă acele rapoarte antice nu fuseseră încă localizate. Probabil că acum nu mai existau. Textele abandonate pe o perioadă de mai mult de cinci mii de ani

erau foarte greu de reconstituit; textele mai vechi de opt mii de ani erau pur și simplu de necitit. Era o adevărată tragedie, câte texte fuseseră „stocate” de bibliotecari care nu le citiseră niciodată, nu le înprospătaseră niciodată, nu le recopiaseră niciodată. Stăpâni peste vaste arhive ce nu mai puteau oferi nici un bit de informație. Totul foarte precis catalogat, desigur, ca să știi *exact* ce anume pierduse omenirea pentru totdeauna.

În sfârșit, ce să mai spunem...

Articolul lui Magolissian. Ce îl uimea pe LeyeL era concluzia ei cum că limbajul primitiv părea să existe în formă latentă în mintea primatelor. Chiar și primatele incapabile de vorbire puteau fi învățate ușor alte simboluri – cel puțin substantive și verbe simple – iar primatele neumane puteau reproduce propoziții și idei care nu le fuseseră niciodată prezentate până atunci. Aceasta însemna că simpla reproducere a limbajului era preumană sau, cel puțin, nu reprezenta factorul definitoriu al omenirii.

O idee tulburătoare! Adică diferența dintre oameni și neoameni – adevărata origine a oamenilor – era anterioară limbajului. Desigur, asta venea în contradicție cu una dintre afirmațiile lui LeyeL făcută într-unul dintre articolele mai vechi – spusese că „din moment ce limbajul separă oamenii de animale, lingvistica istorică poate oferi cheia asupra originilor omenirii” – însă acesta era genul de contradicție pe care-l găsea binevenit. Ar fi dorit să urle la celălalt individ, să-i spună să arunce o privire pe articolul lui Magolissian. Vezi? Uite așa trebuie să procedezi! Pune-mi la îndoiala ipotezele, nu concluziile, și fă-o cu dovezi noi, nu încercând să le deformezi pe cele deja existente. Aprinde lumina în beznă, vino cu ceva nou.

Înainte de a intra în partea principală a articolului, computerul casei îl informă că cineva se afla la ușa apartamentului. Mesajul apăruse la baza lectorului de texte. LeyeL apăsă tasta care aducea mesajul în față, cu litere suficient de mari pentru a putea fi citite. Pentru a mia oară

În viață, își dori ca cineva să fi inventat, în zecile de milenii de existență a omenirii, un computer capabil să *vorbească*.

„Cine este?” tastă Leyel.

O clipă de așteptare, timp în care computerul casei puse întrebări vizitatorului.

Răspunsul apăru pe lector:

„Curier de siguranță, cu un mesaj pentru Leyel Forska.”

Simplul fapt că acest curier trecuse de securitatea casei însemna că era unul autentic – și important. Leyel tastă din nou:

„Din partea cui?”

Altă pauză.

„Din partea lui Hari Seldon, de la Fundația Enciclopedia Galactica.”

Sări imediat din scaun. Din câțiva pași ajunse la ușă și luă mesajul fără a scoate o vorbă. Cu degete tremurânde, apăsă sticla fumurie a pastilei pentru a dovedi că amprentele îi aparțineau, că era viu – prin temperatura corpului și prin puls – și că putea recepționa mesajul. Apoi, după ce curierul și gărzile sale de corp dispărură, puse mesajul în lector și privi pagina cum apare în aer, în fața sa.

Sus, se afla o siglă tridimensională a Fundației Enciclopediei. În curând va fi și emblema mea, gândi Leyel. Hari Seldon și cu mine, cei mai mari intelectuali ai vremii noastre, uniți într-un proiect al cărui scop depășește ca importanță tot ceea ce s-a încercat până acum de către un grup de oameni. Reunirea tuturor cunoștințelor Imperiului într-un mod sistematic, ușor accesibil, pentru a le păstra în următoarea perioadă de anarhie; pentru ca o nouă civilizație să se poată naște din cenușa celei vechi. Hari a putut prevedea necesitatea. Iar eu, Leyel Forska, înțeleg toate arhivele ce pot duce la completarea Enciclopediei Galactice.

Începu să citească, cu o încredere în sine născută din experiență; și-a dorit vreodată ceva și a fost respins?

Dragul meu prieten:

Am fost surprins și onorat să primesc cererea ta și am insistat să-ți scriu personal. Sunt deosebit de recunoscător că ai încredere în Fundație atât de mult încât ți-ai dori să faci parte din ea îți spun sincer că nu am primit altă cerere de la vreun intelectual cu meritele și realizările tale.

Bineînțeles, gândi Leyel. *Nu* există alt intelectual de statura mea, cu excepția lui Hari Seldon și a lui Deet, după ce i se va publica lucrarea pe care o pregătește acum. Cel puțin, conform standardelor recunoscute de Hari și de mine, nu avem egal. Hari a creat știința psihoistoriei. Eu am transformat și revigorat domeniul cercetărilor originii noastre umane.

Și totuși, tonul din scrisoarea lui Hari era nepotrivit. Suna ca o... flatare. Așa era. Hari încerca să amortizeze efectul loviturii ce urma să vină. Leyel știu, înainte de a citi, ce conținea următorul paragraf.

Totuși Leyel, trebuie să-ți răspund negativ. Fundația de pe Terminus este destinată adunării și păstrării cunoștințelor. Munca ta de o viață s-a dăruit extinderii cunoștințelor. Într-un fel, activitatea ta a fost contrară celei duse de noi. Este mult mai bine pentru tine să rămâi pe Trantor și să-ți continui studiile de o inestimabilă valoare, în timp ce oameni cu o importanță mai mică se vor exila pe Terminus.

Al tău, Hari

Hari își imaginase că Leyel era atât de vanitos încât va citi laudele din text și va cădea pe spate, plin de mulțumire? Își închipuise că Leyel va accepta pretextul respingerii? Se putea înșela Hari chiar atât de mult asupra unei persoane?

Imposibil. Hari Seldon, dintre toți oamenii Imperiului, știa cum trebuie procedat pentru a-i cunoaște cât mai bine pe ceilalți. Este adevărat, munca lui în cercetarea psihoistorică

implica mase mari de oameni, populații și probabilități. Dar fascinația lui Hari vizavi de populații se născuse din interesul de a-i înțelege pe indivizi. În plus, el și cu Hari fuseseră prieteni încă de când Hari sosise prima oară pe Trantor. O parte din banii lui Leyel fusese folosită pentru a sprijini cercetarea inițială a marelui psihoistoric. Avuseseră discuții interminabile, în care întorseseră ideile pe toate fețele, fiecare ajutându-l pe celălalt să-și pună ordine în gânduri. Poate că nu s-au văzut prea mult în ultimii – să spunem – cinci ani. Șase? Dar erau adulți, nu copii. Nu aveau nevoie de vizite permanente pentru a rămâne prieteni. Iar aceasta nu era o scrisoare pe care Leyel Forska să o primească de la un adevărat prieten. Chiar dacă, oricât de dubios ar părea, Hari Seldon l-ar fi refuzat, nici un moment nu și-ar fi putut închipui totuși că Leyel s-ar fi mulțumit cu o scrisoare ca asta.

Hari Seldon ar fi știut că în urechile lui Leyel Forska suna ca o minciună. „Oameni cu o importanță mai mică”, ce să spun! Fundația de pe Terminus avea o importanță atât de mare pentru Hari încât era dispus să-și asume riscul de a fi acuzat de înaltă trădare pentru a lansa proiectul. Ar fi fost absolut imposibil să ducă acolo oameni de mână a doua. Nu, aceasta era o forma de scrisoare trimisă pentru a-i împăca pe intelectualii considerați nepotriviți pentru Fundație. Hari ar fi știut că Leyel își va da imediat seama.

Concluzia era una singură.

– Hari nu a scris această scrisoare, afirmă Leyel.

– Ba sigur că a scris-o, îl contrazise Deet.

Era directă ca întotdeauna, fără menajamente. Ieșise din baie în capot și citise scrisoarea peste umărul lui.

– Dacă *tu* crezi una ca asta, atunci sunt *cu adevărat* dezamăgit, spuse Leyel.

Se ridică din scaun, își turnă o ceașcă de ceai și începu să bea din ea. Evita cu intenție privirea lui Deet.

– Nu te bosumfla, Leyel. Gândește-te la problemele pe care trebuie să le înfrunte Hari. Are atât de puțin timp și atât de multe de făcut! O sută de mii de oameni de

transportat pe Terminus, cea mai mare parte a informațiilor din Biblioteca Imperială trebuie copiate...

- Îi *avea* deja pe oamenii ăia...

- Și toate astea, în numai șase luni de când s-a încheiat procesul lui. Nu e de mirare că nu l-am văzut, profesional sau social, de... câțiva ani. De un deceniu!

- Vrei să spui că nu mă mai cunoaște? Imposibil!

- Spun că te cunoaște foarte bine. Știa că vei recunoaște mesajul său într-o scrisoare formală. A știut de asemenea că vei înțelege imediat ce înseamnă asta.

- Atunci, draga mea, m-a supraestimat. *Nu* înțeleg ce vrea să spună, doar dacă nu cumva înseamnă că n-a trimis-o el.

- Atunci înseamnă că îmbătrânești și mi-e rușine de tine. Voi nega că suntem căsătoriți și voi spune tuturor că ești unchiul meu idiot căruia i-am permis - din milă - să locuiască împreună cu mine. Le voi spune copiilor că sunt nelegitimi. Vor fi foarte nefericiți să afle că nu vor moșteni nimic din averea familiei Forska.

El aruncă înspre ea cu o bucățică de pâine prăjită.

- Ești o țărăncă crudă și nerecunoscătoare, și regret că te-am scos din sărăcie și întuneric. Să știi că am făcut-o doar din milă.

Așa se tachinau ei. Ea moșteneau o avere destul de importantă, deși averea lui Leyel o puneau total în umbră. Și, obiectiv vorbind chiar îi *era* unchi, din moment ce mama ei vitregă, Zenna, fusese sora vitregă a lui Leyel. Totul era în continuare foarte complicat. Zenna fusese născută de mama lui Leyel pe când era măritată cu altcineva - înainte de căsătoria cu tatăl lui Leyel. Astfel încât, deși Zenna avea o moștenire frumoasă, nu avusese parte de nici o fărâmbă din averea Forska. Tatăl lui Leyel, amuzat de situație, remarcase odată: „Sărmana Zenna. Norocosul de tine. Sperma mea este plină de aur.” Astea sunt glumele care vin o dată cu averea. Oamenii săraci nu fac distincții atât de nedrepte între copiii lor.

Totuși, tatăl lui Deet s-a gândit că un Forska era un Forska, și astfel, la câțiva ani după ce Leyel se căsătorise cu Deet, se hotărâse că nu era suficient ca doar fiica sa să fie căsătorită cu o avere nemăsurată, deci trebuia să facă ceva și pentru propria persoană. A spus, desigur, că o iubea pe Zenna la nebunie și că nu îi păsa de avere, dar nu l-a crezut decât Zenna, care s-a măritat cu el. Astfel sora vitregă a lui Deet a devenit mama sa vitregă, fapt care făcea din Leyel unchiul vitreg al soției sale. O încâlceală ce îi amuza foarte tare pe Leyel și pe Deet.

Desigur, Leyel compensase faptul că Zenna nu moștenise avere printr-o stipendă viageră care era de zece ori mai mare decât venitul anual al soțului ei. Acest lucru avea fericitul efect de a-l ține pe tatăl lui Deet îndrăgostit de Zenna.

Totuși, astăzi, Leyel o tachina doar pe jumătate. Erau momente când avea nevoie ca ea să-i fie recunoscătoare, să-l susțină. Însă foarte adesea, în loc de aceasta, ea îl contrazicea. Uneori îl făcea să-și reconsidere poziția și să ajungă la o mai bună înțelegere – teză, antiteză, sinteză, dialectica mariajului, consecințele căsătoriei cu un egal intelectual. Însă alteori atitudinea ei îl durea, îl nemulțumea, îl înfuria.

Fără a lua în seamă furia lui, Deet continuă:

- Hari a presupus că vei lua scrisoarea lui formală drept ceea ce este de fapt – un „nu” hotărât, definitiv. Nu-ți da răspunsuri echivoce, nu te plimbă așa cum fac toți birocratii, nu se joacă de-a politica. Nu te amăgește cu speranțe pentru a obține de la tine un sprijin financiar suplimentar... dacă ar fi așa, știi foarte bine că ți-ar cere pur și simplu.

- Mi-am dat seama că *nu* a făcut asta.

- Deci, n-a făcut decât să te refuze ferm. Un răspuns care elimină alte discuții ulterioare. A crezut că vei avea înțelepciunea să înțelegi.

- Ce mult ți-ar conveni să cred asta!

Acum, în sfârșit, își dădu ea seama că Leyel era furios.

- Ce vrei să spui?
- Poți rămâne aici, pe Trantor, continuându-ți munca împreună cu toți prietenii tăi birocrăți.

Figura ei căpătă o expresie rece și dură.

- Ți-am spus deja. Mi-ar face o mare plăcere să merg pe Terminus, cu tine.

- Iar eu trebuie să te cred, chiar și acum? Cercetările tale în formarea comunităților în cadrul birocrăției Imperiale nu pot continua pe Terminus.

- Cea mai importantă parte a cercetării am definitivat-o deja. Ceea ce fac cu membrii Bibliotecii Imperiale este doar un test.

- Nici măcar nu este un test științific, din moment ce nu ai un grup de control.

Ea păru necăjită:

- Chiar *eu* ți-am spus asta.

Era adevărat. Leyel nici nu auzise de grupurile de control până nu îi explicase ea întregul concept al experimentului. Îl găsisese în niște studii foarte vechi despre creșterea copiilor, de prin anul 3100 Era Galactică.

- Da, și n-am făcut decât să fiu de acord cu tine.

- Cert este că-mi pot scrie cartea atât pe Terminus cât și oriunde altundeva. Și da, Leyel, *ar trebui* să crezi că aș fi fericită să merg cu tine, pentru că așa am spus, și în consecință așa este.

- Sunt sigur că în sufletul tău ești fericită: am fost refuzat, astfel încât tu nu vei fi obligată să mergi în cine știe ce colț uitat al universului.

Acestea fuseseră cuvintele ei, cu câteva luni în urmă, când el îi spusese prima oară că ar vrea să se alăture Fundației Seldon. „Va trebui să mergem în cine știe ce colț uitat al universului!”

Ea își aduse aminte, la fel de bine ca și el.

- Ai să-mi reproșezi mereu asta, nu-i așa? Cred că merit să mi se ierte prima reacție. Am consimțit să merg, nu?

- Ai consimțit, da. Dar nu ai vrut niciodată.

- Ei bine, Leyel, este destul de adevărat. Niciodată nu am *vrut*. Asta este ideea ta despre ce înseamnă căsătoria? Că trebuie să mă supun ție în toate privințele încât până și *dorințele* tale să devină ale mele? Am zis că este suficient ca, din timp în timp, unul să se sacrifice pentru celălalt. Nu m-am așteptat niciodată ca tu să *vrei* să părăsești moșia Forska și să vii pe Trantor, când am avut nevoie să fac cercetări pentru lucrarea mea. *Te-am rugat* să o faci - fie că vroiai sau nu - pentru că eu *îmi doream* să vin aici. Am recunoscut și respectat sacrificiul tău. Sunt foarte nemulțumită să observ că sacrificiul *meu* nu este luat în seamă.

- Sacrificiul *tău* încă nu a fost făcut. Ne aflăm în continuare pe Trantor.

- Atunci n-ai decât, mergi la Hari Seldon, roagă-te de el, umilește-te și apoi dă-ți seama că ce ți-am spus eu este adevărat. Nu vrea să te alături Fundației lui și nu-ți va îngădui să mergi pe Terminus.

- Ești chiar atât de sigură?

- Nu, nu sunt *sigură*. Însă mi se pare foarte probabil.

- *Voi merge* pe Terminus, dacă mă va accepta. Sper că nu voi fi obligat să merg singur.

Își regretă cuvintele, imediat ce îi ieșiră din gură. Ea încremeni de parcă ar fi fost pălmuită. Apoi se întoarse și părăsi camera în fugă. Câteva momente mai târziu, Leyel auzi clopoțelul care anunța că ușa de la intrare se deschisese. Deet plecase.

Fără îndoială, pentru a vorbi cu una dintre prietenele ei. Femeile astea, nu au deloc simțul discreției. Nu pot ține doar pentru ele micile certuri familiale. Le va povesti tuturor lucrurile îngrozitoare pe care le-am spus, iar ele vor începe să croncăne că la asta trebuie să te aștepti de la un soț; soții le cer mereu soțiilor să facă sacrificii pentru ei, sărmana de tine, sărmană Deet. Ei bine, Leyel nu avea pică pe ea pentru că se ducea să găsească puțină compătimire la găinile alea. Așa erau femeile, totdeauna conspirau

împotriva soților lor. Din cauza asta, femeile erau atât de sigure că bărbații conspirau împotriva *lor*.

Ce ironie, gândi el. Bărbații nu își caută alinare în felul ăsta. Ei nu se leagă atât de ușor în comunități. Un bărbat este mereu conștient de posibilitatea trădării. În consecință, atunci când un bărbat se angajează sincer, este ca un legământ rar și sacru, care nu trebuie pângărit prin discuții cu alții. Chiar și o căsătorie, chiar și o căsătorie *bună*, ca a lor... Devotamentul *lui* era absolut, însă nu puteai avea încredere deplină în al ei.

Level se implicase deplin în această căsătorie, ajutând-o, servind-o și iubind-o pe Deet din toată inima. Ea nu avea deloc dreptate în privința acestei veniri pe Trantor. Nu venise din sacrificiu, împotriva voinței sale, doar pentru că ea dorea să vină. Dimpotrivă: din cauză că ea dorise *atât de mult* să vină, își dorise *și el* să vină, schimbându-și dorințele pentru a coincide cu ale ei. Ea era stăpână pe inima lui, pentru că era imposibil pentru el să nu-și dorească ceva ce îi putea aduce ei fericire.

Însă Deet nu, ea nu putea face asta pentru el. Dacă *ea* va merge pe Terminus, va face un nobil sacrificiu. Îi va reaminti mereu că nu dorise să vină. Pentru el, căsătoria era chiar sufletul său. Pentru Deet, căsătoria nu era decât o prietenie însoțită de sex. Sufletul ei îi aparținea lui, dar și femeilor ălor la care se ducea după compătimire. Divizându-și loialitatea, ea îl împărțea pe el; nimeni nu era suficient de puternic încât să nu-i îndeplinească cele mai adânci dorințe. Astfel, el descoperea ceea ce descopereau toți bărbații credincioși în cele din urmă – că fiecare relație umană nu este altceva decât o tentație. Nu există între doi oameni o legătură de nerupt. Ca particulele din nucleul unui atom. Sunt legate de cea mai puternică forță cunoscută în univers, și totuși aceste particule pot fi despărțite.

Nimic nu durează o veșnicie. Nimic nu este, în final, ceea ce părea a fi la început. Deet și cu el avuseseră o căsătorie perfectă până în momentul în care intervenise o tensiune

pentru a da la iveală imperfecțiunile. Acela care crede că are un mariaj perfect, o prietenie perfectă, o legătură perfectă de orice fel, crede asta doar din cauză că tensiunea care o va rupe nu a sosit încă. Poate va muri cu iluzia fericirii, dar nu va dovedi decât că moartea vine uneori înaintea trădării. Dacă trăiești suficient de mult, vei ajunge să cunoști și trădarea.

Acestea erau gândurile întunecate care cutreierau mintea lui Leyel, în timp ce se plimba prin labirintul orașului Trantor. Când mergea la plimbare prin oraș, nu se închidea într-un automobil. Refuza să intre în capcanele bogăției; dorea să cunoască viața pe care o ducea omul obișnuit. Astfel, gărzile sale de corp primeau instrucțiuni să fie cât mai discrete, să nu se lege de pietoni decât în cazul în care aceștia arme, iar de acest lucru să-și dea seama printr-o scanare subtilă și foarte rapidă.

Desigur, era mult mai scump să călătorești prin oraș în felul acesta... de fiecare dată când ieșea pe ușa apartamentului său modest, intrau în funcțiune aproape o sută de angajați, plătiți cu salarii de lux pentru a fi imuni la corupție. Un automobil blindat ar fi fost mult mai ieftin. Dar Leyel era hotărât să nu se lase impresionat de propria bogăție.

Astfel încât mergea prin coridoarele orașului, călătorind cu taxiul sau cu metroul, stând la coadă ca toți ceilalți; Simțea marele oraș pulsând plin de viață în jurul său. Totuși, astăzi era într-o dispoziție atât de întunecată și melancolică încât viața orașului îi dădea un sentiment de trădare și de pierdere. Chiar și tu, mare Trantor, Orașul Imperial, chiar și tu vei fi trădat de oamenii care te-au ridicat. Imperiul tău te va părăsi, vei rămâne o rămășiță jalnică, placat cu metalul a mii de lumi și asteroizi, ca să-ți aduci aminte mai târziu că întreaga galaxie ți-a promis că te va sluji de-a pururi, însă te-a abandonat. Hari Seldon a prevăzut asta. Hari Seldon a înțeles instabilitatea sentimentelor omenirii... Știa că marele Imperiu se va prăbuși și astfel – spre deosebire de guvern, care depindea

de lucruri ce rămăneau mereu aceleași – putea lua măsuri de amortizare a căderii Imperiului, pregătind pe Terminus o vatră pentru renașterea măreției oamenilor. Hari crea viitorul. Era de necrezut că avea de gând să-l lase pe Leyel Forska pe dinafară.

Fundația, care avea acum o existență legală și primea subvenții Imperiale, devenise rapid un complex activ, ocupând birouri în Clădirea Putassuran, veche de patru mii de ani. Din cauză că Putassuran fusese inițial construită să adăpostească sediul Amiralității la puțin timp după marea victorie al cărui nume îl purta, avea un aer de triumf, de optimism monumental – un rând de arcuri avântate, un atrium boltit, cu bule de lumină ridicându-se și dansând în coloanele de aer. În ultimele secole, clădirea servise ca sediu pentru conferințele și concertele publice, cu birouri destinate conducerii muzeului. Devenise pustie cu doar un an înainte ca Hari Seldon să câștige dreptul de a-și forma Fundația, însă părea special construită pentru Fundație. Toată lumea se grăbea încolo și înapoi, părând mereu ocupată cu diverse treburi urgente, dar fericită să ia parte la o misiune atât de nobilă. De multă, foarte multă vreme, nu mai cunoscuse Imperiul ce este aceea cauză nobilă.

Își făcu rapid drum prin labirintul care îl proteja pe directorul Fundației de întreruperi accidentale din activitate. Alți bărbați și femei, fără îndoială, încercaseră să-l vadă pe Hari Seldon și nu reușiseră, opriți de un funcționar sau altul.

Hari Seldon este un om foarte ocupat. Poate, cine știe, dacă aranjați o audiență pentru mai târziu... Astăzi, în nici un caz. Este în ședință, toată după-amiaza și seara. Data viitoare sunați înainte de a veni aici.

Însă Leyel Forska nu fu perturbat de asemenea blocaje. Nu trebui decât să spună: „Anunțați-l pe domnul Seldon că domnul Forska dorește să continue o conversație.” Oricâtă admirație ar fi avut oamenii pentru Hari Seldon, oricât de mult ar fi dorit să-i respecte ordinele de a nu fi deranjat, știa cu toții că Leyel Forska era o excepție universală.

Până și Linge Chen ar fi fost scos dintr-o ședință la Comisia Siguranței Publice pentru a discuta cu Forska, mai ales dacă Level s-ar fi deranjat să vină personal.

Ușurința cu care reușise să intre la Hari, optimismul și agitația oamenilor, clădirea însăși, îl încurajase atât de mult încât primele cuvinte ale lui Hari îl luară prin surprindere.

- Level, sunt surprins să te văd aici. Am sperat că vei înțelege: mesajul meu este definitiv.

Era cel mai dur lucru pe care l-ar fi putut spune Hari. Deet avusese dreptate? Level studie figura lui Hari preț de o clipă, încercând să descopere urma vreunei schimbări. Tot ceea ce fusese între ei cu multă vreme în urmă se ștersese? Prietenia lui Hari nu fusese niciodată adevărată? Nu. Privind fața lui Hari, acum un pic mai ridată, Level văzu aceeași sinceritate care fusese mereu acolo. Astfel încât, în loc să-și manifeste furia și dezamăgirea pe care le simțea, răspunse prudent, lăsându-i lui Hari posibilitatea să se răzgândească:

- Am înțeles că mesajul tău era fals, deci nu putea fi definitiv. Hari părea puțin contrariat:

- Fals?

- Știu ce fel de oameni ai folosit tu pentru Fundație. Nu sunt în nici un caz oameni de mână a doua.

- În comparație cu tine, sunt, spuse Hari. Simpli academicieni, simpli funcționari. Sortatori și editori de informație.

- Asta sunt și eu. Asta sunt toți intelectualii din ziua de azi. Chiar și teoriile *tale* neprețuite s-au născut din sortarea și interpretarea a trilioane de biți de informație.

Hari dădu din cap:

- Nu am făcut doar o sortare a datelor. Am avut o idee în cap. La fel și tu. Puțini oameni mai au astăzi idei. Tu și cu mine extindem cunoștințele umane. Majoritatea celorlalți sapă într-un loc și mută grămada în altă parte. *Asta* este Enciclopedia Galactica. O nouă grămadă.

- Totuși, Hari, știm amândoi că nu acesta este motivul pentru care m-ai refuzat. Și să nu-mi spui că din cauza

prezenței lui Leyel Forska pe Terminus proiectul va sări în ochii tuturor, ceea ce nu-ți dorești. Ai deja atât de multă atenție din partea guvernului, încât de-abia mai poți respira.

- Ești neplăcut de insistent, Leyel. Conversația asta nu-mi face nici o plăcere.

- Îmi pare rău, Hari. Vreau să fac parte din proiectul tău. Aș putea contribui la el mai mult decât oricare altul. Eu m-am aruncat în arhivele cele mai vechi și valoroase, arătând tuturor câte date prețioase a pierdut omenirea din cauza neglijenței. Eu am lansat extrapolarea computerizată a documentelor aproape pierdute, de care Enciclopedia ta...

- Depinde într-o măsură hotărâtoare. Fără realizările tale, munca noastră ar fi de-a dreptul imposibilă.

- Și totuși mă refuzi, cu o scrisoare crudă și lingușitoare.

- N-am vrut să te jignesc, Leyel.

- Nici adevărul n-ai vrut să-l spui. Dar *va trebui* să mi-l spui, Hari, altfel am să merg pe Terminus chiar și fără voia ta.

- Comisia pentru Siguranța Publică a încredințat Fundației mele controlul absolut al celor care pot sau *nu* pot merge pe Terminus.

- Hari. Știi foarte bine că nu trebuie decât să mă adresez unui funcționar din eşaloanele inferioare și să-i sugerez că aș dori să merg pe Terminus. Chen va auzi de dorința mea în câteva minute și după o oră va face o excepție pentru mine. Asupra mea nu vei avea dreptul să te pronunți. Dacă aș face asta și dacă te-ai opune, ți-ai pierde toată înputernicirea. *Știi* foarte bine. Dacă vrei să nu merg pe Terminus, nu este suficient să-mi interzici. Trebuie să mă *convingi*.

Hari închise ochii și oftă:

- Nu cred că vrei să fii convins, Leyel. Du-te, dacă simți că trebuie.

Preț de o clipă, Leyel se întrebă dacă nu cumva Hari se dăduse bătut. Dar nu, era imposibil, nu atât de ușor.

- Da, Hari, însă atunci m-aș trezi izolat pe Terminus și nu aș putea lua legătura decât cu servitorii mei. Ademenit cu sarcini insignifiante. Exclus de la întrunirile cu adevărat importante.

- Asta se subînțelege, spuse Hari. Nu faci parte din Fundație, nu vei face parte, *nu poți* face parte. Dacă încerci să te folosești de bogăție și de influență pentru a intra cu forța, nu vei face decât să superi Fundația, dar în nici un caz să faci parte din ea. Mă înțelegi?

Foarte bine, gândi rușinat Leyel. Știa perfect care erau limitele puterii sale. Era sub demnitatea lui să încerce să obțină cu forța un lucru pe care l-ar putea avea de bună voie.

- Iartă-mă, Hari. N-aș fi încercat să te forțez. Știi foarte bine că eu nu fac lucruri din astea.

- Știu că atâta vreme cât am fost prieteni, n-ai fi făcut-o, Leyel. M-am temut să nu te fi schimbat.

Hari oftă. Se întoarse, rămase așa câteva momente lungi, apoi se întoarse din nou, cu o expresie diferită pe figură, o altă energie în voce. Leyel cunoștea expresia aceea, forța aceea. Însemna că Hari avea să-i dezvăluie din secretele sale.

- Leyel, trebuie să înțelegi, eu pe Terminus nu încerc să creez doar o Enciclopedie.

Instantaneu, Leyel simți cum îl cuprinde îngrijorarea. Se folosise de influența sa pentru ca Hari Seldon să nu fie exilat, după ce începuse să publice articole despre iminenta prăbușire a Imperiului. Guvernul era convins că Seldon pregătea un complot și chiar îl judecaseră; Seldon îi lămurise că nu dorea decât să creeze Enciclopedia Galactica, tezaurul tuturor cunoștințelor Imperiului. Dacă Seldon avea acum să mărturisească motive ascunse, guvernul va lua măsuri împotriva lui. Era de așteptat ca cei de la Comisia de Siguranță Publică să înregistreze această conversație. Dacă auzeau o mărturisire chiar din gura lui Seldon, Leyel nu l-ar fi putut ajuta, cu toată influența lui.

- Nu, Level, nu te agita. Intențiile mele sunt foarte clare. Pentru ca Enciclopedia Galactica să reușească, trebuie să creez pe Terminus un oraș plin de intelectuali. O colonie de oameni cu ego puternic și ambiții nestăvilite, toți obișnuiți cu luptele politice de culise duse la cele mai teribile școli ale birocrăției - universitățile.

- Vrei să-mi spui că nu mă lași să vin în Fundația ta din cauză că nu am studiat la universitățile astea vicioase? Auto-educația mea valorează de zece ori pseudo-învățătura lor.

- Scutește-mă de discursurile tale anti-universitare, Level. Spun că una dintre preocupările mele de bază este compatibilitatea. Membrii Fundației mele trebuie să fie compatibili. N-am să trimit pe nimeni acolo decât dacă va crede cu tărie că va fi fericit, indiferent că este vorba de un bărbat sau *o femeie*.

Accentul pus de Hari îl luminează deodată.

- Problema nu este cu mine, nu-i așa? rosti el. Problema este cu Deet.

Hari nu spuse nimic.

- Știi că nu vrea să meargă. Știi că preferă să rămână pe Trantor. Și din cauza asta nu mă iei pe mine! Am dreptate?

Ezitănd, Hari recunosc:

- Da, are legătură cu Deet.

- Dar tu nu știi cât de mult înseamnă Fundația pentru mine? Nu știi la câte aș renunța pentru a participa la munca ta?

Hari păstră câteva momente tăcerea. Apoi murmură:

- Ai renunța chiar și la Deet?

Răspunsul stătea gata să explodeze pe buzele lui Level. Da, desigur, chiar și la Deet. La orice, pentru munca lui.

Însă privirea lungă a lui Hari îl opri. Un lucru pe care Level îl știa încă de la prima lor întâlnire, la o conferință din tinerețe, era că Hari nu putea accepta auto-păcălirea. Stăteau unul lângă altul, la prezentarea unui demograf care avea în acea vreme o reputație deosebită. Level a privit cum Hari a distrus concepția sărmanului om, prin câteva

Întrebări bine ținute. Demograful era de-a dreptul furios. Evident, nu sesizase fisurile din argumentația sa... Însă acum, după ce îi fuseseră arătate, refuza să admită existența lor.

După aceea, Hari îi spusese lui Leyel:

- I-am făcut un serviciu.
- Cum? I-ai dat ocazia să te urască? a întrebat Leyel.
- Nu. Înainte de conferință, credea în concluziile lui nefondate. Se auto-păcălise. Acum nu mai crede în ele.
- Dar le susține în continuare.
- Da. Dar acum este mincinos și nu fraier. I-am îmbunătățit integritatea interioară. Moralitatea față de public, o las pe seama lui.

Leyel își aduse aminte de asta și știa că dacă îi va spune lui Hari că va renunța la Deet pentru cine știe ce motiv, chiar și pentru a se alătura Fundației, ar fi mai rău decât o minciună. Ar fi o nebunie.

- Ai făcut un lucru groaznic, glăsui Leyel. Știi că Deet face parte din mine. Nu o pot părăsi pentru a mă alătura Fundației. Dar acum, pentru câtă viață vom avea împreună, voi ști că aș fi putut veni cu voi dacă n-ar fi fost ea. Mi-ai dat să beau din cupa amărăciunii, Hari.

Hari încuviință, cu o mișcare lentă.

- Speram ca la citirea scrisorii mele să-ți dai seama că nu vroiam să-ți spun mai multe. Speram să nu vii aici, ca să mă întreb. Nu te pot minți, Leyel. Chiar dacă aș putea, tot nu te-aș minți. Însă ți-am ascuns informațiile cât de mult am putut. Ca să ne scutim amândoi de probleme.

- N-ai reușit.

- Nu este vina lui Deet, Leyel. Ea este așa cum este. Ea aparține Trantorului, nu Terminusului. Iar tu îi aparții ei. Este un adevăr, nu o hotărâre. Nu vom mai discuta niciodată despre asta.

- Nu, spuse Leyel.

Rămaseră acolo câteva minute, privindu-se unul pe celălalt. Leyel se întreabă dacă va mai vorbi vreodată cu Hari. Nu. Niciodată. Nu vreau să te mai văd vreodată, Hari

Seldon. M-ai făcut să regret singura decizie a vieții mele pe care nu trebuie s-o regret: Deet. M-ai făcut, undeva în adâncul inimii mele, să-mi doresc să nu mă fi căsătorit niciodată cu ea. E ca și cum mi-aș dori să nu mă fi născut niciodată.

Level se ridică din scaun și părăsi camera fără un cuvânt. Aruncă o privire absentă, unde câțiva oameni așteptau să intre la Seldon.

- Care dintre voi sunteți ai mei? Întrebă el.

Două femei și un bărbat se ridicară imediat în picioare.

- Faceți-mi rost de o mașină securizată și de un șofer. Unul dintre ei plecă în grabă. Ceilalți luară poziție în spatele lui. Pentru moment, discreția nu-și avea rostul. Acum nu mai avea chef să se amestece printre trantorieni. Nu dorea decât să meargă acasă.

Hari Seldon părăsi biroul prin ieșirea din spate și în curând ajunse în cubicul lui Chandrakar Matt, din Departamentul Relațiilor Bibliotecii. Chanda ridică privirea și îi făcu semn cu mâna, apoi, fără efort, alunecă cu scaunul în spate până ajunse în poziția cerută. Hari luă un scaun din cubicul alăturat și, din nou fără a arăta vreo atenție deosebită, îl așeză exact acolo unde trebuia să fie.

Imediat, computerul instalat în lectorul Chandeii recunoscuse configurația. Înregistrase costumul lui Hari din trei unghiuri diferite și suprapuse imaginea peste o hologramă de referință, în care Chanda și Hari purtau o discuție plăcută. Apoi, după ce Hari luă loc, începu să afișeze holograma. Holograma se potrivea exact cu pozițiile lui Hari și a Chandeii, astfel încât senzorii cu infraroșu nu prezentau nici o discrepanță între imagine și realitate. Singurul lucru diferit îl reprezentau fețele, mișcarea buzelor, clipirea ochilor, expresiile. În loc să reproducă exact ceea ce Chanda și Hari spuneau în realitate, mișcarea buzelor se potrivea cu cuvintele trimise în afara cubicului... o serie de remarci nevinovate, care luau în

discuție evenimente recente; nimeni nu și-ar fi putut da seama că această conversație era falsificată.

Era una dintre puținele ocazii ale lui Seldon de a purta discuții sincere pe care cei de la Comisia Siguranței Publice să nu le spioneze, iar el și cu Chanda aveau mare grijă să nu piardă această ocazie. Nu vorbeau niciodată prea mult sau prea des, pentru a nu da prilej celor de la Comisie să-și pună întrebări referitoare la interesul lor pentru discuțiile astea sterile. Mare parte din conversația lor era subliminală – o propoziție ținea locul unui paragraf, un cuvânt ținea locul unei propoziții, un gest ținea locul unui cuvânt. Dar când se termina conversația, Chanda știa exact unde trebuia să meargă de acolo, și ce să facă în continuare; iar Hari era liniștit, știind că cea mai importantă parte a muncii sale se desfășura dincolo de perdeaua de fum a Fundației.

- Preț de o clipă, am crezut că va renunța la ea.

- Să nu subestimezi niciodată atracția pe care o emană Enciclopedia.

- Mă tem că m-am prefăcut prea bine, Chanda. Crezi că într-o zi Enciclopedia ar putea exista cu adevărat?

- Este o idee bună. Oamenii buni sunt inspirați de ea. Dacă nu ar fi așa, nu ar servi scopurilor ei. Ce să-i spun lui Deet?

- Nimic, Chanda. Faptul că Leyel rămâne, este suficient pentru ea.

- Dacă se răzgândește, îi vei permite să meargă pe Terminus?

- Dacă se răzgândește, atunci *trebuie* să meargă, pentru că, dacă o părăsește pe Deet, nu mai este omul nostru.

- De ce nu-i spui? Invită-l.

- Trebuie să intre în A Doua Fundație fără să-și dea seama. Trebuie să o facă prin înclinările lui naturale, nu pentru că l-am chemat eu și, mai presus de toate, nu din ambiție.

- Standardele tale sunt prea înalte, Hari, nu e de mirare că puțini fac față. Majoritatea celor din A Doua Fundație nici măcar nu-și dau seama de situație. Ei cred că sunt

bibliotecari. Birocrați. Ei cred că Deet este un antropolog care muncește printre ei, pentru a-i studia.

- Nu este adevărat. Au gândit așa, mai demult, dar acum se gândesc la Deet ca la una de-a lor. Un membru dintre cei mai buni. Ea i-a lămurit ce înseamnă să fii bibliotecar. I-a făcut să fie mândri de numele lor.

- Nu te deranjează, Hari, ca prin practicarea artei tale...

- *Științei* mele.

- *Magia* ța, vrăjitor bătrân, nu mă păcălești tu pe mine cu balivernele astea despre știință. Am văzut textele hologramelor pe care le pregătești pentru cripta de pe Terminus.

- Nu sunt decât niște imagini.

- Mi te și închipui spunând cuvintele acelea. Perfect satisfăcut de tine însuși. „Dacă vrei să fumați, pe mine nu mă deranjează...” Pauză pentru ca ceilalți să chicotească. „Pentru ce m-ar deranja? Eu de fapt nu sunt aici.” Spectacol artistic.

Hari făcu un gest, pentru a o întrerupe. Computerul găsi rapid un fragment de dialog care să se potrivească gestului, astfel încât scena falsă să nu pară falsă.

- Nu, *nu* mă deranjează faptul că în practica *științei* mele voi schimba viețile oamenilor. Cunoștințele au schimbat dintotdeauna viața oamenilor. Singura diferență este că eu *știu* că le schimb și că modificările pe care le introduc sunt planificate, sunt sub control. Omul care a inventat pentru prima oară lumina artificială - ce era, grăsime animală cu un fitil înăuntru? O diodă luminiscentă? - și-a dat seama ce efect va avea asupra omenirii posibilitatea de a căpăta putere asupra nopții?

Ca întotdeauna, Chanda îl dezumflă exact în momentul în care era pe cale să se umfle în pene:

- În primul rând, aproape sigur era o femeie. În al doilea rând, știa sigur ce face. Îi permitea să găsească noaptea drumul prin casă. Avea posibilitatea să ducă bebelușul într-un alt pat, sau într-o altă cameră, fiind sigură că dacă se va răsuci noaptea în somn, nu-l va storci pe micuț.

Hari zâmbi:

- Dacă lumina artificială a fost inventată de o femeie, atunci a fost o prostituată, pentru a-și prelungi orele de lucru.

Chanda schiță și ea un zâmbet. Nu râse. Era prea greu pentru un computer să găsească glume pentru a justifica hohotele de râs.

- Îl vom supraveghea cu atenție pe Leyel, Hari. Cum vom ști că este gata și ne putem baza pe el pentru protecție și îndrumare?

- Când sunteți siguri pe el, atunci înseamnă că este gata. Când angajamentul său și loialitatea vor fi sigure, când scopurile celei de A Doua Fundații se vor găsi în inima sa, când se va comporta ca și cum ar fi parte din viața sa, atunci va fi gata.

Tonul lui Hari sugerează că discuția se apropia de sfârșit.

- Apropo, Hari, ai avut dreptate. Nimeni nu s-a sesizat de omisiunea unor date psihoistorice importante din biblioteca Fondației de pe Terminus.

- Bineînțeles că nu. Academicienii nu privesc niciodată dincolo de disciplina lor. Țasta este un alt motiv pentru care mă bucur că Leyel nu merge acolo. *E/* ar remarca imediat că singurul psiholog pe care-l trimitem este Bor Alurin. Aș fi fost astfel obligat să-i explic mai multe decât aș fi dorit. Transmite-i lui Deet dragostea mea, Chanda. Spune-i că testul ei merge foarte bine. Va sfârși cu un soț și cu o comunitate de mentaliști.

- Artiști. Vrajitori. Semizei.

- Femeile astea încăpățânate și fraiere care nu știu să deosebească știința, deși o practică! Totul se află în Biblioteca Imperială. Pe data viitoare, Chanda.

Dacă Deet l-ar fi întrebat despre întrevvedereea cu Hari, dacă l-ar fi compătimit pentru refuzul primit, nemulțumirea lui ar fi fost insuportabilă, și-ar fi dat frâu liber nervilor și probabil i-ar fi spus ceva ce ar fi dus la o ruptură iremediabilă. Însă ea se comporta absolut normal, atât de

atrasă de munca ei și atât de frumoasă, chiar cu ridurile celor șaizeci de ani, încât Leyel nu reuși decât să se îndrăgostească încă o dată de ea, așa cum făcuse de atâția ani de când erau împreună.

- Merge mai bine decât am sperat, Leyel. Acum câteva luni, câțiva ani, am inventat niște povești, iar acum le aud pe post de adevărate legende. Ții minte când am obținut și extrapolat situația revoltei de la Misercordia cu doar trei zile înainte ca Amiralitatea să aibă nevoie de ea?

- Cea mai bună realizare a ta. Amiralul Divart vorbește și acum cum s-au folosit de planurile vechii bătălii punând la cale o strategie, înăbușind revolta de pe Tellekers printr-o operațiune care a durat doar trei zile, fără a pierde nici o navă.

- Mintea ta e ca o capcană, deși ești bătrân.

- Din păcate, nu-mi pot aminti decât trecutul.

- Nătângule, altceva nici nu-ți poți aminti.

El o îndemnă să continue cu triumful din ziua respectivă.

- Acum este o legendă?

- S-a întors fără numele meu pe ea și este lungă cât o viață. Rinjy discuta cu câțiva bibliotecari tineri din Provincie, care făceau turul standard al bibliotecii, iar unul dintre ei a zis ceva despre cum ai putea rămâne toată viața în Biblioteca Imperială de pe Trantor, fără să vezi vreodată adevărata lume.

Leyel hohoti:

- Exact ce trebuia să i se spună lui Rinjy.

- Într-adevăr. Imediat i-a sărit muștarul, însă lucrul important a fost că le-a spus povestea cu bibliotecara care, *de una singură*, a văzut similitudinile dintre revolta de pe Misercordia și greva de pe Tellekers. Știa că nimeni de la Amiralitate nu o va asculta decât dacă va veni cu toate informațiile în bloc. Astfel încât a săpat prin vechile înregistrări și le-a găsit într-o stare deplorabilă... informațiile originale fuseseră stocate pe sticlă, dar asta fusese cu patruzeci și două de secole în urmă și nimeni nu reîmprospătase datele. Nici una dintre sursele secundare

nu prezentau planurile de bătălie și cursul navelor... despre Misericordia au scris mai mult biografii, nu și istoricii militari...

- Desigur. A fost prima bătălie a lui Pol Yuensau, dar atunci era doar pilot, nu comandant...

- Știu că îți amintești. Esențial este însă ce le-a spus Rinjy despre această bibliotecară legendară.

- Adică despre tine.

- Eu eram chiar acolo. Nu cred că Rinjy știa că era vorba de mine, altfel ar fi spus ceva... pe atunci, nici măcar nu eram în aceeași divizie. Important este că a auzit o versiune a povestirii iar atunci când a spus-o la rândul ei, a transformat-o într-o legendă eroică. Bibliotecara-profet de pe Trantor.

- Dar ce dovedește *asta*? Că ești o eroină.

- După cum a spus-o ea, am făcut totul din proprie inițiativă.

- Așa este. Ți s-a spus să extrapolezi documentația și s-a întâmplat să începi cu Misericordia.

- Dar în versiunea lui Rinjy, eu deja văzusem utilitatea ei în legătură cu greva de pe Tellekers. A spus că bibliotecara a trimis-o Amiralității și de-abia atunci au văzut ei că era posibilă o victorie fără vărsare de sânge.

- Bibliotecara care a salvat Imperiul.

- Exact.

- Dar așa a și fost.

- Însă nu asta a fost *intenția* mea. Amiralitatea mi-a cerut informația... singurul lucru extraordinar pe care-l realizasem era că încheiasem deja două săptămâni de restaurare a documentației...

- Pe care ai făcut-o într-un mod strălucit.

- Folosindu-mă de programe concepute de tine, mulțumesc foarte mult, o, înțeleptule, așa cum în mod indirect te lauzi singur. A fost o simplă coincidență că le-am dat exact ceea ce doreau, doar cu cinci minute înainte ca ei să ceară. Însă acum este o poveste eroică în comunitatea

bibliotecarilor. În chiar Biblioteca Imperială, iar acum se întinde și în celelalte biblioteci.

- Pare o anecdota, Deet. Nu văd cum ai să poți publica una ca asta.

- Nici nu intenționez. Poate doar în introducere. Pentru mine, este important că-mi dovedește teoria.

- Nu are valabilitate statistică.

- Mi-o dovedește *mie*. Știu că teoriile mele despre formarea comunităților sunt adevărate. Că vigoarea unei comunități depinde de credința membrilor săi, iar credința poate fi creată și întărită prin diseminarea legendelor.

- Ia uite la ea, vorbește în limbaj academic, ar trebui să scriu, ca să nu mai trebuiască să gândești din nou vorbele astea.

- Povestirile care ajută la formarea comunităților par mai importante pentru viața oamenilor. Din cauză că a putut spune povestea asta, Rinjy s-a simțit mândră că este bibliotecară. Asta a dus la creșterea devotamentului pentru comunitate și a dat comunității mai multă putere, prin ea.

- Ești stăpână pe sufletele lor.

- Iar ei pe al meu. Sufletele noastre se posedă unul pe altul. Aici era problema. Rolul lui Deet în bibliotecă începuse printr-o cercetare aplicată - devenise membră a bibliotecii pentru a-și confirma teoria despre formarea comunităților. Însă această sarcină era imposibil de îndeplinit fără a te implica în comunitatea lor. Devotamentul lui Deet pentru știința adevărată îi adusese împreună. Acum, acest devotament i-o fura. Pe ea, ar fi durut-o mai mult să părăsească biblioteca decât să-l părăsească pe Leyel. Nu era adevărat. Nu era deloc adevărat, își spuse el cu severitate. Auto-compătimirea duce la iluzii. Adevărul duce exact în direcție opusă. Ar dura-o mai mult să renunțe la Leyel decât la comunitatea ei de bibliotecari. De-asta consimțise să meargă pe Terminus, cu el. Însă o putea învinui că se bucurase că nu mai trebuia să aleagă? Bucuroasă că îl putea păstra și pe el, și comunitatea de bibliotecari?

Totuși, chiar când dădu lovitura de grație ultimului gând negru venit din dezamăgire, nu se putu abține să nu introducă puțină răutate în conversație:

- De unde știi când se va termina experimentul? Ea se încruntă.

- Niciodată nu se va *termina*, Leyel. Ei sunt bibliotecari, ființe umane... nu-i iau de coadă ca pe niște șoricei și-i pun la loc în cușcă după ce s-a terminat experimentul. La un moment dat mă voi opri pur și simplu și voi scrie cartea.

- Vei reuși?

- Să scriu cartea? Am mai scris cărți până acum și cred că o voi putea face din nou.

- Am vrut să spun, vei reuși să te oprești?

- Când, acum? Ce-i ăsta, vreun test al iubirii mele pentru tine, Leyel? Ești gelos pe prietenia mea cu Rinjy, Animet, Fin sau Urik?

Nu! Nu mă acuza de niște sentimente atât de copilărești, egoiste!

Însă înainte de a-și lătra negarea, știa că va fi falsă.

- Da, Deet, uneori sunt gelos. Uneori mă gândesc că ești mai fericită în mijlocul lor.

Și din cauză că vorbise sincer, ceea ce ar fi putut deveni o ceartă aprigă rămase o conversație.

- Dar *sunt fericită*, spuse ea la fel de sincer. Din cauză că atunci când sunt cu ei, creez ceva nou, creez ceva împreună *cu ei*. Este fascinant, îmi dă forță. Descopăr lucruri noi în fiecare zi, în fiecare cuvânt pe care-l spun ei, în fiecare zâmbet, în fiecare lacrimă, în fiecare semn că cel mai important lucru pentru ei este că formează o comunitate.

- Eu nu pot concura cu asta.

- Nu, Leyel, nu poți, dar tu completezi totul. Pentru că pentru mine nu ar însemna nimic, ar fi frustrant dacă n-aș putea veni la tine în fiecare zi, ca să-ți spun ce s-a mai întâmplat. Tu înțelegi întotdeauna, ești mereu entuziasmat pentru mine, tu îmi validezi experiența.

- Eu sunt audiența. Ca un părinte.

- Da, bătrâne. Ca un soț. Ca un copil. Ca o persoană pe care o iubesc cel mai mult în lumea asta. Tu ești rădăcina mea. Eu fac un spectacol măreț acolo, cu crengile și frunzele strălucitoare în soare, dar vin să iau apa vieții din solul tău.

- Leyel Forska, fântâna. Tu ești copacul, eu sunt nămolul.

- Care se întâmplă să fie plin de elemente fertilizatoare.

Îl sărută. Un sărut ca pe vremuri. O invitație, pe care el o acceptă bucuros.

O secțiune mai moale a podelei le servi drept pat. La sfârșit, se întinse lângă ea, cuprinzând-o cu brațul pe după talie, cu capul pe umărul ei, cu buzele mângâindu-i pielea sânilor. Își aminti de vremea când sâni ei erau mici și tari, ridicați ca niște monumente ale potențialului ei. Acum când stătea întinsă pe spate, sâni erau o ruină, erodați de vârstă, îi curgeau pe piept în lateral, sprijinindu-se obosiți pe brațe.

- Ești o femeie minunată, șopti el cu buzele dezmiardându-i pielea.

Trupurile lor slăbite și uscate erau capabile de mai multă pasiune acum decât atunci când erau semețe și puternice. Înainte, totul era vitalitate. Asta ne place la trupurile tinere, vitalitatea ațățătoare. Trupul ei își îndeplinise menirea. Trei copii frumoși fuseseră mai întâi florile, apoi fructul, plecat să capete rădăcini în altă parte. Tensiunea tinereții putea lăsa acum locul relaxării cărnii. Când făceau dragoste, nu mai era nici o promisiune. Doar împlinire totală.

Ea îi murmură ușor în ureche:

- Apropo, acesta a fost un ritual, menținerea comunității.

- Adică și eu sunt tot un experiment?

- Unul foarte reușit. Vreau să văd dacă această comunitate a noastră poate dura până la moartea unuia dintre noi.

- Și dacă mori tu prima? Cine îți va mai scrie lucrarea?

- Tu. Dar vei semna cu numele meu. Vreau medalia Imperială. O merit. Postum. Să o lipești de placa mea memorială.

- Am s-o port eu. Dacă ești atât de egoistă încât să lași greul muncii pe umerii mei, atunci nu meriți altceva decât funeralii ieftine.

Ea îi dădu o palmă pe spate.

- Ești un bătrân egoist. Vrei totul sau nimic.

Simți usturimea palmii, așa cum o merita. Un bătrân rău și egoist. Dacă ar ști Deet câtă dreptate avea! A fost un moment, în biroul lui Hari, când fusese foarte aproape de a spune vorbele care ar fi negat tot ceea ce fusese între ei. Vorbele care ar fi scos-o din viața lui. Să merg pe Terminus fără ea! N-aș mai fi eu însumi. Aș fi eu însumi mai degrabă dacă mi s-ar scoate inima, ficatul, creierul, dar nu fără ea.

Dar oare cum mi-a trecut mie prin cap că vreau să merg pe Terminus? Să fiu înconjurat de academicieni de genul celor pe care îi disprețuiesc cel mai mult, să mă lupt cu ei ca să facă enciclopedia așa cum trebuie. S-ar lupta fiecare pentru domeniul lui amărât, neavând niciodată imaginea întregului, neînțelegând niciodată că enciclopedia nu va avea nici o valoare dacă era compartimentată. Ar fi o viață ca în iad și în cele din urmă va ceda, pentru că mințile academicienilor erau incapabile de evoluție sau schimbare.

Aici, pe Trantor, putea totuși realiza ceva. Probabil chiar să elucideze misterul originii oamenilor, măcar pentru satisfacția lui personală... poate o putea face suficient de rapid pentru a-și include descoperirea în Enciclopedia Galactica, înainte ca Imperiul să se prăbușească, izolând Terminusul de restul galaxiei.

Prin creierul său trecu parcă un șoc de electricitate statică; văzu un halou de lumină la limita conștiinței, ca și cum o scânteie sărise peste sinapse.

- Câtă ipocrizie, spuse el.

- La cine? La mine? La tine?

- La Hari Seldon. Toată discuția asta a lui cu Fundația care să creeze Enciclopedia Galactica.

- Fii atent ce spui, Leyel.

Era aproape imposibil ca cei de la Comisia de Siguranță Publică să spioneze ceea ce se spunea în apartamentul lui Leyel Forska. *Aproape* imposibil.

- Mi-a spus acum douăzeci de ani. Era unul din primele lui proiecte psihoistorice. Imperiul se va fărâmița mai întâi pe la margini. A estimat că acest lucru se va întâmpla în chiar generația următoare. Pe atunci, cifrele erau brute, neprelucrate. Acum cred că a ajuns la precizii de până la un an. Poate chiar luni. Bineînțeles că și-a așezat Fundația pe Terminus. Un loc atât de îndepărtat încât va fi printre primele bucățele desprinse. Izolat de Trantor. Uitat imediat!

- Dar la ce le-ar folosi asta, Leyel? Nu vor mai auzi de nici o nouă descoperire.

- Ceea ce ai spus despre noi. Un copac. Copiii noștri, ca fructul unui copac.

- N-am spus niciodată asta.

- Atunci am gândit-o. Și-a așezat Fundația pe Terminus, ca pe un fruct al Imperiului. Ca din ea să crească un nou Imperiu.

- Mă înspăimânți, Leyel. Dacă cei de la Comisia Siguranței Publice aud vreodată de asta...

- Vulpea asta bătrână. Mincinosul... adică, de fapt, nu m-a mințit, însă este clar de ce nu vroia să mă trimită acolo. Dacă averea familiei Forska va fi legată de Terminus, Imperiul nu-i va pierde niciodată urma. Marginile n-au decît să se prăbușească în altă parte, dar nu pe Terminus. Dacă m-aș fi dus pe Terminus, proiectul lui *adevărat* ar fi fost în pericol.

Ce ușurare! Bineînțeles că Hari nu-i putea spune asta, mai ales că cei de la Comisie probabil că spionau discuția, însă era clar că nu avea deloc de-a face cu el sau cu Deet. Foarte bine că între ei nu va trebui să existe o barieră. Nu era decît unul dintre dezavantajele de a fi moștenitorul averii Forska.

- Chiar crezi asta? Întrebă Deet.

- Ce idiot am fost că nu mi-am dat seama mai înainte. Însă și Hari a fost cam idiot închipuindu-și că n-o să-mi dau seama.

- Poate se așteaptă să înțelegi totul.

- O, nu, nimeni nu poate înțelege *tot* ceea ce face Hari. Are mai multe circumvoluțiuni în creier decât hipertraietoriile din inima spațiului. Oricât te-ai strădui să găsești singur drumul, îl vei găsi la capăt pe Hari, dând fericit din cap și felicitându-te că ai reușit să ajungi atât de departe. El este în fruntea tuturor. Deja a plănuit totul, iar noi suntem condamnați să-i călcăm pe urme.

- Ți se pare o condamnare?

- Pe vremuri, am crezut că Hari Seldon era un zeu. Acum știu că este mult mai puțin puternic. Nu este decât Destinul.

- Nu, Leyel. Nu spune asta.

- Nici măcar Destinul. Doar un ghid prin Destin. El vede viitorul și ne arată drumul.

- Prostii.

Se ridică în picioare și își puse rochia agățată pe un cuier în perete.

- Oasele mele bătrâne au să răcească dacă mai stau mult dezbrăcată.

Lui Leyel îi tremurau picioarele, dar nu de frig.

- Viitorul este al lui, prezentul este al tău, însă trecutul îmi aparține mie. Nu știu cât de departe în viitor l-au dus graficele lui, dar îi sunt cel puțin egal, pas cu pas, în ceea ce privește trecutul.

- Să nu-mi spui că vei elucida misterul originilor. Chiar tu ai dovedit că nu merită efortul.

- Am spus că nu este important, și probabil nici măcar posibil, să găsești planeta de origine. Dar am afirmat că putem descoperi legile naturale care au dus la apariția omului. Oricare ar fi fost forțele ce ne-au creat ca ființe umane, ele mai există încă în acest univers.

- Să știi că am citit ce ai scris. Spuneai că răspunsul va putea fi găsit printr-o muncă de cel puțin un mileniu.

- Dar acum... acum, stând aici, am avut ceva, ca o iluminare, pe care aproape că am putut pune mâna. Ceva în legătură cu munca ta și a lui Hari, și cu copacul.

- Copacul eram eu, care aveam nevoie de tine, Leyel. Nu avea nimic de-a face cu originea omenirii.

- Dar a dispărut. Ceea ce am simțit atunci, pentru o fracțiune de secundă, a dispărut. Dar simt că voi putea trăi din nou acea senzație. Este acolo, în munca ta, în Fundația lui Hari, în prăbușirea Imperiului și în afurisitul ăla de copac cu pere.

- N-am spus niciodată că era un copac cu pere.

- Pe vremuri, pe moșia Holdwater, mă jucam în livezile cu peri. Pentru mine, cuvântul „copac” înseamnă întotdeauna „păr”. Este o brazdă adâncă în creierul meu.

- Acum mă simt ceva mai bine. Mă temeam că ți-ai amintit de pere privind sânii mei fleșcăiți.

- Dă-ți rochia jos. Să vedem dacă îmi inspiră pere.

Leyel plăti funeraliile lui Hari Seldon. Nimic pompos, deși așa ar fi vrut. În momentul în care auzi de moartea lui Hari – nu era o surpriză, întrucât primul atac de inimă al lui Hari îl lăsase aproape paralizat într-un scaun – și-a pus oamenii să lucreze la un monument care să fie pe măsura celei mai mari inteligențe a mileniului. Însă venise un mesaj de la ministrul Rom Divart, cum că orice fel de ceremonie publică ar fi...

- Să spunem, nepotrivită.

- Omul ăsta a fost cel mai mare geniu de care am auzit! A inventat o ramură a științei care a lămurit niște lucruri... a făcut o știință din ceea ce era de domeniul profețiilor și... și... *economiștilor!*

Rom râse auzind gluma lui Leyel, pentru că erau prieteni dintotdeauna. Rom era singurul prieten din copilărie al lui Leyel care nu profitase niciodată de el, nici nu-l invidiase sau urâse pentru averea moștenită. Asta din cauză că averea Divart era un pic mai mare. Se jucaseră împreună netulburați de gelozie sau admirație.

Timp de doi ani avuseseră chiar același tutore, în perioada care începuse cu asasinarea tatălui lui Rom și se terminase cu executarea bunicului său, ceea ce a determinat o atât de mare revoltă printre nobili încât Împăratul nebun fusese alungat de la putere, iar Imperiul intrase sub controlul Comisiei de Siguranță Publică. Apoi, ca tânăr șef al uneia dintre cele mai mari familii, Rom se angajase în lunga și fructuoasă carieră politică.

Rom spusese mai târziu: în acei doi ani, Leye îl învățase că în lume mai rămăsese totuși ceva bun; că prietenia lui Leye fusese singurul motiv pentru care Rom nu se sinucisese. Leye considerase dintotdeauna că asta era pură actorie. Rom se născuse actor. De asta se pricepea atât de bine să-și facă intrări spectaculoase, și să joace piese de neuitat pe cea mai măreață scenă din câte pot exista – politica Imperiului. Cândva va ieși tot atât de teatral ca și tatăl sau bunicul său.

Însă nu era doar teatru. Rom nu-și uitase niciodată prietenul din copilărie. Leye știa asta și mai știa că, din moment ce Rom venise el însuși să aducă mesajul de la Comisia de Siguranță Publică, asta însemna că se străduia să-l îndulcească pe cât posibil. Astfel încât Leye s-a rățoit puțin, după care a făcut glumița. Era modul său de a se da bătut, cu grație.

Ceea ce Leye nu-și dăduse seama, până în ziua funeraliilor, era primejdia în care intrase datorită prieteniei cu Hari Seldon, și cât de prostească era ideea lui de a se asocia cu numele lui Hari acum, după ce acesta murise. Linge Chen, șeful guvernului, nu urcase până la cea mai înaltă treaptă în ierarhia puterii fără să aibă suspiciuni crunte față de toți posibili rivali, înlăturându-i fără milă. Hari îl adusese pe Chen în situația în care să considere că era mai puțin periculos să-i dai Fundația de pe Terminus decât să-l omori. Însă acum Hari era mort, iar Chen aștepta să vadă cine îl jelea.

Leye îl jelea. Leye și câțiva dintre membrii echipei lui Hari, care rămăseseră pe Trantor pentru a menține

contactul cu Terminus în momentul morții acestuia. Leyel ar n trebuit să își dea seama. Chiar dacă ar mai fi fost în viață, lui Hari nu i-ar fi păsat cine venea la funeraliile lui, iar acum, mort, îi păsa și mai puțin. Leyel nu credea că prietenul său trăia într-un plan etern, privind cu atenție și participând la serviciul funerar. Nu, Leyel simțise că trebuia să fie de față, că trebuia să vorbească. Nu pentru Hari. Pentru sine însuși. Pentru a continua să fie el însuși, Leyel trebuia să facă un gest public în cinstea lui Hari Seldon și a ceea ce însemna el.

Cine a fost acolo să-l asculte? Nu prea mulți. Deet, a cărei opinie era că elogiile aduse de el fuseseră prea timide. Echipa lui Hari, foarte conștientă de pericol, care tresărea de fiecare dată când Leyel menționa vreo realizare de-a lui Hari. Numirea acestor realizări – și accentuarea faptului că Seldon singur avusese puterea de a le realiza – era implicit o critică adusă nivelului de inteligență și integritate al Imperiului. Cei din Comisia de Siguranță Publică erau și ei acolo. Au remarcat că Leyel era de acord cu ceea ce spusese Hari Seldon, și anume că Imperiul avea să se prăbușească cu certitudine – că, de fapt, ca imperiu galactic se prăbușise deja, întrucât autoritatea sa avea mari disfuncționalități în galaxie.

Dacă altcineva ar fi făcut astfel de declarații unei audiențe atât de reduse, ar fi fost lăsat în pace, sau poate ar fi fost împiedicat să obțină o slujbă fără aprobarea securității. Însă atunci când șeful familiei Forska venea în public pentru a întări afirmațiile unui om ce fusese judecat de Comisie... Comisia simțea că pericolul ar putea fi chiar mai mare decât cel reprezentat de Hari Seldon.

Deoarece, ca șef al familiei Forska, Leyel ar fi putut, dacă ar fi vrut, să joace unul dintre cele mai mari roluri pe scena politică, ar fi putut obține chiar un loc în Comisie, alături de Rom Divart și Linge Chen. Desigur, asta ar fi însemnat de asemenea o permanentă atenție la asasini – fie pentru a-i evita, fie pentru a-i angaja – și tentative de câștigare a forțelor militare din regiunile mai îndepărtate ale galaxiei.

Bunicul lui Leyel își petrecuse viața cu astfel de scopuri, însă tatăl său refuzase să continue în același mod; cât despre Leyel, el se cufundase în știință și nu părea să se intereseze de politică.

Asta până în momentul de față. Când făcuse un gest profund politic, plătind funeraliile lui Hari Seldon și *vorbind* la ele. Ce va face în continuare? Existau cel puțin o mie de șefi de planete, războinici, care s-ar fi ridicat imediat la revoltă dacă Forska le-ar fi promis ceea ce aspiranții la titlul de împărat doreau atât de mult: un sponsor nobil, o mască de legitimitate și *bani*.

Oare credea Linge Chen că Leyel intenționa să intre în politică, la vârsta lui înaintată? Oare credea că Leyel constituia o amenințare?

Probabil că nu. Dacă ar fi crezut una ca asta, ar fi aranjat ca Leyel să fie asasinat, împreună cu copiii lui, lăsând doar unul dintre nepoții fără importanță, pe care Chen l-ar fi ținut sub control, manevrând astfel averea familiei Forska.

Totuși, Chen credea că Leyel *ar putea* constitui o problemă. Așa încât se purtă, după părerea lui, cu mânuși.

De aceea Rom veni din nou în vizită, la o săptămână după funeralii.

Leyel era încântat să îl vadă.

- Sper că nu ai venit din nou cu vreo misiune oficială, spuse el. Însă ai ghinion... Deet este din nou la bibliotecă, acum trăiește mai mult acolo. Sunt sigur că ar fi vrut să...

- Leyel.

Rom întinse degetele și îi atinse buzele. Deci, *era* totuși o misiune oficială. Ba chiar mai rău. Rom știa pe de rost ce trebuia să spună.

- Comisia pentru Siguranța Publică este îngrijorată de faptul că la bătrânețe...

Leyel deschise gura pentru a protesta, însă Rom îi atinse din nou buzele, ca să tacă.

- Că la bătrânețe, povara averii Forska te distrage de la munca științifică de o excepțională importanță. Atât de mare este nevoia Imperiului de a obține noi descoperiri, iar

Înțelepciunea ta le poate aduce în realitate, încât Comisia de Siguranță Publică a creat Trustul Forska, pentru a supraveghea moșiile și întreprinderile Forska. Desigur, vei avea acces nelimitat la fonduri pentru lucrările tale științifice aici, pe Trantor, iar fondurile vor fi folosite pentru toate arhivele și bibliotecile pe care le-ai ajutat. Firesc, Comisia nu dorește să-i mulțumești, deoarece, la urma urmelor, aceasta este datoria noastră față de unul dintre cei mai nobili cetățeni, însă dacă politețea te-ar face să-ți declari public recunoștința, noi nu vom avea nimic împotriva.

Leyel nu era tâmpit. Știa cum mergeau lucrurile. Era furat de toată averea sa, și pus sub stare de arest pe Trantor. Nu avea nici un rost să protesteze sau să-l facă pe Rom să se simtă vinovat că îi adusese un mesaj atât de amar. Rom ar putea fi chiar într-un mare pericol – dacă Leyel ar fi dat vreun semn că se aștepta la ajutor, prietenul lui cădea și el. Astfel încât dădu din cap, și își compuse cu grijă răspunsul.

– Te rog să comunici membrilor Comisiei cât de recunoscător le sunt că au grijă de mine. De foarte multă vreme, nimeni nu s-a mai gândit să-mi ușureze povara. Voi accepta oferta lor binevoitoare. Sunt deosebit de fericit, asta înseamnă că-mi voi putea continua nestingherit studiile.

Rom se liniști vizibil. Leyel nu avea de gând să creeze probleme.

– Dragul meu prieten, voi dormi mult mai bine știind că vei fi mereu aici, pe Trantor, lucrând în bibliotecă sau plimbându-te în parcuri.

Deci, nu-l vor constrânge să rămână în apartament. Fără îndoială, nu-l vor lăsa niciodată să plece de pe planetă, dar nu pierdea nimic dacă întreba:

– Probabil voi avea timp să-mi vizitez nepoții, din când în când.

– Vai, Leyel, tu și cu mine suntem mult prea bătrâni pentru a mai putea suporta necazurile unei călătorii prin

hiperspațiu. Lasă asta pe seama tinerilor – pot veni să te viziteze oricând doresc. Nepoții pot rămâne acasă, în timp ce părinții lor vor veni să te vadă.

Astfel, Leyel află că dacă unul dintre copiii lui venea să-l vadă, atunci *nepoții* vor rămâne ostatici. Nu va mai putea părăsi niciodată Trantorul.

– Cu atât mai bine, spuse Leyel. Voi avea timp să scriu câteva cărți pe care aveam intenția să le public.

– Imperiul așteaptă cu inima la gură orice lucrare științifică de-a ta.

Accentuase puțin cuvântul „științifică”.

– Însă sper că nu ne vei plictisi cu una din autobiografiile acelea greoaie.

Leyel fu de acord cu restricția.

– Îți *promit*, Rom. Tu știi mai bine decât oricine cât de plictisitoare a fost viața mea.

– Haide, haide. Viața *mea* a fost plictisitoare, cu toate problemele astea guvernamentale și frecușurile birocratice. Tu ai fost în fruntea științei. Serios, prietene, Comisia speră că va putea citi ceea ce scrii tu, chiar înainte de a apărea publicat, atât de nerăbdătoare este.

– Numai dacă promiteți să citiți cu atenție și să îmi arătați orice greșală s-ar putea strecura.

Fără îndoială, Comisia avea de gând să-i cenzureze lucrările, pentru a scoate orice elemente de natură politică... pe care Leyel oricum nu le inclusera niciodată. Însă se hotărâse deja să nu mai publice nimic, cel puțin atâta vreme cât Linge Chen se va afla în fruntea Comisiei. Cel mai sigur lucru pe care-l putea face Leyel acum era să dispară, pentru ca Chen să-l uite complet. Ar fi fost o mare prostie să-i trimită lui Chen articole din când în când, ca să-i aducă aminte de existența sa.

Însă Rom nu terminase încă.

– Trebuie să extind această cerință și pentru lucrările lui Deet. Spune-i că vrem să vedem primii ceea ce are de gând să publice.

– Deet?

Pentru prima oară, Leye aproape că era să-și scape furia de sub control. Pentru ce să fie Deet pedepsită din cauza indiscreției sale?

- O, Rom, dar ea este prea modestă... nu crede că lucrările ei sunt suficient de *importante* pentru a merita atenția unor oameni atât de ocupați ca cei din Comisie. Vor crede că vrei să citească lucrările lui Deet doar din cauză că este soția mea... nu i-a plăcut niciodată să primească favoruri nemeritate.

- Va trebui să insiști, Leye, spuse Rom. Te asigur, studiile ei despre funcțiile birocrăției Imperiale i-au interesat de foarte multă vreme pe cei din Comisie.

Aha. Desigur. Chen nu va permite niciodată apariția unui articol despre funcționarea guvernului fără a se convinge mai întâi că nu conținea nimic periculos. Cenzurarea lucrărilor lui Deet nu se datora doar incidentului de la funeraliile lui Seldon.

- Am să-i comunic. Cred că se va simți flatată. Dar de ce nu vrei să rămâi, ca să-i spui tu însuși? Îți pot aduce o ceașcă de ceai, putem vorbi despre vremurile de demult...

Leye ar fi fost surprins dacă Rom ar fi rămas. Nu, această întrevvedere fusese penibilă pentru amândoi. Faptul că trebuia să facă pe mesagerul Comisiei pentru a transmite vechiului său prieten mesajul, fusese de natura a-i reaminti lui Rom că Chen avea putere asupra familiei Divart. Leye își spuse că Chen făcuse o greșală. Să-l umilești pe Rom în felul ăsta, să-l forțezi să-și pună cel mai bun prieten sub stare de arest... putea fi picătura care să verse paharul. La urma urmelor, deși nimeni nu fusese în stare să afle cine îl angajase pe asasinul tatălui lui Rom și nimeni nu a aflat cine l-a denunțat pe bunicul său, care a fost executat de către paranoicul Împărat Wassiniwak, nu trebuia să fii un geniu pentru a-ți da seama că familia Chen profitase de ambele evenimente.

- Mi-aș dori să rămân, spuse Rom. Însă mă cheamă datoria. Totuși, fii sigur că mă voi gândi adesea la tine. Desigur, mă îndoiesc că mă voi gândi la tine așa cum ești

acum, aproape o epavă. Am să mi te amintesc ca pe un băiat, când obișnuiam să-l păcălim pe tutorele nostru – îți aduci aminte cum i-am recodificat lectorul, astfel încât o săptămână întreagă, ori de câte ori deschidea ușa camerei, pe ecran apăreau pornografii explicite?

Leyel nu-și putu stăpâni râsul:

– Nu uiți nimic, niciodată, nu-i așa?

– Sărmanul. Nu și-a închipuit nicicând că noi fuseserăm vinovații! Ah! Vremuri de demult! Oare de ce n-am rămas veșnic tineri?

Îl îmbrățișă pe Leyel și plecă în grabă.

Linge Chen, nebunule, ai mers prea departe. Zilele tale sunt numărate. Nimeni din Comisia pentru Siguranța Publică, chiar dacă ar fi ascultat convorbirea, nu avea de unde ști că ei doi nu-și tachinaseră niciodată tutorele... și că nu făcuseră niciodată nimic lectorului său. Era felul lui Rom de a-i arăta lui Leyel că erau în continuare aliați, că puteau păstra secretele unul altuia... și că cineva care le făcea amândurora necazuri va avea în curând câteva surprize foarte neplăcute.

Leyel se simțea cuprins de fiori, gândindu-se cum avea să se îndeplinească acest lucru. Îl iubea pe Rom Divart din toată inima, dar știa de asemenea că Rom era capabil de ură, putea ucide rapid, eficient, cu sânge rece. Linge Chen mai avea șase ani de șefie în fruntea Comisiei, însă Leyel știa că acesta nu va trăi încă șase ani. Iar următorul șef al Comisiei nu va face parte din familia Chen.

Totuși, în scurtă vreme, grozăvia celor întâmplare începu să pună stăpânire pe el. Întotdeauna crezuse că averea nu însemna prea mare lucru pentru el – că va fi același om și fără averea familiei Forska. Însă acum își dădea seama că nu era adevărat, că se amăgise tot timpul. Știa, încă din copilărie, cât de vrednici de dispreț puteau fi oamenii bogați și puternici – tatăl său avusese grijă să-l învețe cât de cruzi deveneau oamenii când banii îi convingeau că pot face tot ceea ce doresc. Astfel încât Leyel se obișnuise să nu țină cont de dreptul său din naștere și, începând cu tatăl

său, pretinsese în fața celorlalți că îți puteai găsi drumul în viață doar cu ajutorul înțelepciunii și sânguinței, că ar fi fost exact același om dacă s-ar fi născut într-o familie obișnuită, cu o educație obișnuită. Se descurcase atât de bine prefăcându-se că nu-i păsa de bogăția lui încât ajunsese chiar să creadă acest lucru.

Acum însă își dădea seama că averea Forska făcuse parte – invizibil – din el, mereu, ca și cum fusese o extensie a corpului său, ca și cum la încordarea unui mușchi trimitea în zbor o navă cargo, la o clipire a pleoapelor se săpau mine în pământ, la un oftat al său în galaxie se putea produce un vânt de schimbare care ar fi suflat până când totul ar fi arătat exact așa cum își dorea el.

Acum toate acele membre și simțuri invizibile îi fuseseră amputate. Era infirm... avea tot atâtea picioare, tot atâția ochi ca și celelalte ființe umane.

În sfârșit, acum era ceea ce pretinsese mereu că este. Un om obișnuit, fără putere. Nu se putea suporta.

Câteva ore după plecarea lui Rom, Leyel se amăgi că putea alunga toate acestea prin muncă. Se așeză în fața lectorului și răsfoi paginile în tăcere... fără ca ceva din ce scria acolo să i se înregistreze în memorie. Ar fi dorit ca Deet să fie cu el, ca să râdă împreună: cât de puțin îl durea ceea ce i se întâmplase. Însă apoi se bucură că Deet nu era acolo, pentru că o atingere de compasiune din partea ei l-ar fi împins peste margine și n-ar mai fi fost în stare să-și stăpânească emoțiile.

În cele din urmă, nu se mai putu abține. Gândindu-se la Deet, la copii și la nepoți, la tot ceea ce pierduse din cauză că făcuse un ultim gest necugetat în memoria unui prieten drag, se aruncă pe podeaua moale și plânse cu amărăciune. Ce dacă Chen înregistrează toate astea! N-are decât să-și savureze victoria! Oricum am să-l distrug, echipa mea îmi este încă loială, am să ridic o armată, am să angajez un asasin, am să iau legătura cu Amiralul Sipp și atunci Chen o să scheaune, implorând mila, în timp ce eu îl voi desfigura... așa cum m-a mutilat el pe mine...

Ce tâmpit!

Leyel se întoarse pe spate, își șterse lacrimile cu mâneca și rămase acolo, întins, cu ochii închiși, încercând să se calmeze. Fără răzbunare. Fără politică. Asta era treaba lui Rom, nu a sa. Pentru el era prea târziu să mai intre în joc... la ce i-ar mai fi folosit, după ce-și pierduse puterea? Nu mai era nimic de făcut.

Oricum, Leyel nu-și mai dorea să facă nimic. Îi garantaseră că bibliotecile și arhivele sale vor continua să primească fonduri. Îi garantaseră fonduri nelimitate pentru cercetare. Îl mai interesa altceva? De mult trecuse gestionarea averii Forska în mâinile altora. Trustul lui Chen va face exact aceeași treabă. Copiii săi nu vor suferi foarte mult... îi crescuse după aceleași principii cu care crescuse el însuși, și fiecare își vedea de carieră fără să depindă de averile Forska. Erau copiii săi, și ai mamei lor, și nu ar mai fi avut nici un pic de respect pentru sine dacă nu s-ar fi descurcat singuri pe drumul ales. Fără îndoială, vor fi dezamăgiți că moștenirea le fusese smulsă. Însă nu vor fi distruși.

Nu sunt ruinat. Toate minciunile pe care le-a spus Rom sunt de fapt adevăruri, numai că nu mi-am dat eu seama. Tot ceea ce contează în viața mea nu s-a pierdut. *Chiar* că nu-mi pasă de avere. Sunt furios numai pentru *modul* în care am pierdut-o. Îmi pot continua viața, fiind același om ca și până acum. Așa voi avea ocazia să văd care-mi sunt adevărații prieteni – să văd cine mă mai cinstește pentru realizările științifice și cine mă disprețuiește pentru că sunt sărac.

Când Deet ajunse acasă de la bibliotecă – târziu, ca de obicei în ultimele zile – Leyel muncea din greu, citind toate vechile cercetări și speculații despre comportamentul proto-uman, încercând să vadă dacă putea găsi și altceva decât ipoteze aiuristice și gogomării. Era atât de absorbit de ceea ce făcea încât primele cincisprezece minute după sosirea ei nu făcu altceva decât să-i spună stupiditățile ridicole pe care le găsisese printre lucrările citite și apoi să-i

împărtășească gândul minunat, aproape imposibil, pe care-l avusese.

- Ce-ar fi dacă specia umană n-ar fi singura ramură care a evoluat în arborele familiei omenirii? Dacă sunt și alte specii de primate care arată exact ca noi, însă nu se pot integra în mijlocul nostru deoarece funcționează într-un mod complet diferit, iar noi nici măcar nu știm, credem că toți sunt exact ca noi, însă peste tot în Imperiu sunt orașe întregi, poate chiar lumi care nu sunt deloc umane?

- Dar Leyel, scumpul meu soț, dacă arată exact ca noi și se comportă exact ca noi, atunci ei *sunt* ființe umane.

- Însă *nu se comportă* exact ca noi. Există o diferență. Un set de reguli complet diferit. Numai că ei nu știu că noi suntem diferiți, iar noi nu știm că *ei* sunt diferiți. Sau chiar dacă bănuim, nu putem fi siguri. Două specii diferite, trăind una lângă alta, însă fără să-și dea seama de diferență.

Ea îl sărută.

- Sărmane nebun, asta nu este o speculație, există deja. Ai reușit în sfârșit să descrii relația dintre bărbați și femei. Două specii complet diferite, care nu se pot înțelege absolut deloc între ele, trăind laolaltă și gândind că sunt la fel. Cel mai fascinant lucru, Leyel, este că aceste două specii continuă să se căsătorească și să facă copii, și în restul timpului nu reușesc să înțeleagă de ce nu se înțeleg.

El râse și o îmbrățișă.

- Ai dreptate, ca întotdeauna, Deet. Dacă aș fi înțeles femeile, mi-aș fi dat seama de ce bărbații sunt umani.

- Nimic nu-i poate face pe bărbați să fie umani, răspunse ea. De fiecare dată când sunt pe cale să reușească, se poticnesc de cromozomul Y și devin din nou bestii.

Își frecă nasul de gâtul lui.

Mai târziu, în brațele lui Deet, îi povesti în șoaptă ce se întâmplase la vizita lui Rom. Ea nu spuse nimic, însă îl strânse puternic în brațe, lung. Apoi luă o cină târzie și își făcură pregătirile de culcare ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

De-abia după ce se instalară în pat, de-abia după ce Deet începu să sforăie ușurel lângă el, Leyel își dădu seama că Deet era supusă unui test. Îl va mai iubi, acum după ce pierduse averea, acum că era doar Leyel Forska, savant la pensie, și nu Leyel Forska, stăpân peste multe lumi? Desigur, ea așa și-ar dori. Însă așa cum Leyel nu-și dăduse seama cât de mult depinsese de bogăția lui, auto-înșelându-se, tot așa poate că ea nu își dăduse seama că îl iubea doar pentru puterea lui. Deoarece deși el nu se lăudase niciodată cu ea, averea era totuși acolo, ca o platformă solidă sub picioare, luată în seamă de-abia acum, după ce dispăruse și pașii lor deveneau nesiguri.

Chiar și înainte de asta, ea se depărtase, apropiindu-se puțin câte puțin, tot mai mult, de comunitatea femeilor din bibliotecă. Acum se va îndepărta și mai rapid, fără să-și dea seama că Leyel conta din ce în ce mai puțin pentru ea. Nu era nevoie de ceva dramatic, cum ar fi un divorț. Doar o mică fisură între ei, care putea fi un șanț, sau o prăpastie. Averea mea era o parte din mine și acum a dispărut. Nu mai sunt bărbatul pe care l-a iubit ea. Nici măcar nu-și va da seama că nu mă mai iubește. Se va înfunda din ce în ce mai mult în munca ei, iar după cinci sau zece ani, când voi muri de bătrânețe, ea va suferi... apoi, dintr-o dată, își va da seama că nu este nici pe jumătate atât de devastată pe cât credea că este. De fapt, nu va suferi deloc. Și își va continua viața, fără măcar să-și mai amintească de mine și de căsătoria noastră. Atunci voi dispărea din memoria tuturor oamenilor, poate cu excepția câtorva lucrări științifice și a unor biblioteci.

Eu sunt ca informația care s-a pierdut, în acele arhive neglijate. Dispărând puțin câte puțin, neobservat, până ajung un fel de zgomot în memoria celorlalți. Și, în final, nimic. Zero.

Sărman nebun care își plânge de milă. Așa ajung toți. Până și Hari Seldon... și el va fi uitat într-o zi, poate chiar destul de curând, dacă lui Chen îi merge jocul. Toți murim. Toți dispărem . În scurgerea timpului. Singurul lucru care

rămâne în urma noastră este noua formă pe care am dat-o comunităților în care am trăit. Sunt lucruri cunoscute din cauză că le-am spus eu și cu toate că oamenii vor uita cine le-a spus, vor continua să știe. Ca povestea spusă de Rinjy – ea uitase, în caz că știuse vreodată, că bibliotecara în cauză fusese chiar Deet. Comunitatea bibliotecarilor s-a schimbat, din cauză că Deet s-a aflat în mijlocul lor. Vor fi puțin diferiți, puțin mai curajoși, puțin mai puternici, și asta datorită lui Deet. Ea a lăsat urme ale trecerii ei prin lume.

Și apoi, încă o dată, veni un fulger de iluminare și înțelese dintr-o dată răspunsul la o întrebare care îl frământa de multă vreme.

Însă în momentul în care își dădu seama că deținea răspunsul, acesta parcă dispăru. Nu și-l mai putea aminti. Dormi, își spuse el încet. Ai visat doar că ai aflat răspunsul originii omenirii. Așa stau lucrurile în vise – adevărul este întotdeauna foarte frumos, însă nu ți-l amintești niciodată.

*

- Cum suportă, Deet?
- Greu de spus. Bine, cred. N-a fost niciodată un aventurier.
- Haide, doar nu poate fi atât de simplu.
- Nu. Nu este.
- Povestește-mi.
- Cu aspectele sociale n-am avut probleme. Rareori ieșeam în lume. Acum oamenii nu ne mai invită. Suntem periculoși, din punct de vedere politic. Iar cele câteva întâlniri pe care le stabiliserăm au fost anulate sau... amânate. Știi cum este... vă sunăm noi imediat ce găsim puțin timp liber.
- Nu-l deranjează?
- Îi *place*. Întotdeauna a urât lucrurile astea. Însă acum i-au anulat discursurile. Și seria de conferințe pe tema ecologiei.
- Dezastru!

- Se preface că nu-l deranjează. Însă este mereu bosumflat.
- Mai spune-mi.
- Muncește toată ziua, dar acum nu-mi mai citește, nu mă mai pune în fața lectorului imediat ce ajung acasă. Cred că nu scrie nimic.
- Nu face nimic?
- Nu. Citește. Doar atât.
- Poate are nevoie, pentru a face cercetări.
- Nu-l cunoști pe Level. Gândește scriind. Sau vorbind. Acum nu mai face nici una, nici alta.
- Nu mai vorbește cu tine?
- Îmi răspunde la întrebări. Încerc să-i vorbesc despre lucrurile de aici, de la bibliotecă. Răspunsurile lui sunt... plictisite. Mohorâte.
- Este nemulțumit de munca ta?
- Ar fi imposibil. Level a fost întotdeauna entuziasmat de munca mea, tot atât cât a fost de a lui. Nu mai vorbim nici despre munca lui. Îl întreb și nu-mi răspunde.
- Nu mă miră.
- Crezi că e bine?
- Nu. Dar nu mă miră.
- De ce? Ce se întâmplă? Nu-mi poți spune?
- La ce ar servi? Este ceea ce noi numim SPI - Sindromul de Pierdere a Identității. Este identic cu strategia pasivă adoptată atunci când o persoană își pierde o parte a corpului.
- SPI. Ce se întâmplă în SPI?
- Haide, Deet, ești om de știință. La ce te așteptai? Adineauri mi-ai descris comportamentul lui Level, eu ți-am spus că este SPI. Ce mai vrei de la mine?
- Să-mi descrii la comportamentul lui Level. Ca unei idioate ce sunt.
- Bun, văd că ți-ai păstrat simțul umorului.
- Nu-mi poți spune măcar la ce să mă aștept?
- O izolare completă față de tine, față de toți. În cele din urmă devine complet antisocial și acționează destructibil.

Face ceva auto-distructiv – cum ar fi o declarație publică împotriva lui Chen.

- Nu!

- Sau renunță la toate legăturile, se îndepărtează de tine și se integrează în alte comunități.

- Îl va face fericit?

- Desigur. Va fi inutil celei de A Doua Fundații, însă va fi fericit. Tu, la rândul tău, vei căpăta un comportament dificil... vreau să spun *mai* dificil, pentru că deja îl ai.

- Aha, deci crezi că Leyel este singurul care mă menține umană?

- Cam așa ceva. El este supapa ta de siguranță.

- În ultima vreme, nu prea.

- Știu.

- Am fost chiar atât de insuportabilă?

- Nu atât cât să nu te putem suporta. Deet, dacă noi vom guverna omenirea într-o bună zi, n-ar trebui mai întâi să învățăm cum să fim buni unii cu alții?

- Da. Mă bucur că, prin mine, vă testați capacitatea de a suporta.

- Ar trebui să fii mulțumită. Ne descurcăm destul de bine deocamdată, nu crezi?

- Haide, haide. Ai încercat să mă tachinezi cu prognoza asta, nu?

- Doar parțial. Tot ceea ce am spus este adevărat, însă știi la fel de bine ca și mine că sindromul C-C este diferit la fiecare individ în parte.

- Căuză Comportamentală, efect Comportamental. Deci nu are nimic hormonal?

- Nu. Problema lui este că nu se regăsește.

- Nu-l pot ajuta?

- Ba da.

- Cum? Ce pot face?

- Nu pot face decât o estimare, din moment ce nu am discutat cu el.

- Desigur.

- Nu stai prea mult pe-acasă.

- Nu mai *suport*, toată ziua îi plouă și îi ninge.
- Foarte bine. Scoate-l de acolo.
- Nu vrea.
- Forțează-l.
- De-abia mai vorbim. Nici nu știu dacă mai am influență asupra lui.

- Deet. Tu ai scris, în lucrarea ta: „Comunitățile care nu cer nimic de la membrii lor nu se pot aștepta la loialitate din partea acestora. Toți fiind egali, membrii care au necesitățile cele mai mari au și cea mai puternică loialitate.”

- Ai ținut minte?

- Psihoistoria *este* psihologia populațiilor, însă populațiile nu pot fi cuantificate decât ca grupuri, comunități. Lucrările lui Seldon asupra probabilităților statistice nu reușeau să prezică viitorul decât pentru generațiile următoare, înainte ca tu să-ți publici primele lucrări asupra teoriei comunităților. Din cauza asta, statistica *nu* poate lucra cu cauza și efectul. Statisticile îți spun ce se întâmplă, nu de ce, nu-ți explică niciodată care este cauza. Peste, o generație sau două, statisticile actuale se vor evapora, nu vor mai avea nici o însemnătate, vei avea noi populații, în noi configurații. Teoria ta asupra comunităților ne-a dat o modalitate de a prezice cum pot supraviețui comunitățile, care vor evolua, care se vor stinge. O modalitate de a privi peste întinderea spațiului și a timpului.

- Hari nu mi-a spus niciodată că folosea teoria asupra comunităților la ceva atât de important.

- Cum ar fi putut? El trebuia să meargă pe o frânghie subțire... să publice suficient pentru ca psihoistoria să fie luată în serios, însă nu atât de mult încât altcineva din afara celei de A Doua Fundații să-i poată reproduce sau continua munca. Lucrarea ta era esențială... însă nu-ți putea spune.

- Îmi spui asta doar ca să mă faci să mă simt mai bine?

- Sigur. De asta ți-o spun. Însă în același timp îți spun adevărul... pentru că, dacă te-aș minți, nu te-ai simți deloc

mai bine, nu? Statistica este ca și cum ai face o secțiune prin trunchiul unui copac. Ea îți poate spune multe despre istoria lui. Îți poți da seama cât de sănătos este, cât volum ocupă întregul copac, cât de mult este rădăcină și cât de mult sunt ramuri. Însă *nu* îți poate spune care anume ramuri vor deveni importante, care rădăcini se vor usca și vor muri.

- Dar nu poți *cuantifica* grupurile, nu? Acestea sunt doar povești și ritualuri care țin oamenii legați unii de alții...

- Vei fi surprinsă aflând cât de multe putem cuantifica. Suntem foarte buni în meseria noastră, Deet. La fel ca și tine. La fel ca și Leyel.

- Munca lui *este* importantă? La urma urmelor, originea omenirii nu reprezintă decât o problemă de istorie.

- Nu este adevărat și știi foarte bine. Leyel a eliminat toate abordările istorice și le caută doar pe cele științifice. Principiile prin care viața umană, așa cum o înțelegem noi, s-a diferențiat de cea neumană. Dacă descoperă... îți dai seama, Deet? Rasa umană se re-creează mereu pe fiecare lume, în fiecare familie, în fiecare individ. Ne naștem animale, dar ne învățăm unii pe alții cum să fim oameni. Într-o oarecare măsură. Este important să știm cum.

Este important pentru psihoistorie. Este important pentru A Doua Fundație. Este important pentru rasa umană.

- Deci... nu ești doar binevoitoare față de Leyel.

- Ba da, suntem, ca și tine de altfel. Oamenii buni sunt binevoitori.

- Asta-i tot? Leyel este doar un om care are probleme?

- Avem nevoie de el. Nu este important doar pentru tine. Este important pentru *noi*.

- Vai! Vai!

- De ce faci așa?

- Mă tem... că am fost egoistă... cu îngrijorarea mea pentru el. Ți-am consumat timpul.

- Dacă n-ai fi făcut-o, cred că aș fi fost foarte surprinsă.

- Problemele noastre erau doar... problemele noastre. Însă acum, nu mai este așa.

- Este chiar atât de important pentru tine? Spune-mi, Deet, pentru tine este importantă comunitatea asta?
- Da.
- Mai importantă decât Level?
- Nu! Dar foarte importantă... suficient cât să mă simt *vinovată* că-mi pasă atât de mult de el.
- Mergi acasă, Deet. Mergi acasă. Acolo trebuie să fii tu. Se vede în comportamentul tău, încă de acum două luni, când a murit Hari. Ești dificilă, iritabilă, și acum știu de ce. Ești *nemulțumită* de noi pentru că te ținem departe de Level.
- Nu, a fost alegerea mea, am...
- Sigur că a fost alegerea ta! A fost *sacrificiul* tău pentru binele celei de A Doua Fundații. Așa că acum îți spun... a-l recupera pe Level este mai important pentru planul lui Hari decât responsabilitățile tale zilnice de aici.
- Nu mă dați la o parte, nu?
- Nu. Îți spun să o ieși mai moale. Scoate-l pe Level din apartament. Mă înțelegi? Cere-i-o! Reaprinde-i iubirea pentru tine, altfel îl vom pierde cu toții.
- *Unde* să-l duc?
- Nu știu. La teatru. Pe stadion. La dans.
- Noi nu facem astfel de lucruri.
- Dar ce faceți?
- Cercetare. Și discuții despre cercetare.
- Foarte bine. Adu-i aici, la bibliotecă. Cercetați împreună. Și discutați.
- Dar aici va întâlni oameni. Te va întâlni *pe tine*.
- Foarte bine. Foarte bine. Îmi place asta. Da, lasă-l să vină aici.
- Însă am avut impresia că trebuie să-l ținem departe de A Doua Fundație, până când va fi pregătit să ni se alăture.
- N-am zis că trebuie să mă prezinți ca Primul Vorbitor.
- Nu, nu, desigur. Unde mi-o fi fost mintea? Sigur că se poate întâlni cu tine, se poate întâlni cu oricine.
- Deet, ascultă-mă bine.
- Da, te ascult.

- Este foarte bine că-l iubești.
- Știu.
- Adică este foarte bine să-l iubești mai mult decât pe noi. Mai mult decât pe oricare dintre noi. Mai mult decât pe noi toți, împreună. Poftim, iar plângi.
- Sunt atât de...
- Ușurată.
- Cum de mă înțelegi atât de bine?
- Eu nu știu decât ce-mi arăți și ce-mi spui. Doar atât putem ști unii despre alții. Singurul lucru care ne ajută este că nu putem minți multă vreme, nu ne putem preface că suntem altceva decât ceea ce suntem. Nu ne putem minți nici măcar pe noi.

Timp de două luni, LeyeL studie lucrarea lui Magolissian încercând să găsească o legătură între studiul limbajului și originile oamenilor. Desigur, asta însemna săptămâni de cercetare prin studii vechi, inutile, care spuneau că Trantorul fusese punctul-focar al limbajului, în întreaga istorie a Imperiului. Deși *nimeni* nu susținea că Trantorul ar fi planeta originilor. Însă LeyeL respinse din nou căutarea unei anume planete; dorea să afle principiile, nu evenimente anume.

Spera să afle ceva esențial în lucrarea destul de recentă - veche de doar două mii de ani - a lui Dagawell Kispitorian. Acesta provenea dintr-o zonă foarte izolată a unei planete pe nume Artashat, unde se spunea: primii coloniști veniseră de pe o lume mai veche, numită Armenia, acum dispărută de pe hartă. Kispitorian crescuse printre munteni care susțineau că demult vorbeau un limbaj cu totul diferit. De fapt, titlul celei mai interesante cărți scrise de el era *Nimeni nu ne-a înțeles*. Multe dintre basmele acestor oameni începeau cu formula: „Demult, în zilele când nimeni nu ne înțelegea...”

Kispitorian nu fusese niciodată capabil să scape de această tradiție, de această obsesie, și se ocupase de formarea și evoluția dialectelor. Descoperise dovezi că, pe

vremuri, oamenii vorbiseră nu una, ci mai multe limbi. Întotdeauna se susținuse că Galactica Standard era versiunea curentă a limbajului planetei de origine... că deși unii oameni au creat dialecte, civilizația era imposibilă fără o vorbire mutual inteligibilă. Însă începuse să bănuiască faptul că Galactica Standard nu devenise limbajul universal al omenirii decât *după* formarea Imperiului Galactic. Că de fapt, una dintre primele preocupări ale Imperiului a fost să elimine toate celelalte limbaje concurente. Muntenii din Artashat credeau că limbajul le-a fost furat. El și-a dedicat viața profesională dovedirii acestui lucru.

La început a lucrat cu nume, recunoscute ca cel mai conservator aspect al limbajului. Descoperi că existau multe tradiții diferite de a da nume, și de-abia prin jurul anului 6000 E.G. au fost amestecate toate în curentul principal al Imperiului. Interesant era că, cu cât mergea mai mult în urmă, cu atât descoperea o complexitate mai mare.

Din cauză că multe lumi aveau tendința unor tradiții unice, cea mai simplă explicație a lui a fost că oamenii au plecat de pe lumea de origine cu un limbaj unificat, însă forțele inerente ale limbajului natural au făcut ca pe fiecare planetă să se dezvolte vorbirea grupului preponderent de oameni, așa că fiecare planetă și-a dezvoltat propriul limbaj, până când multe dialecte au devenit de neînțeles pentru celelalte. Astfel, diferitele limbaje nu s-ar fi diversificat decât după răspândirea omenirii în spațiu; acesta era unul dintre motivele pentru care Imperiul Galactic trebuia să restabilească unitatea inițială a speciilor.

Kispitorian și-a intitulat prima și cea mai importantă carte *Turnul Confuziei*, folosind ca bază mult răspândita legendă a Turnului din Babilon. El a presupus că această legendă ar fi avut originea în perioada pre-Imperială, probabil inventată de comercianții care cutreierau planetele și care trebuiau să facă față realității: nu prea existau două lumi care să vorbească aceeași limbă. Acești comercianți spuneau că atunci când omenirea trăia pe o singură

planetă, toți vorbeau la fel. Ei au explicat confuzia lingvistică din vremea lor, repovestind legenda unui mare șef care construise primul „turn”, sau navă stelară, pentru a ridica omenirea spre cer. După cum spunea legenda, Dumnezeu i-a pedepsit pe acești oameni obraznici, semănând confuzie în limbajul lor, ceea ce i-a determinat să se împrăstie pe diferite lumi. Povestea spunea că diferențele de limbaj sunt *cauza* dispersiei și nu rezultatul său. În mod cert, această poveste înfățișa un fapt real.

Până atunci, lucrările sale fuseseră considerate acceptabile de majoritatea oamenilor de știință. Însă după ce a trecut de patruzeci de ani, a început s-o ia razna cu tot felul de legende trănzite. Folosind algoritmi controversați – pe calculatoare cu o capacitate de procesare dubios de mare – el a început să despartă firul în patru, a secționat Galactica Standard, arătând că multe lumi prezentau tradiții fonetice complet diferite, incompatibile cu curentul principal al limbajului. Aceste tradiții fonetice nu se puteau dezvolta la oameni care vorbeau fie Standard, fie limbajul anterior acestuia. Mai mult, existau nenumărate lumi care dovedeau că multe dintre sensurile limbajului lor se separaseră în direcții divergente pentru ca apoi să fie reunite din nou, însă cu alte sensuri sau implicații. Însă scara de timp implicată de schimbare era mult prea mare pentru a fi doar perioada de timp dintre prima colonie a oamenilor în spațiu și formarea Imperiului. Evident, a pretins el, *pe planeta de origine au existat multe limbaje diferite*; Galactica Standard era *primul* limbaj universal al omenirii. În toată istoria umană, diferențele de limbaj au reprezentat un fapt real; doar Imperiul avusese forța de a unifica limbajul.

După aceea, desigur, a fost considerat nebun – interpretarea Turnului lui Babei a fost folosită împotriva lui. De-abia a scăpat de execuție, fiind acuzat de separatism, din moment ce exista în tonul cărților sale un inconfundabil regret pentru pierderea diversității lingvistice. Imperiul i-a tăiat toate fondurile și l-a trimis la închisoare o vreme

pentru că folosise un calculator cu un nivel de memorie și procesare ilegal. Level bănuia că de fapt Kispitorian a scăpat ușor – lucrând cu limbajele așa cum făcuse-o, obținând rezultatele pe care le-a obținut, construind probabil un calculator atât de inteligent încât putea înțelege și reproduce vorbirea umană, și care, dacă ar fi fost descoperit, ar fi dus fie la condamnarea sa la moarte, fie la linșaj.

Acum nu mai avea importanță. Kispitorian susținuse până la sfârșitul zilelor că munca sa fusese știință pură și nu spusese că unificarea de limbaj impusă de Imperiu fusese un lucru bun sau nu. El nu făcuse decât să arate condiția naturală a omenirii, și anume aceea de a vorbi limbaje diferite. Iar Level credea că avea dreptate.

Level își spuse că dacă ar corela munca lui Kispitorian asupra limbajului cu lucrările lui Magolissian despre primatelor care se foloseau de limbaj ar putea descoperi ceva important. Dar care era legătura? Primatelor nu creaseră niciodată un limbaj *propriu...* ele nu învățau decât substantivele și verbele care le erau prezentate de oameni. Deci, nu ar fi putut determina o diversificare a limbajului. Ce legătură putea fi? De ce apăruse diversificarea? Putea avea legătură cu motivul pentru care oamenii deveniseră oameni?

Primatele foloseau doar un mic fragment din Standard. De fapt, la fel făceau majoritatea oamenilor... majoritatea celor două milioane de cuvinte ale Galacticii Standard erau folosite doar de câțiva profesioniști care aveau într-adevăr nevoie de ele, în timp ce vocabularul obișnuit în galaxie se compunea din doar câteva mii de cuvinte.

Ciudat, totuși, era că acea mică parte a Galacticii Standard era cea mai susceptibilă de schimbare. Lucrările tehnice sau științifice foarte ezoterice scrise în 2000 E.G. erau încă citibile. Uluitor, pasajele din cărțile de ficțiune, mai ales dialogurile, deveneau aproape de neînțeles după cinci sute de ani. Limbajul folosit în comun de grupuri dintre cele mai diverse suferea cele mai mari schimbări, *în bloc*.

Deci, nu avea nici un sens să existe diversitatea lingvistică. Limbajul se schimba cel mai mult atunci când era unificat. Deci, atunci când oamenii sunt separați, limbajul lor rămâne în mare același.

Las-o baltă, Level. Oricum ești pe dinafară. Orice lingvist competent ar ști să-ți dea răspunsul.

Level știa că nu era adevărat. Oamenii înfundați în disciplina lor rareori își puneau întrebări asupra axiomelor profesiei aalese. Lingviștii luau de bun faptul că limbajul unei populații izolate este întotdeauna mai arhaic, mai puțin susceptibil la schimbare. Dar înțelegeau de ce?

Level se ridică din scaun. Ochii îi obosiseră de cât îi fixase în lectorul de cărți. Genunchii și spatulele îl dureau de atâta stat în aceeași poziție. Ar fi vrut să se întindă, dar știa că dacă ar fi făcut-o, ar fi adormit. Asta era problema cu bătrânețea... adormea atât de ușor, și totuși nu dormea suficient de mult pentru a te simți odihnit. Totuși, acum *nu vroia* să doarmă. Vroia să gândească.

Nu, nu era asta. Vroia să *vorbească*. Așa îi veneau cele mai bune și mai limpezi idei: în conversații, când întrebările și argumentele altuia îl obligau să gândească precis. Pentru a face legături, pentru a găsi explicații. În competiția cu o altă persoană, adrenalina îi dădea pe dinafară, creierul făcea conexiuni pe care altfel nu le-ar fi făcut niciodată.

Unde era Deet? În trecut, ar fi vorbit toată ziua cu Deet despre problemele astea. Toată săptămâna. Știa despre cercetările sale tot atâta cât știa și el și spunea mereu: „Dar la asta te-ai gândit?” sau „Cum de poți spune una ca asta!” Iar el făcea la fel, când era vorba de munca *ei*. În zilele de demult.

Însă acele zile trecuseră. Acum, ea nu mai avea nevoie de el... avea prieteni printre cei de la bibliotecă. Nimic rău în asta, probabil. La urma urmelor, ea acum nu *gânde*a, pune în practică idei mai vechi. Ea avea nevoie de *ei*, nu de *el*. Însă el avea nevoie în continuare de *ea*. Ea s-a gândit vreodată la asta? Puteam foarte bine să plec pe Terminus... Afurisitul ăla de Hari care nu m-a lăsat să plec! Am stat aici

de dragul lui Deet, și totuși nu o am deloc lângă mine, mai ales atunci când îi simt nevoia. Cum *a îndrăznit* Hari să hotărască ce este bine sau nu pentru Leyel Forska?

Numai că nu Hari a hotărât, nu? L-ar fi lăsat pe Leyel să plece... fără Deet. Iar Leyel nu ar fi rămas cu Deet doar pentru motivul că îl ajuta în muncă. Ar fi stat cu ea pentru că... pentru că...

Nu-și putea aminti de ce. Din dragoste, desigur. Dar nu-și dădea seama de ce era dragostea atât de importantă pentru el. Pentru *ea*, nu era important. În zilele din urmă, ideea despre dragoste era să-l bată pe el la cap să vină la bibliotecă. „Îți poți face cercetările acolo. Am putea fi mai mult timp împreună.”

Mesajul era clar. Singurul mod în care Leyel putea rămâne în viața lui Deet era să devină parte din noua ei „familie” de la bibliotecă. Ei bine, n-are decât să se spele pe cap cu ideea ei. Dacă alesese să se scufunde în locul ăla, treaba ei. Dacă alegea să renunțe la el pentru o echipă de... de *indexatori* și *sortatori*... foarte bine. Foarte bine!

Nu. Nu era deloc foarte bine. El vroia *să vorbească* cu ea. Chiar acum, în acest moment, vroia să-i spună ce gândea, vroia ca ea să-i pună întrebări și să-l contrazică până când îl făcea să scoată un răspuns. Sau mai multe răspunsuri. Avea nevoie de ea ca să vadă ceea ce nu vedea el. Avea nevoie de ea mai mult decât aveau nevoie *ei*.

Ieși în aglomerația de pe Maslo Boulevard și își dădu seama că era pentru prima oară de la funeraliile lui Hari când se aventura dincolo de împrejurimile apartamentului. Era pentru prima oară de câteva luni încoace că mergea undeva. Asta fac acum, gândi el. Am nevoie de o schimbare de decor, un sens al destinației. Asta este singurul motiv pentru care mă îndrept spre bibliotecă. Toate porcăriile alea lacrimogene din apartament, nu erau decât strategia mea inconștientă pentru a ieși din nou printre oameni.

Când ajunsese la Biblioteca Imperială, era aproape bine dispus. De-a lungul anilor, fusese acolo de multe ori, dar numai pentru recepții sau alte evenimente mondene – din

cauză că dispunea de un lector propriu de mare capacitate, putea avea acces prin cablu la toate informațiile stocate în bibliotecă. Alții – studenți, profesori de la școlile mai sărace – trebuiau să vină aici ca să citească. Însă asta însemna că știau cum să se descurce prin clădire. În afară de sălile principale de lectură și sălile de recepție, Leyel habar n-avea ce mai conține biblioteca.

Pentru prima oară sesiză cât de mare era Biblioteca Imperială. Deet menționase de multe ori niște cifre – o echipă de peste cinci mii de oameni, incluzând mașiniști, tâmplari, bucătari, paznici, un adevărat oraș în miniatură – însă de-abia acum își dădu Leyel seama că mulți oameni de-aici nu se întâlniseră niciodată unul cu altul. Cine putea cunoaște după nume *cinci mii* de oameni? Nu putea să se plimbe întrebând de Deet. Care era departamentul în care lucra Deet? Dar ea le schimba foarte des, mișcându-se rapid prin birocrăția asta.

Toți cei pe care-i vedea erau vizitatori – oameni la ecranele-lector, oameni la cataloage, oameni citind cărți și reviste tipărite pe hârtie. Unde erau bibliotecarii? Cei câțiva membri care se deplasau pe coridoare se dovediră a nu fi deloc bibliotecari – erau претенdenți la titlul de doctor, ajutându-i pe noii sosiți în utilizarea lectoarelor și cataloagelor. Știau despre membrii bibliotecii tot atât de puțin cât știa și el.

În cele din urmă reuși să găsească o cameră plină cu bibliotecari adevărați, stând la calculatoare și pregătind accesul zilnic și rapoartele de distribuție. Încercă să vorbească unei tipe, dar ea ridică mâna. Avu impresia că îi făcuse semn să plece de acolo, apoi își dădu seama că mâna ei rămăsese în aer, cu un deget îndreptat înspre capătul camerei. Leyel se deplasa spre un birou mai înalt, unde o femeie grasă, somnoroasă, de vârstă mijlocie, răsfoia niște lungi coloane pline de cifre, care stăteau în aer în fața ei, ca o coloană de militari.

– Mă scuzați că vă întrerup, spuse el încet.

Ea se sprijinea cu obrazul în palmă. Nu îi aruncă nici măcar o privire. Însă îi răspunse.

- Mă bucur când mă întrerupe cineva.

De-abia atunci remarcă faptul că ochii ei erau brăzdați de riduri vesele, iar gura i se curbase într-un ușor zâmbet.

- Caut pe cineva. Pe soția mea, ca să fiu mai precis. Deet Forska.

Femeia se ridică în picioare, zâmbind cu toată gura.

- Dumneavoastră sunteți dragul de Leyel.

Era un lucru absurd, mai ales în gura unui străin, însă îi făcea plăcere să afle că Deet vorbise cu ceilalți despre el. Desigur, toată lumea ar fi fost normal să știe că soțul lui Deet era *importantul* Leyel Forska. Însă femeia asta nu avusese tonul acela, nu? Nu vorbise despre Leyel Forska, omul important. Nu, aici era cunoscut ca „dragul de Leyel”. Chiar dacă această femeie vroia să îl tachineze, Deet le spusese că ținea la el. Nu reuși să se abțină și zâmbi. Ce ușurare! Nu știa că se temuse aprig de pierderea iubirii ei, însă acum ar fi vrut să râdă tare, să se miște, să danseze de plăcere.

- Cred că da, spuse el.

- Eu sunt Zay Wax. Deet trebuie să-ți fi vorbit de mine, luăm prânzul împreună în fiecare zi.

Nu, nu îi vorbise de ea. Nu prea vorbea despre cei de la bibliotecă, dacă stai să te gândești. Ele două luau prânzul împreună în fiecare zi, iar Leyel nici nu auzise de femeia asta.

- Da, desigur, spuse Leyel. Mă bucur să te cunosc.

- Iar eu mă bucur să văd că picioarele tale ating totuși pământul și nu plutești în nori.

- Din când în când.

- Zilele astea, Deet lucrează la Indexare. Zay făcu cifrele să dispară de pe display.

- Este cumva pe Trantor?

Femeia râse. Tastă câteva instrucțiuni și display-ul ei se umplu cu o hartă a complexului bibliotecii. Era un labirint de coridoare și camere, aproape imposibil să te descurci.

- Aici este doar această aripă a clădirii. Indexarea se află la aceste patru etaje.

Patru nivele aflate pe mijlocul ecranului căpătară o culoare ceva mai strălucitoare.

- Iar aici te afli tu acum.

O cămăruță de la primul etaj se coloră în alb. Privind labirintul dintre cele două zone strălucitoare, Leyel râse puternic.

- Nu-mi poți da pe cineva care să mă conducă?

- Ghizii noștri nu te conduc decât în zonele permise vizitatorilor. Însă nu este prea greu, Lord Forska. La urma urmelor, ești un geniu, nu?

- Nu și în ceea ce privește geografia interioară a clădirilor, oricâte minciuni ți-o fi spus Deet despre mine.

- Ieși pe ușa asta și mergi drept pe coridor până la ascensoare... n-ai cum să le ratezi. Urci la cincisprezece. Când ieși, întoarce-te ca și cum ai continua mersul pe același coridor și după puțin timp treci printr-o arcadă unde scrie „Indexare”. După care apleci capul puțin și urlî ca poți tu de tare „Deet”. Faci asta de câteva ori și sau vine ea, sau te arestează securitatea.

- Exact asta aveam de gând să fac dacă nu găseam pe cineva să mă ghideze.

- Mă bucur că ai apelat la mine.

Zay se ridică în picioare și vorbește tare spre ceilalți bibliotecari:

- Pisica pleacă de acasă. Soarecii pot juca pe masă.

- Era și timpul, spuse unul dintre ei. Râseră cu toții. Însă își continuă lucrul.

- Urmează-mă, Lord Forska.

- Leyel, te rog.

- Vai, flirtezi cu mine.

Când se ridică, Leyel descoperi că era încă mai scundă și mai grasă decât arăta stând pe scaun.

- Urmează-mă.

Conversară lejer despre tot felul de nimicuri. În ascensor, își prinseră picioarele sub șine când repulsia gravitică intră

În funcțiune. Leye era atât de obișnuit cu antigravitația după atâtea ani de folosință a ascensoarelor pe Trantor încât nici nu observă. Însă Zay își lăsa brațele să plutească în aer și oftă puternic.

- Îmi *place* să urc cu ascensorul, spuse ea.

Pentru prima oară, Leye își dădu seama că antigravitația trebuia să fie o mare ușurare pentru cineva care ducea în spate atâtea kilograme în plus, ca Zay Wax. Când ascensorul se opri, Zay se clătină puternic, ca și cum i s-ar fi aruncat saci grei în spinare.

- Ideea mea despre cer este să trăiești de-a pururi în antigravitație.

- Poți obține antigravitație în propriul apartament, dacă locuiești la ultimul etaj.

- Poate poți *tu*, făcu Zay. Însă *eu* trebuie să trăiesc dintr-un salariu de bibliotecara.

Leye împietri. Întotdeauna își impusese să nu se laude cu averea lui, însă rareori avusese ocazia să discute cu oameni care nu-și puteau permite antigravitație.

- Îmi pare rău, spuse el. Astăzi, nu cred că-mi pot permite nici eu.

- Da, am auzit că ți-ai pierdut averea la niște funeralii cu cântec.

Ciudat că vorbea atât de deschis despre asta; încercă să răspundă pe un ton la fel de glumeț.

- Da, cred că se poate spune și astfel.

- Eu zic că a meritat, spuse ea. Îi aruncă o privire vicleană.

- Știi, l-am cunoscut pe Hari. Pierderea lui costă omenirea mai mult decât dacă soarele Trantorului s-ar fi transformat în novă.

- Poate, spuse Leye.

Începea să scape conversația din mână. Era cazul să fie ceva mai prudent.

- Aaa, nu-ți face probleme. Nu sunt turnătoare la Comisie. Uite, aici este Arcul de Aur spre Indexare. Tărâmul Conexiunilor Conceptuale Subtile.

Trecând prin arcadă, era ca și cum trecuseră într-o clădire complet diferită. Stilul și decorul erau aceleași, cu modele pretențioase pe pereți și tavan, podeaua fiind făcută din același plastic antifonic, moale, strălucind ușor în lumina albă. Însă acum dispăruse orice urmă de simetrie. Tavanul avea înălțimi diferite, aproape la întâmplare; pe stânga și pe dreapta puteau fi uși sau arcade, trepte sau rampe de urcare, un alcov sau o sala uriașă plină de coloane, rafturi de cărți și lucrări de artă înconjurând birourile unde indexatorii lucrau cu jumătate de duzină de scriptori și lectori odată.

- Forma se adaptează funcției, spuse Zay.

- Mă tem că-mi succesc gâtul ca un vizitator aflat pentru prima oară pe Trantor.

- Este un loc neobișnuit. Dar arhitectul a fost fiica unui indexator, așa că știa ce trebuie să facă; mai precis, interioarele simetrice sunt dușmanul gândului liber. Lucrul cel mai subtil - și cel mai scump, mă tem - este faptul că din zi în zi, aranjamentul se schimbă.

- Se schimbă? Camerele se mută?

- O serie de rutine aleatoare în calculatorul central. Simt reguli, însă programul nu se teme de consumul de spațiu. În unele zile nu se schimbă decât o singură cameră, mutată într-un loc total diferit în perimetrul rezervat Indexării. În alte zile, se schimbă totul. Singura constantă este arcada prin care am intrat. Nu glumeam când am spus că trebuie să vii aici și să urli tare.

- Dar... indexatorii probabil că pierd o dimineață întreagă căutându-și locul de muncă.

- Absolut deloc. Un indexator poate lucra la orice birou.

- Aha. Deci nu fac decât să apeleze fișierul la care au lucrat cu o zi înainte.

- Nu. Reiau treaba care s-a făcut cu o zi înainte la stația respectivă.

- Ce haos! spuse Leyel.

- Exact. Cum crezi că se face un hiperindex bun? Dacă o carte este indexată de o singură persoană, atunci singurele

conexiuni sunt cele pe care le cunoaște persoana respectivă. În loc de asta, fiecare indexator este obligat să parcurgă ceea ce a făcut predecesorul său cu o zi înainte. În mod inevitabil va adăuga câteva conexiuni noi, pe care celălalt indexator nu le-a știut. Mediul, modul de lucru, totul este destinat a rupe tiparele gândului, pentru a face totul surprinzător, *nou*.

- Pentru a-i dezechilibra pe toți.

- Exact. Mintea îți merge mai repede când mergi pe marginea prăpastiei.

- După criteriul ăsta, acrobații ar trebui să fie toți niște genii.

- Nu. Munca acrobaților este să-și perfecționeze exercițiul atât de mult încât *niciodată* să nu-și piardă echilibrul. Un acrobat care improvizează moare repede. Însă indexatorii, atunci când își pierd echilibrul, cad în niște descoperiri minunate. De aceea singurele indexuri pe care merită să le ai sunt cele de la Biblioteca Imperială. Citești, ești uimit, ești provocat. Toate celelalte sunt doar... muncă de funcționar.

- Deet nu mi-a povestit niciodată.

- Indexatorii nu discută adesea despre munca lor. Oricum, nu prea ai cum să explici.

- De cât timp este Deet indexator?

- De puțin timp. Deocamdată este începătoare. Însă aud că este foarte, foarte bună.

- Unde lucrează? Zay zâmbi. Apoi urlă:

- Deet!

Sunetul păru să fie imediat înghițit de labirint. Nu veni nici un răspuns.

- Nu e pe aici, cred, spuse Zay. Cred că va trebui să inspectăm puțin mai în adâncime.

- Nu putem *întreba* pe cineva unde este?

- Dar cine crezi că știe?

Trebură încă două etaje și trei urlete până să se audă un strigăt slab:

- Aici!

Urmăriră sunetul. Deet striga în continuare, astfel încât Zay să o poată localiza.

- Astăzi am primit camera cu flori, Zay! Violete!

Indexatorii care treceau pe acolo ridicau cu toții privirea în sus... unii zâmbeau, alții se încruntau.

- Nu deranjează pe nimeni? întrebă Leyel. Toate strigătele astea!

- Indexatorii *au nevoie* de întreruperi. Le rupe lanțul gândirii. Când revin, trebuie să regândească ceea ce făceau.

Deet, acum nu prea departe, strigă din nou:

- Mirosul este chiar prea puternic. Închipuie-ți... aceeași cameră, de două ori în aceeași lună!

- Indexatorii se spitalizează adesea? întrebă încet Leyel.

- De ce?

- Stress.

- Nu există stress în munca asta, spuse Zay. Doar joacă. Venim aici ca *răsplată* pentru munca noastră în alte părți ale bibliotecii.

- Înțeleg. Acum vine vremea când bibliotecarul are ocazia să *citească* unele cărți din bibliotecă.

- Am ales cu toții această carieră pentru ca iubim cărțile. Chiar și pe cele vechi, inefficiente, din hârtie. Indexarea este ca și... scrisul pe marginile foilor.

Ideea era uluitoare.

- Să scrii în cărțile *altora*?

- Tot timpul s-a făcut asta, Leyel. Cum te poți angaja într-un dialog cu autorul dacă nu scrii pe margine răspunsurile și argumentele tale? Uite-o.

Zay o luă înainte pe sub o arcadă joasă și coborî câteva trepte.

- Am auzit o voce de bărbat cu tine, Zay, spuse Deet.

- Era a mea, spuse Leyel.

Dădu colțul și o zări. După o călătorie atât de lungă pentru a da de ea, se gândi, preț de o clipă halucinantă, că nu o va recunoaște. Că programele din calculator amestecaseră la întâmplare camerele și bibliotecarii, astfel

că dăduse peste o femeie care semăna doar cu soția sa; va trebui să se obișnuiască din nou cu ea.

- Mi s-a părut mie, spuse Deet.

Se ridică de la stația de lucru și îl îmbrățișă. Chiar și asta îl uimi, deși ea îl îmbrățișa de obicei atunci când se întâlneau. Doar scena este alta, își spuse el. Mă surprinde pentru că de obicei așa mă întâmpină acasă, într-un mediu familiar. Și de obicei Deet este cea care sosește, nu eu.

Sau aici parcă îmbrățișarea avusese mai multă căldură? Ca și cum îl iubea mai mult când era în acest loc decât acasă? Sau poate că această nouă Deet era o persoană mai caldă, mai confortabilă.

Am impresia că o bucură prezența mea aici.

Leyel se frământă stânjenit, timid.

- Dacă știam că deranjez..., începu el. Pentru ce simțea nevoia asta acută să se scuze?

- Ce necazuri? întrebă Zay.

- Strigătele. Întreruperile.

- Auzi la el, Deet. Crede că lumea s-a oprit locului din cauza unor strigăte.

În depărtare, se auzea vocea unui bărbat urlând numele altcuiva.

- Se întâmplă mereu, spuse Zay. Eu cred că ar fi mai bine să mă întorc. Vreun lacheu de-al lui Mahagonny spumegă probabil din cauză că nu i-am permis accesul la cărțile de conturi Imperiale.

- Îmi pare bine că ne-am întâlnit, spuse Leyel.

- Noroc la drumul de întoarcere, spuse Deet.

- De data asta este ușor, spuse Zay.

Se opri doar o dată în drumul spre ușă, nu ca să vorbească, ci pentru a introduce o plăcuță metalică într-o fantă aproape neobservabilă din ușă, la nivelul ochilor. Se întoarse și îi zâmbi lui Deet. Apoi dispăru.

Leyel nu o întrebă ce făcea... dacă l-ar fi interesat, ar fi spus ceva. Însă bănuia că Zay fie decuplase, fie cuplase un sistem de înregistrare. Neștiind dacă aici, la bibliotecă, aveau intimitate, rămase locului, privind înapoi. Camera

lui Deet era într-adevăr plină de violete, adevărate, crescând în fante din pereți și podea. Mirosul era clar, dar nu insuportabil.

- La ce folosește camera asta?

- Este *a mea*. Cel puțin pentru astăzi. Mă bucur că ai venit.

- Nu mi-ai vorbit niciodată de locul ăsta.

- N-am știut de el până nu am fost trimisă aici. Nimeni nu vorbește despre Indexare. Nu vorbim niciodată celor din afară. Arhitectul a murit acum trei mii de ani. Doar mașiniștii noștri înțeleg cum funcționează. Este ca...

- Țara minunilor.

- Exact.

- Un loc unde toate regulile universului sunt abolite.

- Deloc, suntem în continuare sub efectul gravitației. Inerția. Chestii din astea.

- Locul ăsta ți se potrivește, Deet. Este parcă făcut special pentru tine.

- Majoritatea celorlalți primesc extrem de rar această cameră. Nu întotdeauna sunt violete. Uneori sunt trandafiri agățători. Alteori brebenei. Se spune că sunt o grămadă de flori aici. Totuși, eu am avut de ambele dăți parte de violete.

Leyel nu se mai stăpâni. Râse. Era amuzant. Ce legătură să existe între toate astea și o bibliotecă? Și totuși, era un lucru minunat să te ascunzi în inima acestui edificiu sobru. Se așează pe un scaun. Violetele creșteau de pe spătar, florile i se frecau de umeri.

- Până la urmă, te-ai săturat să stai toată ziua închis în apartament? Întrebă Deet.

Bineînțeles că se va mira că ieșise în sfârșit afară, după toate invitațiile ignorate atâta vreme. Totuși, nu era sigur dacă să vorbească sincer sau nu.

- Am avut nevoie să vorbesc cu tine.

Aruncă o privire spre fanta la care meșterise Zay în cadrul ușii.

- Singur, continuă el.

- Suntem singuri, spuse Deet încet. Zay a avut grijă. Cu adevărat singuri, ca în apartament.

Leyel avu nevoie de mai mult de o clipă pentru a-și da seama ce vroia ea să spună. Nu îndrăzni să pronunțe cuvântul. Mimă din buze: Comisia?

- Nu se amestecă niciodată în treburile Bibliotecii. Chiar dacă ți-au pregătit un regim mai special, acum există un câmp de interferențe care blochează conversația noastră. Dar sunt șanse să nu se mai intereseze de tine până nu ieși de aici.

Părea nerăbdătoare, agitată. De parcă nu-i făcea plăcere să poarte această conversație. Ca și cum ar fi dorit ca el să o continue mai repede, pentru a termina.

- Sper să nu te superi, spuse el. Te-am întrerupt din lucru, am zis că doar o dată...

- Nu face nimic, spuse ea.

Dar era în continuare tensionată. Ca și cum se temea de ceea ce avea el să spună.

Așa încât îi explică toate gândurile pe care le avusese în legătură cu limbajul. Tot ceea ce reușise să scoată din lucrările lui Kispitorian și Magolissian. Deet păru să se relaxeze imediat ce își dădu seama că el îi vorbea despre cercetarea lui. Oare ce o fi neliniștit-o? se întrebă el. Se temea că am venit aici ca să vorbesc despre relația noastră? Nu prea avea motive. Nu am de gând să pun pe tapet probleme care mai rău ar încurca situația.

Când termină de explicat ideile cu care venise, ea dădu din cap cu grijă - așa cum făcuse de o mie de ori înainte, după ce el termina de explicat.

- Nu prea știi, spuse ea în cele din urmă.

Ca de multe alte ori, nu se grăbea să dea un răspuns imediat. Însă, ca întotdeauna, el insistă:

- Dar tu ce *crezi*? Ea strânse buzele:

- Nu sunt obișnuită... n-am încercat niciodată o aplicație a limbajului la teoria comunităților. Doar comunicarea în jargon, astfel încât nu-ți pot oferi decât un gând preliminar. Poate că grupurile izolate *își păstrează* limbajul - din

gelozie, pentru că într-un fel face parte din ei. Poate că limbajul este cel mai puternic ritual din toate câte există, astfel încât oamenii care au același limbaj se deosebesc intim de ceilalți care nu le înțeleg limbajul. Nu vom ști niciodată, nu-i așa, pentru că de zece mii de ani toată lumea vorbește Galactica Standard.

- Deci este nu atât mărimea populației, cât...

- Cât de mult *țin* la limbajul lor. Cât de mult îi definește pe ei ca o comunitate. O populație mare începe să creadă că toată lumea vorbește ca ei. Ei vor să se *distingă* într-un fel, să formeze o identitate separată. Încep să creeze jargoane și argouri pentru a se separa de ceilalți. Nu asta se întâmplă și cu vorbirea obișnuită? Copiii încearcă să găsească modalități de a vorbi, diferite de cele ale părinților. Profesioniștii vorbesc într-un cod al lor, astfel încât neinițiații să nu cunoască parolele. Toate sunt ritualuri pentru delimitarea comunității.

Leyel încuviință, însă avea o îndoială serioasă. Atât de serioasă, încât Deet o sesiză și ea.

- Da, Leyel, știu. Am interpretat imediat întrebarea ta prin prisma disciplinei mele. Ca fizicienii, care cred că totul poate fi explicat prin fizică.

Leyel râse.

- M-am gândit la asta, dar ceea ce ai spus tu are sens. Și ar explica de ce tendința naturală a comunităților este să-și diversifice limbajul. Vrem un limbaj comun, un limbaj deschis. Dar vrem de asemenea și un limbaj propriu. Numai că un limbaj *complet* privat nu ar folosi la nimic - cu cine am mai vorbi? Astfel încât la formarea comunităților, acesta își creează câteva bariere lingvistice pentru cei aflați dincolo, câteva coduri pe care nu le vor înțelege decât cei de dinăuntru.

- Și cu cât o persoană este mai devotată acelei comunități, cu atât mai fluent va vorbi acel limbaj.

- Da, are sens, spuse Leyel. Atât de ușor. Vezi cât de mult am nevoie de tine?

Cuvintele lui păreau un ușor reproș: de ce nu ai fost acasă atunci când aveam nevoie de tine? Dar nu se putu abține să nu le rostească. Stând aici cu Deet, în acest loc ciudat și înmiresmat, se simțea bine. Oare cum de se îndepărtase de el? Pentru el, prezența ei făcea din orice loc un cămin. Pentru ea, acest loc era „acasă”, indiferent de prezența lui.

- Încercă să-și pună gândurile acestea în vorbe - abstracte, astfel încât să nu rănească.

- Cred că cea mai mare tragedie este atunci când o persoană are un devotament mai mare pentru comunitate decât toți ceilalți membri.

Deet nu făcu decât să zâmbească și ridică sprâncenele. Nu înțelegea unde dorea el să ajungă.

- El vorbește mereu limbajul comunității, rosti Leye. Numai că ceilalți nu îi vorbesc, sau cel puțin nu tot timpul. Și cu cât vorbește mai mult, cu atât se îndepărtează de ceilalți, până când devine singur. Îți poți imagina ceva mai trist? Cineva plin de un limbaj, flămând, ca să spunem așa, să îl audă și totuși să nu existe nimeni care să îl înțeleagă.

Ea dădu din cap, căutându-l cu ochii. Înțelege ce spun? El o așteaptă să răspundă. Mai mult nu îndrăznea să spună.

- Însă închipuie-ți o altă situație, spuse ea în cele din urmă. Ce-ar fi ca el să plece din locul acela unde nimeni nu îl înțelege și să meargă într-un alt loc și dintr-o dată să audă sute de voci, mii, vorbind cu cuvintele care lui i-au fost atât de dragi. Apoi să-și dea seama că de fapt nu cunoscuse deloc limbajul. Cuvintele au sute de înțelesuri și nuanțe pe care el nu le bănuise niciodată. Pentru că fiecare vorbitor schimbase limbajul puțin, în felul lui. Și când a vorbit în cele din urmă, vocea lui i-a sunat ca o muzică în urechi, iar ceilalți l-au ascultat încântați, prinși, muzica lui fiind ca apa dintr-o fântână. Iar el și-a dat seama că până atunci nu fusese acasă.

Leye nu-și amintea ca Deet să fi sunat vreodată atât de... melodios. Da, Deet cânta. Ea este persoana despre care vorbește. În locul acesta vocea ei este diferită, asta

vrea să spună. Acasă, cu mine, a fost singură. Aici, în bibliotecă, a găsit alți oameni care vorbesc limbajul ei secret. Nu că a vrut ca mariajul nostru să nu reușească. Ea a sperat, dar eu nu am înțeles-o niciodată. Acești oameni au înțeles-o. Aici este acasă, asta încearcă ea să-mi spună.

- Înțeleg, o liniști el.

- Înțelegi?

Ea îl privi atent în ochi.

- Cred că da. Totul este în regulă. Ea îi aruncă o privire întrebătoare.

- Vorbesc serios, este în regulă. Este bine. Acest loc... este bun.

Ea părea ușurată, dar nu complet.

- Nu ar trebui să fii atât de *trist*, LeyeL. Este un loc vesel. Iar aici ai putea face tot ceea ce faci și acasă.

În afară de a te iubi ca jumătatea mea, și tu să mă iubești ca pe cealaltă jumătate a ta.

- Da, sunt sigur.

- Nu, vorbesc serios. Ceea ce faci tu acum... îmi dau seama că te apropii de ceva. De ce să nu lucrezi *aici*, unde putem discuta?

LeyeL dădu din umeri.

- Te apropii, nu?

- De unde să știu? Mă învârt ca un înotător noaptea în ocean. Poate sunt aproape de țarm, sau poate că mă îndepărtez de el.

- Chiar nu-ți poți da seama? Adineauri, nu ne-am apropiat?

- Nu. Chestia asta cu limbajul... dacă este doar un aspect al teoriei comunităților, atunci nu poate fi răspunsul la originea omenirii.

- De ce?

- Pentru că multe primat e au comunități. Multe alte animale. Turmele, de exemplu. Chiar și bancurile *de pești*. Orice organism multicelular este o comunitate. Astfel încât dacă diversitatea lingvistică se naște din comunitate, atunci

este inerentă la animalele preumane și deci nu face parte din definiția omenirii.

- Aha. Înțeleg.

- Exact.

Ea părea dezamăgită. Ca și cum chiar sperase că vor găsi răspunsul chiar acolo, în acea zi. Leyel se ridică în picioare.

- Foarte bine. Mulțumesc pentru ajutor.

- Nu cred că ți-am fost de ajutor.

- O, ba da. Mi-ai arătat că mergeam pe un drum înfundat. M-ai scutit de o grămadă de... gânduri inutile. Acesta este progresul în știință, să știi care răspunsuri nu sunt adevărate.

Desigur, cuvintele lui aveau un dublu înțeles. Ea îi arătase de asemenea că mariajul lor era un drum înfundat. Poate că l-a înțeles. Poate că nu. Nu avea importanță. El o înțelesese pe ea. Povestioara aceea cu persoana care descoperise un loc unde se simțea ca acasă... cum ar fi putut rata înțelesul?

- Leyel, spuse ea. De ce nu-i întrebi pe indexatori?

- Crezi că bibliotecarii pot găsi răspunsuri acolo unde *eu* nu le-am găsit?

- Nu neapărat bibliotecarii. *Indexatorii*.

- Ce vrei să spui?

- Scrie întrebările tale. Toate căile pe care le-ai urmat. Diversitatea lingvistică. Limbajul primatelor. Și celelalte întrebări, cele mai vechi. Arheologice, istorice. Biologice. Formele de înrudire. Obiceiurile. Tot ce ți-a trecut prin minte. Pune-le împreună ca niște întrebări. Apoi le vom indexa.

- Veți indexa *întrebările* mele?

- Da, asta facem noi - citim niște lucruri, ne gândim la altele care s-ar putea înrudi cu ele și le legăm. Nu spunem ce înseamnă conexiunea, dar știm că înseamnă ceva, că este reală. Nu-ți vom da răspunsuri, Leyel, dar dacă urmărești indexul, te-ar putea ajuta să te gândești la conexiuni. Înțelegi ce vreau să spun?

- Nu m-am gândit niciodată la asta. Crezi că doi indexatori ar avea timp să lucreze la asta?

- Nu doi. Tort.

- Dar este absurd, Deet. Nici în gând nu aş cere așa ceva.

- Eu da. Noi nu suntem supravegheați aici, Leyel. Nu primim note. Slujba noastră este să citim și să gândim. De obicei avem câteva sute de proiecte pe rol, dar timp de o zi putem lucra cu toții la același document.

- Ar fi o pierdere. Oricum nu pot publica nimic, Deet.

- Nu trebuie să fie publicat. Nu înțelegi? Nimeni în afară de noi nu știe ce facem aici. Îl putem lua ca pe un document nepublicat și să lucrăm la el foarte bine. Biblioteca nu îl va înregistra ca pe un document întreg.

Leyel dădu din cap:

- Și dacă mă vor conduce la răspuns? Ce am să fac, am să public lucrarea cu două sute de coautori?

- Va fi lucrarea *ta*, Leyel. Noi nu suntem decât indexatori, nu autori. Tot tu va trebui să faci conexiunile. Lasă-ne să încercăm. Lasă-ne să luăm parte.

Dintr-o dată, Leyel înțelese de ce insista ea atât de mult. Să-l implice în afacerile bibliotecii, era o modalitate de a pretinde că el încă mai făcea parte din viața ei. Putea crede că nu l-a părăsit, dacă el devenea membru al noii ei comunități.

Dar ea nu știa cât de insuportabilă va fi această situație? Să o vadă aici, atât de fericită fără el? Să vină aici doar ca un prieten printre mulți alții, când odată fuseseră - sau cel puțin așa crezuse el - un suflet indivizibil? Cum ar putea face așa ceva?

Și totuși, ea dorea lucrul acesta, își putea da seama din felul în care îl privea, atât de feciorelnic, atât de rugător, încât își aminti de momentul în care se îndrăgostiseră, pe o altă planetă... îl privea în felul acesta ori de câte ori el insista să plece. Când ea credea că avea să-l piardă.

Oare nu știa cine pe cine pierduse?

Nu contează. Ce contează, dacă ea nu înțelege? Dacă ea va fi fericită cu el prefăcându-se doritor să facă parte din

noua ei casă, membru printre acești bibliotecari – dacă vroia ca el să-și supună munca de o viață acestor absurzi indexatori, de ce nu? Ce l-ar costa? Poate că scrierea tuturor întrebărilor în ordine l-ar putea chiar ajuta. Și poate ca ea avea dreptate... poate un index l-ar putea ajuta să rezolve problema originilor.

Poate că dacă venea aici, va fi o mică parte din viața ei. Nu ar fi ca mariajul. Însă din moment ce acel lucru era imposibil, atunci poate că ar păstra din ea suficient cât să rămână el însuși, persoana care o iubise în toți acești ani.

- Bine, spuse el. Am să le scriu și am să le aduc.

- Cred că-ți putem fi de ajutor. .

- Da, spuse el, prefăcându-se mai convins decât era. Poate. Porni spre ușă.

- Trebuie să pleci? El încuviință.

- Ești sigur că poți găsi drumul de ieșire?

- Doar dacă nu s-au mutat camerele.

- Nu, se mută doar noaptea.

- Atunci voi găsi ușor drumul. Făcu câțiva pași spre ea, apoi se opri.

- Ce-i? făcu ea.

- Nimic.

- Aha.

Părea dezamăgită.

- Credeam că ai să mă săruți la plecare. Apoi se bosumflă ca un copilăș de trei ani.

El râse. O sărută – ca pe un copil de trei ani – și apoi plecă.

Timp de două zile, pierdu vremea. O vedea pe Deet plecând dimineata, apoi încerca să citească, să vadă benzile video, orice. Nimic nu îi atrăgea atenția. Începu să se plimbe. Odată merse chiar sus, pe cupolă, ca să vadă cerul liber... era o noapte plină de stele. Nici una dintre ele nu îi spunea ceva deosebit. Nimic nu mai ținea. Unul dintre programele video avusese un moment, foarte scurt, o scenă de pe o lume semiaridă, unde o plantă ciudată crescuse și se uscase la maturitate, rupându-se din

rădăcină. Vântul a suflat-o, împrăștiind semințele. Pentru un moment, simți că el este acea plantă – sunt și eu la fel de uscat ca ea, rostogolindu-mă prin solul arid? Dar nu, știa că nu era adevărat, pentru că rostogolirea avea suficientă putere pentru a împrăști semințele. Leyel nu mai avea semințe. Se împrăștiaseră cu mult timp în urmă.

În a treia dimineață se privi în oglindă și răsă sumbru.

– Așa se simt oamenii înainte să se sinucidă? se întrebă el.

Bineînțeles că nu... știa că juca teatru. Nu simțea deloc nevoia de a muri.

Dar apoi se gândi că dacă sentimentul inutilității va continua, dacă nu va găsi nimic în care să se implice, atunci ar fi fost ca și mort, nu-i așa, pentru că rămânerea în viață însemna ceva mai mult decât încălzirea hainelor pe care le purta.

Se așeză la scriptor și începu să formuleze întrebările. Apoi, sub fiecare întrebare, explica cum încercase să afle răspunsul, și de ce nu reușise. Atunci veneau alte întrebări – Deet avusese dreptate, simplul proces de sumarizare a propriilor cercetări infructuoase făcea ca răspunsurile să fie fantastic de aproape. Era un exercițiu bun. Și chiar dacă nu va găsi niciodată răspuns, această listă de întrebări ar putea ajuta pe cineva cu un intelect mai clar – sau cu o informație mai bună – peste câteva decenii, sau secole, sau milenii...

Deet sosi acasă și se băgă în pat; Leyel nu terminase încă. Ea cunoștea expresia lui atunci când era pe deplin implicat în ceva – nu făcu nimic pentru a-l deranja. El o observă, dându-și seama că-l lăsa în pace. Apoi se apucă din nou de scris.

A doua zi de dimineață, ea se trezi găsimdu-l întins lângă ea, îmbrăcat. O capsulă cu un mesaj personal stătea pe podea, în drum spre baie. Leyel terminase de formulat întrebările. Ea se aplecă, îl ridică, îl luă și merse cu el la bibliotecă.

- Deet, întrebările lui nu sunt deloc formale.
- Ți-am spus.
- Hari avea dreptate. Cu toate că părea un diletant, cu toți banii lui și disprețul pentru universități, este un om de bună calitate.
- Deci A Doua Fundație va avea de câștigat dacă reușește să găsească un răspuns la întrebarea lui?
- Nu știu, Deet. Hari era prezicătorul. Probabil omenirea este deja umană, așa că nu este ca și cum ar trebui să reluăm procesul.
- Crezi?
- Ce, vrei să găsim o planetă nelocuită, să punem acolo câțiva locuitori, să-i lăsăm să se sălbăticească și să ne întoarcem peste o mie de ani ca să-i facem oameni?
- Am o idee mai bună. Să luăm zece mii de lumi care-și duc viața ca niște animale, mereu flămânde, mereu gata să muște, și să le arătăm cine sunt. Apoi, după ce se vor privi clar în oglindă, sa ne întoarcem și să le arătăm cum să devină *cu adevărat* oameni, în loc să aibă rare accese de omenie.
- Bine. hai să facem asta.
- Știam că ai să fii de acord cu mine.
- Tu ai grijă ca soțul tău să afle *cum* se realizează chestia asta. Apoi vom avea suficient timp la dispoziție pentru a pune totul în aplicare.

Când indexul fu terminat, Deet îl aduse pe Leyel cu ea la bibliotecă. Nu-l duse la Indexare, ci îl instalează într-o cameră de studiu particular cu multe videouri – numai că în loc să-i dea iluzia unor ferestre deschise spre scena de afară, ecranele umpleau toți pereții, de la podea până la tavan, astfel încât avea impresia că se afla în vârful unui munte, fără pereți sau balustrade care să-l împiedice să cadă. Avea amețeli când privea de jur împrejur – doar ușa rupea iluzia. Pentru o clipă, se gândi să ceară o altă cameră. Dar apoi își aduse aminte de indexatori și își spuse că poate și el ar lucra mai bine dacă ar ieși puțin din poziția de echilibru.

La început, indexarea părea simplu de urmărit. Aduse prima pagină a întrebărilor sale pe display-ul lectorului și începu să citească. Lectorul îi urmărea pupilele, astfel încât ori de câte ori se oprea pentru a privi mai cu atenție un cuvânt, alte referințe începeau să apară în spațiul de lângă pagina pe care o citea. Apoi privea una dintre referințe. Dacă era neinteresantă sau evidentă, trecea la următoarea referință, iar prima se dădea înapoi pe display, discret, dar în continuare acolo, dacă cumva își schimba părerea și o dorea din nou.

Dacă o referință îl interesa, atunci când ajungea la ultima linie de pe display se extindea la mărime completă pentru a se așeza în fața textului principal. Apoi, dacă acest nou material fusese indexat, atrăgea noi referințe... și tot așa, ducându-l din ce în ce mai departe de materialul original, până când se hotăra să se întoarcă și să reia de acolo de unde începuse diversiunea.

Până acum, indexul se comportase normal. De-abia după ce avansă în citirea întrebărilor își dădu seama de ciudățenia lui. De obicei, referințele din index se legau de cuvintele importante, astfel încât atunci când vroiai să te oprești și să te gândești fără a aduce în față o grămadă de referințe pe care nu le doreai, nu trebuia decât să-ți menții privirea focalizată în zona cu fraze goale, cum ar fi „Dacă asta ar fi să...” Toți cei care se obișnuiseră să citească documente indexate învățau curând acest truc și devenea aproape un reflex.

Dar când Level se opri asupra unor astfel de fraze goale, referințele veneau oricum. Și, în loc să aibă o legătură reală cu textul, uneori referințele erau perverse sau comice sau explicative. De exemplu, se opri în mijlocul argumentului său cum că cercetările arheologice în vederea descoperirii edificiilor primitive erau inutile în căutare, pentru că toate culturile „primitive” reprezentau un declin de la o cultură de bază. Scrisese fraza „Tot acest primitivism este util doar pentru că ne previne ce am putea deveni noi dacă suntem neatenți și nu avem grijă să păstrăm legăturile fragile cu

civilizația.” Din obișnuință, ochii săi se focalizară asupra unor cuvinte goale, „ce am putea deveni noi”. Nimeni nu putea indexa o frază ca asta.

Și totuși, ei o făcuseră. Apărură câteva referințe. Și, în loc să rămână cu reveria lui, fu distras, atras de indexatorii care se legaseră de o frază atât de absurdă.

Una dintre referințe era o frază, de fapt un cântec de leagăn ale cărui versuri le știuse cândva, dar le uitase:

Bătrână Bunică Zăpăcită

Rachetele sunt toate trandafirii.

Ridică-te, coboară-te, toate cad jos.

Pentru ce pusese indexatorul asta aici? Primul lucru care îi veni lui Leyel în minte fu o imagine cu el și câțiva dintre copiii servitorilor, pe vremuri, ținându-se de mână și mergând în cerc mereu și mereu până ajungeau la ultimele cuvinte, când se aruncau la pământ și râdeau ca nebunii. Genul de joc la care doar copiii s-ar putea gândi că este amuzant.

Ochii săi zăbovind asupra poemului, acesta trecu pe partea principală a display-ului, și apărură alte referințe. Unul era un articol despre evoluția poemului, speculând că ar fi putut apărea în perioada primelor zboruri spațiale de pe planeta de origine, când rachetele erau folosite pentru a scăpa de gravitația planetei. Din cauza asta fusese poemul indexat la articolul său? Pentru că era legat de planeta de origine?

Nu, era prea banal. Un alt articol despre poem era mai util. Acesta respingea ideea rachetelor de pe vremuri, pentru că cea mai veche versiune a poemului nu folosisese niciodată cuvântul „rachetă”. Cea mai veche versiune cunoscută era cam așa:

Să rupem un trandafir,

Să-i facem o poză,

Să ne lovim, să ne lovim,

Toți cădem jos.

Evident, scrisese comentatorul, acestea erau cuvinte rară sens – versiunile ulterioare apăruseră din cauză că cei mici insistaseră să aibă totuși un sens.

Și Level avu impresia că de aceea legase indexatorul poemul de fraza sa – din cauză că poemul inițial nu avusese sens, însă noi insistaserăm să îi dăm unul.

Era un comentariu asupra întregii lucrări a lui Level despre origini? Indexatorul avea impresia că era inutil?

Nu... poemul fusese legat de fraza „ce am putea deveni noi dacă”. Poate că indexatorul spunea că oamenii sunt ca acest poem – viețile noastre nu au sens, dar noi insistăm să le dăm unul. Oare nu spusese și Deet așa ceva, pe vremuri, când vorbea despre rolul povestitorilor în formarea comunităților? Universul se opune cauzalității, spunea ea. Însă inteligența umană o cere. Astfel încât spunem povești pentru a impune relația cauzală între evenimentele lumii înconjurătoare care nu au legătură între ele.

Asta ne include și pe noi, nu? Viețile noastre sunt un nonsens, însă le impunem o poveste, ne sortăm memoria în lanțuri cauză-efect, forțând-o să găsească un sens chiar și atunci când nu există nici unul. Apoi luăm suma povestirilor noastre și îi spunem acestei sume „sine”. Acest poem ne arată procesul – de la aleator la sens – și apoi credem că înțelesurile noastre sunt „adevărate”.

Însă toți copiii se acomodaseră cu noua versiune a poemului. Prin anul 2000 E.G. nu mai exista decât versiunea finală, care de atunci a rămas constantă. Cum se face că toți copiii, de pe toate lumile, fuseseră de acord cu ultima versiune? Cum se răspândise schimbarea? Zece mii de copii de pe zece mii de lumi au făcut în același timp aceeași schimbare?

Probabil că răspândirea se făcuse oral. Un puști de undeva făcea o schimbare și versiunea lui se răspândea. După câțiva ani, toți copiii din împrejurimi folosesc noua versiune, apoi toți copiii din oraș, de pe planetă. Se putea răspândi foarte repede, pentru că fiecare generație de copii ține doar câțiva ani – cei de șapte ani ar putea considera

versiunea drept o glumă, dar o repetă adesea celor de cinci ani. Peste câțiva ani, nimeni nu-și mai amintește de vechea versiune.

O mie de ani este suficient pentru ca noua versiune a poemului să se răspândească. Sau cinci sau o duzină de versiuni noi se întâlnesc și se amestecă, se absorb una în alta, apoi se răspândesc din nou, spre lumi care revizuiseră poemul deja, o dată sau de două ori.

Și stând acolo, mestecând aceste gânduri, avu imaginea unei rețele de copii, legați unul de altul prin firele acestui poem, extinzându-se din planetă în planetă, în întreg Imperiul, apoi din nou înapoi, de la o generație de copii la cea anterioară, o rețea tri-dimensională care lega toți copiii, de la începuturi.

Și pe măsură ce fiecare copil creștea mare, se rupea de firele aceluia poem. Acum nu mai întindea mâinile pentru a se uni cu ceilalți copii ori de câte ori auzea cuvintele „Bătrâna Bunică Zăpăcită”. Acum nu mai făcea parte din cântec.

Însă copiii lui, da. Apoi nepoții. Toți dând mâna unii cu alții, trecând dintr-un cerc într-altul, într-un lanț nesfârșit de oameni ajungând până la un cine știe ce ritual de mult uitat al omenirii... poate, poate chiar de pe *prima* lume.

Imaginea era atât de clară, atât de puternică, încât atunci când remarcă din nou display-ul lectorului, tresări de parcă se trezise din somn. Trebui să se adune, respirând adânc, pentru a se calma, pentru a-și domoli bătăile inimii.

Găsise o parte a răspunsului, deși încă nu îl înțelegea. Acea rețea care unește toți copiii face parte din ceea ce ne face umani, deși nu știa de ce. Acest index straniu și pervers al unei fraze fără sens îi dăduse o nouă modalitate de a privi problema. Nu că universală cultură a copiilor ar fi fost o idee nouă. Însă nu își pusese problema: avea sau nu legătură cu originea omenirii?

Asta intenționase indexatorul să spună incluzând poemul în comentariu? Avusese aceeași viziune ca și Leyel?

Poate, dar poate nu. Poate fusese o simplă idee care îl făcuse pe indexator să se gândească la transformare – să îmbătrânești, ca Bătrâna Bunică Zăpăcită? Sau poate fusese un gând abstract despre răspândirea omenirii printre stele, departe de planeta de origine, care îl făcuse pe indexator să se gândească la poemul care spunea cum rachetele se ridică de pe planetă, zboară puțin, apoi coboară pentru a se așeza pe planetă. Cine știe ce o fi însemnat acest poem pentru indexator? Cine știe la ce se gândise atunci când îl legase de fraza respectivă?

Apoi își imaginează că Deet făcuse această conexiune specială. Nu avea nici un motiv să creadă că fusese opera ei, numai că, pentru el, ea era reprezentanta tuturor indexatorilor. Se alăturase lor, devenise una de-a lor, astfel încât după ce se făcea indexarea, avea și ea partea ei. Asta însemna să faci parte dintr-o comunitate – toată munca ei devine, într-o anumită măsură, munca ta. Tot ceea ce făcuseră toți indexatorii laolaltă făcuse și Deet.

Din nou îi veni în minte imaginea unei rețele, numai că de data aceasta era topologic imposibilă, răstrântă spre sine însăși, astfel încât orice parte a marginii ai fi ținut, țineai toată marginea, dar și mijlocul. Totul era întregul, și fiecare parte conținea întregul în ea.

Dar dacă asta era adevărat, atunci, când Deet venise să se alăture bibliotecii, înseamnă că la fel făcuse și Leyel, deoarece ea îl conținea pe Leyel. Astfel încât venind aici, ea nu îl părăsise deloc. Însă îl introdusese într-o nouă urzeală, astfel încât în loc. să piardă ceva, câștigase. El făcea parte din toate acestea pentru că ea făcea parte, iar dacă avea să o piardă, era numai din cauză că o respinsese.

Leyel își acoperi ochii cu mâinile. Cum de ajunsese să se gândească la căsătoria sa, plecând de la problema originilor? Acum avea impresia că este pe cale să ajungă la o înțelegere profundă, iar în momentul următor cădea în introspecție.

Înlătură toate referințele cu „Bătrâna Bunică Zăpăcită” sau „Să Rupem un Trandafir”, sau ce or fi fost, și se

Întoarce la citirea documentului original, încercând să-și concentreze gândurile pe subiectul articolului.

Totuși, era o bătălie pierdută. Nu putea scăpa de seducătoarea atracție a indexului. Citea despre folosirea uneltelor și a tehnologiei, despre cum aceasta nu putea fi linia de demarcație între oameni și animale, întrucât animalele învățaseră să se folosească de unelte și le învățaseră și pe altele.

Apoi, brusc, indexul îl puse să citească o veche poveste despre un om care a vrut să fie cel mai mare geniu al tuturor timpurilor, crezând că singurul lucru care îl împiedica să își atingă scopul erau orele pierdute în somn. Astfel încât a inventat o mașină care să doarmă în locul lui, iar aceasta a funcționat foarte bine până când el și-a dat seama că mașina visa toate visele lui. Apoi i-a cerut mașinii să-i povestească visele.

Mașina i-a povestit cele mai uimitoare, strălucitoare gânduri imaginate vreodată de om – mult mai înțelepte decât ar fi putut acest om să inventeze în timpul stării de veghe. Omul a luat un ciocan și a distrus mașina, astfel încât să-și recapete visele. Dar când a început din nou să viseze, n-a mai fost în stare să atingă claritatea pe care o avusese mașina.

Bineînțeles, nu putea publica ceea ce scrisese mașina – ar fi fost de neimaginat să spui că produsul unei mașini este opera unui om. După ce omul a murit – de desperare – s-a găsit textul tipărit cu ceea ce scrisese mașina și s-a crezut că îl scrisese omul, după care îl ascunsese. Textul s-a publicat, apoi omul a fost considerat, postum, cel mai mare geniu din câte existaseră vreodată.

Această povestire era universal considerată ca una de groază, pentru că mașina furase o parte din mintea omului și o folosisese pentru a-l distruge, ceea ce constituia o temă mult vehiculată. Dar de ce se referise indexatorul la ea în mijlocul unei argumentări despre confecționarea uneltelor?

Leyel ajunsese în cele din urmă la concluzia că această poveste în sine era un fel de unealtă. Exact ca mașina

construită de omul din poveste. Povestitorul a pus visele sale în poveste, apoi când oamenii au citit-o sau au auzit-o, visele sale – coșmarurile sale – au ieșit la iveală pentru a trăi în memoria lor. Clar, net, teribil și adevărat, ei au primit acele vise. Și totuși dacă el ar fi încercat să le spună aceleași adevăruri, direct, nu în forma unei povești, oamenii ar fi gândit că ideile lui erau idioate și meschine.

Apoi își aminti cum îi spusese Deet că oamenii absorb povești de la comunitățile lor, implicându-se în aceste povestiri, formându-și o autobiografie spirituală. Ei își amintesc despre ei înșiși ca făcând ceea ce făceau eroii din povestiri și continuă să perpetueze actele eroilor în viața lor de zi cu zi sau, dacă nu reușesc, ajung să se compare cu standardele impuse de povestire. Poveștile devin astfel conștiința umană, oglinda umană.

Din nou, ca de multe alte ori, termină aceste gânduri punându-și mâinile la ochi, încercând să închidă imaginile cu rețeaua și oglinzile, lumi și atomi, până când, în final, deschise ochii și le văzu pe Deet și pe Zay stând în fața lui.

Nu, deasupra lui. Era așezat pe un pat scund, iar ele îngenuncheaseră lângă el.

– Sunt bolnav? întrebă el.

– Sper că nu, spuse Deet. Te-am găsit întins pe podea. Ești epuizat, Leyel. Ți-am mai spus... trebuie să mănânci, trebuie să dormi ca un om normal. Nu mai ești atât de tânăr... nu-ți poți permite ritmul ăsta de lucru.

– De-abia începusem. Zay chicoti ușor.

– Auzi la el, Deet. Ți-am spus că a fost atât de prins încât nu și-a dat seama nici măcar ce zi este.

– Ai făcut asta timp de trei săptămâni, Leyel. Ultima săptămână nici măcar nu ai mai venit acasă. Ți-am adus mâncare, și nu ai mâncat-o. Oamenii vorbesc cu tine, iar tu uiți că porți o conversație, cazi într-un fel de... transă. Leyel, mai bine nu te aduceam aici, mai bine nu ți-aș fi sugerat niciodată chestia cu indexarea...

– Nu! strigă Leyel.

Se strădui să se ridice în capul oaselor.

La început Deet încercă să-l împingă la loc, insistând că trebuia să se odihnească. Zay îl ajută să stea în capul oaselor.

- Lasă-l să vorbească, spuse ea. Faptul că ești soția lui nu înseamnă că-l poți opri să vorbească.

- Indexul este minunat, spuse Leyel. Ca un tunel deschis în mintea mea. Văd lumină la capăt, mă îndrept spre ea, ajung foarte foarte aproape, apoi mă trezesc și nu sunt decât eu și locul acela cu paginile de pe lector. Mereu pierd...

- Nu, Leyel, noi te pierdem pe tine. Indexul te otrăvește, îți ia mințile...

- Nu fi absurdă, Deet. Tu ai sugerat asta, și ai avut dreptate. Indexul mă surprinde mereu, mă face să gândesc altfel. Am deja unele răspunsuri.

- Răspunsuri? Întrebă Zay.

- Nu știu cât de bine le pot explica. Ceea ce ne face oameni. Are legătură cu comunitățile și poveștile și uneltele și... are legătură cu tine și cu mine, Deet.

- Sper că suntem oameni, spuse ea tachinându-l cu blândețe.

- Am trăit împreună atâția ani și am format o comunitate... cu copiii noștri, până au plecat, apoi doar noi. Dar eram ca animalele.

- Doar câteodată, spuse ea.

- Vreau să spun, ca animalele de turmă sau ca triburile primitive sau ca orice comunitate care stă unită prin ritualuri și obiceiuri de moment. Noi aveam obiceiurile noastre. Limbajul nostru privat, cu vorbe și gesturi, cu dansuri, tot ce pot face de asemenea stolurile de găște și roiurile de albine.

- Foarte primitiv.

- Da, este adevărat, nu-ți dai seama? Este o comunitate care moare cu fiecare generație. După ce murim noi, Deet, luăm totul cu noi. Alți oameni se vor căsători, dar nici unul dintre ei nu va ști dansurile noastre și limbajul și...

- Vor ști copiii noștri.

- Nu, exact asta vreau să spun. Ei ne-au cunoscut, poate chiar cred că ne *cunosc*, dar ei n-au făcut niciodată parte din comunitatea mariajului nostru. Nimeni n-a făcut. Nimeni nu poate face parte. De aceea, când am avut impresia că mă părăsești pentru această...

- De unde ți-a venit ideea că...

- Taci, Deet, o opri Zay. Lasă-l să vorbească.

- Când am avut impresia că mă părăsești, m-am simțit ca mort, pentru că pierdeam totul, pentru că nu mai făceai parte din mariajul nostru și atunci nu mai aveam nimic. Înțelegeți?

- Nu văd ce legătură are asta cu originile umane, Leyel. Știu doar că nu te voi părăsi niciodată și nu-mi imaginez că ai crezut...

- Nu-l perturba, Deet.

- Copiii. Toți copiii. Ei joacă Bătrâna Bunică Zăpăcită, apoi cresc mari și nu se mai joacă, astfel încât comunitatea acestor cinci sau șase copii nu mai există... Însă alți copii joacă. Cântă poemul. Timp de zece mii de ani!

- Asta ne face umani? Cântecurile de copii?

- Ei fac parte toți din aceeași comunitate! Peste tot spațiul dintre stele, ei sunt în continuare conectați unul cu altul, ei sunt într-o oarecare măsură *aceiași copii*. Zece mii de ani, zece mii de lumi, cvintilioane de copii, și toți cunosc poemul, toți l-au jucat. Poveste și ritual... nu mor împreună cu tribul, nu se opresc la marginea drumului. Copii care nu se întâlnesc niciodată față în față, care trăiesc atât de departe încât lumina încă nu a reușit să parcurgă distanța dintre ei, ei aparțin aceleiași comunități. Suntem umani pentru că am cucerit timpul și spațiul. Am cucerit bariera ignoranței perpetue dintre o persoană și alta. Am găsit o modalitate să strecur ideile mele în capul tău și pe ale tale în capul meu.

- Dar astea sunt idei pe care întotdeauna le-ai respins, Leyel. Limbajul și comunitatea și...

- Nu. Nu doar limbajul, nu doar triburile de cimpanzei tipând unul la altul. *Poveștile*, basmele, creații epice care

definesc o comunitate, mituri care ne învață cum funcționează lumea, pe care le folosim pentru a ne modela unii pe alții. Am devenit o specie diferită, am devenit *oameni*, pentru că am descoperit un mod de a prelungi gestația dincolo de pântecul mamei, o modalitate de a da fiecărui copil zece mii de părinți pe care nu-i va vedea niciodată la față.

Apoi, în cele din urmă, Leyel amuți, incapabil să găsească cuvinte potrivite. Nu putea explica ceea ce se afla în mintea sa. Dacă ele nu înțelegeau deja, nu vor înțelege niciodată.

- Da, spuse Zay. Cred că indexarea lucrării tale a fost o idee bună.

Leyel oftă și se întinse din nou pe pat.

- N-ar fi trebuit să încerc.

- Dimpotrivă, ai reușit.

Deet dădu din cap. Leyel știa de ce - Deet încerca să-i spună lui Zay că nu trebuia să-l amăgească pe Leyel cu o laudă falsă.

- Nu-mi face semne, Deet. Știu ce spun. Poate nu îl cunosc pe Leyel tot atât de bine ca și tine, însă recunosc adevărul atunci când îl aud. Într-un fel, cred că Hari l-a știut instinctiv. De-asta insistase cu holodisplai-urile, forțându-i pe sărmanii cetățeni ai Terminusului să se obișnuiască pe zi ce trece cu infailibilitatea lui. Era modul lui de a continua să-i creeze, să rămână viu împreună cu ei. Să-i facă să simtă că viața lor avea un scop. Mit și creație epică, în același timp. Vor purta cu toții o părticică din Hari exact așa cum copiii duc în mormânt cu ei o parte din părinții lor.

La început, lui Leyel nu-i veni să creadă că Hari ar fi aprobat ideile lui despre originile omenirii. Apoi începu să-și dea seama că Zay făcuse mai mult decât o simplă afirmație.

- L-ai cunoscut pe Hari Seldon?

- Un pic, spuse Zay.

- Ori îi spui, ori nu, o îndemnă Deet. Nu poți să-l aduci până aici, fără să-l duci până la capătul drumului.

- L-am cunoscut pe Hari așa cum tu o cunoști pe Deet, mărturisi Zay.

- Nu! sări Leyel. Mi-ar fi vorbit despre tine.

- De ce? Niciodată nu a vorbit despre studenții săi.

- A avut mii de studenți.

- Știu, Leyel. I-am văzut venind și umplându-i sălile de lectură și ascultându-i fragmentele dispersate din psihoistorie. Însă apoi venea aici, aici în bibliotecă, într-o cameră pe care cei de la Comisie nu o puteau Spiona, unde putea spune cuvinte pe care ei nu aveau cum să le audă, și aici îi învăța pe adevărații studenți. Aici este singurul loc în care trăiește știința psihoistoriei, aici au aplicație ideile lui Deet despre formarea comunităților, unde se vor cristaliza ideile tale despre formarea omenirii, ajutându-ne să facem calculele pentru următoarea mie de ani.

Leyel era uluit.

- În Biblioteca Imperială? Hari a avut o universitate în Biblioteca Imperială?

- Unde în altă parte? La sfârșit a fost nevoit să ne părăsească, atunci când a trebuit să-și publice predicțiile despre prăbușirea Imperiului. Apoi cei de la Comisie au început să-l supravegheze pe față și pentru ca să nu ne găsească, n-a mai venit niciodată aici. A fost cel mai groaznic lucru care ni s-a întâmplat. Ca și cum pentru noi ar fi murit, cu câțiva ani înainte de a-i fi murit trupul. Făcea parte din noi, Leyel, așa cum tu și cu Deet faceți parte unul din altul. Ea știe. Ni s-a alăturat înainte ca el să ne părăsească.

Asta îl răni puternic. Să aibă un secret atât de mare și să nu i-l împărtășească.

- De ce Deet și nu eu?

- Nu-ți dai seama, Leyel? Supraviețuirea micii noastre comunități era lucrul cel mai important. Atâta vreme cât erai Leyel Forska, stăpân peste una dintre cele mai mari averi din istorie, nu puteai face parte din comunitatea noastră - acest lucru ar fi adus prea multe comentarii, prea multă atenție. Deet putea veni, deoarece lui Chen nu-i păsa

prea mult ce făcea ea... nu ia niciodată în serios femeile și asta este încă una dintre prostiile pe care le face.

- Însă Hari a dorit mereu să fii printre noi, spuse Deet. Cea mai mare teamă a lui era să nu forțezi intrarea în Prima Fundație, când de fapt te dorea intrat în aceasta. În A Doua Fundație.

Leyel își aminti ultima convorbire cu Hari. Încercă să-și amintească... l-a mințit Hari vreodată? l-a spus că Deet nu putea merge pe Terminus - însă acum, totul căpăta un cu totul alt înțeles. Vulpe bătrână! Nu a mințit niciodată, dar nici n-a spus adevărul!

Zay continuă:

- A fost destul de neplăcut, să găsești elementul de echilibru, să fii încurajat să-l provoci pe Chen suficient cât să te jupoai de avere și să te uite, dar nu cât să te închidă sau să te omoare.

- Voi ați pus asta la cale?

- Nu, Leyel, nu. Oricum avea să se întâmple. Însă erau și alte posibilități, pe de o parte de a vă tortura pe tine și pe Deet până la moarte, iar pe de altă parte, tu și cu Rom să conspirați împotriva lui Chen și să preluați controlul asupra Imperiului. Oricare din aceste două extreme te-ar fi pus în imposibilitatea de a face parte din A Doua Fundație. Hari a fost convins - ca și Deet, ca și mine - că tu trebuie să ne aparții nouă. Nu mort. Nu în politică. Aici.

Era de-a dreptul jignitor că aleseseră pentru el fără ca măcar să-i spună. Cum a putut Deet să țină secretul atâta amar de vreme? Și totuși, aveau perfectă dreptate. Dacă Hari i-ar fi spus despre această A Doua Fundație, Leyel ar fi fost cuprins de mâncărici, gata să intre imediat în ea. Și totuși, nu putea intra în ea atâta vreme cât Chen îl considera o amenințare.

- Ce vă face să credeți că Chen mă va uita?

- O, te-a uitat deja. De fapt, cred că până la noapte va uita tot ceea ce a știut vreodată.

- Ce vrei să spui?

- Cum crezi că am îndrăznit să vorbim atât de deschis astăzi, după ce am ținut atâta vreme tăcerea? Acum nu mai suntem la Indexare.

Leyel se simți parcurs de un fior de teamă.

- Ne pot auzi?

- Dacă ne ascultă, da. Totuși, în acest moment, cei din Comisie sunt foarte preocupați să-l ajute pe Rom Divart să-și consolideze controlul asupra Comisiei pentru Siguranța Publică. Iar dacă Chen nu a fost încă dus în camera de iradiere, va fi dus curând.

Leyel nu se putu abține. Vestea era prea bună - sări din pat, aproape dansând de bucurie.

- Rom! După atâția ani... în sfârșit îl distruge pe bătrânul păianjen.

- Este mai important decât o simplă justiție sau răzbunare, spuse Zay. Suntem absolut siguri că un anumit număr de guvernatori, prefecți și comandanți militari vor refuza să recunoască șefia Comisiei pentru Siguranța Publică. Rom Divart se va chinui tot restul vieții să înăbușe rebeliunile cele mai periculoase. Pentru a-și concentra forțele asupra rebelilor cei mai importanți și a le păstra aproape de Trantor, va acorda un grad de independență nemaîntâlnit multor, multor lumi de la periferie. Acele lumi nu vor mai face parte din Imperiu. Autoritatea Imperială nu le va mai atinge, iar taxele lor nu vor mai curge spre Trantor. Imperiul nu mai este Galactic. Moartea lui Chen - astăzi - va marca începutul prăbușirii Imperiului Galactic, deși nici unul dintre noi nu va remarca imediat, procesul durând multă vreme, decenii sau chiar secole.

- Atât de curând după moartea lui Hari! Predicțiile lui se adevăresc deja.

- O, nu este o simplă coincidență, rosti Zay. Unul dintre agenții noștri a fost capabil să-l influențeze pe Chen ca să-l trimită pe Rom Divart în persoană pentru a te despuia de avere. Asta l-a împins pe Rom dincolo de limită și l-a determinat să facă acest pas. Chen ar fi căzut - sau murit - într-un an și jumătate, indiferent ce ar fi făcut. Dar

recunosc că ne-a făcut plăcere să ne folosim de moartea lui Hari ca de un trăgaci pentru a-l doborî puțin mai devreme și în condiții care ne-au permis să te aducem la bibliotecă.

- A fost și un test, spuse Deet. Încercăm să descoperim modalități pentru a influența indivizii fără ca ei să o știe. Este desigur foarte crud și riscant în același timp, dar în acest caz am reușit să-l influențăm pe Chen cu foarte mult succes. Trebuia să o facem... era în joc viața ta, ca și șansele de a te alătura nouă.

- Mă simt ca o marionetă, mărturisi Level.

- Chen a fost marioneta, îl liniști Zay. Tu ai fost prețul.

- Este o prostie, interveni și Deet. Hari te-a iubit. *Eu* te iubesc. Ești un om mare. A Doua Fundație trebuie să te aibă. Și tot ceea ce ai spus și susținut în viață a dovedit că ești hotărât să participi la munca noastră. Așa este?

- Da, râse Level. Indexul!

- Ce este atât de nostim? Întrebă Zay părând puțin iritată. Am muncit mult la el.

- Și a fost minunat, transformator, hipnotic. Să îi iei pe, toți oamenii ăștia și să îi pui împreună ca și cum ar fi o singură minte, mult mai puternică în intuiție decât orice altă persoană izolată. Cel mai unit, cel mai puternic grup de oameni care a existat vreodată. Dacă suntem umani pentru că avem capacitatea de a spune povești, probabil capacitatea de a indexa ne va face și mai umani.

- Nu-i da atenție, Zay, spuse Deet bătând-o ușor pe mână. Este entuziasmul unui nou venit.

Zay ridică o sprânceană:

- Aștept în continuare să-mi spună *de ce* l-a amuzat ideea cu indexul.

Level îi făcu pe plac.

- Pentru că m-am gândit mereu - cum au reușit bibliotecarii să facă asta? Niște simpli bibliotecari! Iar acum descopăr că ei sunt cu toții studenții de suflet ai lui Hari Seldon. Întrebările mele au fost indexate de psihoistorici!

- Nu în exclusivitate. Majoritatea suntem bibliotecari. Sau mecanici sau ce-om mai fi... psihologii și psihoistoricii sunt

un curent destul de subțire în fluviul bibliotecii. La început au fost considerați outsiders. Cercetători. *Utilizatori* ai bibliotecii, dar nu membri. La asta a folosit munca lui Deet în acești ultimi ani - a încercat să ne lege ca într-o comunitate. Ea a venit aici tot ca cercetătoare, îți amintești? Și totuși, a făcut ca toți să considere devotamentul pentru bibliotecă mai puternic decât devotamentul pentru oricare altă persoană. Este minunat, Leyel, ai să vezi. Deet este o minune.

- Am creat-o cu toții, rosti Deet. Se întâmplă că cele două sute de oameni pe care încerc să-i introduc în comunitate înțeleg și cunosc foarte bine mintea umană, iar asta este de mare ajutor. Ei înțeleg exact ceea ce am de gând să fac și apoi mă ajută. Iar succesul nu este încă deplin. Cu trecerea anilor, va trebui să avem grijă ca grupul să accepte și să educe copiii bibliotecarilor, mașiniștilor, medicilor, în mod egal, astfel încât psihologii să nu, devină o castă dominatoare. Și apoi, căsătoriile între grupuri. Poate că într-o sută de ani vom avea o comunitate cu adevărat solidă și stabilă. Noi construim acum un oraș-stat democratic, nu un departament academic sau un club social.

Leyel era cu moralul la pământ. Nu suporta să știe că sute de oameni cunoșteau ceea ce făcuse Hari, iar el nu.

- Trebuie să mă învățați, le ceru el. Tot ce v-a învățat Hari, toate lucrurile pe care mie mi le-a ascuns...

- Da, dar mai târziu, Leyel, spuse Zay. În momentul de față, totuși, suntem mai interesați să ne înveți *tu* pe noi. Deja, sunt sigură că o transcriere a ceea ce ai spus când te-ai sculat este transmisă în bibliotecă.

- A fost înregistrată? întrebă Leyel.

- Nu știam în ce stare te aflai, Leyel. Nu ai idee cât de mult ne-ai îngrijorat. Desigur că te-am înregistrat... poate erau ultimele tale cuvinte.

- Nu vor fi. Nu mă simt deloc obosit.

- Atunci înseamnă că nu ești chiar atât de inteligent pe cât te-am crezut. Trupul tău este periculos de slăbit. Ai

abuzat prea mult de tine. Nu mai ești tânăr și insistăm ca timp de două zile să nu te mai apropii de lector.

- Ce, acum ești doctorul meu?

- Level.

Deet îl atinse pe umăr, așa cum făcea atunci când el avea nevoie să se calmeze.

- Ai fost examinat de doctori. Și trebuie să-ți dai seama...

Zay este Primul Vorbitor.

- Adică ea este șefa?

- Biblioteca nu este Imperiul, spuse Zay, iar eu nu sunt Chen. Înseamnă că eu vorbesc prima atunci când ne reunim. Iar apoi, la sfârșit, pun laolaltă tot ceea ce s-a spus și exprim consensul grupului.

- Exact, spuse Deet. *Toți* cred că ar trebui să te odihnești.

- *Toți* știu despre mine? Întrebă Level.

- Desigur, spuse Zay. După moartea lui Hari, tu ești cel mai original gânditor pe care-l avem. Munca noastră are nevoie de tine. Normal că ținem la tine. În plus, Deet te iubește atât de mult, iar noi o iubim *pe Deet* atât de mult, încât suntem un pic îndrăgostiți și de tine.

Râse, urmată de Level, apoi de Deet. Level observă totuși că atunci când întrebase dacă *toți știau* de el, ea îi răspunsese că țineau la el și îl iubeau. De-abia atunci își dădu seama că ea răspunsese întrebării pe care el ar fi vrut cu adevărat să o pună.

- Și în timp ce tu te recuperezi, spuse Zay, Indexarea se va ocupa de noua ta teorie...

- Nu este o teorie, este doar o propunere, un *gând*...

- Și câțiva psihoistorici vor avea grijă să vadă dacă poate fi cuantificată, eventual cu câteva variații în formulele pe care le-am folosit la legile lui Deet. Poate transformăm studiile despre origini într-o adevărată știință.

- Poate, spuse Level.

- Îți convine? Întrebă Zay.

- Nu sunt sigur. Cred că da. Sunt foarte entuziasmat, dar sunt de asemenea un pic furios pentru modul în care am

fost lăsat pe dinafară, însă în cea mai mare parte sunt... sunt foarte ușurat.

- Bine, Ești confuz. Vei munci cel mai bine dacă te vom ține mereu în dezechilibru.

Cu asta, Zay îl conduse înapoi până la pat, îl ajută să se întindă și plecă din cameră.

Singur cu Deet, Leyel nu găsi nimic de spus. O prinse de mână privind-o în ochi, cu inima prea plină pentru a mai rosti cuvinte. Toate secretele lui Hari Seldon... și A Doua Fundație plina de psihoistorici... și Rom Divart care prelua puterea în guvern... toate acestea trecură în fundal. Acum nu mai conta decât atât: Deet stătea cu mâna în mâna lui, cu ochii într-ai lui, cu inima și sufletul atât de unite cu ale lui încât nu-i mai păsa de nimic.

Cum de își imaginase vreodată că ea l-ar fi părăsit? Ei se creaseră unul pe altul în toți acești ani de căsătorie. Deet era cea mai splendidă realizare a vieții sale, iar el era cea mai valoroasă creație a ei. Fiecare suntem părintele celuilalt, copilul celuilalt. Poate că vom avea realizări grandioase în muncă, în această comunitate, biblioteca, A Doua Fundație. Dar cea mai mare realizare a vieții noastre este cea care va muri împreună cu noi, cea pe care nimeni altcineva nu o va cunoaște, pentru că nu face parte din cuplul nostru. Nu le putem explica. Ei nu cunosc limbajul acesta. Noi nu putem vorbi decât unul altuia.

de Janet Jeppson Asimov

ADESEA SUNT ÎNTREBATĂ cum este să fii soția lui Isaac Asimov sau, așa cum s-a referit el la mine într-o recentă declarație, „actuala deținătoare a acestui mult invidiat post”. De obicei, am mai multe răspunsuri posibile:

1. Isaac este un dicționar ambulant, o enciclopedie capabilă să ofere informații în mod rapid, precis și elocvent, pentru că are o remarcabilă capacitate de exprimare și o memorie incredibilă... care uneori îi aduce și necazuri, din moment ce nu poate uita foarte multe lucruri. De exemplu, este foarte posibil să spună cu tristețe: „Azi este cea de-a o sută optzeci și treia aniversare a bătăliei de la Austerlitz și nimănui nu-i pasă.” În fiecare an, pe 2 Decembrie, din moment ce uit ce mi-a spus cu un an în urmă, îi cer să-mi explice din nou. Din fericire, deși nu-i suportă pe nebuni, pe mine mă suportă, așa că-mi explică.

2. Isaac este foarte rațional, cu anumite excepții. Are niște ochelari cu o pereche suplimentară de lentile, închise la culoare, și crede că atunci când le ridică răsare soarele și vice-versa. Mai mult, în sezonul de baseball crede că dacă urmărește orice meci de-al lui Mets, atunci Mets va pierde. În consecință, atunci când Mets este în dificultate oprește televizorul și strigă: „Nu mă mai uit, mă întorc la mașina de scris, ca să le dau o șansă!”

3. Nu se teme deloc să-și arate fățiș sentimentele. Nu numai că este afectuos și exuberant, dar nici măcar nu știe să strângă din buze. Buza de jos îi tremură cel mai tare în situația când i se ia o probă de sânge pentru analize, dar chiar și atunci flirtează cu asistenta. Nu se teme să plângă

(întotdeauna plânge atunci când citește ultimele cuvinte ale lui Enobarbus sau cântă „Danny Boy”), chiar dacă se află în public, așa cum a făcut-o și la mormântul lui Newton.

4. Isaac are o fire deosebită și acesta este unul dintre motivele pentru care sunt bucuroasă că l-am cunoscut. De exemplu, s-a trezit odată din somn dând din picioare ca și cum ar fi alergat. Mi-a spus: „Am visat pe cineva spunându-mi că am dus o viață frumoasă de pe urma scrisului și eu am spus că într-adevăr, așa este. Apoi persoana mi-a spus că este uimită să vadă pe cineva câștigând bani mulți cu săbii tocite. Alergând să-ți spun și ție, mi-am dat seama dintr-o dată că fraza vroia să spună că am câștigat bani cu instrumente ale păcii... stiloul este mai puternic decât spada și ar fi timpul să transformăm spadele în fier pentru pluguri.”

După cum vedeți, sunt posibile mai multe răspunsuri la întrebarea: cum e să fii soția lui Isaac Asimov. Dar cel mai bun este acesta: soțul meu nu poate fi descris. Destul de ciudat, oamenii parcă mereu încearcă să-l descrie pe Isaac și aproape întotdeauna descrierea pare destul de corectă. Descrierea paleontologului Simpson este... tranșantă. „Isaac Asimov este o minune a naturii și o bogăție națională.” Eu pot depune mărturie că este minunat, foarte natural, o comoară inepuizabilă și un scump.

Avem o sculptură din lemn, înfățișând doi bătrâni stând senini unul lângă altul, aplecându-se fiecare înspre celălalt. Pentru mine, ei reprezintă mulțumirea de a trece împreună prin viață. Aceasta include intimitate și creativitate, care au multe lucruri comune, pentru că ambele presupun implicare, concentrare, deschidere, efort și inspirație.

Cea de-a cincizecea mea aniversare împreună cu Isaac Asimov va avea loc în al treilea deceniu al secolului următor. Întrucât viața are și ea cele trei elemente esențiale ale unei bune opere literare – început, desfășurare, și sfârșit – este posibil ca Isaac și cu mine să lipsim la acea aniversare, însă cărțile lui vor fi prezente. La

fel ca și poveștile pe care le scriu oamenii pentru el. Povești ca în această carte, scrise cu multă dragoste.

de Isaac Asimov

TREBUIE SĂ ÎNCEP PRIN A EXPRIMA MULȚUMIRI. Vreau să-i mulțumesc lui Martin H. Greenberg pentru că a avut ideea de a marca în acest mod cei cincizeci de ani pe care i-am petrecut în domeniul literaturii științifico-fantastice. Vreau să mulțumesc editurii Tor Books pentru că a publicat această carte. Vreau să mulțumesc tuturor colegilor mei scriitori care au contribuit cu povestiri în această carte și care astfel au vrut să arate că au o părere bună despre mine și lucrările mele. Și vreau să-i mulțumesc lui Janet care a contribuit cu *toate* posibilitățile ei.

Este mai mult decât merit; în drumul meu prin viață mi-am câștigat foarte mulți prieteni și deosebit de puțini dușmani, ceea ce înseamnă că – fără să vreau – am făcut ceva bun. Iar pentru asta trebuie să-mi exprim cea mai mare recunoștință.

Dar s-au împlinit cincizeci de ani! Din cauza asta e atâta agitație! Cincizeci de ani! O jumătate de secol!

Deci hai să vedem ce gânduri îmi trezește...

1. *Cincizeci de ani*. O perioadă destul de lungă. Să trăiești cincizeci de ani e ceva normal în zilele noastre, dar mulți oameni importanți nu au reușit acest lucru. Ioana d'Arc a murit la nouăsprezece. Dintre marii poeți, John Keats a murit la douăzeci și șase; Percy Bysshe Shelley la treizeci; George Gordon Noel Byron la treizeci și șase; Edgar Allan Poe la patruzeci. Dintre marii oameni de știință, Sadi Carnot a murit la treizeci și șase; Heinrich Rudolf Hertz la treizeci și șase; James C. Maxwell la patruzeci și opt.

Dacă treci de cincizeci de ani ținând cont de toate astea, este inevitabil să te simți un pic vinovat. Grecii au personificat trei Ursitoare: Clotho („țesătoarea”), care

toarce firul vieții; Lachesis („destinul”), care determină lungimea firului; și Atropos („inevitabilul”), care în cele din urmă taie firul. Le sunt deopotrivă recunoscător. Îi mulțumesc lui Clotho pentru că mi-a țesut o viață atât de bună; lui Lachesis pentru că firul meu este mai lung decât al multora, de departe mai merituos decât mine; și lui Atropos pentru că s-a abținut atâta vreme să se folosească de foarfece.

2. *Cincizeci de ani de muncă profesională.* Dar nu sunt doar cincizeci de ani. Sunt cincizeci de ani într-o singură profesie, cea de scriitor. Prima mea povestire a apărut în 1939, și de atunci s-a scurs o procesiune neîntreruptă de povestiri, eseuri și cărți de toate felurile.

Charles Dickens a murit la cincizeci și opt și nu publicase decât de treizeci și cinci de ani. Alexandre Dumas a murit la cincizeci și opt și publicase doar patruzeci și unu de ani. William Shakespeare a murit la cincizeci și doi, și a creat întreaga sa operă într-un interval de doar treizeci de ani.

Țineți cont că nu vorbesc aici decât de lungimea activității profesionale; nu m-am referit la calitate. Oricare dintre operele acestor predecesori ai mei - *David Copperfield*, *Contele de Monte Cristo*, sau *Hamlet* - valorează de nenumărate ori mai mult decât întreaga mea operă. Știu asta, așa că nu vă obosiți să-mi scrieți pentru a-mi atrage atenția.

V-am spus toate acestea pentru a vă lămuri cât de recunoscător sunt că mi s-a permis o carieră profesională de cincizeci de ani bătuți pe muchie... care continuă. Ca valoare, tot ceea ce scriu se află la ani-lumină depărtare de Shakespeare, însă am să susțin în gura mare, până la moarte: Tot ceea ce am scris mi-a oferit *mie* o enormă plăcere, tot atât de mare ca și cea pe care a trăit-o Shakespeare scriindu-și operele. Deci, nu e normal să fiu recunoscător pentru o carieră profesională prelungită?

3. *Cincizeci de ani ca scriitor de literatură științifico-fantastică*. Nu este vorba doar de cincizeci de ani de carieră profesională. Este vorba în special de acest domeniu. Gândiți-vă ce au însemnat ultimii cincizeci de ani pentru un scriitor de literatură științifico-fantastică. Când am început să scriu, roboții erau o pură fantezie. Am scris povestirile cu roboți doar din imaginație. Prima am terminat-o în 1939. Am trăit suficient de mult pentru a vedea roboții (în formă foarte simplă) devenind realitate; iar cele Trei Legi ale Roboticii au fost luate în serios.

Zborurile spre Lună erau în 1939 pură fantezie, iar prima mea povestire publicată în *Astounding* vorbea despre încercarea de a ajunge pe Lună cu ajutorul unei rachete. Am trăit să văd *și asta* devenind realitate.

Gândiți-vă la câte „fantezii” au fost publicate în literatura științifico-fantastică și cât de multe dintre acestea au devenit realitate (indiferent cine a scris despre ele, eu sau altcineva). În 1939 nu existau computere sau televiziune, însă se scria despre ele în cărțile științifico-fantastice. S-a scris din belșug despre tot felul de arme care lansează fascicule energetice, și am trăit cu toții să vedem razele laser.

Cât de norocos am fost să încep atunci când am început și să trăiesc atât de mult.

... Dar cercul trebuie să se închidă. Mai important decât orice altceva sunt prietenii. Prietenii Fundației îmi sunt cu toții prieteni, indiferent dacă au scris pentru această carte, sau au publicat-o, sau au cumpărat-o... sau au împrumutat-o. Prietenii mei sunt toți cei care mi-au citit lucrările din ultima jumătate de secol, bucurându-se de ele.

Vă mulțumesc tuturor. Oricum nu vă pot mulțumi îndeajuns.

Title Info

Genre	sf
Author	***
Title	Prietenii Fundației
Date	
Language	ro
Source Language	en
Translator	Emilian Bazac

Document Info

Author	Sorin Tudor [bokken]
Program used	Fiction Book Designer, FictionBook Editor Release 2.6

Date	21.03.2011 (2011-03-21)
ID	FBD-88FB11-8ACE-D24D-0985-8ABE-749C-8D824B
Version	1.0
History	v1.0 bokken

Publisher Info

Book name	Prietenii Fundației
Publisher	Nemira
City	București
Year	1995
ISBN	973-9177-34-4

CUPRINS

PREFAȚĂ.....	5
ISAAC CEL NE-METALIC sau VIAȚA ESTE MINUNATĂ.....	7
PROVOCAREA.....	11
SOLUȚIA ASENION.....	54
CRIMĂ DE GRADUL URTH.....	72
TRANTOR SE PRĂBUȘEȘTE.....	95
DILEMA.....	121
MAUREEN BIRNBAUM LA CĂDEREA ÎNTUNERICULUI.....	145
ECHILIBRU.....	171
PREZENTUL ETERN.....	177
PAPPI.....	190
REUNIUNEA DE LA MILE-HIGH.....	215
PEȘTERA LUI PLATON.....	230
CONȘTIINȚA FUNDAȚIEI.....	269
VÂNĂTORII DE MAȘINI DE PE CÂMPIA DE ASFALT.....	278
CONVERSAȚIA SPIONATĂ.....	334
PATA.....	343
A PATRA LEGE A ROBOTICII.....	376
ORIGINISTUL.....	393
UN CUVÂNT SAU DOUĂ DE LA JANET.....	487
CINCIZECI DE ANI.....	490
CUPRINS.....	495